

<36631148920014

<36631148920014

Bayer. Staatsbibliothek

S

<36631148920014

<36631148920014

Bayer. Staatsbibliothek

A. Lat. 6. 1815-2

(Vol. II)

941

C A I I

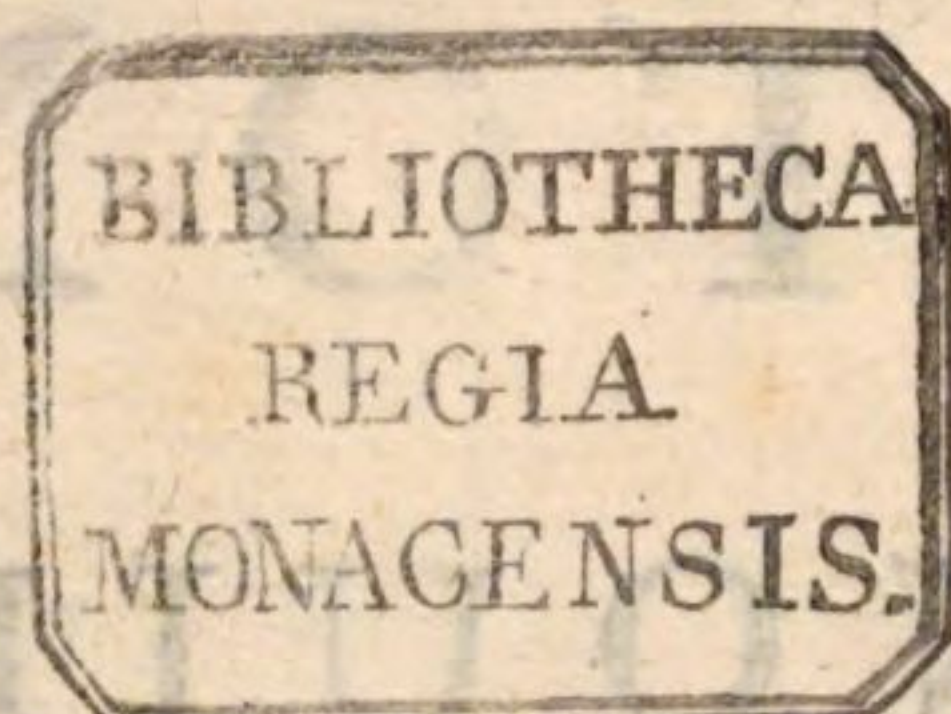
S U E T O N I I

T R A N Q U I L L I

ex recensione

F R. O U D E N D O R P I I

Pars Posterior.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.
1900

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER QUINTUS.

¹ TIB. CLAUDIUS

DRUSUS CAESAR.

CAP. I.

Patrem Claudii Caesaris Drusum, olim Decimum, mox Neronem praenomine, Livia, quum Augusto gravida nupisset, intra mensem ² tertium peperit: fuitque suspicio, ³ ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum. Statim certe vulgatus est versus:

Τοῖς εὐτυχούσι καὶ τρίμνη παιδία.

Is

¹ **T**IB CLAUDIUS DRUSUS CAESAR.] Medic. pr. sec. *Divus Claudius*. tert. *de Claudio*. Vind. pr. & Ed. Rom. pr. nihil horum habent. sec. *Claudius Caesar*. Cort. *Ti. Caesar*. Periz. *Divus Claudius Caesar*: ut in Edd. Ven. Mediol. & reliquis usque ad Casaubonum, qui *Drusus* e Cap. sec. & forsitan e MSS. suis addidit. At in nummis & lapidibus passim *Ti. Claudius Caesar* vel *Ti. Claudius Drusus F. Caesar*. De praenomine *Neronis* adi Fabrett. in Inscript. p. 26. In Ed. Rom. sec. *Claudii Caesaris Imperatoris vita*.

² *Tertium*.] Deest Vind. pr. prave. Nam sex menses praegnans erat Livia, cum eam a marito abduxit & sibi uxorem duxit Augu-

stus. V. Dion. p. 383. &c. & seqq. Graeca. Neque enim Drusus *inmaturus* est editus; sed post eum infans ex ipso Augusto per Liviam conceptus. Confer Vitam Tib. C. 4. Aug. C. 62. 63. & ibi Cl. Burmann. qui hic valde aestuat ob fluctus in simpulo per Pontanum motos. Adde Cl. Ernesti.

³ *Ex vitrico*.] *E vitricio* Vind. pr. *vitrico* Vind. sec. Cort. Periz. Edd. Ven. Mediol. aliaeque, de more. *procr. consuet.* Polit. *statimque* Vind. sec. Cort. Graeca desunt Vind. pr. & Edd. Ven. &c. καὶ abest a Vind. sec. Cort. male. Est enim versus Iambicus: nam & vitiose in Apostol. Prov. Cent. xviii. 96. legitur ἐστ. τριμν' ἐστ' π. ubi vide Pantinum, & Dion. p. 384.

N n

¹ *Quae*

Is Drusus in ¹ quaesturae praeturaeque honore, dux Raetici, deinde Germanici belli, Oceanum septemtrionalem primus Romanorum ducum navigavit: ² transque Rhenum fossas ³ novi & inmensi operis effecit, quae nunc adhuc *Drusinae* vocantur. Hostem etiam frequenter caesum, ac penitus in intimas solitudines actum, non prius destitit insequi, quam species ⁴ barbarae mulieris, humanâ amplior, victorem tendere ultra sermone Latino prohibuisset. Quas ob res ovandi jus, & triumphalia ornamenta percepit: ac post praeturam confestim inito consulatu, atque expeditione repetita, supremum diem morbo ⁵ obiit, in aestivis castris, quae ex eo ⁶ *Scelerata* sunt adpellata. Corpus ejus per municipiorum coloniarumque primores, suscipientibus obviis scribarum decu-

¹ *Quaesturae praeturaeque honore.*] Priorem gessit A. DCCXXXIX. quo victor ornatus est ornamentis praetoriis. Dio L. LIV. p. 536. Tum in illo honore res gessit ad finem A. DCCXLII. quo reversus factus est in A. DCCXLIII. Aedilis, ἀσυνόμῳ Dioni p. 544. ubi vulgo male praetor vertitur; eoque anno creditur fuisse praetor, perperam. Praetor re ipsa fuit A. DCCXLIV. quo ludos fecit, memoratos a Dione p. 545. & confestim, ut ait auctor, consul A. DCCXLV. Dioni in init. L. LV. Consule etiam Ottocari Hamm. Schediasma Nomico philologicum p. 149. &c.

² *Transque.*] Copulam non agnoscunt Medicei, Polit. Vind. sec. Periz. Cort. & Edd. ante Beroald. aliaeque: neque est necessaria. De navigatione Oceani Septemtrionalis consule politissimum P. D. Huetium de Commerc. Vet. p. 408.

³ *Novi.*] Navi S. GRON. magna vi Medic. pr. tert. Polit. Viterb. Vindob. pr. & margo Ed. Mediol. quod verum puto, seu μεγάλη σπυ-

δῆ. In Aug. C. 52. Dictaturam magna vi obferente populo. Tib. C. 25. Summa vi Germanicum perurgebant. & passim. V. Casaub. ad Aug. C. 2. Vocem illam vi millies esse corruptam, vel excidisse, Criticorum nemo nescit. Navigabilis frigide nec Latine, nisi accusativum esse voluerit, conjecit Boxhorn. Potius tum crederes, excidisse syllabam prae similitudine magnas novi. Mox adhuc deest Edd. Rom. Bon. in vicinas sol. Medic. pr.

⁴ *Barbarae mulieris.*] Genii scil. Germaniae, non autem Veledae, ut Ursinus conjicit. Ea enim virgo fatidica, regina, & hinc pro dea Germanis culta, vixit demum sub Vespasiano. V. ad Tac. L. IV. H. C. 61. &c. de Mor. Germ. C. 8.

⁵ *Obiit.*] Medic. tert. a m. pr. abiit. Edd. Rom. inuit. Librarii menti inhaesit praecedens inito.

⁶ *Scelerata.*] Scelerato S. GRON. In duobus Pulm. Medic. pr. Vind. utroque Periz. Harl. Edd. Beroaldo prioribus, aliisque multis adpellata sunt scel.

1 Sa

curiis, ad urbem devectum, ¹ sepultumque est in campo Martio. Ceterum exercitus honorarium ei tumulum excitavit: circa quem deinceps ² statim die quotannis miles decurreret, Galliarumque civitates publice subplicarent. Praeterea senatus inter alia complura, marmoreum arcum cum tropaeis via Appia decrevit, & ³ Germanici cognomen ipsi posterisque ejus. Fuisse autem creditur non minus gloriosi, quam civilis animi. Nam ex hoste super victorias, opima quoque spolia captasse, summoque saepius discrimine duces Germanorum tota acie infectatus: nec dissimulasse umquam, pristinum se Reip. statum, ⁴ quandoque posset, restitutum. Unde existimo, nonnullos tradere aulos, suspectum cum Augusto, revocatumque

EX

¹ Sepultum.] Sepultumque S. GRON. Ita cum Pitisco & Burm. edidi auctoribus MSS. omnibus, praeter Vind. sec. Hulf. Cort. & Editio- nibus ante Casaub. qui delevit *que*. Item in campo M. pro M. c. reponi jusserunt Medicei, Polit. Cop. Exc. Cuj. Voss. V. ad Cal. C. 34. Male vero Casaubonus ait ad hoc loco valere in. Devectum est cadaver ad urbem a municipiorum & coloniarum primoribus: in urbem vero a scribarum decuriis, & hinc e foro ab equitibus in campum Martium elatum, ibique sepultum. Vide Perizon. ad Sanct. Minerv. L. iv. C. 6. §. 1.

² Statio.] Praeter MSS. & Edd. a Pulm. & Burm. laudatos habent etiam statuto Vind. sec. Cort. follemni variatione. In Edd. Rom. statuto deinceps die: ut retinent MSS. O. in C. 42. V. ad Calig. C. 40. & passim. De monumento Monguntiaci, quod mihi diversum videtur ab hoc honorario tumulo & ara inter Lupiam & Rhenum, ad etiam Comm. ad Eutrop. L. vii. C. 13. & Acta nova Lips. A. 1746. P. 393.

³ Germanus.] Germanici S.

GRON. Mox autem deest Edd. Rom. & victoriis dant Medic. pr. Polit. Infectatus autem non est mutandum; quia sequitur restitutum. Hoc enim a verbo dissimulasse; illud a creditur pendet. se prist. Medic. pr.

⁴ Quandoque rest. si posset.] Codex Salmas. quandoque posset restitutum. Quod non temere improbandum. quandoque enim frequenter est quandocumque. Horat. Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus. Sexcenta alia exempla obvia sunt, & ab aliis pridem collecta. Hujus tamen elegantiae ignoratio fraudi fuit Suetonio. GRAEV. Quandoque posset, restit. Ita MS. S. quod jam firmarunt paternae notae ad Liv. ix, 10. ubi etiam auctori visam hanc collationem ostendunt. GRON. Memmiano consentiunt tres Medicei, Vindob. pr. Exc. Cuj. verissime. quandocumque posset in MSS. ceteris & Edd. ante Casaub. nisi quod in Edd. Rom. sit simpliciter quandoque restit. A Casauboni Ed. profluxit restit. si posset. De quandoque vide ad Caes. C.

26.

N n 2

1 In-

ex provincia; & quia cunctaretur, ¹ interceptum veneno. Quod equidem magis, ne praetermitterem, retuli, quam quia verum aut verisimile putem: quum Augustus ² tanto opere & vivum dilexerit, ut coheredem semper filiis instituerit, sicut quondam in senatu professus est: ³ & defunctum ita pro concione laudaverit, ut deos precatus sit, *Similes ei Caesares suos facerent: sibi que tam honestum quandoque exitum darent, quam illi dedissent.* Nec contentus ⁴ elogium tumulo ejus versibus, a se compositis, ⁵ exsculpsisse, etiam vitae memoriam prosa oratione composuit. Ex Antonia minore complures quidem liberos tulit: verum tres omnino reliquit, Germanicum, Livillam, Claudium.

II. Clau-

¹ *Interceptum veneno.*] *Ven.* interceptum Vind. sec. Cort. *interemptum* quoque in aliis, & Edd. ante Beroald. pluribusque e frequenti glossa. V. Burm. Drak. ad Liv. L. III, 30, 8. Auct. B. Hisp. C. 27. Appul. L. x. Met. p. 213. *prigni veneno filium interemptum.* in Ed. Junt. *interceptum*, optime.

² *Tanto opere.*] Ita MS. S. vulgo *tantopere*. GRON. Accedit Medic. tert. Mox & *coher.* male in eodem. & Copes. ac Politian. *ne coher.* Medic. sec.

³ *Et defunctum.*] Abest & a MS. S. GRON. Item Medic. pr. tert. Copes. *laudavit* quoque cum aliis Edd. Mediol. Cald. Sed & *vivum dilexerit*, & *defunctum laudaverit*, sibi mutuo respondent.

⁴ *Elogium.*] *Eulogium* Vind. sec. Cort. Sed vide Burm. & ad Cal. C. 24. Tum *vers. compositis a se* Periz. Harl. Vind. pr. & Edd. ante Casaub. *compositis* abest a Medic. sec. Totum hoc *a se compositis* suspectum est mihi. Sequitur enim *composuit*. Metuebat librarius, ne quis crederet, versus illos ab alio esse compositos, & ab Augusto tantum tumulo insculpi iustos.

⁵ *Insculpsisse.*] Firmant hanc obviam ea in re vocem Memm. Palat. tert. Huls. & ex meis Vind. pr. Medic. sec. Exc. Cuj. Voss. cum Edd. Bas. Steph. Gryph. Pulm. &c. Sed reliqui MSS. item Pulm. Torrent. Grut. Burm. & Edd. ceterae exhibent *exsculpsisse*, vel *exculpisse*, aut *exculpsisse*: quod verum esse opinor. *Exsculpi* scilicet dicuntur imago, statua, vel signum, ac quaevis forma, quae e rudi materia lapidea vel lignea fabricantur & effinguntur: ut ter in Appuleji Apol. Quintil. L. II. Inst. Orat. C. 19. & Auctor de Phoen. vs. 153.

*Protinus exsculpunt sacrato in marmore formam,
Et signant titulo remque diemque novo.*

ex vera Heinssii emendatione. Male alii *insculp.* & pejus *inscalp.* de quo alias. Observandum vero, illic *exsculptam formam* distingui ab *insculpta inscriptione*. Vitruv. L. VIII. C. 3. *Epigramma est in lapide insculptum.* & ibid. *inscriptum*: uti haec participia passim commutantur. V. Burm. ad Lucan. L. x, 180. Hirt. B. Alex C. 58. Sic hoc loco *elogium*

II. Claudius natus est, ¹ Julio Antonio, Fabio Africano COSS. Kalend. Augustis, ² Lugduni, eo ipso ³ die, quo primum ara ibi Augusto dedicata est: adpellatusque Tiberius Claudius Drusus. Mox fratre majore in Juliam familiam adoptato, Germanici cognomen adsumsit. Infans autem relictus a patre, ac per omne fere pueritiae atque adolescentiae tempus, variis & tenacibus morbis conflictatus est; adeo ut animo simul & corpore hebetato, ne progressa quidem aetate, ulli publico ⁴ privatoque muneri habilis existimaretur. ⁵ Diu, at-

gium in tumulo est *exsculptum*, ac formatum e *versibus*, sive Epigrammate *insculpto*. Ipsi enim versus *in-sculpi*, seu *inscribi* dici deberent, non *exsculpi*. At eorum incisione expressum est elogium.

¹ *Julio.*] Ita MS. S. vulgo. *Julio*. GRON. Pulmann. & Torrent. &c. invitis MSS. omnibus primi *Julio* rescripserunt ex Horatio L. IV. C. 2. ubi alloquitur eum, forsan poetice, *Julio*. Verum in MSS. reliquarum auctorum *Julius* etiam vocatur. V. in Gramm. C. 18. ad Tac. Ann. I, 10. III, 18. IV, 44. Vell. II, 100. Dion. L. LIV. in Elencho, & p. 539. 546. L. LV. p. 555. At L. LI. p. 454. vulgo editur *τῷ Ἰουλίῳ*: ubi vide Xylandrum. Nequaquam vero huc referenda est Inscriptio Gudiana p. xxvii. N. 9. posita a Cuspidio, *Magistro Augustali Tuderti*, in qua iussessorum consulum nomina sunt C. JULIO ANTONINO. ET P. FABIO. AFRICANO. COSS. nec ibi ANTONIO emendandum. Illa inscriptio est multo senioris temporis. Nostro Antonio Triumviri filio *Julius*, vel *Julus* fuit praenomen. Illi est gentis nomen, & *Cajus* praenomen. Huic Fabio Maximo praenomen fuit *Quintus*: ut docent Fasti A. DCCXLIV. & nummus Goltz. atque Inscript. Grut. p. DCXXVII. N. 5. illi *Publius*. Ex istis vero aliisque monumentis viri eruditi invicte de-

monstrarunt, non *Antonio* agnomen *Africani*; ut quidam voluerunt: sed *Fabio Maximo*, ut bene scripsit Suetonius, esse tribuendum. Adi Celeb. Perizon. Anim. Hist. p. 149. &c.

² *Lugduni.*] Cod. Salmas. *Lugduni*. GRON. Sic in marmoribus quoque ejus loci antiquis & in numismatibus legi, viri docti testantur. At Batavorum Lugdunum non *Lugudunum*, sed *Lugodinum* appellatum invenimus. GRAEV. V. ad Calig. C. 17. *Lugduni* Exc. Voss. *Augusti* MSS. & Edd. quaedam de more. Al. *Aug.*

³ *Die.*] Scil. anniversario, non tamen ejusdem anni. Namque ex Dione p. 544. & Epit. Liv. 137. videtur patere, aram jam esse positam A. DCCXLII. *M. Valerio Messala Barbato*, *P. Sulpicio Quirino*, vel *Quirinio* Coss. Neque ab his dissentire, & arae dedicationem duobus annis serius collocare, existimo, Suetonium: quae tamen doctissimorum virorum Dukeri & Freinsheimii ad Livii Epitomen, est opinio: quamquam fateor, clarius locuturum fuisse Suetonium, si erat legeretur: ut in Ner. C. 40. *die ipso, quo matrem occiderat.* C. ult. *Obiit die, quo Octaviam interemerat.*

⁴ *Privatoque.*] Malim cum *Cor-tiano privatoque*: ut conjecit Casaubonus.

⁵ *Diu, atque etiam.*] Ut Beroald. & Ca-

atque etiam post tutelam receptam, alieni arbitrii, & sub paedagogo fuit: *quem Barbarum & olim¹ superjumentarium, ex industria sibi adpositum, ut se quibuscumque de causis quam saevissime coërceret*, ipse quodam libello conqueritur. Ob hanc eandem valetudinem & gladiatorio munere, quod simul cum fratre memoriae patris edebat, palliolatus novo more praesedit: & togae virilis die, circa mediam noctem, sine sollemni officio lectica in Capitolium latus est.

III. Disciplinis tamen liberalibus ab aetate prima non mediocrem operam dedit, ac saepe experimenta cujusque etiam publicavit. Verum² ne sic quidem quidquam dignitatis adsequi, aut spem de se commodiorem in posterum facere potuit. Mater Antonia *portentum eum hominis* dictitabat, *nec absolutum a natura, sed tantum inchoatum*: ac si quem³ socordiae argueret, *stultiorem* ajebat filio suo Claudio. Avia Augusta pro despectissimo semper habuit; non adfari, nisi rarissime; non monere, nisi acerbo & brevi scripto, aut per internuncios solita. Soror Livilla quum audisset quando-

& Casaub. ex suis ac Torrentii Codd. exhibuerunt, dant quoque Medicei, Polit. Exc. Voss. &c. In Edd. reliquis ac MSS. aliquot Burmanni, *diu etiam atque p. in Vind. pr. atque dia etiam. Vind. sec. Cort. diu etiam p. t. r. & alieni* &c. non male. Ceterum recte quidem viri eruditi explicant *post tutelam receptam*, i. e. postquam exemit se per aetatem ex aliena tutela, & egressus e tutorum potestate in suam venit tutelam, sive suae tutelae factus est, aut *sui tutelam recepit* sive accepit. Verum an is sensus exprimitur per voces *post tutelam receptam*, scil. *sui*, quae vox saltem addi debuisset, merito cum Burmanno dubito. Quomodo vero ille probet emendationem *post tutela re-*

ceptum, sive liberatum, nescio. Nam tunc saltem *receptus* debuisset corrigi. A melioribus Codd. hujus loci sanitas exspectanda est. Mox *sub pedagogo* Vind. pr.

1 *Superjumentarium.*] *Supermentarium* S. GRON. Jumentariorum praepositum seu praefectum significat. V. Comment. *se* exfulat ab Edd. Rom. ob hanc tandem Vind. sec. Cort.

2 *Ne sic quidem.*] *Nec* Vind. sec. Cort. *nec si quidem quisq.* Vind. pr.

3 *Socordiae.*] *Corfend.* Vind. sec. Cort. Ed. Rom. pr. *secordiae.* V. Comm. ad Liv. L. vi, 37, 8. Front. L. iii, 3, 2. Dein aut brevi Vind. pr. in quo etiam *Livillia*. Mox *q. aud. ipsum q.* Vind. sec. Cort.

doque imperaturum, tam iniquam ¹ & tam indignam sortem ² populi Romani palam & clare detestata est. Nam & avunculus major Augustus quid de eo in utramque partem opinatus sit, quo certius cognoscatur, capita ex ipsius epistolis posui.

IV. Collocutus sum cum Tiberio, ut mandasti, mea Livia, quid nepoti tuo Tiberio ³ faciendum esset ludis Martialibus. Consentit autem uterque nostrum, semel ⁴ nobis esse statuendum, quod consilium in illo sequamur. Nam si est ⁵ ἀρτίως, ut ita dicam, ὁλόκληρος, quid est, quod dubitemus, quin per eosdem articulos & gradus ⁶ producendus sit, per quos frater ejus, productus ⁷ fuit? Sin autem ἐλαττωσθαι sentimus

¹ Et.] Deest Periz. Harl. & Edd. ante Bonon. si excipias Rom. pluribusque. indignatam Vind. pr. & inverso ordine sic, tam iniquam sortem, tam ind. populo R.

² Populo R.] P. R. S. GRON. Sic etiam in Medic. tert. aliisque. Edd. Rom. Po. Ro. unde incertum est, populi, an populo scribendum sit. Prius ostendant Medic. sec. Periz. Harl. Edd. Ven. Mediol. Beroald. &c. cum Lipsio, Torrent. & Burm. quod etiam praetuli. Videtur alioquin Suetonius scripturus fuisse a populo. Dein Medic. sec. clara. Tum & ante avunculus deest duobus Torrentii, totidem Burm. & Medic. pr. ac tert. magisque arridet. In iisdem Medic. agnoscatur.

³ Faciendum.] Edd. Sabell. Cald. Bas. Gryph. Plant. faciundum. Vind. sec. Tiberio nep. tuo. Mox consensit Medic. sec. Vind. pr.

⁴ Esse nobis.] Medicei, Polit. Vindob. Periz. Harl. Exc. Cuj. Voss. & Edd. seculi xv, item Bonon. &c. nobis esse: quem ordinem restitui.

⁵ Ἀρτίως.] Artius ut ita dicam holoclerus S. GRON. Artius vel arcus Latinis litteris MSS. plerique. arecios Vind. pr. holocleros Vind. pr. Med. sec. tert. artius, ut ita

dicam, ἀρτίως ὁλόκληρος Vind. sec. Cort. & ut ita dicam dedit Beroaldus. & ita dicam Casaub. Ad ad Calig. C. 13. Guj. καὶ ὁλόκ. Ernest. ὁλόκληρος e glossa adjectum censet. Contra malim ego addere copulam &, vel cum Beroaldo, vel Casaubono. Recte advertit etiam meus d'Orvillius, auctorem adjecisse ut ita dicam, quia ὁλόκληρος minus proprie de animo usurpatur. Ut hic ἀρτίως, sic ἀκέραιως jungitur a Luciano in Asino T. II. p. 603.

⁶ Producendus &c. productus.] Sic cum Memm. Viterb. Palatinis, Copes. exhibent Medicei, Vindobonenses, Cort. nisi quod & Vind. pr. deductus. Ad Comm. hic & ad Cic. L. XII. ad Fam. Ep. 13. Me ad optimam spem patriae non minimum tibi ipsi producendum putes. & saepius.

⁷ Fuit.] Sit. S. GRON. Ita etiam in Medic. Vindob. Cort. Periz. Harl. Exc. Voss. & Edd. primis. Mox male in MSS. & Edd. multis ἐλαττωσθαι: unde Politianus fecit ἐλαττωσθαι. Sed praeteritum postulat seq. βεβλάσθαι: quod vidit monuitque primus Uisinus. sentimus eum exsulant ab utroque Vind. Cort.

mus eum, ¹ ἔβλαφθαι, καὶ εἰς τὴν τῷ σώματι καὶ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἀρτιότητα, *praebenda materia deridendi* ἔἰς illum ἔἰς nos non est hominibus, τὰ τοιαῦτα σκώπτειν καὶ μυκτηρίζειν εἰωθόσιν. *Nam semper aestuabimus, si de singulis articulis temporum deliberabimus*; ² μὴ προὔποκείμενον ἡμῖν, *posse eum gerere honores arbitremur, nec ne. In praesentia tamen quibus de rebus consulis, curare eum ludis Martialibus triclinium sacerdotum, non displicet nobis, si est passurus se ab* ³ *Silani filio, homine sibi adfini, admoneri, ne quid faciat, quod conspici ἔἰς derideri possit. Spectare eum Circenses ex pulvinari non placet nobis. Expositus enim* ⁴ *in prima fronte spectaculorum conspicietur. In Albanum montem ire eum non placet nobis, aut esse Romae Latinarum diebus. Cur enim non praeficitur urbi, si potest fratrem suum sequi in montem? Habes nostras, mea Livia, sententias, quibus placet semel de tota re aliquid constitui, ne semper inter spem ἔἰς metum fluctuemus. Licebit autem,* *si*

¹ *Et βεβλ.*] Ita MS. S. plane ut Cap. 39. vulgo καὶ S. GRON. Accedunt Medicei, & MSS. atque Editi quidam apud Burm. etiam β. Edd. Sabell. Cald. Mediol. Junt.

² *Μὴ προὔποκείμενον ἡμῖν.*] Cum haec Vett. Edd. lectio sit elegantior & Ἀττικωτέρη, testibus Casaubono & Scriverio, causa non erat, cur ea in προὔποκειμένῳ ex MSS. nonnullis, quorum plerique de more Graecis carent, mutaretur, praesertim cum alter casus noto Graecismo exstet in Medic. sec. tert. item Vind. sec. Cort. Vide J. Gron. ad Arrian. p. 58. Politianus tamen genitivum e suis etiam protulit. προὔποκειμένων in Medic. pr. Dein inverso ordine arbitremur eum g. MSS. mei omnes, si forsan excipiamus Memmianum, & Edd. ante Casaub. de rebus quibus Vind. pr.

³ *Silani.*] *Silvani* S. GRON.

Silvani habent Pulm. Torrent. Burm. meique Codd. & Edd. pleraeque. Sed *Sillani* Vind. pr. Huls. cum Bonon. & Paris. In aliis *Syllani*, de more. *Silani* vere emendant viri docti. V. Comm. quod, contra Burmanni conjecturam quo, bene defendit Bosius ad Nepotis Attic. C. 13. §. 5. & hic Cl. Ernesti: immo, sui hic oblitus, ipse Burmannus ad Quintil. L. xi. Instit. Orat. C. 3. p. 1029. *cultus in oratore conspicietur*. Dein *exspectare* Ed. Rom. pr. circa *Circenses* Vind. pr. cum duobus Burm. & Edd. Vett.

⁴ *In prima fronte spectac.*] in fronte pr. Medic. tres cum Exc. Cuj. *spectacul.* deest Vind. pr. *montem* Medic. sec. & tert. non habent, nisi in margine, haud inepte. *Latinorum* vitiose Periz. non Memm. item Ed. Rom. pr. *sequi fr. s.* in Medic. tribus, Exc. Voss.

⁵ *Fluctuemus.*] *Fluctuemur* S. GRON.

si voles, Antoniae quoque nostrae des hanc partem epistolae hujus legendam. Rursus alteris litteris: Tiberium adolescentem ego vero, dum tu aberis, quotidie invitabo ad coenam, ne solus coenet cum suo Sulpicio & ¹ Athenodoro; qui vellem diligentius, & minus μετεώρας, ² deligeret sibi aliquem, cujus motum & habitum & incessum imitaretur misellus:

³ Ἀτυχεῖ πάνυ ἐν τοῖς σπασδαίοις λίαν.

ubi non aberravit ejus animus, satis adparet ἡ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εὐγένεια. Item tertiis litteris: Tiberium, nepotem tuum, placere ⁴ mihi declamantem potuisse, peream, nisi, mea Livia, admiror. Nam qui tam σαφῶς loquatur, qui possit, quum declamat, σαφῶς dicere, quae dicenda sunt, non video. Nec dubium est, ⁵ quid post haec Augustus constituerit, & re-

li-

GRON. Adi quos laudat Cl. Drakenb. ad Liv. L. xxxvi, 10, 4. ut incerti fluctuarentur animi. Senec. Ep. 4. miseri fluctuantur & vivere nolunt, mori nesciunt. Sic enim optime vetus fragmentum Bibl. Leid. & alter Cod. ab If. Vossio collatus: vulgo fluctuant, item & mori. κλυδωνίζεσθαι Graeci dicunt. Dein hanc operam Vind. pr. Tum aliis litt. Cort.

¹ Athenodoro.] Non Sandonis filio Tarsensi, sed alio, & posteriore. Vide Cl. Periz. ad Aelian. L. xii. H. V. C. 25. Athenodoro Ed. Rom. pr. μετέωρος in Edd. vetustioribus, & Medic. pr. sec.

² Deligeret.] Deest Medic. pr. delegerit Medic. tert. Polit. delegeret Exc. Voss. diligenter Vind. pr. Legendum utique cum Burmanno deligerent. Non enim Claudio hanc curam, sed ejus magistris & paedagogis permiserit Augustus. & incessum desunt Vind. pr. qui imitantur dat.

³ Ἀτυχεῖ πάνυ ἐν τοῖς σπασδαίοις λίαν.] L. ex v. αὐτυχεῖ λίαν. SALM. λίαν abest a MS. S. GRON. Sic e-

mendavit etiam If. Vossius. Et profecto λίαν etiam non comparet in Mediceis, Exc. Cujac. pluribusque, qui cum Exc. Voss. habent ατυχεῖ ναμην (vel NAAA, NA. ΛΑ, NAM) ἐν τοῖς σπασδαίοις: quales Codd. & vidit Turnebus, hinc L. xxvii. Advers. C. 19. effingens καὶ μὴν ἐν τοῖς σπασδαίοις. At Vind. sec. Cort. Ἀτυχεῖ λίαν πάνυ ἐν τοῖς σπ. Politianus vero margini adlevit. ατυχεῖ πάνυ λίαν ἐν τοῖς σπ. Mihi simplicius videtur ex vestigiis librorum rescribendam vel ναὶ μὴν, vel ναὶ δὴ, aut ναὶ ναὶ, abjecto λίαν, quam vocem nec Steph. agnovit. τοῖς, non τοῖσι, in Edd. quoque Rom. & Ven. aliisque. Dein item i. litt. desunt Exc. Cuj. & Voss. A Medic. tert. abest litteris, intelligendum ex praecedentibus.

⁴ Mibi.] Vox haec nequaquam huic loco convenit; ut seqq. admiror & non video docent, & optime vidit Cel. Burmannus, qui conjecit tibi. Forſan ulli, uni, vel simile quid.

⁵ Quin post haec.] Codex Salmas. & tres Palatini cum Torrentianis,

liquerit eum nullo praeter Auguralis sacerdotii honore impertitum: ac ne heredem quidem, nisi ¹ inter tertios, ac paene extraneos, ² e parte sexta nuncuparit; legatoque non ampliusquam octingentorum sestertiorum profecutus.

v. Tiberius patruus petenti honores, consularia ornamenta detulit. Sed instantius legitimos flagitanti, id solum ³ codicillis rescripsit, *Quadranta aureos in Saturnalia & 4 Sigillaria misisse ei.* Tunc demum abjecta spe dignitatis ad otium concessit, modo in hortis & ⁵ suburbana domo, modo

tianis, ut & Rob. Steph. editio pluresque aliae vetustiores recte legant *quid*. Vult enim eandem semper Augusto fuisse super Claudio opinionem, quae tunc fuerat, idque etiam confirmari testamenti tabulis. GRAEV. *Quid*. Ita MS. S. vulgo *quin*. GRON. *Quid* etiam in Medic. Polit. Periz. Exc. Cuj. & Edd. Vett. Dubito tamen de ejus lectionis veritate. Nam tunc *quin* subintelligendum foret in seqq. vel potius *quum & reliquerit*: quo facit Ed. R. Steph. *qui rel.* Adi Torrent. & Ernest. *post hoc* Vind. sec. Cort. *impertitum honore* Med. pr. *impertitum* Vindob. uterque, Periz. Cort. & Edd. Rom. Ven. Mediol. Bonon. &c. ut alibi saepissime. De voce *praeter* adverbialiter posita vide Graevium ad Cic. pro L. Man. C. 23. Drakenb. ad Liv. L. v. C. 52 §. 13. Misc. Obs. V. viii. p. 127. me ad Caes. L. i. B. G. C. 5. *praeter quod* secum portaturi erant. Vitruv. L. viii. C. i. *praeter quod* supra scriptum est. in Ner. C. 56. *religionum contemtor praeter unius deae Syriae.*

¹ *Inter tertios.*] in tertios S. GRON. Sic etiam in Medic. tribus, Polit. Copes. Syllabam scilicet repetere omiserunt librarii. *socios* Vind. pr.

² *E parte sexta nuncuparit.*] ne p. s. nuncuparet S. GRON. Omnes, quotquot scio, MSS. servant ne cum Edd. plerisque. e tamen dat

Ed. Rom. sec. cum Pulm. & seqq. ex p. cum Ursino R. Stephanus, & Bonon. &c. *nuncuparet* etiam MSS. & Edd. praeter Rom. pr. Steph. Casaub. &c. Suspectae autem mihi voces sunt *tertios* & *ne parte sexta* (in Med. pr. & Cop. *ne partes extra*) sive altioris vulneris, sive suppositionis. Nam supra Auctor in Aug. C. 102. in tertiis quidem memorat *propinquos*: At Claudii, quamquam nepos erat Liviae, non meminit; immo Tacit. L. i. Ann. C. 8. *tertios* illos fuisse modo *primores civitatis*, ait. Confer & Dion. p. 590. Praeterea vel post *profecutus* addendum est *sit*, vel pro *que* scribendum *quoque*: ut bene monuit Cl. Ernesti; & saepissime usu venit, vel contra. Vulgata enim non cohaerent: unde Torrentius & J. F. Gronovius *quod* ejici volebant. Sed ita fere Cap. 6. *Heredem eum ex parte tertia nuncupatum legato etiam profecutus est.* Ceterum a Cortiano abest *quam*, haud male: ut nemo nescit.

³ *Codicillis.*] *codicellis* Medic. tres, Vind. pr. Exc. Voss. ut supra saepius.

⁴ *Sigillaria.*] *Sigillari* S. GRON. Neque aliter in tribus Mediceis, Exc. Voss. *e sigillari* Vind. sec. Cort. Sed vide Comm.

⁵ *Suburbana domo.*] *Domo* non habetur in codice Salmasiano. Forte legendum *modo in hortis & suburbano.*

do in Campaniae secessu delitescens: atque ex contubernio sordidissimorum hominum super veterem segnitiae notam, ebrietatis quoque & aleae infamiam subiit.

VI. Quum interim, quamquam hoc modo agentium, numquam aut officium hominum, aut reverentia¹ publica defuit. Equester ordo bis patronum eum perferendae pro se legationis elegit: semel quum deportandum Romam corpus Augusti humeris suis ab consulibus² exposcerent: iterum quum obpressum Sejanum apud eosdem gratularetur. Quin & spectaculis adveniienti adfurgere, & ³ lacernas deponere solebant. Senatus quoque, ut

urbano. ut *Tusculanum* & similia: GRAEV. Ut coniecit Graevius, & recepit Burmannus, ita dudum ediderunt Basil. Gryph. & Pulm. Torrent. & firmatur a Medic. sec. cum priores exhiberent (ut est in aliquot MSS. & in his Exc. Voss.) *suburbano*; modo *domo*, modo *in C.* praeterquam Edd. Rom. ac Beroldi Bonon. Paris. quae cum R. Stephano, Casaubono &c. habent *in suburbana domo*: ut diserte exaratur in Mediceorum optimis. pr. ac tert. Polit. Vindob. pr. Nonniano, qui repetit *in*. Corsend. *suburbana modo domo*, modo. Cort. Vindob. sec. *suburbano*: modo *domi*, m. Placet mihi quoque *suburbano*, scilicet *praedio*: ac substantive. Nequaquam enim referendum est ad *secessu*, a quo discrevit auctor. Ut in Aug. C. 72. *Huc transibat, aut in alicuius libertorum suburbanum*. Ex secessibus praecipue frequentabat *maritima*. Ac saepe cum optimis quibusque jungit alii adiectivo vel genitivo. V. Aug. C. 6. 94. Tib. 11. Ner. 48. Vesp. 5. *Hortos & suburbanam* copulavit Cic. pro Rabir. Post. C. 10. Dein *ebri.* quoque & *aleae* habent omnes mei praeter Vindobon. qui cum veterum Editorum vulgo dant *eb.* & *aleae* quoque. Vide Ed. Burm.

¹ *Publica.*] *Publice* S. GRAEV.

GRON. Sic & tres Medic. cum duobus Torrentii.

² *Exposceretur.*] Codex Salmasii & Rob. Stephanus *exposcerent*. Quos sequor. GRAEV. *exposcerent*. Ita MS. S. vulgo *exposceretur*. GRON. Ita MSS. O. & Edd. ante Casaub. nisi quod in Vind. pr. & Huls. sit *exposceret*. In iisdem vero Edd. etiam *gratularentur* exhibetur, quod trium MSSorum auctoritate recipere Burmannus, & Ernestius. Verum Memm. Medicei, Vindobonenses, Politian. Cort. Exc. Cuj. Voss. dant *gratularetur*: rectius: ut opinor. *Exposcerent* ad ipsos equites corpus Augusti deportaturos pertinet; *gratularetur* ad Claudium equitum nomine. Paullo ante *ab consulibus* edidi pro *a cons.* fide Medic. sec. tert. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. & marg. Torrent. post oppr. Edd. Sabell. Cald. Mediol.

³ *Lacernas deponere.*] Hoc solebant honoris testandi gratia facere: quod observavit Ferrarius de re Vestiariar. Parte II. Lib. I. quem vide (p. 63.) GRAEV. *Lucernas* S. GRON. Sic etiam inepte & ex Longobardicae scripturae fallacia exaratur in Mediceis, Exc. Voss. & aliis apud Burm. *lacervas* Vind. pr. & deest Edd. Rom. Ceterum non intelligo lacernas ab iis domi positas, ac togas

ut ad numerum sodalium Augustalium sorte ductorum extra ordinem ¹ adjiceretur, censuit: & mox ut domus ei, quam incendio amiserat, publica impensa restitueretur, dicendaeque inter consulares sententiae jus esset. Quod decretum abolutum est, excusante Tiberio inbecillitatem ejus, ac damnum liberalitate sua ² refarturum pollicente. Qui tamen moriens, & in tertiis heredibus eum ex parte tertia nuncupatum, legato etiam circa ³ sestertium vices prosecutus, commendavit insuper exercitibus, ac senatui, populoque Rom. inter ceteras necessitudines nominatim.

VII. Sub Cajo demum fratris filio, secundam existimationem circa initia imperii omnibus lenociniis colligente, honores auspicatus, consulatum gessit una per duos menses: evenitque, ut primus

togas sumtas, cum scirent, Claudium spectaculo adfuturum: ut in Aug. C. 40. Sed eos Claudio advenienti uti adsurrexisse (de quo V. Lips. El. 11. 6.) ita lacernas deposuisse, & togatos vel tunicatos in spectaculis constitisse. Sicuti in deprecatione toga quoque abjiciebatur vel demittebatur. V. Ernest. qui tamen prave *spectaculis* sumit, ut *ludis*, pro tempore spectaculorum, sive cum spectacula ederentur: quum hic significet loca & sedilia, quibus sedentes spectatores adsurgebant advenienti: ut passim nostro aliisque. V. Calig. C. 31. 35. 36. Comm. ad Ner. C. 32. ac Bernegg. & Drakenb. ad Liv. L. 1, 35. De toga posita respice ad vitam Aug. C. 52. Ferrar. de re Vest. P. 1. L. 1. p. 83. *solebat* hic exstat in MSS. omnibus, praeter Exc. Cuj. & in Edd. Rom. Junt. Cas. & seqq. excepta Burmanniana.

¹ *Adjiceretur.*] Medic. sec. Nonn. & alii cum multis Edd. in quibus Ald. Gryph. dant *addiceretur*: quod pravo judicio haud displicet Torrentio; licet meliora docuerit jam Turneb. L. xxii. C. 32. L. xxvii.

C. 19. Advers. Error natus e scriptura *adiceretur*, quae est in MSS. multis, ut Mediceis pr. tert. Corfend. Exc. Voss. Ed. Rom. pr. ac passim. Tacit. 1. Ann. 54. *Addito* Sodalium Augustalium *sacerdotio*. &c. Sorte ducti e *primoribus civitatis* xxi. *Tiberius, Drususque & Claudius & Germanicus* adjiciuntur. Mox *jus esset sententiae* Medic. pr.

² *Refarturum.*] *Refarsurum* S. GRON. Per *f* hoc participium exaratur in tribus Mediceis, tribus Burm. Exc. Voss. & aliquot Edd. Sed adi Burm. Dein *qu* tamen m. Vind. pr. forsan pro *quin* vel *quum*.

³ *Sestertium.*] Sic MS. S. vulgo *sestertia*. GRON. Pessime Bal. post. Gryph. Plant. &c. *sestertia* ediderunt contra MSS. omnes, & Edd. Vett. ac Latinitatem; ut monuerunt jam alii. *circiter* MS. Urf. & marg. Torr. quod favet J. F. Gronovii lectioni *sestertii* legato. Dein rescripti *ac senatui*, auctoribus MSS. Torrentianis, tribus Burm. tribus Mediceis, Vind. pr. (in quo *populo quoque R.*) Exc. Voss. Edd. Rom. aliisque plurimis. Vulgo *ac exsulat*.

mitus ingredienti cum fascibus Forum, praeter-
volans aquila dexteriore humero consideret. Sor-
titus est & de ¹ altero consulatu in quartum an-
num: praeseditque nonnumquam spectaculis in
Caji vicem, adclamante populo, *Feliciter*, par-
tim ² *patruo Imperatoris*, partim *Germanici fra-*
tri.

VIII. Nec eo minus contumeliis obnoxius vi-
xit. Nam & si paullo serius ad praedictam coenae
horam occurrisset, non nisi aegre, & ³ circuito
demum triclinio, recipiebatur. Et quoties post
cibum ⁴ addormisceret, quod ei fere accidebat,
olearum ac palmularum ossibus incessebatur: in-
ter-

¹ *Asiae proconsulatu.*] Ita edidi
ex certissima, nisi fallor, correctio-
ne mea, quam firmant ipsae vul-
gatae literae de *altero consulatu*,
uno tantum P interposito. Etiam
ipsa res clarissima est. GRON. Lu-
brica admodum, &, ut existimo,
falsa haec est conjectura: uti & pa-
tris Gronovii de *proconsulatu in sex-*
tum a. Cl. Burmannus, sequente
eum Ernestio, censet, Claudium
initio imperii Caji, ipsius ordinan-
tis magistratus in plures annos ius-
su, sorte designatum esse consu-
lem in *quartum annum*, & sic omen
imperii accepisse: quia IV. post
anno & Cos. & Imp. fuit. Verum
praeterquam quod per totum fere
annum DCCXCIV. Imp. fuerit, an-
tequam Anno seq. Cos. iterum fa-
ctus est, Caji initio Imperii non
ita ordinaverat magistratus; at post
duos demum annos, sive A DCCXCII.
magistratum ordinationem sibi in-
star Tiberii rursus vindicavit: cum
antea populo comitia restituisset:
sed in quibus fere comparebant
modo tot candidati, quot erant dig-
nitates, vel si plures candidati es-
sent, inter se comparabant; ut di-
serte docet Dio L. LIX. p. 647.
655. quo etiam pertinent auctoris
verba in Cajo. C. 16. *Tentavit &*
comitiorum more revocato suffragia
populo reddere. Quare si Claudius

dein de consulatu sortitus est, ut
credo fide Codicum Suetonii, ta-
men fors quarti anni omen Imperii
illi esse nequivit. Verum potuit
Claudius ex hac sorte A. DCCXCII.
sed & sua pro potestate, jam Im-
perator adiisse Consulatum bime-
strem A. DCCXCV.

² *Patruo.*] *Parao A. patruo S.*
GRON.

³ *Circuito.*] *Circumito* Vind. sec.
Cort. Paullo ante *accur.* male in
Edd. quibusdam Germ. nuperis. V.
ad Calig. C. 26.

⁴ *Addormisceret.*] Sic e suis Codd.
restituit Casaubonus, quod exhibent
MSS. (exceptis Nonn. Medic. pr.
& Vindobonensibus ac Hulsiano)
uti & Edd. ante Bononiensem:
quamquam in Sabellici nota *ob* jam
excusum sit, mihi que magis pla-
ceat: quia *addormiscere* videtur po-
tius ille, qui ex somno rupto rur-
sus in illum incidit: cum Claudius
hic describatur simpliciter post ci-
bum somno, & satis arto quidem,
devinctus fuisse. Confer loca a Cl.
Burmanno citata: ut C. 33. Aug.
C. 94. Vesp. C. 4. & Lexica. Dein
aut p. in Palat. duobus & Medic.
pr. ac Voss. Exc. & Edd. Rom.
cum Periz. Tum *ferulae flagro* Lisl.
Medic. sec. Vind. sec. Exc. Cuj.
ferula flagro Cort. Exc. Voss.

terdum ferula flagrove, velut per ludum, excitabatur ¹ a copreis. Solebant & manibus stertentis focci induci, ut repente expergefactus faciem ² sibi met confriicaret.

ix. Sed ne discriminibus quidem caruit: ³ primum in ipso consulatu, quod Neronis & Drusi, fratrum Caesaris, statuas segnius locandas ponendasque curasset, paene honore submotus est: deinde extraneo, vel etiam domesticorum aliquo deferente, assidue varieque inquietatus. Quum vero detecta esset Lepidi & Gaetulici conjunctio, missus in Germaniam inter legatos ad gratulandum, etiam vitae periculum adiit: indignante ac fremente Cajo, patrum potissimum ad se missum, quasi ad puerum regendum: adeo ut non defuerint, qui traderent, praecipitatum quoque in flumen, sicut vestitus advenerat. Atque ex eo numquam non in senatu novissimus consularium sententiam dixit, ignominiae causa post omnes interrogatus. Etiam cognitio falsi testamenti recepta est, in quo & ipse signaverat. Postremo ⁴ etiam sestertium octogies pro introitu novi sacer-

¹ *A copreis.*] i. e. scurris *γελῶτο-ποιός*. Non enim dubitandum est de veritate hujus lectionis, quae sic comparet in Lisl. Viterb. Memmiano, Exc. Cuj. Voss. & Corfend. pro varia lectione. *A capreis* duo Torrent. Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. Palat. tres, Cop. Hulf. *a tropeis* ceteri. Desunt Edd. Rom. Consule Comment. hic & ad Tib. C. 62. Non vero jungenda *a copreis sol.* Stylo enim Tranquilli repugnat. Neque *stercorei* aut *stercore* obliti focci ut intelligantur, necesse est, sed ut erant, sordidati, & imundi ex usu & pavimento, aut platea. Mox minus bene *indui* Medic. sec. Exc. Cuj. V. ad Aug. C. 92.

² *Sibi met.*] Sive sibi ipse. Ita autem edidi fide Medic. sec. tert. Palat. trium, Nonn. Copes. Exc. Cuj. Voss. cum Junt. Ald. & Steph. Vulgo tantum *sibi*. Apud nostrum saepius *semet.* & *sibi met vim ferro inferre* C. 16.

³ *Primum.*] *Primo* S. GRON. Male. sicut & inepte in Vind. pr. *patrum.* in sec. & Cort. *Caesarisque.* ac prave MSS. aliquot & Edd. Vetr. item Pitisci, *Getul.* ut patet ex Graecis scriptoribus, & Lapidibus. De eo vide Voss. L. 1. de Historic. Lat. C. 25. Ipse Pitiscus *Gaetul.* expressit in Cajo C. 8.

⁴ *Etiam.*] Deest Exc. Voss. & duobus Burm. *sestertium etiam* Exc. Cuj. *inpendere tam in sumtus coenae* adi-

cerdotii coactus inpendere, ad eas rei familiaris angustias ¹ decidit, ut, quum obligatam aerario fidem liberare non posset, in vacuum lege praedictoria ² venalis pependerit sub edicto praefectorum.

x. Per haec ac talia, maxima aetatis parte transacta, quinquagesimo anno Imperium cepit, quantumvis mirabili casu. Exclusus inter ceteros ab insidiatoribus Caji, quum quasi secretum eo ³ desiderante turbam submoverent, ⁴ in diacetam, cui nomen est ⁵ Hermaeum, recesserat. Neque multo post rumore caedis exterritus, prorepit ad ⁶ solarium proximum: interque praetenta

aditialis, quam ceteras inpenas, pro introitu ejus constitutas, pecunia ab aerario mutua sumpta.

¹ *Decidit.*] Cl. Ernesti non dubitat, quin scripserit Suetonius *recidit*, & usitatus esse ait *recidere ad angustias*, pro redigi, non advertens, exemplis, quae ipse & ab eo laudati proferunt, adesse praepositionem *in*, non *ad*. Rectam opinor esse Codd. & Edd. lectionem. *decidere* enim dicitur omnis, qui peiorem accipit sortem, quasi ex altiore loco delapsus. Adi Ind. Bos. ad Nepotem. Plin. L. iv. Ep. 11. *Nunc eo decidit, ut exsul de senatore, rhetor de oratore fieret.*

² *Venalis pependerit.*] Sic legit summus Gronovius quoque apud Plin. L. xiiii. C. 15. *Citreae mensae venundatae sunt & duae Juba rege pendente.* Male alii *a Juba r. pendente*. Is enim qui venalis pendet, non vendit, sed venditur. Adi Graev. ad Cicer. L. i. Verr. C. 54. *in bonis praedibus, praediisque vendendis.* Adhaec venditae sunt post mortem Jubae. Sed MSS. omnes habent *a J. r. pendentes*, sive ex bonis Jubae regis; quod rectum mihi videtur, cum Salmasio ad Tertull. Pall. p. 405. Ibidem Gronovius bene docet, voces *in vacuum* significare, eam proscriptionem contumeliosam

potius, quam damnosam, fuisse Claudio, ipsa venditione sub hasta non subsecuta: quem sequitur hic quoque Cl. Ernesti. Dein & *alia* Vind. sec. & *tal.* Cort.

³ *Desiderante.*] *Desideranti* S. GRON. item Medic. tert. Polit. *desiderantes* vitiose Ed. Rom. pr. At mira varietas est in Vind. sec. & Cort. *secretum inopinantemque subito ab urbe summovisset.*

⁴ *In diacetam.*] *Indietam* S. GRON. *Indictam* Periz. a m. pr. Edd. Ven. pr. Med. Cald. & pro *e*: ut est in MSS. reliquis & Edd. Rom. Sed vide Torrent. ac Cas. *Meditam* Vind. pr. *inde in oppidum* Vind. sec. Cort.

⁵ *Hermaeum.*] MSS. plerique & Edd. ante Casaub. *Hermeum*: unde *Hernicum* in Vind. pr. Cort. Sed *Hermaeum* Memm. & Medic. pr. tert. Ab *Ἑρμῆς* Gr. *Ἑρμαῖον*, ab *Ἑρμῶ*, *Ἑρμαῖον*. Adi Hesych. Huc tamen non recte a Casaubono refertur Inscr. Grut. p. dxcviii. 7. EX HERMAEO. Non enim locus, sed *lucrum* significatur: at viri docti monuerunt.

⁶ *Solarium.*] V. C. Salmas. *Scholarium*. GRAEV. *Solarium* S. GRON. Sic quoque Medic. tert. Cujac. Reg. Exc. Voss. Hinc alii *Scholarium*, alii *Scalarium*, quod vix Latinum est, quia *solarium* non erat abditus

tus

tenta foribus vela se abdedit: latentem discurrens forte gregarius miles, animadversis pedibus, e studio sciscitandi quisnam esset, ¹ agnovit, extratumque, & prae metu ad genua sibi addidentem, Imperatorem salutavit. Hinc ad alios commilitones fluctuantes, nec quidquam adhuc quam frementes, perduxit. Ab his lecticae inpositus, & quia ² sui diffugerant, vicissim succollantibus in castra delatus est, tristis ac trepidus, miserante obvia turba, quasi ad poenam raperetur insons. Receptus intra vallum, inter excubias militum pernoctavit, aliquanto ³ minore spe, quam fiducia. Nam consules cum senatu & cohortibus urbanis Forum Capitoliumque ⁴ occuparant, adserturi com-

tus locus, quo se oculere potuit Claudius. Sed & *scholarii* vel *scallarii* foribus praetenta fuisse vela, probandum foret. Plura argumenta, quis convellitur varia lectio, vide apud Cl. Ernesti in Excurso. Videtur se contulisse in conclave quoddam altius, artum, obscurum, & remotum in aditu solarii eique contiguum. Conf. Joseph. & Dionem. Nec enim *prorepsit* IN sol. sed AD solarium. *Tectum solarium* est in Inscript. Fabr. p. 724. Mox p. & studio sc. Politian.

¹ *Agnovit.*] *Adcognovit* S. ut in Aug. C. 65. GRON. & *cognovit* Polit. *accognovit* Exc. Voss. Sed *adcognovit* diserte Medic. tres & Exc. Cuj. praebent. Adi ad Aug. C. 65. notata. Dein male *accedentem* Edd. Rom. ut in multis perperam in Caes. C. 20. *imperaturum* Medic. tert. Polit. *fluctuantis* & *fremenis* Medic. pr. tert. Polit.

² *Servi.*] *Sui* S. GRON. Cur non restituitur lectio omnium MSS. cum Palatinorum, tum quos Casaubonus & Pulmannus viderunt, in quibus constanter legitur & *quia sui diffugerant*, quibus accedit editio Rob. Stephani & Aldi Manutii & Salmasianus Codex. *Sui diffugerant*,

hoc est, qui solebant circa eum esse servi comitesque. GRAEV. *Servi* in solo Medic. sec. invenitur, quod ex Sabellici, cui *sui* ne Latine quidem dictum videbatur, placito demum receptum est in Beroaldi, alios codices sic habere adfirmantis, Ed. Bonon. quam secuti sunt Paris. Basil. Gryph. Plant. &c. neque ego, si in MSS. pluribus prostaret, respuerem. *diffugerant* Edd. Rom.

³ *Minore spe.*] Sic recte habent MSS. omnes. Nam vix sperare Imperium adhuc poterat Claudius: licet suae vitae jam satis sibi visus securus. Eoque pertinent sequentia de senatu. Nihilominus mallet Cl. Ernesti *maiore*, quam concepisset jam tum e militum praetorianorum consensu; non audens tamen adhuc accipere imperium. Sed confer Joseph. L. xix. C. 4.

⁴ *Occuparunt.*] Codex Salmas. *occupaverant*. Nullus dubito, scripsisse Suetonium. *occuparant*. Et hoc sententia postulat. GRAEV. *occupaverant*. Ita MS. S. vulgo *occuparunt*. GRON. *occupaverant* est etiam in uno Torrent. Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. Sed *occuparant* in Vindob. pr. & Edd.

communem libertatem : aditusque & ipse per
 1 Tribunos plebis in curiam 2 ad suadenda, quae
 viderentur, *vi se & necessitate teneri*, respondit.
 Verum postero die, & senatu segniore in exse-
 quendis conatibus, per taedium ac dissensionem
 diversa consensuum, & multitudine, quae circum-
 stabat, unum rectorem jam & nominatim expos-
 cente, armatos pro concione jurare in nomen suum
 passus est : promisitque singulis quina dena se-
 fertia, primus Caesarum fidem militis etiam prae-
 mio pigneratus.

xī. Imperio stabilito, nihil antiquius duxit, quam
 id biduum, quo de mutando Reip. statu haesita-
 tum erat, memoriae eximere. Omnium itaque fa-
 ctorum dictorumque in eo veniam & oblivionem in
 perpetuum sanxit, ac praestitit : tribunis modo ac
 centurionibus paucis 3 e conjuratorum in Cajumi
 nu-

Edd. Sabellici : quomodo & Lipsius
 margini adlevit. *occuparent* Edd.
 Mediol. Cald.

1 *Tribunum plebis.*] MSS. pleri-
 que & Edd. aliquot *Trib.* vel *Tr.*
pl. unde male vulgo fecerunt *Tri-*
bunum. Sed omnibus litteris Viterb.
 & Vindob. pr. exhibent *tribunos*;
 verissime : ut docent Joseph. L. xix.
 Ant. C. 2. & Dio L. Lx. p. 665.
 & monuit jam Casaub. Adi etiam
 Ernestium.

2 *Ad suadenda quae viderentur.*]
 Cl. Ernesti, inusitatum in tali con-
 textu *suadendi* verbum ducens, prae-
 fert lectionem Cujac. Cod. *consen-*
da. At nihil inusitati hic video;
 & *suadere*, seu impellere senatum
 ad ea, quae viderentur sibi & in
 commune ac Reip. utilia, futuro &
 designato jam a praetorianis Impe-
 ratori convenientius est verbum,
 quam *consere*, quod sequitur. Im-
 mo utrumque sic de senatoribus
 junxit auctor in Caes. C. 14. *Ca-*
esar praetor creatus. . . . censuit,
Quin & tantum metum injecit aspe-

riora suadentibus. Potuitque au-
 ctor metaphoram sumsisse a legis
 suatore, de quo V. Briffon. in Form.
 L. 11. init. Dein *verum p. d.* quod
 cum Grutero reposuit Casaubonus
 &c. confirmant ex meis Medic. pr.
 tert. cum citatis a Burmanno. In ce-
 teris *postero vero d.* Item & *senatu*;
 quod idem Gruterus & Burm. ad-
 miserunt, dant iidem Medicei, Po-
 lit. Cort. cum MSS. & Edd. per
 illos laudatis, per polysyndeton
 nostro frequentissimum & *senatu*;
 & *multitudine* : quare adensus sum.
 Infra *nominatum* Vind. pr. & *arma-*
tus cum aliis Medic. pr. tert. Vin-
 dob. uterque, Cort. *nomen in suum*
 Edd. Rom. *quindena* marg. Gryph.
 aliique. Josephus d. l. ait, v. milia
 drachmarum, i. e. vicena sestertia
 seu D Philippeos. Nihil tamen mu-
 tant viri docti praeter Cl. Ernesti,
 acute, numeros xx. in xv. corruptos
 esse, existimantem.

3 *E conjur. in C. numero.*] Me-
 dic. pr. tert. Polit. carent praeposi-
 tione *e.* id est eo nomine, quod
 con-

numero interemtis, exempli simul caussa, & quod suam quoque caedem depoposcisse cognoverat. ¹ Conversus hinc ad officia pietatis, iurjurandum neque sanctius sibi, neque crebrius instituit, quam PER AUGUSTUM. Aviae Liviae divinos honores, & Circensi pompa currum elephatorum, ² Augustino similem, ³ decernenda curavit. Parentibus inferias publicas: & hoc amplius, patri Circenses annuos natali die: matri carpentum, ⁴ quo per Circum duceretur: & cognomen Augustae ⁵ ab avia recusatum. ⁶ Ad fratris memoriam,

conjurassent. Adi ad Caes. L. 11. B. Civ. C. 44. *Missis legatorum numero centurionibus.* Nihil temere tamen innovare lubet. V. Joseph. & Dionem. *deposcisse* Cort.

¹ *Conversus hinc.*] *Conversis hunc* S. GRON.

² *Augustino.*] Sic habent MSS. Pulm. Torr. aliorumque, & nostri cum Edd. vetustioribus, pluribusque; nisi quod in Vindob. pr. uti in Periz. a m. pr. scriptum sit *Augusto*: quod non displicuit Torrentio: ut *Augustum seculum* & similia. *Augusteo* in MSto legi testatur Beroaldus, & amplexus est Pulmanus: quomodo etiam, vel *Augustano*, quod certe frequentius occurrit, reponi voluit doctiss. Gorius in Columb. Libert. Liviae p. 219. Ego, si quid mutandum, malim *Augustiano*, uti in Ner. C. 25. Sed tutius est MSS. sequi. *Drusinus* C. 1. *Augustaeo* Edd: aliquot.

³ *Decernendum.*] *Decernenda* S. GRON. Ita ex tribus suorum & multis editis restituit Burm. Accedunt Pulm. Codd. item Medicei, Vindobonenses, Polit. Cort. V. Burm. & me ad Cap. 38. Comm. ad Caes. L. 1. B. Civ. C. 7. in Claud. C. 21. *carceribus & metis, quae utraque, & passim.* Dein *patr.* deest Vind. pr. *annuo* Med. sec. *natalis* Edd. Rom. pr. Mediol. Cald. & aliae, vitiose, Adi ad Tib. C. 53.

⁴ *Quod per Circum.*] Sic quidem exhibent editores plerique, propugnante Turnebo L. xxii. Advers. C. 32. & ita habent nonnulli Codd. Verum malim sequi iudicium Lipsii, Broukh. & Burmanni, qui cum Aldo, Gryphioque, exprimi voluerunt *quo*. Sic enim praeter Copesianum diserte reliquerunt Medicei pr. tert. Polit. Corfend. & Vindob. sec. Carpentem matris, ut deae, imago & simulacrum per circum duceretur. V. Cal. C. 15. & Scheffer. L. 11. de re Vehic. C. 17. Praepositio autem inepte exfulat ab Edd. Sabell. Cald. Beroaldi, aliisque.

⁵ *Ab avia.*] Livia. Hoc falsum esse, liquet ex historia. Quare legentibus *ab viva* scilicet Antonia, cui recusanti obtulerat hoc nepos Caeus, calculum meum adjicio. Vide Commentarios.

⁶ *Ad fratris memoriam.*] *A fr. memoria* S. GRON. Et sic Medic. pr. tert. Polit. Copes. ac Periz. Vind. sec. Cort. Ed. Rom. sec. Post *celebratam τέλειον σύμμα* posuere Bas. & Gryph. Vulgata lectio totius huius periodi non sana videtur. *dedit* pto *docuit* edidit Beroald. in Ed. Mediol. sec. Bon. & alii. V. Ernest. Mox Medic. pr. tert. *juditium*. Copes. *judicium*, ut non raro pro *judicum*, sicut *principium* pro *principum* aliaque, scribi, notum

tiam, per omnem occasionem celebratam, comoediam quoque Graecam Neapolitano certamine docuit, ac de sententia iudicum coronavit. ¹ Ne Marcum quidem Antonium inhonoratum, ac sine grata mentione transmisit, testatus quondam per edictum, *Tanto in pensius petere se, ut natalem patris Drusi celebrarent, quod idem esset & avi sui Antonii.* Tiberio marmoreum arcum juxta Pompeji theatrum, decretum quidem olim a senatu, verum omissum, peregit. ² Caji quoque etsi acta omnia rescidit, diem tamen necis, quamvis exordium principatus sui, vetuit ³ inter festos referri.

XII. ⁴ At in semet augendo parcus atque civilis, praenomine Imperatoris abstinuit, nimios honores recusavit, sponsalia filiae, natalemque geniti

tum est. *Coronare*, vide, num pro *honore* seu *honorandam* & *probandam curare* sumi possit. Sic certe Graeci *σεφαινον* passim adhibent. Alioquin *facere* pro *faciendum curare* frequens est nostro. V. ad Caes. C. 20. Tib. C. 8. Ner. C. 5. Mecum facit Cl. Ernesti, exponens *comediae illi victoriam*, atque adeo *coronam dedit*.

¹ *Ne Marcum q. Antonium.*] Erat hic Claudii maternus avus, pater Antoniae, quae mater fuit Claudii, quam ex Octavia Augusti sorore susceperat. Hinc ait ipse Claudius apud Senecam: *M. Antonius avus meus nullo minor, nisi eo, a quo victus est, fratrem interfectum audivit.* GRAEV. Nec Vind. pr. Cort. Edd. Rom. quarum prima habet infra modo *idem esset avi.* Medic. tert. *esset etiam avi.* Dein theat. P. Vind. pr.

² *Caji.*] Cajo S. GRON.

³ *Inter festos referri.*] Pessime nonnullae editiones, *fastos*. Festus enim solebat esse primus dies, quo imperium suscipiebant imperatores. GRAEV. Festos esse legendum jam e suis Codd. post Tur-

nebum L. xxvii. Adv. C. 19. monuerunt & ita exprefferunt Pulm. Torrent. &c. atque sic in MSS. meis; nisi quod *festos* det Medic. tert. Neque enim dies ille *fastus*, sed non *festus* fuit.

⁴ *At in semet augendo.*] Recepi at pro vulgato *ac* cum Grutero & R. Stephano, ex codice Palatino primo, Corsendoncensi, Alvari Nonii, Salmasii, aliisque. in nonnullis est *et*. Cum ostendisset ejus curam & pietatem in ornandis parentibus & necessitudinibus, nunc contra ea narrat ejus civilitatem in honoribus recipiendis, qui sibi offerebantur. Hinc rectius *at* legitur, quam *ac*. GRAEV. At. Ita MS. S. vulgo *ac*. GRON. *Ac* in ne Latinum quidem esse, satis jam persuasum est elegantioribus. V. ad Caes. C. 26. *at* est in Medic. sec. Vind. utroque, Cort. Exc. Cuj. Edd. Rom. Bon. & in Medic. pr. tert. Palat. duobus, Politian. aliisque apud Burm. Sed *at* jam quoque Torrentius, sine dubio e MSS. suis exhibuit. Dein *agendo* Periz. Medic. tert. a m. pr. Mox *ac tamen* Edd. Rom.

niti ¹ nepotis silentio, ac tantum domestica religione, transegit. Neminem exsulum, nisi ex senatus auctoritate, restituit: ut sibi in curiam praefectum ² Praetorii, tribunosque militum secum inducere liceret, utque rata essent, quae procuratores sui in iudicando statuerent, precario exegit. Jus nundinarum in privata praedia a consulibus ³ petiit: cognitionibus magistratum, ut unus e consiliariis, frequenter interfuit. Eosdem spectacula edentes, surgens & ipse cum cetera turba, voce ac manu veneratus est. Tribunis plebis aduentibus se pro tribunali excusavit, quod propter angustias non posset audire eos, nisi stantes. Quare in brevi spatio tantum amoris favorisque collegit, ut quum profectum eum Ostiam ⁴ perisse ex insidiis nunciatum esset, magna consternatione populus, & militem quasi proditorem, & senatum quasi parricidam, ⁵ diris execrationibus incessere non ante destiterit, quam unus atque alter, & mox plures, a magistratibus in Rostra producti, salvum & adpropinquare confirmarent.

XIII. Nec tamen expers insidiarum usquequaque

¹ *Nepotis.*] Quis ille nepos fuerit, cujus natalem sine publica festivitate & sollempnibus sacris domi transegerit, incertum est. Sed primo imperii anno, ac vicesimo die natus ipsi est filius Britannicus. Vide ad Cap. 27.

² *Praetorii.*] *Praetori* Med. pr. tert. vetusta & Augustei aevi, ex more illorum Codicum, orthographia.

³ *Petiit.*] *Petit* S. GRON. Item Medic. tert. ac passim. V. ad Caes. C. 30. *praedia priv.* Edd. Rom. Dein *consulariis* in Med. tert. *consularibus* in Edd. Rom. Bas. post. at in nullis aliis, nisi marg. Bas. pr. & Gryph. V. Torr. atque Ernest. item ad Tib.

C. 33. *Magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerumque se obferebat consiliarium.* Mox Medic. tert. *edentis.*

⁴ *Perisse.*] Sic edidi fide trium Mediceorum, Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Voss. ut supra laepe. & *insidiis* Vind. pr.

⁵ *Diris execrationibus.*] Sic MSS. recte. Frustra *detestationibus* coniecit Torrent. & *diris & execr.* Cel. Markland. in Ep. Crit. C. 22. Adi potius Sigonium ad Liv. L. XL, 56. *extinctum esse cum diris execrationibus alterius.* Saepius illi *dira execratio.* In fine Cap. *affirmarent* Vind. sec. Cort. *confirmant* Medic. tert.

que permansit, ¹ sed & a singulis, & per factionem, & denique civili bello infestatus est. E plebe homo ² nocte media juxta cubiculum ejus cum pugione deprehensus est: reperti & equestris ordinis duo in publico cum dolone ac venatorio cultro praestolantes, alter ut egressum theatro, alter ut sacrificantem apud Martis aedem ³ adoriretur. Conspiraverunt autem ad res novas ⁴ Gallus Asinius & ⁵ Statilius Corvinus, Pollionis ac Messallae oratorum nepotes, adsumtis compluribus libertis ipsius atque servis. Bellum civile movit Furius Camillus Scribonianus ⁶ Dalmatiae legatus: verum intra quintum diem obpressus est, legionibus, quae sacramentum mutaverant, in poenitentiam religione conversis, postquam denunciato ad novum Imperatorem itinere, ⁷ casu quodam, ac divinitus, neque aqu-

¹ Sed & a.] Et aeta S. GRON. Mox & e plebe Edd. Rom.

² Nocte.] Noctu S. GRON. Noctu quoque tres Medicei cum tribus Burm. bene, si abesset media: ut in Aug. C. 19. 53. & alibi. Conjiceret forsan quis e media plebe h. noctu. Sed nimis poeticum id videtur, & media nox saepissime in Suetonio occurrit: ut Aug. 94. Ner. 47. Domit. 16.

³ Adoriretur.] Adoreretur. S. GRON. Sic & Ed. Ven. V. ad Tib. C. 37. Rescripsi autem conspiraverunt pro vulgato conspiraverant fide trium Mediceorum, Polit. Vind. pr. Cort. Copes. Nulla enim est causa, cur hoc verbum in plusquamperfecto scripsisset auctor, qui praemiserat de ceteris insidiatoribus perfecta praeterita: sicut & sequitur movit.

⁴ Gallus.] Gallius & Polionis S. GRON.

⁵ Statilius.] Statinius Medic. sec. Vind. pr. Statinus Edd. Rom. & Corvinus Med. sec. Exc. Voss. Periz, Harl. Edd. Ven. Med. prave.

M. Statilius Corvinus dicebatur, Cos. A. DCCXCVIII. V. Fastos, & Pighium. Quamquam & vulgo apud Dionem p. 681. Στατίλιος Κεργίνος edatur. Mox clarorum oratorum habet Vind. pr. lib. atque ipsius servis Vind. sec. ac serv. Exc. Voss.

⁶ Dalmatiae.] V. cod. Salmas. Delmatiae. Sic & veteres libri apud Plin. III. 25. in Delmatiae ora, teste Pintiano. Vetus Inscriptio: BELLO DELMATICO. Sic & numi & Inscriptiones aliae, probante Velio Longino, & Stephano, quod dudum alii observarunt. GRAEV. V. etiam ad Aug. C. 20.

⁷ Casu quodam an divinitus.] Ac S. GRON. Omnes MSS. omnesque vulgati libri ante Torrenti editionem: casu quodam ac divinitus. quod cur invitis codicibus immutemus non est. Nam saepe fortuita adscribuntur Deo, & qui recte sentiebant, per Fortunam nihil aliud intelligebant, quam divinam providentiam & voluntatem res cunctas curantem & gubernantem.

¹ aquila ornari, neque signa convelli moverique potuerunt.

xiv. Consulatus super pristinum quatuor gef-
fit: ex quibus ² duos primos junctim: sequentes
per intervallum, quarto quemque anno, ³ semen-
strem

Hoc Cicero docet, cum ait, Deum nonnunquam vocari Fortunam, quod efficiat multa improvisa, nec opinata nobis, propter obscuritatem ignorantemque caussarum. Hinc quae Horatio fors est, Ovidio est Deus. Ille: - - - Ut nemo quam sibi sor-
zem

Seu ratio dederit, seu fors ob-
jecerit.

Hic: At tu, seu ratio te nostris
appulit oris,

Sive deus, regni commoda car-
pe mei.

Sic pro eo, quod superius in Julio dixit cap. i. proclamasse, sive divinitus, sive aliqua conjectura, potuisset dicere sive forte quadam, casu quodam, sive conjectura. Ut hic casu quodam ac divinitus, sic forte quadam divinitus sine copula tamen conjunguntur apud Liv. lib. i. cap. 4. Forte quadam divinitus super ripas Tiberis effusis lenibus stagnis. ubi Gruterus malebat: forte quadam an divinitus. Sed rectissime veterum omnium codicum scripturam asseruit optimus Livii fospitator Gronovius, quem ibi vide. GRAEV. Reposui quidem omnium MSS. lectionem ac, quia conjecturae tantum indulgeri non debet. Nilominus magis inclino in illorum sententiam, qui an hic praeferunt. Consule Burm. & quos laudavit Cl. Arntzen. ad Aur. Viêt. de Viris Illust. C. 2. Plin. Paneg. C. i. forte casuque, an aliquo numine.

¹ Aquila.] Aquilae Ed. Torr. ex Orosio L. vii. C. 6. probante ibi Haverkampio, quia & signa omnia eadem fraude convelli non potuerunt. Verum omnia non ait Suetonius. Quare cum Casaubono retineo aquila, unius legionis, quae

habet plura signa manipulorum & cohortium. Aquila vero ad expeditionem ornatur detergendo pulverem, situm & sordes, per quietem in castris stativis atque hibernis contractas, ut bene fulgeat; & forsan adpendendo quaedam insignia. Certe nequaquam mihi id verbum est suspectum, ut Cl. Ernestio, quem vide. Idem Oros. cum Cas. moverive. Vind. pr. commoverique. Edd. Rom. potuere.

² Duos primos junctim.] Optime Salmasianus codex, & procul dubio alii quoque, sed praetermissum est hoc ab eruditis: e quibus duo primos junctim. Veteres enim promiscue dixerunt duo & duos, ambo & ambos, ut & antiqui notarunt Grammatici, & viri docti infinitis fere ostenderunt exemplis, inter quos & Gronovius non pauca collegit ad Livii L. xxxv. C. 21. GRAEV. Duo. Ita MS. S. vulgo duos. GRON. In Exc. quoque Cujac. duo. Ad Cl. Drak. ad Liv. Burm. ad Vell. L. i, 8, 4. Comm. ad Caes. L. vii. B. G. C. 33. Veget. L. ii. C. 6. Bis ita legendum e MSS. Vlitii & Voss. in Hygini Astron. L. ii. C. 7. ac passim ex optimis MSS. Leidd. in Mart. Cap. ut p. 17. 26. 203. 242. Item in Plinio L. vii. C. xi. membranae antiquissimae dant inter duo conceptus. In Appul. de Deo Socratis init. in duo versus ab Ennio coartati praebet Cod. Voss.

³ Semestrem novissimum.] Codex Salmas. semenstrem novissimum. Sic idem codex in Nerone c. 14. semenstres, & quadrimenstres. Glossae Vulcanii: semenstre, ἡμισήμιον. semenstris, ἡμισήμιον, ἡ ἡμισήμιον. GRAEV. semenstrem quoque opti-

strem novissimum, bimenstres ceteros, tertium autem, novo circa principem exemplo, ¹ in locum demortui subfectus. Jus & consul & extra honorem laboriosissime dixit, etiam suis suorumque diebus sollemnibus, nonnumquam festis quoque antiquitus, & religiosis. Nec semper praescripta legum secutus, duritiam lenitatemve multarum, ex bono & aequo, perinde ut adficere-tur, moderatus est. Nam & ² iis, qui apud pri-vatos iudices plus petendo formula excidissent, restituit actiones: & in maiore fraude convictos, legitimam poenam supergressus, ad bestias con-demnavit.

xv. In cognoscendo autem ac decernendo mira varietate animi fuit, modo circumspectus & sa-gax:

optimus Torrentii liber, & Medi-cei pr. tert. qui & cum eodem Tor-rentiano dant *bimenstres*, sive potius *bimenstris*. Adi me ad Caes. C. 80.

¹ In locum demortui suffectus.] Haerent hic viri docti; quia *suffe-ctum* dicit auctor, quem tamen ut ordinarium iv. Consulem eo an-no Dccc. cum L. Vitellio iiii. po-nunt Fasti, & Dio p. 684. ac mo-numenta lapidaria. (V. Spon. Misc. Antiq. p. 303. Gud. p. xLIV, 4.) & ipse auctor noster in Vitellio C. 2. Existimo igitur, designatum in hunc annum consulem jam anno praecedenti Dccc. esse mortuum, & tunc Claudium ejus loco se suf-fecisse ac designasse; atque ex illa suffecta designatione quartum con-sulatum, sive ex accepto imperio tertium, Kal. Jan. ordinariis iniisse. Hinc enim in monumentis jam anno v. & vi. Tribuniciae potesta-tis, sive A. U. Dccc. legitur *Cos.* iiii. *designatus* iv. *Imp.* x. & xi. licet in his numeris passim errores, ut saepissime solent, commiserint lapidum descriptores: sed quos ex illorum inter se collatione & nu-

mismatum ope detegere atque e-mendare non adeo difficile est. Consule Gruter. p. xxxix, i. CLIII, 5. 9. CLXXXVIII, 5. CCXXXVII, 8. CCXXXVIII, 1. Spon. Misc. Antiq. p. 215. aliosque. Post designatio-nem igitur *Cos.* jam coepit dici, pro *Cos. designato*. Hinc & C. 27. *vicefimo imperii die, inque secundo consulatu*. At illum demum gessit altero imperii anno: sed prima statim anno designatus est. Confer Pagium in dissert. Hypatica C. 1. §. 4. Dein & *consul extra* &c. ma-le Medic. tert. ext. ordinem Vind. pr. *laboriosissime* Exc. Voss. *sollemnis* Medic. sec. *antiquis* Edd. Rom. Porro *praescripta legum* in notis jam expressit & explicuit Sabellicus: ut recte in MSS. omnibus, & Edd. Mediol. Ber. Steph. non *praescriptam*. & *bono* Vind. pr.

² Iis.] His S. GRON. his etiam sex meorum, duo Burm. Edd. Ven. aliaeque. *hiis* Periz. de more. *pri-vatos* exulat ex Edd. Rom. *jud. priv.* Vind. pr. Ceterum *formula excidere* pro *simplici cadere* dixerunt quoque Seneca, & Quintil. ut jam olim monuit Brissou. de Verb. Sign. a-
tionis

gax : ¹ modo inconsultus ac praeceps : nonnumquam frivulus amentique similis. Quum decurias rerum actu ² expungeret, eum, qui dissimulata vacatione, quam beneficio liberorum habebat, responderat, ut cupidum iudicandi dimisit. ³ Alium interpellatum ab adversariis de propria lite, negantemque cognitionis rem, sed ordinarii juris esse, agere causam confestim apud se coëgit, proprio negotio documentum daturum, quam aequus iudex in alieno negotio futurus esset. Feminam non ⁴ agnoscentem filium suum, dubia utrimque argumentorum fide, ad confessionem compulit, indicto matrimonio juvenis. ⁵ Absentibus, secundum praesentes facillime dabat,

tionis Medic. sec. convictos Vind. pr. ut in Tito C. 9. Sed vide Burm. & Ernestium.

¹ *Modo incons.*] Sic est in Memm. Medic. pr. Ed. Rom. pr. Ald. Steph. &c. Sed in ceteris MSS. Pulm. Torrent. Burm. meisque & Edd. interdum, quod utrum e glossa natum, an ab Auctore profectum sit, pronunciare non ausim. In Tib. C. 66. modo semel posito subjicitur nonnumquam. Sic apud alios modo, nunc : & nunc, modo. Ac nonnumquam Med. pr. sec. cum Copei. Supra animi var. Vind. pr.

² *Expungeret.*] Expunget & vacatione S. GRON. Expungeret Vind. pr. in quo mox cognitionis ejus rei sui sed &c. est Vind. sec. Actus rerum sine dubio pertinet ad ipsam rem judicariam, ac forensia negotia, eorumque tempus: non autem significat decuriarum recensitionem. V. Aug. C. 32. & Comm. Ner. C. 17. ac passim.

³ *Alium &c.*] Non eo tempore, quo expungebat decurias: sed quo forte praesens erat Claudius; cum ille sedens iudex interpellabatur de propria lite apud praetorem.

Vide omnino consultissimum virum Herm. Noordkerk. in Observ. Dec. C. iv. eique consentientem Cl. Ernesti.

⁴ *Agnoscentem.*] Medic. pr. *ad-cognoscentem.* Vide ad Aug. C. 65. In eodem, Huls. ac Copei. *alieno iudicio pro negotio*: unde videri posset, vocem esse ejiciendam. Adi Burm.

⁵ *Ab absentibus.*] Ita putavi auctorem scripsisse repetita prima syllaba, quae per similitudinem & locutionis ignorantiam videtur excidisse, prout aliquoties construit Cicero *abjudicare ab aliquo*. GRON. De *abs.* maluerat J. Fr. Gronovius. Sed recte viri docti, in quibus & Turnebus L. xxvii. Advers. C. 19. *absentibus* exponunt: cum quidam, sive actores sive rei, erant *absentes*. C. 26. *Non repertis, qui sequerentur exemplum.* Ner. C. 23. *hortantibus, recedebat.* Cl. Ernesti huc refert quoque Tib. C. 31. *consente*: ubi vide. Perperam vero Vind. pr. Periz. Harl. Non. Edd. aliquot *dabat poenas*, ex ignorantia juridicae locutionis *dare secundum aliquem*, nunc omnibus notae.

bat, ¹ nullo delectu, ² culpane quis, an aliqua necessitate cessasset. Proclamante quodam, praecedendas falsario manus, carnificem statim ³ acciri cum ⁴ machaera mensaque lanionia flagitavit. Peregrinitatis reum, orta inter advocatos levis contentione, togatumne, an ⁶ palliatum dicere causam oporteret, quasi aequitatem integram ostentans, mutare habitum saepius & prout accusaretur, defendereturve, iussit. De quodam etiam nego-

¹ *Nullo delectu.*] Abest nullo ab Edd. Sabell. Cald. typosetarum vitio. *dilectu* Med. pr. tert. Ed. Torrent.

² *Culpane quis, an aliqua n.*] Est haec emendatio Sabellici. Libri tam scripti, quam editi ante novissimos: *Nullo delectu culpa, nisi quis in aliqua necessitate cessasset.* Duo Torrentii, *ne quis.* Manus Tranquilli fuit: *Nullo delectu cul-pae, ne, si quis aliqua necessitate cessasset.* Nulla habita ratione cul-pae, gravisne sit an levis, cui facile iudex ignosceret, quin ne si vel necessitate quis coactus vadi-monium non obiret. GBAEV. Vul-gata nunc lectio non profluxit a Sa-bellico. Is enim cum ceteris anti-quis Editoribus exhibuit *cul-pae ne quis*, scribens, *sed si quis verior le-ctio*; dubiumque relinquens, utrum pro *ne* legeret *si*, an *ne, si quis al.* ut coniecit Graevius. *cul-pae nisi*, quod est in Edd. Basil. Gryph. Plant. nullus praebet codex, nisi Corfend. pro var. lect. Sed *culpam nisi* Me-dic. pr. *culpam ne* Medic. tert. Vind. pr. Huls. In ceteris aliorum meis-que *cul-pae ne quis in al.* Sed meri-to Pulmannus dudum probavit Ste-phani lectionem, a Casaubono & seqq. receptam, ac confirmatam a MS. Ursini & Memmiano; nam nullam ex eo varietatem adnotavit Salmas. In exemplari quoque Ed. Nonon. adservato in Bibl. Leid. manus docta eandem emendatio-nem adleverat. *necessitudine* Edd.

Rom. V. ad Aug. C. 62.

³ *Acciri flagitavit.*] Observat Cl. Ernesti, verbum *flagitare* in tali sententia aut sine verbo poni solere, aut cum verbo jungi per *ut*. Fateor, ita solere. Sed Infinitivum addi, exemplo haud caret. Plin. L. xxxiv. C. 8. §. 6. *Ut magnis theatri clama-ribus reponi Apoxyomenon flagita-verit.* L. xxxv. C. 10. *Flagitaret tan-dem remoto linteo ostendi picturam.* Appulej. L. iii. Met. p. 47. *Quem (lapidem) dum sibi porrigi fla-gitat.*

⁴ *Machaera.*] *Machera* S. GRON. Sic MSS. tantum non omnes, solito more. *matera* Vind. pr. At *ma-teris* vel *mataris* teli Gallici est ge-nus. V. ad Liv. L. iii. C. 24. ubi contra in membranis nonnullis *ma-chaera*, seu gladio lato Hispanico. Dein *peregrinantis* Medic. tert.

⁵ *Contentione.*] *Contentatione* Exc. Voss. *certatione* Med. pr. *concerta-tione* sec. Cop. & margo Ed. Mediol. cum membranis Casauboni, haud male. *togatumve* & *defenderetur-que* Edd. Rom. Dein *de quo* Vind. pr. *de q. negotio etiam* Medic. sec. & Copes. non Cujac. *de q. & ne-gotio* Polit. & Ed. Ald. *de q. nego-tio* & Periz. Harl. Edd. Vett. prae-ter Bas. Gryph. Steph. &c. *Tam propo-suissent* caret manus prima Medic. tert. haud inepte. Tum *eo usque* viluit Medic. pr.

⁶ *Palliatum.*] *Palleatum* S. GRON. Item Medic. tres.

negotio ita ¹ ex tabella pronunciaſſe creditur, SECUNDUM EOS SE SENTIRE, QUI VERA PROPOSUISSENT. propter quae usque eo eviluit, ut paſſim ac propalam contemptui eſſet. Excufans ² quidam teſtem e provincia ab eo vocatum, negavit praefſto eſſe poſſe, diſſimulata diu cauſſa; ac poſt longas demum interrogationes, *mortuus eſt*, inquit, ³ *puto*, *licuit*. Alius gratias agens, quod reum defendi patere-
tur, adjecit; ⁴ *Et tamen fieri ſolet*. Illud quoque a majoribus natu audiebam, adeo cauſſidicos pa-

¹ *Ex tabella pronunciaſſe creditur.*] Non pertinet ad iſtas tabellas, quae iudicibus dabantur, ut in ciſtas conjicerent, quibus aut A. aut C. aut N. L. inſculptum erat, ut cenſet F. Urfinus; ſed ad illas tabellas, de quibus iudices pronuntiabant nonnunquam ſententias. Interdum enim viva voce pronuntiabant, interdum in tabella vel libello conſignabant ſententiam, quam ex illa recitabant. In Codice dicitur *periculum*. Titulus enim *de ſententiis ex periculo recitandis* nihil aliud notat, quam ex tabella. Illae vero ſententiae plerumque breves erant. Sic acta antiquiſſima ſententiam in Cyprianum, quam ex tabella recitatam narrant, hanc fuiſſe teſtantur: *In Thafium Cyprianum gladio animadverti placet*. GRAEV. *Ex tabella*. ſeu de ſcripto. V. Erneſt.

² *Quidam.*] Vind. pr. Non. Edd. Rom. ſec. Mediol. Cald. Glar. Ald. *quidem*, peſſime. *Quidam* cauſſae patronus, qui deriſui ac contemptui habebat Claudium, & hinc eum diu celabat veram cauſſam, cur vocatus a Claudio e provincia teſtis praefſto eſſe non poſſet. Nam male poſt *poſſe* vulgo *τελείω σίγματι*, & majuscula littera D (praeterquam in Ed. Caſaub.) divelluntur, quae erant jungenda, ut ex parte vidit Torrentius. V. & Glareanum. *diſſimulata vero cauſſa* eſt in Medic. pr.

a m. pr.

³ *Puteolis.*] Editio Romana antiquiſſima: *puteo licuit*. V. C. Salmaſ. & Rob. Stephan. editio: *puto, licuit*. ſicut & alii libri, quos Caſaubonus, Torrentius, Gruterus (Gujetus) viderunt, & editiones fere omnes ante Pulmannianam, quae hanc lectionem propagavit, ſed nos cum Grutero reſtituimus veterem ſcripturam, in qua idem acumen, quod in reſponſo eſt, quod ſtatim ſequitur: *Et tamen fieri ſolet*. GRAEV. *Puto, licuit*. Ita MS. S. vulgo *Puteolis*. GRON. *Puto, licuit*, quod plurimi ſervant Codd. & in his Medic. ſec. Exc. Cuj. Voſſ. Periz. Harl. & Edd. Vett. egregiam habent emphafi in ore contemnentiſ Claudium patroni, qui poſt longas demum interrogationes teſtis abſentiam excuſabat ejus morte, per quam ipſi abeſſe licuiſſe ſe ridicule putare ajebat. *Puteolicuit* A. Medic. pr. & Ed. Rom. ſec. *Puteolicui Talius* Medic. tert. Vind. ſec. Cort. & duo Burm. cum marg. Mediol. Edit. *Puteolis qui & alius* Vind. pr. Mox *diſcedentem* Med. tert. *diſcedentem* Vind. pr. ſolita variatione.

⁴ *Et tamen fieri ſolet.*] Licere defendi reum: Non ergo eſſe, cui gratiae agantur pro venia, non beneficii loco, ſed de more & jure data.

patientia ejus solitos abuti, ut descendente e tribunali non solum voce revocarent, sed & lacinia togae retenta, interdum pede adprehenso¹ detinerent. Ac ne cui haec mira sint, litigatori Gracculo vox in altercatione excidit, καὶ οὐ γέγωνε², καὶ μωρὸς. Equitem quidem Romanum obsoenitatis in feminas reum, sed falso, & ab inpotentibus inimicis conficto crimine, satis constat, quum scorta meritoria citari adversus se, & audiri pro testimonio videret, graphium & libellos, quos tenebat³ in manu, ita cum magna stultitiae & saevitiae exprobratione⁴ jecisse in faciem ejus, ut genam non leviter perstrinxerit.

XVI. Gessit & censuram intermissam diu post Plancum Paullumque censores: sed hanc quoque

¹ *Detinerent.*] Ita MS. S. vulgo *retinerent*. GRON. *Detin.* exaratur quoque in duobus Pulm. tribus Mediceis, utroque Vindob. Cort. Exc. Cuj. & Edd. Rom. quod & recepit Graevius pro *morarentur*. Neque opus hic aliis conjecturis. Vide, ne plures alios nomen, Drak. ad Liv. VIII, 38. *agmen detinuit*, ubi, & passim, eadem varietas: & quae notavi ad Caes. L. I. B. Civ. C. 17. *ad Massiliam detineri*. Immo in Aug. C. 98. *Revocatum ex itinere Tiberium diu secreto sermone detinuit*. & mox C. 18. *Detentus medio foro a turba*. Ner. C. 23. *Ne quid eum occupatum advocaret, detineretve*. ac saepe. In nota Cel. Burmanni confusa hic quaedam sunt. Non enim *detin.* sed *retin.* est in Periz. Harl. Edd. Ven. Bon. sicut & ceteris. Nec *retorta* exaratur in Exc. Cujac. sed conjectura est Lipsii. at ne Vind. pr.

² *Inpotentibus.*] Vind. pr. *im-potentibus*. unus Torr. cum Ed. Gryph. aliisque, teste Pulmanno, *imponen-tibus*, male. Supra quidem exulat a Vind. pr. Mox ac *saevitiae* Vind.

sec. exprobratione Med. pr. *tert.*

³ *In manu.*] Alibi sine praepositione scribit. Sed saepe Cicero, Livius, alii praepositionem quoque addunt. V. Burm. & revocantem se a priore suspitione Dukerum in ultima Flori Editione, L. IV, 12, 17. *Lingua, quam in manu tenens barbarus*. Cic. pro Mur. C. 12. *pervulgata atque in manibus jactata & excussa*. Sic in manibus *versare* Auct. de Corr. Eloq. C. 21. V. etiam ad Domit. C. 14. *receptis in manu catenis*.

⁴ *Jecisse.*] *Fecisse* S. GRON. *fecisse* margo Ed. Mediol. *ut in genam* duo Burm. cum Edd. ante Bonon. Si quid mutandum, *malim uti g.* cum Exc. Cuj. *peritulerit* in Torrent. & Corsend. pro var. lect.

⁵ *Paullum Plancumque.*] *Plan-cum Paullumque* S. GRON. Praeposui *Plancum*, auctoribus MSS. Torrentianis, aliquot Burm. Mediceis, Polit. Vind. sec. Cort. Exc. Cuj. Voss. quomodo in Fastis, & Vellejo L. II. C. 95. *Censura Planci & Paulli acta inter discordiam*.

que ¹ inaequabiliter, varioque & animo & eventu. Recognitione equitum juvenem, probri plenum, sed quem pater probatissimum sibi adfirmabat, sine ignominia dimisit, *habere* dicens *censo-rem suum*. Alium, corruptelis adulteriisque famosum, nihil amplius, quam monuit, *ut aut parcius aetatulae indulgeret, aut certe cautius*: addiditque: *Quare enim ego scio, quam amicam habeas?* Et quum orantibus familiaribus demisset cuidam adpositam notam, *Litura tamen*, inquit, *exstet*. Splendidum virum, Graeciaeque provinciae principem, verum Latini sermonis ignarum, non modo albo iudicum erasit, ² sed in peregrinitatem redegit. Nec quemquam, nisi sua voce, utcumque quis posset, ac sine patrono, rationem vitae passus est reddere. Notavitque multos, & quosdam inopinantes, & ex causa novi generis, quod se infcio ac sine commeatu ³ Italia excessissent: quemdam vero, & quod comes regis ⁴ in provincia fuisset, referens, majorum temporibus, Rabi-
rio

¹ *Inaequaliter*.] Optime cod. Salmas. *inaequabiliter*. Sic in Galba cap. 9. *per octo annos varie & inaequabiliter provinciam rexit*. Sic contra *aequabiliter* Cic. de orat. Oratio cum lenitate quadam *aequabiliter* profluens. & *aequabilitas*. Cic. 1. de off. *praeclara est aequabilitas in omni vita, & idem semper vultus, eademque frons*. GRAEV. *inaequabiliter*. Ita MS. S. vulgo *inaequaliter*. GRON. Accedunt Medic. tert. Polit. Vindob. sec. Cop. Huls. quare recepi, optimos, non plurimos, codices, & Graevii, non Ernestii, iudicium secutus. In Domit. C. 3. *Mixtura aequabili*: ubi in uno & altero *aequali*; aliis *inaequabili*. Eadem confusio in Varr. L. 11, 4, 22. L. 111, 9, 8. *Ova inaequabiliter maturescunt*. ibid. *ut aequabiliter concalescant*. item Cic. L. 1. in Verr. C. 21. L. v. C. 21. Mel. L. 111. C. 1. *Oras aequabiliter impellit*: ut est

in pluribus & melioribus MSS. & Ed. Gron. Mox *ex animo* Vind. pr. *animo* sine & sec. *plenum probri* Vind. pr. Periz. Harl. & Edd. ante Pulm. excepta Stephaniana. Dein monuerit Vind. pr.

² *Sed etiam*.] Abest etiam e MS. S. GRON. Item a tribus Mediceis, Polit. utroque Vind. Cort. Exc. Voss. tribus Burm. & optimo Torrent. quare ejeci. Vide ad Caes. C. 14. *peregrinantem* Medic. sec. Dein *ex causis* Medic. tert. Polit. Copes. nec male. *infocio* Medic. tert.

³ *Italia*.] *Italiae* S. GRON.

⁴ *In provincia*.] Ac regione ditionis Romanae, in qua non decebat Romanum civem esse affeclam peregrini regis. Et nequaquam hae voces sunt expungendae. Mox male quidam MSS. & Edd. *Posthumus*.

rio Postumo, Ptolemaeum¹ Alexandriam, crediti servandi causa, secuto, crimen majestatis apud judices motum. Plures notare conatus, magna inquisitorum negligentia, sed suo majore dedecore, innoxios fere reperit, quibuscumque coelibatum, aut orbitatem, aut egestatem objiceret, maritos, patres, opulentos se probantibus; eo quidem, qui² sibi met vim ferro intulisse arguebatur, inlaesum corpus, veste deposita, ostentante. Fuerunt & illa in censura ejus notabilia, quod essedum argenteum sumptuose fabricatum ac venale ad Sigillaria, redimi concidique coram imperavit: quodque uno die XX edicta proposuit: inter quae duo, quorum altero admonebat, *ut uberi vinearum proventu bene dolia picarentur*: altero, *nihil aequae facere ad viperæ morsum, quam taxi arboris sucum*.

XVII. Expeditionem unam omnino suscepit, eamque modicam. Quum decretis sibi a senatu ornamentis triumphalibus levio³ rem majestati principali titulum arbitraretur, velletque justitriumpho decus, ⁴ unde acquireret, *Britanniam potissimum*.

¹ *Alexandriam.*] In *Alexandriam* Vind. sec. quod ferri posset. Statim inverti vocum ordinem, auctoribus MSS. meis omnibus, & Edd. Vett. vulgo *maj. crim.* Infra vox *maritos* exsulat ab Ed. Pitisci, prave.

² *Sibi met.*] Medic. sec. Torrent. Exc. Cuj. Voss. *sibi metu.* Forſan *sibi met metu.* Videtur autem is homo accusatus esse sibi manum intulisse prae metu, ne egestatis nomine moveretur senatu. V. ad C. 8. Ceterum ex singulari dementis Claudii nota non patet, *autoxei-* *as* conatum habitum esse antiquitus vel tunc Romanis censorium probum; ut quidam censent. *intulisset* Vind. sec. Cort. Mox a *sigillario* Vind. sec. Cort. perpe-

ram. Redimi a suorum procuratorum aliquo jussit. Res pretiosas eo in vico fuisse venales, nemo nescit. *impetravit* Periz.

³ *Majestati principali.*] Medic. pr. *majestatis.* In nota Sabellici, Edd. Steph. & Torr. *majestate.* MSS. omnes Torrentii, & aliquot Casaub. tres Buimanni, tres Medicei, uterque Vindob. Cort. Exc. Voss. & Edd. Rom. Ven. pr. *principalem*: unde Torrentius effingebat *principis talem.* Sed fuerat forſan scriptum *principale*, & inde nata menda.

⁴ *Unde acquireret.*] Vind. pr. Harl. Edd. Rom. *acquirere*, & Oros. L. VII, 6. *undecumque quaesivit.* ex quibus egregie confirmatur J. Fr. Gronovii conjectura *unde unde*
do

tiffimum elegit; ¹ neque tentatam ulli post Divum Julium, & tunc tumultuantem ob non reditos transfugas. Huc quum ab Ostia navigaret, vehementi ² circio ³ bis paene demersus est, prope Liguriam, juxtaque Stoechadas insulas. Quare ⁴ a Massilia Gessoriacum usque pedestri itinere

de adquirere: ut monuit Cl. Burm. cui conjectanti inde accedere nequeo. De hac repetitione, saepe neglecta, vide Voss. de Anal. L. 1. p. 230. Gron. ad Gell. L. 11. C. 8. Cort. ad Cic. L. 14. ad F. Ep. 7. & congesta ad Caes. L. 111. B. Civ. 32. In Appulejo saepe *qua qua, quantulum quantulum*: de quo alias.

¹ Neque tentatam ulli post D. Julium.] Falsum. Revera tentavit aliquando Cajus. Vide in Calig. C. 44. GRAEV. At consule Torr. & Causaub. Tentare hic significat adgredi ipso facto. Caes. L. 111. B. Civ. C. 40. *ex terra scalis, & classe moenia oppidi tentans*. Vell. L. 11. C. 113. *partem digredientium universi tentare non possent*. Ovid. Ep. VII, 121. *bellis femina tentor*. & crebro. *tentatum* Vind. sec. Cort. *depraedatam* Corfend. & duo Burm. cum Edd. Rom. pr. Ven. pr. item Sabell. & Calder. quae lectio orta est ex vocis *tentatum* explicatione: ut patet ex Nonnii Cod. *tentatam vel depraedatam*. Porro Edd. Sabell. Cald. Mediol. Bas. non ob red.

² Circio.] Vind. sec. Cort. *Euro* e glossa.

³ Bis.] Exsulat a Medic. pr. Stoechadas Medic. pr. tert. cum tribus Burm. Stoechadas Medic. sec. Cuj. Voss. Stoechadas Vind. pr. Orchadas Edd. Rom. Orcudas Vind. sec. Orcadas Cort. ineptissime. Non autem solum Orosius L. VII. C. 6. refert, Claudium Orcadas imperio adjecisse, sed &, quem descripsit, Eutrop. L. VII. C. 13. & Euseb. in Chron. Sed adi Lips. ad Tacit. V. Agric. C. 10. & Eutrop. C. 19. cujus loco priore male unus Claudii dux Cn. Sentius pro Cn. Geta vel

Cn. Hosidio Geta adpellatur: de quo consule Dionem p. 670. 678. ubi perperam vulgo ΓαϊϞ & ΣιδϞ. Reines. Insc. p. 473. 477. Don. Insc. Cl. 11. N. 68. Cuper. Epist. ad La Croze p. 23.

⁴ A Massilia Gessoriacum usque pedestri itinere confecto.] V. C. Salmas. Quare Massilia Gessoriacum usque. quod consuetudini Latinae linguae, quae has ellipses amat, convenientius. Gessoriacus scribitur & in tabula antiqua itineraria, & apud Melam 111. 6. Esse vero eundem, qui dicatur Icius portus Caesari, quique postea appellatus sit Bononia, nunc Boulogne, multis ostendit Ph. Cluverius L. 11. Antiqu. German. C. 28. Pedestre iter hic non opponitur equestri, sed maritimo, sive cursui pelagio, ut Phaedrus loquitur. Sic pedestres copiae Justino 11, 14. opponuntur classi. Polybio πεζῖναι δυνάμεις, & pedestre praelium Liv. XXI, 49. navali. Vell. Paterc. 11, 121. Concussis hostium viribus, classicis peditumque expeditionibus. Peditum expeditiones sunt terrestres, & opponuntur classicis, hoc est, maritimis. Hirtius de bello Alexandrino: *Tota Aegyptus maritimo accessu Pharo, pedestri Pelusio velut claustris munita existimatur*. GRAEV. A Massilia recte servant ceteri Codd. Miror, Graevium probasse Memmiani libri lectionem; cum dixerit auctor in Aug. C. 17. *Ab Actio quum Samum in hiberna se recepisset*. C. 25. *Reverso ab Apollonia*. Calig. C. 51. *a Messana noctu profugit*. & passim cum optimis quibusque. Tirones sciunt, praepositiones aequae addi urbium nominibus, ac per ellipsin omitti. Gessoriacum etiam Me.

nere confecto, inde transmisit: ac sine ullo proelio aut sanguine ¹ intra paucissimos dies parte insulae in deditionem recepta, sexto, quam profectus erat, mense Romam rediit, triumphavitque maximo adparatu. Ad cuius spectaculum commeare in urbem non solum praesidiis provinciarum permisit, verum etiam exsulibus quibusdam: atque inter hostilia spolia, navalem coronam ² fastigio Palatinae domus, juxta civicam, fixit, trajecti & quasi domiti Oceani insigne. Currum ejus Messallina uxor ³ carpento secuta

Medic. sec. Exc. Voss. de quo, sive Bononia, & Icio portu ad Suritam & Wesseling. ad Anton. Itener. p. 363. De sensu pedestris itineris vide Comm. ad Liv. L. xxxvii, 53. ad Hirt. B. Alex. C. 33.

¹ *Intra p. dies.*] Medic. sec. a m. pr. *ultra.* Edd. Rom. pr. Ven. Mediol. aliaeque *inter*, male. Vide Burm. & me ad Caes. B. G. 1, 36. *inter* xiv. annos, ut illic recte. Tittinius apud Non. in V. Toga. *Inter x. annos nequisti unam togam detexere.* quomodo saepe apud Gellium. Mox *praesidiis* provincialibus Cort.

² *Fastigio* &c.] Quia ceteri scriptores, & noster quoque in Tiber. C. 26. tradunt, civicam in foribus Palatii, *vestibuloque* suspensam fuisse, non autem *fastigio*, Cl. Ernesti etiam hic legendum arbitratur in *vestibulo*: quasi auctor non de *navali*, sed *civica* corona sola haec scripserit: cum contra praecipue agat de *navali*, & quidem *fixa*. Civica vero suspensa erat media, paulo infra fastigium, ut videtur, inter duas laurus, quae ad utrosque januae postes stabant: ut notum. Ad Ovid. 1. Met. 562. Forſan eo alludit Seneca L. 1. de Clem. C. 26. *Nullum ornamentum Principis fastigio dignius est, quam illa corona ob cives servatos.* Hinc ut tanto magis spectatori in vestibulo stanti conspicua foret navalis coro-

na, eam non *affixit* de more possibus, aut foribus aut fastigii extremitatibus, inter cetera hostilia spolia, sed *fastigio* medio & sic proxime pendentem civicam. Templorum autem fastigia ac frontispicia quoque spoliis fuisse ornata, docent Silius L. xiv, 649.

Captivis fulgentia culmina rostris,

Armaque fixa Deis.

& Statius L. vii. Theb. 55.

Terrarum exuviae circum, & fastigia templi

Captae insignibant gentes, caelataque ferro

Fragmina portarum, bellatricesque carinae.

Sicuti etiam spolia venatione capta, Dianae dona ibi nonnumquam figebantur: unde apud Virgil. L. ix, 407.

Dona tulit, si qua ipse meis venatibus auxi,

Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi.

³ *Carpento secuta est.*] Casaubonum in nota ad haec verba bis lapsus esse, Cl. Schefferus ostendit de Re vehic. L. 11. C. 17. Lapsus est Casaubonus, cum putavit haec duo similia fuisse, cum secus se res habeat. Matri enim Claudii decretum esse carpentum mortuae, quo in pompa Circensi ejus imago veheretur: Messallinae vero vivae, quod carpento ei liceret ferri in Circensi pompa.

cuta est. ¹ Secuti & triumphalia ornamenta eodem bello adepti; sed ceteri pedibus & in ² praetexta, Crassus Frugi equo phalerato, & in veste palmata; quod eum honorem ³ iteraverat.

xviii. Urbis annonaeque curam sollicitissime semper egit. Quum Aemiliana pertinacius arderent, in diribitorio duabus noctibus mansit: ac deficiente militum ac ⁴ familiarum turba, auxilio plebem per magistratus, ex omnibus vicis con-

voca-

pompa, quod non aliis nisi diis deabusque ac heroibus, itemque viris, qui in magistratu essent, hoc tributum. Vide pluribus haec eum explicantem. Addit hoc quoque *ὁ Φάσμα μνημονικόν* Casauboni esse, quod Lolliam nominavit alteram Claudii uxorem, cum deberet Agrippinam dicere. GRAEV.

¹ Secuti &c.] Desunt Vind. pr. secuta & Medic. sec. Exc. Voss. non Cujac. Nihil autem hic mutandum est: ut tentavit Cl. Burm. Dicit auctor, omnes, qui triumphalia ornamenta adepti sunt, non consulares solum, sed & senatores dignitate inferiores, quicumque huic expeditioni adfuerant, in quibus & Geta, secutos esse currum, sed pedibus, & in praetexta praeter unum Crassum Frugi, qui equo & veste palmata est secutus. V. Dion. p. 678. 680. Infr. C. 24. Triumphalia &c. Ceterum pedibus in praet. Edd. Rom. eodem &c. palmata absunt ab Exc. Voss.

² Praetexta.] Praetextam S. GRON.

³ Iteraverat.] Harl. & margo Periz. cum Edd. Rom. reiteraverat: quod recte censet Cl. Burm. a glossatore seculi peioris ortam. Idem tamen in Quintil. L. xi. C. 2. Inst. p. 992. Ut crebra reiteratione firmentur: ubi in aliis rectius iteratione. quo facit Voss. pr. lectio intentione. Item Elmenh. Scriv. Florid. edidit in Appul. L. viii. Met. p. 158. Intervallo revalescente spiritu, ferinos rugitus (al. mugitus, minus bene hic.) reiterans:

ut sane exaratur in Flor. Lips. Dorv. & hinc conicere quis possit ore iterans. Sed L. v. p. 91. *se nunc maxime prorsus perisse iterans, quae devii* (sic leg.) *carceris custodia* &c. L. ix. p. 191. *tacitos secum mugitus iterans.* L. x. p. 226. *dulces gannitus commoriscantibus oculis iterabat illa.*

⁴ Familiarium turba.] Quenam illa familiarium turba incendiis extinguendis adhiberi solita? Nulla sane. Quare miror errorem typothetarum Edd. Graevianarum receptum esse in Gron. Pitisc. Burm. aliasque, neque illum fuisse animadversum. Dederat enim auctor familiarum, sive servorum tum publicorum, tum privatorum: ut est in MSS. & Edd. prioribus. V. ad Aug. C. 30. Pignor. de servis p. 64. & crebro. Male autem Gruterus per magistratus ordinarios scil. praetores, aediles, &c. intelligit vicorum magistros. nisi quis potius cum aliis ita legat: quia aliquoties illae voces confunduntur. Consule Gronov. & Drak. ad Liv. L. xxiv. C. 25. Paulo post repraesentans cum Burmanno rescripti pro repraesentaturus, fidejudentibus praeter Pulmanni, Torrentii, Casauboni, Burmanni Codd. etiam Mediceis, Polit. utroque Vindob. Cortianoque. Ceterum in Medic. pr. repraesentans opera dignam. Med. sec. Harl. & Ed. Ven. pr. per opera. Ed. Rom. pr. per operam. Huls. opere. Nihil novare praestat. Pro significat modum & proportionem operae in extinguendo incendio adhibitae.

vocavit : ac positis ante se cum pecunia fiscis ,
ad subveniendum hortatus est , repraesentans pro
opera dignam cuique mercedem. Artiore autem
annona ob adfidas sterilitates detentus quondam
medio Foro a turba , conviciisque ¹ & simul frag-
minibus panis ita ² infestatus , ut aegre , nec nisi
postico , evadere in Palatium valuerit ; nihil non
³ ex eo excogitavit ad invehendos etiam in tem-
pore hiberno commeatus. Nam & negotiatori-
bus certa lucra proposuit , suscepto in se damno ,
si cui quid per tempestates accidisset : & naves mer-
caturae causa fabricantibus magna commoda con-
stituit , (xix.) pro conditione cujusque , ⁴ civi va-
catio-

¹ *Ac simul.*] Et sim. S. GRON.
Sic rescripti auctoribus Mediceis ,
Copes. Exc. Cui, aliisque. In Exc.
Voss. *simul & simul.* Supra *Art. ta-*
men Vindob. pr. *deterritus* Vind.
sec. Cort. Sed vide ad C. 15.

² *Instratus.*] V. C. Salmas. et-
iam iis adstipulatur , qui legunt *in-*
festatus. Sic & ejus codex & Rob.
Steph. editio. Praeferendum vul-
gato. *Instratus* panibus quis dicit ?
GRAEV. Praestantissimus tamen
Burmamnus conatur defendere *in-*
stratus pro operto & obruto. Ve-
rum exempla , quae profert , nequa-
quam satisfaciunt. Adhaec auctor
per voculam *simul* declarat , se hoc
verbum magis adplicuisse priori
substantivo *conviciis* , quam poste-
riori , *fragminibus*. Nemo jam di-
xerit *instratus* *conviciis*. Sed aequè
infestatus *conviciis* ac *fragminibus*.
Praeterea non nisi recentissimi Codd.
exhibent *instratus*. Alterum inve-
nias in vetustioribus quibuscumque
Pulm. Torrent. Casaub. item tribus
Mediceis , Polit. utroque Vindob.
Cort. Copes. Exc. Voss. marg. Ed.
Mediol. Oros. &c. ut Cap. 13.
quare *infestatus* recepi cum Ernestio ,
quem vide. Tacit. L. xii. Ann. C.
43. sic refert. *Frugum egestas &*
orta ex eo fames. &c. *Fura red-*
dentem Claudium circumvasere cla-
moribus turbidis , pulsamque in extre-

mam fori partem vi urgebant &c.

³ *Excogitavit.*] V. C. Salmas.
Rob. Steph. Pulmanni , aliaeque
vetustiores editiones : *nihil non ex*
eo cogitavit. quod non displicet.
Eundem Salmasianum codicem ,
cum & alii sint , qui ei subscribant ,
secutus sum in expungendo *et in.*
GRAEV. MSS. & Edd. usque ad
Casaub. *ex eo* , five post illud tem-
pus , *cogitavit* : nisi quod Vind. pr.
servavit *ex eo excogitavit* : ut con-
jecit Cl. Burmannus , acute & ve-
re , refragante quamvis Ernestio.
Tum *inveniendos* tres Medicei , Co-
pes. Exc. Voss. & Vind. sec. a m.
pr. Praepositione *in* carent MSS.
etiam mei praeter Medic. tert.
Polit. & Exc. Voss. Sed perinde est.
Adi Burmannum , & Vorst. de La-
tin falso susp. p. m. 214. Alibi plu-
ra dixi. *hibernae* Medic. tert.
Hiberniae Politian. *negociacionibus*
Vind. pr.

⁴ *Civibus vacationem.*] V. C. Sal-
mas. ut & MS. Corsendoncensis , &
Alvari Nonii , antiquissima editio
Romana , & Veneta Manutii , *ci-*
vis unde Salmasius conjecit legen-
dum : *civi* Pro *Latinis* plerique li-
bri : *Latinae.* sed recte Salmasianus
codex : *Latino jus Quiritium.* quod
cum & in suis duobus repererit
Torrentius , meritoque probaverit ,
& jam diu ante representavit Ro-

cationem legis Papiæ¹ Poppææ; Latino jus Quiritium; feminis jus quatuor liberorum: quæ constituta² hodieque servantur.

xx. Opera magna, potius quam necessaria,³ quam multa perfecit: sed vel præcipua, ⁴ aquarum ductum a Cajo inchoatum; item emissarium Fucini

bertus Stephanus, causæ nihil est, cur id non revocemus. Nam sic scripsisse Suetonium persuasissimum habeo, quod & Casaubonus observavit. GRAEV. Latino. Ita MS. S. vulgo *Latinis*. GRON. Recte viri docti jungenda censuere *commoda constituit pro conditione* &c. dum male in Edd. Vett. novum caput incipiebat a voce *constituit*. civi legerunt multi & in his Urfinus e MS. Casaub. e Viterb. *civibus*. In reliquis MSS. & Edd. Vett. *civis*. Tum verissime *Latino* Medic. sec. tert. Polit. Exc. Cuj. Lisl. Ed. Rom. pr. cum Casaub. & Turnebo L. xxvii. Advers. C. 19. ut in hoc ipso negotio Ulpian. T. iii. §. 6. *Latinae* vel *Latine* MSS. plerique, & Edd. usque ad Beroaldum, qui cum seqq. & Medic. pr. dedit *Latinis*. *Quiritium* item edidi cum Burmanno & Casaub. ex Memm. Cujac. & Lislæi Codd. non *Quiritium*. Abest post *feminis* ~~et~~ *jus* a Vind. sec. Cort. *Mercatura* autem intelligitur frumentaria: ut ex Ulpiano liquet. Adde Dion. p. 671.

¹ *Poppææ*.] *Pompeæ* S. GRON. Sic vel *Pompejæ* in MSS. omnibus & Edd. Vett. ante Egnatium, inapte. In multis *Poppeæ* & *Popeæ*, minus accurate.

² *Hodieque*.] Ita MS. S. vulgo *hodie*. GRON. Sic legendum esse vidit quoque Torrentius; uri & edidit Junt. Ald. Steph. & firmiter Medic. pr. tert. Polit. Copes. In Tito C. 2. *Quæ Circensi pompa hodieque præfertur*: ut in omnibus fere MSS. non *hodie quoque*. Auct. de Corr. Eloq. C. 34. *quas hodieque cum admiratione legimus*. Ad omnino, quos laudat in addendis Cl. Burmannus, viros doctos ad

Livium L. 1, 27. *Quod hodie quoque in Graecia manet*.

³ *Quam multa perfecit*.] Robertus Stephanus: *opera magna potius quam necessaria, multa perfecit*. Et sic in veteri codice se reperisse testatur F. Urfinus. Nihil tamen muta. *Quam multa* hic sunt valde multa. Plinius Trajani Pannegyrice C. 27. *Næ ille quam brevi tempore effecerit*: ut recte emendarunt viri docti. Cic. *litteræ sane quam gratae*. GRAEV. Leg. unica voce *quam multa* S. GRON. *Quam* deest nonnullis & Medic. sec. a m. pr. Malim vero cum Burmanno & Ernestio ex Ed. Rom. sec. legere *potiusque necessaria, quam multa*, vel *quæ nec*: scil. *erant*. Omnia enim, quæ describit opera, sane fuerunt necessaria. Confer Dion. p. 672. Plinium, Frontin. aliosque, ab interpretibus citatos.

⁴ *Aquæ ductum*.] *ductum aquarum* & mox ex iis S. GRON. Verissime *aquarum*: atque sic exaratur in Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Huls. & marg. Ed. Mediol. Nam duos ductus inchoaverat Cajo. V. omnino Frontin. de aquæ d. Art. 13. &c. Plin. L. xxxvi, 15. Inscriptiones & numos. Miror vero, Cel. Polenum ibidem dubitare, an consules illi, quibus eos ductus consummavit & dedicavit Claudius, Sulla & Salvius Otho Titianus A. dcccv. fuerint ordinarii, nec ne: quum in fastis, sed corrupte, ut ordinarii designentur, item bene in Elencho Dionis L. LX. ipsoque Tacito L. xii. Ann. C. 52. ac Kalendis Augustis, quo die dedicatio est facta, de more jam alii fuerint suffecti. V. Schott. L. iii. Obs. Hum. C. 8. Hadr. Reland.

Fucini lacus, portumque Ostiensem: quamquam sciret, ex his alterum ab Augusto precantibus assidue Marfis negatum, ¹ alterum a Divo Julio saepius destinatum, ac propter difficultatem omis- sum: Claudiae aquae gelidos & uberes fontes, quo- rum alteri Caeruleo, alteri Curtio & ² Albudino nomen est: simulque rivum ³ Anienis novi lapi- deo opere in urbem perduxit, divisitque in plu- rimos & ornatissimos lacus. Fucinum adgressus est, non minus compendii spe, quam gloriae, quum quidam privato sumtu emissuros se repro- mitterent, si sibi siccati agri concederentur. Per tria autem ⁴ passuum milia, partim effosso mon- te, partim exciso, canalem abiolvit aegre, & post

land. in praef. ad Fast. fraternos, & in Misc. Nov. Lips. V. iv. P. 111. p. 555. *incoatum vel incohatum* in nonnullis, de quo supra.

¹ *Alterum a divo J. &c.*] Quia nusquam memoravit Suetonius, por- tus Ostiensis opus a Caesare fuisse destinatum, & contra Cap. 44. re- fert, eum lacus Fucini emissionem meditatam fuisse, non displicere possit lectio V. C. Urfin. *ceterum*: de qua etiam Schildius monuit. Immo audacter *et alterum*, ut certissimum librariorum peccatum, e contextu e- jecit Cl. Ernesti. Verum videtur Sue- tonius eo loco praeteriisse mentio- nem portus Ostiensis; quia illic e- git solum de istis operibus, quae numquam adhuc tentata, & Caesa- ris morte erant omissa, vel dilata: cum hoc non *semel*, sed *saepius* sit destina- tum; sed *propter difficultatem* execu- tionis ab eo tradi non potuerit: atque ideo, ut aptius hoc loco id Caesaris consilium memoraret, huc usque reservasse. Namque Plutarchus, post recensita reliqua opera Caesari de- stinata, p. 735. diserte subiecit de portu Ostiensi: Τῷ δ' ἔγγιστα τῷ Ρώμῃς θαλάσῃ κλειδίον διαχωμά- των ἰσχυρῶν, καὶ τὰ τυφλά & δύστρομα τῷ Ὀστιάῳ ἤϊον ἀνακα-

θηράμεν, λειμένας ἐμπορεύσα- θαι, & ναύλοχα πρὸς τοσαύτην ἀξιώσιμα ναυτιλίαν. & ταῦτα μὲν ἐν παρασκευαῖς ἦν.

² *Albudino.*] *Albudigno* S. GRON. Sic duo Casaub. tres Palatini, tres Burm. & mei omnes exhibent, ni- si quod in Vindob. pr. sit *Albudi- gneo*. In Frontino Art. 14. *Albu- dinus* editur.

³ *Anienis novi.*] Qui ita deserte vocatur a Frontino d. l. ut notarunt eruditi: ac consule ibi Polenum. Perperam MSS. & Edd. Vett. ex- ceptis Steph. Pulm. Casaub. *novo*. Solus e nostris Memm. *novi*. Vin- dob. pr. *auceni novis*. in quo Cod. ut hic in Copesiano, *Anionis* est in Tib. C. i. ubi vide. *produxit* Edd. Rom.

⁴ *Passuum.*] *Passus*, & *exfossa* S. GRON. *Passus* item Medic. tert. *exfos- so* Medic. tres, Vind. pr. Exc. Cuj. & *exsolvit* Vind. pr. Recte autem ait auctor *absolvit aegre*; scil. in am- nem *Lirim*, non in *Tiberim*, de quo Dio p. 672. ac contra docto- rum virorum cavillationes jam olim Suetonium egregie defendit R. Fa- bretti de Emiss. lacus Fucini Cap. 1. 2. Vide quoque Celeb. Ernesti.

post undecim annos, quamvis ¹ continuis triginta hominum milibus sine intermissione operantibus. Portum Ostiae exstruxit, circumducto dextra sinistraque brachio, & ad introitum profundo jam ² solo mole objecta, quam quo stabilius fundaret, navem ante demersit, qua magnus obeliscus ex Aegypto fuerat advectus, congestisque pilis superposita altissimam turrin in exemplum ³ Alexandrini Phari, ut ad nocturnos ignes cursum navigia dirigerent.

xxi. ⁴ Congiaria populo saepius distribuit. Spectacula quoque complura magnificaque edidit, non usitata modo, ac solitis locis, sed & commenticia, & ex antiquitate repetita, & ubi praeterea nemo ante eum. Ludos dedicationis Pompejani theatri, quod ambustum restituerat, e tribunali, posito in orchestra, commisit; quum prius apud superiores aedes subplicasset, perque mediam caveam, sedentibus ac silentibus cunctis, descendisset. Fecit & seculares, quasi anticipatos ab Augusto, nec legitimo tempori reservatos:

¹ Continuis XXX. h. m. sine intermissione &c.] *Ταυτολόγως* nec Latine dictum putat Cel. Burmannus *continuis sine intermissione op.* quare vel delet *continuis*, vel legit *annos continuos*, quamvis: non male, si adjuvarent MSS. Nunc censeo, Suetonium intellexisse, *continuo* laborasse xxx. milia hominum & numquam pauciora, sed sine intervallo semper, & simul tot numero, longam per seriem continuata, sine intermissione operata fuisse. atque ita fere locum a Cl. Ernestio explicari, postea deprehendi. Mox *Ostia* Medic. tert.

² Solo.] Reposui *salo*, ut recte coniecit Casaubonus, & olim praesentavit Robertus Stephanus, sententia hoc imperante. GRAEV. Sic & edidit Gronov. at invitis MSS. ipsoque Memmiano: quare Casaubonus in *textu solo* retinque-

rat; licet *salo* firmetur a Dione p. 672. Sed idem sensus exsurgit. Ubi mare profundum est, ibi & solum ejus est profundum. Eadem varietas in Lucano L. 11, 685.

Fastigia molis

Discussere salo.

ubi vide. Mox *supposuit* prave quoque Edd. Camp. Mediol. Cald. cum aliis apud Burm. *turrem* Medic. tert. Copes.

³ Alexandrini Phari.] Mordicus masculinum genus retinent MSS. Quia tamen aliis auctoribus *Pharos* feminino genere effertur, Beroaldus, Voss. & Burm. *Alexandrinae* legunt. Pamelius in Tertull. de poenit. C. 12. legit *de istis duobus humanae salutis quasi pharis*. Sed figurata illic & dubia admodum est locutio.

⁴ Congiaria populo saepe distribuit.] Hic secuti Robertum Stephanum.

tos : quamvis ¹ ipse in historiis suis prodat, *intermissos eos Augustum multo post, diligentissime annorum ratione subducta, in ordinem redegit.* Quare vox praeconis inrisa est, invitantis more sollemni ad ludos, *quos nec spectasset quisquam, nec spectaturus esset*: quum superessent adhuc, qui spectaverant, & quidam histrionum, producti olim, tunc quoque producerentur. Circenses frequenter etiam in Vaticano commisit, nonnumquam interjecta per quinos missus venatione. Circo vero maximo marmoreis carceribus, ² auratisque metis, quae utraque & tophina ac lignea antea fuerant, exculito, propria senatoribus constituit loca, ³ promiscue spectare solitis. Ac super quadrigarum certamina, ⁴ Trojae lusum exhibuit, & Africanas, conficiente turma equitum praetorianorum, ducibus tribunis, ipsoque praefecto: praeterea

num, codicem Salmasianum, & sententiam doctissimi Torrentii, novi capitis initium statumus. Et ratio jubet. GRAEV. Recte. Mox & *magnifica pro magnificaque* mallet cum tribus Mediceis, Vind. sec. Copes. & Exc. Voss. Male Ed. Germ. Junk. *usitato modo.* item *continentia* Vind. pr. Dein & *tribunali* Medic. pr. Vind. sec. *posito* exultat ab Edd. Rom. & Beroaldi. Porro *Fecit & sec. quoque q.* Cort. & *modo* pro *nec* Edd. Rom. Superiores autem *aedes* recte J. F. Gronovius alique explicant *templa Veneris*, dedicatae in 11 Pompeji consulatu A. DCXCIX. & Victoriae, dedicatae in 111. Pompeji consulatu A. DCCII. testibus Plinio L. VIII. C. 7. Gellio L. x. C. 1. ubi nil mutandum videtur. Nec quidquam hae aedes commune habent cum *superiore Amphitheatri loco*, sive summis gradibus, in Aug. C. 44. ubi V.

¹ *Ipse.*] *Iste* Vind. pr. in *hist.* si ipse Medic. tert. Dein & in *Vatic.* Vind. sec. Tum ineptissime *per quinos menses* Edd. Rom. Sabell. Cald.

& circo Vind. pr.

² *Auratisque.*] Medic. pr. tert. Copes. *aureisque*: quomodo & *aureus currus* aliaque pro *aurato* dicuntur. & deest Vind. sec. Cort. Carceres fuerant tophini, metae lignae. *tosina* Vind. sec. cum aliis. *tophia* Edd. Sab. Cald. *coscina* marg. Ed. Mediol. *cophina* Med. tert. *exculita* etiam prave Vindob. uterque, Cort. & Edd. Ven. Mediol. pr. Correxerit Beroaldus.

³ *Promiscue.*] *Promiscua* Vind. pr. Non tamen mixtim inter equites & plebem, sed vage & nunc his, nunc illis sedilibus, quae for obtulerat vacua. V. Comm. & Lips. ad Tacit. L. xv. Ann. C. 32. Utitur hac voce de spectantium incertis locis & in Aug. C. 44. Domit. C. 8.

⁴ *Trojae lusum exhibuit, & Africanas.*] Illum lusum, & Africanarum venationem interjecit scilicet quadrigarum missibus, ut Caligula C. 18. De *lusu* potius, quam *ludo* vide in Aug. C. 43. Edd. Sabell. & Cald. distinguunt *lusum*.

terea Theſſalos equites, qui ¹ feros tauros per ſpatia circi agunt, inſiliuntque deſeſſos, & ad terram cornibus detrahunt. Gladiatoria munera ² plurifariam ac multiplicia exhibuit. Anniverſarium in caſtris prætorianis, ſine venatione adparatuque, juſtum atque legitimum in Septis, ibidem extraordinarium & breve, dierumque paucorum, ³ quodque adpellare coepit *Sportulam*: quia primum daturus edixerat, *velut ad ſubitam condictamque coenulam invitare ſe populum*. Nec ullo ſpectaculi

Exhibuit & Africanas. Sed tunc deest *dedit*, quod malim addere, quam repetere *exhibuit*: uti eſt in Exc. Voſſ. & Regio Cod. atque Ed. Beroaldi Mediolanenſi probante Walkero, per Cl. Burmannum citato. Sed ita non ſolet Suetonius. Si quid mutandum, pro & reſcribe *etiam*: ut in Neron. C. 4. *Venationes &c. dedit: Munus etiam gladiatorum*. Et in ſequentibus omittit verbum hac in re clariuſ auctor in Domit. C. 4. *Præve turba Vind. pr. Cort.* ut ſæpe peccant in ea voce librarii. De equitibus prætorianis vide Schel. ad Hyg. p. 44. Comm. ad Calig. C. 45. Tac. L. xii. Ann. 56. *prætoriarum cohortium manipuli turmaeque*.

¹ *Feros tauros*.] Locum Plinii (L. viii. C. 45.) non eſſe corruptum, ſed *cornu intorta cervice tauros necare* eſſe ex equis, in quibus ad-equitabant, inſilire tauros, deinde prehendiſ manu extremis cornibus, & ſic intorta cervice in terram deſcendere, ac porro inflexa cervice tauros proſternere, docet Iſaacus Voſſius, in cujuſ morte nuperius magnam jacturam fecit reſ litteraria, ad Catullum, (p. 194.) additque, id etiam nunc apud Mauros, Hiſpanos & alias gentes fieri ſolere. in epigrammate Graeco *ἀρμα* & *πλέγμα* dici de vinculo manuum. Veriſſimam viri ſummi ſententiam eſſe, liquido declarant marmora Arundelliana p. 266. editionis Oxoniensis. In hiſ vides Theſſalos e-

quites aliquos ex equis in tauros ſalientes, & eos intortis cornibus proſternentes ac necantes. Spectaculum *Ταυροκαταψίων* dicebatur. Sic enim habet ſcriptio illiuſ ſaxi: *Ταυροκαταψίων ἡμίση β.* GRAEV. *Ferotauros*. S. GRON. Omnes MSS. in Plinio ſervant *cornu intorta cervice*: quæ bene a Salmaſii & aliorum conjecturis defendit cum Iſ. Voſſio poſt Gronov. L. i. Obſ. C. 17. Graeviuſ. De hac venatione vide & Vaillant. ad nummum Livineji, & hic Burm. alioſque.

² *Plurifariam*.] *Plurifaria* S. GRON. Sic & in tribuſ Mediceis cum Vind. ſec. Cort. Periz. Edd. Rom. aliſque apud Burmannum: immo & vulgo in Fabri Lexico, perperam, *plurifariam* pro pluribuſ locis, non modis, adhibuit auctor; ut docet Torr. ad Cal. C. 54. & monuit Burm. ad Tiber. C. 43. *Cubicula plurifariam diſpoſita*. Dein *perextraordinarium* Edd. Gryph.

³ *Quodque*.] *Quodquod* S. GRON. *Adpellare coepit* videtur ſumendum pro ſimplici *adpellavit*. V. ad Front. 11, 4, 10. vel *adpell. ſuevit* conjici poteſt. Lipſ. *adpellari e. sportula*. Mox conſpirant MSS. excepto Memmiano, in corrupta lectione *primum* (*praemium* MSS. Beroald. & Ed. Lugd.) *daturum ſe dixerat* cum Edd. Vett. præter Baſil. poſt. & Steph. quas bene ſecuti Torrent. Caſaub. &c. *dixerant* Exc. Voſſ. Dein *dictamque* Vind. pr. & Med.

culi genere ¹ communior aut remissior erat, adeo ut oblatos victoribus aureos, prolata sinistra pariter cum vulgo, voce digitisque numeraret: ac saepe hortando rogandoque ad hilaritatem homines provocaret, *dominos* identidem adpellans, inmixtis interdum frigidis & ² arcessitis jocis: Qualis ³ est, ut quum Palumbum postulantibus, *daturum* se promisit, *si captus esset*. ⁴ Illud quoque plane, quantumvis salubriter & in tempore: Quum essedario, pro quo quatuor filii deprecabantur, magno omnium favore indulisset rudem, tabulam illico misit, admonens populum, ⁵ *quanto opere liberos suscipere deberet, quos videret & gladiatori praesidio gratiaeque esse*. Edidit & in Martio campo expugnationem direptionemque oppidi ad imaginem bellicam, & deditionem Britanniae regum, praeseditque paludatus. Quin & emissurus Fucinum lacum, naumachiam ante commisit. Sed quum proclamantibus naumachiariis, *Ave Imperator, morituri te salutant*, respondisset, ⁶ *Avete vos: neque*

dic. sec. a m. pr. *conditamque* Vind. sec. Cort. cum pluribus & Edd. aliquot, vel sine *que*, inepte. V. Pulm. & Torrent.

¹ *Communior.*] Vind. pr. Edd. Rom. *comior*. Sed adi Comment. Bos. ad Nep. Milt. C. 8. Graev. ad Cic. L. III. de Off. C. 5. Drakenb. ad Liv. xxv, 12, 9.

² *Arcessitis.*] Ita MS. S. vulgo *accerisitis*. GRON. De eo supra saepius: ut hic quoque in uno Pulm. & Exc. Voss. *locis* Medic. pr. tert. Hulf.

³ *Est, ut cum.*] Ita MS. S. Casaubonus dedit *est, cum*. GRON. Ut plane supervacuum deleverat tacite Torrent. nec habent Periz. Harl. Cort. sed in ceteris comparet, nisi quod Steph. ediderit *hic*. Cl. Burm. *Q. fertur, quum*. Ernest. deleta *mallet tamen qualis est*, bene: si MSS. addicant. *capturus* in Medic. pr.

⁴ *Illud quoque plane.*] Abest quoque a MS. S. GRON. Abest item a Medic. pr. tert. Vind. sec. & duobus Burm. Pro *frigido plane* in Vindob. pr. *sane*. Deest autem hic praedicatum. Nam *illud* nunc nihil habet, quo referatur, ut optime monuit Cl. Burmannus. An dedit auctor *perleve*? ut scriptum fuerit *pleve*: & hinc natum *plane*. *ut cum* ⁷ *essed*. MS. Cort.

⁵ *Quanto opere.*] Ita MS. S. vulgo *quantopere*. GRON. Accedunt omnes Medicei. V. ad Caes. C. 1. Edidit in M. Vind. pr. *directionemque* Vind. sec.

⁶ *Avete vos.*] *aut non* S. GRON. Medic. pr. *aut vos*. sec. & tert. Polit. cum Cop. Harl. Exc. Voss. *aut non*. Vindob. pr. Edd. Ven. Mediol. pr. *autem non*. Exc. Cuj. *an vel ac non*. Ed. Rom. pr. *non*. Beroaldi Codd. quidam *auton*: quare aqua haec.

que post hanc vocem, quasi venia data, quisquam dimicare vellet, diu cunctatus, an ¹ omnes igni ferroque absumeret, tandem e sede sua profiluit: ac per ambitum lacus, non sine foeda ² vacillatione, discurrens, partim minando, partim adhortando ad pugnam compulit. Hoc spectaculo classis Sicula & Rhodia concurrerunt, duodenarum triremium singulae, ³ exciente buccina Tritone argenteo, qui e medio lacu per machinam emerferat.

XXII. Quaedam circa cerimonias, civilemque & militarem morem, item circa omnium ordinum statum, domi forisque, aut correxit, aut exsolata revocavit, aut etiam nova instituit. In coop-tandis per collegia sacerdotibus, neminem nisi juratus nominavit: observavitque sedulo, ut quoties terra in urbe movisset, ferias advocata concione prae-

haeret Cel. Burmanno. J. Cruceus invenit in codice *aut non nec non*; legitque *aut non*, scil. *morituri*, T. 1. Fac. Crit. p. 891. unde forsan sublegit male Schildius. Equidem suspicor, Suetonium ipsam vocem Claudii adhibuisse: quia subdit *post hanc vocem*; & hinc legendum esse *τ' αὐτὸν*, sive *id ipsum*, *idem*. quae vox eundem ac dubium sensum fundit, quem *avete vos*, sive *χαί-εῖτε*, quod jam jam morituris etiam adclamare, eorumque monumentis inscribere solebant. Saepe autem respondere ita amabant: ut apud Terent. And. 11, 2, 12. Eun. v, 2, 68. TH. *Quam ob rem tandem? an quia pudet?* CH. *id ipsum*. Responsum autem non refert Dio p. 687. nec etiam naumachiariorum clamorem Tacitus L. xii. Ann. C. 56. qui de ipsa re & navium numero multo majore, quam hic circumfertur, sunt consulendi. Beroaldi autem *naenia* legentis ineptias rideret quoque Barth. ad Stat. L. v. Theb. 623. *Quid enim timeam moritura fateri?* ex Virg. L. iv. Aen. 604. Impera-

tor exsulat a Medic. pr. Polit. & duobus Burm. *medicare* pro *dimicare* Medic. tert.

¹ Omnes.] Medic. pr. tert. Copes. *homines*, non male, per contemptum: ut saepe vox *homo* sumitur, fontes scilicet *ἡ θανάτου καταδεδικασμένους*. At crebro & temere omnes & homines etiam confundi solent. igni ferro sine copula Exc. Voss. *assumeret* Vind. sec. Cort. Periz. a m. pr.

² Vacillatione.] *Baccillatione* S. GRON. *Bacillatione* etiam tres Medic. Cort. Exc. Voss. cum 4. Codd. Burm. *duodenarum* Vind. sec. Cort. Hunc vero numerum esse corruptum e Tacito & Dione docent Comment.

³ Exciente buccina Tritone.] *Ejiciente* S. GRON. Immo *eiciente*: ut in Medic. pr. tert. Cop. Huls. *ejiciente* Vind. sec. Cort. *cuciente* Politian. *Bucinam* quoque vel *Buccinam* habent Medic. pr. tert. Polit. Huls. Vind. uterque, Periz. Harl. & Edd. Rom. Mediol. Sabell. Cald. Beroaldi. *Exciebat* Triton classes per

praetor indiceret : utque ¹ dira avi in urbe aut in Capitolio visa , obsecratio haberetur , eamque ipse jure Maximi Pontificis ² commonito pro Rostris populo praeiret , submotaque ³ operariorum fervorumque turba.

xxiii. Rerum actum , divisum antea ⁴ in hibernos aestivosque menses , conjunxit. Jurisdictionem de fidei commissis quotannis , & tantum in urbe delegari magistratibus solitam , in perpetuum , atque etiam per provincias potestatibus demandavit.

per buccinam , quae alioquin & ipsa exciere seu excire , & incitare ad arma dicitur. Anne scripsit auctor *inciente buccinam* , i. e. commovente , implente , sive inflante per hydraulicam artem ? Nihil tamen muto. Dein *morem* deest Harl. & Edd. Rom.

¹ *Dira avi.*] Verissima haec Turnebi est emendatio : ut legitur & in Memmiano. In reliquis *aut.* Medic. pr. Ed. Mediol. iec. &c. *ob dira aut.* Ed. Camp. *cum dira aut.* V. apud Pulm. & Burm. *Pontificis Maximi* in Mediceis , ut e suis volebat Torrent. & solet adjectivum postponi : sed & saepe simpliciter *Pontifex de Pontifice Maximo* usurpari. Male Ed. Junk. *Maximus Pontifex.*

² *Commonito.*] Unicus hic locus est , ubi id verbum , Ciceroni aliquoties usurpatum , in hoc auctore occurrit , sed ita , ut sciri oporteat , Salmasium annotasse in MS. Memmiano non exstare. Id ipsum scio etiam in alio bono codice item desiderari ; in alio esse *commonente*. Et quaeso quid commonuit ? & id pro Rostris ? Nihil certe. Sed ista fuit solennitas , ut istud maxime templum eligeret ad praeceundam populo obsecrationem , unde quondam assidue solebat cum populo agi ; ut omnino illi voci possit indulgeri commeatus. GRON. Abest sane participium a Medic. tert. & in sec. ac duobus Burm. est *commonente*. Vind. pr. *comm.* *cum Ro-*

stris. Si retinendum est , suo tamen loco non positum est. Quare Burm. malebat *commonito populo* scil. ante per edictum de prodigiis : quo trahi possit Dio p. 682. vel *populo praeiret commonito* , *submotaque*. Sic causa fere adparet exilii ; & *que* aptius tolerari posset : quam copulam ex uno Torrentii codice deleri malebat cum ipso J. F. Gronovius : sicut abest a Vindob. pr. & Periz. Sed & *submota quoque* refingi proclive est. Per me tamen si staret , tam *que* , quam *commonito* , expungerem , non , quia nusquam ea voce utitur auctor : sed quia otiosa est , & offendit quemcumque lectorem.

³ *Operariorum.*] Revocavi hanc vocem , confirmatam a Memmiano & a MSS. omnibus , praeter unicum Torrentii , ex quo ad placitum summi Gronovii Graevius & seqq. *operarum* ediderunt. Nam , licet *operarii* passim dicantur *operae* , etiam nostro , non ideo tamen *operariorum* aequae Latina vox contra MStorum optimorum plurimorumque auctoritatem est proscribenda. Dein in Vind. pr. inepte *R. spacium actum*.

⁴ *In hibernos aestivosque.*] Per quam divisionem vacatio judicum decuriis dabatur vere & autumnis. Nunc , ne hieme , initioque anni ad judicandum evocarentur , ut est in Galba C. 14. continuari iussit rerum actum seu judicia aestate & autumnis. Neque enim intelligit

vit. Capiti Papiæ ¹ Poppææ legis, a Tiberio Cæsare, quasi sexagenarii generare non possent, addito, ² obrogavit. Sanxit, ut pupillis extra ordinem tutores a COSS. darentur, utque hi, quibus a magistratibus provinciae interdicerentur, urbe quoque & Italia submoverentur. Ipse quosdam novo exemplo relegavit, ut ultra lapidem tertium vetaret egredi ab urbe. De majore negotio acturus in curia, ³ medius inter consulum sellas, tribunicio subsellio sedebat. Commeatus a senatu peti solitos beneficii sui fecit.

XXIV. Ornamenta consularia etiam ⁴ procuratoribus ducenariis indulgit. Senatoriam dignitatem recusantibus, equestrem quoque ademit. Latum clavum, quamvis initio adfirmasset, non s̄ lecturum se senatorem, nisi civis R. abnepotem, etiam libertini filio tribuit; sed sub conditione, si prius ab equite R. adoptatus esset. Ac sic quoque repreh-

auctor divisionem ipsarum rerum, ut Torrentius; aut decuriarum, ut Ernestius cepit.

¹ Poppææ.] Deest Vind. sec. Cort. Periz. Edd. Rom. Pompeæ Vind. pr. cum pluribus: ut supra & saepe.

² Obrogavit.] Sic & Salmasii codex & Palatinus primus, quos merito sequor. Vide Torrentium. GRAEV. Obrog. Ita MS. S. vulgo abrog. GRON. Sic & Medic. tres, Vind. pr. uti & multi aliorum libri; ac vere correxerunt viri docti. Adi & ad Caes. C. 28. Addito, quod pro edicto itidem e suis MSS. restituerunt eruditi, confirmatur a Medic. sec. a m. pr. Exc. Cuj. ad-aucto legit & explicat doctiss. J. Gothofredus ad Capita L. Juliae de maritandis ordinibus Cap. 2. Sed adi Perizon. dissert. 11. p. 153. &c. Nunc igitur sexagenariorum nuptiae, a Tiberio vetitae, Scto rursus sunt concessae.

³ Medius.] & medius Vind. pr.

& mox cepit pro fecit, male.

⁴ Procuratoribus ducenariis.] Qualis stipendii, seu salarii 200 sesterium ex Dione p. 506. procurator creditur fuisse Junius Cilo procurator Ponti, cui consularia tribuit ornamenta Claudius apud Tacit. L. xii. Ann. C. 21. Talis etiam fuit Plotinae cujusdam maritus, procurator ducenaria perfunctus apud Appulej. L. vii. Met. p. 136. Adi Cl. Burm. de Vectig. C. 5. p. 71. 72. Turneb. L. xxix. Adv. C. 16. pluresque. Huc forsan & referenda inscriptio, in qua CC. municip. quam alii aliter explicant. Consule Doctiss. Bochat. in monum. Lausannensi p. 49. &c. Schottum in Hist. Crit. Reip. Litt. T. v. A. 1. & T. ix. p. 245. &c.

⁵ Lecturum se senatorem.] Ita restitui cum Burmanno & Ernestio: quia etiam Codd. Medic. pr. tert. Polit. Vindob. uterque, Cort. Exc. Voss. ejus MSSis & Vett. editionibus consentiunt. Nec moror doctiss. Longolium, qui alius est sententiae ad

hensionem verens, ¹ & Appium Coecum Censorem, generis sui proauctorem, libertinorum filios in senatum adlegisse docuit: ignarus, temporibus Appii & deinceps aliquamdiu *libertinos* dictos, ² non ipsos, qui manu emitterentur, sed ingenuos ex his procreatos. Collegio quaestorum pro stratura viarum ³ gladiatorium munus injunxit:

ad Plinium L. x. Ep. 121. *Ob nepotem* Edd. Rom. Mediol. Cald. cum aliis. *tradidit pro tribuit* in Vind. pr. ac si Med. sec. perperam.

¹ *Etiam App. Caecum generis sui proauctorem, censorem.*] Codex Salmasianus & Robertus Stephanus: *Etiam App. Caecum Censorem, generis sui proauctorem.* GRAEV. Hic ordo est in MS. S. non ut vulgo generis sui proauctorem censorem. Praeterea in eodem legitur & Appium, non etiam. GRON. Ex Torrentii placito veterem ordinem, invitis etiam omnibus MSS. meis, mutaverat Casaubonus. Et, ut bene notavit ex Memm. Gronovius, pro etiam dant quoque Medicei, Vindob. pr. Cort. Copes. Voss. quare sic edidi. Dein Appi Med. pr. tert.

² *Non ipsos, qui manumitterentur.*] Multi viri docti haec verba ita capiunt, ac si manumissi temporibus Appii non vocati fuissent *libertini*, sed *liberti*. Verum cum vox *liberti* respectum habeat ad solum patronum, non ad statum & conditionem hominis, aliis id minus verosimile videtur. Vide omnino Cel. Duker. ad Liv. L. ix. C. 46. Appii Claudii, qui senatum primus libertinorum filiis lectis inquinaverat. Hinc alii haec verba Suetonii, quem quidam errasse censent, ita interpretantur, ac si legeretur non modo ipsos: ut certe exaratum est in Vind. pr. & Cort. atque ita cum Longolio ad Plin. L. x. Ep. 66. cepisse videntur etiam Cl. Burm. & Ernest. De hac ellipsi vide ad Aug. C. 7. Front. 11, 13, 5. *Non armis, sed vulneribus one-*

ratus. Non vero Appius solum in senatum legit *libertinorum filios*, uti est & apud Tacit. L. xi. Ann. C. 24. sed & ipsos *libertinos*, ἀπελευθέρους; teste Diod. Sic. L. xx. C. 36. πολλὰς καὶ τῶν ἀπελευθέρων ἐνίχας: nisi quis illic *νίχας* vel *νιωνίχας* vellet, me non suffragante. Namque Aurel. Victor quoque C. 34. de Vir Ill. *libertinos quoque in senatum legit*: ubi audacter nimis respondere conatus est doctissimus quondam G. D'Arnaud *libertinis natos* in Var. Conj. L. i. C. 29 Ceterum rescripti manu emitterentur pro vulgari manumitt. auctoritate MSti Torrentiani, trium Burmanni, trium Mediceorum, Politiani & Exc. Voss. Adi Cel. Drakenb. ad Liv. L. xxiv. C. 18. §. 12. *domini eorum, quos Ti. Sempronius ad Beneventum manu emiserat.* Terent. Adelph. v, 9, 19. Phorm. v, 5, 2. De emancipatione filiae sic apud Plin. L. viii. Ep. 18. infra in Vitell. C. 6.

³ *Gladiatorum munus injunxit.*] Ergone eos gladiatorum partes agere & gladiatorias operas edere iussit? Nequaquam. Sed spectacula gladiatorum eos suis sumptibus exhibere voluit. Rescribendum igitur fuerat *gladiatorium*: ut est in MS. Cort. & bene citavit Lips. ad Tacit. L. xi. Ann. C. 22. *Spectaculum gladiatorum per omnes annos celebrandum pecunia eorum, qui quaesturam adipiscerentur.* Ubique fere ille error est in multis MSS. ut saepe monuimus. Vide Burm. ad Caes. C. 31. Tib. C. 7. Drak. ad Epit. Liv. x. & L. xxxi, 50. Dein perperam in marg. Vind. sec. *indulsi*, contra Suetonii mentem.

xit : ¹ detractaque Ostiensi & Gallica provincia,
² curam aerarii Saturnii reddidit, quam medio
tempore praetores, aut, ³ uti nunc, praetura fun-
cti sustinuerant. Triumphalia ornamenta Silano,
filiae suae sponso nondum puberi, dedit. Majori-
bus vero natu, tam multis, tamque facile, ut
epistola ⁴ communi legionum nomine exstiterit,
petentium, *ut legatis consularibus simul cum exer-*
citu & triumphalia darentur, ne causam belli quo-
quo modo quaererent. A. Plautio etiam ovationem
decrevit; ingressoque urbem obviam progressus,
& in Capitolium eunti, & inde rursus revertenti
latus textit. Gabinio Secundo, Cauchis, gente
Ger-

¹ *Detractaque.*] Vind. pr. *detre-*
ctaque. Vind. sec. a m. pr. Periz.
Edd. sec. xv. *decretaque*, prave: ut
Beroaldus jam monuit. Mox Sa-
turni Vind. pr. Ceterum de Gal-
lia cis Ariminum & circa Padum,
ac provinciis quaestoriis consule
praeter citatos a Burmanno etiam
Manut. & Graev. ad Ciceron. pro
Murena C. 8. in Vatin. C. 5. pro
Sextio C. 17.

² *Curam aerarii.*] Vid. Insc.
Grut. 452, 5. & ad 437, 2. GRAEV.

³ *Utique praetura functi.*] V. C.
Salmas. *aut uti nunc praetura fun-*
cti. sic coniecerat Turnebus. GRAEV.
Vulgatam nunc lectionem *utique*
invexere cum Edd. Rom Torren-
tius & Casaubonus; ac sic e nostris
scriptis dant Medic. pr. sec. Vin-
dob. Cort. alique. In ceteris Edd.
& aliquot MSS. est *utique nunc*, vel
utique tunc. Sed *uti nunc* cum Memm.
ac Turnebo L. xxii. Adv. C. 32.
exhibent Medic. tert. & Politian.
optime: ut significet Suetonius, suo
tempore praetorios adhuc curam
aerarii sustinere aequae ac medio
tempore, inter Augustum & Clau-
dium, praetores ac praetura functi
sustinuerant. Confer in Aug. C.
36. sicut & Nero rursus transtulit a
Quaestoribus ad Praetorios sub no-

mine *Praefectorum Aerarii*: ut fuit
tempore Suetonii, licet sub Vespas-
iano & circa ipsi praetores rursus
illud curarint. V. Torrent. hoc lo-
co, Lipsium Exc. B. ad Taciti Ann.
L. xiiii, 29. iv. Hist. C. 9. Comm.
ad Gell. L. xiiii, 24. Rupert. ad
Pompon. de Orig. Jur. §. 12. Mox
rursus, ut & C. 27. male *Syllano* &
Sillano MSS. & Edd. aliquot. *faci-*
lis Vind. pr.

⁴ *Communi.*] V. C. Salm. *com-*
munis. GRAEV. GRON. Atque ita in
MSS. Burmanni, meisque omni-
bus, nec non Edd. praeter Bas. post.
Cas. & seqq. legitur, ac defendi
potest. *Communi* tamen, quod prae-
fero, in suis exstare monuere Tor-
rent. & Ursin. Dein Cl. Ernesti
coniecit *exierit*; quia *exstare* &
existere pro oriri, emergere, nasci,
de libello, epistola edita dici, non-
dum reperit: non male. Sed quid
opus est eo sensu? & quidni simpli-
citer pro *edita* & *palam vulgata*, ac
quae *in hominum manibus fuerit*, su-
mamus? quomodo *epistolae Ciceronis*
exstant in Aug. C. 3. & passim.
Tum *causam quoquo modo belli* Pe-
riz. Edd. Rom. Mediol. Ven. *vel*
si quaererent Vind. pr.

⁵ *Chaucis.*] *Cauchis* & *Cauchius*
S. GRON. Sic habent plerique MSS.
melio.

Germanica, superatis, cognomen *Cauchius* usurpare concessit.

xxv. Equestres militias ita ordinavit, ut post cohortem, alam: post alam, tribunatum legionis daret: stipendiaque instituit, & imaginariae militiae genus, quod vocatur ¹ *Supra numerum*, quo absentes, & titulo tenus fungerentur. Milites domus senatorias salutandi causa ingredi, etiam patrum decreto prohibuit. Libertinos, qui ² se pro equitibus Romanis agerent, publicavit. Ingratos, & de quibus patroni quererentur, revocavit in servitutem: advocatisque eorum negavit se adversus liberos ipsorum jus dicturum. Quum quidam aegra & adfecta mancipia ³ in insulam

meliores. Alii *Caucis*, *Chaucis* & *Chauchis*, uti & mox: ubi e MSS. tantum non omnibus & Edd. sec. xv. inverti ordinem. vulgo *Chaucius* cogn. De nominativo adi Cl. Burm. & quos laudavi ad Front. L. II, 3, 4. *Cui postea Africano* vel *Africanus cognomen fuit*. ubi tamen dativum praefero: ut mox C. 26. *Cui & cognomen Camillae erat*. Sed de eo alias plura dicam. Vide vero, an ad hanc historiam referendum sit, quod de P. Gabinio narrat Dio L. Lx. p. 670. ubi ait, eum reliquam de Variana clade aquilam recepisse, sed gentem corrupte nominat *Μαυραϊσς*. Adi Xylandrum ac Leunclavium Ego Xylandrum sequor *Μαίγρως* legentem: ut intelligat Dio aquilam, quam Tacitus tamen a Germanico ex Malovendi indicio recuperatam ait L. II. Ann. C. 25. Adde Cluver. L. III. Germ. C. xi. *Μαγρίνως* citra Albim locat etiam Ptolemaeus, *Marsingos* Cluverio C. 32. Sed hi longe a *Marsis* diversi.

¹ *Supra numerum*.] Male in Casauboni nota typis expressum puto, *super numerum*. ita MSS. vulgo *supra*: pro *supra num.* &c. vulgo *super*. MSS. intelligit suos, & in

his Memmianum, ac Torrentianos, quibus accedunt Medic. pr. tert. Vindobonenses, Cort. Exc. Cuj. Ed. Rom. pr. sicut edidit Casaubonus: & constant omnes libri in Ner. C. 15. *Candidatos, qui supra numerum erant*. V. Comm. In Schildii & Pitisci Edd. *vocaretur*. Mox rescripti *domus* cum MSS. Mediceis, Politian. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. Copes. Periz. a m. pr. Harl. & Edd. ante Stephanum: ut passim in antiquissimis membranis exarari docuerunt viri eruditi.

² *Se pro equitibus agerent*.] Non est, ut ait Cl. Ernesti, eadem locutio C. 29. *non principem se, sed ministrum egit*. Tunc enim hic *equites*, vel illic *pro principe se, sed ministro*, scribi debuisset. Sed vide ibi Graevium, *se recte expungentem*.

³ *In insulam AEsc. exponerent*.] Ex MSS. Periz. Harl. & Edd. ante Basil. reposuit Cl. Burm. *in insula*: ut in Caes. C. 4. *expositus in litore*. Sed reliqui MSS. retinent *in insulam* clarius, scil. ex urbe eos exponendi causa amandarent. Alioquin enim sumi possent *quidam in insula*. Passim autem occurrit *exponere in terram, litus &c.* V. Caes. L. I. B.

Iam AEsculapii taedio medendi exponerent, ¹ omnes, qui exponerentur, liberos esse sanxit, nec redire in ditionem domini, si convaluissent: quod si quis necare quem mallet, quam exponere, caedis crimine teneri. Viatores ne per Italiae oppida, nisi aut pedibus, aut sella, aut lectica transirent, monuit edicto. Puteolis & Ostiae singulas cohortes ad arcendos incendiorum casus collocavit. Peregrinae conditionis homines vetuit usurpare Romana nomina, dumtaxat ² gentilicia. Civitatem Romanam usurpantes in campo Esquilino securi percussit. Provincias Achaïam & Macedoniam, quas Tiberius ad curam suam transtulerat, senatui reddidit. Lyciis ob exitiabiles inter se discordias libertatem ademit: Rhodiis ob poenitentiam veterum delictorum reddidit. Iliensibus, quasi Romanae gentis auctoribus, tributa in perpetuum remisit: recitata vetere epistola Graeca senatus populique Romani, ³ Seleuco regi amicitiam, & so-

B. Civ. C. 31. Liv. L. xxiv, 40. xxxiv, 8. xxxvii, 29. Front. L. ii, 5, 44.

¹ Omnes, qui exponerentur.] Non inmerito haec verba suspecta sunt Torrentio, Burmanno, Ernestio: quia absunt ab iisdem MSS. & Edd. & nimis repeti videtur verbum *exponi*. At ceteri Codd. servant, nisi quod *omnes* a m. pr. desit Mediceo pr. & *qui exponerentur* erasa sint in Vind. sec. De illa generis mutatione *mancipia*, *liberos* vide hic Burm. item Comm. ad Sil. Ital. L. x. 307. Lucan. L. ix, 289. Caes. L. iv. B. G. C. 36. Barth. L. xxiv. Advers. C. 12. Cic. L. i. de Orat. C. 44. *gentium* & sequitur *illorum*; quod male tentat Pearce. Hirt. B. Afric. C. 72. *in eos* sc. elephantos: cum praecedat & sequatur *belluarum*. Appul. L. iv. p. 75. *perditorum*, ut est in MSS. & Edd. plerisque, scil. *urforum*: cum praecedat *fera-*

rum. L. v. p. 99. *trucis bestiae*, & sequitur *eum*, scil. serpentem: & alibi. *libertos* Edd. Rom. *Latinos libertos* vocant alii. Vide M. Vertranium de jure liberorum C. 29. *redderent* Medic. pr. *nisi* Med. tert. *quem mallet* in meis omnibus, nisi quod *quem vellet mallet* det Vind. pr. *quem* non temere ejectum velim. V. ad Caes. C. 52. *Nec per It.* Edd. Mediol. Cald. cum aliis apud Burm. *arcendum* Vind. sec. a m. pr.

² Gentilicia.] Non enim vetuit praenomina vel cognomina, quae tamen etiam erant *nomina Romana*. Per *c* expressi vocem cum Gronovio, fide Medic. pr. tert. Adi ad Jul. C. i. *gentilia* Periz. a m. pr. Edd. Ven. Mediol. pr. Dein *Esquilinio* Med. tres.

³ Seleuco.] Is fuit, ut opinor, secundus seu Callinicus. Primus enim esse nequit. Nam quando Ptolemaeus Philadelphus sive secundus

focietatem ita demum pollicentis, si consanguineos suos Ilienses ab omni onere immunes praestitisset. Judaeos, impulsore ¹ Chresto adfidue tumultuantes, Roma expulit. Germanorum legatis in orchestra ² sedere permisit; simplicitate eorum & fiducia ³ commotus, quod in popularia deducti, quum animadvertissent Parthos & Armenios sedentes in senatu, ad eadem loca sponte transierant, nihilo deteriore virtutem aut conditionem suam praedicantes. ⁴ Druidarum religionem apud Gallos dirae inmanitatis, & tantum civibus sub Augusto interdictam, penitus abolevit. Contra ⁵ sacra Eleusinia etiam transferre

us (non primus, ut male ait vir doctus) primus regum tam longinquorum foedus & societatem cum Romanis fecit, Pyrrho ex Italia fugato, dudum perierat Seleucus primus seu Nicator. Tertio fuit breve regnum. Quartus, seu Philopator, (quem fuisse hunc censuit Th. Ryckius in dissert. de pr. Ital. Colon. C. 11.) nullum jus habuit in Ilienses, qui, patre ipsius Antiocho Magno devicto, cum utraque Phrygia Regi Eumeni est attributa, jam tum liberi & immunes erant, ac Romanorum socii. Confer Livium L. xxxviii. C. 39. In Polit. *Seleucoque*. ac *pollicenti* Edd. seculi xv. cum aliis apud Burm. *pollicentes* Exc. Voss. male.

¹ *Chresto*.] *Cherestro* Vindob. uterque & Cort. cum Rom. *Chresto* Edd. Mediol. pr. Cald. *Christo* inepte Edd. Beroaldi, Junk. cum aliis. Dudum jam docuerunt viri docti, non intelligi servatorem nostrum, qui diu in coelos sublatus Judaeos ore suo tunc *inpellere* nequivit: sed Judaeum vel profelytum quemdam Graecae originis, aut libertinum: estque frequens libertinis nomen in inscriptionibus. Adi quos hic laudant Interpretes; & Ampl. Cuperum in Epist. ad Daleum N. iv. Haverk. ad Tertull.

Apol. C. 3. *adsiduo* Medic. tert.

² *Sedere permisit*.] Haud male Vind. pr. & Huls. *sedem*. Prior quoque *in orchestram*.

³ *Motus*.] *Commotus* S. GRON. Quomodo rescripti, jubentibus Mediceis sec. tert. Polit. Vindob. utroque, Cort. Huls. Exc. Voss. Dein *Armenos* Vind. pr. cum duobus Burm. Edd. Rom. Venetisque, ac Mediol. pr. *transierunt* Vind. pr.

⁴ *Druidarum*.] *Driadarum* S. GRON. Sic quoque Medic. pr. sec. Ed. Rom. pr. & duo Burm. *Dryadarum* Med. tert. Exc. Voss. Edd. Rom. sec. Mediol. Cald. ut volebat Salmas. Alii aliter. Consule conlectanea doctiss. J. G. Frickii in Diss. de Druidis, edita per fratrem Ulmae A. 1744. *Abolevit* autem ponitur, ut multa similia in Suetonio, pro abolere edicto voluit, si posset; sive abolendam sanxit & edixit. (Non enim penitus sublata est.) vel Romae abolevit. V. Comm. & Ill. Bouhier. apud Hagenbuch. in Epist. Epigr. p. 244.

⁵ *Sacra Eleusina etiam transferre ex Attica Romam conatus est*.] *Sacra Cereris* (non tamen Eleusina) diu ante Ciceronis aetatem admissa in Urbem fuisse, ex iis abunde constat, quae ad Aug. Cap. 93. ex oratione ejus pro C. Balbo notantur.

ferre ex Attica Romam conatus est. ¹ Templumque in Sicilia Veneris Erycinæ vetustate collapsum, ut ex aerario populi R. reficeretur, auctor fuit. Cum regibus foedus in foro ² icit, porca caesa, ac vetere ³ Fecialium praefatione adhibita. Sed & haec & cetera, totumque adeo ex parte magna principatum, non tam suo, quam uxorum libertorumque arbitrio administravit: talis

tur. In eo capite, cum Augustus de privilegio sacerdotum Atticae Cereris cognovisse dicitur, de Eleusinis accipiendum videtur, ut causam sacerdotum, quanquam in Attica religionum suarum sedem habentium, Romae tractatam intelligas. Sequitur enim: *cum secretiora quaedam proponerentur*. Sed & ipse Augustus Athenis initiatus fuerat, ut paullo ante Suetonius inibi memorat. Pro *Eleusina* Cod. Salmas. & R. Steph. Ed. habent *Eleusinia*, imitatione Graecorum, quæ τὰ Ἐλευσινία haec mysteria vocantur. GRAEV. *Eleusinia*. Ita MS. S. vulgo *Eleusina*. GRON. Mihi etiam magis arridet *Eleusinia*, suffragantibus Cujac. Mediceo pr. ac tertio, Exc. Voss. & Edd. Aldi, Bas. post. &c. ac Casaubono ad Spart. Hadrian. C. 13. *Eleusinia sacra suscepit*. & passim. Salmasius tamen, probante Holstenio ad Stephanum, vult, Latinis quoque dicta *Eleusina sacra*; unde in Lampr. Alex. Severo C. 18. contra MSS. legit in *Eleusinis sacris*. & in Aurelii Vict. Hadriano: *sacra Cereris Liberæque, quæ Eleusina dicitur*, emendavit *dicuntur*; at Casaubonus & alii *Eleusinia dicuntur*. V. illic Cl. Arntzen. Verum ut concedam, posteriores scriptores ad exemplum Virgilii L. 1. G. 163. dicentis *Ceres Eleusina* (uti est etiam apud Arnob. L. vi. p. 193. Lactant. L. 1. C. 21.) hujus formationis adjectivum etiam adplicuisse aliis substantivis, ut pago *Eleusino* & *Eleusinio* Arnob. L. v. p. 174. 182. 193. & Sidon. Apollin. L. vi. Ep. 12.

Achaicis Eleusinae superstitionis exemplis, existimo tamen, aurei argenteique aevi scriptores potius dixisse *Eleusinia sacra*: nec temere etiam in ceteris *Eleusina* contra MSS. optimos reponenda: ut fecit Rhenanus in Tertull. Apolog. C. 7. *Samothracia & Eleusina relictur*. Nam in MSS. & Edd. reliquis *Eleusinia*. In optima Gellii Ed. L. xv. C. 20. editur *Eleusino & Theseo certamine*. Sed operarum mendam esse, patet e subjecta nota, & in Edd. O. etiam J. F. Gronovii, *Eleusinio* exhibetur. Apud Justin. L. 11. C. 8. vulgo exhibetur in *Eleusinis sacris*. Sed ibi potest esse Genitivus. Infra etiam in Ner. C. 34. plerique MSS. etiam illi, qui hic *Eleusinia* habent, *Eleusinis sacris interesse* ostendant. Sed de eo illic videbimus.

¹ *Templum quoque.*] *Templumque* S. GRON. Item Medic. tres, Polit. Vind. sec. Copes. Exc. Voss. quare cum Ernest. recepi. *Erycinæ* male Vind. pr. Harl. & Edd. Rom. pr. Mediol. Ven. aliaque. Instaurandi hujus templi auctor etiam fuerat Tiberius. Sed rem tunc effectum caruisse, hic Suetonii docet locus. Vide Gronov. ad Taciti Ann. L. 14. C. 42. & hic Burm.

² *Icit.*] *Fecit* S. GRON. Sic & tres Medic. Vind. uterque, Exc. Voss. Burm. quatuor, & Edd. ante Sabellicum, qui optime correxit. *Icere foedus* Latinissimum esse, pueri quoque sciunt.

³ *Fecialium.*] *Fetialium* S. GRON. Item Medic. sec. Exc. Voss. & Edd. Palm. Torr.

lis ¹ ubique plerumque, qualem esse cum aut expediret illis, aut liberet.

xxvi. Sponsas admodum adolescens duas habuit: Aemiliam Lepidam, Augusti proneptem; item Liviam Medullinam, cui ² & cognomen Camillae erat, e genere antiquo Dictatoris Camilli priorem, ³ quod parentes ejus Augustum obfenderant, virginem adhuc repudiavit: posteriorem ipso die, qui erat nuptiis destinatus, ex valetudine amisit. Uxores deinde duxit Plautiam ⁴ Urgulanillam, triumphali, & mox Aeliam Petinam, consulari patre. Cum utraque divortium fecit: sed cum Petina, ex levibus obfensis: cum Urgulanilla, ob libidinum probra & homicidii suspicionem. Post has Valeriam Messallinam, ⁵ Barbati

¹ *Ubique.*] Urfinus ex vetere, ut ait, Cod. cum Torrentio *utique* praetulit: atque ita olim R. Steph. & nuper Cl. Burmann. edidere: sed male meo judicio. *Utique* noster non usus est nisi pro *praesertim*, in primis. V. loca, quae citavi ad Calig. C. 53. uti passim apud alios occurrit. Adi Cl. Perizon. in Misc. Obs. V. viii. p. 136. Is vero sensus huic loco non convenit, sed *ubique plerumque*, i. e. omni re & loco, atque omni fere tempore; & respondent praecedentibus *haec & cetera totumque ex magna p. principatum. Mox eum esse* Edd. Rom. *exp. aut liberet illis* Vind. pr.

² *Et cognomen.*] *Cognomen* & S. GRON. Sic plerique libri & Edd. ante Casaubonum, qui tacitus e suis Codd. mutavit, & recte. Nam & *cognomen* praebent quoque Medic. pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. alique. *Medulliam* Vind. pr. Adhaec in Medic. tert. est *Camilli* S. & Gronovius margini adlevit, forte scilicet.

³ *Quod.*] *Quod* quor S. GRON. Id junctum ex varia scriptura τὸν quod & quor per d vel t. ut in *sed* & *set*, ac similibus. *offend. Aug.* Vind-

pr. *adhuc* deest Med. pr. a m. pr. *nuptui dest.* Vind. pr.

⁴ *Urgulanillam.*] Vide Inscript. Grut. p. 452, 6. GRAEV. *Herculanillam* vel *Erculanillam* hic & bis in seqq. dant quoque nostri Codd. Sed Memmianus h. loco *Urgul.* at dein *Ergulan.* uti hic Medic. pr. & tert. cum Exc. Voss. & in primo mox *quum* & *Sergul.* Adfentior autem Cl. Burmanno, suspicanti, *Urgulanillam* hanc esse filiam M. Plautii Silvani, triumphalis viri & *Urgulaniae*, prioris uxoris, cui dein superinduxit Lartiam: adeoque hanc Urgulanillam fororem fuisse A. Plautii Urgulanii, in inscriptione Gruteriana, ad pontem Anienis Lucanum, uti cum Torrentio Gruterus & alii monuerunt, inventa. Multo hinc diversum abit stemma ab Reinesio confectum in Epist. ad Rupert. p. 106. *Planciam* est in Medic. tert. Polit. Vind. pr. Dein male *Heliam*, *Eliam*, ac *Petiniam* & mox *Petinae* MSS. & Edd. quidam. *Cons. ipso patre* Vind. pr.

⁵ *Barb. Messallae, consobrini sui.*] Non is Claudii erat consobrinus, sed ejus uxor Lepida unde suspe-

bati Messallae, consobrini sui, filiam in matrimonium accepit. Quam quum comperisset super cetera flagitia atque dedecora, C. Silio etiam nupsisse, dote inter auspices consignata, subplicio adfecit: confirmavitque pro concione apud praetorianos, *Quatenus sibi matrimonia male cederent, permansurum se in coelibatu: ac nisi permansisset, non recusaturum¹ confodi manibus ipsorum.* Nec durare valuit, quin de conditionibus continuo tractaret, etiam de Petinae, quam olim exegerat, deque Lolliae Paullinae, quae² C. Caesari nupta fuerat. Verum inlecebris Agrippinae, Germanici fratris sui filiae, ³ per jus osculi & blanditiarum occasiones pellectus in amorem, subornavit proximo senatu, qui ⁴ censerent, cogendum se ad ducendum eam uxorem, quasi Reip. maxime interesset: dandamque ceteris veniam talium conjugiorum, quae ad id tempus incesta habebantur. Ac vix uno interposito die, confecit nuptias: non repertis, qui sequerentur exemplum, excepto libertino quodam, & altero ⁵ primipilari, cujus

Etus locus. *Barb. Messallae* desunt Edd. Rom. *consob. sui* non habet Copes. Ad Tacit. L. xi. Ann. 37. tentavit Lipsius & *consobrinae suae.* Cur non potius addidit *Lepidaeque, cons?*

¹ *Confodi.*] Cort. *se confodi.* De voce *quatenus* pro *quoniam* vide praeter alios Rad. Fornerium L. iv. Rer. Quotid. C. 28.

² *C. Caesari.*] Vind. uterque *Tiberio.* Edd. Rom. T. corruptissime. V. ad Calig. C. 25.

³ *Per jus osculi.*] Vind. pr. *per illius o.* Marg. Gryph. *ejus.* De jure osculi cognatorum cuncta satis nota sunt. V. Sabell. ac Gell. L. x, 23. Comm. ad Tib. C. 34. *occasionem* Medic. pr. *praeallectus* Edd. Mediol. pr. Cald. cum aliis. *polle-* Etus Vind. pr.

⁴ *Censerent.*] Sic, non *censeret*, praeter Edd. a. Burmanno memoratas exhibent omnes Medicei, Vindobonenses, Polit. Cort. Periz. Pulm. & alii cum Ed. Rom. pr. *ducendum* constanter hic servant MSS. & Edd. V. ad Front. L. iii, 6. in f. Caes. L. iii. B. G. C. 14. *in uxorem* Vind. pr. *medii & barbari aevi stylo.*

⁵ *Primipilari.*] Tacitus (L. xii. Ann. C. 7.) *equitem* vocat: recte. Nam qui primum pilum duxerat, apud quem custodiebatur aquila legionis, defunctus hoc munere, dignitatem equestrem consequebatur. GRAEV. V. Schel. ad Hygin. p. 43. *nuptiarum officium* Medic. pr. tert. Vind. sec. & supra *exequerentur ex.* Vind. pr.

cujus officium nuptiarum & ipse cum Agrippina celebravit.

xxvii. Liberos ex tribus uxoribus tulit : ex Urgulanilla Drusum & Claudiam : ex ¹ Petina Antoniam : ex Messallina Octaviam , & quem primo Germanicum , mox Britannicum cognominavit. Drusum ² Pompejis inpuerem amisit , ³ piro per lulum in sublime jactato , & hiatu oris excepto strangulatum : ⁴ cui & ante paucos dies filiam Sejani despondisset. Quo magis miror , fuisse qui traderent , fraude a Sejano necatum. Claudiam ex liberto suo ⁵ Botere conceptam , quamvis ante quintum mensem divortii natam , aliquae coeptam , exponi tamen ad matris januam , & nudam jussit abjici. Antoniam Cn. Pompejo Magno , deinde Fausto Sullae , nobilissimis juvenibus , Octaviam Neroni , privigno suo , collocavit , Silano ante ⁶ desponsatam. Britannicum vicesimo im-

¹ *Petina.*] *Paetina* S. GRON. Et sic Torr.

² *Pompejis*] *Pompejum* S. Et ita maluit hunc locum citare H. Valesius ad Peiresciana Dionis Excerpta pag. 677. scribentis de hoc eodem : ὁ γὰρ ἔτερε ὁ καὶ τὴν Σηϊανῆς θυγατέρα ἐγύνησάμην ἑτερονήκεν. Certe ad scripturam codicum propius accederet *Pomptie inpuerem* pro *Pomptiae* , ut scribitur interdum illa urbs , transposita litera. GRON. Ex Lipsii , ad Tac. L. III. Ann. C. 30. & alibi , conjectura *Pompejis inpuerem* edidit Casaubonus : *inpuerem* certe habent Memmianus & Copes. nisi excerpta fallunt. Nam in reliquis MSS. & Edd. *Pompejum puberem*. Hinc Urbinus fecit *propemodum* p. Cl. Burm. negat exemplum esse , ubi *Pomptiae* de urbe occurrat. MSS. tamen Festi a me consulti dant *Pomptina* tribus a *Pomptia* urbe : vulgo *Pontina* *Pontia*. At elementum *m* necessarium est. Contrahitur enim ex *Pometia* , &

Pometinus. V. Cluver. a Burmanno citatum p. 1024. &c. Nihilominus lubentius cum ipso , & alias conjecturas proponente , *Pompejis inpuerem* retinui.

³ *Pyro.*] *Piro* & *strangylatum* S. GRON. Per i edidi fide MSS. omnium , & Edd. antiquissimarum , ut fere semper in Virgilio & rusticae rei scriptoribus habent membranae. *pyra* tamen MSS. Horatii Ecl. II, 19. Confer Vossium , Dausqueum , alios.

⁴ *Cui & ante paucos dies.*] Puto scripsisse Suetonium *cum ei ante paucos dies*. Alioqui non video , cur scribatur *despondisset* , cum si vulgata lectio retinetur , dicendum fuisset *desponderat*. GRAEV. Sic etiam bene coniecere Liptius , J. F. Gronovius , alique.

⁵ *Botere.*] *Boterii* Vind. sec. a m. pr. *Boteni* Cort. *Sotere* Boxh. Dein *ali* quoque Vind. pr.

⁶ *Desponsatam.*] *Desponsam* S. GRON.

imperii die, inque ¹ secundo consulatu natum sibi, parvulum etiam, & ² militi pro concione manibus suis gestans, & plebi per spectacula gremio, aut ante se retinens, assidue commendabat, faustisque ominibus cum adclamantium turba prosequabatur. E generis Neronem adoptavit: Pompejum atque Silanum non recusavit modo, sed & interemit.

xxviii. Libertorum praecipue suspexit ³ Posiden spadonem, quem etiam Britannico triumpho inter militares viros hasta pura donavit: nec minus Felicem, quem cohortibus & alis provinciaeque Judaeae praeposuit, ⁴ trium reginarum mari-

¹ *Secundo Conf.*] Quem tamen demum anno seq. dccxcv. gessit, designatus paullo post acceptum imperium mense Januario A. dccxciv. Namque eo anno dccxciv. natum esse Britannicum, non seq. dccxv. (ut aliquis suspicari posset ex Dione p. 673, adeoque hic mendam esse, ac die pro mense positum,) patet ex Tacito L. xiiii. Ann. C. 11. & 13. ubi in Consulatu Neronis & Antistii A. dcccviii. *Turbatus Nero & propinquo die, quo quartum decimum aetatis annum Britannicus explebat.* Vide etiam ad C. 12. 14. & Pag. Diss. Hypat. P. 1. C. 2. aliosque, ab Ernestio citatos.

² *Militibus pro concione.*] Codex Salmas. *militi.* Sic saepe eques pro equitibus. GRAEV. Rescripsi *militi* auctoritate trium Mediceorum, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Cuj. uti innumeris locis noster & alii de militum multitudine loqui solent. *tunc etiam mil.* Vind. sec. Cort. *pro spectaculo* Vind. pr. *Dein omnibus* Cort. Edd. Rom. pr. Mediol. Cald. Plant. & *eum* pro *cum* Periz. Edd. ante Casaub. praeter Rom. sec. & Beroaldinas. Tandem *sed interemit* sine copula, ut alibi, in Periz. Cort. Edd. Rom. De eorum nece vide Cap. 29. Se-

necam in Apocoloc. p. 830. Ed. Lips.

³ *Posidem.*] Codex Salmas. formatione Graeca *Posiden*, & mox *Harpocran*, quem sequor. GRAEV. *Posiden* S. quum Casaubonus edidisset recte *Posiden*. & *Harpocran* S. GRON. *Posiden* etiam in tribus Mediceis, Exc. Voss. Mox & *Brit.* Edd. Rom. *proposuit* Vindob. pr.

⁴ *Trium reginarum maritum.*] Certissime lapsus est Tacitus, Hist. V. Nam Drusilla Antonii & Cleopatrae neptis non potuit ejus uxor esse, cum Judaeae praesset. Drusillam enim Judaeam, Agrippae sororem, ut vidit Felix, ut deperiit, ejusque ambiit statim matrimonium. Illam autem vidit, cum vix Judaeam attigisset, uti videre est ex Ant. Jud. xx. Cap. 5. Uxorem vero qui potuisset Felix secundum Romanorum leges & mores aliam ducere, si tum ei nupta fuisset Drusilla neptis Antonii? Nam de divortio ut cogitemus non est in isto antiquitatis silentio. Itaque in animum inducimus, Drusillam Antonii diem suum obiisse, antequam Felix venerit in Judaeam; ibi vero duxisse Drusillam Agrippae sororem. Nam hanc Judaeam fuisse praeter Josephum confirmat Lucas

maritum : & ¹ Arpocran, cui lectica per urbem vehendi, spectaculaque publice edendi jus tribuit: ac super hos Polybium a studiis, qui saepe inter duos COSS. ambulabat: sed ante omnes, Narcissum ab epistolis, & Pallantem a rationibus, quos decreto quoque senatus non praemiis modo ingentibus, sed & quaestoriis praetoriisque ornamentis ² honorari libens passus est; tantum praeterea adquirere & rapere, ut, querente eo quondam de fisci exiguitate, non absurde sit dictum, *abundaturum, si a duobus libertis in consortium reciperetur.*

XXIX. His, ut dixi, uxoribusque addictus, ³ non principem se, sed ministrum egit. Compen-

in Actis Apostolicis Cap. xxiv. Duas igitur Drusillas non bene distinxit Tacitus. Habes autem hic duas Reginas, aut Regum filias, quas duxit iste libertus. Tertia ignoratur. GRAEV. Hinc nonnulli ad conjecturas descendunt, sed in vanum.

¹ *Harpocram.*] In Medic. pr. sec. etiam & Exc. Voss. *Harpocran.* in tert. & Polit. *Barpocran* sed Cort. *Arpocran.* Vind. utroque & Edd. Rom. *Arpocran*, vere: ut vidit Gijetus, nisi malis *Arphocran* ex Inscript. Grut. p. dxcv. N. 2. quam etiam protulit Castalio Dec. vii. C. i.

IVLIA. PHOEBE. SIBI. ET
TI. CLAUDIO. NARDO
ET. ARPHOCRAE. AUG. LIBERTIS.
PROCVRATOR
CONIVGIBVS. SVIS

Sed & sub Vespasiano C. *Herennius Arpocra* apud Gruter p. ccxli. & femina *Arpocra* p. dccxi. N. 2. *Arpocras* hic libertus vocatur quoque in MS. Senecae Harlem. in Apocoloc. p. 834. Ed. Lips. vulgo & illic *Harp.* Dein *tribuerat* Vind. pr. *tribuerit* Edd. Rom. atque s. Vind. sec. ab studiis Medic. tert. Vind. sec.

Cort. *Narcissum ab epistolis* exhibet etiam plumbeus tubus apud Fabr. Insc. p. 543. Tum *indigentibus* Exc. Voss.

² *Ornari libenter.*] Multo elegantius MSS. Casauboni, Palatini duo, tres Medicei, Polit. Exc. Cuj. Voss. & Ed. Bas. exhibent *honorari*: ut in Tib. C. 9. Vit. C. 3. ubi in deterioribus libris etiam *orn.* pro solita variatione. Praeterea *libens* MSS. Casaub. ac duo Burm. item Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. Ne dubita, quin vere: quare utrumque reposui. In Aug. C. 57. *libentes quisque pecunias contulerunt.* Ner. C. 21. *Repraesentaturum se pollicitus est libens.* Et passim. Restituendum quoque Appulejo L. vii. Met. p. 139. *libentes accedunt*: ut bene ediderunt Elmenh. & Scriv. ceteri contra MSS. & auctoris genium, de quo alias, *libenter.* Creberrime Adjectiva Adverbiorum vice verbis junguntur. Dein *dictum sit* Med. sec. tert. Vind. uterque. *repetiretur* Vind. pr.

³ *Non principem se, sed ministrum egit.*] *Ago me principem, patrem, ministrum* Latinis auribus est insolens loquendi genus & inauditum. Illae enim assuerant audire, *ago principem, patrem, ministrum.*

pendio cuiusque horum, vel etiam studio aut libidine, honores, exercitus, impunitates, subplicita largitus est: & quidem insciens plerumque & ignarus. Ac ne¹ singillatim minora quaeque enumerem, revocatas liberalitates ejus, judicia rescissa, subpositos, aut etiam palam inmutatos, ² datorum officiorum codicil-

nistrum. Superius in Tiberio C. 12. Tunc non privatum modo, sed etiam obnoxium & trepidum egit. C. 26. Liberatus metu civilem admodum inter initia ac paullo minus quam privatum egit. Just. 1, 6. Nepotem in illo magis quam victorem egit. VII, 9. Philippus diu non regem, sed tutorem pupilli egit. Haec est perpetua Latine loquentium consuetudo. Nul- lus igitur dubito, quin se ortum sit hoc loco ex repetitione voculae sed, quod librarii somnolenti vitium est. Delendum igitur cen- seo. Novi quidem superius in Clau- dio C. 25. legi: *Libertinos, qui se pro equitibus Romanis agerent, publica- vit*, & recte sic legi. Potuisset etiam ibi scribere: *libertinos, qui equites Romanos agerent*, ut hic non pro principe se, sed ministro egit. sed quod libri prae se ferunt in hoc loco, refutat consuetudo, quamvis forte ratio non repugnet. Haec enim pronomina subaudiri posse non eo inficias. Sumtae sunt locutiones ex scena. Ibi ago *Da- vum*, *Simonem*, est ejus personam gero. sic & *agere mimum*, *comoediam* dicebantur histriones, qui & pro- pterea actores dicebantur. GRAEV. Recte Graevius se delendum cen- suit, quod tamen MSS. O. mor- dicus retinent: ut saepe sic aberrarunt librarii. V. ad Tib. C. 12. 26. Vitell. C. 17. Tit. C. 6. non destitit *participem & tutorem imperii agere*. Flor. II, 8. *ducem agere*. Mox aut reposui pro ac iubentibus tribus Mediceis, Polit. Vind. utroque, Corr. Cuj. aliisque. Dein est ele- gantius abfore censet Ernesti: nec male, si M. S. addicerent.

¹ *Sigillatim minima quaeque.*] Co-

dex Salmas. *Ac ne singillatim mino- ra quoque enumerem*. quam scriptu- ram ex suo quoque codice protu- lit Turnebus Adversar. Lib. xxii. Cap. 32. ut & Torrentius ex suis MSS. Romana editio anni 1470. & Aldina ab Egnatio correctâ: *ac ne sigillatim minora quaeque*. Vera est scriptura codicis Salmasiani, a qua non longe abiere prisca illa exemplaria, ex quibus editiones il- lae vetustae fuerunt editae. GRAEV. Primo *singillatim* rescripti cum Me- dic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. aliisque. *singulatim* Vind. pr. Edd. Steph. Gryph. pluresque. In ceteris MSS. & Edd. Vett. *si- gill.* V. ad Aug. C. 9. Tum *minora* exhibui auctoribus tribus Mediceis, utroque Vindob. Pulm. Cort. & aliis a Burm. memoratis. Sed *mi- nima* servant Rom. & Ald. Edd. uti & Sabellici, Cald. Mediol. &c. quaeque retinent mei omnes. Mox *liberalitates* quoque vere pro *liber- tates* ex Turnebi monito L. xxvii. Advers. C. 19. edidit Pulmannus, &c. ac confirmant Medic. pr. tert. Polit. Vind. uterque, Cort. & plures cum Edd. Rom. V. & Burm. *re- scissa* Med. pr. *recisa* Corfend. pro var. lect. male.

² *Datorum officiorum codicillos.*] *Dare officia* videtur sapere magis idiotismum Germanicum aut Belgi- cum, quam Latinum. Quid si le- gas *ratorum officiorum*? Sed nihil muto invitis codicibus. Novi enim talia loquendi genera non pauca reperiri, quae, nisi apud optimos scriptores legerentur, tanquam fi- cta ad nostrarum linguarum morem & genium repudiarentur. GRAEV. Adde Ernest. Quum vero per offi- cia

dicillos, Appium Silanum consocerum suum,
¹ Juliasque, alteram Drusi, alteram Germanici
 filiam, crimine incerto, nec ² defensione ulla da-
 ta, occidit: item Cn. Pompejum, majoris fi-
 liae virum, & L. Silanum, minoris sponsum. Ex
 quibus Pompejus in concubitu dilecti adolescen-
 tuli confossus est. Silanus abdicare se praetura
 ante quartum Kal. Januarias, morique initio an-
 ni coactus, die ipso Claudii & Agrippinae nup-
 tiarum. In quinque & triginta senatores, tre-
 centosque amplius equites Rom. tanta facilitate
 animadvertit, ³ ut, quum de nece consularis viri
 renunciante centurione, *Factum esse quod imperas-
 set, negaret, quidquam se imperasse, nihilo minus
 rem comprobaret*: adfirmantibus libertis, officio
 milites functos, quod ad ultionem Imperatoris
 ultro ⁴ procucurrissent. Nam illud omnem fidem
 excefferit, quod nuptiis, quas Messallina cum
 adultero Silio fecerat, tabellas dotis & ipse con-
 si-

cia intelligat auctor administra-
 tiones, curationes, ac munera do-
 mu Palatinae propria, non video,
 cur *datorum* hic minus Latinum vi-
 deatur. Passim enim *dare honorem,
 provinciam, negotium, imperium, con-
 sulatum*, & similia pro alicui com-
 mittere occurrunt: ut saepissime in
 Suetonio. Vide Bernegg. Indic. *co-
 dicellos* rursus Medic. sec. tert. Huls.
 Exc. Voss.

¹ *Juliasque.*] Sic constanter cum
 Seneca, Tacito, Dione habent MSS.
 & Edd. sec. xv. praeter Sabellicum,
 qui cum Beroaldo, Bas. & Gryph.
Liviasque expressit. Germanici filia
Livilla quidem vocatur supra in
 Calig. C. 7. Sed vide illic, ut &
 hic, & in Tib. C. 62. notata.

² *Defensione ulla data.*] Sueto-
 nius videtur scripsisse, *nec defen-
 sione ulli data.* GRAEV. Nihil mutant
 MSS. Mox incidit Vind. pr. *minoris
 filiae* Med. pr. *se a praetura* Vind.
 sec.

³ *Ut de nece.*] De menda nemo
 interpretum hic cogitavit: cum cer-
 tum sit, si sana haec forent, post
imperasse deesse copulam. Verum
 MSS. Pulmanni, tres Medicei, Po-
 lit. Vindob. uterque, Cort. Copes.
 Exc. Voss. Cuj. Edd. Steph. & Ba-
 sil. inserunt *ut, cum vel quum de
 nece*: verissime. Et male *cum ta-
 men* post *imperasse* rursus adji-
 ciunt Vind. pr. Medic. sec. Exc.
 Cuj. Voss. *reprobaret* Vind. pr.
 Constructio est, *ut nihilominus
 rem comprobaret, quum &c. nega-
 ret quidquam se imperasse.* Paullo
 ante *felicitate* Med. pr. a m. pr.
 Sed adi Burm.

⁴ *Procucurrissent.*] Ita MS. S.
 vulgo *procurrissent.* GRON. Acce-
 dunt Medicei tres, Exc. Voss. &
 duo Burm. cum Ed. Ven. pr. ut
 supra saepius. *cucurrissent* Periz.
 cum Edd. Rom. *quod ultionem pro-
 curassent* Vind. pr.

signaverit : inductus , quasi ¹ de industria simularentur , ad avertendum transferendumque periculum , quod ² imminere ipsi per quaedam ostenta portenderetur.

xxx. Auctoritas dignitasque formae non defuit ³ vel stanti, vel sedenti, ac praecipue quiescenti. Nam & prolixo , nec exili , corpore erat : & specie canitiaeque pulcra , opimis cervicibus. Ceterum & ingredientem destituebant poplites minus firmi , & remisse quid vel serio agentem multa dehonestabant : risus indecens : ira turpior , spumante rictu , ⁴ humentibus naribus : , praeterea lin-

¹ *De industria.*] Medic. pr. ex industria ; ut C. 38. Sed utrumque saepe adhibet auctor, ut alii. V. Indic. Bernegg. *simularetur* Med. sec.

² *Inminere.*] Rectissime observat Cl. Ernesti, Infinitivum in hac loquendi formula omitti : ut ab auctore cum alibi, tum in Cal. C. 57. *altero ostento periculum a custodibus domino portendi.* Vide ergo, num aliud quid sub hoc verbo lateat. Sed & infinitivum addi vulgo videas apud J. Obs. C. 87. *Vases portenderunt Graeciae fore exitium.* ubi vide notas. cum passim *portendere exitium alicui* dicatur : ut in Ner. C. 36. Galba C. 18. Plin. L. x, 18. &c. Ponitur autem illic pro *significavit portendi* ; ut apud Sidon. Apollin. Carm. vii. vers. 55.

*Quid, rogo, bissero mihi vulture
Thuscus aruspex*

Portendit.

³ *Vel stanti, vel sed.*] Et veterum stanti vel sed. S. GRON. Eodem modo concipitur hic locus in Mediceo tert. & Politian. *verum stanti* Torrent. unus. Vind. pr. *veteri vel stanti.* Exc. Cuj. *caeterum st.* A Vind. sec. Cort. Copes. *exsulat prius vel.* Mihi maxime arripet lectio, de qua vix dubito, non defuit ei ; *verum stanti* : quam partim ab Heinio, partim a Lipsio

mutuatus sum. Dicit auctor, formae dignitatem non defuisse Claudio : si quidem *stabat* modo, vel *sedebat*, ac praecipue *si quiescebat* : sed quum *ingrediebatur*, vel *agebat* quid, multa eum dehonestasse. Species autem ad formae dignitatem in adspectu, quaeque in oculos incurrit, pertinet, uti *prolixum corpus* ad auctoritatem. Liv. L. 1. C. 9. *unam ante alias specie ac pulcritudine insignem* : qualis est *mulier speciosa* Ovid. L. iii. Art. 421. Pomp. Mel. L. 11. C. 2. *Viros benignius alit, non ad speciem tamen.* Appul. L. 1. in f. corporis *speciosa habitudo.* in Calig. C. 35. *egregiam corporis amplitudinem ac speciem* : quae verba jam citavit Burmannus, nonnihil suspectum hunc locum habens.

⁴ *Humentibus.*] Non tam praesens, ut interpretantur, quam ira. Nec male forsan legas *tumentibus*, ut acute coniecit doctiss. Juvenis D. Ruhnkenius in litteris ad me datis. Conferri debent Casauboni & Meursii notae ad Theocrit. Id. 1, 18.

⁵ *Praeterea.*] Hoc agnoscunt cum Turnebi, Pulm. & Torrentii ac Casauboni libris etiam Medicei, Polit. Vindob. Cort. alique ; & *titubantiam oris* dixit Sueton. in Vitell. C. 6. ut monuerunt interpretes. Inepte *plectra linguae* t. ante Pulmannum circumferebantur, pro-

linguae titubantia, caputque, quum semper, tum in quantulocumque actu vel maxime tremulum.

xxxI. Valetudine, sicut olim gravi, ita princeps ¹ perprospera usus est, excepto stomachi dolore: quo se correptum etiam de consciscenda morte cogitasse dixit.

xxxII. Convivia agitavit & ampla & assidua, ac fere patentissimis locis, ut plerumque ² sexcenteni simul discumberent. ³ Convivatus est & super emissarium Fucini lacus, ac paene submersus, quum emissâ inpetu aqua redundasset. Adhibebat omni coenae & liberos suos cum pueris puellisque nobilibus, qui more veteri ad fulcra lectorum sedentes ⁴ vescerentur. Convivae, qui pri-

probante Pitisco. Sed *plectra* linguae quae sint, nescio. Ipsa lingua est *palati* vel *oris plectrum*. V. Comm. Beroaldi, & Appulej. in Flor. N. 12. Neque tam acuta capitat Suetonius. Tum *quum semper* in MSS. O. meis, & Ed. Rom. pr. quoque, non *tum*. Sed *cum etiam quant*. Vind. pr.

¹ *Perprospera*.] *Prospera* S. GRON. Item Medicei tres, Polit. Cort. Corfend. Exc. Voss. cum Ed. R. Steph. *praep*. Beroald. perpetua fere in his variatione. Mox in Ed. Junk. est *conscienda m*. Vind. pr. *duxit*.

² *Sexcenteni*.] *Sesceni* S. GRON. Sic etiam Medic. tert. pro *sexcenti*, ut in optimo Torrentii: quae distributiva vox hic tamen locum non habet. V. ad Tib. C. 46. Vespas. C. 19. Praeferrem Lipsianum, ad Taciti Ann. L. vi. C. 19. *sexageni*: quia hic nimius convivarum numerus videri possit: nam vox *plerumque* impedit, quo minus *sexcentos*, ut in Edd. aliquot, seu *sexcentenos* de infinito, sed magno numero, hic, ut alibi saepe, capiamus. V. Gud. ad Phaedr. L. iv. F. 25. *patientissima* tamen loca pro

sexcentenis pugnant.

³ *Convivatus est & super*.] Sic codex Corfendoncensis, Alvari Nonii, Salmasii, Roberti Steph. editio. Male vulgo *est* omittitur. GRAEV. GRON. Adde Mediceos, & Politiani Codd. cum Ed. Basil. De ipsa re vide Tacit. L. xii. Ann. C. 57. & ibi Ryck. Dein *puellis puerisque* Vind. pr.

⁴ *Vescerentur*.] Cur ita potius, quam *vescebantur*, scripsit Suetonius? Suspectum hoc mihi, praesertim, cum elegantissima lectio exstet in Mediceis pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. *Adhibebat & liberos suos, cum pueris puellisque nobilibus more veteri ad fulcra lectorum sedentes vescenti*: i. e. assidentes ipsi, cum vescebatur. Quod cum non ceperint, corruerunt librarii. Caes. C. 49. *Ad vinum & cyathum Nicomedi stetit*. Adi omnino Burmann. ad Domit. C. 4. *Ante pedes ei stabat puerulus*: de quo dativo vide & ad Lucan. L. 1, 193. infra in Ner. C. 1. Propert. iv, 5, 3. *Nec sedeant cineri manes*. Mox Boxhorn. frustra ex vet. Ed. deletum vult *calicem*.

pridie scyphum aureum subripuisse existimabatur, revocato in diem posterum, calicem fictilem adposuit. Dicitur etiam meditatus edictum, quo veniam daret ¹ flatum crepitumque ventris in convivio emittendi: quum periclitatum quemdam, prae pudore, ex continentia reperisset.

xxxiii. Cibi vinique quocumque & tempore & loco adpetentissimus. Cognoscens quondam in Augusti foro, ² ictusque nidore prandii, quod in proxima Martis aede Saliis adparabatur, deserto tribunali, ³ adscendit ad sacerdotes, unaque ⁴ decubuit. Nec temere umquam triclinio abscessit, nisi distentus ac madens: & ut statim supino, ac per somnum hianti, pinna in os inderetur, ad exonerandum stomachum. Somni brevissimi erat. Nam

¹ *Flatum.*] *Efflatum* Medic. pr. cum aliis ac Beroaldo in Edd. Mediol. sec. Bonon. &c. & *flatum* pro etiam ex genio Suetonii Medic. sec. Polit. Corfend. Exc. Cuj. Voss. cum duobus Burm. & Edd. Sabell. Cald. Mediol. pr. aliisque. Supra dicitur & med. Edd. Rom. edictum turpe in marg. Mox malim cum Ernestio ex continentia prae pudore, non vero prae pud. delere. V. in Aug. C. 65. Tib. C. 66. Sed & durior vocum trajectio non infrequens est Suetonio.

² *ictusque.*] Sic cum optimo Torrentii dant Memm. Medic. sec. Vind. pr. Copes. Cujac. Voss. Edd. Bas. pr. Gryph. Plant. &c. In reliquis MSS. & Edd. victusque, male. Per nidoris olfactum tactus & stimulatus cupidine prandii est. Sic ici desiderio, metu, furore &c. passim. Atque ita oculi & aures crebo ici ac feriri dicuntur a rebus, quas audieñdi videndique sumus cupidi. V. Cic. L. xv. ad Fam. 16. Cerd. ad Virg. L. iv. Georg. 349. Zinzerl. Prom. Crit. C. 2. Dein maxima Martis aede Medic. sec. Vind. sec. a m. pr. cum paucis aliis & Edd.

ante Bonon. pluribusque. V. Burm. & de harum vocum confusione ad Caes. L. 111. B. G. in f. Drak. ad Liv. L. xxii, 22, 7. Arntz. ad Plin. Paneg. C. 23.

³ *Adscendit.*] Vind. sec. Cort. Non. descendit: unde escendit fingere posset ejus compositi amator. abscessit Edd. Rom. & dein tricl. abscedit in iisdem.

⁴ *Discubuit.*] Decubuit S. GRON. Proprie de convivis dici discumbere, notissimum est. Atque in singulari usus est auctor in Aug. C. 74. priusquam ille discumberet. Sed tamen quum hic decubuit praebent cum Memm. omnes Medicei, Polit. Copes. Exc. Voss. id non potui non praeferre. Sic enim & Cap. 39. paullo post quam in triclinio decubuit. Terent. Phorm. 11, 2, 28. prior bibas, prior decumbas. nec secus Plauto, aliisque. Deinde somnium Medic. tert. Polit. hiantis Med. tert. penna Cort. Vind. uterque cum duobus Burm. & Non. inderentur Vind. pr. videretur Huls. & Edd. qdd. mitteretur Vind. sec. Cort. faucibus demittere ait Tacit. L. xii, 67.

Nam ante mediam noctem plerumque ¹ evigilabat, ut tamen ² interdiu nonnumquam in jure dicendo obdormisceret, vixque ab advocatis de industria vocem audentibus excitaretur. Libidinis in feminas profusissimae, ³ marium omnino expers. Aleam studiosissime lusit: de cujus arte librum quoque emisit: solitus etiam in gestatione ludere, ita effedo alveoque adaptatis, ne lusus confunderetur.

xxxiv. Saevum & sanguinarium natura fuisse, magnis minimisque adparuit rebus. Tormenta quaestionum, poenasque parricidarum repraesentabat, exigebatque coram. Quum ⁴ & spectare antiqui moris subplicium Tiburi concupisset, & deligatis ad palum noxiis carnifex deesset, accitum ab urbe vesperam usque opperiri perseveravit. Quocumque gladiatorio munere, vel suo, vel alieno, etiam forte prolapsos jugulari jubebat: maxime retiarios, ut exspirantium, facies videret.

¹ *Evigilabat.*] *Vigilabat* S. GRON. Praepositione carent MSS. O. praeter Vindob. sec. ni fallant excerpta. Recte tamen sic emendavit Casaub. ut Burmannus hic & ad Aug. C. 78. & Vesp. C. 21. ubi vide, monuit. Differentiam τῶν *vigilare* & *evigilare* jam olim docuit Stewechius ad Appulejum L. iv. p. 76. Ed. Pric. bene legens, *si qui forte evigilassent*.

² *Interdiu.*] *Interdum* S. GRON. Et sic in MSS. O. Burmanni meisque & Edd. ante Bonon. sine dubio male. V. Caes. C. 65. Aug. C. 77. Cal. C. 22. *de jure* Vind. pr.

³ *Marium.*] *Marum* S. GRON. Neque aliter Medic. tert. a m. pr. & Copes. Consule notata ad Aug. C. 21. ac de locutione *aleam lusit*, pro qua in Medic. sec. ac tribus Burm. & Edd. plerisque ante Casaub. est *alea*, vide ad Aug. C. 70. Mox in *gestatorio* prave exaratur in Non. Vind. sec. Cort. Edd. Sab.

Cald. Ber. aliisque apud Burm. De *gestatione* late hic agunt Comment. item in Vitell. C. 16. Vesp. C. 21. Gud. ad Grut. Inscr. p. cci, 9.

⁴ *Et spectare.*] *Expectare* S. GRON. Recte e genio Suetonii copulam addidit Casaubonus, confirmantibus eam Medic. pr. tert. Polit. aliisque. & cum Vind. sec. Cort. In ceteris & Edd. prioribus & non comparet. *concupisceret* Vind. pr. *deligatis* sine & Medic. tert. Polit. Dein *fortasse* Vind. pr. Edd. Mediol. Cald. pluresque apud Burm.

⁵ *Facies.*] Quia Cel. Burmannus in recentissimis Codd. Periz. Harl. & Edd. ante Casaubonum invenit *faciem*, credit id a summo viro mutatum, quod nimis adtenderit superstitioni Grammaticorum, qui pluribus *faciem* unam dari non tolerabant; atque operose eam lectionem confirmare studet: sicuti passim illam vindicare amat: ut jam vidimus in Aug. C. 24. Cal.

ret. Quum par quoddam mutuis ictibus concidisset, cultellos sibi parvulos ex utroque ferro in usum fieri sine mora iussit. ¹ Bestiariis meridianisque adeo delectabatur; ² ut & prima luce ad spectaculum descenderet: & meridie, dimisso ad prandium populo, persederet: praeterque destinatos, etiam levi subitaque de causa, quosdam committeret, de fabrorum quoque ac ministrorum, atque id genus numero, si ³ automatum, vel

C. 20. & alibi. Adde notas ad Lucan. L. VII, 100. *mortesque suorum Permiscere meis*: quod contra MSS. optimos nequaquam est mutandum. Hic vero *faciem* facile admitterem, si addicerent meliores libri: quomodo & ipse correxi Caes. L. IV. B. G. C. 34. *Curru se collocant*. V. in Add. L. IV. 9. *naves deligatas ad anchoram*. uti in Hirt. B. Alex. C. 20. L. 1. B. Civ. C. 57. *Sub oculis domini suam probare operam studebant*, pro *dominorum*. Sil. Ital. L. IX, 29.

Tradant arma, jube, ac pugnantium deripe dextrae.

Sic lege, vulgo *dextras*. Appul. L. IV. Met. p. 83. *Admoventes oribus suis dexteram*. Veget. L. IV. C. 27. *supra caput hostium*. Sic MSS. non *capita*. Ita & infra scribendum in Galb. C. 6. *ut manus paenula continerent*, haud *paenulis*. Plura dicam ad Appuleji L. II. p. 26. *columbarum colli flosculos*. Verum hic MSS. reliqui, & sine dubio Casauboniani quoque habent *facies*, varias scilicet pro *exspirantium adfectu*. H ad multum dissimilis est locus Lucani L. VII, 793.

Epulisque paratur

Ille locus, vultus ex quo faciesque jacentum

Agnoscat.

ac crebro *facies* plurali numero occurrunt. De pluribus exemplis haec sufficiant. Virg. LXII. AEn. 891.

Verte omnis tete in facies.

Ovid. L. X. Met. 285.

Multas

Flectitur in facies.

Sil. L. IV, 592.

Mille simul leti facies.

ubi vide, & Tacit. L. XI. Ann. C. 10. *Non ut hominum vultus, ita locorum facies mutantur.*

¹ *Bestiariis.*] *Bestiaris* S. GRON. De his, & *meridianis* gladiatoribus plena manu agunt Interpretes. Apud Senec. Ep. VII. in optimo MS. Vossiano inveni *in meridianorum spectaculum incidi*. vulgo *meridianum*.

² *Ut &.*] Ita MS. S. quod praetuli: vulgo *etiam*. GRON. Obsecutus sum Gronovio: quia ita postulat auctoris stylus, & confirmant Medicei tres, Vind. sec. Cort. Cop. In duobus Pulm. totidem Burm. Vind. pr. Edd. Bononiensi prioribus, & Lugd. est *a pr.* quod alibi non damnum hic corrupte scriptum est pro *&*: Nisi creberrima esset confusio *&* cum *etiam*, adsentiri quis posset Cl. Burmanno in *rois &* cum *prima luce*. V. Fabric. ad Cic. Off. L. III, 31. *&* cum *prima luce*. Cort. ad Sallust. Jug. C. 68. *cum occasu solis*. me ad Hirt. B. Afr. C. 62. *cum primo mane*. C. 95. *cum prima luce*. Mox ad *spectandum* Vind. pr. & *praesederet* Edd. Bas. Gryph. contra Suetonii scopum. V. Turneb. L. XXII. Advers. C. 32.

³ *Ἀυτόματον.*] L. *automatum*. SALM. E Memmiano scilicet, cui & consentiunt Medicei tres, Vind. sec. Cort. Voss. & alii, unde in non-

vel pegma, vel quid tale aliud parum cessisset. Induxit & unum ex nomenclatoribus suis, sicut erat togatus.

xxxv. Sed nihil aeque quam timidus ac diffidens fuit. Primis imperii diebus, quamquam, ut diximus, jactator civilitatis, neque convivia inire ausus est, nisi ut ¹ speculatores cum lanceis circumstarent, militesque vice ministrorum fungerentur: neque aegrum quemquam visitavit, nisi, explorato prius cubiculo, culcitisque, & stragulis praetentatis, & excussis: reliquo autem tempore salutatoribus scrutatores semper adposuit, & quidem omnibus, & acerbissimos. Sero enim, ac vix remisit, ne feminae praetextatique pueri & puellae contrectarentur, & ne ² cujus comiti aut librario calamariae & graphariae thecae adimerentur. Motu civili, quum eum Camillus, non dubitans etiam citra bellum posse terri, contumeliosa & minaci & contumaci epistola cedere imperio juberet, vitamque otiosam in

nonnullis, ut Vind. pr. Periz. aut *ornatum*, unde porro corruerunt aut *ornatus*. Polit. *automaton*. Latine non secus ac *pegma* exprefit auctor receptum jam tum in Latinam linguam: unde toties *automatarum* in Lapidibus. V. Comment. Mox *aliquid* Medic. sec. Edd. Bas. Gryph. quae praebent *nomenclatoribus*. Sed adi ad Aug. C. 19. ut erat Edd. Rom.

¹ *Speculatores*.] Ita MS. S. vulgo *spiculatores*. GRON. Accedunt Medic. tert. Vind. sec. Cort. cum optimo Torrentii, & Ed. Basil. idque praetuli: quia notissimi sunt in militia Augustea *speculatores*: at *spiculatores* nulli: sicut nec credo esse Latinum: verum a librariis effectum ob seqq. *cum lanceis*. ut solent satellites esse *δορυφόροι*. V. Torrent. & supra ad Calig. C.

44. 52. infra Galb. C. 18. Dein *culcitrisque* vitiose Vind. pr. cum aliis apud Burm. & Edd. Vett. *cultrisque* Vind. sec. Adi ad Tib. C. 54. *perientatis* Ed. Junk. *reliquo quoque* Vind. sec. a m. pr.

² *Cuius comiti*.] Optime V. V. Codd. F. Ursini, Salmasii, ac tres Palatini, ut & R. Stephani editio: & *ne cujus comiti*. Sic omnino legendum. GRAEV. GRON. Adde Medic. tert. Vindob. utrumque, tres Burm. & Edd. sec. xv. praeter Sabellici, aliasque. Supra *contrectarentur* Edd. Rom. pr. Steph. Rescripti quoque & *graph.* pro *aux* fide Mediceorum omnium, Polit. utriusque Vindob. Cort. Harl. Exc. Cuj. Voss. Edd. Ven. Mediol. &c. apud Burm. Dein *cederet* Vind. pr. *credere* Cort.

in privata re agere, dubitavit, adhibitis principibus viris, an obtemperaret.

xxxvi. Quasdam insidias temere delatas adeo expavit, ut deponere imperium tentaverit. Quodam, ut supra retuli, cum ferro circa sacrificantem se¹ deprehenso, senatum per praecones propere convocavit, lacrimisque & vociferatione miseratus est conditionem suam, cui nihil tuti usquam esset: ac diu publico abstinuit. Messallinae quoque amorem flagrantissimum, non tam indignitate contumeliarum, quam periculi metu abjecit, quum adultero Silio adquiri imperium credidisset: quo tempore foedum in modum trepidus ad castra confugit, nihil tota via, quam, essetne sibi salvum imperium, requirens.

xxxvii. Nulla adeo suspicio, nullus auctor tam levis exstitit, a quo non mediocri scrupulo injecto ad cavendum ulciscendumque compellere-
tur. Unus ex litigatoribus² seducto in salutatione adfirmavit, vidisse se per quietem, occidi eum a quodam: dein paullo post, quasi percussorem agnosceret, libellum tradentem adversarium suum demonstravit: confestimque is pro deprehenso ad poenam raptus est. Pari modo obpressum ferunt Appium Silanum: quem quum Messallina & Narcissus conspirassent perdere, divisis partibus, alter ante lucem similis adtonito, patroni cubiculum inrupit, adfirmans somniasse se,
vim

¹ *Deprehenso.*] Ita MS. S. ut Cap. seq. vulgo *deprenso*. GRON. *deprehenso* est in Mediceis, Vindob. Cort. Periz. Exc. Voss. Edd. Rom. Steph. Casaub. aliisque. Mox *praeconem* Vind. sec. Cort. *publice* Medic. tert. Dein *periculo* idem.

² *Seducto.*] *Seductus* Vind. pr. *seductum* Edd. Med. Cald. V. Burm.

ejusque cognatum in specim. Anth. Lat. p. 11. Dein *vidisse se* praetuli vulgari ordini *se vid.* auctoribus Medic. sec. tert. Exc. Cuj. & Voss. uti & *dein*, ut supra saepe, pro *deinde* dedi fide Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Mox *deprenso* Medic. sec.

vim ei ab Appio inlatam: altera, ¹ in admirationem formata, sibi quoque eandem speciem aliquot jam noctibus obversari retulit. Nec multo post ex composito inrumpere Appius nunciat, cui pridie, ad id temporis ut adesset, praeceptum erat, quasi plane repraesentaretur somnii fides, ² arcessi statim ac mori iussus est. Nec dubitavit postero die Claudius ordinem rei gestae ³ perferre ad senatum, ac liberti gratias agere, quod pro salute sua etiam dormiens excubaret.

xxxviii. Irae atque iracundiae conscius sibi, ⁴ utrumque excusavit edicto: distinxitque, pollicitus *alteram quidem brevem & innoxiam, alteram*
non

¹ *In admirationem formata.*] Sic bene Basil. Steph. &c. (cum & Beroldus *formata* exhibuerat;) edidere cum Memm. Medic. sec. Cuj. Voss. sive edocta & instructa, ut admirationem fingeret. In reliquis MSS. & Edd. *in admiratione firmata*, vitiose. Adi Burm. & Drak. ad Liv. L. iv, 7, 8. Justin. L. i. C. 10. *formatoque in futurum consilio*. Front. 11, 5, 33. *milites ita formatos*. ubi plura. Paullo ante *alter Med. pr. tert.* Dein *in eandem* Vind. pr.

² *Arcessi.*] Ita constanter habent MSS. nisi quod *accersi* Vind. pr. cum aliquot Edd. de more & *accessiri* Non. *arcessiri* Huls. dent. Cum nunciabatur inrumpere Appius, statim est arcessitus crimine necis cogitatae, condemnatusque & mori iussus. Non opus itaque existimo, ut cum Lipsio legamus *arceri*. V. Comm.

³ *Perferre.*] Tamquam aliquis nuncius. V. J. F. Gron. ad Plin. L. xviii. C. 3. & quae notavi ad Caes. L. iv. B. G. C. 27. vii, 8.

⁴ *Utramque.*] Ita MS. S. quod & Torrentius ex optimo citat, & in aliis exstare scio. vulgo *utrumque*. GRON. Intelligit Gronovius *Mediceos* tres codices, quibus ad-

de Vindob. sec. Cort. & Exc. Voss. in quibus, uti & aliquot Edd. *utramque*. Politian. *utroque*. Si quid mutandum, malim *utraque*. Sic enim MSS. superducta lineola. Adi Burm. & Drakenb. ad Liv. L. xliv. C. 36. *Lassitudo & sitis jam sentiebatur, & meridie instante magis accessurum utrumque adparebat*: ubi citantur verba ex L. xxx, 30. *adulescentiam & felicitatem, ferociora utraque*: Cic. L. i. de Div. C. 52. *Earum enim rerum utrumque*: ubi male Davis. *utramque* vult. in MSS. duobus Voss. Badian. & Edd. pp. *utraque*. Vitruv. L. i. C. 1. *de duabus rebus &c. ex his unum &c. & alterum*. Appul. in Flor. N. 7. *Linguae rabies & vilitas morum; alterum ex aliorum contemptu, alterum ex sui*. Sic enim MSS. optimi. Ac passim femininis subjici neutrum genus, sexcenties observarunt viri docti. Auct. de Corr. Eloq. C. 29. *parentes nec probitati, neque modestiae parvulos aduefaciunt, sed lasciviae & libertati: per quae impudentia irrepit. &c. pro libertati in MS. & Edd. Vett. bibacitati. Lege vel vivacitati, vel loquacitati. Dein sibi exsulat a Med. pr. tert. Cort. Copes. nec male.*

non injustam fore. Ostiensibus, quia sibi, subeunti Tiberim, scaphas ¹ obviam non miserint, graviter correptis, eaque cum invidia, *ut in ordinem se coactum* ² conscriberet, ³ repente tantum non satisfaciētis modo veniam dedit. Quosdam in publico parum tempestive adeuntes manu sua repulit. ⁴ Item scribam quaestorium, itemque praetura functum senatorem, inauditos & innoxios, relegavit: quod ille adversus privatum se intemperantius adfuisset: hic, in aedilitate inquilinos praediorum suorum, contra vetitum cocta vendentes, multasset, ⁵ villicumque intervenientem

¹ *Obviam non miserint.*] Recte Fulvii liber antiquus: *miserant.* GRAEV. *Miserunt* Polit. *miserant* Torrentius edidit.

² *Conscriberet.*] Forsan in libris *de vita sua*, Cap. 41. vel per epistolam eos corripuit, atque illa simul in ea scripsit. *ascriberet* MSS. duo, & Edd. Ven. Med. pr. V. Burm. & Ernest.

³ *Repite tantum non satisfaciētibz veniam modo dedit.*] Codex Salmas. & Palatinus secundus: *satisfaciētis veniam modo.* Sed rectissime Torrentianus: *repite tantum non satisfaciētis modo veniam dedit.* sensu optimo, ut ostendit Torrentius. Hanc scripturam verissimam cum Grutero recepimus. Miror insulsam illam, quae in vulgatis extat, toleratam fuisse tam diu in nitidissimis editionibus. GRAEV. *Satisfaciētis.* Ita MS. S. Sed mox retinet *veniam modo.* GRON. Mire variant libri. Adi Comm. Probant etiam *tantum non satisfaciētis modo* Casaub. & Sriver. ex Cod. Abb. Gandensis, optime, ac Claudii stultitiae brevique irae convenienter. Medicei pr. tert. Harl. Exc. Cuj. Periz. a m. pr. *satisfaciētis veniam modo.* Edd. Rom. *modo satisfaciētis veniam.* Medic. sec. Cort. *satisfaciētes v. modo.* Vind. sec. *tantum modo.* Ceteri conspirant vul-

gatis. Edd. Mediol. pr. Cald. *tantum modo satisfaciētibz veniam dedit.* Mediol. sec. sive Beroaldi *tantum num satisfaciētibz veniam dedit.*

⁴ *Item.*] Medic. pr. tert. cum Edd. aliquot, & in his Gryph. *idem.* Mox *que* exsulat ab iisdem Medic. Dein *coacta* Medic. sec. tert. Vind. uterque, Cort. Exc. Voss. Edd. Rom. Cas. cum aliis plurimis. V. Comm. & Turneb. L. XXI. Advers. C. 32. xxvii, 19. In Periz. Cod. marg. eadem manus adscripserat *Forsan coacta melius propter id, quod sequitur.* Ceterum *coacta vendi in popinis* non erat vetitum lege sumtuaria: ut inepte statuit Pitisc. e Caes. C. 43. Contrarium pater e Neronis C. 15. Sed intelligitur edictum aedilicium: de quo adi viros doctos hic & ad Tib. C. 34.

⁵ *Villicumque intervenientem flagellasset.*] Codex Salmas. *vilicumque.* Sic & Pandectes Florentinus semper *vilicus*, & *vilica.* Inscriptio antiqua:

S I L V A N O

S A C R.

A M P L I A T V S

H I L A R I

A V G V S T O R.

L I B E R T I. S E R.

V I L I C V S.

D. D.

Sunt

tem flagellasset. Qua de caussa etiam ¹ coërcitionem popinarum aedilibus ademit. Ac ne stultitiam quidem suam reticuit, simulatamque a se ex industria sub Cajo, quod aliter evasurus perventurusque ² ad susceptam stationem non fuerit, quibusdam oratiunculis testatus est. Nec tamen persuasit; ³ quum intra breve tempus liber editus sit, cui index erat ⁴ *μωγων ἐπανάστασις*: argumentum autem, *stultitiam neminem fingere*.

xxxix. Inter cetera in eo mirati sunt homines &

Sunt & aliae hujus scriptionis testes. Sed sunt & quae vulgatam tuentur. GRAEV. *Vilicunque* Medic. pr. tert. Vide Dausq. Orthog. P. 11. p. 336. Fabrett. Inscr. p. 2. &c. 38. Grut. p. MLXIX. N. 8. VILICVS PRAEDIOR PEDVCEANORVM. & passim. De praediis urbanis adi hic Burmann. & Ernest. Sic in Ner. C. 38. *cubicularios ejus in praediis suis deprehensos. ubi nil mutandum.*

¹ *Coërcitionem.*] *Coërcionem* S. GRON. Sic & Vind. uterque, Medic. pr. sec. Polit. Periz. cum aliis & Edd. Vett. si excipias Steph. *coreptionem* Vind. sec. a m. pr. V. Burm. Mox at ne MSS. quidam & Edd. Vett.

² *Ad susceptam stationem.*] Sive imperii administrationem & munus: quam loquendi rationem ultra nostri Pliniique aetatem non adsurgere, scribit hic Cl. Ernesti. Quo autem sensu id protulerit vir doctissimus, non capio. Nec enim tantum poëta Lucanus *stationem* absolute de imperii munere dixit L. 1. vs. 49. sed & prior Vellejus Paternulus L. 11. C. 124. *pugnantis cum Caesare senatus populiue Romani, ut stationi paternae succederet.* Immo ipse Augustus, quem imitatus videtur auctor noster, sic est locutus in epistola ad nepotem Cajum, apud Gellium L. xv. C. 7. *Deos oro, ut mihi quantumcumque superest temporis, id salvis vobis traducere li-*

ceat in statu reip. felicissimo, ἀνταρκαδιστῶν ὑμῶν καὶ διαδόχου μωγων stationem meam.

³ *Quum.*] Ita MS. S. vulgo *quam*. GRON. In MSS. & Edd. usque ad Graev. legas *nec ante pers. quam*; nisi quod in Medic. sec. sit *autem*, & in Urfini Cod. *tamen ante*: unde magnus J. F. Gronov. *tamen & quum* scribendum esse conjecit. Certe *ante* stare nequit. Potius dicere debuisset auctor *ultra*. Ut sensus fuerit, Claudium persuasisse quidem, stultitiam a se instar Bruti fuisse fictam, non tamen ulterius, quam liber contra illum sit editus, cujus argumentum erat, *stultitiam neminem fingere*, quod nequaquam est sollicitandum. Hinc alio modo tenuit medicinam Suetonio facere Cel. Marklandus in Epist. Crit. p. 22. legens: *Nec ante destitit, quam.* Quis credat, cui sanum est cerebrum? Gronovianam lectionem recte receperunt Burm. & Ernesti edens neque: ac cum seu *quum* confirmatur a Medic. sec. & Exc. Cuj. *inter brevet.* Edd. Rom. *indix* Medic. tert.

⁴ *Μωγων ἀνάστασις.*] *ἐπανάστασις* S. GRON. Quicumque Codd Graeca a manu prima habent, praebent *ἐπανάστασις*: quare ita reposui cum Edd. Rom. Ber. Steph. aliisque: quod prave *exaltationem*, ut est etiam in Vindobonensibus, verterunt librarii, pro *rebellionem* vel *conspiratione*, in eo scilicet libello ficta. Vide

& oblivionem & ¹ inconsiderantiam : vel , ut Graece dicam , *μετεωρίαν* ² & *ἀβλεψίαν*. Occisa Messalina ; paullo post , quam in triclinio decubuit , *cur domina non veniret* , ³ requisivit. Multos ⁴ ex his , quos capite damnaverat , postero statim die & ⁵ in convivium & ad aleae lusum ⁶ admoneri iussit : & quasi morarentur , ut somniculosos per nuncium increpuit. Ducturus contra fas Agrippinam uxorem , non cessavit omni ⁷ oratione *filiam* , & *alumnā* , & *in gremio suo natā* , atque edu-
ca-

Vide Casaubonum. Sibi non liquere fatentur Marklandus, & Ernestius.

¹ *Inconsiderantiam.*] Medic. pr. tert. Politian. Palat. duo, Copes. & Gifanii MS. *inconsiderationem*. Sed *inconsiderantiam* Ursinus alique vindicant Ciceroni L. III. ad Q. Fr. Ep. 9. *inconsideratio* an apud classicos auctores inveniatur, dubito. Dein *vel Graece dicam* sine *τῷ* ut Vindob. pr. non male. Vide ad Callig. C. 13. *Populum Romanum*, *vel dicam*, *hominum genus*. Graece abest a Medic. pr.

² *καὶ ἀβλεψίαν.*] Codex Salmasianus & Rob. Steph. *μετεωρίαν* & *ἀβλεψίαν*. recte. GRAEV. GRON. Monuit id quoque Casaub. & firmanit Medicei tres, Polit. Edd. Rom. ut Cap. 4. Dein Vind. pr. *deducit*.

³ *Requisivit.*] *Requisit* S. GRON. Item Medic. sec. tert. Cort. ut saepius alibi, & in plerisque MSS. in Nerone C. 6. Frustra *cum* *vel decubisset* conjecit Casaubonus. Distinctione sensum reddidi clario-rem.

⁴ *Ex iis.*] *his* MS. S. GRON. Item Medicei, Vindob. Polit. Cort. alique cum Edd. Vett.

⁵ *In convivium.*] Quia sic Memmianus cum Ursini Cod. exhibet, hanc a Casaubono receptam lectionem repudiare religio fuit, praefertim cum *convivium* melius *aleae lusui* & *admonitioni* conveniat, quae

fiebat per servos, hinc vocatos *monitores*, invitatos ante convivas horae instantis admonentes. Vide Grotium & Pricaeum ad Euangel. Matth. C. 22. §. 3. aliosque. Verum tamen MSS. tum aliorum, tum mei reliqui exhibent *in consilium* cum Edd. Vett. nisi quod in Medic. sec. Edd. Bas. post. Gryph. Plant. &c. sit *concilium*.

⁶ *Admoveri.*] V. C. Salmas. & Palatini tres : *admoneri* : quod dudum etiam laudat Turneb. in Adversariis. (L. xxii. C. 32.) & miror rejectum ab editoribus recentioribus, cum recte receperint Pulmanus & Torrentius. GRAEV. *Admoneri*. Ita MS. S. vulgo *admoveri*. GRON. Immo sic tres Medicei, Polit. Copes. Cuj. Voss. Periz. Non. Cort. & omnes Edd. ante Mediol. Ed. Beroald. ita habent, ut ipse loci sensus atque antiquitatis ratio flagitat : oleumque & operam perdunt alterius verbi defensores : Adeoque nec opus est in *advocari* mutare.

⁷ *Ratione.*] *Oratione* S. GRON. Male *ratione*, forsan operarum vitio, erat in Ed. Casauboni, licet malit *in o. oratione*, quasi e Memmiano ; sed in quo *in* non magis exstat, quam reliquis MSS. qui cum Edd. Vett. dant *oratione*, uti & Boxhornius corrigendum vidit : quare cum Burmanno miror, Graevium tacite retinuisse *ratione*.

Ad

catam praedicare. ¹ Adsciturus in nomen familiae Neronem, quasi parum reprehenderetur, quod adulto jam filio privignum adoptaret, idemtidem divulgavit, *neminem unquam per adoptionem familiae Claudiae insertum.*

XL. Sermonis vero rerumque tantam saepe negligentiam ostendit, ut nec quis, nec inter quos, quove tempore, ac loco verba faceret, scire ² aut cogitare existimaretur. Quum ³ de laniis ac vinariis ageretur, exclamavit in curia: *Rogo vos, quis potest sine offula vivere?* ⁴ Descripsit abundantiam veterum tabernarum; unde solitus esset vinum olim & ipse petere. ⁵ De quaestore quodam candidato inter causas subfragationis suae posuit, *quod*

¹ *Adsciturus in nomen familiae suae Neronem.*] Rob. Steph. omittit suae. Ego etiam familiae omitendum censeo. videntur hae duae voces e margine irrepsisse. aut forsitan legendum: *adsciturus in nomen suum.* GRAEV. *Familiae suae.* Duo haec verba absunt ab S. GRON. *Suae* ex aliquot Codd. videtur addidisse Casaubonus; sicut legitur in Vindob. sec. & Cort. & Ed. Rom. pr. At rectius ea non tantum voce carent MSS. reliqui cum ceteris Edd. verum etiam *familiae* deest. Medic. tert. a m. pr. nec sane ea, quae illico sequitur, hic indigemus ad loci sensum. Variavit in his orationem Suetonius, alibi dicens, *in nomen familiamque*, alibi *in bona nomenque*. Vind. pr. *acciturus*, frequenti variatione. V. Drak. ad Liv. XLV, 25. Comm. ad Hirt. B. G. L. VIII. C. 30. *deprehenderetur* Medic. pr. Vind. pr.

² *Aut cogitare.*] Sic edidi parens Mediceis omnibus, Politian. Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Voss. pro *ac*.

³ *De laniis ac vinariis.*] Ita cum Torrent. Casaub. & seqq. Edd. habent Memm. Medicei, Vind. sec. Cort. Exc. Voss. alique. In aliis & Edd. prioribus *aut*. Quod hic cum Burmanno malim; sed ita,

ut pro *descripsitque* statim legas *ac descripsit*: nam in nullo MS. nec Ed. ante Casaubonianam e Torrentii conjectura istud *que* compareret. Non vero *lanios* & *vinarios* conjunxit Aurelius Victor in Caes. C. 33. ut est in nota Cl. Burm. sed *lenones* & *vinarios*. In Grut. Inscr. p. CDLXVI. N. 7. NEGOT. VINARIO. item Fabr. p. 449. NEGOTIAS. VINARIVS.

⁴ *Descripsitque.*] *descripsit abund.* S. & Vet. Editi. GRON. Ad hunc pauperiorum civium morem vinum de cauponaria taberna petendi seu emendi trahit Bentlejus Horatii locum L. II. S. 2. vs. 123. *cupa portare magistra*: uti legit. Ipsum vide.

⁵ *De quaestore quodam candidato.*] Optime Beroaldus *de quaesturae quodam candidato*. GRAEV. In contextum hoc cum Edd. Mediol. sec. Bon. Par. recepit Cl. Ernesti. Sed nihil temere mutandum contra MSSos. Nam nulla e re, neque e voce suffragationis liquet, illum fuisse *quaesturae* candidatum. Ac jam quaestor ille potuit vel praeturam, vel aedilitatem, vel tribunatum plebis petere, forsitan *candidatus principis*: de quo vide Comm. hic & ad Aug. C. 65. item Inscr. Gud. p. 111, 9. LXVII, 9. CXIV, 1. CXXI,

quod pater ejus frigidam aegro sibi tempestive dedisset. Inducta teste in senatu, Haec, inquit, matris meae liberta & ornatrix fuit: sed me patronum semper existimavit. Hoc ideo dixi, quod quidam sunt adhuc in domo mea, qui me patronum non putant. Sed & pro tribunali, Ostiensibus quiddam publice orantibus, quum excanduisset, Nihil habere se, vociferatus est, quare eos demereatur: si quem alium, & se liberum esse. Nam ¹ illa ejus quotidiana, & plane omnium horarum & momentorum erant, Quid? ego tibi ² Telegenius videor? & ³ λάλει, ἢ μὴ θίγγαναι: multa-que talia etiam privatis deformia, nedum principi, neque infacundo, neque indocto, immo etiam pertinaciter liberalibus studiis dedito.

XLI. Hi-

¹. CXXI, ². CXXXVI, ³. Don. Cl. v. N. 63. Gor. Inscript. Flor. T. i. p. 386. & alibi. Quamvis fatear, tum rectius additum fore pronomen suo. Dein in senatum Vind. sec. Cort.

¹ Illa ejus quot.] illius quot. Medic. pr. tert. Copel. non male. Ceterum ad vocem liberum recte docet Cl. Ernesti, stultitiam constituisse in eo, quod pro tribunali loqueretur tamquam privatus, seque liberum in negando ulciscendoque diceret.

² Telegenius.] Ita MS. S. quod prope accedit ad Telegonos, quo & Oedipodas Ovidius facit similes. vulgo Theogonius. GRON. Amplexus sum lectionem Telegenius, quae & reperitur in Mediceo tert. & MSS. aliorum, vel Telegennius: uti ex Pithoei libris & Inscript. legabant quoque Scaliger & Gujetus. Favent etiam corruptae aliorum Codd. lectiones, quas prodixerunt viri docti. Telegonius Medic. pr. sec. Exc. Voss. Thelogenius Polit. Theleogonius Vind. sec. Cort. Thelogonius Vind. pr. & Edd. Rom. Theologonius Edd. Med. pr. Cald. Telegenius fuerit notae illo tempore fatuitatis homo. Quamquam non displicet Telegonus, incognitus Ulixis filius: ut edidit R. Stephanus.

Theogonius Beroaldo debetur. Adscriptit Is. Voss. θηλήγον & idem, quod θηλύγον.

³ Λάλει ἢ μὴ θίγγαναι.] Restitui veterem scripturam, quam praese ferunt omnes MSS. in quibus Graeca non omissa sunt. Nam praeter eos, quibus usi sunt Casaubonus & Torrentius, sic & Palatini duo, & Salmasianus codex. Vestigia sane hujus lectionis liquido in iis deprehendendas. In Salmasiano est, λάλει ἢ μεθινγαναι. alii τίντινα. Optime vero Turnebus (L. xxvii. Advers. C. 19.) interpretatur, loquere, sed verberibus parce, praefatus, parum hoc prodignitate & imperio locutum esse Claudium, cum ista usurparit, quasi plagas & verbera veritus esset: quae merito ut inconsiderati hominis verba a Tranquillo sint notata, quibus ego plane assentior. GRAEV. λάλει ἢ μεθινγαναι S. Vulgo λογιστάτ. GRON. In Mediceis primo & sec. αλακατλαν θινγαναι. In tertio αλακαιμεινγαναι suprasc. loquere. In Voss. Exc. αλακαιμηινγαναι. Cuj. αλίκαι μη θινγαναι. Sed λογιστάτως Politian. A reliquis & Edd. priscis absunt Graeca. In Vind. sec. Cort. i. decens locutor, interpretamentum & λογιστάτ, quod

XLI. Historiam in adolescentia, hortante¹ T. Livio, Sulpicio vero Flavo etiam adjuvante, scribere adgressus est. Et quum primum frequenti auditorio commisisset, aegre perlegit, refrigeratus saepe a semetipso, Nam, quum initio recitationis,² defractis compluribus subselliis obesitate cujusdam, risus exortus esset, ne sedato quidem tumultu temperare potuit, quin ex intervallo subinde facti reminisceretur, cachinnosque revocaret. In principatu quoque & scripsit plurimum & assidue recitavit per lectorem. Initium autem sumfit historiae post caedem Caesaris Dictatoris.³ Sed & transiit ad inferiora tempora, coepitque a pace civili: quum sentiret neque libere neque vere sibi de

quod in multis comparet Edd. item Casaub. Stephanus exhibuit & ἀδίκαια τ' ἀληθῆ θ' αἴμα, sive injusta & vera simul.

¹ T. Livio.] T. Lucio Medic. tert. Polit. adhortante Edd. Rom. est exulat a Vind. pr.

² Defractis compluribus subselliis obesitate cujusdam.] Quia non videntur obesitate unius, qui unum premebat subsellium, complura defringi potuisse, suspectus est locus Cl. Burmanno, conjicienti compagibus subsellii. At videtur mihi ille obesus sedisse in superioribus subselliis per gradus seu anabathra, ut apud Juven. S. VII, 46. positus, ut tanto plures in hoc auditorio videre possent Claudium recitantem; atque illud subsellium fractum cum isto homine decidisse super alia, & sic alia super aliis orto tumultu, & confusa multitudine, collapsa, turbata, ac defracta esse. obesitante Vind. sec. obesitare Medic. tert. exortus est Cort. Dein in primatu Medic. pr. Copes.

³ Sed & transiit ad inferiora.] Fragmentum Claudii, quod advocat tentatque Casaubonus, in Prisciano bibliothecae Academiae antiquissimo, Longobardicis literis

scripto, sic habetur: *Claudius in III. historiarum: ut viderent ne respueret verminaret: litteris addi valis quod verminatu ne ad cancer perveniret.* Unde conjiciebam: *Claudius III. historiarum litteris ad Senatum: ut viderent, ne res sine- rent (vel paterentur) verminare; quod verminatum, ne ad cancer perveniret.* Dixit verminare, Senecae etiam frequens verbum, ἀντὶ τοῦ tacite aegrescere & ὑποῦλον ulcus concipere: quod suppurare Curtius dixit, verbo similiter inflexo, lib. VII. cap. I. *Caeteram recruduit suppuratus dolor.* Ita praeclare Freinshemius. Quo magis miror eum dubitare de verbis Curtii ejusdem libri cap. sequenti: *Nisi quae delata essent, excussissem, valde dissimulatio mea suspecta esse potuisset.* Nam non modo Constantiensis ille, sed & duo Gruteri & Florentinus & Academiae nostrae codices, pro τοῖς suspecta esse exhibendo superare, clamant veram esse Matt. Klockii conjecturam: *valde dissimulatio mea suppurare potuisset.* Quod igitur sic suppuratum vel verminatum est, id, nisi curetur in tempore, ad gangraenam & insanabile malum pervenit. J. FR. GRON.

de superioribus tradendi potestatem relictam, ¹ correptus saepe & a matre & ab avia. Prioris materiae duo volumina, posterioris unum & quadraginta reliquit. Composuit & *De vita sua* octo volumina, magis inepte, quam ineleganter: item ² *Ciceronis defensionem adversus Asinii Galli libros*, satis eruditam. Novas etiam commentus est litteras ³ tres, ac numero veterum quasi maxime necessarias addidit: de quarum ratione quum privatus adhuc volumen edidisset, mox princeps non difficulter obtinuit, ut in usu quoque promiscuo essent. Exstat talis scriptura in plerisque libris, ac diurnis, titulisque operum.

XLII. Nec minore cura Graeca studia secutus est, amorem praestantiamque linguae occasione omni professus. Cuidam barbaro Graece & Latine differente, *Cum utroque*, inquit, *sermone nostro sis* ⁴ *paratus*. Et in commendanda patribus conscriptis A-

¹ *Correptus.*] *correctus* Vind. sec. Cort. Edd. Med. pr. Cald. cum aliis apud Burm. ut saepe peccatum est. Dein *eleganter* prave in iisdem MSS. *ineligenter* Med. tert. *illeganter* Ed. Rom. pr.

² *Ciceronis.*] Ed. Rom. pr. *citerioris* Cort. & Vind. sec. in marg. *Curionis*, perperam. V. Comm. *Asini* Med. pr. tert.

³ *Tres.*] Exsulat haec vocula a Medic. pr. a m. pr. Vindob. sec. Cort. male. Nam adjecisse fertur Aeolicum π . pro V. antisigma σ loco ξ , & nescio quid loco ψ . five *bs* aut *ps*. V. Comment. hoc loco, & ad Tac. L. xi. Ann. C. 14, ac Boudelot. in Utilit. Itin. T. 4. p. 505. Fabr. Insc. p. 472. in usu promiscuo quoque Vind. pr. Mox malim cum Burm. *libris*, *actis diurnis*, ex Caes. C. 20. licet sciam *diurna* etiam absolute occurrere; sed non apud Tranquillum. Scriptum fuerat *act.* ut Torrentius observavit. Audacius Cl. Heumann. in Min. Fel. C. 7. *Specula de libris*

corrigit *inspice acta & libros*.

⁴ *Peritus.*] Codex Salmas. alique, & editio Glareani in margine: *Cum utroque sermone sis paratus*. scilicet ad dicendum: & sic scribendum. Cic. de or. *Gracchi omnibus vel naturae vel doctrinae praesidiis ad dicendum parati*. Id. de claris orat. *Qu. Scaevola in jure paratissimus*. Posset etiam legi: *cum ab utroque sermone sis paratus*. sicut apud Cic. *a copiis*, *a pecunia paratus*. GRAEV. *Paratus*. Ita MS. S. vulgo *peritus*. GRON. Accedunt cum Lislæi & Pithoei Codd. *Mediceus* tert. Polit. Exc. Cuj. Voss. marg. Edd. Bas. Gryph. sed & Medic. pr. exhibet *in utroque &c. comparatus*. V. Burm. ad Gratii Cyneg. vs. 158. *Perses in utroque paratus*. ut in jure *paratus*. Alibi tamen *peritus* cum Ablativo bene se habet. V. quos laudat Burm. ac restituendum e MSS. Eutropio L. viii. C. 17. *jure peritissimus*: uti de eodem Juliano Epit. Aur. Vict. C. 19. Frequens autem est harum vocum confusio.

Achaia, gratam sibi provinciam, ait, communium studiorum commercio. Ac saepe in senatu legatis perpetua oratione respondit. Multum vero pro tribunali etiam Homericis locutus est versibus. Quoties quidem hostem vel insidiatorem ultus esset, excubitori tribuno signum de more poscenti, non temere aliud dedit quam,

¹ Ἄνδρ' ἐπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερόν γε χαλεπαίνει.

Denique & Graecās scripsit historias, Τυρρηνικῶν XX. Καρχηδονιακῶν VIII. Quarum causa veteri Alexandriae ² Museo additum ex ipsius nomine: institutumque, ut quotannis in altero Τυρρηνικῶν libri, ³ in altero Καρχηδονιακῶν, diebus statutis, vel in auditorio, recitarentur toti a singulis per vices.

XLIII. Sub exitu vitae signa quaedam, nec obscura,

Sic in Auct. de Corr. Eloq. C. 19. pro inperitissimarum orationum spatiis videtur legendum inparatissimarum, quae sine priore meditatione accurata effunduntur. Supra edidi ac Latine fide Mediceorum, Polit. Vindobonensium, Periz. & Edd. Rom. Ven. Mediol. &c. non &. Pro nostro, quod exsulat a Mediceo tert. a m. pr., exaratum est in Cort. vide. Postulat Suetonii sensus adiectivum, quo declaratur amor Claudii ergo Graecam Linguam. Bene igitur nostro. Et hinc patet, frustra coniecisse Vossium quam utr. i. s. monstrasi partus; siue voces monstruose editae. In seqq. perpetua oratione non necesse est, addi Graece vel Graeca. De ea enim sola ibi Tranquillum agere, nemo non per se videt.

¹ Ἄνδρ' ἐπαμύνασθαι.] Medicei, Vind. sec. Cort. Ἄνδρα ἐπ. vulgo & in Dion. p. 676. ἀπαμύν. Dein in Vindob. χαλεπαίνει. in Mediceo pr. χαλεπναινη. sec. tert χαλεπναινει. in Dion. χαλεπήνη Locus est Odyss. φ. vi. 133. Sequentes Graecae voces in MSS. omnibus & Edd. antiquis expressae sunt Latinis litteris.

² Musio additum.] Ita MS. S.

vulgo museo alterum additum. Sed media vox non est in ullo antiquo codice. GRON. Atqui Urfinus ita in Vet. Cod. esse adfirmavit, cuius fide Casaubonus alterum recepit, quod nequaquam damnares, si in pluribus MSS. reperiretur. Forsan potius repetendum est vocabulum Museum, vel Musium. Certe in Vindob. pr. scribitur veteri templo Alexandriae Musium. Medic. sec. veterum. vel & addendum ante τὸ ex. Musio autem exaratur, praeterquam in Casauboni libris & Memmiano, etiam in duobus Burm. item Mediceis, Polit. Vindob. Cort. Exc. Voss. & Edd. Rom. Ven. pr. Mediol. pr. Cald. ut passim apud alios. Notum enim est, ex & Graeco Latine vel e vel i fieri. Adi Salmas. ad Spart. Hadrianum C. 20. Apud Alexandriam in Musio. & quos laudavi ad Lucan. L. III, 281. Infr. in Domit. C. 5. Odium in MSS. non Odeum.

³ In altero.] Repetii praepositionem fide Mediceorum pr. tert. Vindob. utriusque, Cort. Periz. Exc. Cuj. Edd. Rom. Mediol. pr. Cald. Vulgo exsulat in. Paulo superius in alterum Edd. Rom. pr. Mediol. duae, & Cald. cum MS. Harl.

scura, poenitentis & de matrimonio Agrippinae, deque Neronis adoptione, dederat. Siquidem commemorantibus libertis, ac laudantibus cognitionem, qua pridie quamdam adulterii ream ¹ condemnauerat; *sibi quoque in fatis esse, iactavit, omnia impudica, sed non impunita matrimonia.* Et subinde obvium sibi Britannicum artius complexus, hortatus est, *ut cresceret, rationemque a se omnium factorum acciperet;* Graeca insuper voce profectus, ² ὁ τρώσας ἰάσεται. Quumque inpubi teneroque adhuc, quando statura permetteret, togam dare destinasset, adjecit: *ut tandem populus Romanus verum Caesarem habeat.*

XLIV. Non multoque post testamentum etiam conscripsit, ac signis omnium magistratuum obsignavit. Prius igitur, quam ultra progrediretur, praeventus est ab Agrippina, quam praeter haec, ¹ con-

¹ Condemnaverat.] Sic tres Medicei, Copef. vulgo condemnauerat.

² Ὁ τρώσας ἢ ἰάσεται.] Sic verissime Victorius. Salmas. cod. ὁ τρώσας πείσεται. In Palatinis legitur litteris Latinis: rectas facite, en rectas facite. quae corrupta sunt ex Graeca lectione, quam dedit Victorius. GRAEV. ὁ τρώσας ἀκείσεται. Ita edidi ex conjectura mea, quum collatio Salmasii notaret ὁ τρώσας πείσεται, quod est in multis quoque aliis, & hinc Turnebo placitum, vel πείσεται, quod vidit in MS. ipse Victorius, inde corrigens ὁ τρώσας ἔἰσεται. Quod etsi conspirent infano quodam modo probare homines docti, pro minime Suetoniano habendum iudicavi. Unde enim tot literas? Itaque licet absurda illa conspiratio me deterreret: tamen indulgens labori inquirendi, tandem vidi latere futurum ab verbo ἀκείσεται. Nec vero Plutarchi locus huc plus facit, quam Musaei. Ἄνδρα γὰρ αἰολόμησις ἔρως βελίεσι δαμάζει, καὶ πα-

λιν ἀνὴρ ἔλκε ἀκείσεται. GRON. Vulgo in Huls. Periz. Edd. Rom. frigide legebatur ὁ ἔρως δ' ἐπείγεται: quo facit Polit. ὁ ὥρως δ' ἐπείγεται. In Mediol. pr. & Cald. Edd. ἀρδῶ πείτε. unde Sabell. & Bernoaldus ὡρδως (forsan pro ὡρδως) ποιεῖτε. sed plures corruptiones vide in Comm. rectas facite Vind. uterque, & Cort. cum aliis, etiam Mediceis pr. tert. licet illic Graeca adsint ὁ τρώσας πείσεται. In sec. & Exc. Cuj. Voss. ὁ τρώσας πείσεται. Quare rejecta copula ἔ puto verissimum esse ὁ τρώσας ἰάσεται: uti plane est in paroemia apud M. Apostol. C. xiii. §. 36. in f. item apud Eustathium & Is. Tzerzen, a Casaubono citatos. Dein inpuberi Edd. Rom. Sed adi Gron. ad Gell. L. iv, 19. Drak. ad Liv. L. ii, 13. Quando hic, ut passim apud Sueton. valet quia, siquidem, quoniam. V. Ind. Bernegg. Dion. p. 689. ἔ τογαν Vind. pr. in quo item, ut in Huls. & utroque Pulm. non multo post, ac deest ultra.

¹ conscientia quoque, nec minus delatores multorum criminum arguebant. Et veneno quidem occisum convenit: ubi autem & per quem dato, discrepat. Quidam tradunt, epulanti in arce cum sacerdotibus, per Halotum spadonem praegustatorem: alii, domestico convivio, per ipsam Agrippinam, quae boletum medicatum avidissimo ciborum talium obtulerat. Etiam de subsequenteribus diversa fama est. Multi statim hausto veneno obmutuisse ajunt, excruciatumque doloribus nocte tota defecisse prope lucem. Nonnulli inter initia consopitum, deinde cibo ² adfluente evomuisse omnia, repetitumque toxico, incertum, pultine addito, quum velut exhaustum refici cibo oporteret, an inmisso per ³ clystera, ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis subveniretur.

XLV.

¹ *Conscientia quoque.*] Sic diserte habent Memm. tres Medicei cum Exc. Cuj. Voss. Pulm. Torr. Casaub. & Gruteri libris, & Ed. Rom. sec. Bas. &c. Male ergo reliqui cum Edd. Vett. *consciam*, & *conscii* Froben. ac Torr. quod nollem placuisse Cl. Burmanno. *dato* exsulat a Vind. pr. & facile ea voce carere possemus.

² *Afluente.*] Codex Salmas. *afluente*. Sic legendum existimo. *Cibus affluens* Latinis est copiosus, qui hic locum non habet: praeterea pendet oratio & hiat. Quid enim est? *Nonnulli inter initia consopitum, deinde cibo affluente evomuisse omnia.* Num antequam consopiretur, hoc est, mente alienaretur, cibus non erat affluens? vides absurdam esse hanc lectionem. *Cibo vero affluente*, est cum cibus deflueret ex stomacho per os, egerereturque per vomitum, simul cum cibo venenum evomit. *Afluere*, ut *effluere*, *defluere*, quod quamvis nusquam nunc legatur, plures tales tamen occurrunt voces, quas Graeci *πορῖς* di-

cunt, & forte pluribus in locis haec est corrupta. Sic *amonere*, pro detertere, monere ne quis faciat, dissuadere, restituerunt Latini viri docti, quin & infinita alia, de quibus alias. Si quis tamen ab ista voce, tanquam insolente, nimis abhorret, potest is per me legere: *cibo effluente*. Vulgata sane ferri non potest. Mox pro *clysterem* idem codex Salmas. terminatione Graeca: *clystera*. GRAEV. Acutius haec, quam verius, disputat Graevius. *Afluente* nihil est, nisi solemnis illius librarii scriptura pro *affl.* vel *adfl.* seu per nimiam copiam abundante, & hinc cum operari incepit venenum, ebulliente. V. Burm. & seqq. Sic in Aug. C. 35. *Senatorum adfluentem numerum*, pro nimis abundante turba: ut passim aliis. Hinc *adfluens risus* & similia Appulejo. *evomisse* Vind. pr.

³ *Clystera*] Ita MS. S. vulgo *clysterem*. GRON. Vind. pr. Edd. Vett. plurimae *clystere*. *clysteram* Medic. pr. tert. sed *clystera* etiam Copef. Rr 5 vere.

XLV. Mors ejus celata est, donec circa successorē omnia ordinarentur. Itaque & quasi pro aegro adhuc vota suscepta sunt, & inducti per simulationem comoedi, qui velut desiderantem oblectarent. Excessit III Idus Octobris, Asinio Marcello, ¹ Acilio Aviola COSS. ² LXIV. aetatis, imperii ³ quarto decimo anno, funeratusque est sollemni principum pompa, & in numerum deorum relatus. Quem honorem, ⁴ a Nerone destitutum ⁵ abolitumque, recepit mox per Vespasianum.

XLVI. Praefagia mortis ejus praecipua fuerunt: ⁶ exortus crinitae stellae, quam *cometen* vocant: tactumque de coelo monumentum Drusi patris: & quod eodem anno ex omnium magistratuum genere plerique mortem obierant. Sed ⁷ nec ipse ignorasse, aut dissimulasse ultima vitae suae tempora

vere. Supra in cibo Ed. Rom. pr. Dein ejus mors Polit.

¹ Acilio.] Praenomine Manii, cuius filius videtur fuisse quaestor Asturiae sub Nerone, cuius mentio in lapide per Burmannum allato. Adi Ryck. ad Tacit. Ann. L. XII, 64. Ac. Amela Polit. Ac. Arnelo Cort. vitiose.

² LXIV Aetatis &c.] Recte sic loquitur Suetonius. Illum enim agebat, natus annos LXIII, 2. menses, & 13 dies. V. Cap. 2. & Casaub. ex Dione & Zonara; sicut & imperii anno XIV. obiit. Nam imperavit A. XIII, M. VIII, & D. XX. V. Cal. C. 57. Male Aur. Vict. in Epit. Eutropius L. VII. C. 13. & alii: Vixit annos LXIV. Imperavit XIV. Vetustissimus tamen Cod. Leid. Eutropii habet LXIII.

³ Quarto decimo anno funeratusque.] Ita MS. S. quomodo quum sit jam in editionibus antiquis, & aliis MSS. id merito revocavi, distinctione mutata, quam depravarant. vulgo anno. Funeratus est. GRON. Quarto decimo etiam Medicei & op-

timus liber Torrentii. Que vero addunt MSS. O. & Edd. ante Casaubonum. Quare Gronovii Editionem secutus sum. Pessime in Ed. Junk. XV.

⁴ A Nerone destitutum.] Sive rescissum & irritum factum: ut in Caes. C. 9. destitutum utriusque consilium morte Pisonis. Vell. L. II. C. 42. Conata ejus destituere. ubi vide Burm. & quem hic laudat, Canegiët. ad Avianum p. 176. Alii male conjiciunt in. Exsulant autem omnia a quem usque ad finem Capitis a Vind. pr.

⁵ Abolitumque.] Abolitum S. GRON. Item Medic. pr. tert. Hulf. Glossam esse vocis destitutum, aliquis hinc censeret: sed synonyma saepe copulat auctor.

⁶ Exortus.] Vind. pr. exortu & comete. Cort. cometam. Edd. Vett. cum Periz. cometem.

⁷ Nec ipse.] Sic edidi auctoribus Mediceis, Polit. Exc. Voss. Cort. tribus Burm. & multis Edd. ipse abest a Vind. pr. & Periz. & Edd. ante Mediol. Beroaldi. vulgo ipse nec. Dein

ra videtur, aliquot quidem argumentis. Nam & quum COSS. designaret, neminem ultramensem, quo obiit, designavit: & in senatu, cui novissime interfuit, multum ad concordiam liberos suos cohortatus, utriusque aetatem subpliciter patribus commendavit. Et in ultima cognitione pro tribunali, ¹ *accessisse se ad finem mortalitatis*, quamquam abominantibus, qui audiebant, semel atque iterum pronunciavit.

Dein *vitae suae* desunt Vind. pr. *bortatus* Vind. sec. Cort. Edd. Ven. & seqq. usque ad Basil. *subpliciter* exfulat a Vind. pr.

¹ *Accessisse.*] Sic recentiores Edi-

tiones. Sed recte veteres: *accessisse se ad finem*. GRAEV. *Se non agnoscunt* MS. Politian. & Casaub. alique. *qui videbant etiam* Exc. Politiani.

C. S U E T O N I I T R A N Q U I L L I

L I B E R S E X T U S.

N E R O C L A U D I U S

C A E S A R.

C A P. I.

EX gente DOMITIA duae familiae clauerunt, ² CALVINORUM & AËNOBARBORUM. Aënobarbi auctorem originis, itemque cognominis, habent L. Domitium: cui, rure quondam revertenti, juvenes gemini ³ augustiore forma ex occurfu imperasse traduntur, nunciaret senatui ac populo victoriam, de qua incertum adhuc erat: atque in fidem majestatis adeo permulsisse malas, ut e nigro rutilum aerique adsimilem ⁴ capillum redderent. Quod insigne mansit & in posteris

¹ NERO CLAUDIVS CAESAR] Medicei Nero vel de Nerone. Vindob. sec. Cort. Nero Domitius Caesar. Alii carent titulo.

² Calvinorum.] Calviciorum Vind. pr. Tum Aeneobarborum hic & infra, ac C. 7. Vind. sec. Male vulgo scribitur per diphthongum ae. Vox est quinque Syllabarum: ut docent inscriptiones & nummi, in quibus Ahenob. Graecis etiam Αηνόβ. Nam ubi Aivoβ. invenias, cogites vulgare Jotacismi esse vitium.

³ Augustiore.] Auctiore S. GRON. Immo auctiores: ut bene notat Graev. in Ed. majore; vitiose tamen. adhuc incert. Vind. pr. in

finem Medic. pr. ideo Edd. Rom. in rutilum Cort.

⁴ Capillum.] Quia exemplum non producit, quo proberetur, capillum ab Historicis dictum esse de barba & lanugine, Cel. Burmannus conjecit hic legendum esse pilum. Vulgo quidem in Fabri Lexico citatur capillus pro barba ex Cicerone L. 11. de Offic. C. 7. de Dionysio, qui cultros metuens tonsorios candenti carbone sibi adurebat capillum. non capillos: ut omnium librorum lectionem esse, perperam editur in nota Cl. Ernesti, cum quo forsan ibi barbam potius addas ex altero Ciceronis loco L. v. Disp. Tusc. C. 20. & Val.

steris ejus , ac magna pars rutila barba fuerunt. Functi autem consulatibus VII. triumpho , censuraque duplici , & inter patricios ¹ adlecti perseverarunt omnes in eodem cognomine. Ac ne praenomina quidem ulla , praeterquam Cnaei & Lucii, usurparunt: eaque ipsa notabili varietate, modo continuantes unumquodque per ² trinas personas , modo alternantes per singulas. Nam primum,

& Val. Max. L. ix, 13, 4. item Diod. Sic. L. xx. §. 63. Immo Plutarch. in Dion. p. 961. nominat solum τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας & τὴν κόμην. At Ammian. Marcell. L. xvi. C. 8. ora leviganda. Verum nihil deest priori Ciceronis loco , & aequae capilli capitis, sive crines, ac barbae, sunt intelligendi: ut L. v. in Verr. C. 49. *Sthenius cum hoc capillo atque veste*, i. e. crinibus barbaque promissis & veste sordida. Hic de solius barbae pilis agitur. Nec recte capillum pro pilis quibusvis cepit Clar. Ernesti in loco Plinii L. vii. C. 2. *Ossibus humanorum caput bibere, cutibusque cum capillo pro mantelibus ante pectora uti.* clare enim intelliguntur cutes & capillus humanorum caput. Elegans tamen eorum differentiae est locus Cicer. L. ii. in Verr. C. 25. *maxima barba & capillo.* ac Plinii L. xi. C. 39. *Pili viris crescunt maxime in capillo; mox in barba:* ut est in MSS. & Edd. optimis: nam in aliis *in capite.* Obstat tamen maxime Burmannianae emendationi, quod pilus non ita dicatur de totius barbae lanugine: sicut sexcenties capillus de omni capitis capillamento sive crinibus. Vide, num juvet Plinius L. xxxviii, 8, 28. *Adipem, quo tactus pilus defluat.* Si qui pilum probet, posset legere aerique ad similem ei pilum redd. sibi que fingere duos dativos a diversis vocabulis rectos, depravationis causam existisse. De dativo illo ei, ubi vulgus genitivo uteretur, passim e-

gerunt viri docti, & inprimis Cl. Drakenb. ad Livium multis locis. Adi & ad Claud. C. 32. Domit. C. 4. Tib. C. 7. Appulej. L. ii. Met. p. 26. *Si cujuslibet eximia pulcherrimaeque feminae caput capillo exspoliaveris.* At MSS. Palat. Oxon. Lips. cuilibet eleganter. Ibidem minus bene MSS. aliquot & Edd. nonnullae *spoliav.* Sed vide ad Caes. L. vii. B. G. C. 77. Drakenb. ad Liv. L. xxxviii. C. 14. §. 10.

¹ *Adlecti.*] Vind. pr. *delecti.* Sed vide ad Aug. C. 2. *perseveraverunt* Medicei, Vindob. Cop. Periz. Edd. Ven. Mediol. omnes abest a Vind. pr. *Luci Med.* pr. tert. Cop. Exc. Voss.

² *Ternas personas.*] V. C. Salmas. per trinas personas. Et mox idem: *sequentes rursus.* GRAEV. *Trinas.* Ita MS. S. vulgo *ternas.* sed quum & Torrentius ex suis duobus ita citet, & in aliis multis exstet, quamvis taceat Casaubonus, jure admisi, quod vides. GRON. *Ternas* habent MSS. Huls. & Vindob. sec. nisi fallant excerpta, cum Edd. Rom. In MSS. reliquis & Edd. Vett. usque ad Basil. aliisque est *trinas*, quod idcirco secutus sum cum Gronovio. Consulantur notata ad Aug. C. 74. *Personae* autem sunt tales viri, qui in reipublicae & communis vitae theatro suas quisque partes palam egerunt, & in Fastis sunt adnotati. Neque enim simpliciter pro *hominibus* poni, opinari possum. V. Periz. in Sanctii Min. L. i. C. 12. §. 4. *Dein secundum ac t.* Vind. pr.

mum, secundumque ac tertium Aënobarborum Lucios: ¹ sequentes rursus tres ex ordine Cnaeos accepimus: reliquos nonnisi vicissim, tum Lucios, tum Cnaeos. Plures e familia cognosci referre arbitror: quo facilius adpareat ita degenerasse a suorum virtutibus ² Nero, ut tamen vitia cuiusque quasi tradita & ingenita retulerit.

II. Ut igitur paullo altius repetam; atavus ejus Cn. Domitius in tribunatu pontificibus obfensor, quod alium, quam se, in patris sui locum ³ cooptassent, jus sacerdotum subrogandorum a collegiis ad populum transtulit: ⁴ at in consulatu Al-

¹ *Sequentes rursus.*] Ita MS. S. vulgo *rursus seq.* GRON. Sic quoque Medicei, Vind. sec. Exc. Cuj. Voss. elegantius. *Tres exulat a Periz.* Edd. Med. Cald. *pluris* Polit.

² *Neronem.*] Antiquissimi libri, quos evolvit Casaubonus: Nero, quibus cum subscribant Palatini tres, Salmasianus, editiones priscae, & inter eas optima Roberti Stephani, non video, cur vulgatam huic praeferamus. GRAEV. Quia MSS. omnes cum Edd. plerisque consentiunt in hac lectione Nero, eam quoque admisi. Accusativum tamen praetulit auctor in Claudio C. 34. *Saeuum & sanguinarium naturae fuisse, magnis minimisque adparuit rebus.* Vind. sec. Nero tantum a m. pr. In Medic. text. *cuiusque vitia.* Vind. pr. v. *uniuscujusque:* ut in Aug. C. 39.

³ *Cooptassent.*] *Coaptassent* Medic. sec. Vind. pr. prave.

⁴ *At in consulatu.*] Sic cum Torrentio, Burmanno, & Ernestio rescripti pro *ac*, jubentibus Mediceis omnibus, Copes. & Voss. & Latinae linguae genio. V. ad Caes. C. 26. Non autem in consulatu, sed pro consulatu vicit Allobrogas Arvernosque, neque is, qui jus sacerdotum subrogandorum a collegiis ad populum transtulit; sed pater ipsius: ut monuerunt saepius viri docti. Victoria de Allogrogibus accidit A.

v. DCXXXII. Aer. Capit. Coss. L. Opimio, Q. Fabio Maximo, Aemiliani filio (V. Periz. Anim. Hist. C. 2.) Allobrogico. Et triumpharunt Fabius ac Domitius demum A. seq. DCXXXIII. Adi Comm. & Suppl. ad Vellej. L. II. C. 10. Epit. Liv. 61. Caes. L. I. B. G. C. 45. Flor. L. III, 2. Pigh. in Fast. & alios. Varie enim errat Eutropius L. IV. C. 22. Cooptationis jus abrogatum est ab Arvernorum victoris filio, A. DCL. Coss. Mario III. L. Aurelio Oreste. V. Vellej. L. II. C. 12. Pigh. in Fast. ad A. DCXLIX. atque in hunc L. Licinius Crassus dixit ea, quae refert auctor. V. Pigh. & Freinsh. in Suppl. Livii Ep. 70. C. 37. &c. Erroris absolvi posset auctor, si ita transponas: *Atavus ejus Cn. Domitius in consulatu &c. prosequente. Hujus filius in tribunatu &c. transtulit.* In hunc vel *At* in hunc. Verum haeret tamen scrupulus; quod tunc Arvernorum victor non *atavus* Neronis, sed *tritavus*, uti erat, vocari debuisse videtur: nisi *atavum* pro *tritavo* posuerit, ut *proavus* pro *abavo* vel uno ex majoribus, & contra *atavus* pro *proavo* ac similes cognationum adpellationes, laxius sumuntur. Adi Comm. ad Vell. L. I. C. I. Manut. & Cort. ad Cic. L. III, F. Ep. II. & quos laudat Dukerus ad Liv. L. XXXIV, C. 58.

Allobrogibus ¹ Arvernisque superatis, elephanto per provinciam ² vectus est: turba militum, quasi inter sollemnia triumphi, prosequente. In hunc dixit Licinius Crassus orator, *Non esse mirandum, quod aeneam barbam haberet*, ³ *cui os ferreum, cor plumbeum esset.* Hujus filius praetor C. Caesarem abeuntem consulatu, quem adversus auspicia legesque gessisse existimabatur, ad disquisitionem senatus vocavit: mox consul imperatorem ab exercitibus Gallicis retrahere tentavit: successorque ei per factionem nominatus, principio civilis belli ad Corfinium captus est. Unde dimissus Massilienses obsidione laborantes quum adventu suo confirmasset, repente destituit, acieque demum Pharsalica occubuit: vir neque satis constans, & ingenio truci: in desperatione rerum, mortem, timore adpetitam, ita expavit, ut haustum venenum poe-

ni-

¹ *Arvernisque.*] V. C. Salmas. *Avernisque.* & mox pro *invectus* est idem *vectus* est. quod & in Lislaci & Viterbiensi, nec non Palatinis codicibus omnibus reperitur, ac jam olim expressit Rob. Stephanus. Secuti & nos sumus optimorum & antiquissimorum codicum auctoritatem, approbante Latinae linguae ingenio. GRAEV. *Avernisque* perpetuo fere errore etiam Vind. sec. Edd. Mediol. pr. Cald. alique apud Burm. Sed vide Comment. locis citatis.

² *Vectus.*] Ita MS. S. vulgo *invectus*. GRON. Non agnoscunt etiam in Medicei, Vindob. sec. Cort. Exc. Cuj. Voss. verissime: ac vulgatam lectionem, intrusam ob seq. vocem *triumphi*, frustra defendunt Cel. Burm. & Ernesti. *Invehi* non dicitur, nisi de magnifico introitu, vel de impetu vehementiore: ut irruptione quasi hostili: quomodo *invehi curriculo* Liv. L. I. C. 59. & *equo invehi* Liv. L. VIII, 9. Ovid. III. Tr. 10, 54. &c. Sed

equo & elephanto vehitur, iter in eo faciens: ut passim *vehi equo*, *lectica* apud nostrum occurrit, (V. Indic.) & apud alios innumeris locis. Liv. L. XXII. C. 2. *ipse Hannibal elephanto, qui unus supersuerat, quo altius ab aqua exstaret, vectus.* Infra Vit. C. 10. *Itinere inchoato, per medias civitates, ritu triumphantum, vectus est.* Dein L. Crassus Ed. Mediol. sec. sive Beroaldi.

³ *Cui os ferreum, cor plumbeum esset.*] Sic praeter Salmasianum, & Corfendoncensis, & Alvari Nonii libri, veteresque editiones, quas sequor. GRAEV. Hoc ordine MS. S. vulgo *esset os ferreum* &c. GRON. Neque aliter Medicei, Vindobonenses, Polit. Exc. Cuj. Voss. Periz. & Edd. praeter Basil. Gryph. Plant. &c. Miror, Cl. Burmannum revocasse *cui esset. cum* Cort. Dein C. non habent Med. sec. Vind. pr. Periz. & Edd. ante Casaub. V. ad Caes. C. 30. *Massiliensis Medic. pr. tert. laborantis Po-* lit.

I. Eup.

nitentia ¹ evomuerit, medicumque manumiscerit, ² quod sibi prudens ac sciens minus noxium temperasset. Consultante autem Cn. Pompejo de mediis ac neutram partem sequentibus, solus censuit, hostium numero habendos.

III. Reliquit filium omnibus gentis suae procul dubio praeferendum. Is inter conscios Caesarianae necis, quamquam insons, damnatus lege Pedia, quum ad Cassium Brutumque se, propinqua sibi cognatione ³ junctos, contulisset, post utriusque interitum classem olim commissam retinuit: auxit etiam; nec, nisi partibus ubique profligatis, M. Antonio sponte, & ingentis meriti loco, tradidit, solusque omnium ex ⁴ iis, qui pari lege damnati erant, restitutus in patriam, amplissimos honores percucurrit, ac subinde redintegrata dissensione civili, eidem Antonio legatus, delatam sibi ⁵ summam imperii ab iis, quos Cleopatrae pudebat, neque suscipere neque recusare fidenter, propter subitam valetudinem, ausus, transiit ad Augustum: fa-

¹ *Evomuerit.*] *Evomeret* Vind. pr. Periz. Harl. Edd. sec. xv. Sed Beroaldi Ed. Mediol. jam *evomuerit* expressit. *manumisit* Periz. Harl. & Edd. usque ad Bonon. majore distinctione ante *medicumque* posita, & probante Torrentio, cui non adsentior.

² *Qui id sibi.*] *Quod sibi* S. GRON. Palatini, Cod. Salmas. ac Rob Stephani Ed. *quod id sibi*. GRAEV. Id ibi non legitur: sed solum *quod sibi*: uti etiam in Medic. tert. Polit. Vindob. utroque, Cort. & tribus Burm. pluribusque Edd. ac recte pro *quia, quoniam*. Otiosum vero est *id*, quod etiam abest ab Huls. In Med. sec. *quod idem*. Periz. Medic. pr. & Edd. Vett. plurimae *qui idem*. Casaubonus primus exhibuit *qui id*.

³ *Junctos.*] *Vinctos* Medic. sec. tert. Exc. Voss. de more, harum vo-

cum scriptura tam parum differente, ut vix discerni queat. *conjunctos* Medic. pr. & alii cum Edd. ante Casaubonum, Romanis exceptis. Dein *primo utriusque interitu* Edd. Mediol. pr. Cald. cum aliis. *primo ut. interitum* Periz. In marg. al. *post*.

⁴ *Iis.*] *his* S. GRON. *His*, & statim *ab his* MSS. mei omnes, & Edd. priores magno numero de more. *dam. essent* Vind. sec. Cort. *percurrit* iidem cum uno Pulm. duobus Burm. & Edd. ante Basil. *reintegrata* Vind. sec. Cort.

⁵ *Summam imperii.*] V. ad Tib. C. 21. Hanc locutionem reddendam opinor Vitruvio L. IV. C. 1. *summam Imperii partem* *Joni* dederunt. in MSS. Voss. & Franek. *poteſtatem*. Utraque scil. vox ex glossemate inrepsit.

1 & in diebus paucis obiit, nonnulla & ipse infamia adpersus. Nam Antonius eum desiderio amicae Serviliae 2 Naidis transfugisse iactavit.

iv. Ex hoc Domitius nascitur, quem emtorem 3 familiae pecuniaeque in testamento Augusti fuisse, mox vulgo notatum est; non minus aurigandi arte in 4 adolescentia clarus, quam deinde ornamentis triumphalibus ex Germanico bello. Verum arrogans, profusus, inmitis, 5 censorem L. Plancum via sibi decedere Aedilis coëgit: praeturae consulatusque honore equites R. matronasque ad agendum mimum produxit in scenam. 6 Venationes & in circo & in omnibus urbis regionibus dedit; munus etiam gladiatorium: sed tanta saevitia, ut necesse fuerit Augusto clam frustra monitum edicto coërcere.

v. Ex Antonia majore patrem Neronis procreavit, omni parte vitae detestabilem. Siquidem 7 comes ad orientem Caji Caesaris juvenis, occiso liber-

1 *Et in diebus.*] Vind. sec. Cort. qui dein d. male. *in diebus* est intra dies: ut Tib. C. 60. infra C. 30. Terent. And. 1, 1, 77. ac passim: quod & tirones sciunt.

2 *Naidis.*] Obvium hoc libertinae est nomen in Gruteri Inscript. corpore. Vide p. DCLXX, 2. DCCCXLVIII, 10. CMLXXXVII, 2. MCXXV, 8. item Gud. p. CXCII, 8.

3 *Familiae pecuniaeque.*] Minus bene Torrentius delet vocem *pecuniaeque*: quia saepe familiae nomen de universis bonis occurrit. Nam in formulis antiquis haec duo iungebantur. Adde locis, a Cl. Burmanno, & Ernestio contra eum allatis, Festum v. *Sacratae leges*. Sacer alicui deorum esset cum familia pecuniaque.

4 *Adolescentia.*] *Adulescentia* S. GRON. Mox in Gryph. M. in Germ.

5 *Censorem.*] Sic MSS. O. quod male non nemo mutare conatus est in *censuram*, adeoque privatum,

Arrogantia Domitii in eo constitit, quod Aedilis usus sit summo jure in Censorem, sine ullo respectu ejus dignitatis: Aedilis enim habebat lictores & submovendi jus; Censor non item: ut bene advertit Cl. Ernesti. Adde Gellium L. XIII. C. 13.

6 *Venationes & in Circo & in omnibus Urbis regionibus dedit.*] Hoc modo rescripsimus & distinximus ex codice Salmas. & Rob. Stephani editione. GRAEV. *Scenam. Venationes*. Ita MS. S. vulgo *scenam & venationesque*. Sed & Salm. *scaenam*. GRON. Non agnoscunt itidem *toque* Medicei, Vindob. sec. Cort. *Copes*. Exc. Voss. alique cum Edd. Junt. Arg. Aldi. *regionibus urbis* Medic. pr.

7 *Comes ad orientem C. Caesaris juvenis, occiso.*] Distinguo: *Comes ad orientem C. Caesaris, juvenis*. ut juvenis referatur ad Neronem. GRAEV. E duobus MSS. deleveram vocem *juvenis* malebant Torren-

berto suo, quod potare, quantum jubebatur, recularat, dimissus e cohorte amicorum nihilo modestius vixit. Sed & in viae Appiae vico repente puerum citatis jumentis haud ¹ ignarus obtrivit; & Romae medio foro cuidam equiti Romano liberius jurganti oculum eruit: perfidiae vero tantae, ut non modo argentarios pretiis rerum coëm-
tarum, ² sed & in praetura mercede palmarum aurigarios fraudaverit: Notatus ob haec & sororis joco, ³ querentibus dominis factionum, *repraesentanda praemia in posterum* sanxit. Majestatis quoque

tius, & Ernestius: sed reliqui omnes servant, recte. Hoc epitheto auctor designavit Cajum, Augusti nepotem, & adoptivum filium, Orienti praepositum; ne quis illum confunderet cum Imp. Cajo, qui patrem Germanicum, in Orientem missum, comitatus est puer, & C. Caesar vocari solet. V. Cal. C. 10. Ex quo liquet, verba *comes ad Orientem* non sufficere ignaro historiae, ut queat a Caligula discerni. Male igitur distinguit & explicat quoque Cel. Graevius. Est & qui conjecit *Sig. juvenis, comes* &c. Dein *quantum potare* Vindob. uterque. *q. portare* prave & tralatitio errore Edd. pp. aliaque. V. Comm. *recusaverat* Medic. pr. *modestius nihilo* Vind.

¹ Ignarus.] Gnarus. S. GRON. Contra Suetonii mentem. In Med. pr. sec. Huls. *obruit*. Vind. pr. *obtruit*: unde Antiquarius quis faceret *obtruit*, frustra. & exsulat supra a Vind. sec. Intelligitur autem *vicius rusticus*, cujus inquilini dicebantur *vicani*, uti vicorum oppidanorum incolae vocabantur *vicini*: quomodo legendum opinor in Festi verbis ultimis V. *Vici*, Vulgo *sicut ii, qui aut in oppido vias, vel oppidi vicis* (lege *in oppido vicini*) *aut hi, qui in agris sunt, vicani adpellantur*. Confer Trekell. Antiq. Select. P. I. C. I. §. 10.

² Sed &.] Abest & a MS. S. GRON. Item ab Edd. Rom. pr. sicut crebro omitti centies monue-

runt eruditi. Supra pro *jurganti* in Vind. est *virgam*: ex quo effingi posset *virga*: ut apud Frontin. L. IV. C. 5. §. 16. *Virga Thraci oculum eruit*: sed vulgatum praepacet. ob hoc Vind. sec. Cort.

³ Querentibus dominis factionum, repraesentanda praemia in posterum sanxit.] Quomodo quid in posterum sancire potuit soror hujus Domitii Neronis? legendum: *Querentibus dominis factionum repraesentanda praemia in posterum dixit*. Jocus in eo est, ut ne post victoriam praemiis defraudarentur, aurigas debere stipulari, ut sibi illa solvantur ante victoriam, de qua incertum erat. quod ridiculum. Si *sanxit* retineas, interpretandum, dixit, sancendum esse. GRAEV. Bene vidit Graevius, jocum, (quem alii ajunt, non satis apparere, & Burmannus in Add. dicit omissum esse a Suetonio) consistere in *repraesentatione praemiorum* ante commissi-
nem, adeoque ante victoriam; sed male *sanxit* mutare conatus est in *dixit*. Nam si Domitius intelligatur, *sanxit* poterit significare *sancien-
dum curavit*, ut noster innumeris locis loqui solet. At tunc non *sororis*, sed ipsius Domitii *jocus* erit ut placuit Ernestio: vel si soror, addito *quae*, ut arrisit Casaubono & Grutero, *sanxit* positum erit pro *sancendum dixit*, *voluit*: sicut non minus crebro ipsa actio exprimitur, cum ejus

que & adulteriorum, incestique cum sorore Lepida sub excessu Tiberii reus, mutatione temporum evasit: decessitque Pyrgis morbo aquae intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina, Germanico genita.

VI. Nero natus est Antii post nonum mensem, quam

decretum vel actoris voluntas modo intelligitur; ut supra saepe. Adi & Comm. ad Liv. L. 1. C. 23. §. 6. atque in primis in tali joco locum & sensum *ut quasi vero ac scilicet* habet. Nam tam inepta sanctio re vera fieri non potuit. Lectio etiam Ursiniani Cod. *Caesaris joco, qui quer.* &c. placere mihi nequit: quia id nomen nimis vagum & late patens sub Imp. Tiberio, cujus tempore hic Cn. Domitius Aënobarbus & Praetor & Cos. fuit; sed nec sororis mihi satisfacit. Cur enim hic celavit ejus nomen, subdens mox cum sorore Lepida? Habuit enim Domitius & alteram sororem Domitiam. Nihil ergo superest, nisi ut ex duplici scriptura sororis Caesaris conjiciamus Neronis Caesaris, qui. Is enim filius Germanici, frater Drusi & Agrippinae, uxoris hujus Domitii, juvenis erat petulantis ac liberae linguae. Dein obvio errore pro joco scribitur loco in tribus Mediceis, Vindob. utroque, Cort. quatuor Burm. & Edd. ante Sabellicum. Mox incestusque Medic. pr. cum duobus Burm. Sed incestum potius, quam incestus, a nostro, Tacito, Plinio aliisque adhibetur.

[Antii post novem menses.] Itaque Nero agebat annum septimum decimum, cum imperium susceperet. Onuphrius Panvinius in Fastis, cum animadvertisset, scribere Suetonium, periisse Neronem 32 aetatis anno, & quidem nono Junii, statuit, errorem in hunc locum irrepisse, ac legendum: *natus est ix. menses quam Tiberius excessit*: in qua sententia fuit quoque Torrentius. Sed Pagius in dissertatione Hypatica cap. 2. num. 1. ostendit,

locum Suetonii non esse sollicitandum, sed explicandum de anno aetatis 32 utrinque incompleto, ita ut ultimos dies mensis Decembris anni Christi 37 pro integro anno numerarit, & ultimum etiam aetatis annum, licet incompletum, in rationes retulerit, quod saepe factum ab Historicis. Vide quae notavi ad Suet. Tib. §3. GRAEV. *Ante post VIII. mensem* S. GRON. Super hoc loco varie tentato & explicito adi viros doctos in Comm. citatos & Pagium quoque in Crit. ad Annal. Baron. T. 1. p. 41. Turneb. L. xxiv. Advers. C. 6. cui debetur vulgaris nunc lectio. Olim simpliciter legebatur *ante novem menses*: quomodo etiam exhibent MSS. multi: in his Medic. sec. Vind. uterque, Cort. sicut in ceteris MSS. etiam legitur *Ante*, excepto Ursin. & forsan Hulsiano, e quo Cl. Burm. *Antii* profert. *Post* vero addunt omnes meliores Codd. ac *nonum mensem* vel *ix. mensem* est in Medic. pr. tert. Polit. Copes. Hulf. Exc. Cuj. Voss. ac Palat. pr. Viterb. List. quod a Suetonio profectum ob praecedentia credo, & hinc edicavi. Quid sibi voluerint, aut quomodo Chronologicos calculos subdlexerint Torrentius & Burmannus quoque, scribens ad Tib. C. 60. *ante nonum mensem* ex optimis Codd. esse refingendum, vel Cl. Ernesti, conjiciens *Antii ante decem menses*, nescio. Hoc enim vel *ante ix. menses* omnino stare nequit. Nam obiit sine dubio Tiberius mense Martio. Adeoque Decembris post eum est *nonus*, ante eum est *tertius*: quem Neronis natalem fuisse constat: unde Petavius

quam Tiberius excessit, xviii Kalend. Januarias:
¹ tantum quod ex oriente Sole, paene ut radiis prius,
 quam terra contingeretur. De genitura ejus sta-
 tim multa & formidolosa multis conjectantibus,
 praesagio fuit etiam Domitii patris vox, inter gra-
 tulationes amicorum negantis, quidquam ex se &
 Agrippina, nisi detestabile & malo publico, nasci
 potuisse. Ejusdem futurae ² infelicitatis signum evidens
 die lustrico exstitit: nam C. Caesar, rogante so-
 rore, ut infanti, quod vellet, nomen daret, in-
 tuens Claudium patrum suum, a quo mox prin-
 cipe Nero adoptatus est, ejus se dixit dare: ne-
 que ³ ipse serio, sed per jocum, & aspernan-
 te Agrippina, quod tum Claudius inter ludibria
 aulae erat. ⁴ Trimulus patrem amisit: cujus ex
 parte tertia heres, ne hanc quidem integram ce-
 pit, correptis per coheredem Cajum universis bo-
 nis, & subinde matre etiam relegata, paene inops
 atque egens apud amitam Lepidam nutritus est, sub
 duo-

vius legebat ante tres. Si post cum
 multis libris deleas, legendum cum
 Lipsio foret. Antii nono mense, quam.
 In Vind. pr. est decesserit. Vind.
 sec. Edd. Rom. Januarii: ut saepe.

¹ *Tantum quod.*] Sic recte cum
 tribus Mediceis, Memm. Vind. utro-
 que, Cort. aliisque plurimis edide-
 runt Veneti, & Mediol. pr. Steph.
 Pulm. &c. V. Comm. & ad Aug.
 C. 63. Tuncque Edd. Rom. jam
 tum quidem Mediol. sec. & aliae
 ex corruptione Beroaldi. Vind. pr.
 paene sole, & mox etiam pro ejus, uti
 & conjecturantibus cum duobus
 Burm. & Edd. Vett. si excipias
 Bas. Steph. Gryph. &c. prave.

² *Infelicitatis.*] Scilicet publi-
 cae: quod in omen futuri imperii
 acceperit Claudii nomen Nero.
 Qui felicitatis, ut est in Url. MS.
 & Vind. pr. malunt, intelligunt
 de Neronis futura fortuna, & con-

ditione, quibus ad sensum prae-
 buit Ernesti & sic edidit, ejusdem
 referens ad *et* ejus in antecedenti-
 bus. Nam alii etiam eidem vel eis-
 dem contra MSS. reponere tenta-
 runt. Mox ei post infanti bene
 auctoribus MSS. ut reor, suis & ali-
 quot Edd. sustulit Casaubonus &c.
 Consentiant Memm. Medicei &
 Exc. Politiani, Cuj. Nam reliqui
 cum Edd. plerisque addunt. Nero
 desideratur in Edd. ante Bonon.
 dixit se Medic. pr.

³ *Id ipse.*] Abest *id* a MS. S. Ne-
 que illud pronomen exstat in prio-
 ribus editis, ut suspicer, illud se re-
 petitum temere fuisse, quum auctor
 dederit neque *id* serio. GRON. Aucto-
 ribus MSS. Burm. meisque & Edd.
 omnibus ante Casaubon. delevi pro-
 nomen *id*.

⁴ *Trimulus.*] Trimus Vind. pr.
 nec hanc Medic. sec. etiam matre
 Vind. pr.

duobus paedagogis, saltatore atque tonfore. ¹ Verum Claudio imperium adepto, non solum paternas opes ² recuperavit: sed & ³ Crispi Passieni vitrici sui hereditate ditatus est. Gratia quidem & potentia revocatae restitutaeque matris usque eo floruit, ut emanaret in vulgus, missos a Messallina, uxore Claudii, qui eum meridianam, quasi Britannici aemulum, strangularent. ⁴ Additum fabulae, & eosdem, dracone e pulvino se proferente conterritos, refugisse. Quae fabula exorta est, deprehensis in lecto ejus circum cervicalia serpentis exuviis: quas tamen, aureae armillae ex voluntate matris inclusas, dextro brachio gestavit aliquamdiu: ac taedio tandem maternae memoriae abiecit: rursusque extremis suis rebus frustra ⁵ requisivit.

VII. Tener adhuc, necdum matura ⁶ pueritia, circensibus ludis Trojam constantissime favorabiliterque lusit. ⁷ Undecimo aetatis anno a Claudio

¹ *Verum.*] *Vero* S. GRON. *Imperium Claudio* Vind. pr.

² *Recuperavit.*] *Reciperavit* S. GRON. Ut saepe veteres libri. GRAEV.

³ *Crispi.*] *Crisippi* Polit. Edd. Rom. pr. pessime. *vitrici* Vind. uterque, Cort. Periz. ut supra saepissime. Mox quidem deest Vind. pr. emanaretur Cort.

⁴ *Additum fabulae est, eosdem.*] Pro est in Medic. tert. Polit. scribitur ad, quod juvat Lipsii conjecturam, non displicentem Casaubono, *addita fabula*. Abest verbum a Non. Vind. sec. Cort. Copes. Edd. Rom. Sed & habent Medic. sec. Vind. pr. Periz. Harl. Exc. Cuj. & Edd. Vett. praeter Gryph. Plant. &c. pro *etiam*: quod placet. *profugisse* Vind. pr. *deprehsis* Medic. sec. tert.

⁵ *Requisivit.*] *Requisit* S. GRAEV. GRON. Sic etiam in tribus Medicis, Vind. sec. Cort. Copes. Harl.

Exc. Cuj. Ed. Ven. pr. V. ad Claud. C. 39. Et sic infra C. 39. 47. Vide quoque C. 20. 36. *arcessit, concupit, inperit* MSS.

⁶ *Pueritia.*] V. C. Salmast. *pueritiae*. forte scripsit Suetonius, *necdum matura pueritiae*. GRAEV. *Pueritiae* S. ut videatur auctor voluisse *necdum matura pueritiae circensibus ludis*. Nam ludi circenses habebant varias spectaculorum partes, quarum una erat Troja. GRON. Errat Cl. Gron. *Ludis* dicitur pro in ludis, dum edebantur ludi circenses: ut millies. Rectius coniecit Cl. Graevius: si quid foret mutandum. At ceteri MSS. servant bene vulgatum. Confer Burm. *favorabiliter* Vind. pr. cum duobus Burm.

⁷ *Undecimo aetatis anno.*] Mor-dicus id. retinent MSS. omnes. Atqui natus est in fine A. dccxc. cujus mense Martio obierat Tiberius, Proculo & Nigrino Coss. Adoptatus

dio adoptatus est, Annaeoque Senecae, jam tunc senatori, in disciplinam traditus. Ferunt, Senecam proxima nocte visum sibi per quietem C. Caesari praecepere: & fidem somnio Nero brevi fecit, prodita inmanitate naturae, quibus primum potuit experimentis. Namque Britannicum fratrem, quod se post adoptionem ¹ AËNOBARBUM ex consuetudine salutasset, ut ² subditivum apud patrem arguere conatus est. Amitam autem Lepidam ream testimonio coram adflixit, gratificans matri, a qua rea premebatur. De-

ptatus A. DCCCIII. Antistio Vetere & Suillio Rufo Coss. A. DCCCVI. Junio Silano & Haterio Antonino Coss. natus XVI. annos duxit uxorem Octaviam. V. supra & Tacit. L. XII. Ann. 26. 58. XIII. 6. 10. Dion. p. 686. 690. & Nummos: A. DCCCVII. Asinio Marcello & M. Acilio Aviola, natus XVII. annos imperium adeptus. Ex quibus calculis luce clarius patet, hic mendam esse in numeris, & si non tertio & decimo, saltem duodecimo legendum: ut viri docti observarunt. Vide Comm. & Cuper. in Epist. ad Galland. p. 263. ubi plura de superioribus. in disciplina Periz.

¹ Aëno barbarum ex consuetudine salutasset.] Hinc intelliges illud in Octavia: (249.)

Utinam suorum facinorum poenas luat

Iste insitivus, Domitio genitus patre.

Ut recte emendatus iste locus a J. Ff. Gronovio. Sic enim exprobrans contumeliose genus, quod averfatur Nero, Octavia loquitur. Ostendit clarius inferius Suetonius, quam invisum ei hoc nomen esset. C 41. Nihil aeque doluit, quam ut malum se citharoedum increpitum, ac pro Nerone Aëno barbarum appellaretur. Et nomen quidem gentile, quod sibi per contumeliam exprobraretur, resumitur se professus. Et Tacitus: Obvii inter se, Nero Britannicum, ille Domitium salutaver.

re. (L. XII. Ann. 41.) GRAEV. Enobarborum a m. pr. Periz.

² Subditivum.] Ita ex optimo Torrentii suisque, ut opinor, libris reposuit Casaubonus: eamque lectionem confirmant omnes Medicei, Vindob. Cort. Hulf. Copes. Exc. Voss. Cuj. & exempla Plauti, Senecae, Glossarii &c. In Edd. Rom. subditum, quod placebat Burmanno. Adi Cl. Duker. ad Flor. L. III. C. 16. subdito titulo in familiam se ipse adoptabat. Gron. ad Livii Epit. XLIX. scientem mulierem, subditum se esse: ubi in aliis est subdititium: quomodo etiam hic in MSS. & Edd. reliquis, & pro ὑποβολιμαίῳ, sed in aliis rebus, saepe occurrit. Mox amitam autem pro etiam, quod reposuit Beroaldus in Mediol. sec. Bon. rescripti fide Medic. sec. tert. Polit. Cop. Exc. Cuj. Voss. In Vindob. pr. am. autem ejus. in Vind. sec. Cort. duobus Burm. & Edd. primis, aliisque. am. ejus. Mox a qua reprimebatur Med. pr. tert. Vind. sec. Cort. Cop. inepte. premi, ut alibi argueri, verbum est reis proprium. Ovid. Art. III, 12.

Helenesque sororem

Quo premat Atrides crimine major habet.

Consule Gron. & Drak. ad Liv. L. XXXIV, 31. Nomen tyranni & facta me premunt.

1 Te

Deductus in forum ¹ tiro, populo congiarium, militi donativum proposuit: indictaque decursione praetorianis, scutum sua manu praetulit: ² exin patri gratias in senatu egit. Apud eundem consulem pro Bononiensibus Latine, ³ pro Rhodiis atque Iliensibus Graece verba fecit. Auspicatus est & jurisdictionem ⁴ Praefectus urbi sacro Latinarum, celeberrimis patronis, non translaticias, ut adsolet, & breves, sed maximas plurimasque postulationes certatim ingerentibus: quamvis interdictum a Claudio esset. Nec multo post duxit uxorem Octaviam: ediditque pro Claudii salute circenses, & venationem.

VIII. Septemdecim natus annos, ut de Claudio palam factum est, inter horam sextam septimam-

¹ Tiro.] Agens tunc annum XIV. sc. A. U. DCCCIV. Claudio V, & Scipione Orfito Coss. ut diserte testatur Tacitus L. XII. Ann. C. 41. Sed & vide Cuperi Ep. ad Gall. p. 260. 263. nimis vacillantem. Mox *indicta dec.* Periz. Edd. Vett. praeter Rom. sec. Ald. Step. Pulm. &c. & in prioribus *proposuit indicta decursione.* Præf. V. & Turneb. L. XXVII. Advers. C. 19.

² Exinde patri gratias egit.] V. C. Salmaf. *exin patri g. e.* mox idem *praefectus urbi*, pro vulgato *urbis*, & *tralaticias* pro *translaticias*. Sic veteres scripserunt. Inscriptio antiqua: *Corporibus tralatis. Trasero & tralatus* in antiquissimis libris Ciceronis extare P. Victorius testatur. GRAEV. *Exin & urbi.* Ita MS. S. vulgo *exinde & urbis*. ac *tralaticias* S. GRON. *Exhinc* Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. cum duobus Burm. Sed Medic. sec. Exc. Voss. *exin*: ut plerique dant in Tib. C. 9. ubi vide, & Galb. C. 6. Vesp. C. 4. Reliqui MSS. & Edd. ante Graev. *exinde*. Mox in *senatum* Edd. Rom. in *sen. gracias* Vind. pr.

³ Et pro Rhodiis.] Delevi co-

pulam, auctoribus Mediceis, Polit. Vind. sec. Periz. Harl. aliisque & Edd. Vett. praeter Gryph. Plant. &c. *Latine* &c. usque ad *Iliensibus* desunt Med. sec. & Exc. Voss. *jurisdictionem* Vind. sec. Cort. *jurisdictionem* Edd. Mediol. Ven.

⁴ Praefectus urbi sacro Latinarum.] Sic recte Glareanus hunc locum emendavit: cum ante ipsum & in MSS. aliquot, in quibus Vind. sec. Cort. edebatur *praefecti urbis atque Latinarum*, vel *praefectis urbis atque L.* quod exaratur etiam in Medic. sec. *praefectis urbis & Lat.* Vind. pr. *praefectus urbis atque Lat.* duo Pulm. *praefectus urbi sacroque Latinarum* Polit. Sed Memmiano & optimo Torrentiano accedunt Medic. pr. tert. verissime. Ex *urbi sacro* factum est *urbis atque*. V. Comm. & ad Claud. C. 4. *Translaticias* hic servant omnes mei, aliorumque: sed in Aug. C. 10. & Ner. C. 33. de more variant: quibus locis miror, Graevium & Burm. retinuisse *trans*; dum hic edunt *tra*. Tum Medic. tert. Polit. *brevis*. Vind. pr. *br. maximasque*.

namque processit ad excubitores: quum ob totius diei diritatem non aliud auspicandi tempus adcommodatius videretur: proque Palatii gradibus, ¹ IMPERATOR consalutatus, lectica in castra, & inde raptim adpellatis militibus in curiam delatus est, ² discessitque jam vesperi: ex inmensis, quibus cumulabatur, honoribus tantum PATRIS PATRIAE nomine recusato, propter aetatem.

IX. Orsus hinc a pietatis ostentatione, Claudium, adparatissimo funere elatum, laudavit, ³ consecravitque. Memoriae Domitii patris honores maximos habuit. Matri summam omnium rerum publicarum privatarumque permisit. Primo etiam imperii die signum excubanti tribuno dedit *optimam matrem*: ac deinceps ejusdem saepe lectica per publicum simul vectus est. Antium coloniam deduxit, ⁴ adscriptis veteranis e

prae-

¹ Imperator consalutatus, lectica in castra, & inde raptim appellatis militibus in curiam delatus est.] Hic locus viam munit ad purgandum spurcissimum locum Octaviae, qui sic refingendus est: (v. 485.)

Invidia castris victa consensu pio

Cessit; renatus equitis accensus favor

Plebisque votis, atque iudicio patrum est.

Invidia victa est in castris praetorianis, & equestris ordinis favor est renatus & accensus plebis votis, atque iudicio patrum. Vulgo legitur inepte & sine sensu:

Invidia tristis victa consensu pio

Cessit. Senatus equitis accensus favor

Plebisque votis, atque iudicium patrum est.

Vide quae notarunt interpretes. Pluribus haec exequemur alias. GRAEV. Malim, vero *victa, consensu pio*

cessit senatus. Eq. Scalig. secutus. In Ultraj. Cod. votum.

² Discessitque.] Sic cum R. Steph. edidit Casaubonus sine dubio e suis MSS. Nam adstipulantur Memm. & omnes Medicei, Vind. sec. Cort. Exc. Cuj. Voss. & plures. Ab aliis & Edd. Vett. abest copula; sed tum est etiam delendum foret, quod mallet Cl. Burm.

³ Consecravitque.] Consecravit S. GRON. Carent copula etiam Medicei, Politian. Vindob. pr. cum quatuor Burm. MSS. & Ed. Ven. pr. Sed in Vind. sec. est & consecravit. Supra hic Edd. Mediol. sec. Berroaldi, item Venetae Sabellici. ostensione Edd. Rom. Dein privatarum publicarumque Medic. sec. tert. Polit. Vind. sec. & vectus sine est in Medic. pr. tert. Polit. Copeb.

⁴ Adscriptis.] Ascriptis S. GRON. Sic & Med. tert. Polit. Vind. uterque, duo Burm. & Edd. Vett. de more. In Vind. pr. vitiosissime e coplenio; quae vox corrupta forsan inreple

praetorio, additisque per domicilii translationem ditissimis primipilariis, ubi & portum operis sumtuosissimi fecit.

x. Atque, ut ¹ certiore adhuc indolem ostenderet, *ex Augusti praescripto imperaturum se professus*, neque liberalitatis, neque clementiae, ² nec comitatis quidem exhibendae ullam occasionem omisit. Graviora vectigalia ³ aut abolevit, aut minuit. Praemia delatorum Papias legis ad quartas redegit. Divisis populo viritim quadringenis
nu-

repsit e margine ad voces *per domicilii translationem*, scilicet e coloniis aliis, in quas (ut censet Cl. Burmannus) antea deducti erant ditissimi illi primipilares, qui tamen videntur potius Romae domicilium habuisse, optimo jure cives Romani, & illud ibidem retinuisse; verum ut huic coloniae adderentur, domicilium, aquaeque & ignis usum itidem transtulisse, non tamen re vera se suaque omnia contulisse Antium, sed Romae plurimum mansisse. Quomodo municipes duo habere domicilia solebant. V. Ernest. & de eorum divitiarum causis Comm. ad Calig. C. 38.

¹ *Certiore a. indolem.*] Vacillarunt librarii in prima voce. Nam unus Torrent. & Corsend. a m. sec. dant *mitiorem*. Idem & alter Torrentii ac Nonn. cum Vindob. sec. a m. pr. praebent *interiorem*: quod aliquis credere posset pro *integriorem* fuisse scriptum, pro quo & *certiorem* posses conjicere. Sed *certiorem* non mutò. Intelligit enim Suetonius, Neronem ostendisse, se certum consilii & propositi in sequendo Augusti exemplari, ex cuius egregio praescripto se imperaturum esse profitebatur. Vide me ad Hirt. B. Afric. C. 41. *ad dimittendum paratum ad se certo animo venire*. Dein *rescripto* male Vind. pr. Periz. pro var. lect. Ed. Rom. princeps.

² *Ne comitatis quidem.*] Ita MS. S. vulgo nec. GRON. Accedit Medic.

sec. Voss. & Edd. Steph. Torrent. neque Cors. Cop. & Edd. Rom. sec. Aldi, Steph. Sed nec potest hic valere & ne, ut alibi saepe. Dein *emisit* Medic. pr. sec. Exc. Voss.

³ *Abolevit aut minuit.*] Rescripsi ex codice Salmasiano, & Roberto Stephano, fido ejus comite: *graviora vectigalia aut abolevit, aut minuit*. GRAEV. Aut ab. ita MS. S. quum medio tempore vocula editionibus exciderit, sed habet Erasmi Gryphiana. GRON. Habent Edd. omnes ante Casaubonum cum plerisque MSS. ex Suetonii genio. Deest Medic. tert. Polir. Vind. sec. Cort. Copes. Ceterum *praemia delatorum Papias legis* sunt praemia ea lege constituta delatoribus hominum, qui illa tenebantur. Non enim *delatores* erant legis. Vide Burm. ad C. 32. Dein *ad quartanas* Edd. Mediol. pr. Cald. cum aliis. Tum male *quadragenis* in plerisque aliorum MSS. & Medic. pr. sec. Cort. Edd. Rom. &c. *quadringenis* Vind. utroque, Cop. Harl. Exc. Voss. & Edd. Mediol. pr. Venetisque & aliis. Eadem varietas supra in Aug. C. 41. & in eadem hac re apud Tacit. L. XIII. Ann. C. 31. *plebeiue congiarium quadringeni numi viritim dati*: ubi vide Comm. Idem mendum obsidet MSS. & Edd. Liv. L. xxx. C. 45. *Quadragenos aeris divisit*. Ubi consule Dukerum & Drakenb. & contra mox C. 12.

numis, senatorum nobilissimo cuique, sed ¹ a re familiari destituto, annua salaria, & quibusdam ² quingena constituit: item praetorianis cohortibus frumentum mensurum gratuitum. Et quum de subplico cuiusdam capite damnati, ut ex more subscriberet, admoneretur: *Quam vellem*, inquit, *nescire litteras*. ³ Omnes ordines subinde, ac memoriter, salutavit. Agenti senatui gratias respondit: *Quum meruero*. Ad campestris exercitationes suas admisit & plebem: ⁴ declamavitque saepius publice: recitavit & carmina, non modo domi,

¹ *A re f. destituto.*] Praepositione carent Medic. pr. tert. Vindob. sec. Cort. Copes. Hulf. ut Vellejo L. 1. C. 9. *destitutum omni spe, dignitate* L. 11, 129. Petron. C. 117. *destitutum ministerio*. Front. L. 111, 4, 3. *urbem alimentis destitutam*. item L. 11, 5, 26. 111, 6, 4. 9, 5. 11, 2. Utroque tamen modo apud Livium occurrit, in quo itidem variant hic illic Codd. Adi Drak. ad Lib. xxv, 27. *a tanta repente destitutus spe*. Alio modo Ner. C. 32. *ut spes sefellit, destitutus atque ita exhaustus & egens*.

² *Quingena.*] Annua scilicet, non semel solvenda, ut perperam exponit Gujerus: ut diserte docet Tacit. L. xiiii. Ann. C. 34. *oblatis in singulos annos quingenis sestertiis*. Videatur & Sen. de Brev. vitae C. 8. per Pitiscum jam citatus; uti & hic Burmannus. *Quinquagena* Vind. pr. Mox *mensurumque* idem & alii cum Edd. Vett. praeter Bonon. Steph. quibus, Lipsioque, & plerisque MSS. merito obsecutus est Casaubonus. A Vind. sec. & Cort. exfulat etiam capite.

³ *Omnes ordines subinde salutavit.*] Explicuit Lipsius in Paneg. Plinii C. 23. *singulos ordines, cum res ferret, & non omnes in ordinibus; At ipsos ordines, ne plebe quidem omitta. ut in Aug. C. 41. liberalitatem omnibus ordinibus frequenter exhibuit*. Adi & ad Caes. C. 79. eique ad-

plaudit Cl. Ernesti, Sed quomodo dici quis potest *salutare ordinem memoriter*: nisi intelligantur, si non omnes, plures certe, qui sunt in eo ordine? Quod si sit, non video, qui fieri quiverit, ut Nero memoriter Senatum, Equites & Plebem salutaverit, seu nomine quemque suo honoraverit, & quidem *subinde* seu crebro. Quare mihi verisimilior videtur conjectura ipsius Lipsii, quam se olim luisse testatur *Omnes S. i. e. senatores ordine &c.* Et sane *ordine* excusum est quoque in Ed. Seb. Gryphii, in qua Cl. Gronovius notavit tantum e Medic. tert. *omnis ordines*: quasi reliqui Medicei etiam darent *ordine*. Non recte vero interpretantur Lipsius & Torrentius vocem *subinde* per *continuo*, & *uti sedebant*: cum hic significet *frequenter, idem idem*: uti in Tib. C. 57. *subinde in objurgando adpellans eam*. Adi Cl. Duker. ad Flor. L. 11. C. 10. *subinde crapula & capitis errore lapsaret*. Minus bene ac deest Vind. pr. duobus Burm. Edd. sec. xv. aliisque. Intendit illa particula orationis vim, quasi diceret *& quidem*. Terentio in Eun. v, 5, 6. *Cognoscitne? ac memoriter?* Eidem saepius feci id ac lubens.

⁴ *Declamavit & saepius.*] V. C. Salmas. & R. Steph. *declamavitque saepius*. Sed praestat omittere copulam. GRAEV. *Declamavitque*. Ita MS. S. idque reponendum iudicavi pro

domi, ¹ sed in theatro, tanta universorum laetitia, ut ob recitationem subpublicatio decreta sit, ² eaque pars carminum aureis litteris Jovi Capitolino dicata.

xī. Spectaculorum plurima & varia genera edidit: Juvenales, Circenses, scenicos ludos, gladiatorium munus. Juvenalibus senes quoque consulares, ³ anusque matronas recepit ad lulum. Circensibus loca equiti secreta a ceteris tribuit: commisitque etiam camelorum quadrigas. Ludis, quos pro aeternitate imperii susceptos adpellari *Maximos* voluit, ex utroque ordine & sexu plerique ludicras partes sustinuerunt. Notissimus eques Ro-

pro vulgato *declamavit* &, quod nescio quis primus dederit, quum jam in ea, quam modo citavi, non aliter exstet. GRON. MSS. & Edd. omnes ad Casaubonum usque habent *declamavitque*. Mallem quoque. Sed aliquoties etiam per *que* transitionem facit auctor. Pitiscus omisit copulam.

¹ *Sed & in theatro.*] Sic rescripti ex tertio Palatino. GRAEV. Sic etiam aliquot Torrentii libri, item Medic. sec. Vind. pr. At reliqui MSS. carent. Satis crebro hic repetitur copula: quare cum Cl. Burmanno rursus ejeci illam, elliptice subintellectam: ut saepissime. Adi ad Caes. C. 14.

² *Atque pars carminum aureis litteris Jovi Capitolino dicata.*] Scripsit Tranquillus: *eaque pars carminum*, nimirum quam recitaverat, columnae fuit incisa & in Capitolio dicata. GRAEV. *Eaque* jam ediderant Steph. & Casaub. uti exhibent MSS. Torrent. Memm. Medic. pr. tert. Polit. Vindob. uterque, Cort. Copef. Hulf. & Ed. Gron. quare repugnante nequaquam, & negante aliquam partem certam designari, Cl. Burmanno, etiam admisi. Intelligit eam carminum partem, quam recitavit in theatro, & ob quam subpublicatio est decreta;

nam ob recitationem domi factam illa non est decreta. *Dedicata* est in aliquot Torrentii libris, item Vind. sec. Cort. Edd. Rom. In loco Statii L. iv. Silv. 5, 24. quem tentavit Cl. Burmannus, in duobus MSS. vidi *peramavit*. in Voss. *perannavit*. Vide, num active scripserit Statius *perennavit*, sive perpetuavit & durare fecit. Ejus tamen conjecturae veritatem praestare non lim.

³ *Anusque matronas.*] Bene hanc lectionem Cl. Burmannus defendit contra eos, qui inseruerunt aliam copulam. Contra Vind. pr. habet modo *anus matronas*. Sic Appulejo L. ii. Met. p. 34. *Et cantatrices anus in ipso momento choragii funebris (vel funeris) praepeti celeritate alienam sepulturam antevortunt*. Ita MSS. non *aniculae*, vel *aviculae*. p. 40. *cantatrices anus exuviis meis imminentes*. Has obscenas anus vocat Horat. Epod. v, 98. Sic in Catullo C. 9. *pro tuamque matrem* Voss. legit. *anumque*. At Broukh. ad Tib. 1, 7, 88. *senemque*. In Propert. L. ii, 23, 44. duo MSS. Leidd. praebent *via anus*. Sed consule Misc. Obs. V. 11. p. 105. Mox *commisit etiam* Medic. pr. sec. Copef. Dein *lubricas p.* Ed. Rom. pr.

Romanus elephanto ¹ supersedens per catadromum decucurrit. ² Inducta est & Afranii togata, quae *Incendium* ³ inscribitur: concessumque, ut scenici ardentis domus subpellectilem diriperent, ac sibi haberent. Sparsa & populo missilia omnium rerum per omnes dies, ⁴ singula quotidie milia ⁵ avium cujusque generis, multiplex penus, tesseræ frumentariae, vestis, aurum, argentum, gemmae, margaritae, tabulae pictae, mancipia, jumenta, atque etiam mansuetæ ferae; novissime naves, insulae, agri.

XII. Hos ludos spectavit e proscenii fastigio. Munere, quod in Amphitheatro ligneo, ⁶ regione Martii campi intra anni spatium fabricato, dedit, ne-

¹ *Supersedens.*] *Supersidens* S. GRON. Item Medic. pr. sec. & duo Burm. Sed in Aug. C. 96. *tentorio supersedens aquila.* Variatur ita in Liv. L. xxxviii, 51. *catadromum* in Mediceis & Edd. Vett. aliquot, inepte.

² *Inducta est in Afranii.*] *Inducta Afranii* S. mediis omissis, ubi alii editi *inducta est Afr.* GRON. *Est* & exsulant quoque a Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. Exc. Voss. & non habent duo Burm. Medic. sec. Cort. cum Edd. ante Casaub. *est* abest a Copes.

³ *Inscribitur.*] *Scribitur* S. GRON. Sic quoque Medic. sec. tert. Vind. uterque, Cort. & tres Burm. cum Edd. Vett. plerisque, nisi quod in Edd. Rom. sit *incendio scribitur.* Dein *sceni* Vind. pr.

⁴ *Singula quotidie milia. Avium cujusque generis multiplex penus.*] Laborare hunc locum prava interpunctione, si recte attendamus, facile deprehendemus. Inepte & parum Latine dicitur: *avium cujusque generis multiplex penus.* Si sic interpunxeris, *Sparsa populo missilia omnium rerum per omnes dies: Singula quotidie milia avium cujusque generis, multiplex penus, tesseræ frumentariae,* omnia recte se habe-

bunt. *Multiplex penus,* est varii generis esculenta. *Singula milia avium cujusque generis,* ut mille turdos, mille phasianas, mille pavones, & hujus generis alia. Haec missilia sparsit per omnes dies ludorum *maximorum,* quos sic dixit ad discrimen ludorum *magnorum,* qui Romae solebant olim edi, ut & Romani. GRAEV. Cum Edd. Bon. Par. ut debet, ac Lipsius quoque in suo exemplari discreverat.

⁵ *Avium.*] *Aulum* S. GRON. Nec secus Medicei tres, Copes. Exc. Voss. *Aulum* Vind. sec. *aurum* Cort. Videtur ab auctoris manu fuisse *alatum,* pro quo Lucretius, Virgilius, Auctor de Phoen. *Alitum* genus dixere. In Galba C. i. *nutriri alitem placuisset.* Plin. L. x. C. 47. In Hercynio Germaniae saltu *inuitata* genera *alatum* accepimus. Et sic passim ille non secus ac poëtae & Appulejus. Mox male Ed. Junk. *vestes.* In Vind. pr. *tab. via pictae.*

⁶ *Regione.*] Ita MS. S. quod merito praetuli, quum & Torrentius de suo libro optimo id testetur. vulgo *in regione.* GRON. In non agnoscunt quoque Politian. Vind. sec. Cort. Copes. nec dubito de aliquot Mediceis, licet Gronovius nihil ex iis enotarit: quare delevi, aucto-

neminem occidit, ne noxiorum quidem. Exhibuit autem ad ferrum etiam ¹ quadringentos senatores, ² sexcentosque equites Romanos, & quosdam fortunae atque existimationis integrae; ex iisdem ordinibus ³ confectores quoque ferarum, & varia arenae ministeria. Exhibuit & naumachiam, marina aqua innantibus ⁴ beluis; item Pyrriehas quas-

re item Lipsio. Adi omnino ad Caes. C. 39. Supra *prosceni* Med. pr. tert. Mox *noxium* Med. pr. & Edd. aliquot.

¹ *Quadringentos senatores, sexcentosque Equites Romanos.*] Unde tot senatores? lege audacter *quadragenos*, & *sexagenos*, ut recte Lipsius, probante Torrentio. GRAEV. V. Lips. ad Taciti Ann. L. VI, 19. XIV, 14. *quadrigenos* Vind. pr. a m. pr. Adi & supra C. 10.

² *Sexcentosque.*] Codex Salmas. *sescentosque*, ut & superius in Claud. C. 21. *sescentos*. *Sescentia* autem non sunt sesquicenteni, sed antiqua scribendi ratione pro sexcenti. Glossae Cyrilli: *ἑξακόσια*, *sescenta*. Et sic in vetustissimis libris Virgilii scribi Pierius notavit. Eodem modo veteres *Sestius*, (sic scribitur tabulis Capitolinis, ac marmoribus veteribus quamplurimis, & Ciceronis exemplaribus vetustis, teste Victorio) & *Sextius*: *Esquilinus*, & *Exquilinus*: *Pistris*, & *Pistrix* scripsere. GRAEV. *Sescentosque* etiam Medic. pr. ut passim.

³ *Confectoresque ferarum & ad varia arenae ministeria.*] Procul dubio hic sanior est scriptura codicum vetustorum Salmasii, Palatinorum, editionis Rob. Stephani: *Confectoresque ferarum & varia arenae ministeria*. *ministeria* enim sunt ministri, ut *servitia* servi, *matrimonia* conjuges, & sexcenta talia. probavit etiam Gruterus hanc lectionem. Scribendum praeterea ex MSS. quibus accedit Salmasianus, ut Torrentius monuit, *confectores quoque ferarum*, nemo puto, qui haec attente legit, negabit. Bestiarii enim sunt despectiores, quam gladiatores. quod sequi-

tur *varia arenae ministeria*, sunt ministri, qui ludis arma suggerebant, exuebant cadavera, & aliis vacabant amphitheatri ministeriis. Ii dicebantur aliter *arenarii*. GRAEV. *Ex iisdem ordinibus confectores quoque ferarum, & varia*. Ita MS. S. quod reposui longe melius vulgato *ex iisdem ordinibus, confectoresque f. & ad var.* GRON. Primo quoque confirmant omnes Palat. Medicei, Polit. Vindob. uterque, Cort. & tres Burm. Dein & *varia* sine *ad* praebent iidem, & Edd. omnes ante Casaubonum, qui Torrentii placito sic exhibuit, perperam omnino. V. Colv. ad Appulej. L. III. Met. p. 44. *me publica ministeria perducunt*. N. Heinsum in *Advers.* p. 766. Comm. ad Plinii Panegy. C. 49.

⁴ *Belluis.*] Cl. Burmannus notat, Lindenbrogium ad Ammianum Marcell. L. xxv. C. 6. intelligere *hyaenas*. Verum vir ille doctissimus non hic, sed in Arnobii Lib. vii. per *belluas* intelligit *hyaenas*, subdens, *quae* (belluae) *cum de marinis monstris intelliguntur, pistrices* notat; sive cete, *balaeas*. Adde & vitulos marinos atque omne *Protei pecus*, ut cum Horatio loquar, & similia monstra, vel ut Dio sive Xiphilinus p. 694. ait *ἰχθύας καὶ κήνην* pisces & pecudes, *κήτην* Sylburgio, nec refragor. In Aug. C. 72. *Inmanium beluarum ferarumque praegrandia membra*: per priores intelliguntur *marinae*; ut per alteras *terrenae*. Sicut passim de monstro marino *belua* occurrit. Ovid. L. iv. Met. 688. *veniensque inmenso belua ponto Eminent*. ubi vide Comm. Valer. Flacc. L. II, 531. &c. *Pristis*

quasdam ¹ e numero epheborum, quibus post
² editam operam diplomata civitatis Romanæ sin-
 gulis obtulit. Inter Pyrricharum argumenta, tau-
 rus ³ Pasiphaen, ligneo juvencae simulacro abdi-
 tam, iniit, ut multi spectantium crediderunt. I-
 carus primo statim conatu juxta cubiculum ejus
 decidit, ipsumque cruore resperfit. Nam perra-
 ro praesidere, ceterum ad cubans parvis primum
 foraminibus, deinde toto podio ad aperto specta-
 re

*adeft &c. fluctus desertur belua in-
 imos. Curt. L. IV. C. 4. §. 3 bel-
 lua invistatae (sic leg.) magnitu-
 dinis super ipsos fluctus dorso eminens,
 Diodoro Siculo πῆρ; & saepius
 Plinius, alique. Hinc beluosus Ocea-
 nus Horatio L. IV. O. 14, 47. & A-
 vieno Or. Mar. 204. ut Lexica do-
 cent.*

¹ *E numero.] Fateor, me non
 intelligere, quid sit exhibuit Pyr-
 richas i. e. saltationes armatas e nu-
 mero. Saltationes ipsae non erant
 e numero epheborum, sed saltato-
 res e numero epheborum delecti:
 ut in Aug. C. 43. Trojae ludum e-
 didit frequentissime majorum mino-
 rumque puerorum delectu; & ad hos
 pertinet seq. vox quibus. unde vi-
 dentur nonnulli librarii pyrrichas
 de ipsis saltatoribus intellexisse:
 nam in Vindob. sec. & Ed. Junkeri
 est quosdam, ineptissime. Suspicio
 litteram c corruptam fuisse in e, &
 Suetonium reliquisse C vel centum
 numero epheborum; quibus singulis
 civitatem Romanam dedit. Fraudi
 fuit librariis abundans vox numero.
 Suffecisset enim exhibuit pyrrichas
 centum epheborum. Sed optimos
 quosque adjicere vocem numero,
 saepe observarunt viri docti. Adi-
 collecta a me ad Caes. L. I. B. G.
 C. 49 hominum numero XVI. milia.
 Hisce diu scriptis incidi in notam
 Cl. Ernesti, eique vulgatam lectio-
 nem quoque suspectam esse, atque
 hinc illum coniecisse, vidi item ad
 Pyrrichas quosdam. Uter nostrum*

verior fuerit conjector, arbitrium sit
 penes aequum lectorem.

² *Editam.] Editam S. GRON.
 Item Medic. tert. Polit. duo, Burm.
 Edd. Sabell. Cald. cum aliis, pessi-
 me.*

³ *Pasiphaen.] Codex Salmas. Pa-
 siphaen, flexione Graeca, pro Pa-
 siphaam, ut idem codex inferius
 cap. 21. pro vulgato Nioben legit
 Nioban. sic Aeginan dixerunt & Ae-
 ginam. Statius L. VII. (Theb. VI. 319.)*

*Namque ferunt raptam patriis Ae-
 ginan ab undis.*

Sic dixerunt Danaa, teste Prisciano
 lib. 5. & Danaë: Creta & Crete: Eu-
 rope & Europa. Vid. Fl. Sosipatrum
 lib. 1. & Prisc. d. l. GRAEV. Pasiphan
 Medic. sec. Pasiphen Cort. ut passim
 in MSS. Pasiphem alii cum Edd.
 Rom. pr. V. etiam Burm. & quae
 scripsi ad Aug. C. 65. Inf. Galb.
 C. 2. Pasiphaae in Genitivo Cic. 1.
 de Divin. C. 22. Auson. Epigr. 60.
 66. MSS. Melae L. 11. C. 7. Ap-
 pulej. L. x. Met. p. 224. In ligneo
 habent Periz. Exc. Voss. Edd. Vett.
 praeter Paris. Bas. Gryph. Plant. &c.
 additam Medic. sec. in quo & Co-
 pes. iniit; & ut multi spectantium
 crediderunt, Icarus &c. Mox re-
 sparfit Vind. pr. Ceterum ridicule
 Baronius ad A. Ch. 68. T. 1. p. m.
 648. hunc Icarum statuit fuisse Si-
 monem Magum, cujus volatus a
 nugatoribus falsariis sine dubio ex
 hac historia fictus & deformatus est.
 V. Dion. Chrysost. Or. XXI. p.
 274.

re ¹ consueverat. ² Instituit & quinquennale certamen primus omnium Romae, more Graeco triplex, musicum, gymnicum, equestre, quod appellavit NERONIA. Dedicatisque thermis atque gymnasio, senatui quoque & equiti oleum praebeuit. Magistros ³ toti certamini praeposuit con-

¹ *Consueverat.*] Codex Salmas. *consueverat.* Amant veteres in hac & in nonnullis aliis vocibus syncope. Sic *decreverint* pro *decreverint*, *decrevero* pro *decrevero* apud Cic. & multa talia, a doctis pridem notata. GRAEV. *Consueverat.* Ita MS. S. vulgo *consueverat.* GRON. Nec aliter Medic. pr. tert. Polit. Exc. Voss. non vero Edd. Vett. in quibus *consueverat.* Creberrime eam terminationem habuimus supra. Paullo ante *persidere* Vind. pr. *parvis primum* dedi e Medic. pr. tert. Vind. sec. Copes. vulgo *prim. parv.*

² *Instituit & quinquennale certamen.*] Egregie vir elegantissimus & accuratissimus Toinardus apud Pagium in Criticis animadversionibus ad Baronium, ad annum Christi 59. notat, Suetonium in cap. 11. & 12. hic temporis ordinem non servasse de variis spectaculorum generibus, cum tradat Neronem quinquennale certamen, quod gymnicum erat, instituisse, quod anno Christi LX. factum fuerit, deinceps subdat, eum dedicasse gymnasium, quod Tacitus XIV. Hist. Paetro & C. Petronio Coss. anno nempe Christi LXI. contigisse testetur. In ea dedicatione Neronem magistros toti certamini praeposuisse Consulares Suetonium scribere. Denique Neronem barbam posuisse in gymnico, quod in septis ediderit. Eo itaque in loco non de unico, sed de triplici certamine diversis annis editis loqui Suetonium. Quod primum habitum est, ultimo loco memorari, quia duo priora, ut videatur, longe fuerint celebriora. Quinquennale enim tunc primum fuisse institutum, &

in secundo, quod in dedicatione gymnasii fuerit editum, Neronem primum ad gymnasia dedisse oleum, cum antea populo in congiario tantum dederit, notante Lipsio ad xiv. Ann. Taciti, (C. 47.) Mihi hic Viri doctissimi Toinardus & Pagius merito virgulam censoriam strinxisse in Tranquillum videntur. GRAEV. Vide Xiphilin. p. 699. *Instituitque & Vind. sec. inst. etiam Medic. pr. Mox Col. Burm. mavult Neronia:* quia C. 21. *Agon Neroneus:* Vitell. C. 4. *certamen Neroneum* legitur. His adde *mensam Neroneum* C. 55. Tacit. L. XVI. Ann. C. 12. *Neroneas unda* Stat. L. 1. Silv. 5, 62. Verum in festis plurali numero describendis ex Graeco et (*Νερόνιος* Xiph. p. 699.) maluerunt Latini formare i. breve, non e longum, & eadem forma ludos apud se inventos dixerunt. Tandem nonnulli malunt *dedicatis thermis* sine *que* cum Edd. Rom. sed male. Adi Ernest. ad C. 38.

³ *Toti certamini.*] Tres Medicei, Vindob. uterque, Cort. (in quo tamen *certamine*) Copes. Exc. Cuj. Huls. *toto.* Quae conspiratio non de nihilo videtur. Adi me de hac Dativi in hac voce forma ad Caes. L. VII, 66. ad Lucan. L. 11, 383. *toti genitum se credere mundo.* ubi *toto* edidit Cort. & deinceps invenit quoque in Cod. Almelov. Sed vide Burm. & J. Sarisber. Polier. L. 1. C. 5. Appul. L. XI. p. 251. *Principi magno, senatuique & equiti, totoque Romano populo.* ut est in MSS. & Edd. O. praeter Junt. Ald. & Colin. Mox *sorte redemptorum* duo Codd. Burm. Edd. Venetae ac Mediol. pr. ex corruptis exemplaribus, ut jam monuit Beroldus, qui

consulares sorte, sede praetorum: ¹ deinde in
orchestram senatumque descendit, & orationis
quidem carminisque Latini coronam, de qua ho-
nestissimus quisque contenderat, ipsorum consen-
su concessam sibi recepit, ² citharae autem a ju-
dicibus ad se delatam adoravit, ferrique ad Augu-
sti

in Ed. Mediol. sec. & seqq. exhibuit *sorte praetorum*, addens, in aliis MSS. legi *sede praetorum*; uti in Vindob. pr. sine *sorte*. in Voss. Exc. *sorte sedemptorum*. Et utramque vocem admittunt cum marg. Periz. reliqui Codd. vere & claro sensu, ut bene Torrentius docuit. Sorte lecti praesederunt ludis eo loco & tribunali, quo praetores ludorum praefides sedere solebant. Sed & praetorios, quod Urfinus e MS. protulit, & R. Steph. edidit, correctoris sapit interpolationem.

¹ Deinde in orchestram senatumque descendit.] Prave Sabellicus & Bongarsius, probante Ernestio, coniecere legendum in orchestram scenamque. E proscenii fastigio ac sede imperatoria descendit in orchestram, & senatorias sedes: ut recte explicuit nihil mutans Grotius in Corp. Epist. a Burmanno edito T. I. p. 358. Vide Capitis initium. Est enim *ἐν δὴ δὴ*, ut monet Burmannus. Addidit vocem *senatus* auctor, ut doceat, Neronem deposuisse Imperatoris personam, & senatoris privati personam induisse, & hinc in senatu sedisse: ut ait in Claud. C. 25. Neque potest quis in orchestram descendere, nisi e scena: ut patet ex Caes. C. 39. in quatuordecim e scena per orchestram transit: ubi vide notas. Si scenamque Suetonius scripsisset, debuisset dicere in orchestram scenamque descendit, e plano scil. Verum tunc, A. DCCCXIII. Cos. IV. cum Cornelio Cossio, in scena nondum orationem carmenque recitavit, sed demum secundo quinquennali certamine, A. DCCCXVIII. P. Silio Nerua, C. Julio Attico Vestino Coss. non anno sequenti, ut Scaliger cre-

didit, carmen in scena peregit. Clare res patet e Tacito L. XIV. Ann. 20. 21. &c. L. XVI. C. 2. 3. ubi de tempore secundi certaminis confer Liplium. V. & infra C. 21. Vel saltem demum cum barbam posuit. V. Xiphilin. p. 698. 699. 715.

² Citharam autem a iudicibus ad se delatam.] Nihil certius, quam ut Casaubonus vidit, ex antiquis libris legendum & distinguendum esse. His adstipulantur Salmastianus, Palatinus secundus, & illa omnium optima R. Stephani editio. Vulgata lectione nihil fingi potest ineptius. Citharam enim quis ad Augusti statuam Neronem mississe credat? coronae mittebantur. Itaque & huic loco in nostra hac editione suum reddimus nitorem, absterfa labe, quae illum foedarat. Ad citharae autem intelligendum coronam ex praecedentibus. GRAEV. Adscripsit Salmastius, *citharae autem sub coronam*. Quum Casaubonus edidisset *citharam*. GRON. Citharam probaverat prius Casaubonus, sed motus consensu plurimorum MStorum ac verisimilitudine coronae potius, quam citharae, ad Augusti statuam missae, citharae dein praetulit, scil. coronam; uti jam olim Sabellicus, Beroaldus alique explicuerunt; & ediderunt omnes praeter Lugd. Gryph. Plant. &c. firmantque MSS. Medic. sec. tert. Polit. Periz. Harl. Xiphilinus quoque p. 699. Τὸν μὲντοι ἐπὶ τοῦ τῆς κίθαρᾶς ἀντικει εἶλαβεν. Nec decorum est satis, principi vel praemii vel invitandi causa mitti & obferri ipsum musicum instrumentum. Gemma autem Gorlaei, in qua ante Neronis caput est cithara,

sti statuam iussit: Gymnico, quod in Septis edebat, inter buthyfiae adparatum, barbam primam posuit, conditamque in auream pyxidem, & pretiosissimis margaritis adornatam¹ Capitolio consecravit. Ad athletarum spectaculum invitavit & virgines Vestales: quia² Olympiae quoque Cereris sacerdotibus spectare conceditur.

XIII. Non inmerito inter spectacula ab eo edita, &³ Tiridatis in urbem introitum retulerim. Quem Armeniae regem magnis pollicitationibus sollicitatum, quum destinato per edictum die ostensurus populo propter nubilum⁴ distulisset, pro-

ra, P. I. N. 96. non pertinet ad hunc annum, sed DCCCXVIII. quando & nummi sunt cusi Neronis, habitu Citharoedi. V. Mediobarb. & Patin. ad C. 25. Ut forsitan etiam tunc cithara suspensa fuerit statuae Neronis, non Augusti, eoque, non huc, alludat Juvenalis, Neronis acta ridens, Sat. VIII, 230.

Et de marmoreo citharam suspende colloso.

Dicitur vero *corona citharae* ejus nomine decreta, ut *corona orationis carminisque*. Nihilominus *citharam* magis placuit Cl. Burmanno, aliisque. Paulo ante in Vind. pr. ipsorumque, & mox ad statuam iussit Augusti. Dein inepte in scriptis Edd. Rom. & in MSS. aliquot *bucisiae*, *butisiae*. ο αἰων ο ἐν Ποτιόλοις τῆς βυθυσίας in Inscr. Grut. p. MCV. Adi comment. Beroaldi, aliorumque, & Grammaticos Graecos cum Salmas. ad Solin. C. I. factis bovicidiis. Tum *conditam* sine que in Edd. O. ante Bon.

¹ *Jovi Capitolino.*] Sic Casaubonus e Xiphil. p. 698. & Cod. Viterb. & cum eo Graevius ac Gronovius, & alii consentiente Memmiano, ediderunt. In Medic. tert. ac Polit. *Capitolino*: ut malebat Lipsius & Marcilius ad Horat. L. III. C. 24. Ceteri MSS. & Edd. *Capitolio*. quod post Ernestium restitui cum Burmanno, quem hic & ad

Petronii Cap. 88. vide. Per *Capitolium* ipse designatur saepe Jupiter Capitolinus. In Calig. C. 46. *Spolia Oceani Capitolio Palatioque debita*. Mox C. 13. *laurea in Capitolium lata*. coll. cum Domit. C. 6.

² *Olympiae quoque.*] Sic scribo ex codice Salmasiano, & editione R. Stephani. Vulgo omissum *quoque*. GRAEV. GRON. Typothetarum culpa excidit e Casauboni editione. Frustra vero ille & Gujetus malebant *Olympia* scil. *ludos*. Subintelligit Suetonius *athletas* in urbe *Olympia*; ut in Cal. C. 57. inf. C. 23. & passim. V. Cic. de Sen. C. 10. Plin. L. xv. C. 4. Nep. in Alcib. C. 6. & in praef. *Victorem Olympiae citari*: ubi perperam *concertationis* subintelligit Doct. J. M. Heusingerus in Spicil. Mox *sacerd. Cereris* in Med. pr. *ceteris* Vind. pr. Edd. Rom. Adi Kuhn. ad Aelianum L. x. V. H. C. 1.

³ *Tiridatis.*] *Mitridatis* cum aliquot Pulm. Torr. Burm. MSS. habet Vindob. sec. a m. pr. Edd. Rom. Mediol. pr. Cald. In Medic. tert. *pro Mitridatis*. De Tiridatis adventu in urbem hoc tempore sive anno DCCCXIX. vide Xiphil. p. 716. &c. Tacit. L. xvi. Ann. C. 23. infra C. 30. & hic Torrent.

⁴ *Distulisset.*] Vind. pr. *desistisset*. V. ad Caes. C. 4. Tum *currula* Vind. sec. Cort.

produxit, quo obportunissime potuit: dispositis circa fori templa armatis cohortibus, curuli residens apud Rostra triumphantis habitu, inter signa militaria, atque vexilla, & primo ¹ per devexum pulpitem subeuntem admisit ad genua, adlevatumque dextra exosculatus est: dein precanti ² tiara deducta, diadema inposuit, verba subplicis interpretata praetorio viro multitudini pronunciante. Perductum ³ inde in theatrum, ac rursus subplicantem, juxta se latere dextro collocavit. Ob quae imperator consalutatus, laurea in Capitolium lata, Janum geminum clausit ⁴ tam nullo, quam residuo bello.

XIV. Con-

¹ *Per devexum pulpitem.*] Respectu Neronis, non Tiridatis, cuius respectu pulpitem erat supinum & molliter acclive, in quod subibat seu adscendebat. Adi Burm. & Ernest. ac de similibus me ad Lucan. L. ix. v. 502. Dio seu Xiphil. p. 718. ἀνελθεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνοδὸν τὴν ἐπ' αὐτῷ τεταμένην εἰσελθεῖν τῷ βήματι πεποιημένην ἐκέλευσεν. Mox deinde prec. Vind. sec. deprecanti sine dein Edd. Rom.

² *Tiara deducta diadema inposuit.*] *Diariam deductam* S. GRON. *Diariam* est in tribus Mediceis, Vind. pr. quatuor Burm. MSS. & Edd. Rom. *deductam* quoque in Medic. tert. iisdem Burm. & Edd. Rom. *tiaram deductam* in duobus Burm. & Edd. Mediol. pr. item Sabellici & Calderini. Quid sub hac vitiosa lateat scriptura, nescio. Dubitat Cl. Burmannus an exciderit praepositio *post*. For- san *per*. Nam pessime Beroaldus ait, Neronem a capite Tiridatis removisse tiaram; quum more Orientalium, reverentiae & supplicationis ergo, ipse Tiridates capite detraxerit tiaram, ac sic per eam, ut existimo, Neronem precatus sit. Late hunc tiarae deponendae morem ex Cicerone, Tacito, Plutarcho Heliodoro, Eustathio, illustravit Brissonius de R. Pers. L. ii. §. 185.

Quare post *precanti* distinctionem sustuli.

³ *Deinde.*] *Inde* S. GRON. Ac sic Medicei cum Polit. & Edd. Bas. Plant. aliisque. *enim* Vindob. pr. In duobus Burm. & Edd. verustioribus non comparet.

⁴ *Tam nullo quam residuo bello.*] Faërnus & Torrentius (ac Lipsius) *tamquam nullo residuo bello*, probe. GRAEV. *Fam nullo quasi residuo bello*. In MSS. nulla est differentia ab vulgato *tam nullo quam residuo*, ut in eo lateat, sed corrupta manus auctoris, quam spero me revocavisse, quum viros doctos cernerem in hoc loco perinde, ut in aliis, nimium proclives ad traiectiones vocum. GRON. In Ed. Junkeri exhibetur *tum nullo usquam residuo bello*. pessime. Nam praeterquam quod falsum sit, nulla tunc residua bella fuisse, nihil singulare iis verbis contra suum morem dixisset auctor. Si enim Janum bene clauserat Nero, nemo non Romanorum per se intellexisset, nullum tunc residuum fuisse bellum. Sana tamen vulgata lectio esse nequit. Nam licet cum Casaubono sumamus (puncto post *lata* posito, ut in multis est editionibus,) in genere de ineptiis Neronis, Janum saepius claudentis, etiam si esset bellum, scripsisse debue-

xiv. Consulatus quatuor gessit : primum ¹ bimestrem, secundum & novissimum ² semestres, tertium quadrimestrem : medios duos continuavit : reliquos ³ inter annua spatia variavit.

xv. In jurisdictione postulatoribus, nisi sequenti die, ac per libellos, non temere respondit. ⁴ Cognoscendi morem eum tenuit, ut, continuis actionibus omissis, ⁵ singillatim quaeque per vices ¹ age-

buerat Tranquillus *tam residuo quam nullo bello*. Cum vero non soleat auctor tam abrupte sensum & periodum omisso verbo claudere; & oclusio jam nihil commune habeat cum Neronis consulatibus, ego quoque existimem, continuandam esse orationem ab illis *ob quae ad vocem bello*; & intelligi Jani occlusionem ob hanc Tiridatis submissionem A. DCCCXIX. ex nummo Occonis sive Mediobarbi, atque vel Faerni vel Gronovii admittendam esse conjecturam; nisi legere velis, *non tam nullo quam res. bello*. Eam vero occlusionem videtur auctor ea occasione modo memorasse; licet jam ante A. DCCCXI. in tertio Consulatu Janum quoque cluserit, ut docent nummi, ob Corbulonis de eodem hoc rege victorias: quando etiam *Armeniacus* cognominatus est Nero, arcusque & statuae ac continui consulatus illi erant decreti. V. Tacit. L. XII. Ann. a C. 35. ad 41. & Dionem L. LXII. sive Xiphilinum & Theodosium. Adi etiam Casaub. ad Suetonii Aug. C. 22. Ob monumentorum defectum vulgatam se servare, scribit Ernesti, Burmanni notam sibi adversari, docens.

¹ Bimestrem.] Bimestrem Medic. pr. tert. Copes.

² Semestres.] Semenstres & quadrimestrem S. GRON. Semestrem Vind. sec. semenstres & quadrimestres quoque Medicei, & Cop. V. ad Caes. C. 80. duos abest a Medic. pr. a m. pr.

³ Inter annua spatia.] Nam pri-

mum Consul fuit A. DCCCVIII. & annuo spatio interposito Cos. iterum A. DCCCX. Cos. III. DCCCXI. & rursus anno interjecto Cos. IV. A. DCCCXIII.

⁴ In cognoscendo morem eum tenuit.] Codex Salmas. aequae ut Torrentii optimus: *Cognoscendi morem eum tenuit*. Sic etiam Palatinus secundus, nisi quod pro *eum tenuit*, legat corrupte *continuit*. Cur vetustissimorum codicum scripturam non amplectemur? GRAEV. *Cognoscendi*. Ita MS. S. vulgo *in cognoscendo*. GRON. Accedunt Medic. tert. & Politiani Exc. cum aliquot Casauboni, ut videtur, Codicibus. V. tamen Burmannum *in cognoscendo* reponentem. Perperam vero Torrentius & Guther. de Offic. D. Aug. L. I. C. 20. delent *omissis*, quod participium requiri, sequentia evincunt. Nam *perpetuas*, ut alii ajunt, vel *continuas* orationes, quibus orator ingenio indulget, audire nolens, agi jussit per singula capita, argumentis, testibus, & tabulis probanda, & quidem *per vices*, ut ad singula capita nunc actor, nunc reus, vicissim & alternis filere jussi, a se audirentur; ut bene explicuit Doctiss. Noordkerk Obs. Dec. C. 4. p. 58. & cum illo Ernestius.

⁵ Singillatim.] Singillatim S. GRON. Singill. Medic. pr. tert. Vind. uterque, Cort. In Polit. Medic. sec. aliisque & Edd. Vett. *singulatim*. V. ad Aug. C. 9. *quaecumque* Medic. pr. *per vices* in nonnullis Casaub. MSS. & Polit.

¹ ageret. Quoties autem ad consultandum ² secederet, neque in commune quidquam, neque propalam deliberabat: sed & conscriptas ab unoquoque sententias tacitus ac secreto legens, ³ quod ipsi libuisset, perinde atque pluribus idem videretur, pronunciabat. In Curiam libertinorum filios diu non admisit: ⁴ admissis a prioribus principibus honores denegavit. Candidatos, qui supra

¹ *Ageret.*] Abest a MS. S. GRON. Item a Medic. tert. & Polit. Latere quid videtur. Dubito enim, an res agi dici possit de principe cognoscente. *Agerent* conjicit Noordkerk. Malim *ageretur* sc. quaeque actio.

² *Secederet.*] Non solus, ut ait Burmannus, ideo per Ernestium reprehensus, sed cum amicis in consilium adsumtis, cum quibus tamen tunc non in commune, & propalam viva voce, ut mos consilii erat, deliberabat; sed solummodo a singulis sententias tabella conscriptas exigebat, easque tacitus & secreto legens &c. Neque etiam in cubiculum aliud ibat, ut inepte Pitiscus explicat. Non enim in Palatio vel Auditorio Principis solita judicia vel cognitiones eo tempore fiebant, nisi extra ordinem, ut in Aug. C. 33. verum agebantur in foro, vel alibi pro tribunali, e quo vel dimovebant litigantes, circumstantesque, vel ipse, qui exercebat iudicium, & Adseffores ibant in posteriorem & a vulgo remotiorem partem, consultandi causa: ut late docuit Periz. Diss. 2. de Praet. §. 28. & Respons. ad Huberum C. 19. 20. laudatus hinc contra Pitiscum a Dukero ad Liv. L. XLV. C. 37. Is locus, in quem secedebant, posterioribus temporibus dictus *secretum*, vel *secretarium*, velo obtentum. Vide Colv. ad Apuleji Florida p. 190. *sedere* male hic Medic. pr. Vind. sec. Periz. Edd. Sab. Cald. Ber. aliaeque. Recte ex Turnebi monito suisque MSS. cum Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. pr.

Pulmannus restituit *sed secederet*. Mox malim delere & ante *conscriptas* cum MSS. Ursini, Vind. sec. Cort. & Copes.

³ *Quid ipsi libuisset.*] Recepi quod cum Torrentio, Casaubono, Burmanno, & Ernestio, auctoribus Memmiano, Mediceis sec. tert. Polit. utroque Vind. Cort. duobus Burm. item Edd. Rom. Mediol. Ven. Bon. Steph. aliisque. *Sibi* est in Vind. sec. duobus Burm. iisdemque Edd. praeterquam Steph. ac recepere quoque Burmannus & Ernesti. Mihi contra plures & optimos MSS. mutare *ipsi* religio fuit.

⁴ *Admissis a prioribus principibus honores denegavit.*] Recepi & hic lectionem optimi codicis Salmasiani, quam & R. Stephanus approbaverat. Vulgo perperam editur *admissisque*. GRAEV. GRON. In nullo MS. nec Ed. ante Lugdun. est illud *que*. sed *admissos* est in Medic. pr. Polit. Vindob. utroque, Cort. Cop. Ed. Rom. pr. Carent praepositione Medic. tert. Polit. Cort. Copes. immo in Medic. primo solum legas *admissos prioribus pr. denegavit*, vitiose. Negare enim Nero nequit, Libertinorum filios a prioribus principibus in curiam esse admissos; sed iis admissis denegavit honores. Ex praepositionis omissione, de qua ad C. 1. Aug. natus videtur librariorum error. Mox *dilectionis* Vind. pr. *adimprohans*, & Canini Med. pr. tert. Copes. Exc. Voss. Edd. Rom. *Rebali* in Edd. plurimis, sed in nullo meorum Codd. V. Comm.

pra numerum essent, in solatium dilationis ac morae, legionibus praeposuit. Consulatum in senos plerumque menses dedit. Defunctoque circa Kal. Januarias altero e COSS. neminem substituit: improbens exemplum vetus Caninii Rebili, uno die consulis. Triumphalia ornamenta, etiam quaestoriae dignitatis,¹ & nonnullis ex equestri ordine tribuit; nec utique de causa militari.² De quibusdam rebus orationes ad senatum missas, praeterito quaestoris officio, per Consulem plerumque recitabat.

xvi. Formam aedificiorum urbis novam excogitavit: & ut ante insulas ac domos porticus essent, de³ quarum solariis incendia arcerentur: easque sumtu suo exstruxit. Destinarat etiam Ostia

¹ Et nonnullis.] Deest copula Edd. Seb. Gryph. Pulm. & duobus MSS. Torrentii, qui cum Lipsio invertebat *dignitatis nonnullis*, & ex eq. ord. Gujetus interponebat *hominibus*. Neutrum est necesse. Per se satis intelligitur, & vocum trajectio Suetonio est frequens. V. Cl. Canneg. ad Avianum p. 150. & alibi. *dignitati* Periz. erasa littera s. nonnulli Medic. sec.

² De quibusdam rebus rationes.] Legendum est ex Salmasiano & R. Stephano: *orationes*. Sic etiam aliae editiones vetustiores. Miror, unde istud *rationes* irreperit in plerisque omnes recentiores. Tit. 6. *Orationes in senatu recitaret etiam Quaestoris vice*. Rectius idem quoque liber Salmasii: *per Consulem*. GRAEV. *Orationes & Consulem*. Ita MS. S. Vulgo *rationes & Coss.* GRON. In Edd. Vett. utque ad Casaub. item Vind. utroque, Cort. Medic. sec. Palat. pr. Cuj. Voss. duobus Burm. additur *sed &*: unde Beroaldus & alii cum Ed. Burm. sic distinguunt *nec utique de causa militari, sed & de quibusdam rebus*. Or. At recte vidit Cel. Burmannus, addi tum debuisse aliis, vel civilibus. Nam res

hic loci dici pro rebus civilibus, aut ultimam vocem corruptam esse in *rebus*, nemo sanus credet. Hinc judico, optime a Torrentio & Casaubono e MSS. suis deleta fuisse *sed &*, & novae periodi initium factum a *de quibusdam*. Sic enim exhibent quoque Memm. Palatini duo, Medic. pr. tert. Politian. Copes. *de quibusdam etiam rebus* in Medic. pr. Cum scripsit Suetonius *nec utique de causa militari*, satis patet, ipsum subintellexisse *sed praesertim de aliis causis*. Nisi admittas ingeniosam D'Orvillii mei conjecturam *sed & quibusdam regibus*, scil. tribuit triumphalia ornamenta. *Rationes* nihil est, nisi typosetarum error in Edd. Casauboni, ac seqq. *Per Consulem* vel *Cos.* in MSS. tantum non omnibus, ut debet, exaratum & in Vett. Edd. praeterquam Gryph. Plant. &c. excusum est: in recentioribus nonnullis male est *Coss.* vel *Consules*, ut in Ed. Ernestii.

³ Quarum.] Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. Cop. & Exc. Voss. *quorum*, quasi ad aedificiorum pertineret. *destinaverat* Vind. sec. Edd. Rom. *Ostiam* vel *Hostiam* Edd. ante Bonon. sed jam in notis Beroaldi

stia tenuis moenia promovere, atque inde fossa mare veteri urbi inducere. Multa sub eo animadversa severe, & coercita, nec minus instituta: adhibitus sumtibus modus: publicae coenae ad sportulas redactae: interdictum, ne quid in popinis cocti praeter legumina aut olera veniret, quum antea nullum non opsonii genus proponeretur: ¹ adflicti subpliciis CHRISTIANI, genus hominum superstitionis novae ac maleficae: vetiti quadrigariorum lusus, quibus inveterata licentia passim ² vagantibus, fallere ac furari per jocum jus erat: pantomimorum factiones cum ipsis simul relegatae.

XVII. Adversus falsarios tunc primum repertum,
ne

in Ed. Mediol. *Hostia* est excusum, quod servant MSS. tantum non omnes. Dein *sub eo etiam adversa* Medic. pr. *venirent* Medic. pr. tert.

¹ *Adflicti subpliciis Christiani.*] Hoc participio non usus est auctor; nisi iis locis, quibus animi sui commiserationem simul declaravit. Illam vero vix videtur prae se tulisse ergo homines, quos ipse ait *novae ac maleficae superstitionis* fuisse, quosque studiose tacet innoxios incendiarii criminis, cuius tamen solius causa rei sunt acti, & quaesitissimis poenis adfecti: ut ait Tacitus L. xv. Ann. 44. licet addat quoque, eos *per flagitia invisos* fuisse. Immo haec supplicia recenset auctor inter Neronis actiones, partim nulla reprehensione, partim non mediocri laude dignas, ut patet e fine Cap. 19. Quare si in pluribus MSS. quam uno Ursini & Ed. Steph. reperiretur *adfecti*, lubens id praeferrem, praesertim cum crebro *poena* & *subplicio adficere* apud Suetonium occurrat: ut vel ex Indice patet. De frequenti horum participiorum confusione adi Burm. item Drakenb. ad Liv. L. vi. C. 3. &

Comm. ad Caes. L. vii. B. G. C. 17. Coepta autem est haec prima & urbana persecutio, quam in provincias grassatam fuisse ajunt, sed non probant, Christiani quidam scriptores, undecimo Neronis anno, xv. Novembris A. dcccxvii.

² *Vagantibus.*] Vind. pr. *negantibus*. Recte morem hunc explicuit Cl. Ernesti tum hic, tum in Clave Cicer. V. *Quadrigarius in victoria*: ut post certamina invaluerit iis licentia, per urbem vagandi, praemia petendi, & si possent, quasi per jocum homines fallendi, iisque quid auferendi. Simile enim hoc Aurigarum Circensium jus, vel permissus certis diebus mos videtur fuisse, qui erat Tibicinum post illorum ex fuga Tiburtina reditum in urbem, quibus datum, ut triduum quotannis ornati & personati cum cantu, atque hac, quae nunc sollemnis est, licentia per urbem vagarentur: ut tradunt Varro L. v. p. 47. Ed. Dord. Liv. L. ix. C. 30. Val. Max. L. ii, C. 5. §. 4. & illic citati plures. Dignoscebantur vero Quadrigarii suo habitu. V. in Calig. C. 19. Eumque describit Scheff. de Re Vehic. L. ii, C. ii. p. 153.

¹ ne tabulae nisi pertusae, ac ter lino per foramina trajecto, obsignarentur. Cautum, ut in testamentis primae duae cerae, testatorum modo nomine inscripto, vacuae signaturis ostenderentur: ac ² ne quis alieni testamenti scriptor legatum sibi adscriberet. Item ut ³ litigatores pro patrociniis certam justamque mercedem, pro subfelliis

¹ *Ne tabulae. &c.] Ut & trilineo* Vind. pr. cum *luco* Edd. Rom. Confer etiam de hoc SCto Pricaeum ad Appuleji Apolog. p. 192. J. Mercerium L. 11. Opin. C. 23. & quos Ernestius jam laudavit, A. Schultingium ad Paull. L. v. T. 25. §. 6. & Ill. Scip. Maffeu in Hist. Diplom. p. 55. Neque enim agit Suetonius de testamentis, quae sequuntur, sed de tabulis contractuum, publicis litteris, diplomatibus &c. Mox in, haud inprobante Casaubono, abest a Viterb. Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. & duobus Burm.

² *Ne quis.] Ne qui* S. GRON. Item Medic. tert. Vind. sec. Cort. Cop. Edd. Rom. Ven. pr. de quo alibi. Statim ut abest a Vind. pr. Ceterum Claudio adscribitur haec & praecedentium rerum cautio in Pandectis. V. Casaub. & Jos. Fernandez de Retes in fine L. 111. Excurs. Analect. ac Jac. Guther. de Off. D. Aug. L. 1. C. 32. Scilicet de iis Claudius quaedam constituit, aucta & emendata ita per Neronem, ut refert auctor. Confer Celeb. Ernesti Exc. 24.

³ *Litigatores pro patrociniis certam justamque mercedem.] Suetonius* memoria lapsus hic fuit. dedit enim Claudio Neroni, quod debuit Tiberio Claudio, errore scilicet ex similitudine nominum nato. Nam Neronis indultu lex Cincia per novum SC. ad pristinam vim fuit reducta. Tacit. XIII. ann. 5. *Multaque arbitrio senatus constituta sunt. Ne quis ob caussum orandam mercede aut donis emeretur.* Claudius autem capiendis pecuniis posuit modum usque ad dena sesteria, quae

egressi repetundarum tenerentur, ut Tacitus ostendit L. XI. Ann. C. 7. Certam igitur & justam mercedem, quam patrociniis definitam a Nerone fuisse Suetonius scripsit, Claudii *denis sestertiis* vindicandam esse, docte ostendit vir eximius Andreas Brummerus, qui in ipso aetatis flore, cum per Gallias iter faceret in Italiam, extinctus magno meo politorumque hominum cum dolore, in elegantissimo commentario ad Leg. Cinc. Cap. 4. & 5. praefatus huic *ἀπαρτήματι πενήμοινα* fidem facere duo alia ejusdem generis in verbis, quae haec proxime praecedunt: *Adversus falsarios tunc primum repertum, ne tabulae nisi pertusae, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur: ac ne quis alieni testamenti scriptor legatum sibi adscriberet.* Namque has duas *ῥήσεις* exprimere duo capita, in edicto Claudii, secutoque SC. quibus lex Cornelia de falsis confirmata fuerit, cap. v. docet cum P. Fabro & Jac. Cujacio. GRAEV. Notavit etiam Th. Ryckius ad Tacitum. p. 169. & J. Perizon. in Dissertat. ad Dictyn Cret. sive Septimium §. 4. existimans etiam, ortum duplicem errorem ex eodem utrique nomine *Claudii Neronis*. Malim rursus Cl. Ernesti accedere, qui credit, Claudium quidem constituisse pecuniae terminum, ultra quem patronis accipere mercedem non liceret: sed Neronem constituisse *certam justamque* mercedem pro singulis causarum generibus, quam, nec minorem, litigatores dare, & quam, nec majorem, patroni postulare ac sumere deberent.

felliis ¹ nullam omnino darent, praebeante aerario gratuita: utque rerum actu ab aerario causae ad forum, ac ² recuperatores transferrentur: & ut omnes adpellationes a iudicibus ad senatum fierent.

xviii. Augendi, propagandique imperii neque voluntate ulla, neque spe motus umquam, etiam ex Britannia deducere exercitum cogitavit: nec nisi verecundia, ne ³ obrectare parentis gloriae videretur, destitit. Ponti modo regnum, concedente Polemone, item Alpium, defuncto Cottio, in provinciae formam redegit.

xix. Peregrinationes duas omnino suscepit, Alexandrinam & Achaicam: sed ⁴ Alexandrina ipso profectiois die destitit, turbatus religione simul ac periculo. Nam ⁵ circuitis templis quum in ae-

de

¹ *Nullam.*] Datam antea vel aerario vel mancipibus, ut *locarium* in ludis, de quo ad Calig. C. 26. vel scribis, ex Cicer. Bruto C. 84. Adi Comment.

² *Recuperatores.*] *Reciperatores* S. GRON. Item omnes Medicei alique plures. *reparatores* Vind. pr. Dein *nec vol.* Periz. & Edd. sec. xv. *numquam* Vind. pr.

³ *Obrectare p. gloriae.*] Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. *gloriam.* Quo casu Phaedrus, Plinius, Tacitus, hoc verbum construxerunt, natura sua activum. Adi Burm. & Periz. ad Sanct. Min. L. III. C. 3. §. 96. Sed tamen noster, ut hic, in Calig. C. 35. ait *cujus non commodis obrectaret.* Appulej. in Flor. N. 9. personam quoque Accusativo expressit *qui meliores obrectare malint, quam imitari.* Dein *Polemone* Vind. pr. *Palem.* Ed. Rom. pr. De regno Polemonis in provinciae formam redacto praeter citatos a viris doctis auctores vide Tacitum L. III. H. C. 47. Mox *Cottio*, *Cotio* MSS. & Edd. aliquot: ut in Tib. C. 37. V. Comm. *redegit* Medic. sec. Tum

Achaiam Medic. pr. Vind. pr. Periz. Edd. Rom. pr. Mediol. utraque, & Venet. nimis poetice.

⁴ *Alexandrina.*] *Alexandrinam* S. ut apud Ciceronem § Verr. 68. codices nonnulli habent *desistas ista.* GRON. At vide potius Burmannum. *Desistere* pro *desinere* cum accusativo construi, non puto. Pro *sistere* vel *desituere* usus est Appulej. L. IV. Met. in f. *in scopulo desiste puellam.* Nihilominus *Alexandrinam* exhibent cum aliorum MSS. multi, tum Medicei omnes, Polit. Vind. pr. Harl. Cort. & Edd. Vett. exceptis Rom. sec. Beroaldi, Bas. & Pulm. &c. unde *desituit* quidam conjecerunt, uti est in Nonnii codice. Nullus ego dubito, quin scripserit Tranquillus *Alexandrina* in ipso profectiois die *desitit.* V. ad Aug. C. 31. Dein *simul religione ac per.* Vind. pr. Harl. Med. sec. & Edd. ante Casaub. & *peric.* Med. pr.

⁵ *Circuitis.*] *Circumitis.* S. GRON. Et Medic. tert. Vind. sec. Cort. ut passim. *Quum* vel *cum* ante *circuitis* habent quidem Edd. omnes ante Casaub. & MSSi multi, sed Memm.

Me

de Vestae resedisset, confurgenti ei primum laci-
nia obhaesit; deinde tanta ¹ oborta caligo est, ut
despicere non posset. ² In Achaia Isthmum per-
fodere adgressus, praetorianos pro concione ad
inchoandum opus cohortatus est: tubaque signo
dato, primus rastello humum effodit, & corbu-
lae

Medic. tert. Vind. sec. Cort. Hulsian.
& forsan alii Casaubonianaе tra-
jectioni favent. Mox dein tres Me-
dic. Polit. Exc. Cuj. Voss. ut saepe.

¹ Oborta caligo est, ut despicere
n. p.] Vere cum Stephano exhi-
buit Casaubonus *oborta* e suis MSS.
pro *coorta*, quod revocavit Bur-
mannus, merito improbante Ernestio,
Neque enim tanta coorta est caligo,
quali tempestas, ut despicere nemo
posset: sed Neroni *confurgenti*
(quod bene notandum) *oborta* est
caligo. uti etiam ceperunt Sabel-
licus & Beroaldus. Atque unde ho-
mini scelesto, sedenti in aede Ve-
stae, quam viris etiam integerri-
mis sine caecitatis poena intrare o-
lim non permittum esse credeba-
tur, ut notissimum est, illud accide-
rit, docet nos Tacitus Lib. xv. Ann. C.
36. scribens; *Veneratus deos, cum Ve-
stae quoque templum inisset, repente*
cunctos per artus tremens, seu numine
exterrente, seu facinorum recordatione,
numquam vacuus deseruit inceptum.
Confirmant etiam *oborta* Medic. pr.
tert. Vindob. sec. Cort. cum Mem-
miano, & Exc. Cuj. ac Voss. ac
passim adhibetur de illis, qui prae
tremore vel tristitia subito incussa
animo relinquuntur & deficient. In-
spice modo Ovid. Ep. xxii, 23.

*Lux quoque tecum abiit: tenebris
exsanguis obortis*

Succiduo dicor procubuisse genu.
ibique Comment. & L. ii. Art.
88. *Nox oculis pavido venit oborta
metu.* L. ii. Met. 180.

*Palluit, & subito genua intre-
muere timore,*

*Suntque oculis tenebrae per tan-
tum lumen obortae.*

Immo licet omnibus obfusae sint
repente tenebrae, vel sic *oborta*,

quod dant meliores libri, recte se
habet. Ita enim *oboritur nox*, *ter-
rae motus*, & similia, quae saepe
occurrunt. Contra *lacrimae* uni su-
bito *coortae* Sen. in Hippol. vi. 387.
ubi in MSS. multis contra metrum
obortae. *Despicere* autem, a Graevio
receptum, est in MSS. omnibus prae-
ter Periz. nec non Edd. praeter Ro-
manas, Paris. Basil. Gryph. Plantini,
Schildii, &c. quae *despicere* praebent;
& Pitiscus explicat *quod ante pedes e-
rat*. At sane hoc est *despicere*; unde in
periculo erat, ne offensus caderet,
vel de templi gradibus praeceps
rueret, vel etiam simpliciter signi-
ficat *videre*. V. Burm. ad Vellej. L.
1. C. 14. *despicere in domum*. Non
enim video, cur τὸ *despicere* Lati-
nitas non patiatur, cum sit propria
haec verbi significatio. Adi &
Graev. ad Cic. pro Rosc. Amer.
C. 8. *Simul atque ille despexerit*.
Nolim tamen, si a pluribus
MSS. confirmaretur, damnare τὸ
despicere, quod in notis agnovit
Beroaldus. & praetulere Cl. Burm.
atque Ernesti, pro *internoscere*, &
in nullam partem, quocumque flecte-
ret oculos, prospicere, nec quid-
quam videre: ut saepius apud Ci-
cer. Consule N. Heinsum ad Vir-
gil. L. vi. Aen. 734. *Neque auras
Despiciunt clausae tenebris & carce-
re caeco.*

² In Achaia.] Vind. pr. in A-
chaia enim. Edd. Rom. in Ach est.
Ven. Mediol. in Achaiam. Vind. pr.
fodere. Mox inchoandum & incoban-
dum Vind. uterque, Periz. de quo a-
libi. *humum confedit* Vind. pr. Dein
corbulae MSS. omnes & Edd. Vett.
corbula Ed. Junk. Sed vide Burm.
& ad Calig. C. 15. Turneb. L.
xxvii. Advers. C. 18.

lac congestam humeris extulit. Parabat & ad Caspiae portas expeditionem, ¹ conscripta ex Italicis senum pedum tironibus nova legione, quam Magni Alexandri ² phalangem adpellabat. Haec partim nulla reprehensione, partim etiam non mediocri laude digna in unum contuli; ut fecernerem a probris ac sceleribus ejus, de quibus dehinc dicam.

xx. Inter ceteras disciplinas pueritiae tempore inbutus & musica, statim ut imperium adeptus est, ³ Terpnum citharoedum vigentem tunc praeter alios, ⁴ arcessit: diebusque continuis post coenam canenti in multam noctem adsidens, paulatim & ipse meditari exerceri coepit: ⁵ neque eorum quidquam omittere, quae generis ejus artifices,

¹ *Conscripta.*] *Conscriptam* Medic. tert. Vind. pr. & alii apud Burm. *pedum* deest Medic. pr. *nona* Edd. Sab. Cald. Mediol. pr. pessime. Erat enim *prima Italica*. V. Dionem L. LV. p. 564. *Alexandri* more Edd. Rom.

² *Phalangem.*] *Phalanga* S. GRON. *Phalangen* Vind. pr. *Phalangam* Edd. Rom. pr. Sed adi ad Caes. L. 1. B. G. C. 52. Ineptit hic Pitiscus *phalangam* e ligno confundens cum *phalange* ab araneo nomen habente. *appellavit* Vind. pr. Edd. Rom.

³ *Terpnum citharoedum.*] Humanum quid passus est Celeb. Burmannus, cum e Cod. Periz. & Ed. Rom. sec. rescribi iussit *Therpnum*, ajens, istud nomen Graecum respondere Latino *Jucundi*. Atqui non *Θερπνός*, sed *τετρώνος* significat *ἡδύ* suavem & jucundum, quod pueri sciunt. Altera vox nihili est. Et diserte citharoedus hic *Τετρώνος* vocatur a Dione Cassio L. LXIII. p. 719. Philostrato de vita Apoll. L. v. C. 7. & rursus a nostro in Vespasiano C. 19. uti partim jam monuerant Pulm. & Pitiscus; ac

Burmannus T. ibi retinuit. Verisimillimum est, Vespasiani, vel saltem alicujus e G. Flavia fuisse libertum, eundemque, qui memoratur in Rein. Inscr. Cl. XI. & XIII. uti ad Donianas p. 149. suspicatus est Doctiss. Gorius. *Terpreum* Vind. pr. *Terpinum* Cort. *Thermum* Non. Dein *ingentem* tum aliorum MSS. multi, tum Vind. uterque, Cort. & Edd. Rom. dant, obvio errore. Vide Burm. & Ernest. ac Drak. ad Liv. L. XXI. C. 40.

⁴ *Arcessit.*] Ita MS. S. vulgo *accescit*. GRON. Accedunt Medic. sec. tert. Polit. Periz. Item Edd. Rom. Mediol. Venetae, & aliae. *arcessit* Ed. Mediol. sec. Supra saepius habuimus.

⁵ *Nec.*] *Neque* S. GRON. Uti excudi curavi, auctoribus quoque Mediceis tribus, Polit. Vind. pr. Harl. Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. &c. Paulo ante *excitarique* Edd. Mediol. pr. Sabellici, Cald. *exercitarique* cum Periz. a m. pr. Harl. Ed. Mediol. sec. Dein male *festinuit* Edd. Mediol. utraque, Cald. margo Gryph. pluresque apud Burm. *clisteri* Vind. pr.

fices, vel conservandae vocis causa vel augendae
factitarent. Sed & plumbeam chartam supinus
pectore sustinere, & clystere vomituque purgari,
& abstinere pomis cibisque obficientibus: donec
blandiente profectu (quamquam exiguae vocis, &
fuscae) prodire in scenam ¹ concupiit: subinde in-
ter familiares Graecum proverbium jactans, *oc-
cultae musicae nullum esse respectum*. Et prodiit
Neapoli primum: ac ne, concusso quidem re-
pente motu terrae theatro, ante cantare destitit,
quam inchoatum absolveret ² νόμον. Ibidem sae-
pius & per complures cantavit dies: sumto etiam
ad reficiendam vocem brevi tempore, inpatiens
secreti ³ a balineis in theatrum transit, mediaque
in orchestra frequente populo ⁴ epulatus, *si paul-
lum subbibisset, aliquid se ⁵ sufferti tinnituum*,
Graeco sermone promisit. Captus autem modu-
latis Alexandrinorum laudationibus, qui de novo
commeatu Neapolim confluxerant, plures Alexan-
dria

¹ Concupivit.] Concupiit S. GRON. Nec secus tres Medic. Po-
lit. Vind. sec. Cort. Copes. Voss.
Edd. Rom. Steph. vere; ut arcessit,
requisit, &c. V. ad Cap. 6. Con-
cupuit in aliis. Mox Gr. prosibium
Vind. pr. prodiit Neapolim Med.
pr. tert. Cop. Neapolim etiam in
utroque Vindob. Cort. tribus
Burm. & Edd. Ven. ac Mediol.
pr. perperam. Prodiit in scenam
Neapoli primum.

² Νόμον.] Nomen S. GRON. La-
tinis litteris MSS. tantum non om-
nes exhibent, item Edd. Med. pr.
Cald. Beroaldi, uti etiam male-
bat Torrentius. Hinc & nomen in
nonnullis, ut Vind. pr. Cort. Edd.
Rom. aliisque. De Νόμον praeter
citatos in Comm. vide etiam. Cerd.
ad Virg. Ecl. ix, 45. inchoatum
Vind. pr. inchoatum Periz.

³ Abalneis.] Abalineis. S. GRON.
In Salm. est ab valineis; ut ab bal-
neis in Exc. Voss. balineis, etiam

Medic. sec. tert. Polit. ut rescripti.
Vide ad Aug. C. 76. Dein medio
quoque Vind. pr.

⁴ Epulatus.] Epulat S. Adscri-
psit Salmasius L. epulans. GRON.
Mox paululum Vind. sec.

⁵ Sufferti.] Sufferi S. GRON. Sus-
ferri in MSS. meis omnibus, quod
inepte explicare conatur Beroaldus;
licet in Ed. Mediol. uti & Ven. pr.
editum sit *sufferi*, i. e. ὑπαγχεῖς,
sed male. Adi Comment. ὑπο-
πυρρῶν intelligi ab auctore, nullus
dubito. *Subferri* agnovit jam Sabel-
licus, sed ridicule *subtolerabile* ex-
ponit, quasi a *sub* & Graeco ἀέρον.
Mox autem exsulat ab Edd. Rom.
autem a modul. Vind. sec. Cort.
adolescentes Periz. Huls. Vind. sec.
Cort. & Edd. ante Casaub. prae-
ter Romanas. Dein *divisi factio-
nes* Ed. Cald. aliaeque. Item *testes*
vitiose Medic. tert. Periz. Ed. Rom.
pr. in qua etiam *novarent*. A Vind.
sec. Cort. abest *vocabant*.

dria evocavit. Neque eo segnius adolescentulos equestris ordinis, & quinque amplius milia e plebe robustissimae juventutis undique elegit, qui divisi in factiones, plausuum genera condiscerent, (*bombos, & imbrices, & testas* vocabant) operamque navarent cantanti sibi, insignes pinguißima coma, & excellentissimo cultu¹ pueri, nec sine annulo

¹ *Pueri, nec sine annulo laevis.*] Locus est contaminatissimus. Quid hic pueri, cum haec omnia pertineant ad adolescentes, quos ex equestri legit ordine & plebe? Illi fuerunt pinguißima coma, & excellentissimo cultu, ut ex contextu orationis patet. MS. Salmas. & Pal. prim. *pueris ac sine annulo laevis*. In Palatino tamen scribitur *levis*. Palatinus secundus: *pueris ac sine annulo velis*. text. *pueri, ac sine annulo levis*. forsan legendum: & insignes pinguißima coma, & excellentissimo cultu pueros, nec sine annulo laevis. aut potius pueros expungendum. Tum enim commode omnia se habent, nec opus est illa copula &, quae inferenda esset invitis codicibus vetustis, si lectionem alteram sequamur. Sane quo magis cogito, tanto verosimilius mihi videtur pueros a mala manu irrepsisse. *Nec sine annulo laevis*, hoc est, dedit illis jus annulos gestandi in laevis. Equestris ordinis adolescentes id quidem ante habebant, sed videbantur id amisisse, quia quasi fuerant inter operas scenicas, aequae ut Julius Caesar Laberio post mimum actum dedit & censum equestrem, & annulum aureum, quia equestrem dignitatem amiserat, cum in scena mimum suum egisset ipse. sup. in Jul. 39. Sic in Galba c. 10. *Delegit & equestris ordinis juvenes, qui manente annulorum aureorum usu evocati appellarentur, excubiasque circa cubiculum eius vice militum agerent*. quia excubitorum munere non fungebantur equestris ordinis juvenes, & ideo videbantur sui ordinis jure exci-

disse. Forte scripsit Suetonius, *ac in annulo levis*. *Laevae in annulo* sunt laevae annulis ornatae. Phaedrus lib. v. *Cursu volueri pendens in novacula*, *Calvus*. hoc est, novaculam gerens manu. Virg. v. Aen.

- - - occurrit *Acestes*

Horridus in jaculis.

est jacula tenens. Exempla alia multa in promptu sunt. GRAEV. Adscripsit Salmasius (e cod.) *pueris ac sine annulo laevis*. leg. *pueros*. GRON. Contaminatissimo & desperato huic loco illustrando quid adtulerint viri docti, videri potest in illorum commentariis. At nemo mihi quidem satisfacit; quamvis & ipse certi nihil in medium proponere queam. Medicei tres quoque exhibent *pueris*, quae tota vox profecto nihili est. *puberes* coniecit Burm. *excellentissima culti purpura* Ernest. Quis credat? *Nec* in nullo exstat Codice, sed *ac*; uti est in Edd. Mediol. pr. Cald. aliisque; unde Graevius coniecit *ac in*. Sed *ac* ante vocalem Latinitatis rationem non pati, saepe vidimus. Dein *velis* in Viterb. Palat. sec. Medic. pr. tert. Vind. pr. *levis*, *lenis* alii. *laenis* Edd. Mediol. pr. Cald. *sortis* Cujac. An scripsit auctor *puris ac sine annulo laevis*? Ut *puras manus sine anulo* dixerit, quo modo vocabatur *hasta pura*, quae praefixum ferrum non habebat. Certe voces *pueri* & *puri* passim confunduntur. An *puris laenis*, sive *chlaenis* vel *paenulis*, *ac sine anulo*? Ut tam Equestres, quam plebeji adolescentes, juvenesque excellentissimo quidem cultu fuerint ornati, sed

anulo laevis : quorum duces ¹ quadragena milia HS. merebant.

xxi. Quum magni aestimaret cantare , etiam Romae Neroneum agona ante praestitutam diem revocavit. Flagitantibusque cunctis caelestem vocem , respondit quidem , *in hortis se copiam volentibus facturum* : sed adjuvante vulgi preces etiam statione militum , quae tunc excubabat , repraesentaturum se pollicitus est libens : ac sine mora nomen suum ² in albo profitentium citharoedorum jussit ³ adscribi : ⁴ sorticulaque in urnam cum ceteris demissa intravit ordine suo , ⁵ simul Praefecti

sed tamen sine ullis illustrioris ordinis insignibus. Exciditne potius vox *baxeis* vel similis ? ut intelligantur albi , nivei : Uti enim *toga pura* , sic & *calcei* , de quibus vide Balduinum Cap. 8. 14. Tunc nec retineri posset , si in MSto quodam reperiatur , quod verisimile reddunt primi Editores. Sed vel sic *sine anulo in laevis* foret legendum : Nam nullus credam , a Suetonio esse profectum *sine anulo laevis*. Graevii vestigia premens posset quis conjicere *puris baxeis* , in *anulo laevis*. sc. *insignes* , quod praecedat. Verum homo quidem dicitur *in eo esse* , quod gerit sive corpore toto , sive manu. (Adi Burm. ad Caes. C. 6. quos laudat Drakenb. ad Sil. Ital. L. 11, 132. Duk. ad Flor. L. 1. C. 1. §. 15.) Sed *manum in anulo esse* pro *anulatam* durius videtur , praesertim apud prosaicum scriptorem. Malim tum *puris baxeis* , & *anulo in laevis* , ut voce *baxeis* corrupta , lectionum cetera monstra sint nata. De *baxeis* adi quoque Salmas. ad Tertull. Pall. p. 384. & contra Cercoëtium p. 206. &c. Ferrar. de Re Vest. P. 11. L. 14. C. 10.

¹ *Quadragena m. HS.*] *Quadrigena m. sestertia* S. GRON. Nec aliter Medic. pr. tert. cum Pithoeano. *sestertia* Medic. sec. Malim *quadrigena milia* , deleta HS. cen-

sum sc. equestrem , ut in Caes. C. 33. *merebantur* Vind. pr. Mox *flagrantibusque* Cort. *mortis* Vind. pr. pro *in ortis* , ut in Vind. sec. Ed. Rom. pr. aliisque apud Burm. de more , & sic C. 22. in Vindobonensibus , ac Medic. pr. & Ed. Rom. *praestitutum* Vind. sec. Cort. *praestitam* Medic. pr. a m. pr. *sed & adjuv.* Medic. pr.

² *In albo.*] Usitatius dicitur *albo adscribi* , quam *in albo adscribi*. Nihil tamen muto. GRAEV.

³ *Adscribi.*] *Ascribi* S. GRON. Item Medic. pr. sec. Vind. uterque, Periz. & Edd. pp. ut in Tlb. C. 51, *albo adscribi*. V. Burm. Dein *dimissa* Cort. *in ordinem suum* Vind. pr.

⁴ *Sorticulaque &c.*] Ex Plauto (Cas. 11, 4, 17. 5, 34.) constat , quae fuerit harum sortium ratio. Globuli erant ex ligno , signis distincti , quos in urnam aquariam singuli mittebant , ut quo ordine a puero , cui hoc negotium mandatum erat , exciperentur , eo dein prodirent sortientes. GRAEV.

⁵ *Simulque.*] *simul* S. GRON. Delevi *que* haud necessarium fide omnium Mediceorum , Politian. Vind. pr. Cort. duorum Torrentii & quatuor Burmanni Codd. atque Edd. Ven. pr. Mediol. utriusque , Sabel. Calder. &c.

fecti praetorii, citharam sustinentes, ¹ post tribuni militum, juxtaque amicorum intimi. Utque constitit, peracto principio, ² Nioben se cantaturum, per Cluvium Rufum consularem pronuntiavit, & in horam fere decimam perseveravit: coronamque eam, & reliquam certaminis partem in annum sequentem distulit, ut saepius canendi occasio esset. Quod quum tardum videretur, non cessavit idemtidem se publicare. ³ Non dubitavit etiam privatis spectaculis operam inter scenicos ⁴ dare, quodam praetorum sestertium decies obferente. Tragoedias quoque cantavit personatus: heroum Deorumque, item heroidum ac Dearum personis ⁵ effectis ad similitudinem oris sui, & femi-

¹ *Post tribuni.] Potribuni S.* Quasi ita vellet indicare porro tribuni. GRON.

² *Nioben.] Nioban S.* GRON. Sic etiam Medic. sec. Exc. Voss. *Niobam* Vind. pr. Ed. Ven. pr. V. supra ad C. 12. *Niobae* Gell. L. xx. C. 7. *Niobem* Medic. pr. tert. Cort. Periz. Edd. primae, aliaque. *Clivium*, ut ediderunt ante Casaubonum perperam, est in MSS. praeter Salm. & Voss. Exc. ac Tornac. V. Torrent. Dion. p. 719. & Fastos. sed in horam Edd. Rom.

³ *Non dubitavit etiam privatis.] Dubitavit etiam in priv. S.* GRON. Negativa particula carent quoque Medicei, Polit. Copes. & Exc. Voss. sed male, ut opinor; quamvis probet summus J. E. Gronovius ad Senecae Thyest. vs. 715. Nam Dio seu Xiphilinus ait, Neronem pecuniam quidem πέντε ἑκατομυριαδας sc. drachmarum i. e. decies sestertium repudiasse; sed nihilominus in theatrum ingressum cithara cecinisse &c. L. LXIII. p. 724. ubi praetorem illum, principis respectu privatum, vocat Λάρχιον Ἀνδρόν. At tali nomine potius quis libertinae videretur esse conditionis, cujus sortis ho-

minibus curules honores denegavit Nero, teste nostro C. 15. quare scribendum forte Λάρετιος vel Λάρχιος Φλαύος. Lartii Flavi in Romanorum Annalibus celebre est nomen. Ceterum nec dubitavit haud male Vind. sec. Cort. licet sequatur etiam. Sic enim passim Suet. & alii: uti & etiam & quoque. V. ad Caes. C. 76. infra C. 23. Cl. Burmannum, in cujus Editione hic etiam est omissum; & contra in rursus additum spectaculis, quam praepositionem ejecerat Casaub. sicut non compareret in Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. aliisque, rectius, ut puto, sive tertio, sive sexto casu, quem praefero, intelligas. In forsitan inrepsit pro antiqua daret in Memm. ut in Claud. C. 35. Ita certe existimavit Gronovius d. l. Sed non dubitavit facere passim apud nostrum. Aug. C. 26. 53. Tib. 24. Ner. C. 40. Domit. C. 2. & saepius.

⁴ *Dare, quodam.] Daret quaedam S.* & adnotavit ad postremam Salmasius (perperam.) Tum sestertium S. GRON. Medicei & alii plures & Edd. Vett. omnibus litteris, ut passim, vocem sestertium exhibent.

⁵ *Effectis.] MSS. & Edd. a Bur-*

minae, prout quamque diligeret. ¹ Inter cetera cantavit *Canacen parturientem*, *Orestem matricidam*; *Oedipodem excaecatum*, *Herculem insanum*. In qua fabula fama est, tirunculum militem, positum ad custodiam aditus, quum eum ornari ac vinciri catenis, sicut argumentum postulabat, videret, adcurrisse ferendae opis gratia.

XXII. Equorum studio vel praecipue ab incunte aetate flagravit, plurimusque illi sermo, quamquam ² vetaretur, de circensibus erat: & quondam tractum ³ Prasinum agitatore inter condiscipulos querens, objurgante ⁴ magistro, de Hectore

re

Burmanno recensitis accedunt Medic. sec. tert. Polit. Vind. pr. Cort. Pulm. uterque, Edd. Rom. pr. Mediol. pr. Cald. habentes *effectis* i. e. perfecte elaboratis ad similitudinem oris sui, & plane os suum exprimentibus: ut in MSS. & Edd. Vett. in Domit. C. 19. ut *duobus ictibus quasi cornua efficeret*, non *effingeret*. Vide quae hic & illic, & ad Ovid. L. VII. Met. 129. laudat Burmannus: nam male glossam esse, statuit Ernesti. Hinc Appul. in Flor. N. 15. *statua qua nihil videtur effectius cognovisse*: quem locum frustra sollicitant. Eundem comparativum adhibuit ille N. 16. & alii. Sic crebro imaginem & statuum *facere*, ut Gr. *ποιεῖν*, dicuntur artifices, quod perperam in *figere* ubique mutaretur. V. Cuper. in Apoth. Hom. p. 133. Herodian. L. 11. C. 9. *εἰκὼν χαλκῷ πεποιημένη*. Horat. L. 1. S. 6. 2. Auson. Ep. 57. 58. 64. Gell. L. x. C. 12. Appul. L. 11. init. *lapis Parius in Dianam factus*, non *fractus*, ut citat N. Heins. ad Val. Flacc. L. v, 188. vel *fiectus*, ut vult ad Ovid. L. IV. ex P. 1, 32.

Phidiaca stat dea facta manu.

¹ Inter cetera.] Interea Vind. pr. Tum *Canachen* Copes. Medic. sec. tert. *Oresten* bene Med. tert. & *Oedipoden* Medic. tres. Vind. pr. Edd. Rom. Mox pro *ornari*, sive in-

strui ad partes agendas, *arctari* Vind. pr. *onerari* M. Gryph. quae habet etiam *obcaecatum*.

² *Vetaretur*.] *Veteraretur* S. GRON.

³ *Prasinum*.] *Prasini* S. GRON. *Prasini* vel *Prasim* dant & quidam Torrentiani, & omnes Burm. meique Codd. nec non Edd. primae, vel *Perasim*, aut *Perasin*, ut Periz. Hinc vel *coloris* aut *panni* subintelligit, vel *Prasinae* sc. factionis coniecit Torrent *quemdam e Prasini* Heins. Sed nil muta. Librarii crediderunt nomen esse aurigae *Prasini*. Capitolin. in Vero C. 5. *Amavit & aurigas, Prasino favens*. Inscr. Grut. p. 337. *Ad Prasinum* &c.

⁴ *Magistro*.] Tres MSS. Casauboni, totidem Gruteri, duo Burmanni, item Medic. pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. cum Edd. aliquot & in his R. Steph. dant *paedagogo*. Nihilominus Burmannus praetulit *magistro*: quia patet, eam querelam accidisse in ludo inter condiscipulos. Verum quid impedit, quo minus illi puerorum comites, ducentes eos in scholam & reducentes, etiam manserint una cum illis ibidem; donec magister seu praeceptor docere desineret; ut sic alumnos quoque interrogare de rebus illic auditis, & calamo exceptis possent. Hinc Quintil.

L. 1.

re se loqui ementitus est. Sed quum inter initia imperii eburneis quadrigis quotidie in abaco luderet, ¹ ad omnes etiam minimos Circenses e secessu commeabat, primo clam, deinde propalam: ut nemini dubium esset eo die utique adfuturum. Neque dissimulabat, velle se palmarum numerum ² ampliare: quare spectaculum multiplicatis missibus in serum protrahebatur, ne dominis quidem jam factionum dignantibus, nisi ad totius diei cursum, ³ greges ducere. Mox & ipse aurigare, atque etiam spectari saepius voluit: positoque in hortis inter servitia & sordidam plebem rudimento, universorum se oculis in Circo maximo prae-buit, aliquo liberto mittente mappam, unde magistratus solent. Nec contentus harum artium experimenta Romae dedisse, Achaïam, ut diximus, ⁴ petit, hinc maxime motus: Institue-
rant

L. I. C. 4. *Paedagogus at unus sit assiduus dicendi non inperitus, qui, si qua erunt a pueris praesente alumno dicta vitiose, corrigat protinus: ubi vide; item Cap. seq. praeceptorem eligere sanctissimum & nihilominus amicum gravem virum, aut fidelem libertum lateri filii sui adjungere, cujus assiduus comitatus etiam illos meliores faciat, qui timebuntur. scilicet in scholis. ut praecessit.*

¹ *Ad omnes etiam minimos Circenses.*] Fuerunt ludi magni, qui publico sumtu populi Romani committebantur, & statis diebus anno quoque, ut mense Decem-bri. Fuerunt his minores, quos Quaestores, Pontifices, privato sumtu edebant, nec tam magno apparatu. Lege ex Salmasiano: *Circenses commeabat e secessu.* GRAEV. *e secessu commeabat* S. GRON. Prae-positione carent mei omnes cum Edd. ante Casaub. *secessu* praepo-nentibus. Quare Burmannum se-cutus sum, e Memm. Cujac. & Exc. Voss. e *sec. comm.* edentem. Supra etiam exfulat ex Edd. Rom. pr.

Mediol. utraque, Sabell. Cald. *mi-mos* in Med. pr. Vind. pr. Edd. Rom. pr. Mediol. pr. Cald. & aliis apud Burm. Mox *ut vel nemi-ni* Vind. pr.

² *Ampliare.*] *Amplari* S. GRON. Item Polit. & Ed. Steph. Mox *mis-silibus* inepte Vind. uterque, Cort. Periz. cum Edd. Rom. Mediol. pr. Cald. &c. Sed bene jam Sabellicus & Beroaldus emendarunt. *protra-hebat* Vind. pr. *protrahebantur* Medic. sec. *deducere* Edd. Rom. cum marg. Periz. qui cum Vind. utroque & Edd. plurimis dat *vo-luit saepius.*

³ *Greges ducere.*] Quae de gre-gibus agitatorum & pantomimo-rum, adnotatio in Ed. Burmanni adscribitur Graevio, non ejus est, sed Schildii. Sed ob verbum *ducere* cum Ernestio *greges* potius capio de equis: quod monuit etiam Ber-negg. in Indice. In Caes. C. 81. *equorum greges.* Appul. L. VII. p. 142. *greges equini.* & passim.

⁴ *Petit.*] *Pctiit* Vind. pr. Edd. Sabell. & Beroaldi. Mox *epistolis* pro

rant civitates, apud quas musici agones edi solent, omnes citharoedorum coronas ad ipsum mittere. Eas adeo grate recipiebat, ut legatos, qui pertulissent, non modo primos admitteret, sed etiam familiaribus epulis interponeret. A quibusdam ex his rogatus, ut cantaret super coenam, exceptusque effusius, *solos scire audire Graecos, solosque se & studiis suis dignos* ait. Nec profectione dilata, ut primum Cassiopen trajecit, statim ad aram Jovis Cassii cantare auspicatus est.

xxiii. Certamina deinceps obiit omnia. Nam & quae diversissimorum temporum sunt, cogi in unum annum, quibusdam etiam iteratis, jussit;
I &

pro epulis Edd. Rom. Dein *scire & audire* male Vind. sec. Cort. *se* abest a Med. pr. *esse ait* Vind. sec. Cort. Porro *affectione dil.* Med. sec. & Vind. sec. a m. pr.

[Cassiopen.] Legendum Cassopen censuit F. Ursinus ex Graeco numismate, in quo ΚΑΣΣΩΠΑΙΩΝ. Stephanus de Urbibus, Κασσώπη πόλις ἐν Μολοσσῶ, ἐπ' ὠνυμῶ τῇ Κασσωπίας χώρῃ. τὸ ἐθνικὸν Κασσωπαῖον, & Κασσώπειον, & Κασσιόπειον. Strabo lib. vii. Χάονες μὲν ἔν τῃ Θεσπρωτοῖ & μετὰ τῆς ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι. Paullo post tamen Κασσιόπην dicit. Καὶ πάλιν ἄλλῃ, Κασσιόπη, ἀφ' ἧς ἐστὶ Βρεντέσιον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι. Et rursus alius (portus) Cassiope, a quo Brundisium stadia sunt mille septingenta. Eadem sane urbs Cassope & Cassiope dicta. Hinc Plinio iv, 1. Cassiopaei. Dicta etiam haec civitas Κασσιωπεία (sic enim apud Harpocrat. legendum pro Κασσιωπεία) & Κασσιωπία. Vid. Harpocrat. in Πανδοσία. Sane apud Gellium in vetusto libro pro Cassiopeia legitur Cassopia. GRAEV. Cassiopem, Cassiopen vel Casiopen MSS. O. nisi quod Asio-pen sit in Medic. sec. Dissentiunt

viri docti, quatenam hic intelligatur Cassiope: Corcyraene insulae urbs & promontorium, an Epiri continentis portus, & prioris colonia: Sed ego quidem tamdiu credam, innui Coreyrae urbem, donec clare mihi demonstretur, Jovem Cassium cultum quoque fuisse illic in continenti. Nam Inscriptiones & nummi huc usque prolati omnes sunt Corcyraeorum, aut Corcyrae eruti. Adi praeter Sponium in Misc. Er. Ant. p. 75. etiam Eminent. Cardinalem Angelum Mariam Quirini de Corcyrae primordiis p. 68. Illustr. Bimardum ad Joberti Scientiam numariam T. i. p. 423. &c. Montfauc. Diar. Ital. p. 424. 430. ubi pro CORVINI IORICO forsan legendum CORVINI L. sive Libertus, ORICO. De ratione nominis Jovis Cassii vel Casii, qui etiam ad Pelusium Aegypti & Seleucia Pieriae in Syria prope Antiochiam fuit cultus, vide Doctiss. Boivinum juniorem in Dissert. de MSta regiae Bibl. Anthologia in Mem. Acad. Reg. Inscript. &c. T. 111. p. 370 &c. Ed. Amst. Casii habent MSS. excepto Harl. & Edd. Rom. ac plurimae. Sabell. Beroald. Cald. Steph. Casii dedere; ut certe in nummis & Inscriptionibus ple-

¹ & Olympiae quoque praeter consuetudinem musicum agona commisit. Ac, ne quid circa haec occupatum avocaret detineretve, quum praesentia ejus urticas res egere a liberto Helio admoneretur, rescripsit his verbis, *Quamvis nunc tuum consilium sit & votum, celeriter reverti me: tamen suadere & optare potius debes, ut Nerone dignus revertar.* Cantante eo, ne necessaria quidem causa excedere theatro licitum ² erat. Itaque & enixae quaedam in spectaculis dicuntur, & multi taedio audiendi laudandique clausis oppidorum portis, aut furtim defiluisse de muro, aut, morte simulata, funere elati. Quam autem trepide anxieque certaverit, quanta adversariorum aemulatione, quo metu iudicum, vix credi potest. Adversarios quasi plane conditionis ejusdem, observare, ³ captare, infamare secreto, nonnumquam ex occurſu maledictis incessere: ac, si qui arte praecellerent, corrumpere etiam solebat. Iudices autem prius quam inciperet, reverentissime

risque, sicut Graecis & Latinis prima syllaba est brevis, quando de Syro vel Aegypto Jove loquuntur. KACCIOC tamen in uno apud Sponium. *Est* exſulat a Mediceis & duobus Burm. Ceterum *Cassiope* in loco, de quo agit Cl. Burmannus, Propertii L. 1. El. 17. 3. portum esse, non ſidus coeleſte, diu est quod Graevium, legentem *ex ſolito*, docuerit N. Heinfius, ut ad eum testatur T. iv. Syll. Epist. p. 227. Vide etiam p. 201. 210. In multis MSS. ibi *Calliope*.

¹ *Et Olympiae quoque.*] Ita MS. S. vulgo omittunt copulam sine causa. GRON. Copulam addunt etiam tres Medicei, Polit. Cort. duo Burm. & Ed. Steph. quare admiſi. V. Burm. & ad C. 21. *nec etiam.* Vind. pr. *Olympiaeque.* Supra in *unum annum cogi* Medic. pr. Dein circa hoc Vind. pr. Cort. Periz.

Edd. Rom. Mediol. Sabell. Cald. Ber. *celeriter reverti me*, ut cum Steph. edidit Caſaubonus, est etiam in Pulm. Memm. Mediceis, Vindob. utroque, Cort. Exc. Voſſ. non *me cel. rev.*

² *Erat.*] Vind. pr. Exc. Cuj. *est.* Statim & deest in Cort. Vind. sec. in cujus & Periz. margine *eveniſſe*, ut in Edd. Rom. Dein *dicuntur.* Multi Vind. sec. Cort. Harl. Periz. Edd. Rom. Med. Sab. Cald. Beroald. in quibus Edd. aliisque *disſiſſiſſe* aut *disſiſſiſſe*, prave. *cluſis* Corſend. pro V. L. *ſimulato* Vind. pr. Perperam Bqxhornius legit *fuere.* Tunc enim & *deſiſſuerunt* ſcribi debuerat. *tepide* Ed. Mediol. pr. & Cald.

³ *Captare.*] *Cauſare* Vind. sec. Cort. Hulſ. *cantare* Med. tert. Copel. Dein perperam quaedam Edd. jungunt *ſecreto nonnumquam.*

me adloquebatur, ¹ *omnia se facienda fecisse*, sed eventum in manu esse Fortune: illos, ut sapientes & doctos viros, fortuita debere excludere: atque, ut auderet, hortantibus, aequiore animo recedebat; ac ne sic quidem sine sollicitudine taciturnitatem pudoremque quorumdam pro tristitia & malignitate arguens, suspectosque sibi dicens.

XXIV. In certando vero ita legi ² obediebat, ut numquam exscreare ausus, sudorem quoque frontis brachio detergeret: atque etiam in ³ tragico quodam actu, quum elapsum baculum cito resumisset, pavidus & metuens, ne ob delictum certamine submoveretur, non aliter confirmatus est, quam adjurante hypocrita, non animadversum id inter exultationes subclamationesque populi. Victorem autem se ipse pronuntiabat. Qua de causa

¹ *Omnia se facienda fecisse.*] Valde vereor, ne *facienda* sit glossema, & ne scripserit Suetonius: *omnia se fecisse*. quia tamen codices repugnant, ἐπιχρῶ. GRAEV. Nemi hoc perluadebit Graevius, Latine docto. Mox *sapientis* Med. tert. Polit. ut adderet Med. sec. a m. pr. Vind. pr. aliique apud Burm. orantibus Cors. a m. pr. & Edd. Rom. Dein at ne sic Medic. pr. non male. Nec Med. tert. Vind. sec. & malign. pro ac m. dedi fide Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. plurimumque, ut suspicor.

² *Obediebat.*] Cod. Salm. *oboe-* diebat, ut semper Pandectes Florentinus, aliique veteres libri, sed male. GRAEV.

³ *Tragico quodam.*] Ita MS. S. vulgo *quodam tragico*. GRON. Vocum ordo, quem cum Gronovio exhibui, habetur etiam in Medicis tribus, Copes. Ceterum Casaubono aliisque adsentior quoque *baculum* hoc loco explicantibus sceptrum regium, dum regis alicujus personam agebat. V. Dion. p.

719. 725. & supra C. 21. quamvis & alii histriones baculum incurvum gesserint. Scepro enim ornati in scenam prodibant regem acturi, ut docet Demosthenes de falsa legat. p. 232. Hinc Ovid. L. III. Am. 1, 13. de Tragoedia, *regali poemate ait, Laeva manus sceptrum late regale tenebat.* Huc pertinet Plin. L. XXXVII. C. 2. *Neronis principis, qui sceptrum & personas histrionum & cubilia amatoria unionibus construebat.* Frustra nuper vir doctus J. Bened. Carpzovius de lituo histrionum atque hypocritarum in genere intelligi voluit in Paradoxo Stoico Aristonis Chii, S. I. Cap. 7. Nec obijciat, *σκῆπτρον* quidem Graece dici omnem baculum, at Latine *baculum* de scepro non usurpari: en Flori locum L. III. C. 19. §. 10. *Ipse veste purpurea argenteoque baculo, & regium in morem fronte redimita.* Mox ne ob id delictum Cort. & contra dein id exsulat ab eodem & Vind. sec.

caussa & praeconio ubique ¹ contendit. Ac ne
cujus alterius hieronicarum memoria, aut vesti-
gium exstaret usquam, subverti, & unco trahi,
abjicique in latrinas omnium statuas & imagines
imperavit. Aurigavit quoque plurifariam, Olym-
piis ² vero etiam decemjugem: quamvis id ipsum
in rege Mithridate carmine quodam suo reprehen-
disset. Sed excussus curru, ac rursus repositus,
quum perdurare non posset, destitit ante decur-
sum: neque eo ³ secius coronatus est. Decedens
deinde, provinciam universam libertate donavit:
simulque judices civitate Romana, & pecunia gran-
di. Quae beneficia e medio stadio, ⁴ Isthmiorum
die, sua ipse voce pronunciavit.

xxv. Reversus ⁵ e Graecia Neapolim, quod in
ea primum artem protulerat, albis equis introiit,
dissecta parte muri, ut mos hieronicarum est. Si-
mili modo Antium, inde Albanum, inde Ro-
mam. Sed & Romam eo curru, quo Augustus
olim

¹ Contendit.] Condit S. GRON. Supra ipse se Vind. pr. & idem mox subvertit & u. trahit.

² Vero.] Deest Vind. pr. ac rur-
sus absunt ab Edd. Rom.

³ Secius.] Setius S. GRON. Se-
rius Cort. Neque eo s. pronec re-
scribi curavi fide Mediceorum, Co-
pes. Vind. sec. Ed. Torrent. deinde
non comparet in Medic. tert.

⁴ Isthmiorum.] Isthmiorum S.
GRON. Histimorum Vind. pr. Ed.
Rom. pr. ubi desideratur stadio;
sicut in Medic. sec. a m. pr. non
est e. A Vind. pr. exulat quoque
ipse.

⁵ E Graecia.] A Graecia Me-
dic. pr. cum duobus Burmanni,
quem consule ad Calig. C. 4.
Nam sic quoque in Tib. C. 20.
A Germania regressus. Liv. L.
xxxii, 31. Litterae Consulium a Gal-
lia adlatae: ubi vide Drakenb.
Vitruv. praef. L. ii. Profectus a

Macedonia ad exercitum: ubi in uno
Voss. e M. Sed L. vii. Praef. A
Macedonia Zoilus Alexandriam ve-
nit. Flor. L. ii. C. 12. in f. A
Macedonia venire, quod adhuc an-
helarent. Mox primam Edd. Rom.
pr. Mediol. Cald. cum aliis apud
Burm. sed & Romam desunt Vind.
pr. distincta Med. pr. Copes. chla-
midem duo Burm. Vind. pr. Polit.
& Ed. Ven. pr. Facile hac voce,
vel ut Lipsius & Torrentius puta-
runt, veste possit carere; sed inter-
pres potius ad marginem videtur
adscriptisse chlamydem, qualis erat.
Dio seu Xiphil. p. 723. ἀλβεγίδα
χρυσόπασον ἔχων. Alii ἐνσίδα vo-
cant hieronicarum vestem. purpu-
ream togam Graecanicam ait in Do-
mit. C. 4. si sana est lectio. Per
vestem, si a Suetonio est, tunicam
intellige cum Ernestio, distinctam a
chlamyde,

olim triumphaverat, & in veste purpurea, distinctaque stellis aureis chlamyde, coronamque capite gerens ¹ Olympiacam, dextra manu Pythiam, praecedente ² pompa ceterarum cum titulis, ubi, & quos, quo cantionum, quove fabularum argumento vicisset: sequentibus currum ovantium ritu plauforibus, ³ Augustianos, militesque se triumphi ejus clamitantibus. Dehinc ⁴ diruto Circi maximi arcu,

¹ *Olympiacam.*] Sic restitui cum Casaubono, Graev. Gron. aliisque. Cl. Burm. e MSS. duobus & Edd. Vett. praetulit *Olympicam* contra optimum Torrentii librum, eaque, quibus usus est, excerpta. Adde Memmianum, Medic. sec. tert. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. Et sic passim Graeci ac poëtae. Sed & auctor ad Herenn. L. IV. C. 3. Si quis ad Olympiacum venerit cursum. Justin. L. XIII. C. 5. In mercatu Olympiaco magnos motus fecerant.

² *Pompa ceterarum.*] Plerique MSS. & Edd. Vett. etiam Sabellici & Beroaldi, licet in notis ceterarum exhibent, ostendant ceterorum; forsitan quia crediderunt, non nili de hominibus dici posse praerere; unde etiam Cl. Burmannus videtur transponere pompa, cum ceterarum titulis. Sed ceterarum, quod est in melioribus codicibus, ut Memm. Turnebi L. XXIV. Advers. C. 6. Medic. tert. & quibusdam Edd. & in his Bonon. Bas. Junt. Ald. Steph. Pulm. & seqq. recte, & hoc quidem loco, se habet. Sic enim breviter de re, quae praefertur, dixit & auctor in Calig. C. 32. Praecedente titulo, qui &c. quas voces frustra invertit vir clarissimus. Sil. x, 568. praecedens exsequias decorabat imago. Eodem modo Flor. L. I. C. 13. ait fugientia sacra, quae plaustris inposita auferebantur. Appul. L. III. p. 51. Jussis balnearibus (instrumentis) adsequi. Pompa coronarum dicitur, ut Valer. Max. L. III, 2, 24. numerosa donorum pompa. Adhaec alii gesserunt coronas, alii titulos;

ut patet e Xiphil. p. 723. Καὶ ἐσφοίτησαν πρῶτον μὲν οἱ τῆς σφάνης, οὓς ἀνῆρε, ἄνω κομίζοντες (male vulgo ἀνῆρεν κομ) καὶ μετ' αὐτῆς ἕτεροι στανιδιάτε ἐπὶ δοράτων ἀναλείνοντες, &c. ἐφ' οἷς ἐπεγίγραπτο τότε ὄνομα τῶ ἀγῶνι, καὶ τὸ εἶδος τῶ ἀγωνίσματος. Forsan etiam quas coronas, non quos, mox videri posset scribendum. Vincere coronas enim pro vincendo comparare est, uti in Inscript. Grut. p. cccxxxvii. praemia majora vicit. Supra in Aug. C. 71. vicissem vel L. milia. Nihil tamen contra MSS. muto: quia eos, qui a se victi sunt, videtur considerasse Nero, uti Imperator vere triumphans considerabat hostium duces regesque, eorum nomina in pompa praeficiens. Atque eo alludit Dio sive Xiphilinus p. 719. Ἐνίκησε νίκας, οἷας στρατοπέδῳ ἐπρεπε καὶ κατέλυσε Τερωνὸν καὶ Διόδωρον, καὶ Παμμόνην, οἷα Φίλιππον, ἢ Περσέα, ἢ Ἀντίοχον. quo abest a Vind. pr.

³ *Augustianos.*] Sic MSS. O. si excipias Perizon. in quo, & Edd. Med. pr. Cald. Ant. Gryph. Augustanos, male. Vide Fabretti Inscript. C. v. p. 356. Hagenb. Ep. Epigr. p. 503. &c. Augustianosque se milites tr. Edd. Rom. pr. quoque, & clamantibus Edd. Mediol. utraque, Cald. &c.

⁴ *Diruto Circi maximi arcu.*] Cur hunc arcum diruit? quia solebant Hieronicae in patriam invehī diruta parte muri, ut notum. Sed quoniam Romani muri erant sacri, ideo iis pepercit Nero, & loco mu-

cu, per Velabrum Forumque, Palatium & Apollinem¹ petiit. Incedenti passim victimae caesae, sparso per vias idemtidem croco, ingestaeque² aves, ac lemnisci, & bellaria. Sacras coronas³ in cubiculis circum lectos posuit. Item statuas suas citharoedico habitu: qua nota etiam nu-

rorum deiecit circi maximi arcum, ne quid videretur deesse pompae, qua victores ludorum sacrorum domum reversi se suis civibus jactabant. Cum vero triumphantes imperatores solerent petere Capitolini Jovis, Nero Hieronica petiit Palatini Apollinis templum. GRAEV. Non circi arcum dirutum esse, sed murorum partem disjectam, & portas aliquatenus diffractas, ait Xiphilinus p. 723. tacens de disiecta muri parte Neapoli, & Antii &c. de qua noster hujus Capitis initio, ac primo in Capitolium, dein in Palatium ascendisse, refert. Sed & auctor non videtur negare Romae quoque *disiectam muri partem*. Nam cum rerulit, ita Neronem introiisse hieronicarum more, quod & Xiphilinus addit, Neapolim, subdit *simili modo Antium, inde Albanum, inde Romam, sed & Romam eo curru*: ubi male & deleri voluit Torrentius. obruto Med. sec.

¹ *Petiit.*] *Petit* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Exc. Voss.

² *Aves.*] Quam varii generis res in honorem victorum jactaverint veteres, ostendit Casaubonus. Sed de avibus quis unquam audivit? Vivaene illae erant, an mortuae? Nugae. Quid pro voce corrupta *aves* reponendum sit, non sane liquet. Forte: *ingestique flores*. Non enim credibile, *φύλλοβολίαν* usitatissimam in honoribus hieronicarum fuisse Romae tum praetermissam. GRAEV. Recte Graevius suspectas habet istas *aves*: & bene videt, memorari debuisse *flores* & *coronas*, sive *jacula floris soluti fersi*, cui *lemnisci* conveniant.

Nam *carnes*, & sic *aves*, jactari fuisse solitas victoribus ludorum in donum & honorem, probare debuerat Cl. Ernesti, *aves* retinens. Sed *ingestique flores* si scripsisset auctor, non credo, eos tantam Metamorphosin a librariis passos fore, ut in *aves* deformarentur. Aliud quid latere, & plura desiderari videntur, nec restituenda, nisi meliorum librorum ope. Attende, quaeso, lector, nullam hic fieri mentionem acclamationum, quae per *io* & *ave* sine dubio illi factae sunt, & late recensitae a Xiphilino p. 724. ubi inter alia vulgo *Ὀλυμπιονίκῃ καὶ Πυθιονίκῃ καὶ Ἀγῶνι*. al. *ὀβῶ*: de quo *ave* vide etiam ad Claud. C. 21.

³ *In cubili circum lectos.*] Inepta est scriptura. Lege ex codice Salmasiano & editione Roberti Stephani: *Sacras coronas in cubiculis circum lectos*. Nam quamvis etiam in obelisco suspenderit coronas, ut ex Xiphilino Nicolaus Loensis docuit, potuit tamen etiam in cubiculis eas dedicare quasdam, ut iis oculos pasceret, qui tantopere iis capiebatur. GRAEV. *In cubiculis* exaratum est in Politian. Vindob. utroque, Cort. Copes. Exc. Voss. atque conspicitur in Edd. aliquot. At Medic. tert. cum Exc. Cuj. dat *in cubilis*. Palat. pr. sec. *in cubilibus*. Ceteri cum Edd. sec. xv. aliisque *in cubili*: quia vero Dio sive Xiphilinus p. 724. scribit, coronas in circi Obelisco Aegyptio, quem scilicet advehi, ibique in media circi meta Soli dicatum locari jusserat Augustus (ut docet On. Panvinus de Circ. L. 1. C. 17.) Nicol. Loensis legit *in obeliscum circi injectas*. If. Vossius *in obeliscis circi coniectas*.

numum percussit. Ac post haec tantum ¹ afuit a remittendo laxandoque studio, ut conservandae vocis gratia, neque milites umquam, nisi absens, aut alio verba pronunciante, adpellaret: neque quidquam serio jocove egerit, nisi adstante pho- nasco, qui moneret, parceret arteriis, ac fuda- rium ad os adplicaret: multisque vel amicitiam suam obtulerit, vel similitatem indixerit, prout quisque se magis parciusve laudasset.

xxvi. Petulantiam, libidinem, ² luxuriam, a- varitiam, crudelitatem sensim quidem primo & occulte, & velut juvenili errore, exercuit: ³ sed ut tunc quoque dubium nemini foret, naturae il- la vitia, non aetatis esse. Post crepusculum sta- tim

Si plures uno obeliscos, alterum So- lis, alterum Lunae, in circo tunc, uti postea teste Victore, fuisse, probari posset, ego ab hac lectione non alienus forem. Tutae enim illic satis fuissent, utpote Impera- toriae, sacrae & divinae. Burman- nus legit *in cubiculo circi fixas* ca- piens de suggestu, ex quo ludos spectabat Nero: qualis *cubiculi* in Amphitheatro est mentio C. 12. ubi vide Casaub. & Torrent. *pulvi- naris* in circo mentio in Caes. C. 76. Aug. C. 45. Claud. C. 4. vel *circum lectos* retinet, intelligens a- micorum una cum Imperatore illic cubantium. Verum ex hac descri- ptione *in cubiculo circum lectos*, ne- mo potest vel sagacissimo ingenio subodorari cubiculum intelligi, quod erat in circo, si tale quidem *cubi- culum* illic & *lecti* fuere: Nec *circa lectos* amicorum, qui habuerint non procul a circo coenacula & *oixias*, posuisset Nero, qui omnium hono- ri tanto opere invidebat. Vel ergo Suetonius dissentit a Dione, vel de *circi obelisco* egit quoque. Et pro- fecto quis credat, Neronem suas quoque statuas citharoedico habitu in cubiculis circum lectos posuisse? Hoc tamen retulisset auctor, si vul- gari lectione *cubiculis*, quam re-

cepi quidem cum Ernestio, acquie- scamus. In publico eas potius po- sitas fuisse, voluit indicare auctor, qui subdit, *qua nota etiam numum percussit*. Certior igitur medicina a sanioribus codicibus est expectan- da.

¹ *Absuit.*] *Afuit.* Mox *astante* S. GRON. Item duo Medic. & Exc. Voss. *affuit* in Med. tert. Vind. pr. Dein *jocoque* Cort. *assistente* Med. pr. Copes. *astante* in pluribus, de more. Tum *applicante* Vind. sec. Cort. *appellaret* Vind. pr.

² *Luxuriam.*] *Luxuriem* S. GRON. Item Medic. pr. Dein edi curavi cum Ernestio & *velut*, auctoritate om- nium Mediceorum, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Cuj. Cap. seq. *jocularia* & *latebras*. Vulgo deest &. Mox ob vocem *sensim* contra MSS. O. Celeb. Ernesti edidit *exseruit*, e Tib. C. 33. *Principem paullatim exseruit*. Adi ad ejus vi- tae C. xi.

³ *Sed ut.*] *Sed* & S. GRON. *Et ut* Vind. pr. *nemini dubium* Vind. uterque. *foret nemini* Med. pr. Mox *screpulum* Vind. pr. *pilleo*, ut in aliorum MSS. ita in Mediceis, & Edd. Sabell. Cald. Beroaldi. *pil- leolo* Vind. pr.

tim adrepto pileo vel ¹ galero, popinas inibat : circumque vicos vagabatur ludibundus, nec sine perniciē tamen. Siquidem redeuntē a coena verberare, ac repugnantes vulnerare, cloacisque demergere ² adfuerat : ³ tabernas etiam effringere & expilare : quintana domi constituta, ubi partae & ad licitationem ⁴ dividendae praedae pretium ⁵ absumeretur. Ac saepe in ejusmodi rixis, ocu-

¹ Galero.] *Galerio* S. GRON. Mox *vagabatur* desideratur in Edd. Rom. & Burm.

² Affuerat.] Ita MS. S. vulgo *assueverat*. GRON. Sic edidi quoque fide Mediceorum, Polit. Vindobonensium, Cort. Cop. Periz. Edd. primarum, Romanis exceptis, aliarumque, ac Stephani.

³ Tabernulas.] *Tabernas* S. GRON. Neque aliter Medic. pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. Copes. male, iudice Burmanno, qui minutorum *negotiatorum* tabernulas distinguit a *mercatorum* grandibus tabernis, quas custodibus magis munitas ait. Tabernas alias majores, alias minores fuisse, non nego : Sed *institorum* erant, vel si majores tabernas haberent, *negotiatorum* : (ut in Ner. C. 32. *praecelusi cunctos negotiatores*) non *mercatorum* magnariorum, quibus ministeria & opera saepe praestabant *institores*. Nos distinguimus inter *Winkelier*, en *Koopman*. Vid. J. Paulus L. 11. Rec. Sent. T. 8. §. 3. In his tabernis sive tabernulis habitabant, ni fallor, etiam saepe *tabernarii*, viliores cives, a quibus *comoedia tabernaria* dicta, de qua vide Cuper. L. 1. Obs. C. 10. Atque, ut aliae domus, obicibus & ferreis instrumentis contra fures nocte erant munitae, & a cane quoque custoditae. V. Juv. S. 111, 304. Paullum Lib. ix. Dig. T. 1. Lege 2. §. 1. Immo *tabernas* rectius esse, quam *tabernulas*, docet clare Xiphilinus L. LXI. p. 693. ubi petulan-

tiam Neronis cum nostro & Tacito L. xiii. C. 25. describit, *ἐδὲ ὅδ' οἱκοὶ μένειν ἀσφαλὲς ἐδενὶ ἐγίγνωτο, ἀλλὰ καὶ ἐς ἐργαστήρια ἔοικας ἐσεπῆδα*. Neque enim domi manere ulli tutum erat. Quippe & in officinas ac tabernas irruebat. In Glossis minus bene *taberna* cum *officina* & *tabernarius institor* cum *officinae magistro* confunduntur. Dein recte Beroaldus docuit legendum *ubi partae, & licitationem*; cum male in Edd. Mediol. pr. & Venetis ederetur *parte*; *ubi & ad licitatore*. In Vind. sec. a m. pr. Cort. *sibi pro parte*.

⁴ Dividendae.] Hic quoque Torrentius fuit audiendus, legendum esse *dividendae*. Nam ad Quintanam in castris erat forum, ubi vendebantur, non dividebantur, res ibi venales. GRAEV. Immo dividebantur, ut per partes venderentur. Alterum male coniecit jam olim Beroaldus. Vide hic Burm. & me ad Caes. C. 54. *Aurum promercale divideret*. De *Quintana* consule Hygin. Grom. p. 7. Ed Schel. & T. x. Th. Graev. p. 1022. ubi videbis, perperam a Schelio & Ernestio illic locari *portas Quintanas*. Nullae fuere portae eo nomine, ut bene alii observarunt. In Festi Epitomatore Paullo pro *porta* ex Iudoro posset legi *platea*. Ibi enim forum rerum venalium, non *ubi erat porta*.

⁵ Assumeretur.] *Absumeretur* S. GRON. Uti e MSS. legi jusserunt Turneb. L. xxiv. Advers. C. 6. ac Torrent, Adde Medic. tert. Exc. Voss.

oculorum & vitae periculum adiit, a quodam laticlavio, cujus uxorem adtrectaverat, prope ad necem caesus. Quare numquam postea ¹ publico se, illud horae, sine tribunis commisit, procul & occulte subsequenteribus. Interdium quoque clam gestatoria sella delatus in theatrum, seditionibus pantomimorum ex parte proscenii superiori, signifer simul ac spectator aderat. Et quum ad manus ventum esset, lapidibusque & subselliorum fragminibus decerneretur, multa & ipse jecit in populum, atque etiam praetoris caput confauciavit.

xxvii. Paullatim vero invalescentibus vitiis, jocularia & latebras omisit, nullaue dissimulandi ² cura ad majora palam erupit. Epulas ³ a medio die ad mediam noctem protrahebat: refotus saepius calidis piscinis, ac tempore aestivo ⁴ nivatis. Coenitabatque nonnumquam & in publico, Naumachia

Voss. In primo *adsum*. Scilicet impensum a singulis per licitationem, & emtionem rerum pretium absumebatur, sive prodigebatur epulis genialibus inter socios institutis. Res enim fiebat occulte, ad quam nemini, nisi sociis accedere licebat. Plura v. apud Burm. & Ernest. Sed in Vind. pr. est *assume- ret*, quasi hic vellet etiam reprehendere *avaritiam* Neronis, sibi insuper sumendi: ut apud Vell. L. i. C. ii. Ovid. iii. Art. 142, vel *absumendi* atque auferendi totum pretium. Arbitrium lectori permitto.

¹ *Publico se.*] Ita MS. S. vulgo *se publico*. GRON. Se postponunt quoque Medicei, Polit. Vindobonenses, Periz. Voss. & alii cum Edd. Rom. Mediol. Venetis, Bonon. aliisque, recte. Supra in nonnullis Edd. Vett. prave *laticlavo*, de quo vitio alii jam monuerunt. Mox gestoria Vind. pr. e parte Medic. tres. prosceni pr. & tert. superiore

sec. & tert. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. Et ante *quum* deest Periz. Edd. sec. xv. aliisque.

² *Cura.*] *Causa* Med. pr. a m. pr. Edd. Rom. Mediol. Sab. Cald. Ber. V. Burm.

³ *A medio die.*] Vere ita e suis MSS. excudi curavit Casaubonus, cui sequentes Editores obsecuti sunt. At Clar. Burmannus reposuit *e m.* quia id in ipsius MSS. & Edd. prioribus exhibetur. Verum a praebent quoque Memm. Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. uti exigit vulgaris Latinae linguae usus. Ferrem *e die in noctem*, sed non *e die ad noctem*: neque *de die*, licet *potare de medio die* dixerit Horit L. ii. S. 8, 3. Passim *a mane* vel *mani ad vesperam*; *a vespera ad lucem*; & similia *ὅσα νόμις*.

⁴ *Nivatis.*] Solebant veteres non solum nive refrigerare pocula, sed & piscinas. Hinc Seneca L. iv. Nat. Quaest. cap. ult. *Itaque nix ista, in qua etiamnum natatis, eo perve-*

machia praeclusa, vel Martio campo, vel Circo maximo, inter scortorum totius urbis ¹ ambubajarumque ministeria. Quoties Ostiam Tiberi deflueret, aut Bajanum sinum praeternavigaret, dispositae per litora & ripas ² deversoriae tabernae parabantur, ³ insignes ganeae & matronarum institorio, copas imitantium, atque hinc inde hortantium, ut adpelleret. Indicebat & familiaribus coe-

nit usu, & quotidiana stomachi servitute, ut aquae locum obtineat. Ubi recte Palatini tres: in qua etiam natis. Gruterus hunc locum non esse sanum affirmat, ego nihil vitii video. Nam Senecae tempore etiam in piscinis nivatis natare solebant, ut ex hoc loco Suetonii patet. Credo tamen, Senecam scripsisse, quia libri multi prae se ferunt etiamnum, in qua etiam nudinatis. GRAEV. Rectius udi corrigit Heinsius, id est ebrii. Vide Advers. L. 1. C. 10. mirratis hic exaratur in Vindob. pr. Supra saepe in Vind. sec. Cort. & mox coenitabat n.

¹ Et Ambubajarum.] Ita MS. S. nisi quod in eo fuerit & ambubajarum. Vulgo ambubajarumque. GRON. Memmiano accedunt tres Medicei, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. & Exc. Voss. In Edd. Rom. ambubajarumque. Infra ad Baj. sinum Medic. sec. cum Edd. Rom. Mediol. Sab. Cald. Ber. aliisque, male. Bajarum Cort.

² Deversoriae.] Deversoriae S. GRON. V. ad Caes. C. 72.

³ Insignes ganeae & matronarum institorio.] Procul dubio recte vidit Salmasius de usuris p. 351. legendum esse, insignes ganeae & matronarum institorio. Illae tabernae deversoriae insignes erant ganeae & institorio matronarum, hoc est, in illis tabernis vendebantur omnis generis obsonia, & matronae copas imitantes erant pro institoribus, qui illas merces solebant vendere. Institores enim erant, qui aliorum merces solebant venales propone-

re & circumferre, quive praepositi erant alicui negotiationi, ut notum est ex Jctis. Institor biberinae tegetis Juvenal. Sat. 7. Et Horat. Od. 6. lib. 3.

Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito, seu vocat institor,

Seu navis Hispanae magister,
Dedecorum pretiosus emtor.

Sive matronam vocet institor, qui magistri navis Hispanae merces vendit, sive ipse magister navis, qui merces Hispanicas advexit. Ipsi enim mercatores solebant navibus aut suis aut conductis negotiandi causa saepe terras externas adire. Horat.

Currit mercator ad Indos.

Interpretes superiorem locum Horatii male vulgo exponunt. Ovid.

Institor ad dominam veniet distinctus emacem.

Si ganeae legatur, quod in omnibus editis habetur, nihil est unde pendeat institorio. Sed ab insignes pendet ganeae & institorio. Institorium autem subaudi munus, ut bene Torrentius, est institoris functio, partes. Dicitur, ut institoria actio in Pandectis. Clarissimus & amicissimus collega meus Paulus Bauldri veteriorum editionum lectionem non putat improbandam. In iis scribitur institorias operas. Sic autem totum locum constituit insignes ganeae matronarum, institorias operas imitantium, atque hinc inde orantium, ut adpelleret: ganeae, in quibus matronae institores imitantes, & suas merces laudantes invitabant ad emendum pra-

coenas , quorum uni ⁱ mitellita quadragies HS.
con-

praetervementes. *Institoriae operae*: ut in Augusto C. 43. *Scenicae & gladiatoriae operae*. Ad *scenicas quoque & gladiatorias operas etiam equitibus Romanis aliquando ususest*. Nonnullos equites, qui scilicet histriones in scena, nonnullos, qui gladiatores agerent in amphitheatro, adhibuit. Cui sane subscribere, nisi veterrimi & fidelissimi codices aliud suaderent. Nam in Salmasiano clare *institorio copas imitantium*. Corrupte quidem Viterbiensis, sed ut vestigia veri clarissime in illo liceat videre: *matronarum institor locopasimit*. Male convulsae sunt & male coierunt divellendae voces. pro *institorio* scriptum est *institor*, dein *copas imitantium* coaluit in *copasimitantium*. Unde Robertus Stephanus, corruptius edidit: *matronarum institorum loco passim imitantium*. Alii vulgatiores voces, quia minus tritae & notae erant *institorio* & *copas*, substituerunt *institorias operas*. GRAEV. Quam varie hunc locum legant viri docti, & discrepent MSS. & Edd. videri potest in commentariis. *Ganeae* & exstat in omnibus codicibus. Nisi quod & omittatur ab uno Ursini & Torrent. MS. ac praemittatur in Copes. & Seb. Gryph. marg. *institor loco pas invitantium* Medicei pr. tert. *institor loco pas imitantium* Polit. Vind. pr. *institor copiis imit.* Vind. sec. *institor* (ad marg. instar) *copias imit.* Cort. *institor copias invitantium*. Edd. Rom. *instar loco passim invitantium*. Medic. sec. cum duobus Burm. & Edd. plerisque Vett. *institorias operas imitantium*, non male si & *capias* pro *etiam*, vel eam vocem substituas cum Torrentio & Burm. hoc modo, *insignes & ganeae, etiam m.* Nam praeter matronas aderant etiam vulgaria prostibula. Neque enim puto a quoquam probatum iri conjecturam Cl. Ernesti *ganeae*, & *insignes matronarum* pro illustres matronae. (Vide ad

C. 33.) Obstat enim verbum *parabantur*, ut ipse vir acutissimus sensit. Neque illud mutandum est. Adi Heins. ad Claud. Conf. Prob. & Olybr. vf. 264, *Tecta parant epulis*. *Institorio* vero vel *institoria* substantive non temere sine alia auctoritate admittenda videntur. Placet mihi maxime lectio Edd. Ald. Steph. Junt. &c. *institorum loco passim invitantium*. Atque ita Burm. nisi quod *quasi*, non *passim* conjecerit. Unde vero Casaubonus ediderit *hortantium*, nescire se scribit Cl. Burmannus, reponens *orantium*, quod ante Casaubonum vulgo probabat. Sed sine dubio Casaubonus optimos suorum codicum est secutus, sicut *hortantium* exaratum est in Memm. Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. aliisque. Non tam precibus *orabant*, quam blandimentis & lenociniis, ac quavis mercium suarum commendatione *invitabant* & *hortabantur*, ut ad se appelleret. In Vind. pr. *applauderet*.

ⁱ *Mellita*.] *Mellita*, credo, dicta est, quia in illa coena fuerunt pretiosissima bellaria mellita. Utebantur enim melle in bellariis conficiendis pro nostro saccharo, cujus usus illo tempore non nisi in medicina erat. *Mitellita* Salmasii nec librorum nec aliorum scriptorum fide & auctoritate nititur. *Rosaria* vero, in qua fuerunt unguenta & coronae rosaceae magni pretii. GRAEV. Fallitur Graevius. Nam multi Codd. habent *mitellita*, ut patet e virorum doctorum notis, & sic Memm. ac Medicei tres, *mitellita* Vind. pr. *metallica* vel *metalita* Vind. sec. Cort. *mitelita* Ed. Camp. sive Rom. pr. In cunctis scriptis & Edd. Vett. *constitit* ante Beroaldum, in cuius Ed. Mediol. *constituerunt* Bonon. & aliis *constiterunt*. Vix dubito, quin *mitellita* pendeat a substantivo *coena*, cujus scilicet obsonia vel apophoreta pretiosissima in formam *mitellarum* seu

constitit, alteri pluris aliquanto¹ absortio rosaria.

xxviii. Super ingenuorum paedagogia, & nuptiarum concubinatus, Vestali virgini² Rubriae vim intulit. Acten libertam paullum³ afuit, quin justo matrimonio sibi conjungeret: submissis consularibus viris, qui regio genere ortam⁴ pejerarent. Puerum Sporum, exfectis testibus, etiam

parvarum mitrarum textilium fuerint adposita & distributa: sic enim malo, quam coronas e nardi folio & serico contextas intelligere. Tunc praeferrem *mellita* cum Turnebo aliisque. Vind. pr. & *quadrages*. MSS. pleriq. & Edd. Vett. *sestertium*. Salmasius legit *sestertio*. Ciaccionius *quadrigentis sestertiis*. Ad Casaub. ad Vitell. C. 13. *Indicebat aliud alii, nec cuiquam minus singuli alparatus quadringenis milibus nummum constiterunt*. Dein plures Medic. tert. Vind. sec. Cort. Pal. sec.

¹ *Absortio rosaria*.] Abest *abs*. a MS. S. GRON. Abest etiam a Regiis, Lisl. item duobus Pulm. totidem Palat. quatuor Burm. Medicis tribus, Vind. utroque, Cort. & Edd. multis, in quibus R. Steph. debebatque Gujetus, cumque eo Pitiscus. In reliquis & Edd. Vett. *ab syrtio*, *absyrtio* vel *absirtio*, nisi quod in Palat. *absertio*. Ab aliquot Regiis, Medic. pr. Hulf. omnia illa *alteri* &c. exsulant. *Rosoria* est in Vind. pr. *rasaria* Copes. Et sane *rosaria* videtur stare non posse, sive *coenam* intelligas, sive *absorptionem*, aut *asperersionem* legas. Tunc *rosacea* vel *rosata*, *gōdiv*, substituendum foret. *Rosaria* enim nusquam occurrunt, nisi de locis: ubi crescunt rosae: ut bene monuit Burmannus. Adde Gud. ad Phaedr. L. 11. F. 5. Merae hic mihi sunt tenebrae. Nec juvat *patina de rosis* Apicii L. 14. C. 2. aliaque apud Cl. Ernesti.

² *Rubriae*.] Filiae forsan vel sorori *Rubrii Galli*, quem Nero contra defectores misit; sed qui ab ipso quoque descivit: ut tradit Xiphilinus p. 726. Male ibi Zonaras L. XI. C. 13. nominat *Petronium*. Is enim *Petronius Turpilianus* fidus mansit Neroni, & hinc mox occisus est. V. Plut. in Galba, Tac. L. 11. H. C. 6. *Rubrius Gallus* dein adhuc inmixtus fuit civilibus turbis. V. Tacit. L. 11. Hist. C. 51. 99. & postea missus a Vespasiano in Sarmatas, apud Joseph. L. VII. B. Jud. C. 4. in f. quem Glan-dorpius censet eundem esse, cujus meminit Juven. S. 14. 105. quod tamen est incertissimum.

³ *Afuit*.] *Afuit* S. GRON. Item Medic. pr. sec. Exc. Voss. *injusto* Vind. pr. & tres Burm. cum Edd. Rom. pr. Mediol. pr. Calder. *justo sibi matrim.* Medic. pr. tert. Vind. sec. Cop. Ed. Rom. sec.

⁴ *Pejerarent*.] Licet perjurio usi fuissent, non videntur posse dici submissi esse, ut *pejerarent*, sed *dejerarent*, sive valde & sancte jurerent: quare ita cum Beroaldo & Broukh. legit Burmannus. Posset scribi etiam *pejearunt*, vel *pejeverere*; si constaret fuisse consulares submissos. Nam impetus Neronis modo fuisse videtur, non ad effectum perductus, aequae parum atque ipsum matrimonium; quamvis ipse jactaret, eam ex Attalo progenitam, apud Xiphil. p. 692. In Medic. pr. *penetrarent*.

etiam in muliebrem naturam transfigurare ¹ conatus, cum dote & flammeo, ² per sollemnia nuptiarum, celeberrimo officio deductum ad se pro uxore habuit. Exstatque cujusdam non inscitus jocus, *Bene agi potuisse cum rebus humanis, si Domitius pater talem habuisset uxorem.* Hunc Sporum Augustarum ornamentis excultum, lecticaque vectum, & ³ circa conventus mercatusque Graeciae, ac mox Romae circa Sigillaria, comitatus est, idemtidem exosculans. Nam matris concu-

¹ *Conatus, cum d.]* Ita edidi inducto & expuncto nugatorio verbo est, quod adjiciebatur participio *conatus*: in quo licet taceant viri docti, ego vix credo exstare ita in omnibus MSSis. Mox *flammeo* S. GRON. Non tacuerunt omnes; nam Torrentius jam vidit esse delendum, & Gruterus a tribus Palatinis abesse docuit; siut non agnoscitur ab ullo Mediceorum, Polit. Vind. sec. Cort. Edd. Rom. ac R. Steph. Edidi vero *flammeo* per duo *m.* auctoribus MSS. tantum non omnibus & Edd. Vett.

² *Per sollemni nuptiarum celeberrimo officio.]* Recepi hanc lectionem ex tribus Palatinis & Roberto Stephano. Nam vulgata *per solenne nuptiarum officio* Priscianus vapulans respuit. GRAEV. *Per sollemni* habent quoque MSS. Pulm. Medic. Polit. Vind. sec. Cort. alique cum Edd. Vett. sed recte animadvertent viri eruditi, hoc compositum vix alibi usurpatum jungi non posse cum *flammeo*, & si officio adnectas, id, vel *per celeberrimo* abundare. Quare *per sollemni* uncis inclusit Ernesti; sed divisim ac substantive *per sollemne*, ut Ursinus in V. C. esse testatur, Turnebo placuit L. xxiv. Adv. C. 6. & sic Casaub. ac Gronov. ediderunt, probante Dukero ad Liv. L. 1. C. 31. Adi & Drak. ad C. 5. *Quum sollemne notum esset.* Atque ita citat Sylburg. ad Aur. Vict. de Caes. C. 5. Malui tamen cum MSS. Vind. sec. &

Cort. restituere *per sollemnia nuptiarum*, ut C. 2. *inter sollemnia triumphi.* C. 34. *Ad sollemnia quinquatruum celebranda;* & passim. Saepissime vero littera *a* excidit, ut littera *o* e MSS. multis in Galb. C. 4. *pervigilio anniversario.*

³ *Circa conventus mercatusque comitatus.]* An ergo cum eo solum juxta & prope eas urbes, in quibus conventus & mercatus agebantur, venit, & non illas intravit? Immo vero. Legendum ergo erat *circum conventus*: ut in Aug. C. 64. *consules designatos circum provincias exercitusque dimisit.* Calig. C. 28. *Misit circum insulas &c.* Hirt. de B. Afric. C. 9. *proficiscitur circum villas frumentatum.* ubi vide, & C. 26. Hyg. Astron. L. 11. 17. *circum insulas quaestus causa vagari.* & creberrime. Forzan & *circum sigillaria* rectius foret, sive ad omnes ejus vici tabernas: ut *circum* tribus, Caes. C. 41. *circum fora*, Cal. 41. *circum vicos vagari*, supra C. 26. inf. C. 47. *circum amicos misit*: ut apud Cic. pro Quint. C. 6. ubi v. Manut. Frequens autem harum vocum est confusio, ut in Aug. C. 94. Vide & Drakenb. ad Sil. L. 11, 546. Ceterum vox *mercatus* ex optimis MSS. restituenda est Gellio L. xii. C. 3. de Plauto, *pecunia omni, quam in operis artificum scenicarum pepererat, in mercatibus perdita, non mercationibus*: quasi rem egisset averso Mercurio, ut plerique explicant. Nequaquam: Sed pecuniam arte par-

cubitus¹ adpetisse, & ab obtrectatoribus ejus, ne ferox atque inpotens mulier & hoc genere gratiae praevaleret, deterritum nemo dubitavit: utique postquam meretricem, quam fama erat Agrippinae simillimam, inter concubinas recepit. Olim etiam, quoties lectica cum matre veheretur, libidinum incestu, ac maculis vestis proditum adfirmant.

XXIX. Suam quidem pudicitiam usque adeo prostituit, ut contaminatis paene omnibus membris, novissime quasi genus² lusus excogitaret; quo ferae pelle contactus emitteretur e cavea, virorumque ac feminarum ad stipitem deligatorum inguina³ invaderet: & quum adfatim desaevisset, con-

partam prodegerat, dum in ludis, nundinis, mercatibusque festis genio indulgebat, & histrionico more animum explebat. Plura de hac voce vide apud G. Voss. ad Vell. L. I. C. 8. *Is ludos mercatumque instituit.*

¹ *Adpetisse.*] *Adpetiisse* Medic. pr. tert. Cop. Contra aliis locis iidem codices praeferunt simplex i. V. ad Caes. C. 30. *repetisse* Vit. C. 1. Dein & *obtrectatoribus* sine ab Med. pr. tert. Vind. pr. Burm. tres, & Edd. Rom. pr. Mediol. Ven. pr. Sabell. Cald. Beroaldi, ut saepe auctor omittit praepositionem. V. ad Aug. C. 1. Medic. sec. & *ad obr.* Forfan *at obtrect.* Tum *atque inpotens* restitui cum Burmanno: Nam sic cum Edd. Vett. dant quoque Medicei, Polit. Vindob. sec. & alii etiam h. g. Torrent. Vind. sec. Cort. Edd. Rom. *adlibidinum* Cort. *a maculis* Med. pr. Vind. sec. Cort.

² *Lusus excogitaret.*] Optime Salmasianus codex & Roberti Stephani, vetustioresque editiones aliae: *lusus*. Lusus certe fuit, non lusus, nimirum qui in Amphitheatro ludebatur ad instar venationis. Aut *lusus* est concubitus. Petron. *lulum puerilem libidinosam speculabatur dili-*

gentia. Sic *ludere*. *Ludunt formosae* apud Ovidium: & *Luditur in nostris instituta nulla libris*. Petron. *invenit me cum fratre ludentem*. Sic statim pro *quatenus* longe melius codices Palatini tres, Salmasianus, Corsendoncensis, R. Stephani & Aldi Manutii Edd. *quo*, nimirum *lusu*. GRAEV. *Lusus exc. quo*. Ita MS. S. vulgo *luxus exc. quatenus*. GRON. Plerique MSS. & Edd. *lusus* usque ad Casaubonum; cuius operae librariae viderentur modo aberrasse, nisi *luxus* exaratum esset in Vindob. sec. & Cort. frequentissima variatione. Bene explicant veteres *lulum instar venationis in Amphitheatro*. Simili typographorum vitio in Seb. Gryph. Ed. est *contaminatus*, contra MSS. licet satis defendi possit. Quo etiam praebent. Nonnianus, (non Corsendoncensis,) Medicei, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. marg. Gryph. & Edd. aliquot apud Burm.

³ *Invaderet.*] *Evaderet*. S. GRON. Supra *ad stipem* Periz. Exc. Voss. Edd. Med. pr. Edd. Sab. Cald. *stirpem* Polit. Ceterum nihil obscoeni hic latere puto in verbo *conficeretur*. Fingebatur Nero fera, & post invasionem & saevitiam exercitum telo confici a liberto; quem tunc cum

conficeretur a Doryphoro liberto : cui etiam , sicut ipsi Sporus , ita ipse denupsit ; voces quoque & ejulatus vim patientium virginum imitatus. Ex nonnullis comperi , persuasissimum habuisse eum , neminem hominem pudicum , aut ulla corporis parte purum esse : verum plerosque dissimulare vitium , & ² calliditate obtegere : ideoque professis apud se obsoenitatem cetera quoque concessisse delicta.

xxx. Divitiarum & pecuniae fructum non alium putabat , quam profusionem : ³ sordidos ac deparcos esse , quibus inpenfarum ratio constaret : praec-

cum tali fera , ita jacente , palam coitum peregrisse , absurdissimum est , ut quis credat. Per occasionem mentionis ejus liberti Sueronius memorat sequentia , non in Amphitheatro tunc peracta , sed alibi & alias : ut patet ex voce *etiam*. V. Dion. p. 721. Tac. L. xv. Ann. 37. qui *Pythagoram* nominant , Doryphoro liberto a libellis jam ante mortuo. Adi Lips. illic & ad L. xiv. C. 65. *Odoripho* Vind. pr. Errant , qui eundem censent , duplici nomine insignitum. *ipse* pro *ipsi* Med. pr. Vind. pr.

¹ *Neminem hominem pudicum.*] Melius Salmasianus : *hominum*. GRAEV. At ipse Graevius cum aliis in Cicerone e MSS. dedit *quod quidem hominem neminem potuisti* &c. L. III. ad Fam. Ep. 6. Vide & Cort. ad L. v, 17. *Neminem prudentem hominem*. Terent. Phorm. v, 3, 25. *Propior illi homo nemo est*. Cic. de Harus. Resp. C. 17. *Nemo vir*. Nihil ergo contra reliquos MSS. erat novandum : licet aliter *nemo hominum* aequè bene se habeat. Adi Burmannum. Bene id Appulejo restituit Mercerus pro *nullis* de Deo Socratis p. 47. Ed. Elm. eoque *nemini hominum temere visibilia*. Sic enim MSS. mei sex , & Edd. Vett. ut in L. v. Mer. p. 90. *Modulata in modum multitudinis confertae vox aures ejus adfertur , ut quamvis ho-*

minum nemo pareret , chorus esse pateret.

² *Calliditate obtegere.*] Praeplacet multum lectio codicum Mediceorum trium , Palatinorum trium , Nonnii , Polit. Vind. sec. Cort. Copes. Exc. Cuj. Voss. & marg. S. Gryph. *callide* ; quod ni Memmiani codicis auctoritas me inhibuisset , contextui inmissem. Mox *ceteraque* c. Edd. Rom. Recte vero exponunt viri docti *concessisse* per ignovisse , gratiam delictorum fecisse. Cic. v. Verr. C. 9. *Omnia ista concedam & remittam* , & C. 18. Atque ita capiendum puto Ovidium Ep. vii. Her. 69.

Quidquid id est , totum merui , concedite , dicas.

i. e. dices tum diis , peccavi , fa-teor & omnia commerui mala ; sed precor , condonate crimen & ignoscite fasfo. Neque ullum hic ulcus haerere censeo , cum viris eruditissimis in Addendis Burm. p. 243. T. iv. Sic fere L. II. Am. 14. in f.

Di faciles , peccasse semel concedite ruto.

Id satis est , poenam culpa secunda ferat.

Nisi ibi per *ro* permittite explicare mavis , ut in Cic. L. I. in Verr. C. 49. *Omnia omnia peccata & maleficia concedere*. &c.

³ *Sordidos ac deparcos.*] Prave *sor-*

praelautos vereque magnificos, qui abuterentur ac perderent. Laudabat mirabaturque avunculum Cajum, nullo magis nomine, quam quod ingentes a Tiberio relictas opes in brevi spatio prodigisset. Quare nec largiendi nec absumendi modum tenuit. ¹ In Tiridatem, quod vix credibile videatur, octingena numum milia diurna erogavit, abeuntique super sestertium milies contulit. ² Menecraten citharoedum & ³ Spiculum mirmillonem triumphalium virorum patrimoniis aedibusque donavit. ⁴ Cercopithecum Panerotem foeneratorem, & urbanis rusticisque praediis locupletatum, prope regio extulit funere. Nullam vestem bis induit. ⁵ Quadringenis in punctum sestertiis aleam

sordidatos ac depravatos in Vind. pr. *depravatos* etiam in Corsend. a m. pr. atque aliis apud Burm. & Edd. primis usque ad Beroaldum. De intensiva vi praepositionis *de* consule praeter alios Joh. Rhodium ad Scribonii Largi Compos. 73.

¹ *In Tiridatem.*] *In Mitridatem* Vind. sec. a m. pr. Periz. & Ed. Rom. sec. V. C. 13. *In una donatione* Vind. pr. cum utroque Pulm. & Ed. Rom. pr. quae inreperunt e margine ad verbum *abeuntique*. Sicut in Viterb. margine erat *in una elotione*, corrigente Casaubono *una donatione*; ut in Aug. C. 30. Mox *octogena*. Med. pr. *octingenta* Non. & Edd. Med. aliaeque usque ad Casaub. male. Abeunti autem dedit dona *πεντακισχιλίων μυριάδων* (sc. δραχμῶν) ἄξια teste Xiphil. p. 718. e quibus nequaquam conficias *bis milles*, uti Lipsius volebat.

² *Menecraten.*] Sic lego cum tribus Mediceis pro *Menecratem*. Egregie huius citharoedi nomen Dioni restituit Clar. Reimarus initio L. LXIII. ubi vulgo ὑπὲρ ἐκρότην.

³ *Spicillum.*] *Speculum*, & *vivorum* S. GRON. Ita & tres Medice, Polit. Vind. sec. Cort. & alii. *Specillum* Vind. pr. cum multis Edd. *Specillum*, *Specilum*, *Speci-*

lium alii. *Spiculum* Ed. Bonon. ut est in plerisque MSS. infra C. 49. quare & hic ita rescripsi: nam Σπικλον μινόμεαχον vocatur Plutarcho in Galba pag. 1056. *Valeria Spicula* apud Grut. Inscript. pag. DCCXLVIII, N. 5. quamvis itidem *Veneria Specta* p. DCLXIII, 7. occurrat. *Myrmilionem* Medic. pr. tert. *mirmilionem* Vind. pr.

⁴ *Cercopithecum P. funeratorem.*] Ita edidi ex emendatione mea, quum ederetur *foeneratorem*, quod longe diversum Romae hominum genus, notissima confusione literae η & diphthongi oe. GRON. *Cercophitecum* Medicei, Copes. & *Cercopitecum* Edd. quaedam. *Circophitecum* Cort. *Circophitetum* Ed. Rom. pr. five Camp. *Catorphitetum* Vind. pr. *foeneratorem* deest Vind. sec. Cort. Alii alia tentant. Sed consule Burmannum, & Ernestium sibi adversantes. Mihi quoque suspecta est vox; nisi ob sequens &, quod delet Ernestius, aliae excidisse videantur.

⁵ *Quadringenis in p. HS.*] *Sestertiis* S. GRON. Atque ita MSS. omnes fere & Edd. Vett. *Milibus* pro *Sestertiis* citavit Gronov. de Pec. Vet. L. III. C. 15. p. 235. *Quadrugenis* Vind. pr. *Quadrigenis* in Periz.

aleam ludit. Piscatus est ¹ rete aurato; purpura coccoque funibus nexis. Numquam ² minus mille carrucis fecisse iter traditur, soleis mularum argenteis, canusinatis mulionibus, ³ armillata & phalerata cum Mazacum turba, atque ⁴ cursorum.

XXXI. Non in ⁵ alia re tamen damnosior, quam in aedificando. Domum a Palatio Esquilias usque

te-

Periz. & Edd. Vett. aliquot, de more. Intelligo autem *sestertia*, non *sestertios*, ut Glareanus vult, qui tantummodo valent *triginta florenos*: quod in summae profusionis ac dilapidationis specimen non videtur annotaturus fuisse Suetonius. Quare quia *quadringena sestertia* nimiam faciunt summam, forsan hic *quadragenis*, ut in aliis quoque est libris; praeferendum erit, siue mille Philippeis.

¹ Rete aurato.] Adscripsit Salmasius *veste*, an *reste*? GRON. *Veste* scilicet est in Memm. ac Medic. pr. immo *veste aurata* Medic. tert. Polit. Cop. Hulf. Ortum videtur vitium ex ignorata terminatione Ablativi *rete* pro *reti*: ut est in nonnullis, & citatur ab Anna Fabri ad Eutrop. L. vii. C. 14. Sed adi J. Zinzerling in Prom. Crit. C. 16. Auct. Octav. vi. 411. ubi contra metrum in nonnullis MSS. quoque vidi *reti*. aureo marg. Gryph. ut apud alios *retibus aureis*. Dein & *purpura* est in tribus Mediceis, Polit. ac *purp.* Vind. sec. Cort. *ex purp.* Ed. Steph. sed *ex purp.* Exc. Voss. quod verum videtur, & placuit Burmanno. *coccoque* inepte in Vind. utroque, Cort.

² Minus mille carrucis.] Ita MS. S. vulgo *carrucis minus mille*. GRON. Memmiano consentiunt Medicei, Vindob. sec. Exc. Cuj. Voss. Mox *canusinatis* Vind. pr. *canisnatis* sec. a m. pr. *canismatis* Ed. Camp.

³ Armillata & phal. &c.] MS. *armillata phalerata cimazacum*. Lege *Armillata phalerataque Mazacum*. SALM. Sic enim in Casauboni Edi-

tionis margine adnotavit, neque est conjectura J. Gronovii. Et non adparet etiam in Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. *phal.* vel *sal. cimazacum*, vel *cymazacum* Medicei, Polit. in cuius alio codice *Amaxicon*, Vind. pr. *cum Azacum*. Alia vide in Pulm. & Burm. Edd. Salmasius ad Solinum p. 226. *Mazucum* praefert; item Holsten. ad Steph. Byz. V. *Μαζυς*, & Rittershus. ad Oppiani Cyneg. p. 21. & plures, vel *Mazycum*. Adeundus & ille ad Cassianum. Sed a ubique plurimi habent MSS. V. ad Lucan. iv, 680. Quidquid sit, Afros, non Cappadocas, esse intelligendos, ex eorum commentariis liquet. *phaler. acu Mazacum* t. Turneb. L. xxiv. Advers. C. 6. L. xxvii. C. 18.

⁴ Cursorum.] *Cursorum* S. GRON.

⁵ Alia re damnosior.] Cod. Salmas. *Non in alia re tamen damnosior*, quam lectionem nemo improbet. Qui autem *damnosus* interpretantur hic, qui damnum infert (ajunt enim vere non in alia re damnosiores fuisse Neronem, quam in aedificando: quippe ut transitoriam suam perageret, multa sine dubio aliorum aedificia diruisse) ii vim vocis non ceperunt. *Damnoscus* hic est non qui aliis, sed qui sibi; hoc est, suis facultatibus damnum affert, prodigus, profusus. Non hic de damno, quo alios affecit, sed profusione sumtum Neronis loquitur. *Damnoscus* enim est prodigus. Sic Plautus saepe. Pseud. i, 5, 1. Curc. iv, 1, 24. GRAEV. *Aliena re tamen d.* S. GRON.

fecit. Quam primo *Transitoriam*, mox, incendio absumtam, restitutamque, *Auream* nominavit. De cuius spatio atque cultu subfecerit haec retulisse. Vestibulum ejus fuit, in quo colossus centum viginti pedum staret: ipsius effigie: tanta laxitas, ut porticus triplices miliarias haberet: item stagnum maris instar, circumseptum aedificiis ad urbium speciem. Rura insuper arvis atque vinetis & pascuis, ² silvisque varia, cum multitudine omnis generis pecudum ac ferarum. In ceteris partibus cuncta, auro lita, distincta gemmis unionumque conchis erant. Coenationes laqueatae tabulis eburneis versatilibus, ut flores, ³ fistulatis, ut

Male *aliena* praebent quoque Medic. pr. tert. Hulf. Sed tamen recepi, auctoribus Mediceis omnibus, item Polit. & Copes. quo facit lectio Vindob. sec. Cort. tam d. & Exc. Voss. tam d. De voce *damnesus* pro profuso & sumtuoso adiri possunt Lexica. Mox haec retulisse dedi ex iisdem Medic. Polit. Cort. & tribus Burm. pro hoc r.

1 *Ipsius effigie.*] Ipsi vitiose Harl. & Edd. aliquot, in quibus Mediol. pr. Cald. *effigiei* Med. sec. Vind. uterque, Cort. & Corfend. pro var. lect. Exc. Voss. Periz. Rom. Mediol. Ven. &c. In aliis *effigies*. Sed nihil hic mutandum est. At non cohaerere videntur *vestibulum ejus fuit* &c. *tanta laxitas*. Certe maximam ego vel vestibulo seu vestibuli &c. *effigie*, *tanta laxitas*; vel *vestibulum* &c. *tantae laxitatis*. Alii vero intelligunt porticus mille passuum, alii pedum; in his Casaub. ad Capitol. Gord. tertium C. 32. *basilicae centenariae*. & J. F. Gronov. L. 1. de Pec. Ver. C. 3. e lapide, in quo pontes miliarii. Recte. Mox *circumspectum* Vind. pr. & *aedificiis* exulat a Med. pr. Dein *vineis* Vind. sec.

2 *Silvisque varia, cum m.*] Sic verissime distinxit Cel. Burmannus. Vulgo *pascuis silvisque*, *varia cum mult.* unde Beroaldus ad rura sub-

intelligebat *circumsepta*. Satis inepte. *Varia* est distincta & *variata*. Unice huc facit locus Appuleji de Mundo, p. 58. Ed. Elm. *Eadem (terra) infinitis coloribus floret, altitudine montium, camporum aequore, nemorum opacitate variatur* &c. ubi in Edd. Vett. *coloris flores*; sed MS. *florum* sc. variatur. Optime Graecus auctor *πεποικιλται χλόαις μυρίαις*. Dein *compta* pro *cuncta* in Periz. at non in Memm. erat in Med. pr. tert. *caelationes* Vind. sec. a m. pr. Med. tert. Edd. Rom.

3 *Fistulatis, ut unguenta.*] Hanc lectionem veteris codicis a Salmasio probatam asserunt etiam antiquissimae editiones, Romana, Manutii, & R. Stephani. Nihil verius. Fuit enim in deliciis Romanorum, ut convivarum capita floribus coronarent, & unguentis perfunderent. sed ut puerorum ad id opera communiter utebantur, sic Nero singularis artificii laquearibus vulgo male, *fistulis*. GRAEV. *Fistulatis*. Ita MS. S. vulgo *fistulis*. GRON. Sic legendum docuerat Salmas. ad Vopisci Aurel. C. 46. & cum eo Gujetus. Accedunt Pithoei & Gossotii ac Corfend. Codd. cum duobus optimis Turnebi L. xxiv. Advers. C. 6. item Medic. sec. Vindob. uterque, Cort. Exc. Voss. Cuj. Edd. Ven. pr. Steph. Bas. non Romanae, neque Aldi.

ut unguenta desuper ¹ spargerentur. Praecipua coenationum rotunda, quae perpetuo diebus ac noctibus, vice mundi, circumageretur: balineae marinis & Albulis fluentes aquis. Ejusmodi domum quum absolutam dedicaret, haecenus comprobavit, ut se diceret *quasi hominem tandem habitare coepisse*. Praeterea inchoabat piscinam a Miseno ad Avernum lacum, contactam, ² porticibusque conclusam, quo quidquid totis Bais ³ calidarum aquarum esset, converteretur. Fossam ab Averno Ostiam usque, ut navibus, nec tamen mari, iretur, longitudinis per centum sexaginta milia: latitudinis, qua contrariae quinque-remes commearent. Quorum operum perficiendorum gratia, ⁴ quod ubique esset custodiae, in

Aldi. Illae enim, & reliqui scripti & editi servant *fistulis*, quod commode explicari posset. At rectius *fistulatis* sc. tabulis. Infeliciter enim tentavit Casaubonus *fistulatae*. Pleraque Edd. habent cum Boxhornio *ex fistulis & ung.* vel *& fistulis unguenta*, vel *fistulis & unguenta*. Sed ut cum Edd. Ven. pr. Steph. Bas. Cas. praebent MSS. Nonn. Cas. Medicei, Polit. Vind. Cort. Exc. Voss.

¹ *Spargerentur.*] *Aspargerentur* S. GRON. Dein *caelationum* Vind. sec. Med. tert. Periz. margo, Edd. Rom. Med. pr. Cald. Tum *circumagerent* Cort. *circumagerentur* Edd. Mediol. Cald. cum aliis, male. Mox *balneae* Med. tert. Vind. & Pulm. uterque, Periz. cum Edd. sec. xv. aliisque. At aliter saepius supra. V & C. 35. *se* desideratur in Edd. sec. xv. & pluribus, sed non Seb. Gryph. ut in Burm. notula est.

² *Porticibus.*] *Porticibusque* S. GRON. Addidi cum Ernestio copulam fide Medic. pr. tert. Polit. Vind. utriusque, Cort. Periz. Exc. Cuj. & Codd. Torrent. ac Vett. Edd. praeter Bas. Gryph. &c.

³ *Calidarum*] *Calidarum aqua-*

rum S. GRON. Substantivum restitui, auctoribus MSS. omnibus Pulm. Burm. meisque & Edd. Vett. usque ad Bas. Gryph. &c. Mox *committeretur* pro *convert.* est in Medic. sec. Vind. pr. Harl. Periz. & Edd. si excipias Romanam principem, usque ad Casaub. qui reliquis MSS. O. obsecutus vulgatum nunc admittit, speciosa alterius dictionis elegantia nihil motus. Et recte. Frontin. Art. 117. *ut ex regionibus, inquam necessitas incubuerit, converti possit praesidium aquarum.* Passim *avertere, devertere, & divertere* de aquis dici, notum est. Mox *milia* etiam Memm. & mei omnes dant, cum Casaub. & seqq. non *miliaria*. Sexcenties *milia* ita adhibent Veteres per Ellipsin τῶν *passuum*. Vide ad Caes. L. 1. B. G. C. 15. Drakenb. ad Liv. L. vi, 32. Ovid. Rem. Am. 222. Nec substantive *miliaria* dixerunt, sed adjective: ut *admiliarium*, sc. lapidem; *a miliario* sc. lapide &c. ut C. 48.

⁴ *Quod u. esset custodiae.*] In Cort. unoque Torr. exaratur *essent*, ut in Edd. Sabell. & Beroaldi, sed qui videntur legisse *quot*: ut tunc deberet scribi cum Lipsio, Torrentio, Gru-

in Italiam deportari, etiam scelere convictos, non nisi ad opus damnari, praeceperat. Ad hunc inpendiorum furorem super fiduciam imperii, etiam spe quadam repentina inmensarum & reconditarum opum impulsus est; ex indicio equitis Romani, pro comperto pollicentis, thesauros antiquissimae gazae, quos Dido regina, fugiens Tyro, secum extulisset, esse in Africa vastissimis specubus abditos, ac posse erui parvula molientium opera.

xxxii. Verum ut spes fefellit, destitutus, atque ita jam exhaustus & egens, ut stipendia quoque militum, & commoda veteranorum, protrahi ac differri necesse esset, calumniis rapinisque intendit animum. Ante omnia instituit, ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans ei cogeretur, qui sine probabili causa

eo

tero & MS. Vindob. sec. vel *custodiarum* cum Casaubono. nam quod *custodiae* essent non est Latinum, sed *custodiarum*: ut quantum militum essent Aug. C. ult. quid hominum incedunt Plauto Poen. III, 3, 5. quid hominum litigant Terent. And. IV, 4, 6. Sed nulla causa est, cur recedamus a vulgato, plerisque MSS. confirmato. in Italia Vind. sec. Cort. qui in fine capitis praebent parva.

[Dextans.] Recepi hanc lectionem cum Grutero tot antiquorum librorum, quos videre Casaubonus & Torrentius, fide nitentem: quibus accedunt Salmasianus, Palatini tres, Corsendonensis, Alvari Nonii, & antiquissima editio Romana. Statim pro illae familiae rescripsi ex Salmasiano, Corsendonensi, & tribus libris Torrentianis, nec non Aldi Manutii ac Roberti Stephani Edd. illae familiae. Intelligit Juliam, Octaviam, Claudiam, Antoniam, Domitiam. pro si qui essent Salmas. qui essent, Corsendonc. si qui esset. Sane veteres editiones,

aeque ut Salmasianus: cogeretur ei, qui sine probabili causa. Puto ei natum esse ex si, quod in Corsendonensi legebatur Codice, & Suetonium scripsisse, ut conjecerat Lipsius: instituit, ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans cogeretur, si qui sine probabili causa eo nomine fuissent, quo essent. Nam pro cogeretur ei dicendum fuisset, auctore Prisciano, cogeretur sibi. Quod autem dicit sine probabili causa, inde potest colligi, non ob id e libertorum bonis coëgisse dextantem, quia liberti fuissent illarum familiarum, quas contingeret ipse, sed quia nomen earum familiarum sine causa, quae probabilis esset, usurpassent, & sic familias ipsius affecissent probro. Solent enim velamenta quaerere tyranni, quibus rapinas suas tegant, & ea velamenta, quae speciem aliquam juris habent. GRAEV. Dextans ei cogetur, qui. Ita MS. S. & hoc vocum etiam ordine, ejus mutandi causa nulla est, praesertim quum sic quoque citet Casaubonus, tum ex Mem-

miano

eo nomine fuissent, quo essent ullae familiae, quas ipse contingeret: deinde ut ingratorum¹ in principem testamenta ad fiscum pertinerent: ac ne inipune esset studiosis² juris, qui scripserint vel dictassent ea: ³ tunc ut lege maiestatis + facta dicta-

miano hoc, tum ex aliis, quibus scio praeterea convenire reliquos aliquot. vulgo *dodrans* cogere*tur* ei, si qui, & mox *illae*. GRONOV. Primum *dextans*, seu decem hereditarii assis partes, exstat etiam in Mediceis, Polit. Vind. utroque, Cort. Exc. Cuj. Voss. ut plerique viri docti rescribi iusserunt. Tum *ei* cogere*tur* in quatuor Casauboni, tribus Palatinis, Mediceis, Polit. Vind. sec. Copes. Exc. Cuj. Voss. Quare temerarium est eam voculam ejicere; licet non recte Mercerus explicet *ei* sc. *fisco*. illa enim vox tum praecedere debuerat. Sed *ei* est pro *sibi*. Fateor quidem rarius occurrere. Occurrit tamen. Consule G. J. Voss. de Const. C. 56. Davis. ad Hirt. B. Afric. C. 79. Drakenb. ad Liv. L. xxxi. C. 11. §. 12. Si quid *ei* ad firmandum regnum opus esse iudicasset. Cic. pro Quint. C. 29. postulare*t*, uti *ei* liceret. & C. 31. in Cal. C. 34. Dein si a Lipsio venit: nam in nullo invenitur Codice, excepto Copesiano, de cuius tamen illa lectione valde dubito. Sed haud sane rejicerem, si vindicaret idoneae auctoritatis codex. Mox fuissent, quo essent, sensu postulante, cum Casaubono ex aliquot ejus libris recepi; quod & alii fecerunt. *esset* prave in Nonn. Periz. Edd. Rom. Mediol. Cald. & aliis. *liberti* intelliguntur defuncti. Tandem *ullae*, ut Graev. & Gronov. exhibuerunt, confirmatur a Vind. sec. a m. pr. Polit. Periz. Harl. Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. Sab. Cald. & aliis. Gronovius non protulit illa e Memm. sed *illae* (alterum enim errori typographorum debetur) in vulg. esse notavit. Ex Mediceis, in Ed. S. Gryph. quae *illae* habet,

nihil variationis excerptit.

¹ *In Principem.*] Cujus nomen acceperant liberti; explicat Beroaldus. Alii intelligunt quosvis homines ingratos, Principis suo in testamento inmemores. V. Aug. C. 66. Cal. C. 38. At videtur potius de solis libertis agi, non vero Principis solius, sed quorumvis dominorum: ut hae voces in *Principem* vel ex aliis corruptae sint, vel delendae. V. Comment.

² *Juris.*] MSS. *uris*: unde Editores olim fecere *viris* pro *juris*, licet ita clare explicuerit Sabellius; alii omiserunt vocem. Restitutionem *juris* debemus Turnebo L. xxvii. Advers. C. 18. e quo sic Pulmann. & seqq. De *juris studiosis*, sive Jureconsultis, vide J. E. Gronov. de Cent. & Unc. Us. §. 68. ac Burm. & Add. quibus multa aggeri possent. *Studiosus artis* est, tam qui eam callet, docet, & proficitur, quam qui discit. ac dict. Med. pr. aut dict. Vind. pr.

³ *Tum.*] *Tunc* S. GRON. *Tunc* edidi, jubentibus Medic. sec. tert. Vind. utroque, Cort. Exc. Cuj. Voss. *lesae maj.* vitiose Ed. Rom. pr. *lege* deest Ed. Rom. sec.

⁴ *Facta dictaque omnia.*] Medic. sec. Corsend. a m. pr. Periz. Harl. & Edd. Venetae quatuor, aliaeque dant *omnibus*, quod usurpatum esset pro *ab omnibus*. Sed merito cum Turn. L. xxvii. Advers. C. 18. damnarunt ceteri Editores. Nec est, quod moneat Cel. Burm. ut Latini sit *factis dictisque delator* deest. Si enim recte, ut agnoscit, dicitur *delator criminis*, & saepissime occurrit *deferre rem*, *maleficium*, *crimen*; cur ergo *crimini*, quod a nemine deferretur, dici non potest *de-*

dictaque omnia, quibus modo delator non deesse-
set, tenerentur. Revocavit & ¹ praemia coronarum,
quae umquam sibi in certaminibus civitates
detulissent. Et quum ² interdixisset usum a-
me-

lator deesse? Adi quoque Ernestium. Neque etiam *facta teneri lege* video, cur non recte se habeat, licet crebrius ipsi homines *teneri* dicantur. At Virg. L. xii. Aen. 819.

Nulla fati quod lege tenetur.

Quid? quod crimina millies ponantur pro ipsis hominibus, crimen perpetrantibus. Adi Duker. ad Flor. L. i. C. 3. *Citavere leges nefas. Friget omnium.* Quin & Cicero aliquoties dicit *tenere dolum malum, avaritiam, cupiditatem*, quorum quis convincitur. Consule Nizolium & pro Cluentio C. 44. *Nec ullo argumento Cluentianae pecuniae crimen tenebitur.*

¹ *Praemia.*] Non inscite quidem liber Fulvii: *Revocavit & praemia civitatum, quae unquam sibi in certaminibus coronas detulissent.* Nihil tamen est immutandum. Recte hunc locum interpretatur Torrentius. Exigebat Nero pecuniam ad coronam sibi tanquam hieronicae constitutam a civitatibus olim, jubebatque illam pendi, cum ante eam repudiasset, & praeter honorem illum coronae sibi decretum nihil desiderasset. Fuit haec exactio ad instar auri coronarii: quod ob varias causas petebatur. GRAEV. Atqui ipse Suetonius C. 22. 24. docet, Neronem ante non repudiasse coronas, sed recepisse, & in Circo vel cubiculo suspendisse ad numerum 1808. ut ait Xiphilinus pag. 724. Praeterea *revocare* pro exigere ea, quae ante numquam soluta, sed remissa & condonata sunt, an Latine dici possit, vehementer dubito cum Cl. Burmanno. Aliud enim est, cum de remissis in tempus vestigalibus agitur. Quapropter accedere etiam nequeo Cl. Ernesti, intelligenti annuos redditus sibi, ut victori in sacris ludis, per civitates conatos, olim remissos, at nunc

ob egestatem a Nerone exactos: ac cum Burmanno *revocavit* expono *repetivit praemia illa, quae ipsis pro concesso sibi victoriae honore & corona dederat*: ut C. 44. *a delatoribus revocanda praemia, quae cepissent.* & saepe. Immo talis revocationis exemplum praebet Xiphilinus: quamvis ille eam pecuniam a Galba repetitam dicat, L. LXXIII. p. 721. ὁμοῦς ἐσεφανώθη καὶ Ἀλγὲ τῷτο καὶ τοῖς Ἑλλανοδικαῖς ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, αἷ ὕστερον Γάλβας παρ' αὐτῶν ἀπήτησεν, ἔδωκεν. Verum tunc obstat neutrum *quae*. Quare admittenda omnino videtur lectio codicis Ursiniani *praemia civitatum, quae &c. coronas detulissent*: vel *quas*, ut conjecit Burmannus, est substituendum. In Medic. pr. tert. Vind. sec. *civitates in certaminibus.* Non itaque obscurum est, quae *praemia* intelligantur: cum pateat satis, eum jussisse restitui sibi pecuniam, quam civitatibus dederat in praemia pro coronis sibi delatis. Addi possunt remissa vestigalia, agrorum quorundam redditus, & civitas Romana, quam cum pecunia grandi iudicibus donavit, C. 24.

² *Interdixisset usum.*] Liv. L. xxxiv. C. 7. *Feminis purpurae usum interdicens.* ubi vide Modium, & Drakenb. ad L. v, 3, 8. Supra in Aug. C. 27. *interdicta urbs.* Claud. C. 23. *Provinciae interdicerentur.* C. 23. *religionem civibus interdictam.* Domit. C. 7. *interdixit histrionibus scenam.* Immo Cic. de Har. Resp. C. 6. *ut huic furiae vox interdicereur.* quod non mutandum contra MSS. Fest. in voce *Aqua.* *Aqua & ignis interdici solet damnatis, quam accipiunt nuptae.* Sed legendum illic e MSS. Leidenibus *igni tam.* Adi me ad Caes. L. vi. B. G. C. 44. & Festum in V. *De-*
minu-

methystini ac Tyrii coloris, submisissetque, qui nundinarum die pauculas uncias venderet, ¹ praeclusit cunctos negotiatores. Quin etiam inter canendum animadversam matronam ² in spectaculis, vetita purpura cultam, demonstrasse procuratoribus suis dicitur: detractamque illico, non veste modo, sed & bonis exsult. Nulli delegavit officium, ut non adjiceret: *scis, quid mihi opus sit: & hoc agamus, ne quis quidquam habeat.* Ultimo, templis compluribus dona detraxit, simulacraque ex auro vel argento fabricata

CON-

minutus. In Vind. pr. legitur *det. usum ametisti & turii c. cum interdixisset, submisissetque.* Ed. Camp. quoque *submisissetque.*

¹ Praeclusit cunctos negotiatores.] Phoenix sui temporis Guilielmus Budaeus de assie & partibus ejus legit *perculit*, applaudente Grutero, quamvis & ipsi Palatini Codices vulgatam asserant. Sed consensus omnium veterum librorum, sententiaque haut absurda, quam haec scriptura prae se fert, facile refutat virorum doctissimorum correctionem. Praecludere cunctos negotiatores, est claudere negotiatorum tabernas, nec pati prius abire, mercesve inde deportare, quam pecuniam ab eis extorsisset, qua redimerent poenam, qua tenebantur, quod vetitos colores vendidissent. GRAEV. Optime explicuit Graevius. Sic Claudius, pro ejus domo, *venalis pependit* C. 9. ubi V. Comm. *Passim publicare & confiscare aliquem nostro, aliisque, pro bona aliqujus.* V. in Tib. C. 49. Cl. 25. Quia tamen sic non additur, qua poena affecerit negotiatores, quorum praeclusit tabernas, de lectionis veritate non secus, ac Cl. Ernesti, adhuc ambigo.

² E spectaculis vetita purpura cultam.] Codex Salmas. *matronam in spectaculis*, non male. *Vetita purpura* recte legitur. Perperam quidam: *vetita purpurea.* Fuit enim

etiam purpura vilior licita. Certae quaedam purpurae species vetitae fuerunt. Vide, quae notavit Alb. Ruben. de Re Vestiaria Lib. 1. Cap. 8. Mox pro *demonstrasse procuratoribus suis creditur*, lege ex Salmasiano, Corfendoncensi, Alvari Nonii membranis, & Roberti Stephani editione: *demonstrasse p. s. dicitur.* GRAEV. In S. Etiam Calig. C. 27. dicit *alium e spectaculo*, si scriptura illic bene se habet. *dicitur* MS. S. vulgo *creditur.* GRON. In sp. dant etiam tres Medicei, Cort. Exc. Voss. vere: nisi cum Beroaldo & aliis putet quis loco mota esse *e spectaculis*, & post *detr. illico* demittenda, ut Cal. C. 35. Domit. C. 10. *Spectacula* sunt loca, ubi spectatores sedent: V. Burm. & in Claud. C. 6. *spectaculis adurgere.* Locus in Calig. a Gron. citatus, huc nihil facit, ibique leg. *a spectaculo poenae*; ut vidimus. Ceterum *animadversum* Medic. pr. tert. Mox *detractumque* Exc. Cuj. *detractaque* Vind. pr. *dicitur* est quoque in tribus Mediceis, utroque Vind. Cort. Huls. Copes. Exc. Cuj. Voss. quare recipere non dubitavi; licet parum interlit. Eadem varietas in Liv. L. xxvii. C. 27. §. 1. *creditus* Edd. Mediol. pr. Cald. aliaque. Dein *sed bonis* Vind. pr. omissa copula, quam saepe deesse hac in locutione, animadversum est. *opus* exsulat a Med. pr. a m. pr. *opus mihi* Vind. pr.

conflavit : ¹ in his Penatium deorum , quae mox Galba restituit.

xxxiii. Parricidia & caedes a Claudio exorsus est : cujus necis , etsi non auctor , at conscius fuit : neque dissimulanter , ut qui ² boletos , in quo cibi genere venenum is acceperat , quasi deorum cibum , posthac proverbio Graeco collaudare sit solitus. Certe omnibus rerum verborumque contumeliis mortuum insectatus est , modo stultitiae , modo saevitiae arguens. Nam & *morari* eum inter homines ³ desisse , producta prima syllaba jocabatur : multaque decreta & constituta , ut insipientis atque ⁴ deliri , pro irritis habuit. Denique bustum ejus consepiri , nisi humili levique ⁵ materia , neglexit. Britannicum , non minus aemulatione vocis , quae illi jucundior subpetebat , quam metu , ne quandoque apud ho-

¹ *In his.*] *In iis* S. GRON. Item Med. pr. tert. Cort. ignis Vind. pr. corrupte. V. ad Aug. C. 13. ceteri; *in his* M. Favonius : ut legendum docui. Supra *ex auro vel ex argento* non male Vind. pr. V. Burm. ad Cal. C. 47. me ad Caes. L. III. B. G. C. 1. & crebro.

² *Boletos.*] Vind. sec. Cort. *boleto*. In ultimo etiam *laudare*. Dein est desideratur in duobus Burm. Vind. pr. & Edd. ante Beroald. male , ut opinor.

³ *Desisse.*] Sic , ut passim in Livii MSS. est in tribus Mediceis , utroque Vind. Exc. Voss. pro *desisse* : V. Drak. ad L. ix. C. 46. §. 3. inf. C. 46. Postponuntur *inter homines* in Med. pr. tert. Cop.

⁴ *Deliri.*] *Deleri* S. GRON.

⁵ *Materia.*] Ita omnes omnino MSS. & Edd. Vett. servant ; nisi quod in Vind. pr. sit *ex materia* : pro quo multi legerunt *in maceria* : ut edidit Gronov. & Pitiscus , ac solet tenue sepimentum in hortis & sepulcris vocari ab auctoribus & lapidariis. Sed quia repugnat co-

dicum auctoritas , rectius retinuit Burm. *materia* , sive ligno : Nam frustra negat Ernestius , *materiam* dici de ligno , e quo fiat sepes aut vallum. Ad Tennul. ad Front. L. 1, 5, 1. *Vallum oneratum materiis incendit.* §. 8. *vallum materia exstructum.* §. 27. *locum eruptioni aptum , aggestis levibus materiis , incendit.* Fateor , *humilis materiae* exemplum mihi non succurrere. Sed non video , cur aeque dici non queat , ac *radix humilis , herba , arbor humilis* , & quaevis non alta. Circumlocutione usus est Suetonius : *consepiri humili levique materia* idem est , quod *maceria* , sive saepe & vallo humili & levi , *circumcludi*. In Inscriptionibus non raro scribitur *macerea* : ut apud Montf. Diar. It. p. 263. Spon. Miscell. p. 293. Grut. p. CMXCVII. N. 7. &c. Mox *jocundior* de more Medicei & Edd. Rom. ac C. seq. *quando* Ed. Burm. cum aliis nonnullis : sed contra MSS. omnes. *est* exulat a Vind. pr.

hominum gratiam paternâ memoriâ praevaleret, veneno adgressus est. Quod acceptum ¹ a quadam ² Locusta, venenariorum indice, quum opinione tardius cederet, ventre modo Britannici moto; ³ arcessitam mulierem sua manu verberavit, arguens, pro veneno remedium dedisse. Excusantique minus datum ad occultandam facinoris invidiam; Sane, inquit, legem ⁴ Juliam timeo: coëgitque se coram in cubiculo, quam posset, velocissimum ac praesentaneum coquere. Deinde in hac-

¹ *A quadam.*] *A quodam* inepte in uno Torrent. Med. pr. tert. cum non viri, ut alibi, hic sit nomen, sed mulieris; ut patet e seqq. item Tacito, Juvenale, Dione & aliis. At male hinc pronomem rejicere mallet Torrentius: Elegantius enim per contemptum *quidam*, etiam addito nomine, de vili & ignobili homine dicitur: ut Graece *τις*. in Caes. C. 44. *Ostavius etiam quidam*. V. & C. 59. in Aug. C. 56. *Scuterio cuidam*. & sexcenties apud alios. Immo & addita voce *nomine*, de quo agam ad Appuleji L. 11. Met. p. 29. *Cerdo quidam nomine*.

² *Locusta.*] *Lucusta* hic & infra *Lucustae* S. GRON. Per *u* scribitur quoque in Medis. pr. sec. Copes. Exc. Cuj. & in omnium vetustissimo Cod. Leid. Juvenalis S. 1, 71. nec secus in Inscriptionibus atque alibi: de quibus adi. Burm. Vere. nam *Λοῦστα* *τὴν Φαεναξίδα* vocat Dio L. LX. p. 688. Vide & Cap. 47. in Aug. C. 50. *Dioscuridis. Venenariorum indicem* explicant plerique; quod veneficii damnata, indicando suae artis scelestae peritos evaserit mortem, in custodia quamvis retenta, & nunc *impunitatem* nata. V. infra: ubi nihil mutandum, & Tac. L. XII. Ann. 66. XIII, 15. Est, qui *venenariorum* explicat eorum, quae ad venena pertinent. Sed exemplum quaero. Gajetus eo

sensu *venenorum* legebat. At N. Heinsius *venenaria institrice*, vel *venenorum venditrice* conjiciebat. Dio vocat *Φαεναξίδα τῆς Φόνου*. Tacitus *multa scelerum fama*. Hinc vide, num juvet lectio Cod. Cort. & marg. Vindob. sec. *venenariorum inclyta*. An *venenariarum*, ut *diva dearum*, *nigrae lanarum*, & similia? An *venenario*, vel *venenorum rumor* vel *venenariorum ore inclyta*? Verum haec incertissima sunt, & hario-lationes merae: ac *venenariarum inclyta* verum puto. Immo in contextum nunc video receptum a Cl. Ernesti *τὸ inclyta*, retento masculino *venenariorum*, ut eo genere comprehendatur hic quoque femininum. *cederet* dicitur: ut in Claud. C. 34. *si pegma vel tale quid parum cessisset*: ubi vide Burm.

³ *Arcessitam.*] Ita MS. S. vulgo *acceritam*. GRON. Supra aliquoties monitum. Accedunt hic Politiani Exc. & *accers*. Medic. pr. *occultandum* Edd. Mediol. pr. Cald. cum aliis. *coëgit se c.* Vind. pr. *quam veloc. poss.* Edd. Rom.

⁴ *Juliam.*] Sive Corneliam, a Julio Caesare repetitam & emendatam, de Sicariis, cujus caput inter alia de veneficiis fuit. Non enim poterat videri peccare contra legem majestatis, quae erat penes ipsum Neronem Imperatorem, non Britannicum. Vide Cl. Ernesti.

¹ haedo expertus, postquam is quinque horas protraxit, iterum ac saepius recoctum, porcello objecit. Quo statim exanimato, inferri in triclinium, darique coenanti secum Britannico imperavit. Et quum ille ad primum gustum concidisset, comitali morbo ex consuetudine correptum apud convivas e mentitus, postero die raptim inter maximos imbres ² translatitio extulit funere. Locustae, pro navata opera, in-punitatem praediaque ampla, sed & discipulos, dedit.

xxxiv. Matrem, ³ dicta factaque sua exquirentem acerbius, & corridentem, hactenus primo gravabatur, ut invidia idemtidem oneraret, quasi cessurus imperio, Rhodumque abiturus: mox & honore omni & potestate privavit; abductaque militum & Germanorum statione, contubernio quoque ac palatio expulit. Neque ⁴ in devexanda quidquam pensi habuit: submissis, ⁵ qui & Romae morantem, litibus, & in secessu quiescen-

¹ Haedo.] Aedo S. GRON. Edo Medic. pr. Vind. pr. Periz. Edd. Rom. Adi Beroaldum. Dein corruptum Medic. pr. Tum raptum Edd. Vett. usque ad Bonon. male. Gypsatum fuisse cadaver, dum in forum efferebatur, docet Dio p. 693. quod ab aliis jam adnotatum video.

² Translatitio.] Tralatitio S. GRON. Et sic tres Medic. Polit. Copes. & Torrent. Respice ad C. 7. novata Med. pr. Vind. pr. Edd. Rom. pr. Mediol. pr. Cald. cum alijs.

³ Dicta factaque.] Medicei facta dictaque. Dein invidiam ostentaret Periz. marg. & Ed. Camp. habiturus Medic. sec. militum German. Vind. pr. male. Distinguendi sunt praetoriani a corporis custodibus Batavis. V. Comm.

⁴ In divexanda.] Exsulat in a Vind. pr. devexanda Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. tres Burm. Edd. Rom. pr. Mediol. & aliae. vexanda Vind. sec. a m. sec. Ed. Rom. sec. Rectum est dev. ut in optimis MSS. & Edd. Cic. L. x. ad F. Ep. 3. per tot annos rep. devexata. Alterum div. significat vastare, diripere, dissipare.

⁵ Qui &.] Ita edidi necessarie, pro vulgato submissis & qui, in quo licet conniveant viri docti, tamen ferri nequit; sed nec dubito, quin ita, ut edo, sit in MSSis libris, quanquam ab omnibus negligatur. GRON. Verissime edidit Gronovius qui &, male hinc carptus a Burmanno; licet testetur in Exc. Cujac. & Copes. ita quoque legi. Multum vero abest, ut in ceteris MSS. & qui exhibeatur. Nam qui & praebent

escentem, per convicia & jocos, terra marique praetervehentes inquietarent. Verum minis ejus ac violentia territus perdere statuit. Et quum ter veneno tentasset, sentiretque antidotis praemunitam; lacunaria, quae noctu super dormientem laxata machina deciderent, paravit. Hoc consilio per conscios parum celato, solutilem navem, cujus vel naufragio vel ¹ camerae ruina periret, commentus est. Atque ita reconciliatione simulata, jucundissimis litteris Bajas evocavit ad sollemnia ² Quinquatruum simul celebranda; datoque negotio trierarchis, qui Liburnicam, qua advecta erat, velut fortuito ³ concursu confringe-

bent Medicei tres, Polit. Copes. Vindob. uterque, Exc. Cuj. Voss. ac nullus dubito, quin in pluribus eo ordine voces concipiantur. Si Suetonius scripsisset & qui; mox quoque dare debuisset & qui in sec. quiescentem. Dein ter ven. edidi cum Medic. sec. tert. Polit. Vind. utroque, Copes. Exc. Voss. non ven. ter. Abest numerus a duobus Burm. & Edd. Vett. usque ad Bonon., excepta Rom. pr. sent. veneno antidotis Vind. pr. Mox laxata Medic. sec. cum aliquot Edd. etiam Pulmanni, licet laxata in suis MSS. viderit. Dein concilio Vind. pr.

¹ Camerae ruina.] Salmas. camerae, ut ubique scribendum censuit Verrius Flaccus, teste Fl. Sospatro, qui tamen camera etiam recte scribi ostendit auctoritate Lucretii. Cameras longe aliud esse quam laquearia disputat Salmasius ad Historiam Augustam. quem vide, & Vitruv. vii, 3. GRAEV. Camerae. Ita MS. S. vulgo camerae. GRON. Accedit Medic. tert. Sed vide ad Aug. C. 90. carine Vind. pr. Intelligit autem conclave navis lectum in fornicis modum. Alioquin camera nonnumquam occurrit de quadam navigii specie. Vide Gell. L. x, 25. Lips. ad Tac. L. iii, H. C. 47. Scheff. de Re Nav.

in Add. p. 325.

² Quinquatruum.] Quinquatrum S. GRON. Sic adscripsit Salmasius Editioni Casauboni, non Quinquatruum; ut scribit Graevius in Ed. maj. & ex eo Burm. Quinquatrum etiam Medic. sec. & tert. de more omittendi semel ^u, ut Aeditum &c. de quo supra. In ceteris MSS. & Edd. usque ad Graev. Quinquatrum. Sed adi ad Aug. C. 71. Paullo ante revocavit Periz. Ed. Camp. Dein tetrarchis ridicule Polit. Vind. sec. Cop. Edd. Rom. triarchis Periz. Edd. Mediol. pr. Cald.

³ Concurfu.] Adscripsit Salmasius (concurfusu. F. concussu). GRON. In Edd. Graev. & Burm. male quae e Cod. Memm. profertur concursu; cum illa sit vulgaris lectio. Dein contraxit Vind. pr. Bajulos Med. pr. Vind. pr. Copes. Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. pr. Cald. Bajas & Baulos confuderunt librarii in Tacit. L. xiv. C. 4. ubi Pichenam & Lipsium vide. Tum & hilariter Med. sec. & hilariter Vind. sec. Cort. papillam Vind. pr. papillis exoscullatis Edd. Mediol. pr. Sab. Cald. Ber. cum duobus MSS. Burm. quem adi. quoque non est in Vind. sec. Cort. tempus Vind. pr. Mox trepiditate Vind. sec. a m. pr. operiens vel opperiens coeptorum Med. sec. Vind.

gerent, protraxit convivium. Repetentique Baulos, in locum corrupti navigii, machinosum illud obtulit, hilare profecutus: atque in digressu papillas quoque exosculatus, reliquum temporis cum magna trepidatione vigilavit, coeptorum obperiens exitum. Sed ut diversa omnia, nandoque evasisse eam, comperit, ¹ inops consilii, ² L. Agerinum, libertum ejus, salvam & incolumem cum gaudio nunciantem, ³ abjecto clam juxta pugione, ut percussorem sibi subornatum adripi constringique jussit, ⁴ matremque occidi; quasi deprehensum crimen voluntaria morte vitasset. Adduntur his atrociora, ⁵ nec incertis auctoribus, ad visendum interfectae cadaver accurrisse, contrectasse membra, alia vituperasse, alia

Vind. uterque, & Edd. ante Casaub. *dimersa* Med. sec. Exc. Voss. *nando ev.* Med. sec.

¹ *Inops consilii.*] Vind. pr. *impos cons.* Sed V. ad Aug. C. 19.

² *L. Agerinum.*] *Lagermum* S. GRON. non *Lagerinum*, ut notavit Graevius. Sed ita Medic. tert. *Lagericum* Vind. pr. *Lagerium* Vind. sec. Cort. *L. Agernium* dedit etiam Casaub. *Agerinus* Tacito. V. Comm. Mox inc. *omni gaudio n.* Vind. pr.

³ *Objecto clam juxta pugione.*] Quomodo clam objici possit pugio, non video. legendum, ut est in nonnullis editis: *abjecto clam juxta pugione.* GRAEV. *Abjecto.* Ita MS. S. vulgo *abjecto.* GRON. Sic & Tacitus hac in re *abjicit inter pedes.* Neque aliter Medicei, Polit. Vind. pr. Pulm. uterque, duo Palat. quatuor Burm. & Edd. praeter Gryph. Pulm. Torr. Grut. Casaub. quos miror edidisse *abjecto.* Adi Burm. in Add. & me ad Caes. tum alibi, tum L. III. B. Civ. C. 56. *telis ex valla abjectis*: ubi male *conjectis*, vel *adactis* conjicit Jurinius. In Cal. C. 12. *abjecto ferro.* Galba C. 20. *abjectum caput*: ubi eadem confusio, & infra C. 48. *abjecti in via cada-*

veris: sed ita Cal. C. 5. *abjecti in publicum Lares.* & Appul. L. ix. Met. p. 202. *abjecta per agros cadavera.* Vind. pr. hic *abrepto.* A Medic. tert. abest *sibi.*

⁴ *Matrem occ.*] Ita MS. S. vulgo *matremque.* GRON. Copula desideratur quoque in Mediceis, Vind. pr. Cort. Periz. & Exc. Cuj. Voss.

⁵ *Nec incertis auctoribus.*] Alii libri, & editiones vetustiores: *sed incertis auctoribus.* Sic scripsit Suetonius, si non dissentit a Tacito, qui ait, famam hanc ab aliis affirmatam, ab aliis negatam fuisse. GRAEV. Atqui Tacitus L. xiv. C. 9. ait *sunt, qui tradiderint; sunt, qui abnuant.* In prioribus sunt illi *incerti auctores*, quos innuit noster. Sicut rem quasi nulli dubiam narrat Dio p. 696. & alii. Quare cum Burmanno & Ernestio *nec*, quod & ego in omnibus MSS. & Edd. inveni, restitui. Miror, Gronovium contra Memmianum Codicem & Mediceos tacite hic Graevianam editionem esse secutum. Dein *contractasse* Polit. & interdum *Periz.* item inepte *aborta* in Vind. sec. Cort. Edd. Mediol. pr. Cald. aliisque apud Burm.

alia laudasse, sitique interim oborta, bibisse. Neque tamen ¹ conscientiam sceleris, quamquam & militum & senatus populiue gratulationibus confirmaretur, aut statim aut umquam postea ferre potuit, saepe confessus, exagitari se materna specie, verberibusque Furiarum, ac taedis ardentibus. Quin & facto per Magos sacro, evocare Manes, & exorare tentavit. Peregrinatione quidem Graeciae, ² Eleusiniis sacris, quorum initiatione inpii & scelerati voce praeconis ³ submoventur, interesse

¹ Conscientiam sceleris.] Ita MS. S. vulgo *sceleris conscientiam*. GRON. Memmiani Codicis ordinem firmanant Med. pr. tert. Copes. Huls. in quo *tanti* pro *tamen*. Vind. pr. *sceleri*. Edidi quoque *verberibusque*, auctoritate omnium Mediceorum, Polit. Cort. ac trium Burm. & Ed. Bonon. Vulgo abest *que*.

² Eleusiniis.] Et *Eleusiniis* S. GRAEV. GRON. Et addunt Medic. pr. tert. Polit. Cop. Exc. Voss. In omnibus vero Mediceis, Polit. Cort. Burm. & tribus Edd. sec. xv. aliisque est *Eleusinis*. Supra tamen in Claud. C. 25. diximus, rectius videri *sacra Eleusinia*, quam *Eleusina*. Hinc suspicor legendum & distinguendum esse hoc modo: *Peregrinatione quidem Graeciae & Eleusinis, sacris*: sive quum peregre profectus erat in Graeciam, & *Eleusinem*. A Nominativo *Eleusin*, de quo praeter alios consulatur N. Heinsius ad Ovid. Ep. iv, 67.

Inita est Cerealis Eleusin. Drakenb. ad Liv. xxxi, 25. *Inde Eleusinem profectus*. Tac. L. iv. Hist. C. 83. *Antistitem ceremoniarum Eleusine evocavit*. Sic enim legendum cum Gronoviis. Appul. L. xi. Met. init *Eleusiniam glebam percolit*: ubi MS. D'Orvill. a m. pr. dat *Eleusinis*. sed a m. sec. *Eleusinam*, ut est in aliquot Edd. non male. At. L. vr. Met. init. *Eleusinis Aticae sacrarum*. Sic habent cum plurimis MSS. optimae Edd. non *E-*

leusis. Hieronymo *Eleusina invisere*, non significat (ut censet Salmas. ad Lampr. Alex. Sev. C. 18.) *sacra Eleusinia*, sed ipsum locum una cum sacris: si non scripsit seculi sui more *Eleusinam*. Si quis tamen contendere velit, Neronem ne Eleusine quidem videri fuisse, quia, ut Dio sive Xiphilinus testatur L. LXXIII. p. 621. Athenas profusus non adiit *Ἀπὸ τὸν τοῦ τοῦ Ἐλευσίνων λόγον*, is suo genio fruatur. Non tamen hinc sequitur, Eleusine eum haud fuisse. *Sacris* deest Edd. Rom.

³ Submoverentur.] I. e. quod eorum initiatione submovebantur, vel submoveri solebant. Aliter explicari id tempus imperfectum subiectivi modi nequit. Atqui non *submovebantur* solum tempore adhuc Neronis, veram etiam Suetonii & diu post: uti patet vel exemplis Antonini Phil. & Alex. Severi, ab Beroaldo jam, & hinc a Pitisco, citatis. Adde Meurs. in *Sacris Eleusin*. T. vii. Thes. Gron. Hinc omnino legendum iudico *submoverentur*; ut exaratur in tribus Mediceis, Politian. Vind. pr. Copes. Exc. Cuj. Edd. Rom. Similis error olim vulgatus est in Aug. C. 33. *adfiebantur hac poena*, pro *adficiuntur*. Vide etiam in Oth. C. 8. *Antiquitus religiosum habetur*. vulgo *habetur*. Possis etiam scribere *submoveantur*. ut in Vesp. C. i. *operarum, quae ad culturam agrorum* 9402-

esse non ausus est. ¹ Junxit parricidio matris amicitiae necem. Quam quum ex duritia alvi cubantem visitaret: & illa tractans lanuginem ejus, ² ut adsolet, jam grandis natu, per blanditias forte dixisset, *Simul hanc excepero, mori volo*: conversus ad proximos, *confestim se positurum*, velut inridens ait: praecepitque medicis, ut largius purgarent aegram. ³ Necdum defunctae bona invasit, subpresso testamento, ne quid abscederet.

xxxv. Uxores praeter Octaviam duas postea duxit: Poppaeam Sabinam, quaestorio patre natam, & equiti Romano ⁴ antea nuptam: deinde Statiliam Messallinam, Tauri bis consulis ac triumphalis ⁵ abneptem. Qua ut potiretur, virum ejus Atticum Vestinum consulem in honore ipso trucidavit. Octaviae consuetudinem cito adspersa-

quotannis conmeare soleant; ubi vulgo itidem solerent. V. & Vesp. C. 3. cum impii &c. Vind. sec. Cort.

¹ *Junxitque.*] Melius codex Salm. cum Palatinis & Roberto Stephano: *Junxit parricidio matris amicitiae necem.* Pro *ex duritia* Salmas. *duritiae*. GRAEV. GRON. Copula carent quoque Medicei, Torrent. Polit. Vind. Cort. Exc. Voss. & alii. Addi sane haud necesse est. Sed *duritiae* est in solo Memmiano: quare non ausus sum recipere cum Graev. Burm. Ernest. licet sciam, bene se habere. Adi ad Ovid. Ep. 11, 137. *duritiam* in Claud. C. 14.

² *Ut assolet &c.*] Adscripsit Salmasius (Leg. *ut assolent jam grandes natu*). GRON. Sic etiam Gruterus. Sed subintellige *fieri*, & consule Burmannum, & Drakenb. ad Liv. L. vi. C. 34. Mox *excerpsero* pessime Vind. pr.

³ *Nam necdum defunctae.*] Expunxi illud *nam*, confusus Codici Salmasiano, tribus Palatinis, Cor-

sendoncensi, plurimisque aliis vetustis libris & editionibus. Sed & ratio ipsa postulat. Pro *Poppaeam* Codex Salmas. semper *Pompejam*. GRAEV. *Nec dum*. Ita MS. S. Vulgo *nam necdum*. GRON. Nam in nullo est MS. aut Editione ante Gryphianam, in quam vitio operarum videtur influxisse ex praecedentis vocis ultima syllaba. Dein *Pompejam* & infra bis est pessime in MSS. O. & Edd. Vett. V. Comm. & numismatum collectores.

⁴ *Ante.*] *Antea* S. GRON. Sic etiam tres Medicei, Vind. sec. Copes. Exc. Voss.

⁵ *Abneptem.*] *Abnepotem* S. GRON. Item Medic. tert. Exc. Cuj. Supra *Scauri* forte pro *St. Tauri* Vind. pr. Dein *Vestirium* male Polit. *Vestitium* Edd. Rom. *Nestirium* Vind. pr. De ejus in consulatu A. dcccxviii. collega, sive *Silio*, sive *Siliano*, ut opinor, sive *Silano* vide praeter laudatos ab Almeloventio in Fast. p. 465. Ed. sec. Relandum in F. p. 68. Donii Inscript. Cl. II. N. 165.

¹ *Do.*

natus, corripientibus amicis, *subficere illi debere*, respondit, *uxoria ornamenta*. Eamdem mox saepe frustra strangulare meditatus, dimisit ut sterilem: sed improbante divortium populo, nec parcente conviciis, etiam relegavit. Denique occidit sub crimine adulteriorum, adeo inpudenti falsoque, ut in quaestione pernegantibus cunctis, Anicetum, paedagogum suum, indicem subiecerit, qui dolo stupratam a se fateretur. Poppaeam, duodecimo die post divortium Octaviae in matrimonium acceptam, dilexit unice. Et tamen ipsam quoque ictu calcis occidit: quod se, ex aurigatione sero reversum, gravida & aegra conviciis inceserat. Ex hac filiam tulit Claudiam Augustam, amisitque admodum infantem. Nullum adeo necessitudinis genus est, quod non scelere perculerit. Antoniam, Claudii filiam, recusantem post Poppaeae mortem nuptias suas, quasi molitricem novarum rerum, interemit¹ similiter, inter ceteros, aut adfinitate aliqua sibi,

aut

¹ *Dolo.*] *Fingeret dolo* S. GRON. *fingeret & dolo* Viterb. Medicei pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. cum tribus Palatinis. Forsan *qui fingeret & dolo stupratam a se*, delecto fateretur. Abest *indicem* ab Edd. Rom. probante Torrentio. Sed ita *profiteretur index* in Caes. C. 20. *praenegantibus* Ed. Mediol. sec. Dein *admisitque* Med. tert. Vind. pr. *peritulerit* Vind. pr. Exc. Cuj. *Claudii filiam* cum MSS. Torr. & Ed. Cas. &c. dant etiam Memm. Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. & alii. In plerisque & Edd. Vett. *filiam Claudii*.

² *Simili pernicie ceteros.*] Ita edidi, prout corrigendum judicavi ex consideratione lectionis in codice Memmiano, quam Salmasius notat esse *similiter inter ceteros*, quod alii testantur se quoque in MSSis reperisse, quod & verum

est; sed unde Salmasius legebat *similiter ceteros*. alii aliud censebant. Sed nihil lenius illo, quod adscivi, quum nihil deleatur ex antiqua scriptura, & mutatio haec requiratur, quum intelligat non *similiter* vel item ceteros interemisisse, sed *simili*, hoc est, perinde scelesti pernicie. GRON. Cod. Salmasianus & Corsendoncensis aequae ut Palatini *similiter inter caeteros*. Editio vero princeps: *similiter item caeteros*. Inde Gruterus & Salmasius censent cum Torrentio legendum *similiter caeteros*. Sed vere Gronovius *interemit. Item caeteros*, vel *interemit. similiter item c.* GRAEV. *Similiter inter* habent quoque Medicei tres, Vind. pr. Copes. Exc. Cuj. Voss. item Periz. Harl. Edd. primae, uti & Sabell. Calder. Berroaldi: quod recepit Burmannus. Quidni retinemus ipsam optimo,

rum

aut propinquitate conjunctos. In quibus Aulum
 1 Plautium juvenem : quem quum ante mortem
 per vim 2 conspurcasset : *Eat nunc*, inquit, *ma-*
ter mea, & *successorem meum osculetur* : jactans
 dilectum ab ea, & ad spem imperii impulsus.
 Privignum 3 Rufium Crispinum, Poppaea natum,
 inpuberem adhuc, quia ferebatur ducatus & im-
 peria ludere, mergendum mari, dum piscare-
 tur, servis ipsius demandavit. Tuscum, nutricis
 filium, relegavit, quod in procuratione Ægypti,
 4 balneis in adventum suum exstructis lavisset.
 Senecam praeceptorem ad necem compulit : quam-
 vis 5 saepe com meatum petenti, bonisque ceden-
 ti,

rum Codicum scripturam ? dum
 certior aliqua proferatur. *Antoniam*
&c. interemit similiter, inter ceteros,
 quos scilicet novarum rerum ac Pi-
 sonianae conjurationis suspectos
 trucidavit. Quamvis eam verio-
 rem doctorum conjecturis prae-
 stare no-
 lim.

1 *Plautum.*] *Plautium* Medic.
 pr. *Plantium* tert. & Edd. Rom.
Plancium Vind. uterque, Cort.
 V. Comm. Videtur mihi hic A.
 Plautius, Romae post conspurcacio-
 nem occisus, a Suetonio confundi
 cum Rubellio Blando Plauto, de
 quo adeatur & Ryckius ad Tac.
 Ann. L. XIII. C. 19. in Asia ob-
 truncato ob matris Agrippinae cum
 illo suspectam conspiracy.

2 *Conspurcasset.*] Codex Salmas.
 tres Palatini, Corsendoncensis, &
 nonnulli alii Codd. *conspurcasset.*
 quod non temere repudiem. Sic
spurci oris homo, spurcissimum pro-
pudium, & similia. GRAEV. *Con-*
spurcasset. Ita MS. S. vulgo *constu-*
prasset. GRON. Vere ita re-
 scripsit Gronovius ; uti legendum e suis
 Codd. & seq. verbo *osculetur*, jam
 docuere Beroaldus, Sabellicus, ac nu-
 per. Clar. Ernesti. & sic edidere cum
 Ven. pr. Mediol. pr. item Cald. &
 marg. Gryph. Nec aliter in Casaub.
 Codd. item Mediceis, Polit. Vind.

pr. ac quatuor Burm.

3 *Rufinum Crispinum.*] Omnino
 legendum *Rufium Crispinum*, uti in
 tribus codicibus reperit Torrentius.
 Pater enim ejus fuit *Rufius Crispi-*
nus, maritus Poppaeae Sabinae,
 cujus meminit Tacitus XIII. Ann.
 45. Perperam & hic & in multis
 Taciti locis *Rufinum* dici, & in li-
 bris nonnullis *Rufrium*, Cl. Ryckius
 in *maximis* ad Taciti XII, 42.
 declarat. GRAEV. *Rufrium* S. GRON.
 Vide etiam Ryck. ad Tac. L. XIII,
 45. *Rufrium* Medic. pr. tert. *Ruf-*
sum Vind. pr. & Edd. Rom. Me-
 diol. Sab. Cald. Ber. Sed *Rufium*
 bene Medic. sec. Polit. Vide & Va-
 rias Lect. Burm. Dein *deserebatur*
 Vind. pr. non male. in *mari* Vind.
 sec. Cort. Malim autem *quum pro-*
dum. Dein Viterb. Pal. pr. Vind.
 uterque, Cort. *servis suis.*

4 *Balneis.*] Ita MS. S. quod
 ideo praetuli, quia viri docti sic
 jam diu sustinent edere in Cap. 31.
 Cur igitur hic repellitur, quum si-
 militer exstet in MSSis ? vulgo
balneis. GRON. *Balneis* etiam ve-
 tustiss. Cod. Torrent. Exc. Voss. &
 Med. sec. Ubique variatur. Mox
praeceptorem exulat a Nonn. Cod.
 & Edd. Rom.

5 *Saepe.*] *Secum* Vind. pr. *peten-*
tique Cort. *petentem & cedentem*
 Med.

ti, persancte jurasset, *suspectum se frustra, perituumque potius, quam nociturum ei.* Burro praefecto remedium ad fauces pollicitus, toxicum misit. Libertos divites & senes olim adoptionis, mox dominationis suae¹ fautores, atque rectores, veneno, partim cibus, partim potionibus indito, interceptit.

xxxvi. Nec minore saevitia foris & in exteros grassatus est. Stella crinita, quae summis potestatibus exitium portendere vulgo putatur, per continuas noctes oriri coeperat. Anxius ea re, ut ex² Babilo astrologo didicit, solere reges talia ostenta caede aliqua illustri expiare, atque a semet in capita procerum depellere; nobilissimo cuique exitium destinavit. Enimvero multo magis & quasi per justam causam duabus conjurationibus³ provulgatis: quarum prior majorque Pisoniana, Romae: ⁴ posterior Viniciana, Bene-

venti

Med. sec. persaepe jur. in utroque Pulm. Medic. pr. tert. Cort. Copel. ac donationis Mem n.

¹ *Fautores.*] *Fauctores.* f. *au-ctores.* ita Salmas. GRON. *factores* Medic. pr. tert. Polit. uti in Calig. C. 16. Dein *exitum port.* Cort. *continuas* Vind. pr. Edd. Rom.

² *Babilo.*] *Balbillo* S. GRON. *Babillo* Medicei, Vind. sec. Cort. *Papillo* Ed. Camp. Vide Burm. In Appulejo etiam L. iv. Met. p. 73. ego & iste *Babulus*, MSS. aliquot *Babilus* ostendant: at illic *babulus* forsitan est pro *baburo*, *baburro*, i. e. stulto, inepto, apud Isidor. L. x. Orig. C. 2. Vitiose in Glossis *Baburra*. Adi Du Cangium. Ad hunc autem, vide, num pertineat Arnobius L. i. p. 31. de Magis, *Julianus & Bae-bulus*.

³ *Promulgatis.*] Quis unquam dixit Latine loquens *promulgare conjurationes*? Optime Salmasianus & Corsendoncensis: *conjurationibus provulgatis.* Nec longe ab

editio princeps: *conjurationibus pervulgatis.* *Provulgatis conjurationibus*, est divulgatis, proditis, quum in vulgus dimanassent. GRAEV. *Provulgatis.* Ita MS. S. vulgo *promulgatis.* GRON. Accedunt tres Medicei, Polit. cum Ed. Mediol. pr. Cald. & permultis aliis. Alteram lectionem primus exhibuit Beroaldus, citans Terentianum: *via patrum promulgata*: nempe ex Heaut. i, i, 49. ubi *pervulgata* ceteri recte praebent; quomodo hic in Periz. & utraque Ed. Romana. Saepe haec verba *promulgare* & *provulgare* sunt confusa. Consule Drakenb. ad Liv. L. iii. C. 9. § 5. Appul. in Apol. p. 95. *promulgari eas litteras.* Sed MSS. Florent. D'Orvill. Edd. Junt. Ald. *provulgari*: uti edidere Elmenh. & Scriver.

⁴ *Posterior Viniciana.*] Hujus historiae non meminerunt, nisi quod Plutarchus de Garrulitate (pag. 505.) scribat, detectam esse hanc conjurationem, quod damna-

venti conflata atque detecta est. Conjurati e vinculis triplicium catenarum dixere causam : quum quidam crimen ultro faterentur, nonnulli etiam inputarent, tamquam aliter illi non possent, nisi morte, succurrere, dedecorato flagitiis omnibus. Damnatorum liberi urbe pulsi, ene- tique veneno aut fame. Constat, quosdam ¹ cum paedagogis & capsariis uno prandio pariter necatos, alios diurnum victum prohibitos quaerere.

xxxvii. ² Nullus posthac adhibitus delectus aut modus interimendi, quoscumque libuisset, quacumque de causa. Sed ne de pluribus referam, Salvidieno Orfito objectum est, quod tabernas tres de domo sua circa forum civitatibus ad stationem locasset: Cassio Longino jurisconsulto, ac luminibus orbato, quod, ³ in vetere gentili stem-

ro ad bestias, & mortem praesentem deploranti, quidam insusurrasset, saluum fore, si in crastinum supervivere posset. GRAEV. *Posterior* deest Ed. Rom. pr. in qua *Umeciana*. in Vind. sec. Cort. aliisque & Edd. Vett. plerisque *Vinciana*. Medic. pr. tert. *Uniciiana*. in Med. sec. Vind. pr. *Viciniana*. Sed videtur praestare *Viniciana*; licet nemo certum dixerit. Confer Burn. *ultro crimen* Med. pr. tert.

¹ *Cum paedag.*] *Cum de pedagogis & capsaris* S. GRON. c. *paedagogis & cassariis* Ed. Rom. pr. De *capsariis servis*, librariam thecam portantibus, multi dixere multa. In Glossis *καπλιγοφός* *capsarium*. Leg. *καπιλ.* vel *καπλιγοφός*. In iisdem etiam exponitur *καπιλιγοποιός*, sive capsae artifex, quo sensu a multis sumitur haec vox in Dig. Lib. L. Tit. 6. Leg. 6. *Valetudinarii, medici, capsarii; & artifices.* &c. Nullus vero dubito, quin legi illic debeat *causarii*, i. e. non tam morbo & valetudine, quam quovis vitio corporis vel animae, quo minus gra-

vioribus militiae muniis idonei sint, laborantes, vel ei obnoxii. Sequuntur demum artifices varii. Sed *caussarios* & hinc *caussariam missionem* quis nescit? Mox *uno parricidio* Vind. pr.

² *Nullus.*] *Nullius* S. GRON. Item Polit. *posthaec* Medic. tert. & Polit. bene. *dilectus* Medic. pr. tert. ut aliqui semper scribere amant. Dein *civitatis*, ut est in Mediol. Ven. Bonon. habent meliorum Codd. nulli. Et recte. V. Comment.

³ *In vetere gentili stemmate.*] Scribit Cl. Ernesti, in Historico tam terfo, quam est Suetonius, extra consensum librorum non ferendam esse conjunctionem duorum adjectivorum sine copula; neque etiam solere Suetonium ea sine copula jungere: quare e MSS. Cuj. Voss. & Cort. reposuit in contextu *gentis*. Addi possunt Medic. sec. & Vindob. sec. Nihilominus frustra, ut equidem cenfeo. Saepe haec Grammatica quaestio est agitata: At non distinxerunt satis viri docti inter epi-

stemmate, C. Cassii, percussoris Caesaris, i imagines retinisset: Pacto Thraseae tristior & pae-
dago-

epitheta *subiecta* & *praedicata*. Uni subiecto non possunt jungi duo praedicata sine copula: Sed non continuo, ubi duo adiectiva junguntur, sunt duo praedicata. Saepissime unum adiectivum, vel plura, inhaerent subiecto, sive una cum substantivo suo demum efficiunt subiectum, cui tunc unum additur praedicatum. Ex. Gr. *elegans Graecus liber: bonus magnus avunculus*. Subiectum non est *liber*, & *avunculus*; sed *Graecus liber*, & *magnus avunculus*. Apud Cic. L. 3. ad Fam. Ep. 12. *fietae reconciliatae gratiae*. Hic subiectum non est *gratiae*, & praedicata sunt adiectiva duo *fietae* & *reconciliatae*. Sed subiectum est comprehensum duabus vocibus *reconciliatae gratiae*, sive *reconciliat*ionis; cuius praedicatum est *fietae*. L. IV. in Verr. C. 43. *litterulis minutis argenteis*. C. 48. *festos dies anniversarios*. C. 53. *una lata via perpetua*. C. 57. *parvum caput pulcherrimum*. L. V. C. 53. *privata navis oneraria maxima*. Atque ita passim Cic. alique. Hujus observationis veritas patet maxime in possessivo. Idem in Epist. *Vetus nostra similtas; summus meus amor*. L. VI. Ep. 10. *Meis magnis veteribus officiis*. Or. 1. de L. Agr. C. 8. *Vestra illa praeclara lex agraria*. Adi & Sanct. Min. L. 11. C. 3. Cort. ad Sallust. B. Catil. C. 19. in f. *Imperia saeva multa*. ubi subiectum efficiunt *imperia saeva*; quae ait fuisse *multa*. Ita hoc loco *gentile stemma* est subiectum; *vetus* praedicatum. Solet autem sic saepissime Suetonius. *Idibus Septembribus proximis*, Caes. C. 83. Supr. C. 31. *Ut porticus triplices miliarias haberet*. in Galb. C. 14. *Summi equestris gradus candidatus*. ut ipse legit Ernestius. Domit. C. 4. *Purpurea toga Graecanica*. Lectio illa *gentis* est contracta e vetustiore, sed corrupta ex litterae

s. seq. vocis adhaesione, non e tra-
jectione vocum. *gentilis* in Medic.
pr. tert. Copes.

[*Imagines restitisset*.] Omnino legendum: *retinisset*, ex codice Salmasiano, tertio Palatino, & editione principe, aliisque libris vetustis, quos Cataubonus evoluit. Merito poenas lisset Longinus, si post tanti temporis intervallum restitisset percussoris Caesaris imaginem. Hoc enim potuisset pro argumento haberi, quo populus ad novas res sollicitaretur. Verum cum eam retinisset in stemmate suo Longinus, idque alii Principes ante Neronem tulissent haut irate, merito inter crudelitatis exempla, & eos, quos sine causa interemit, refertur. GRAEV. *Retinisset*. Ita MS. S. vulgo *restitisset*. GRON. Ob rationes a Graevio prolatae, & a Burmanno repetitas, multum etiam praefero *retinisset*; licet e MSS. quorum excerpta habeo, ita soli praebeant Mediceus sec. Periz. & Harl. In reliquis, item Pulm. Grut. & aliis *restitisset*; nisi quod Politianus etiam in suis *retinisset* invenisse videatur. Nam ad Ed. Mediol. pr. in qua, sicut in omnibus Edd. usque ad Junt. ita excusum est, varietatis nihil adnotavit. At praeterea Cl. Burmannus mallet *imaginem*; nisi numeri enallage sit admittenda. Cel. Ernesti coniecit C. & L. *Cassii percussorum*. C. Neutro mihi opus esse videtur. Unius Caji effigiem refert Tacitus L. XVI. Ann. C. 7. Immo si utriusque fratris, & non tantum principis conjuratorum memisset Tranquillus, dixisset potius *Cassiorum*. Vide ad Caes. C. 80. 82. Quod forsan sentiens vir Clar. percussorum nomen deleri mallet, Copesiani codicis auctoritate. Tu nihil muta. Coluisse potuit C. Cassii effigiem, ut ait Tacitus, non tantum in imagine inter stemmatis veteris serie-

dagogi vultus. Mori iussis non amplius, quam
¹ horarum spatium, dabat. Ac ne quid morae
 interveniret, medicos admovebat, *qui cunctantes
 continuo curarent.* Ita enim ² vocabat, venas mortis
 gratia incidere. Creditur etiam polyphago cuidam
 Aegyptii generis, crudam carnem, & quidquid
 daretur, mandere adsueto, concupisse vivos ho-
 mines laniandos absumendosque objicere. ³ Ela-
 tus inflatusque tantis velut successibus, negavit,
quemquam principum scisse, quid sibi liceret. Mul-
 tasque nec dubias significationes saepe ⁴ jecit, ne
 reliquis quidem se parsum senatoribus: eumque
 ordinem sublatum quandoque e Republ. ac pro-
 vincias & exercitus equiti Romano, ac libertis
 per-

riem retenta, restituta; sed & in
 aliis ejus imaginibus, quas habebat
 in larario, in bibliotheca, in villa,
 vel in annulari gemma, aliisve mo-
 dis, fictas, pictas, sculptas. V. ad
 Aug. C. 7. Vitell. C. 2. Plin. L. 1.
 Ep. 16. *Non solum libros ejus, ve-
 rum etiam imagines conquireremus.*
 Ep. 17. *Mirum est, qua religione,
 quo studio imagines Brutorum, Cassio-
 rum, Catonum domi, ubi potest,
 habeat.* item L. IV. Ep. 7. Cic. pro
 C. Rabir. C. 9. Or. III. in Catil. C. 4.
 Dein *Paeto* &c. usque ad vultus de-
 siderantur in Ed. Camp. ac paed.
 Vind. pr.

¹ *Horarium*] *Horarum* S. GRON.
 Neque aliter in Burmanni meisque
 Codd. & Edd. primis ac veteribus
 plerisque legitur: ut & Domit. C.
 3. supple *aliquot* vel *paucarum*;
 & consule Burmanni notam; item
 in Cal. C. 27. *per continuos dies.*
 Mox *at ne* Vind. pr. Exc. Cuj. &
 Edd. ante Casaub. *admonebat* Vin-
 dob. uterque, Cort. cum aliis & Edd.
 usque ad Basil. perpetua fere varia-
 tione. Sed *admoventi* medicorum est,
 cum praesto adsunt ad opem admo-
 vendam. V. Casaub. Plurima exem-
 pla collegit Weitz. ad Carmen En-
 deleichi de Mortibus Boum v. 28.

Admosti medicas manus.

In Medic. pr. e convivio curarent.

² *Vocabat.*] *Vocabatur* & Aegy-
 pti S. GRON.

³ *Elatus* &c.] *Flatus* &c. suc-
 cessionibus S. GRON. velut abest
 a Medic. pr. Vind. pr. *quempiam*
 Med. pr.

⁴ *Jecit.*] Vind. sec. Cort. *ejecit.*
 Verum *ejicere* significationes est re-
 jicere, explodere: ut apud Cic. L.
 v. de Fin. C. 8. *explosae ejectaeque*
sententiae Pyrrhonis. & saepe. Adi
 Doct. Fred. Ott. Menken. in Misc.
 Nov. Lips. V. 1. P. 3. p. 539. Re-
 cte etiam Burmannus se inhibuit a
 conjectura *dedit*: Non aperte dixit
 Nero, sed emisit saepe tales voces,
 quae non dubie significabant, quid
 mente reconditum haberet, & e
 quibus facilis ciuenti consilii suspi-
 cio multis oriebatur: ut *jacere su-*
spicionem, & *jacere quid obscure* Ci-
 ceroni, per Burm. & Ernest. citato.
 Liv. L. v. C. 15. *qui per ambages*
de lacu Albano jaceret. Sed adi
 Drakenb. Ibid. C. 49. *militares jo-*
cos, quos inconditos jaciunt. In Me-
 dic. pr. Cop. desideratur *quandoque.*
 Vind. pr. *equitibus*, male. *Eques* est
 equester ordo, ut sexcenties.

permissurum. Certe neque adveniens, neque proficiscens, quemquam osculo ¹ impertiit, ac ne re-
salutatione quidem. Et in auspicando opere ² Isth-
mi, magna frequentia clare, *Ut sibi ac pop. Rom.*
bene res verteret, optavit; dissimulata senatus men-
tione.

xxxviii. Sed nec populo aut moenibus patriae
pepercit. Dicente quodam in sermone ³ com-
muni,

Ἐμὲ θανόντῳ γαῖα μιχθήτω πνεῖ:

immo, inquit, ἐμὲ ζῶντῳ. Planeque ita fecit:
nam quasi obfensus deformitate veterum aedificio-
rum, & angustis flexurisque vicorum, incendit
urbem tam palam, ut plerique consulares, cu-
bicularios ejus, cum ⁴ stuppa taedaeque in praediis
suis

¹ *Impertivit.*] *Impertiit* S. GRON. Sic etiam Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Voss. Vere. Adi ad Claud. C. 39. Ner. C. 6. Confer etiam Burmann. *Impartivit* Vind. pr. Ed. Rom. sec.

² *Isthmi.*] *Sthimii* S. GRON. Mire, ut semper, in hac voce corrupti sunt codd. quorum variis & vitiosis lectionibus proferendis lectori taediosus esse nolo. *mii* in fine habent plurimi & Edd. Rom. quasi foret adjectivum, deficiente substantivo. Pro *clare* in Medic. pr. tert. Vind. pr. Cop. *dare*. Coaluerunt *cl.* in *d.* ut passim. *sibi a populo* Vind. pr. Sed adi Burm.

³ *In sermone communi.*] Qualis sit hoc loco *sermo communis*, neglexerunt explicare interpretes. Vulgarem in circulo, five familiarum intelligo; cum sit *sermonis communio*, qualis in convivio, ut est in Aug. C. 74. Adposuit Petron. C. 113. *Nec Giton me aut tralatitia propinatione dignum judicabat, aut quod minimum est, sermone communi vocabat*: ubi consule omnino Burmannum, uti &

ad Quintil. L. vi. C. 3. *In conviviis & quotidiano sermone*. Hinc nihil temere muto; licet in Exc. Cortianis non modo, sed & Vind. sec. haud ineleganter exhibeatur *sermone convivii*; quod ita placuit Cl. Ernestio, ut in textum receperit. Passim quidem fit mentio *sermonis convivialis*, & saepe *convivium* occurrit pro ipsis convivis: unde Apulej. L. 11. Met. p. 34. *Convivium in licentiosos cachinnos effunditur*; ut legendum docui in Misc. Obs. Vol. 11. p. 302. Hic tamen glossam puto. De seq. versu adi Brod. ad Anthol. Gr. L. 111. C. 6. p. 305. & Turneb. L. xxvii. Advers. C. 18. Pro ἐμὲ ζῶντῳ in Ed. Camp. est ἐκατονβελετῆς, desumptum e Cap. seq. In eadem & Vind. pr. *plane itaque f.* In nonnullis Vett. *plane ita f.* V. in Tito C. 8. Sed ut hic, fere C. 40. *Adeoque lente tulit*. In Vind. pr. male etiam *cubiculari*esque ej.

⁴ *Stupa taedaeque.*] Salmas. *cum stuppa*. Sic & antiquissimus Virgilii liber:

Stuppea vincula collo.

fuis deprehensos , non adtigerint : & quaedam horrea circa domum Auream , quorum spatium maxime ¹ desiderabat , ut bellicis machinis labefactata , ² atque inflammata sint , quod ³ saxeo muro constructa erant. Per sex dies , septemque noctes ea clade saevitum est , ad monumentorum bustorumque deversoria plebe compulsa. Tunc praeter inmensum numerum insularum , domus priscorum ⁴ ducum arserunt , hostilibus adhuc

Græcis *σύντη*. GRAEV. *Stuppa* S. vulgo *stupa*. GRON. Geminant litteram p etiam Med. pr. tert. Vind. uterque , & ³ alii cum Edd. Rom. ut passim exaratur in MSS. optimis. V. Burm. & Drak. ad Liv. L. xxxviii. C. 6. Virg. Aen. ii, 236. v, 682. Lucan. x, 493. Caes. L. iiii. B. Civ. C. 101. *taeda*, *pice*, & *stuppa*.

¹ *Desiderabatur*] Ita sustinui credere , quum viderem MSSos libros concordare in voce *desiderabat*, ut ; unde nonnulli ediderunt *desiderabat*, vi. sed nostrum simplicius. GRON. Hanc conjecturam , quae non displicet quoque Cl. Burmanno , multum confirmant Orosii verba L. vii. C. 7. ex nostro desumpta : *Horrea &c. insulae magnis machinis, quondam ad externa bella praeparatis, labefactatae atque inflammatae sunt.* Si vi scripsisset auctor , addidisset copulam & , vel *bellicisque*. Forsan excidere quaedam. Ex Gr. ut & *templa*, vel simile. Adi Tacit. L. xv. C. 38. 41. Ceterum in solo Memmiano est *labefactata*. Ceteri & Burmanniani , atque Edd. usque ad Aldinam dant *labefacta*, omissa ejusdem syllabae iteratione , nisi potius alii eam male repetierint. Certe in Calig. C. 57. *machinis labefactis*. in Vesp. C. 4. *sive labefacta*. Claud. L. i. in Rufin. vs. 13. *labefacta cadebat Religio*. Consule omnino Drakenb. ad Liv. L. iiii. C. 64. §. 2. *jura plebis labefacta*. Atque in eam lectionem multo sum pronior. Quia

tamen Pulm. Torr. Casaub. nullius varietatis meminerunt , inmutare non ausus fui.

² *Atque inflammata*.] Lipsius conjecit *nec inst.* vel *atque infirmata*. Credo , quod illa libri margini temere allinens cogitaret , bellicis machinis non inflammari domos. At probe novit ipse malleolos & falaricas , ex ballistis jactas , & stuppa , pice , aliaque ardente materia armatas. V. in Poliorc. L. v. C. 5. Sed & *jactae faces* bellicis machinis accenseri possunt. Orosius quoque vulgatum firmat.

³ *Saxeo*.] Nemo negabit , rectius legi in codice Salmasiano & Roberti Stephani editione : *quod saxeo muro constructa erant.* Murus erat exstructus ex saxis grandibus e montibus excisis , ideoque bellicis machinis fuit labefactandus , aedificia vero inflammata. GRAEV. *Saxeo*. Ita MS. S. & alii editi , quum temere nonnulli *saxea*. GRON. *Saxeo* MSS. & Edd. O. praeter. Ed. Casaub. Paris. A. 1610 , in quam *saxea* hypothetarum vitio irrepsit ; quare miror , nescivisse Burmannum , in quibus *saxea* Gronovius invenit.

⁴ *Ducum arserunt*.] *Dum ars*. S. GRON. *dum* Med. pr. *dum* tert. *deum* Copes. sed Vindob. sec. Cort. *dum cum demum*, haud male. Tum ac reg. Med. pr. tert. Cop. ac Gall. Edd. Casaub. & seqq. contra MSS. plerosque , ut Mediceos , Polit. Vind. sec. Periz. Harl. &c. & Edd. priores.

huc spoliis adornatae, deorumque aedes ab regibus, ac deinde Punicis & Gallicis bellis votae & dedicataeque: & quidquid visendum atque memorabile ex antiquitate duraverat. Hoc incendium e turre Maecenatiana prospectans, laetusque flammae, ut agebat, pulcritudine, ² ἁλωσιν Ilii in illo suo scenico habitu decantavit. Ac, ne non hinc quoque, quantum posset praedae & manubiarum, invaderet, pollicitus cadaverum & ruderum gratuitam egestionem, nemini ad reliquias rerum suarum adire ³ permisit: collationibusque non receptis modo, verum & ⁴ efflagitatis, provincias privatorumque census prope exhaustit.

XXXIX. Accesserunt tantis ex principe malis, probrisque, quaedam & fortuita: pestilentia unius autumnus, ⁵ quo triginta funerum milia in

ra-

¹ Dedicataeque.] Deditaque S. Leg. votae, dedicatae. SALM. Ut in Ed. Ven. deditaque etiam Medic. tert. Mox turre rescripti fide MSS. Palat. & omnium meorum ac Vett. Edd. ex turre Periz. e deest Vind. pr. in quo itidem est Maecenatica pro Maecenatiana, quod bene restituit Casaubonus: ut jam ediderant Romani, Beroaldus in notis, Basil. Steph. V. Comm. & Orosium.

² ἁλωσιν Ilii.] MSS. tantum non omnes cum Edd. Rom. Latinis dant litteris halosin; uti & halosim Edd. Vett. ibi Vindob. pr. in quo decantavit & in illo s. f. h. quo ordine etiam Medic. sec. cum Edd. prioribus Casaubono, qui recte e melioribus libris mutavit. Dein quoque deest Edd. Rom. nemini quidem Vind. pr. qui caret τῶν suarum.

³ Permisit: collationibusque.] Torrentius ex unico codice legi voluit permisit. Collationibus. Vir doctus in Actis Lipsiens. A. MDCCXLVII. p. 295. sive, ut hic adparet, Cl. Ernesti, punctum ponit post permi-

sit. Sed quae, quod retinent ceteri Codd., explicat per porro, praeterea, ut saepe, existimans, manifeste novum genus cladis commemorari. Id verum quidem est; & Nero hanc pecuniam exigebat sibi, suosque in usus: sed sub praetextu hujus incendii, miserosque sublevandi; ut docet clare Xephil. p. 709. Quare recte Suetonius eam exactionem, ut incendii ruinosi adpendicem copula conjunxit. Pro Torrentii tamen lectione militat Orosius, quem confer. Dein τῶν & post verum carent Vind. uterque, Periz. & Edd. sec. xv. ut passim in hac locutione nunc omittitur, nunc additur, variantibus fere semper Codd. Cum optimis tamen MSS. servare malo: uti etiam C. seq. ubi quaedam fort. modo habent iidem & Harl. atque Edd. ante Bas. contra Suetonii genium. unius desideratur etiam in Vind. sec.

⁴ Efflagitatis.] Afflagitatis & mox quodam S. GRON.

⁵ Qua triginta funerum milia.] Melius Salmasianus: quo triginta

rationem Libitinae venerunt : clades Britannica , qua duo praecipua oppida , magna civium sociorumque caede, direpta sunt : ignominia ad Orientem , legionibus in Armenia ¹ sub jugum missis , aegreque Syria retenta. Mirum , & vel praecipue notabile inter haec ² fuerit , nihil eum patientius , quam maledicta & convicia hominum , tulisse : neque in ullos leniorem , quam qui se dictis aut carminibus laceffissent , existisse. Multa Graece Latineque proscripta , aut vulgata sunt , sicut illa :

Νέρων, Ορέσης, Αλκμάων, μητροκτόνοι.

³ Νεόνυμφον Νέρων, ἰδίαν μητέρ' ἀπέκτεινεν.

Quis

f. m. quo scilicet autumnio. Mox idem : *notabile inter haec fuerit. vulgati sunt.* GRAEV. Quo. ita MS. S. vulgo qua. GRON. Quo legas quoque in Mediceis , & Exc. Voss. Mox sociorumque exfulat a Vindob. pr.

¹ Sub jugum missis.] Suetonium temere secuti sunt Euseb. Eutropius , Orosius , Rufus in Breviario : Falsum hoc tamen est , & rumor modo dispersit : licet pessime cum iis actum fuerit , vestesque & arma sint ademta &c. V. Tac. L. xvi. Ann. C. 17. Sed haec ex parte jam Casaubonus monuit. Dein male rursus & post mirum abest ab Edd. sec. xv. si excipias Romanas , aliisque. inter hoc Edd. sec. xv.

² Fuerit.] Ita MS. S. vulgo fuit. GRON. Accedunt Nonn. Medic. tres , & 5 alii cum Edd. Lugd. R. Steph. Quare Gronovium cum Ernestio secutus sum , non quidem Grammatices ratione , sed elegantia postulante. In Galb. C. 20. Illud mirum admodum fuerit. i. e. admirandum est. Dein leviores Medic. pr. a m. pr. cum Ed. Camp. adiectis Med. pr. existisse abest ab utroque Vind. 'Αλκμάων in Medic.

Metuebant nempe isti librarii metro , scientes in quarta carminis jambici sede postulari jambum , sed ignorantes , ut Graecis poetis ante vocalem , sive in media voce , sive in fine , quoque corripit. Adeatur vel Cl. D'Orvillius in Addendis Burmanni , qui male credidit , utrosque esse Senarios. 'Αλκμάων Edd. Rom. Dein in Medic. , aliisque 4. & Edd. pp. quae eam vocem habent , μητροκτόν : nam Rom. pr. non agnoscit , & uterque versus exfulat a Vind. pr. & Edd. Ven.

³ Νεόνυμφον.] ΝΕΟΥΗΦΟΝ S. GRON. Νεόψηφον Codex Salmasii tuetur. Si vero jambicus exin confiori debeat , ita versum transposuerim :

Νέρων νεόψηφον ἰδίαν μητέρ' ἀπέκτεινε.

GRAEV. Istud νεόψηφον ex duobus Codd. placuit etiam Turnebo in Advers. L. xxiv, 6. xxvii, 18. Sed recte Casaubonus , & alii tuentur νεόνυμφον ; uti habent quoque Medicei , Politian. ceterique codices : quo non tantum parricidium , sed & incestum , de quo C. 28, Neroni obicitur. Ad metrum versuum horum quod adinet ; mihi videtur pri-

*Quis negat Aeneae magna de stirpe Neronem?
Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.*

*Dum tendit citharam noster, dum cornua Parthus,
Noster erit Paeon, ille ¹ ἐκστηβελέτης.*

*Roma domus fiet: Vejos migrate, Quirites,
Si non & Vejos occupat ista domus.*

Sed neque auctores ² requisivit: & quosdam per indicem delatos ad senatum, adfici graviore poena prohibuit. Transeuntem ³ eum Isidorus Cynicus in publico clara voce corripuerat, quod *Nauplii mala bene cantitaret, sua bona male dispo- neret*: Et Datus Atellanarum histrio in cantico quodam, ὑγίαινε ⁴ πατέρ, ὑγίαινε μήτερ, ita demon- straverat, ut bibentem natantemque faceret, exitum

primus esse Jambicus, alter Senarius, nihil commune habens cum priore; nisi quod uterque parricidam Neronem statuat; at diversorum auctorum, vel carminum: quare eos sejungendos curavi, ut cetera disticha: sicut & vidi, Graecos versus separatos & numeralibus notis distinctos esse in Edd. Germ. Quia vero senarius quoque ultima sede requirit Jambum, inverte *Neronis* nomen hoc modo, Νεόννυμφον ἰδίαν μητέρ' ἀπὲς κλεινὴν Νέρων; Meaeque sententiae adfensorem nunc habeo Celeb. D'Orvillium. In Mediceis, Polit. Vind. sec. Cort. ἀπὲς κλεινὴς. in Ed. Rom. pr. νυμφον. Dein malim cum Torrentio neget. Sed MSS. indicativum retinent. Ultimum Aeneadum matricidam, quasi e Sibyllinis carminibus, cecinere alii, teste Xiphilino p. 709.

¹ Ἐκστηβελέτης.] *Hecatebeletes* S. GRON. Plerique MSS. & Edd. Latinis exprimunt litteris. Ante pro *Parthus* prave est *Phoebus* in Vind. pr. Respicit cladem in Armenia per Parthos & Vologesen acceptam, de qua supra. In eodem coloni pro

Quirites, frustra. *Vehios* uterque Vind. & Cort. bis.

² *Requisivit.*] *Requisit* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Cop. Exc. Voss. V. ad Cap. 6 *istorum versuum auctores* Vind. sec. Cort. e glossa. *re requisivit* Vind. pr. qui caret τοῖς *ad senatum*.

³ *Eum.*] Deest Edd. Rom. V. ad Caes. C. 7. nisi forsan hic *quum* legendum, vel ea particula exciderit: Sic certe clarius sequentibus *philosophum* &c. connectuntur haec exempla. *corripuit* Vind. pr. *Naupli* MSS. O. & Edd. Vett. Consule hic omnino Casaubonum, dictum hoc egregie illustrantem ex Philostrati L. v. de Vita Apoll. Tyan. C. 7. Dein *Atellana* Medic. pr. *Dajus* mallet Pigh. ad Inscript. Grut. p. DLXXXIX, 8. Sed V. Indic. Grut.

⁴ Πατέρ &c.] Πατήρ ὁ. μάτηρ S. GRON. πατήρ etiam tres Medicei, Vind. sec. Cort. μήτηρ Medic. pr. tert. Cort. μετήρ Medic. tert. *nantemque* Edd. Rom. *exitium* Medic. sec. Vind. uterque, Exc. Cuj. Ed. Rom. sec.

tum ¹ scilicet Claudii Agrippinaeque significans:
& in novissima clausula,

² *Orcus vobis ducit pedes,*

sen-

¹ *Scilicet Claudii.*] Ita MS. S. vulgo *C. Claudii*. GRON. Sic etiam tres Medicei, Cort. & plerique Torr. Casaub. qui ita jam legendum iussit. *Tiberius* enim nominabatur Claudius, non Cajus, uti & Burm. cum Edd. Rom. Bonon. & Steph. In Ed. Mediel. sec. est S. C. Hinc, vel ex nota *s.* aut *sc.* qua signatur in MSS. vox *scilicet*, de qua supra, & C. seq. natum est mendum. *clausa* Edd. Rom.

² *Orcus vobis ducit pedes.*] Non plus video, quam alii ante me viderunt: describam tamen, quae ibi olim adnotaram. Sententia videtur esse: mors vos expectat, exitium vobis imminet. Forte ab his ductum est, quorum cadavera unco traherantur, ut gladiatorum, & eorum, qui supplicio adfecti erant. *Pedibus trahi* etiam dicuntur, qui in maximas calamitates incidunt. Cic. vii. Ep. Famil. 32. & iv. ad Attic. 16. p. 440. Ed. Graev. Haec tum. Nunc adde. Si *Orcus vobis ducit pedes* Latine dici posset, de quo dubitat Burm. me in eo non laboraturum, quod histrio pro *trahit* dixit *ducit*. Nam haec in ea re sine discrimine dicuntur. Virgil. viii. Aen. 264. de Caio *pedibusque* informe cadaver *protrahitur*. Juvenal. v, 125. *duceris planta*, velut ictus ab Hercule Cacus. & x, 66. *Sejanus ducitur unco* in Tiberim: quod saepius *unco trahi* dicitur. Difficilius explicatu mihi videtur, si haec sententia est, cur histrio Plutoni tam vile ministerium praebuerit. DUKER. Universi interpretes consentiunt, his verbis significari, *peribitis per Orcum*, sive Plutonem, i. e. Neronem. Sed quo respectu, quave allusione *duci pedes* hoc sensu dicantur, admodum dissentiunt. Adi Commentarios. Si haec Latina verba sint Suetonii, mihi na-

turalis maxime videtur explicatio, ut Orcum sumamus tamquam itineris ducem ad Inferos, qui morituris vel mortuis eo viam dirigit, & malleo, ut Tertullianus ait, deducit: quod munus plerumque quidem adscribebatur Mercurio, sed etiam aliquando Plutoni *Αγεσιλάω*: ut videre est apud laudatos a Burmanno. *Ducere vobis pedes* erit dictum pro *ducere vestrum gressum*, sive *vos pedibus euntes*. Nimis enim longe petita est allusio ad cadavera unco tracta, vel ad exsequias, in quas mortui per pedes efferuntur, ut sic Orcus quasi per pedes ad Inferos trahat, sicut pedibus traherantur damnati, *ποδόρρυτοι* hinc dicti. Adi Voss. ad Catull. p. 41. vel ad frequens mortis genus, quo morituri primum lethale frigus in pedibus imis subeunt. Unde *αἰδὴν ποσσὶν ἀγροῖς σῦρειν* apud Diog. Laert. L. iv. §. 61. & ex eo in Anthol. Gr. Append. p. 27. 28. Verum ut dicam, quod sentio, non credo, nos hic Suetonii verba legere; sed alicujus Interpretis, & auctorem dedisse Graecas cantici voces, uti praecedentes *ὑγίαινε πάτερ, ὑγίαινε μήτηρ*, pro quibus etiam in nonnullis MSS. & Edd. Vett. *salve mater* exhibetur, omissis Graecis; ut passim. Adeoque quia Cerberum, Charonta &c. *ἄκοντας καὶ αὐτῶν τῶ σκέλῃς* dixere Antiphon, & Lucianus, *ducit* hic pro *καὶ αὐτῶν* vel simili verbo violentiam significante nunc opinor esse sumtum. Consule omnino Silium L. iv, 204. & egregiam notam summi viri, collegae & amici mihi honoratissimi, Tib. Hemsterhusii ad citatum hic Luciani locum, Dial. Mort. xxi. T. i. p. 421. & dissert. viri docti in Histor. Acad. Paris. T. i. p. 180, explicantis *ducit* per *detrahit* & *extendit*. Huc pertinet quoque di-

senatum gestu notaret: histrionem & philosophum Nero nihil amplius, quam urbe Italiaque submovit, vel contemptu omnis infamiae, vel ne fatendo dolorem irritaret ingenia.

XL. Talem principem ¹ paullo minus XIII. annos perpeffus terrarum orbis, tandem destituit: initium facientibus ² Gallis, duce Julio Vindice, qui tum eam provinciam pro praetore obtinebat. Praedictum a mathematicis Neroni olim erat, fore, ut quandoque destitueretur: unde illa vox ejus celeberrima, τὸ τεχνίον ³ πᾶσα γαῖα τρέφει:

dictum Laberii apud Gellium L. XVI. C. 7. *Tollet bona fide vos Orcus nudas in Catonium*, vel *Charonion*. de quo adi Voss. in Etym. Judicet lector. Ortus a m. pr. in Medic. sec. Pro vobis Politianus in margine Ed. Mediol. pr. notavit al: bubus. Mallem quoque notarat: ut conveniat cum demonstraverat. Sed nihil mutant MSS. nisi quod in Vind. pr. Harl. & Edd. Ven. sit notarent. Dein Urbe Italiaque Vind. pr.

¹ Paullo minus XIV. annos.] Unde vulgo, & ipse auctor C. 51. adscribunt ejus imperio annos quatuordecim: Sed regnavit annos XIII. & paullo minus octo menses, incipiens III. Id. Octob. A. DCCCVII. & desinens vel VII. vel V. vel IV. Id. Junias A. DCCCXXI. V. ad Cap. 57. item Savil. ad Tac. L. 1. Hist. C. 6. Pighium in Fast. Pagium in Critica, aliosque. Atque ad horum calculorum rationem vel digerendi vel explicandi sunt scriptores. Nec dubium mihi est, quin apud Joseph. L. IV. B. Jud. C. 9. pro ἡμῖνος substitui debeat μῆνας. Ceterum in Vind. pr. quartodecimo anno p. orbis terrarum. in Vind. sec. Cort. annis.

² Gallis.] Hi enim concitati a C. Julio Vindice, qui & ipse natione Gallus erat, primi rebellant & in arma venerunt. Quare Gallias quoque jure belli spoliandi sibi na-

tam esse occasionem gavisus est Nero. Non ergo soli Romani in Galliis exercitus, & duces initium destituendi Neronem fecerunt; ut statuit vir doctus hinc conjiciens, Galliis. At consule omnino Xiphilin. p. 724. &c. ἡν τις Γαλατίας ἀνὴρ Γαῖῳ Ἰγλίῳ Βίνδιξ. &c. ἔτῳ συναθροίσας τὰς Γαλατίας. Adde Plutarch. in Galba p. 1054. ubi male vocatur Ἰγλίῳ Οὐίνδιξ pro Ἰγλίῳ & p. 1055. 1060. Joseph. L. IV. B. Jud. C. 8. Tacit. L. 1. Hist. C. 51. Eutrop. L. VII. C. 16. minus bene. Hinc etiam Gallos eum cantando excitasse adscriptum est columnis, infra C. 46. In Galb. C. 16. *Navatae adversus Gallos & Vindicem operae. propraetor* Edd. Sabell. Cald. Be-roaldi. Dein praedictum & a m. Vind. sec. Cort.

³ Πᾶσα γαῖα τρέφει.] Pro tribus illis vocibus MS. S. ἡμᾶς διατρέψῃ. GRON. Sic & MSS. Turn. L. XXIV. Adv. C. 6. L. XXVII. C. 18. item Liss. Palat. duo, ex Dione. p. 726. In Medic. tert. εμασαιατρέφει. in primo πᾶσα δαα τρέφει. Voss. ἡμασαιατρέφει. In reliquis, qui Graeca habent, uti & Polit. πᾶσα γαῖα τρέφει; ἀνλεφ. Ed. Rom. pr. Ut Sabellici, sic etiam Mediol. pr. & Cal. habent. *Tota terra nutrit minimam artem sive articulam. Senarium versum nonnulli & hinc effingere*

quo : quo ¹ majore scilicet venia meditaretur ci-
tharoedicam artem, principi sibi gratam, privato
necessariam. Sponponderant tamen quidam ² de-
stituto ³ Orientis dominationem, nonnulli nomi-
natim regnum Hierosolymorum, plures omnis pri-
stinae fortunae restitutionem. ⁴ Cui spei pro-
nior, Britannia Armeniaque amissa, ac rursus
utraq; recepta, defunctum se fatalibus malis
existimabat. Ut vero, consulto Delphis Apol-
line, septuagesimum ac tertium annum cavendum
sibi audivit, quasi ⁵ eo demum obiturus, ac ni-
hil conjectans de aetate Galbae, tanta fiducia,
non

ingere conantur. Adi Comm. Ma-
xime placet Erasmianum, τὸ τεχ-
νικὸν γὰρ πᾶσα γὰρ ἀγρεῖται.

¹ *Majore venia meditaretur.*] Rescripti ex Salmasiano & Roberto Stephano: quo majore scilicet venia. GRAEV. GRON. Inserunt etiam vo-
cem scilicet Medic. sec. tert. Cort. Exc. Voss. In Vind. sec. s. i. e. scili-
cet. V. C. 39. Dein sponponderant
Torrent. tres, Medicei tres, Vind.
sec. Cort. Exc. Voss. Polit. quod
jure magis placuit Ernestio.

² *Destituto ei.*] Abest ei a MS. S.
GRON. Delevi cum eodem τὸ ei
fide MSS. Pulm. Torrent. Casaub.
Grut. Burm. & meorum praeter
Periz. & Harl. ac primarum Edd.
V. ad Caes. C. 7.

³ *Orientis ordinationem.*] Hoc or-
dine est in plerisque MSS. non post-
posita voce orientis. Sed praeterea
dominationem exhibent MSS. Casaub.
Gruteri, Medic. pr. tert. Polit.
Vind. uterque, Cort. Copes. Huls.
Periz. marg. Exc. Voss. Ed. Ven.
pr. Quod non recipere mihi religio
fuit, praecunte praesertim Casau-
bono. Non enim promittebant hi
ordinationem provinciarum Orien-
tis, quae jam Imperio Romano
quodammodo erant subjectae, sed
totius Orientis, & in his Partho-
rum & Armeniorum subjugationem,
ut, Occidente amisso, saltem in

Oriente dominari suo posset more.
Sponponderunt itaque Orientis im-
perium & nominatim nonnulli
regnum Hierosolymorum, ex quo
patet dominationem, non ordinatio-
nem, quam frustra hic loci vindicari
per J. F. Gronovium puto, Orientis
illi pollicitos esse quosdam. Vide in
Caes. C. 30. Aug. 19. debita sibi fato
dominatione; & saepe regnum etiam
Hierosolimarum Vind. pr. Adi ad Aug.
C. 93. Omnem Edd. Rom. pristinae deest
Medic. pr.

⁴ *Cui spei pronior.*] Sive ad quod
sperandum facilius & magis se in-
clinans. Sic cum dativo in Galba
C. 12. Dolabellae proniorem: quod
cave in Genitivo capias. Ovid. L.
1. Tr. 2, 88. Pronaque sint nostrae
numina vestra rati. Valer. Max. L.
vii. C. 3. Ext. 10. Adversis proeliis
contusos animos suorum, & ob id
paci proniores. Auct. Octav. vi. 868.
pronus malo animum. Colum. L.
1. C. 5. §. 8. Aedificii solum pro-
nium orienti. L. iii. C. 2. §. 6.
Collina magis exuberant Aquiloni
prona. Vitiose hic spem Vind. pr.
defunctumque Medic. pr. Copes. &
rere. Periz. Edd. Vett. audiverit
Edd. Rom.

⁵ *Eo.*] Vind. pr. cum eo. Forf.
in eo, ut alibi.

non modo senectam, sed etiam perpetuam singularemque concepit felicitatem, ut amissis naufragio pretiosissimis rebus, non dubitaverit inter suos dicere, *pisces eas sibi relatueros*. Neapoli de motu Galliarum cognovit die ipso, quo matrem occiderat: adeoque lente ac secure tulit, ut ¹ gaudentis etiam suspicionem praebere, tamquam ² occasione nata spoliandarum jure belli opulentissimarum provinciarum. Statimque in gymnasium progressus, certantes athletas effusissimo studio spectavit. Coenae quoque tempore, interpellatus tumultuosioribus litteris, haecenus excaudit, ut malum iis, qui descissent, minaretur. Denique per octo continuos dies non rescribere cuiquam, non mandare quid, aut praecipere conatus, rem silentio oblitteravit.

XLI. Edictis tandem Vindicis contumeliosis, & frequentibus permotus, senatum epistola in ultionem sui reiue publicae adhortatus est: excusato languore faucium, propter quem non adesset. Nihil autem aeque doluit, quam ut ³ malum se citharoedum increpitum, ac pro Nerone Aëno-barbum adpellatum. Et nomen quidem gentile,

¹ *Gaudentis.*] Medic. sec. Vindob. uterque, cum duobus Pulm. ac tribus Burm. Edd. sec. xv. aliisque & in his R. Steph. habent *gaudenti*. Sed Medic. pr. tert. Polit. Cort. Vind. sec. in marg. cum tribus Burm. *gaudentibus*. Male, uti & quod in marg. Gryphiano est, *speciem*. Quod tam lente & secure audivit istum motum, adstantibus praebuit suspicionem, quasi etiam gauderet in sinu. *Gaudentis speciem praebet*, qui gestu quodam vel ore prae se fert laetitiam; sive vere, sive simulate, & animo tristis.

² *Occasione nata.*] Vind. sec. *occasione nactus*. Cort. *occasionem na-*

ctus. Quae nata est lectio, postquam pro *nata* coeperant librarii de more scribere *nactus*: ut est in Vind. pr. in mox deest Vind. pr. *his qui* MSS. plerique & Edd. sec. xv. &c. Dein *descissent* Vind. pr. *dedissent* Cort. & Vind. sec. *margo. desissent* Polit. *desissent* Edd. sec. xv. cum aliis. *cui pro cuiquam* Edd. Mediol. Ven. Lugd. *mandere & percipere* Med. sec.

³ *Malum se citharoedum.*] Ita MS. S. vulgo *citharoedum malum se*. GRON. Adde tres Mediceos, Polit. Vind. sec. cum quatuor MSS. Burm. Sed non ita in Edd. antiquis, quae vulgato consonant.

¹ *Sic*

tile, quod sibi per contumeliam exprobraretur, resumtuum se professus est, deposito adoptivo. Cetera convicia, ut falsa, non alio argumento refellebat, quam quod etiam inscitia ¹ sibi tantopere laboratae perfectaeque a se artis objiceretur: singulos subinde rogans, *nossentne quemquam praestantiorē*. Sed, urgentibus aliis super alios nunciis, ² Romam praetrepidus rediit. Leviterque modo in itinere frivolo auspicio mente recreata, quum adnotasset insculptum monumento, militem Gallum, ab equite Rom. oppressum, trahi crinibus, ad eam speciem exsultavit gaudio, caelumque adoravit. Ac ne tunc quidem aut senatu, aut populo coram adpellato, quosdam e primoribus viris ³ domum evocavit; transactaque raptim consultatione, reliquam diei partem per organa hydraulica novi & ignoti generis circumduxit. Ostendensque singula, de ratione ac difficultate cujusque differens, jam

¹ *Sibi.*] Inferui hanc vocem, auctoribus MSS. Mediceis tribus, Polit. Cort. Copes. Exc. Cuj. & optimi Torrent. Nec male Burmannus conjecit *elaboratae*. Adi ad Aug. C. 64. Sed nullus adstipulatur Codex. Vide Graev. ad Cic. L. 1. de Off. C. 1. L. 111. ad F. Ep. 13. *propter quae haec laborantur*. Dein ad eandem s. Vind. pr. *exsilivit* Vind. sec. Cort. Exc. Cuj. *at ne* Med. tert. Vind. pr.

² *Romam praetrepidus rediit,*] Duo diversi, observante Norisio, Neronis adventus Romam, postquam ex Oriente redierat, commemorantur a Suetonio. Alter C. 25. cum ex Graecia redux, Neapolim albis equis, ac dein Romam triumphantis more, coronamque capite gerens Olympiacam introiit, quod factum sit Decembri anni Christi 67. Alter cum Neapolim

esset regressus & inde Romam, priori longe dissimilis, cum non triumphans, ut ante, sed praetrepidus redierit, de quo Suet. C. 40. id quod acciderit Aprili anni 68. Perperam hi duo diversi reditus Neronis a multis confunduntur. Vide autem Norisium hoc pluribus asserentem argumentis apud Pagium in annum Christi 68. GRAEV.

³ *Domum.*] Cum Ed. Bonon. Stephanus & Casaubonus sic exhibuere pro *demum*: ac confirmatur a Med. sec. tert. Vind. utroque, Cort. aliisque pluribus. De Accusativo spatii *reliquam diei partem* adi hic Burm. per quod tempus circumduxit quosdam e primoribus viris, ut organa perspicerent & admirarentur. Deinde & *de ratione* Edd. Rom. Forsan *deque*; ut *que* hinc exciderit, & sequenti *jam* adhaeserit,

¹ jam se etiam prolaturum omnia in theatrum, adfirmavit, si per Vindicem liceat.

XLII. Postquam deinde etiam Galbam & Hispanias descivisse cognovit, collapsus, ² animoque male fracto, diu sine voce & prope intermortuus jacuit. Utque ³ resipuit, veste discissa, capite converberato, *actum de se* pronuntiavit. Consolantique ⁴ nutriculae, & aliis quoque jam principibus similia accidisse memoranti, *Se vero praeter ceteros inaudita & incognita pati respondit, qui summum imperium vivus amitteret.* Nec eo secius quidquam ex consuetudine luxus atque desidiae omisit, vel ⁵ inminuit. Quinimmo, quum

¹ *Jamque se.*] *Jam se* S. GRON. Neque aliter tres Medicei, Copes. Exc. Cuj. Voss. & Gryph. margo. *jamque* Periz. Harl. Edd. ante Casaub. *jam seque* Polit. *jamque e. p. se* Vind. pr.

² *Animo male fracto diu & sine voce.*] Cod. Salmas. *animo male fracto diu sine voce.* mox pro veste discissa idem discussa. legend. discissa. Dein quod suum imperium vivus amitteret. Salmas. quod summum imperium vivus amitteret. Sic & scribitur in Corsendoncensi & Alvari Nonii Codd. & editione principe. Non longe abhinc Salmasianus pro *secius* scribit *setius*, & pro *vulgo innotuerunt*, *vulgo notuerunt*. GRAEV. *Diu sine voce.* Ita MS. S. vulgo *diu & sine*. GRON. *Male fracto* etiam Medic. sec. a m. pr. Exc. Voss. vel librariorum aberratione vel corrupte ex *labefacto*, ut volebat Heinsius. Sed *male* hic est turpiter, summo cum dedecore. V. Cup. Obs. 1, 8. Boubier. ad Petron. Carm. de B. Civ. p. 102. & saepe. & non agnoscunt etiam Medicei, Polit. Vind. sec. Cort. Hulf. Copes. Exc. Voss. Quare abesse passus sum.

³ *Resipuit.*] Sive ad se ex animi deliquio rediit; ut *resipiscens* in Tib. C. 73. *resipuit* Medic. pr. &

Ed. Cas. *resipivit* Vind. uterque, Cort. Periz. Torrent. & Edd. ante Steph. Cic. pro Sextio C. 38. eodem sensu *primumque resipisset*. Sed nihil contra ceteros Codd. innovo. Mox *discussa* etiam Medic. sec. & duo Burm. Sed *discissa*, ut conjecit Graevius, clare legitur in Medic. pr. Vind. utroque, Cort. Periz. Exc. Voss. Edd. Ven. Mediol. Bonon. ac Pitisci. &c. notissimo lugentium & quasi desperatorum more: ut in Caes. C. 23. 84. V. Heins. ad Ovid. iv. F. 448. & sexcenties.

⁴ *Nutriculae.*] Codd. Politiani *nutricii ecclesiae*. Corrige *nutrici Eclogae*, vel *Eglogae*, quae cum Alexandria & Acte Neronis reliquias condidit, teste nostro C. 50. *Nutriculae* voce tamen usus est noster quoque in Aug. C. 95. & alibi. Mox *summum imp.* pro *suum* recipi cum Ernestio, praecedente Burmanno, quem adeas. Sic enim praeter alios plurimos Codd. dant etiam Medicei tres, Polit. Vindob. uterque, Cort. Edd. Rom. *admitt.* Med. sec. *setius* etiam Medic. tert. *serius* Vind. sec. Cort.

⁵ *Inminuit.*] Vind. pr. *minuit*. Periz. Harl. & Edd. sec. xv. ac Lugd. *minimum*, probantibus Lipsio, ac Torrentio, sed contra Suetonii

quum prosperi quiddam ex provinciis nunciatum esset, super abundantissimam coenam jocularia in defectionis duces carmina, lasciveque modulata, quae vulgo ¹ notuerunt, etiam gesticulatus est: ac spectaculis theatri clam inlatus, cuidam scenico placenti nuncium misit, *abuti eum occupationibus suis.*

XLIII. Initio statim tumultus, multa & inmania, verum non abhorrentia a sua natura, creditur destinasse. Successores, percussoresque submittere exercitus & provincias regentibus, quasi conspiratis, idemque & unum sentientibus: quidquid ubique exfulum, quidquid in urbe hominum Gallicanorum esset, contrucidare: illos, ne desciscentibus adgregarentur: hos, ut conscios popularium suorum, atque fautores: Gallias exercitibus diripiendas permittere: senatum universum veneno per convivia necare: urbem incendere, feris in populum inmissis, quo difficilius ² defenderetur. Sed absterritus non tam poenitentia, quam perficiendi desperatione, credensque expeditionem necessariam, ³ consules ante tem-

genium. Mox prospere Medic. pr. tert. Polit. lascivique Medic. tert. lasciviaeque Ed. Rom. pr.

¹ Notuerunt.] Simplex verbum admisi pro innot. fide MSS. Memmiani, Mediceorum pr. tert. Polit. Copes. Exc. Voss. ut in Aug. C. 43. indolem sic notescere. ubi frustra aliud quid reponere conantur. Phaedr. F. 42. Notescit quae nunc primum. Tacit. L. 1. Ann. C. 73. quae ubi Tiberio notuere. & passim. Plin. L. XXXII. C. 2. priusquam hoc notesceret. In Glossis etiam noteo γνωρίζουσι. etiam exfulat a Medic. pr. in quo prave a spect. Dein a natura sua optimus Torr. Medicei tres, Exc. Voss.

² Defenderetur.] Male vulgo subintelligitur urbs, sive a rebellibus, si-

ve ab incendio: vel ipsum incendium; plane contra mentem Suetonii, qui populum intellexit. Is enim a feris difficilius defenderetur, si post eas in populum inmissas urbs quoque incenderetur. Non enim prius urbem incendere, & tunc feras immittere, sed contra, destinasse creditur Nero. Verum optimi Codd. Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. & manus docta in marg. Ed. Steph. apud Burm. defenderentur exhibent, clariore sensu, sive repellerentur, arcerentur ferae. Adi ad Hirt. L. VIII. B. G. C. 9. ut hostis defenderetur. Drak. ad Liv. L. XL. C. 43.

³ Consules.] Silium & Trachalum, A. DCCCXXI. Nam quod dicitur C. 46. Kal. Jan. &c. pertinet ad

tempus privavit honore: atque in utriusque locum solus iniit consulatum, quasi fatale esset, non posse Gallias debellari, nisi a se consule. Ac susceptis fascibus, quum post epulas triclinio digrederetur, innixus humeris ¹ familiarium, adfirmavit, simul ac primum provinciam adtigisset, inermem se in conspectum exercituum proditurum, nec quidquam aliud, quam fleturum; revocatisque ad poenitentiam defectoribus, ² insequenti die laetum inter laetos cantaturum epinicia, quae jam nunc sibi componi ³ oporteret.

XLIV. In praeparanda expeditione primam curam habuit deligendi vehicula portandis scenicis organis, concubinasque, quas secum educeret, tondendi ad virilem modum, & securibus peltisque Amazonicis instruendi. Mox ⁴ tribus urbanas ad sacramentum citavit: ac nullo idoneo respondente, certum dominis servorum numerum indixit: nec nisi ex tota cujusque familia probatissimos, ne dispensatoribus quidem, aut amanuensibus exceptis, recepit. Partem etiam census

ad *portenta vetera*, quae simul cum novis recenset ibi auctor, & ad A. DCCCXX. V. Pagium in Crit. p. 60. 61. loco Vind. sec. Cort. sed tunc abundat *τὸ in*. Mox verissima est lectio Vindob. pr. ac Cort. *nisi a se consule*: ut restituit Cl. Ernesti. vulgo abest *se*, nullo vel intricatissimo sensu. Dein *degred.* Med. pr. *egreder.* Edd. Rom.

¹ *Familiarium.*] Medic. sec. a m. pr. Vind. pr. tres Burm. cum Edd. sec. xv. & Bonon. *famulorum*. sed Politian. *familiariter*. Dein *in conspectu* non male Medic. sec. Polit. Periz. Harl. Edd. Rom. Ven. pr. Mediol. sec. V. ad Front. L. 1. C. 10. §. 1. *in conspectus* Edd. Med. pr. Sabell. Cald. & aliae. Tum *defectoribus* Cort.

² *Insequenti die.*] Ita exhibui, auctoribus Mediceis tribus, Polit.

Vind. pr. Copes. & Exc. Cuj. Vulgo *sequenti*. V. ad Aug. C. 44. *nunc* deest Edd. Rom.

³ *Oporteret.*] *Oporterent* S. GRON. Terentiano more. *epyphia* Vind. pr. Dein *primum* Vind. sec. Cort. *diligendi* Vind. pr. *quidem* abest ab Edd. Rom. *partim* Vind. pr.

⁴ *Tribus urbanas.*] Vel vacat ultima vox, ut censet Cl. Ernesti: vel auctor *universas* scripsit, ut in Tib. C. 3. vel sic dixit pro *plebe urbana*, nullo habito respectu differentiae, quae olim fuit inter *rusticas* & *urbanas tribus*; sed quae, dilectu comitiisque sublati, etiam videtur esse abolita. Videant, quibus plus otii est. *Tribus* de parte populi viliori saepe dixere, & a *populo* distinxere auctores, & in his noster. Adi ad Aug. C. 101.

fus omnes ordines conferre iussit: & insuper ¹ inquilinos privatarum aedium atque insularum pensionem annuam repraesentare fisco. Exegitque ingenti fastidio & acerbitate numum asperum, ² argentum pustulatum, aurum ³ ad obrussam: ut plerique omnem collationem palam recusarent, consensu flagitantes, a delatoribus potius revocanda praemia, quaecumque cepissent.

XLV. Ex annonae quoque caritate ⁴ lucrantium adcrevit invidia. Nam & forte accidit, ut in publica ⁵ fame Alexandrina navis nunciaretur pulverem

¹ *Inquilinos.*] Sive illos, qui in alienis & conductitiis privatorum aedibus atque insulis (de quibus vide ad Caes. C. 41. Tib. 48.) habitabant, iussit statim solvere fisco tantum, quantum pro annua habitatione earum dominis solvere debebant. Nodum in scirpo quaerit Cl. Ernesti.

² *Argentum pustulatum.*] Vind. pr. Periz. Harl. cum tribus Edd. primis habent *argenteum*; quia retulerunt ad *numum*: cum hic Suetonius intelligat argentum in massa: quod multiplici coctione refusum pustulas & tubercula collegit, ac purum purum est. *pustulatum* enim praefero; ut est in Memm. & plerisque Codd. *postulatum* a m. pr. est in Mediceis, Exc. Cuj. & hisdem editionibus: quomodo in MSS. tantum non omnibus Mart. L. VII. Ep. 86. *argenti libra postulati*, vel *postulanti*. Sed adi commentarios, & quos laudant interpretes.

³ *Ad obrussam.*] Sic quoque Memm. Medic. pr. tert. Alii, ut Medic. sec. Polit. Huls. Palatini, Edd. Rom. Plant. Casaub. Scriv. ad *obrusam*. Sed malim *ss.* geminare, vel *obruzam*, ut in nonnullis, scribere: quia Graecis *ὀβρυζή*, sive experimentum auri exactissimum, igne sumtum. In plerisque Edd. & MSS. aliquot variis modis corruptissime legitur. Consule variorum notas. Mox *ab del.* Vind. pr.

revocando potius Edd. Rom.

⁴ *Luçantium accrevit invidia.*] *Luçantia* S. GRON. *Luçantium* ex Sabellici conjectura cum multis aliis recepit Graevius; sed contra omnes MSS. nisi quod *luçantia* invenerim in Mediceo pr. Casaubonus & ceteri seqq. Edd. e Viterb. dederunt *luçantium*: quod praebent, aliquot Torrent. Palat. pr. duo Pulm. Vind. pr. Periz. Harl. Edd. Ven. Mediol. Bonon. unde Lipsio & Burmanno placuit *luçantium*. Et sane non agere videtur Suetonius de invidia lucentium aulicorum, aut etiam aliorum, qui ex Neroni accrescente annonae caritate lucebantur: ut capit Cl. Ernesti: sed solius Neronis, cui lucrum ex illa quaerenti adcrevit invidia per pulveris advectionem loco frumenti, quod potius curare debuerat, quique hinc omnium in se odium concitavit. Cum itaque plerique Torrent. libri, Regii & plurimi alii Casauboniani, Turnebi L. XXVII. Advers. C. 18. Palat. duo, Medic. pr. tert. Polit. Copes. Exc. Cuj. Voss. exhibeant *luçantia*, malim simpliciter scribi *lucenti*, ut *a* adhaeserit ex seq. verbo; nisi ex *um* & *a* velis *jam* effingere. Per me licet. *luçantia* Vind. sec. Cort. Periz. margino, Edd. Rom.

⁵ *Fame.*] *Fama* S. GRON. Inepte non minus, ac *lucratoribus* Vind. pr. & Ed. Junk. Pulvis sive *ἀφ᾽ ὧν* non advehebatur lucratoribus: sed *lucra*.

verem luctatoribus aulicis advexisse. Quare omnium in se odio ¹ incitato, nihil contumeliarum ² defuit, quin subiret. Statuae ejus ³ a vertice cirrus adpositus est cum inscriptione Graeca, *Nunc demum agona esse*, ⁴ & *Traderet tandem*. Alterius collo ⁵ & ascopera deligata, simulque titu-

luctatoribus, cum illa navis debuisset advehere frumentum de more. V. Beroaldum, Torrentium, & alios, ac Periz. ad Aelian. L. iv. Var. Hist. C. 3.

¹ *Concitato.*] *Incitato* S. GRON. Nihil variationis e MSS. Mediceis Ed. Gryphianae adscripsit vir Clarissimus. Vix tamen dubito, quin in illorum nonnullis ita exaratum sit; quoniam iis consentire solent Copes. Voss. & Politian. qui *incitato* praeferunt cum Periz. & Harl. & Edd. Mediol. Ven. aliisque & in his R. Steph. Et vere, ut opinor: atque odium omnium in Nerone, jam ante conceptum, hinc auctum, magisque incensum & stimulatam, interpretor. Quomodo & *ira incitari* dicitur Senecae in Agam. vs. 261. *nequitia* ibid. vs. 114. *aviditas* Plin. L. xx. C. 4. §. 26. *poenae* Tacit. L. iii. Ann. C. 25. Adi & Gron. L. ii. Obs. C. 16.

² *Defuit.*] Sententia postulat fuit: ut bene advertit Cl. Ernesti. Quare vide, num dederit auctor nihil non cont. defuit. Sed nihil mutandum in Cicer. L. v. in Verr. C. 2. non arbitror, hoc etiam deesse impudentiae tuae, ut quidquam ejusmodi dicere audeas. Nam sensus est: Arbitror, te etiam esse tam impudentem.

³ *A vertice cirrus.*] *A verticis* cirrus S. GRON. cirrus etiam Medic. sec. & Polit. pro varia lectione cum multis aliis. V. Pulm. Torr. Casaub. Grut. Burm. ac magis placet: ut citharoedi & simulati Apollinis cultus ei exprobratus sit: ut qui comam in gradus formatam peregrinatione Achaica etiam pone verticem submiserit Cap. 50. & adponi verbum esse proprium comae

cirrisque, nemo nescit. Agon vero aeque pertinet ad certamina ejus Musica, ac Circensia. *agonia* MS. Polit.

⁴ *Et Traheret.*] *Et traderet* S. GRON. Ut rescripsit Gronovius. At currum, ut vulgo legebatur, non trahit auriga, sed agit. Graevius *raderet* e Memmiano profert. *Traderet* habent MSS. aliorum, nec non Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. cum Edd. sec. xv. item Pulm. ac Torrent. & *tradere* Vind. sec. Cort. ut *traherent* Med. sec. ut *traheret* Edd. Seb. & Ant. Gryph. Quid legi debeat, cum ignarissimis nescio. *Tō raderet*, quod necessario reponendum videbatur Cl. Ernesti, *cirrus* quoque legenti, haud videtur locus esse. Non enim *radi* cirri, sed *tonderi*, *trahi*, vel *tradi* possunt. Nec etiam *raditur* currus, sed curru potest radi seu stringi meta. Mihi maxime placet Codd. lectio *traderet*, sc. cirrum; seu personam ineptam deponeret, imminente agone vero, sc. cum Vindice, vincendus. Quid si per *cirrum* etiam intellexerint urbani *Gallos comatos*, Sed hae sint hariolationes.

⁵ *Et ascopera.*] *Et asiopa delicata* S. GRON. Copula abest a Mediceo sec. Vind. sec. Cort. Cop. etiam Medic. pr. tert. Polit. & *sco*pa Vind. pr. cum Pulm. Casaub. & Burm. aliquot MSS. & Edd. primis. *ascopa* in reliquis. Verissima est lectio *ascopera*, quam Politianus, adjuncto Suidae loco, post alias conjecturas, in quibus & *ascoma* Turnebi, adposuit Ed. Mediol. pr. margini, & protulit in Misc. C. 20. *delicata* quoque Med. pr. tert. De in malim quoque *Ego* vel *Egi*,
Z z 2

quod

titulus, *Ego quid potui? sed tu¹ culeum meruisti.* Adscriptum & columnis² etiam, *Gallos eum cantando excitasse.* Jam noctibus jurgia cum servis plerique simulantes, crebro *vindicem* poscebant.

XLVI. Terrebat³ ad hoc evidentibus portentis somniorum & auspicio⁴rum, & ominum, quum veteribus, tum novis. Nunquam antea somniare solitus, occisa demum matre, vidit per quietem, navem sibi regenti extortum gubernaculum: trahique se ab Octavia uxore in artificissimas tenebras, & modo⁵ pennatarum formicarum mul-

quod potui sine interrogatione: sed renuunt scripti. Vulgatum explicat Cl. Ernesti per ellipsin verbi *peccare*. Vide Comment.

¹ *Culeum.*] Medicei, Vind. pr. Edd. Rom. *culleum* In Salm. Med. pr. sec. Vind. utroque, Periz. & Edd. Vett. *ascriptum*: ut saepe. *columnae* Med. sec. Exc. Voss. male.

² *Etiam Gallos.*] Sic edidit Casaubonus & seqq. praeter Burmannam, qui e duobus MSS. recentissimis revocat prius editum *jam*, pro *tandem*, probatum quoque ab Ernestio. Sed Memm. Medic. pr. tert. Vind. uterque, Cort. Exc. Voss. & alii praebent *etiam*. Quare junxi praecedentibus Suetonii verbis, mutata distinctione, *Adf. & columnis etiam*, G. Suetonianum est *& etiam*. Adi Burm. ad Caes. C. 76. & saepius, Ernest. ad Aug. C. 19. Prius credidi, dividendum in *& jam*. Post *Gallos* legitur *&* in opt. Torr. *tò jam* repetit Vind. pr. post *cantando*, quo intelliguntur edicta Vindicis C. 41. Estque verbum avibus gallis proprium, neque eliminandum, aut de Nerone capiendum, ut a nonnullis fit.

³ *Ad haec.*] *Ad hoc*, & cum vet. S. GRON. *Adbuc* MSS. 3. Sed Polit. & Medic. O. cum aliis apud Burmannum, quem vide, *ad hoc*, ut

exhibui. Plura ad Aug. C. 25. De *in quum*, five *cum*, reposui cum R. Steph. auctoribus MSS. x. ut in Caes. C. 3. Galb. C. 9. Vit. C. 4. &c. Adi omnino Drak. ad Liv. L. vi. C. 23.

⁴ *Numquam antea somniare solitus.* Occisa demum matre vidit per quietem.] Omnino distinguendum est, ut distinxit Palatinus tertius & duo Torrentiani, probante Grutero: *cum veteribus tum novis.* *Nunquam antea somniare solitus, occisa demum matre vidit per quietem.* GRAEV. Sic jam in Edd. Basil. & aliis distingui, monuit Burmannus. Dein *artiss. ten.* MSS. constanter, uti & in Appul. de Deo Socratis p. 43. Ed. Elm. Sed in August. de Civ. Dei L. ix. C. 16. *artiss. Novi*, qui coniecit *aterrimas*, vel *crassissimas*.

⁵ *Pennatarum.*] *Pinnatarum* & *circumiri* S. GRON. *Circumiri* pro *circui* recepi, auctoribus MSS. tantum non omnibus & Edd. Vett. Porro *dedicaturum* exaratur quoque in Medic. pr. tert. Polit. Vind. utroque, Cort. Periz. Harl. Edd. Rom. Ven. Mediol. pr. Lugd. Hinc mihi suspicio nata est latentis mendae. Gentes enim non *dedicatae* erant, sed *simulacra*. Videant acutiores: dum meas hic conjecturas premere satius duxi; nisi unam hanc, *Ther-*

multitudine obpleri: modo a simulacris gentium ad Pompeji theatrum dedicatarum circumiri, arcerique progressu. Asturconem, quo maxime lactabatur, posteriore corporis parte in simiae speciem transfiguratum, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros. De Mausoleo sponte foribus patefactis exaudita vox est, nomine ¹ eum cientis. Kalendis Januariis exornati Lares in ipso sacrificii adparatu conciderunt. Auspicianti Spor-
rus arulum muneri obtulit: cujus gemmae ² scul-
ptura erat, *Proserpinae raptus*. Votorum nun-
cupatione, magna jam ordinum frequentia, vix repertae Capitolii claves. Quum ex oratione e-
jus, qua in Vindicem perorabat, recitaretur in senatu, *datu-
ros poenas sceleratos, ac brevi dignum
exitum facturos*, conclamatum est ab universis: *Tu* ³ *facies, Augu-
ste*. Observatum etiam fuerat, novissimam fabulam cantasse eum publice *Oedipo-
dem exsulem*, atque in hoc ⁴ desisse versu,

Θανείν μ' ἀνὰ γὰρ σὺ γράμματα, μήτηρ, ὃ πατήρ.

XLVII.

mas forsan excidisse: de quibus C. 12. *dedicatisque thermis atque gymnasio*. Dein *simii* Vind. pr.

¹ *Eum cientis*.] Quia MSS. opti-
mi & plurimi ita exhibent, & ge-
nitivus facile explicari potest per
ellipsin *alicujus, sive dei sive homi-
nis*, retinui eum cum plerisque
viris doctis, licet elegantior visa
sit lectio MSS. Périz. Harl. & Edd.
seculi xv, Bonon. ac Bas. *ciens*.
Credita enim est *vox corporis nu-
da*: ut est apud Appulej. L. v. Met.
init. Ita *vox jubet* apud Liv. L. v.
C. 32. quem locum citavit Celeb. Er-
nesti. *vox congemit* Petron. C. 100.

² *Sculptura*.] Cl. Ernesti edidit
cum nonnullis veteribus *sculpt*. Sed
adi ad Galb. C. 10.

³ *Facies*.] Medic. tert. *facias*,
non ut dent poenas scelerari, sed
tu facias dignum exitum. Vide de

hoc ambiguo Comment. *publico*
idem.

⁴ *Desisse*.] *Dedisse* S. unde Salm.
etiam conjicit *desisse*. vulgo *decidisse*.
GRON. Lips. Torrent. Gujetus quo-
que *desisse* e Cod. Lovan. bene, ut
Cap. 33. nam *dedisse* habent quo-
que Medic. pr. tert. & tres Burm.
In MSS. & Edd. reliquis *decidisse*
usque ad Graev. qui tacite *desisse*
edidit.

⁵ *Πατήρ*.] Vox haec exsulat a
Vind. sec. Cort. Contra *μήτηρ* de-
est in Xiphilino p. 727. ubi prima
Jambici vox est *ὀϊκτρῶς*. Dein et-
iam interim Vind. pr. Périz. Harl.
& Edd. Vett. praeter Steph. cui &
Casaubono &c. adstipulantur ceteri
MSS. minus bene spreti a Burman-
no. *duosciphos* Vind. pr. Forſan pro
duo scyphos. V. ad Claud. C. 14.

XLVII. Nunciata interim etiam ceterorum exercituum defectione, litteras prandenti sibi redditas concerpfit, mensam subvertit, duos scyphos gratissimi usus, quos¹ Homeros a caelatura carminum Homeri vocabat, solo inlilit: ac sumto a² Locusta veneno, & in auream pyxidem condito, transiit in hortos Servilianos. Ubi, praemis- sis libertorum fidissimis Ostiam ad classem prae- parandam, tribunos centurionesque praetorii de fugae societate tentavit. Sed partim tergiversan- tibus, partim aperte detrectantibus, uno vero etiam proclamante,

Usque adeone mori miserum est?

³ varia agitavit: Parthosne, an Galbam subplex peteret, an atratus prodiret in publicum, pro- que Rostris, quanta maxima posset ⁴ miseratione, ve-

¹ *Homeros.*] Ita MS. S. & ad- scriptit Salm. (hoc est *Ὅμηρος*) vulgo *Homericos*. GRON. *Homeros* dant itidem tres Medic. Huls. & Exc. Voss. ut *Aesopius* &c. Non au- tem hi crystallini scyphi erant sculpti, & *ἐντετυπωμένοι*: sed caelati & *ἐντετυπωμένοι*, sive ipsis verbis Homeri, sive argumentis Homericarum historicis. V. Ald. Manut. Quaes. per Epist. L. 11, 9. Salm. ad Solin. p. 736. 775. Minus accurate hic agunt interpre- res.

² *Locusta.*] *Lucusta* S. GRON. Sic etiam Medic. sec. tert. Exc. Voss. V. ad C. 33. Mox *credito* Edd. Rom. frequenti confusione. *permissis* Vind. pr. in *Ostiam* Medic. tert. Polit. & *terg.* Vind. pr. Edd. Med. pr. Cald. cum aliis. *detra- ctantibus* Medic. tert. Periz. Edd. Rom. & *procl.* Edd. eadem. *adeo morine* Medic. pr.

³ *Varia.*] *Varie* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. Huls. Exc. Voss. Dein *atractus* Me-

dic. tert. Vind. pr. & sec. a m. pr. Cort. Non. & quatuor Burm. cum Edd. primis. Bene correxit Sabelli- cus. V. & Galb. C. 18. *acriter* Cor- send. Tum *quanta posset maxima* Vind. pr. Periz. Harl. & Edd. an- te Casaub. male. V. Burm. & ad Caes. C. 44. me in Misc. Obs. Vol. 11. p. 305. Drak. ad Liv. L. XLII. C. 15. *quanto* Med. sec. Exc. Voss.

⁴ *Miseratione.*] Sic plerique & optimi libri. At in Vind. pr. Pe- riz. Harl. & Edd. sec. xv. & Bon. est *veneratione*. Quod non est sup- plicis & veniam petentis, sed ho- norantis & adorantis. Immo, ut- cumque defendi posset, friget prae- cepta dudum lectione. Quisquis primus intrusit *τὸ veneratione*, de- ceptus videtur a Festo, qui putavit *miserari* & *miserationem* dici de eo, qui *conqueritur aliena incommoda*. Sed male. *miserari* & *miseratio* sig- nificat lamentationem ac deplora- tionem tam suorum, quam alterius malorum: ut docuerunt jam alii. Adi Caes. L. 1. B. Civ. C. 21. Just. L.

veniam praeteritorum precaretur: ac, ni flexisset animos, ¹ vel Aegypti praefecturam concedi sibi oraret. Inventus est postea in scrinio ejus hac de re sermo formatus. Sed deterritum putant, ne prius, quam in forum perveniret, discerpere-
tur. Sic cogitatione in posterum diem dilata, ad mediam fere noctem excitatus, ut comperit, sta-
tionem militum ² secessisse, profiluit e lecto, mi-
sitque circum amicos. Et quia nihil a quoquam renunciabatur, ipse cum paucis hospitia singulo-
rum adiit. Verum clausis omnium foribus, re-
spondente nullo, in cubiculum rediit: unde jam
& ³ custodes diffugerant, direptis etiam stragu-
lis, amota & pyxide veneni. Ac statim ⁴ Spi-
culum mirmillonem, vel quemlibet alium percus-
sorem, cujus manu periret, requisivit: & nemi-
ne reperto, *Ergo ego, inquit, nec amicum habeo,*
nec

L. VIII. C. 5. Supra in Claud. C. 36. *Lacrimisque & vociferatione miseratus est conditionem suam, cui nihil tuti usquam esset.* Dein Medic. sec. Vind. pr. praet. peccatorum. item ac nisi Med. sec. Vind. sec. Cort.

¹ *Vel &c.*] Saltem concederent sibi administrationem Aegypti, cujus praeses erat potestate & dignitate inferior ceteris praesidibus, sine fascibus & lictoribus, & tantum praefecti nomine, atque equestri ordinis, ex institutione Augusti, C. 66. Vesp. C. 6. Dom. C. 4. & passim. Consule Ernestium.

² *Recessisse.*] Ex hortis ad Tiberrim Servilianis, in quos e Palatio transierat cum amicis, qui separatim in hospitibus, seu cubiculis, & hospitaculis praedii hortorum Servilianorum, sive variis domus membris cubabant. V. supra, & in f. Cap. item Xiphil. p. 726. Male alii haec in Palatio accidisse tradunt, forsan decepti ab Eutropio L. VII. C. 15. & Hieron. in Chron. Euseb.

De hospitibus consule omnino Vitruv. L. VI. C. 10. & quos hic laudat Burmannus, quocum nequaquam opus est pro adiit conjicere obiit. Evolve indicem.

³ *Custodes diffug.*] Medic. pr. fori custodes diff. live a fore & janua. Sic in singulari Liv. L. VI. 34. Confer N. Heins. ad Ovid. L. II. Art. 528. At pluralem, qui praecessit, ubique adhibet noster. effugerant Vind. sec. Cort.

⁴ *Spicillum.*] *Spiculum* & *requisivit.* S. GRON. *Spiculum* dant omnes Medicei, Polit. Vind. uterque, Cort. Torrentiani, Pulm. & tres Burm. cum Edd. sec. xv. aliisque. Quare ita reposui, ut supra C. 30. ac mirm. Non. cum duobus Burm. & Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. pessime. *quem alium* Med. sec. a m. pr. *cujus manu periret* glossematis suspecta habet Ernesti: non ego. *requisivit* recepi e Memm. Med. pr. tert. Vide ad C. 30. praecurritque Edd. Rom.

nec inimicum? procurritque, quasi praccipitaturus se in Tiberim.

XLVIII. Sed revocato rursus inpetu, aliquid secretioris latebrae ad colligendum animum desideravit: & obferente Phaonte liberto suburbanum suum inter Salariam & ¹ Nomentanam viam circa quartum miliarium, ut erat nudo pede atque tunicatus, paenulam obsoleti coloris superinduit: adopertoque capite, & ante faciem obtento sudario, equum ² inscendit, quatuor ³ solis comitantibus, inter quos & Sporus erat. Statimque tremore terrae, & fulgure adverso pavefactus, audiit ex proximis castris clamorem militum, & sibi adversa & Galbae prospera ominan-

¹ *Nomentanam.*] *Numentariam* Vind. pr. *Momentanam* Medic. sec. & Cod. Leid. Eutropii L. VII. C. 15. *Numentanam* tres Burm. cum Edd. Vett. exceptis Mediolanensi, & Bonon. Beroaldi, qui *Nomentanam* bene edidit cum Casaub. & seqq. dictam ab oppido *Nomento*. Sicut & Graecis *ἡ Νουμέντιον ὁδὸς*. Adi Drakenb. ad Liv. L. 111. C. 52. & Burm. Dein *absoleti* Perizon. *etiam ante f.* Cort. *obtento*, quod Casaub. & seqq. dedere pro *obtenso*, confirmatur a Memm. Medic. pr. tert. Polit. Vindob. utroque, Cort. Exc. Voss. aliisque.

² *Inscendit.*] In Vind. pr. & tribus Burm. Edd. sec. xv. pluribusque aliis legitur *ascendit*; sed perperam; uti & male variatur in Tito C. 4. *equo altero inscenso*. Gell. L. v. C. 2. *Haud aliter se inscendi passus est Bucephalus*. Appulej. L. vi. Met. p. 127. *me ab inpetu revocatum graviter inscendit*. L. ix. p. 205. *protinus inscenso me, retro, quam veneramus, viam capeffit*. Sic enim hic locus est legendus e MSS. p. 206. *Inscenso me concito gradu recta festinat ad civitatem*. At L. viii. p. 165. *alios stantibus inhaerere, quosdam jacentes inscendere*: vulgo male editur pro *insidere* e

MSS. Corrigendus & in hoc composito Cic. L. 1. de Div. C. 23. *Quum inscenderet in rogam* e MS. Voss. in alio *scanderet*. in alio *consc.* vulgo *adsc.*

³ *Solum.*] *Solis* S. GRON. Sic etiam Medicei & Vind. uterque cum 6. aliis & Edd. ante Casaubonum, in cujus editionem, forsan typothetae culpa, *solum* inrepsit. Certe restitui cum nonnullis *τὸ solis*, praevio Burmanno, quem vide. In Vitell. C. 15. *duobus solis comitibus*. Terent. in Phorm. A. III. S. 3, 23. *Solae triginta minae*. Cic. L. v. ad Att. Ep. 17. *Solos novem menses*: immo de Har. Resp. C. 7. *uno illo solo antistite dissentiente*. & alii, nec non Graeci. V. Inscript. Fabr. p. 425. Dein *e prox. cast.* in Med. Vind. Cort. Per *proxima* autem *castra* intelligo cum O. Pannin. Descr. Urb. p. 215. Al. Donato R. Vet. L. 1. C. 15. pluribusque *praetoria*. Incertum tamen hoc putat Cl. Ernesti, praesertim quia ipsi tunc videntur *proximis* abundare. Sed eam vocem potuit addidisse auctor, ut certo cuicumque lectori constaret, Neronem illas militum voces facile audire potuisse. Mox pr. *comminantium* Vind. sec. Cort.

nantium: etiam ex obviis viatoribus quemdam dicentem, *Hi Neronem persequuntur*; alium sciscitantem, ¹ *Ecquid in urbe novi de Nerone?* Equo autem ² odore abjecti in via cadaveris consternato, detecta facie agnitus est a quodam ³ missicio praetoriano, & salutatus. Ut ad ⁴ deverticulum ventum est, dimissis equis, inter fruticeta ac vepres, per arundineti semitam aegre, nec nisi strata sub pedibus veste, ⁵ ad adversum villae parietem

¹ *Ecquid.*] *Et quid* S. GRON. Ita quoque Medicei, Polit. Vindob. Cort. duo Burm. Edd. Rom. pr. Mediol. pr. Ven. creberrima variatione. *in urbem* Medic. pr. Hulf. Supra *alii* Med. pr.

² *Odore abj. cad. consternato.*] Solet noster, ut ex indice patet, & alii *consternari* construere cum ablativo sine praepositione. Adi ad Front. L. II. C. 4. §. 12. *quorum novitate & odore consternati equi.* Nihilominus ob junctos hic ablativos non displicet *ex odore*, quod legas in Medic. pr. tert. Politian. Vindob. sec. Cort. Copes. & Hulf. *consternari a mendacio* scripsit Front. ibid. §. 9. *Abjecti* eleganter, ut Senecae in Thyeste, vs. 747.

Abjecit feris

Lanianda forsan corpora.

ubi in MSS. nonnullis vidi male *objecit.* in Galba C. 20. *caput eo loco abjecit*: ubi idem vitium in aliis.

³ *missicio.*] Ita MS. S. vulgo *Missicio*. GRON. Innuere scil. vult vir eximius, esse commune nomen, non proprium, ac fuisse illum hominem quemdam honesta missione ex praetorianis exauctoratum: quales *missicii* vocabantur, ut hic est etiam in Medic. sec. Vind. pr. sec. aliisque. Nam male plerique & Edd. plurimae *Missitio*. Consule Salm. ac Burm. Glossae Basilicorum *Μισσις*, παλαιὸς ὑπάρχων ἀνδρὶς. Graeco-Barb. *Μισσις*, *missus*, rude donatus. Inscript. Don. Cl. VI. N. 68. ADIV-

TOR. ANNON. LEG. XXX. VLP. ET. MISSICIVS LEG. EIVSDEM. Adde Spon. Misc. Erud. Ant. Sect. VII. Art. 1. Cuper. in Mon. Ant. p. 243. Murat. Inscr. p. 786. Hagenbuch. Epist. Epigr. p. 545. &c. Nec magis, quam hic, est nomen proprium in Martiali L. III. Ep. 91. Aequae enim illic *missicius*, ut exaratur in vetustissimis membranis Thuaneis & Vossianis, non *Missitius*, est exauctoratus miles, rediens in patriam Ravennam, jam senex: ut patet vs. 9. Vide ibidem J. F. Gronov.

⁴ *Diverticulum.*] *Devertic.* S. GRON. Sic & Medic. tert. Edd. Rom. Burm. Verissime. Adi Cl. Drak. ad Liv. L. I. C. 51. Menken. in Misc. Nov. Lips. V. II. P. 3. Plin. L. XIV. C. 4. *Decimi lapidis ab urbe deverticulo*: ut exaratur in 2. MSS. antiquissimis. Dein *fruticeta* in Medic. sec. Edd. Rom. ac passim in MSS. dum librarii & scholastici *e* ante *t* addere solebant, uti supra monui, unde sexcenties *fructeta* & *frutecta*, *virecta* &c. Vulgo autem male jungunt *dimissis equis inter fr.* posita distinctione post *vepres*. Mox *sub* desideratur in Medic. pr. tert. Cort. ac duobus Burm.

⁵ *Ad adversum villae parietem.*] Scribo *ad aversum*. Nam a parte postica accessisse videtur. J. F. GRON. Sic etiam hunc locum emendandum esse vidit olim Vir summe Reverendus & doctissimus ANTONIUS PERIZONIUS, Theologiae Doctor

rietem evasit. Ibi hortante eodem Phaonte, ut interim in specum egestae arenae¹ concederet, negavit, *se vivum sub terram iturum*: ac parumper commoratus, dum clandestinus ad villam introitus pararetur, aquam ex subjecta lacuna² poturus manu hausit: & *Haec est*, inquit, *Neronis decocta*.³ Dein divulsa sentibus paenula trajectos fur-

Daventriensis eruditissimus, uti suis ad me datis litteris significavit. GRAEV. *Veste adversum* S. GRON. Semel *ad* omittitur a MSS. omnibus. In Vind. utroque, Politian. Torr. Cort. Periz. Harl. Edd. Vett. usque ad Beroaldum est *adversus*. At si paries hic ex opposito, vel e regione, seu fronte villae, quam certe nondum praeterierat Nero, stetit, in eo fuisset quoque introitus, per quem ad villam illico accedere potuisset: nec facile ibi parari quivisset introitus clandestinus. Quare viris doctis, in quibus & Ernestius, accedo, qui *aversum* legunt, censentque, eum a postica parte accessisse villam, dum praec metu, ut docet Xiphilinus p. 727. a vera via in deverticulum flexerat, & per arundinetum tandem huc evaserat. Vell. L. 11. C. 63. *per aversa castrorum prorupto vallo*. & passim.

¹ *Concederet*.] Non male codex Alvari Nonii, cum uno Torrentiano: *se conderet*. GRAEV. In abest a MS. S. GRON. Sed in illo est *concederet*, sicut cum plerisque ediderat Casaubonus. Neque aliter Medic. pr. tert. Polit. Vind. uterque, Cort. Copes. & aliorum plurimi, Edd. Rom. sec. Sabell. &c. At *conderetur* in Medic. sec. Exc. Voss. Periz. uno Torrent. Edd. Ven. pr. Mediol. pr. sec. Cald. & marg. Gryph. quod correctum est pro *concederet*, ut est in duobus Burm. *crederetur* Ed. Rom. pr. Cl. Burmannus ideo praefert *conderet*, quia ex ipso hoc verbo malum omen captabat Nero. At tunc scire deberemus, eo Latino verbo usum fuisse Phaontem: quod nequaquam est

verisimile. Ego *concederet* reposui, cui temere Graevius & seqq. ex unico Nonii codice, quem eundem intellexit Torrentius, substituere *se conderet*. Mox Medic. tert. *clandestinus*.

² *Poturus*.] Ita MS. S. vulgo *potaturus*. GRON. Accedunt Medic. pr. sec. Copes. Exc. Cuj. Rectius omnino. *Potare* enim est largius vel saepius bibere, tum aliis passim, tum nostro in Tib. C. 42. Ner. C. 5. Vesp. C. 2. Quod nequaquam huic loco convenire, quivis videt. V. Xiphil. p. 727.

³ *Dein divulsa*.] *Dein divulsa* S. vulgo *deinde divulsa*. GRON. *Dein* habent quoque Medicei tres, Periz. Harl. *dehinc*. Vind. pr. cum Torrentii optimo, in quo, uti & Medic. pr. tert. *divulsa*, antique. *devulsa* Vind. pr. Harl. Edd. Camp. Ven. pr. Penula autem sentibus erat divulsa, quum inter fruticeta ac vepres per arundineti semitam ad parietem evasit. Utrum ex hac nunc abaserit trajectos per eam furculos, ut capit Sabellicus, ne laederent ipsum, dum quadrupes per angustias cavernae reperet, an potius, dum sic repebat, penula & prono corpore raserit furculos, quos trajiciebat seu transibat; (ut *trajicitur pons* &c. ac *raditur iter*, *litus*, *arena* passim. V. Burm.) non facile dixerim. Ultimam explicationem veteriorem credo. Cl. Burmannus intelligit furculos lacunae superinjectos, ut eorum ope illam transiret, coniecitque hinc etiam *per traj. s. serpsit* vel *repsit*. Verum illa *lacuna* fuit juxta effossam specum, & in via. Ad haec furculi superinpositi non

furculos rasis : atque ¹ ita quadrupes per angustias effossae cavernae receptus in proximam cellam , decubuit super lectum ² modica culcita , ³ vetere pallio strato instructum : fameque ⁴ interim & siti interpellante , panem quidem sordidum oblatum adspersatus est , aquae autem tepidae ⁵ aliquantum bibit.

XLIX.

non videntur eo sensu posse dici *trajecti* ; sed perforasse penulam ; ut passim *trajectus funis* , *ensis* &c. In Vind. pr. est *stimulos*.

¹ *Ita quadrupes.*] *Quadrupes* S. GRON. Item Medic. tert. & passim Codd. vetustiores. Abest *ita* a duobus Burm. & Edd. Venetis , ac Mediol. *effossae* Ed. Rom. pr.

² *Modicella.*] *Modica* S. GRON. Miror , viros doctos , excepto solo R. Stephano , huc usque potuisse perferre hoc deminutivi nominis deminutivum , nusquam , nisi hic loci , occurrens , & ex recentissimis quibusdam Codd. intrusum a Sabellico , Beroaldoque , quam in Edd. Rom. ederetur *modica* , neque aliter habeant MSS. Pulm. Torr. Polit. Medic. Vind. Periz. a m. pr. Cort. pluresque cum marg. Gryph. Quare illam vocem restituui. Ex praecedentis versus voce *cellam* videtur ortum *modicella*. Mallem saltem *modica culcitella* ex Plauto. Nam *culcita* optime dant Memm. Medic. sec. tert. Polit. cum Edd. Casaub. &c. Al. *culcitra*. V. ad Tib. C. 54.

³ *Vetere pallio strato instructum.*] Vind. pr. *vetereque*. Torrent. autem pro *strato instructum* mallet *instratum*. Nec refragor , si addicat idoneus codex. Certe *instratus* passim abiit in *instructus* : unde haec bina e varia lectione jungi potuerunt. Adi ad Aug. C. 73. *toro cubuisse humili* & modice instrato. V. & Caes. C. 84. Immo Cl. Ernesti ne retinet quidem praepositionem , legens *vet. pallio stratum*. Posset alioquin legi *pallio stratoque*. Nam *pallio* super-tegebant corpus , cubantes in lecto ,

iacentesque super *strato* , quod substant.ve occurrit in Aug. C. 6. Calig. C. 50. Domit. C. 16. Directe distinxit Ovid. L. 1. Am. El. 2.

Esse quid hoc dicam , mihi quod tam dura videntur

Strata , neque in lecto pallia nostra sedent.

ubi vide commentarios. Errant enim , qui aliter capiunt. In Claud. C. 35. *Culcitisque & stragulis excussi*.

⁴ *Interim & siti.*] Sic e Memmiano , forsan & aliis libris , edidit Casaubonus. Antea edebatur & *iterum* , ut est in MSS. aliorum , item Burm. meisque : nisi quod & non sit in Copes. & *item* exaretur in Vind. sec. Cort. Idque , nescio , an non melius conveniat Suetonii sententiae : quia Neronem bibisse , semel e *lacuna* , & iterum *aquam tepidam* , scribit : dum Xiphilinus p. 727. unius potionis in antro meminit , quando & panem sordidum edisse refert , quem , noster adfirmat , eum adspersatum fuisse. Posset utrumque *interim & iterum* a Suetonio esse profectum , nisi potius censueris , Neronem gustatam e *lacuna* aquam protinus adspersatum esse , & non bibisse *manu haustam* , adeoque vel sic paucam : unde nunc major sitis eum urebat.

⁵ *Aliquantulum.*] *Aliquantum* S. GRON. Hoc *aliquantulum* est a Pulmanno primo receptum , existens modo in Huls. Harl. Vindob. pr. In reliquis MSS. & Edd. *aliquantum* , quod praefero. Adi Drak. ad Liv. L. 1. C. 7. VII, 36. sed & quae notavi ad Hirt. B. Afric. C. 21.

XLIX. Tunc unoquoque hinc inde instante, ut quam primum se independentibus contumeliis eriperet, ¹ scrobem coram fieri imperavit, ² dimensus ad corporis sui modulum: componique simul, si qua invenirentur, frustra marmoris, & aquam simul ac ligna conferri, curando mox cadaveri, flens ad singula, atque idemtidem dictitans; *Qualis artifex pereo!* Inter moras perlatos ³ a cursore Phaontis codicillos praecepit, legitque, *se hostem a senatu iudicatum & quaeri, ut puniatur more majorum.* Interrogavitque, quale id genus esset poenae. Et quum comperisset, nudi hominis cervicem inferi furcae, corpus virgis ad necem caedi; conterritus, duos pugiones, quos secum ⁴ extulerat, adripuit: tentataque utriusque acie,

¹ *Scrobem coram fieri imperavit.*] Non mihi fit vero simile, scrobem ideo factam esse ab iis, qui carnificis manu peribant, aut sibi ipsi vim inferebant, ne casus esset ἀσχήμων, ut vir summus notavit. Nam Eunuchus etiam Cleopatrae foveam sibi praeparabat moriturus serpentum morfu, qui se poterat postea componere ex libidine. Dio. Lib. LI. Ὁ γὰρ εὐνῆχος, ἄμα τῷ συλληφθῆναι αὐτὴν, τοῖς τε ἐρπετοῖς ἑαυτὸν ἐδελοντὴς παρέδωκε, καὶ δεχθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἐς σπέρην προπαρασκευασμένην οἱ ἐσπεπνῆκε. Nam Eunuchus, simul atque Cleopatra capta fuit, serpentibus se se ultro mordendum praeberat, morsusque in foveam praeparatam sibi ad id inciderat. Forte id fecerunt, ne omnino essent expertes sepulturae. Nam insepultum perire tristissimum habebatur. GRAEV. Casaubonus non ait ne casus esset ἀσχήμων, sed ut evitaretur casus ἀσχήμων post vulnus acceptum: qualis casus etiam erat cadaveris abjectio: quam etiam credo veram scrobis factae causam, non devotionem sui Diis inferis, ut conjiciebat Heinsius. Ceterum a stan-

te Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Hulf. Cop. coram se Medic. pr. Cop. male.

² *Dimensus.*] *Demensus* S. GRON. *Mensus* Edd. Sabell. Beroald.

³ *A cursore Phaontis.*] Qui cognito hoc Senatusconsulto videtur missus ab aliquo vel Phaontis domestico vel amico, ut illum ejus decreti certiore faceret, sive adhucdum nescio, ubi Nero esset; sive jam gnaro: uti brevi quoque innotuit ejus latebra Senatui. V. Xiphil. p. 727. & patet e seqq. Cupidus vero Nero videndi hos codicillos non sibi scriptos praecepit *Phaonti*: atque ita maluit Cl. Burmannus, ejusque conjecturam confirmat Vindob. pr. sic praebens, nec non Medic. sec. in quo *Phaonte*. Amicus ergo quispiam suum cursorem cum codicillis ad Phaontem misit: quod etiam malo. codicillos rursus, ut saepe supra, in Mediceis tribus, Polit. Hulf. Dein majoris Vind. pr. *esset id genus* Edd. ante Casaub. praeter Rom. at contra MSS. meos omnes. *cumque comp.* Vind. sec. in quo etiam *inferiri*.

⁴ *Tulerat.*] *Extulerat* S. GRON. Non

acie, rursus condidit, caussatus, *nondum adesse fatalem horam*. Ac modo Sporum hortabatur, ut lamentari ac plangere inciperet; modo orabat, ut se aliquis ad mortem capeffendam exemplo juvaret: interdum segnitiam suam his verbis increpabat: *Vivo* ¹ *deformiter*: & πρέπει Νέρωνι, & πρέπει. νήθειν δ'εἰ ἐν τοῖς τοιαῖτοις, ἄγε ἔγειρε σεαυτοί. Jamque equites adpropinquabant, quibus praeceptum erat, ut vivum eum adtraherent. Quod ut sensit, trepidanter effatus,

Ἰππῶν μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπῳ ὄντα βάλλει,

ferrum jugulo adegit, juvante Epaphrodito a libellis. Semianimisque adhuc ² inrumpenti centurioni, & paenula ad vulnus adposita, in auxilium se venisse simulanti, non aliud respondit, quam *Sero*; &, *Haec est fides*. Atque in ea voce defecit, exstantibus ³ rigentibusque oculis usque ad hor-

Non dubitandum est de Memm. scripturae veritate, quam non modo tres Burm. Codd. cum Ed. Basil. confirmant; sed & Medicei sec. tert. Polit. Vind. sec. ac Cort. sicut jure ita edidit Cl. Ernesti cum Burmanno, quem vide. Supra C. 31. *Thezauros Tyro secum extulisset*. Galb. C. 30. *Secum vehiculo decies HS. efferret*. Sen. Herc. Fur. v. 290.

Erumpe; rerum terminos tecum efferens.

Dein ex extemplo Vind. pr. & ex his verbis Edd. Rom.

¹ *Deformiter ac turpiter*.] Abest copula a MS. S. GRON. Abest quoque a quatuor MSS. Burm. item Medic. sec. Vind. sec. Cort. Edd. Rom. Ven. pr. Optime Burmannus statuit, *turpiter* e glossa adlitum, & in textum dein receptum, atque hinc *ac* insertum esse. Vide autem hinc bonitatem Codicis Medicei tertii: Is enim simpliciter exhibet *Vivo deformiter*? Quare ine-

ptum istud & frigidum *ac turpiter* audenter ejeci. Νέρων Edd. Rom. τοῖς abest a Medic. sec. στυλὸν Medic. pr. sec. Dein cum duobus Palar. & Copel. mallem ejicere, ut ante, *vivum*. Mox *me* in Cort. ὄντα βάλλει desunt Edd. Rom. Tum ei ferrum Medic. pr.

² *Interrumpenti centurioni*.] Quid interrompebat centurio? Inepta est haec scriptura. lege cum codice Salmasiano, & fido ejus comite Roberto Stephano: *irrupenti centurioni*. Quis dubitet? GRAEV. *Irrumpenti*. Ita MS. S. & omnes MSSi, etiam editiones priores. Temere id mutavit media aetas nullo auctore. GRON. Irrepsit demum in Ed. Palm. ex qua transit in Torrent. Casaub. Scriv. Constant. MSS. & ceterae Edd. *irrupenti* vel *inrumpenti* (ut in Medic. tert.) dant. Mox *imposita* Vind. pr.

³ *Rigentibusque*.] Deest *que* Edd. sec. xv. & duobus MSS. Burmanni. *formidinem v. Cort.*

horrorem formidinemque visentium. Nihil prius¹ aut magis a comitibus exegerat, quam ne potestas cuiquam capitis sui fieret: sed ut, quoquo modo, totus cremaretur.² Permisit hoc Icelus, Galbae libertus, non multo ante vinculis exsolutus, in quae primo tumultu coniectus fuerat.

L. Funeratus est inpenſa ducentorum milium, ſtragulis albis auro intextis, quibus uſus Kalend. Januar. fuerat. Reliquias³ Eclogę & ⁴ Alexandria nutrices cum ⁵ Actę concubina gentili Domitiorum monumento condiderunt: quod proſpici-
citur e campo Martio ⁶ inpoſitum colle hortulo-
rum.

¹ *Ac magis.*] *Aut m.* S. GRON. *aut* MSS. omnes & Edd. præter Baſ. & Torr. ac ſeqq. quare reſtitui cum Erneſtio.

² *Permiſit hoc Icelus.*] Sic locum hunc correxit Turnebus L. xxiv. Adv. C. 6. L. xxvii. C. 18. cum vulgo legeretur *promiſitque* vel *permiſitque*; ac *Sejus*. In MSS. vehementer turbatur. Sed *permiſit* e noſtris recte Medic. pr. Vind. ſec. Cort. Harl. *promiſit* Med. ſec. tert. Dein *Hicejus* Medic. pr. tert. *Hicejus* ſec. ſenis Vindob. pr. *Hircius* ſec. Cort. Sed *Icelus* Polit. ut in Galba C. 14. 22. & alibi. Vide Lipſ. ad Tac. L. 1. Hiſt. C. 13. ſiquidem eundem eſſe hominem, patet clare e Plut. in Galba p. 1055. 1056. ubi male Σικελος & Οὐί-
κας ſcribitur. *Hicelus* Neronis libertus apud Fabr. p. 720. *Icele* mulieris nomen in Gruter. Inſcript. p. DCCCLXX, 13.

³ *Eclogę.*] Sic Memm. & Edd. Baſ. Plant. &c. Sed *Eglogę* Medicei, Polit. Vind. pr. & aliqui Pulm. ac Burm. cum Edd. Rom. In aliis *Aeglogę*. Vindob. ſec. Cort. *Aeglogę*.

⁴ *Alexandra.*] *Alexandria* S. GRON. Nec aliter MSS. omnes & Edd. ante Torrentii. vel Lipſii con-

iecturam, quare cum Burmanno & Erneſtio reſtitui. Nam æque muliebri nomen *Alexandria*, atque *Alexandra*. Dein e *Martio campo* Edd. Rom.

⁵ *Actę.*] Vitioſe omnes fere Codd. præter Memm. & *accia* vel *actia*. ut & Edd. Vett. V. ad C. 28. An *Acta*? In Medic. tert. & Polit. *Acti conubia*.

⁶ *Impoſitum eſt colle hortorum.*] Codex Salmaſ. & tres Palat. *collo hortulorum*. Sed recte legendum cenſuit Torrentius: *colli hortulorum*. Sane *colli* eſt in libro vetuſto Fulvii Urſini. Hortulorum autem ille collis dicebatur aliter Pin-
cius. GRAEV. Poſterior *hortulorum* recepi merito. GRON. *Colli*, quod e conjectura Torrentii recepit Graevius, eſt quoque in Ed. R. Steph. Nec refragarer, ſi plures addicerent. In pleriſque MSS. & Edd. Vett. *collo*. Sed recte vindicavit Burmannus *colle*, quod præter Viterbienſem confirmant Medic. pr. & ſec. Adi ad Caſſ. C. 66. *nave inpoſitos*. Dein *hortulorum*, vel ut ſolet, *ortulorum*, habent MSS. tum aliorum, tum mei omnes & Edd. ſec. xv. Bonon. aliaque: quare recepi cum Grutero & Gronovio.

rum. In eo monumento solium Porphyretici marmoris, ¹ superstante Lunensi ara, circumseptum est lapide Thasio.

LI. Statura fuit ² prope justa, corpore maculoso & ³ foetido, subflavo capillo; vultu pulcro magis quam venusto, oculis ⁴ caesiis & hebetioribus, cervice obesa, ventre projecto, gracillimis cruribus, valetudine prospera. Nam, qui luxuriae inmoderatissimae esset, ter omnino per XIV. annos languit: atque ita, ut neque vino, neque consuetudine reliqua abstineret. Circa cultum habitumque adeo pudendus, ut comam semper in gradus formatam, peregrinatione Achaica etiam pone verticem submiserit: ac plerumque synthefinam indutus, ligato circum collum sudario

¹ *Superstanti Lunensi ara.*] Hic etiam probanda est lectio praestantissimi codicis Salmasiani, & optima editionis Roberti, quae prae se ferunt: *superstante Lunensi ara.* Sane constructionis ratio hanc lectionem exigit. GRAEV. Ablativum participii per *e* exprimunt etiam Medicei, Polit. Vind. pr. Exc. Voss. aliique cum Edd. Basil. & Torrentii. In ceteris enim Edd. usque ad Graev. est *i*. Ineptit hic Gujetus legens *superstans arae*. Erhard. ad Petron. C. 31. legi vult *e Lunensi subintellecto marmore*. Haud male. Vide tamen Graev. ad Cicer. L. iv. in Verr. C. 57. *parvum illud caput*. At pessime *solum circumseptum* excusum est in Edd. Rom. Adi Comm. *circ. cum lapide taphio* Vind. pr.

² *Prope justa.*] Ita MS. S. vulgo *paene j.* GRON. Recte Gronovius *τὸ prope* recepit spretus tamen a seqq. At Medicei omnes, Polit. Vindob. uterque, Cort. Copes. Exc. Cuj. Voss. agnoscunt *prope* i. e. propemodum, ut sexcenties occurrit, & saepe in *pene* est mutatum. Vide Drakenb. ad Liv. L.

XXI. C. 58. *Ut Alpium foeditatem prope superaverit.* Medic. pr. cum Edd. aliquot *juxta*.

³ *Foetida.*] Ita etiam MS. S. vulgo *foedo*. GRON. Consentiant Medicei tres, Polit. Vind. uterque, Cort. Non. tres Burm. & Edd. sec. xv. Bonon. quem consensum veneratus id admisi, eoque inclinatur Cl. Ernesti. *Foedo* nimis generale est, & tam ad visum, ut prima vox, quam odorem posset trahi, licet & alibi hae voces jungantur.

⁴ *Caesiis.*] *Caesis* S. GRON. Item Vind. sec. Cort. & alii. *cecis* Ed. Camp. Dein *porrecto* Vind. pr. perpetua harum vocum confusione. *objecto* Edd. Rom. cum aliis. Sed bene Mediol. Edd. *projecto* habent, & Beroaldus recte explicat *prominulo*, ac *περὶ τὸν στήθος* & *ventriosum*: ut in Tito C. 3. Adi & Burm. Porro & *circa* Perizon. *pene vert.* Edd. Rom. pr. Mox *Synthefinam* habent omnes omnium MSS. & Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. pr. R. Steph. Casaub. & seqq. cum Turnebo in *Advers. synthefin* Sabellicus & Beroaldus intruserunt, quos plerique male sunt secuti. Intelli-

rio prodierit in publicum, sine cinctu, & dis-
calciatus.

LII. Liberales disciplinas omnes fere puer ad-
tigit. Sed a philosophia eum mater avertit, mo-
nens, imperaturo contrariam esse: a cognitione
veterum oratorum Seneca praeceptor, quo diu-
tius in admiratione sui detineret. Itaque ad poë-
ticam pronus carmina libenter, ac sine labore,
composuit: nec, ut quidam putant, aliena pro
suis edidit. Venere in manus meas pugillares li-
bellique cum quibusdam notissimis versibus, ipsius
2 chirographo scriptis: ut facile adpareret, non
3 translatos, aut dictante aliquo exceptos: sed
plane quasi a cogitante atque generante exaratos:
ita multa & deleta & inducta & superscripta ine-
rant.

LIII. Habuit & pingendi fingendique 4 maxi-
me non mediocre studium. Maxima autem po-
pularitate efferebatur, omnium aemulus, qui quo-
quo modo animum vulgi moverent. Exiit opi-
nio post scenicas coronas proximo lustro descen-
surum eum ad 5 Olympia inter athletas. Nam
&

relegit vestem floridam talarem,
qualem circa haec tempora, vel
paullo ante, in conviviis loco pallii
accubitorii inceperant adhibere,
adeoque similem convivali synthe-
si, sive ex illa unam. Mox *ligatus*
cum marg. Periz. Edd. Rom. *cir-*
ca Vindob. pr. in quo etiam *pro-*
diret.

1 *Discalceatus.*] *Disculciatus* S.
GRON. In MSS. O. & Edd. Vett.
usque ad Gryph. Plant. *discalciatus*:
ut rescripti. Dein *omnis* Med. pr.
tert. *attigit puer* Edd. Rom.

2 *Chirographo.*] *Cyrographo* S.
GRON. Sic & Medic. sec. tert. *cir-*
Vind. pr.

3 *Translatos.*] *Tralatos* S. GRON.
Phaedr. Prol. L. V, 18.

Vestras in chartas verba trans-
fertis mea.

ubi vide Burm. *deleta* Medic. tert.
subscripta Edd. Rom.

4 *Maxime.*] Vix dubito, quin
vox haec sit delenda, ut Casaubo-
nus, Heinsiusque censuerunt; &
abest ab Edd. Sabellici, Beroaldi,
Calderini, in quibus uti & Steph.
Scriv. Graev. &c. mox pro *maxima*,
quod dant MSS. omnes, & reliquae
Edd. excusum est *maxime*: uti cum
Casaubono ibi legerem, priori sub-
lato. Dein *Exiit p. f. c. op.* Vind.
pr. cum 2. Burm. & Edd. Casau-
bono priores praeter Steph.

5 *Olympia.*] *Olympiam* S. GRON.
Item Medic. tres, Vind. sec. Cort.
& alii apud Burm. V. ad C. 12.
163

& luctabatur adfidue: nec aliter certamina gymnica tota Graecia spectaverat, quam brabeutarum more in stadio humi ¹ adfidens, ac, si qua paria longius recessissent, in medium manibus suis protrahens. Destinaverat etiam, ² quia Apollinem cantu, Solem aurigando ³ aequiparare existimaretur, imitari & Herculis facta. Praeparatumque leonem ajunt, quem vel clava vel brachiorum nexibus in Amphitheatri arena spectante populo nudus elideret.

LIV. Sub exitu quidem vitae palam voverat, si sibi incolumis status permanisset, proditum se ⁴ partae victoriae ludis, etiam ⁵ hydraulam, & choraulam, & utricularium, ac novissimo die histrionem, saltaturumque Virgilii Turnum. Et sunt, qui tradant, Paridem ⁶ histrionem occisum ab eo, quasi gravem adversarium.

LV.

sed & C. 24. Tum nam & luct. Medic. pr. tert. Polit. Vind. uterque, Cort. Huls. Copes. cum optimo Torrent. quod idcirco admisi, & tota Graecia ex Mediceis, Polit. Vind. sec. Exc. Voss. Vulgo Graec. tota.

¹ Adfidens.] Acfidens S. GRON.

² Qui Apollinem cantu.] Melius Salmasianus & duo Palatini: quia Apollinem cantu: quod & Gruterus probavit. GRAEV. Quia. Ita MS. S. vulgo qui. GRON. Neque aliter in Mediceis tribus, Exc. Polit. Cuj. Voss. quia & Vind. sec. Cort. Nihilominus qui retinuit Burmannus.

³ Aequiparare.] Aequiperare S. GRON. Sic & tres Medicei, alique, cum Edd. sec. xv. ut passim. aestimaretur Edd. ante Casaub. contra MSS. excepto Periz. existimarent Vind. pr. vel ante clava abest ab Edd. Sab. Ber. Cald.

⁴ Partae victoriae ludis.] Quos scilicet daret ob partam de Galba

victoriam; ut victoriae Caesaris ludi in Aug. C. 10. Quomodo recte ex Turnebi codice & auctoritate, ac Memmiano, forsitan & aliis, ediderunt Steph. Pulm. Casaubonus & seqq. Neque debuerat Cel. Burmannus renovare vetustam lectionem parta victoria. Nam non solum Exc. Cuj. & Voss. dant Genitivum; sed etiam uterque Pulm. item Medicei tres, Polit. Vindob. sec. Cort.

⁵ Hydraulam.] Hydraulum S. GRON. Dein coraulam Vindob. pr. Periz. Edd. sec. xv. praeter Rom. sec. vitricularium Edd. Sab. Cald. vitriclavum Vindob. pr. Utricularii seu ασκαύλας figuram singularem vide in Monumentis Antiq. C. Middletoni Tab. ix. S. 2. Mox que male deest Periz. Corsend. & Edd. ante Pulm. qui addidit Turnebi monitu. tradunt Vind. sec. Cort.

⁶ Histrionem.] Septentrionem S. GRON. Sic quoque Politiani Exc.

LV. Erat illi aeternitatis perpetuaeque famae cupido, sed inconsulta. Ideoque multis rebus ^{ac} locis veteri adpellatione detracta, novam ¹ induxit ex suo nomine. Mensē quoque Aprilem, Neroneum adpellavit. Destinaverat & Romam Neronopolim nuncupare.

LVI. Religionum usquequaque contemtor, praeter unius deae Syriae. Hanc mox ita sprexit, ut urina contaminaret; alia superstitione captus, ² in qua sola pertinacissime haesit. Siquidem ³ icunculam puellarem, quum quasi remedium insidiarum a plebejo quodam & ignoto muneri accepisset, detecta confestim conjuratione, pro summo numine trinisque in die sacrificiis colere perseveravit: volebatque credi monitione ejus futura praenoscere. Ante paucos, quam periret, menses attendit & extispicio, nec umquam litavit.

LVII. Obiit ⁴ secundo & tricesimo aetatis anno, die, quo quondam Octaviam interemerat. Tantum-

¹ Induxit.] Indixit S. GRON. Item Medicei tres, Polit. Vind. uterque, Cort. ac tres Burm. Hoc esset dari iussit. Sed *trā detracta* opponitur melius induxit, ut observavit Burm. seu induit & indidit. Dein *Neronem* Cop. Ed. Junk. prave, docente Tacito L. XVI. Ann. C. 12. *appellare* Vind. pr.

² In qua.] Politian. *ut qua*. Supra *prae* Vind. sec. Sed vide ad Claud. C. 4. Mox *sic quidem* Medic. sec. Periz. Ed. Rom. pr.

³ *icunculam*.] Codex etiam Salmasianus & Alvari Nonii, nec non editio princeps, aequae ut Viterbienfis *acunculam*. Corsendoncensis liber *acungulam*, quae firmant opinionem Casauboni. GRAEV. Is enim *acuculam* legebat; sive parvam acum puellarem, quia MSS. habent *acunculam*; ut & Edd. Vetr. nisi quod in Ed. Rom. pr. seu Campani sit *accunderam*. in Vind. pr. *acunculam*. Copes. *aniculam*. Ex Sa-

bellici conjectura Beroaldo placebat *imagunculam*: quod in Ed. Bonon. ac Paris. receptum. Sed *icunculam* Egnatii admiserunt Ald. Steph. Torrent. & seqq. in quam certe melius quadrat divinus cultus, ² Nerone ei tributus, uti & *monitio* & futurorum praedictio, quam in acum crinalem. De his icunculis Larium domesticorum magicis & instar fascini, praeter Frigelium de Statuis C. 3. hic a Burmanno laudatum, egit quoque Baudelotius in utilitate itineraria. Eoque pertinet Mercurii icuncula, ob quam Magiae accusatus Appulejus, de qua vide ejus Apologiam. Adde Galbae C. 4. *munere* Medic. tert. Mox *praecognoscere* Medic. pr. Copes. *pernoscere* Vind. pr. Dein *dies* Vind. sec. a m. pr. & abest a Vind. sec. Cort. *ex auspicio* Cop. Edd. Rom. *vel auspicio* Vind. pr.

⁴ *Secundo & trices.*] Sic Memm. cum Casaub. & seqq. Reliqui MSS.

tumque gaudium ¹ publice prae-
leata tota urbe discurreret. Et tamen non defue-
runt, qui per longum tempus vernis aestivisque
floribus tumulum ejus ornarent: ac modo imagines
praetextatas in Rostris proferrent, modo edicta,
quasi viventis, & brevi magno inimicorum malo
reversuri. Quin etiam ² Vologaesius, Parthorum
rex, missis ad senatum legatis de instauranda socie-
tate, hoc etiam magnopere oravit, ut Neronis
memoria coleretur. Denique, quum post viginti
annos, adolescente me, exstitisset conditionis in-
certae, qui se Neronem esse jactaret, tam favora-
bile nomen ejus apud Parthos fuit, ut vehementer
adjutus, & vix redditus sit.

& Edd. *tricesimo* vel *xxx* & *secun-*
do. Copula quoque deest Cort. ut
in optimo MS. Eutropii L. VII. C.
15. ubi edunt *tricesimo* & *altero*
aetatis anno. Ryckius ad Tacit. L.
XII. Ann. C. 25. corrigi vult *pri-*
mo & *tric.* uti apud alios est: unde
Dodwellus Prael. Camb. p. 253.
errasse putat Suetonium. Certe na-
tus est mense Decembri A. DCCXC.
& obiit Junio A. DCCCXI. unde
conficitur, eum modo natum fuisse
xxx. annos & sex fere menses. Sed
annum incompletum DCCXC. pro
integrali posuit numeravitque auctor,
& sic A. DCCCXI. agebatur Neronis
annus secundus & tricesimus. Vide
omnino ad Cap. 6. in f. in Galba
C. 17. 22.

¹ *Publice prae-
buit.*] Scil. *obitus*
ejus. Nihilominus suspectum mihi
est verbum *prae-
buit*: pro quo in

Copes. est *praefuit*. Immo non
comparer in Medic. pr. Is enim
habet *gaudium fuit publice*. In Me-
dic. tert. *publico*. Quid si scripse-
rit auctor g. *publice P. Ro. fuit*.
sive populo Romano? *pileata*
MSS. Dein *praetextas preferrent*
Vind. pr. *ferrent* Medic. pr. a m.
pr. *re dicta* Medic. tert. *edenis pro*
viventis Vindob. pr. qui caret *τῷ*
magno.

² *Vologesius.*] Copes. *Vologau-*
ses. Edd. Ald. Steph. *Vologeses*: ut
aliis hoc nomen effertur. Sed Me-
dic. pr. tert. *Vologaesius*. Nec ali-
ter illi pluresque MSS. in Vesp. C.
6. Domit. C. 2. Quod placet. Quia
Graecis plurimis *Ουολογᾶσις* vo-
catur, & in nummis *Βολαγασου* oc-
currit. Consule Vaillant. in Arsac.
Hist. p. 293. Spanhem. de Praest.
Num. T. I. Diss. VIII. p. 461.

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER SEPTIMUS.

SERV. SULPICIUS GALBA.

CAP. I.

Progenies Caesarum in Nerone defecit: quod futurum compluribus quidem signis, ² sed vel evidentissimis duobus, adparuit. Liviae, olim post Augusti statim nuptias Vejentanum suum revisenti, praetervolans aquila, gallinam albam, ramulum lauri rostro tenentem, ita ut rapuerat, demisit in gremium: quumque nutriri alitem, ³ pangi ramulum placuisset, tanta pullo- rum ⁴ soboles provenit, ut ⁵ hodie quoque ea vil-

¹ **SERV. SULP. GALBA.]** Male Vind. sec. Cort. Periz. & Edd. Vett. *Sergius*. Hoc enim esse gentis nomen, at *Servius* praenomen, dudum docuerunt viri docti, & in his post Pulmannum Casaub. ad Cap. 3, ubi MSS. O. *Sergium*: Erratque graviter Glândorp. in Onomast. Voc. *Sulpicia* & *Servia*. Adi ad Caes. L. 111. B. G. C. 1. & sic corrige Hirt. B. G. L. VIII. C. 50. Saepe etiam male *Servilius* vocatur. Quia vero *Sulpicius* frequens praenomen est *Servius*, hinc *Σερσίωv οἶκον* minus exacte dixit Plutarch. in Galba p. 1054. Ceterum in MSS. antiquioribus tantum *Galba*. Medic. tert. Incipit de *Galba Lib. VII.* Dein deficit Vind. pr. in compl. prave Periz. & Edd. sec. xv. aliaque.

² *Sed evidentissimis duobus.]* Non excludenda est vocula *vel*, quae & in duobus Torrentianis & in Salmasiano legitur codice. GRAEV.

Vel pro sed est in Torrentianis. At vel addunt Medic. tert. & Vind. sec. vere. Mox dimisit Vind. pr. duo Burm. & Edd. sec. xv. pluresque. Dein ramum lauri Edd. Gryph. Pulm. Torr. male.

³ *Pangi.]* Ita MS. S. vulgo *pangique*. GRAEV. GRON. Sic & Medicei, Polit. Cort. Exc. Voss. & Edd. Basiliensi priores. In Vind. pr. *aliquem & pangi*. sec. a m. pr. *plantari*, e glossa. De tempore huius prodigii dissensio est inter Suet. Plin. L. xv. C. 30. Dion. p. 189. 727. & ex eo Zonaram.

⁴ *Soboles.]* Idem Cod. Salm. *suboles*, & sic semper optimi & antiquissimi alii libri & lapides. GRAEV. Confer ad Aug. C. 94. pervenit Edd. Rom.

⁵ *Hodie quoque.]* Deest ultima vox in Med. pr. tert. Cort. Copes, *hodieque* Exc. Cuj. Voss. Ed. Gron. V. Burm. Tum Vind. sec. a m. pr. perperam *villa Gallinacea*.

villa ad Gallinas vocetur: tale vero lauretum, ut triumphaturi Caesares inde laureas ¹ decerperent: ² fuitque mos triumphantibus, ³ alias confestim eodem loco pangere: & observatum est, ⁴ sub cuiusque obitum arborem ab ipso institutam elanguisse. Ergo novissimo Neronis anno, & silva omnis exaruit radicitus, & quidquid ibi gallinarum erat, interiit: ac subinde tacta de caelo Caesarum aede, capita omnibus simul statuis deciderunt: ⁵ Augusti etiam sceptrum e manibus excussum est.

II. Neroni Galba successit, nullo gradu contingens Caesarum domum: sed haud dubie nobilissimus, magnaque & vetere prosapia: ut qui, statuarum titulis, ⁶ PRONEPOTEM SE Q. CA-

¹ *Decerperent.*] Post haec verba codex Salmasianus spatium unius lineae cum dimidia reliquit. Si quid in eo exaratum olim fuit, id haecenus alta oblivione sepultum latet: quod cum in Memmiano quoque codice se deprehendisse tradat Salmasius, (immo Casaubonus: vide ejus notam.) satis apparet, & ex multis aliis locis, quem vocamus codicem Salmasianum, nulum aliud esse, quam Memmianum, quem Salmasius composuit cum editione Casauboni. GRAEV.

² *Fuitque.*] Ante hoc verbum deest spatium unius lineae cum dimidia S. GRON. Credidit scil. librarius, quaedam deesse: qui post lauretum non sequitur verbum. Sed subintelligere debuerat praecedens *provenit*: ut addit Plin. L. xv. C. 30.

³ *Alias.*] Recte viri docti e Plinio L. xv. C. ult. docent non *alias*, sed *illas*, quas decerpserant, post actum triumphum statim eodem loco (Vind. pr. modo) pepigisse viros triumphales. Conspirant tamen in vulgata lectione MSS. omnes. Sed voces *alia* & *illa* frequenter sunt confusae. V. Burm. &

Drakenb. ad Liv. L. xxiii, 7, 3, ut obs. Med. pr. sec.

⁴ *Sub.*] Et sub S. GRON.

⁵ *Augusti etiam sceptrum.*] Ita MS. S. vulgo *Augustique sceptrum*. GRAEV. GRON. Accedunt Medic. sec. tert. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. Cuj. Ed. Steph. In Medic. pr. *Augusti sceptrum*: quod male Beroaldus explicat *insigne dominantis*. Recte alii intellexerunt *insigne statuariae triumphalis*. Non enim rex aut dominus Augustus. Triumphatores vero sceptrum gessisse eburneum, pueri sciunt. Supra ante Casaubonum edebatur *statuis simul*: quod non inveni nisi in recentioribus Codd. De *Caesarum aede*, sive templo gentis Caesareae seu Augustali, vide Ernestium.

⁶ *Pronepote[m] Q.*] Scribe *Pronepote[m] se Q.* Casu enim omissa vocula *se*: quam & Salmasii Codex agnoscit, & Casauboni Codices, ut ipse testatur, habuerunt, nec non Rob. Stephani Editio. GRAEV. MS. S. *pronepote[m] sequenti*. unde Salmasius monet leg. *pronepote[m] se Quinti*. Quod quum habeant jam priores editi, merito restitui. GRON. Se inveni in MSS. omnibus & Edd.

CATULI CAPITOLINI semper adscripserit : Imperator vero etiam stemma in atrio proposuerit , quo paternam originem ad Jovem ; maternam ad ¹ Pasiphaën , Minois uxorem , referret.

III. Imagines & elogia universi generis exsequi longum est : familiae breviter adtingam. Qui primus Sulpiciorum cognomen Galbae tulit , cur , aut unde traxerit , ambigitur. Quidam putant , quod oppidum Hispaniae frustra diu obpugnatum ² inlitis demum galbano facibus succenderit : alii , quod in diuturna valetudine ³ galbeo , id est , remediis lana involutis , assidue uteretur : non-

ante Casaubonum , qui ipse monuit , restituendam hanc voculam , typothetae culpa elapsam. *Catuli* desideratur in Med. pr. tert. Vind. sec. Cort. Cop.

¹ *Pasiphaën.*] Codex Salmas. *Pasiphaan.* ut superius in Nerone , (Cap. 12.) & sic quoque liber optimus Torrentii. Emendationem autem Torrentii pulchre firmat locus Silii Italici (L. VIII, 472.)

Huic genus orditur Minos , inclusaque tauro

Pasiphaë

GRAEV. *Pasiphaam* S. GRON. Torrentius ex Silii loco , per Beroaldum jam producto , coniecit , *maternam* delendum : quia de materno genere , quo Q. Lutatii Catuli pronepotem se iactabat Galba , jam egit auctor , probantibus Casaubono & Gujeto ; legitque *ad Minoem ac Pasiph.* Sed *Jovem* non erat mutandum. Per *Pasiphaen* enim adscendebat ad Jovem Pasiphaes avum. Ceterum *Pasiphaam* Medic. sec. ut est in Salm. Latina flexione. V. supra. *Pasiphem* vel *Pasiphen* multi cum Edd. primis de more. *Pasiphaan* , flexione Graeca , placuit & Longolio ad Plinii Epist. p. 753. *Cerustian.* Dein *eulogia* Vind. sec.

Cort. Exc. Voss. *familiam* Edd. Rom. *Galbae cogn.* Vind. pr.

² *Illitis.*] *Inlitis* S. GRON. Et sic recte Medic. tert. *inlatis* sec. *illatis* Vind. pr. Exc. Voss. *fascibus* Edd. Rom. Mox *pinguis* simpliciter in Medic. pr.

³ *Galbeo uteretur.*] *Galbeum* & *calbeum* dici veteribus armillam , quae virtutis causa donabatur militibus , aliis *viriola* dicta , recte tradit Salmasius ad Historiam Augustam. Hinc *Calbienses* appellabantur milites , calbeis , seu galbeis donati. Antiquus titulus apud Gruterum : (p. xxxvi. I.)

SOLI. SANCTISSIMO
SACRVM
TI. CLAVDIVS. FELIX. ET
CLAVDIA. HELPIS. ET
TI. CLAVDIVS. ALYPVS
FIL. EORVM
VOTVM. SOLVERVNT
LIBENS. MERITO
CALBIENSES. DE. COH. III.

GRAEV. *Calbienses* milites esse galbeis donatos in hac inscriptione non facile credes ; si inspexeris Sponnii Miscellanea pag. 3. Adi Comment.

¹ *Quem.*]

nonnulli, quod praepinguis fuerit visus, ¹ quem *galbam* Galli vocent: vel contra, quod tam exilis, ² quam sunt animalia, quae in ³ aesculis nascuntur, adpellanturque *galbae*. Familiam illustravit Servius Galba consularis, ⁴ temporum suorum & eloquentissimus: quem tradunt, Hispaniam ex praetura obtinentem, xxx. Lusitanorum milibus perfidia trucidatis, Viriathini belli ⁵ causam exstitisse. Ejus nepos ob ⁶ repulsam consulatus infensus Julio Caesari, cujus ⁷ legatus in Gallia fuerat, conspiravit cum Cassio & Bruto: propter quod *Pedia* lege damnatus est. Ab hoc sunt Imperatoris *Galbae* avus & pater. Avus clarior ⁸ studiis, quam dignitate: non enim egres-

sus

¹ *Quem.*] *Quam* S. GRON. *Vocent* recte Casaubonus & seqq. ediderunt; sic enim MSS. omnes, exceptis Vind. sec. Cort. in quibus *vocant*, ut erat vulgo, & Ernest. revocavit. Sed jam Romani *vocent* dederant. Hic usus est subjunctivo, ut dubitantis modo loqueretur. In seqq. adhibuit indicativum, quia certo scivit, animalcula illa vocari *galbas*. Dein *quod* deest Edd. Rom. *tam* exsulat ab Vind. pr. Exc. Voss.

² *Quam sunt animalia.*] *Quod* S. GRON. *Qualia sunt* Cort. Vind. sec. *amalia* Vind. pr.

³ *Aesculis.*] *Aesculis* S. GRON. Quomodo scriptam vocem passim ostentant antiquissimae membranae, Virgilii, Horatii, Ovidii, Vitruvii, Plinii & aliorum: atque ita hic Edd. Vett. exceptis Romanis. V. Burm. & Comm. ad Sil. v, 481. Dein omnibus litteris exhibui *Servius G.* auctoritate trium Mediceorum, Copes. Exc. Voss. In Periz. Harl. & Edd. Vett. *Sergius*. al. *Ser*.

⁴ *Temporum suorum eloquentissimus.*] Codex Salmas. & *temporum suorum eloquentissimus*. Cicero: *Servius Galba eloquentia praestitit: cuius tamen orationes exiles fuerunt, & redolentes antiquitatem, quae ob id exaruerunt.* GRAEV. *temporum*

suorum & eloq. S. GRON. Non igitur, ut edidit Graevius. Memmiano accedunt Medic. pr. tert. Vind. pr. cum quatuor MSS. Burmanni, qui ex Appiani Ibericis p. 487. Ed. Toll. conjecit excidisse *ditissimus*, praecedente ferme Casaubono. Praetor fuit A. DCIII. Consul A. DCX. Mox edi curavi *Viriathini*, auctoribus MSS. Mediceis, & Vind. pr. ac Voss. Prave vulgo omittitur *b.* Vocabatur enim *Viriathus*. Vide ad Frontin. L. II, 5, 7. Plura de hoc *Galba* lege apud Cl. Duker. ad Epit. Liv. XLIX. & Freinsh. in Suppl. C. 56. &c.

⁵ *Causam.*] *Causa* S. GRON. Et sic Palat. pr. sec. Medic. pr. tert.

⁶ *Repulsam consulatus.*] *Quam* passus est duplicem, semel quum Caesar adhuc in Galliis erat, & ob quam ipse Caesar succensuit, iterum quum dictator jam Caesar eum repulsam ferre sivit. Adi Rubenii Electa L. 1. C. 27. *Caesari* deest Vind. pr.

⁷ *Legatus.*] *Inlatus* S. GRON. *illatus* Exc. Voss. *avus & pater* desiderantur in Edd. Rom.

⁸ *Studiis.*] *Mirror*, Cl. Burmannum ex uno Perizoniano recentissimo, cui addas tamen Vind. pr. Medic. sec. revocasse lectionem

sus praeturae gradum, multiplicem nec incuriosam historiam edidit. Pater consulatu functus, ¹ quamquam brevi corpore atque etiam ² gibber, modicaeque in dicendo facultatis, causas industrie attitavit. Uxores habuit Mummiam ³ Achaicam, neptem Catuli, proneptem L. Mummii, qui Corinthum excidit, item Liviam Ocellinam, ditem admodum & pulcram; a qua tamen nobilitatis causa adpetitus ultro existimatur, & aliquanto enixius, postquam subinde instanti vitium corporis secreto posita veste detexit,

Basileensi priorem studio: quia studium aequè in singulari dicitur, ac plurali. Atqui tunc semper additur disciplinae nomen, cuius quis studiosus feratur, vel ex adjunctis illud studium describitur. At de liberalium & humaniorum artium & litterarum studio quum loquuntur auctores, solent dicere in plurali studia: ut noster saepissime. Vide Indicem. In Aug. C. 8. praemissus Apolloniam studiis vacavit. de Ill. Gramm. C. 21. in studiis atque doctrina vestigia patroni secutus. Vitruv. L. v. C. 11. Philosophi, Rhetores, reliquique, qui studiis delectantur. Consule Borrich. in Vind. Lat. p. 220. Recte igitur studiis ediderunt Erasmus, Aldus, Gryph. Steph. Pulm. & seqq. ex melioribus & plerisque Codicibus.

¹ Quam brevi corpore.] Cod. Salmas. quamquam. Sed non est sollicitanda vulgata lectio. quam brevi corpore, est valde brevi. Cic. litterae sane quam gratae, valde gratae. sic saepe veteres loquuntur. GRAEV. Graevium & Gruterum secutus est Gronovius. Sed malim ego iudicio Casauboni & Burmanni acquiescere, praeferebantur quamquam: ut praeter Torrentii, Casauboni, Palat. tert. & Burmanni MSS. & Edd. Vett. habent Medic. pr. sec. Polit. Vindob. uterque, subintellecta mox particula tamen,

quae saepe post quamquam, quamvis & similia omittitur: ut apud Graecos ὅμως. Mox Cap. seq. quamquam aetate nondum constante &c. morem retinuit. V. Oth. C. 9. Drak. ad Liv. L. xxii. Cap. 20. Arntzen. ad Plin. Paneg. C. 9. Abresch. Lect. Arist. p. 46. 90. item Comm. ad Hirt. B. Alex. C. 50. Misc. Obs. ad Veget. L. i. C. 20. Saepe illam voculam tamen inferuerunt Appulejo, MSSorum fide rursus ejiciendam: qua de re suis locis alias.

² Gibber.] Vind. pr. galber. sec. Cort. cum Edd. Rom. gibbus. Sed de Ill. Gram. C. 9. quod Muraena gibber erat: quomodo in glossis legendum gibbus & gibber. vulgo gibbero.

³ Achaicam.] Achaia & mox ex Achaia Medic. sec. Vind. pr. & alii cum Ed. Rom. pr. pluribusque, etiam S. Gryphii. Sed Achaicam & ex Achaica Medic. pr. tert. Exc. Voss. Paulo ante Edd. Rom. uxorem. Tum proneptemque Medic. tres, Polit. Cop. Periz. Cuj. Voss. & Edd. ante Casaubonum, nisi quod prave in Gryph. neptemque Cat. proneptem. In Medic. pr. tert. de more Mummi. Dein Leviam Cecilinam prave Vind. pr. & Ocellinam Ed. Rom. pr. quum ex Cap. seq. pateat fuisse L. Livii Ocellae filiam. V. Burm.

xit, ne quasi ¹ ignaram fallere videretur. Ex Achaica liberos, Cajum & Servium, procreavit. Quorum major Cajus adtritibus facultatibus urbe cessit: prohibitusque a Tiberio sortiri anno suo proconsulatum, voluntaria morte obiit.

iv. Serv. Galba Imperator, M. Valerio Messalla, ² Cn. Lentulo COSS. natus est, ix. Kalendar. Jan. in villa colli ³ superposita, prope Terracinam ⁴ sinistrorsus Fundos petentibus. ⁵ Adoptatus a noverca sua ⁶ Livia, nomen, & Ocel-

¹ *Ignaram.*] Edd. Mediol. item Venetae, Sabellici & Cald. habent *ignotam* active, ut nonnunquam ea vox sumitur. V. Manut. ad Cic. L. v. F. Ep. 12. Drakenb. ad Liv. L. xxxvi, 43. & quos laudat: unde & *ignotitia* pro *ignorantia*: quomodo in vetustissimis duabus membranis Voss. apud Vitruv. L. 111. Praef. si propter *ignotitiam* artis virtutes obscurantur. vulgo *ignorantiam*. At hic MSS. *ignaram* servant, a quibus non recedendum. Male *Sergium* in iisdem & Edd. Vett.

² Cn.] In Fastis & Lapibus L. Vide Pigh. ad A. DCCL. Don. Inscr. Cl. iv. N. 65. Valerius vero utroque modo nominabatur, vel *Messalla*, ut est in Cassiodoro, vel *Messalinus*: ut nunc edunt in Monum. Ancyrr. V. Afiat. Mon. Ed. Chishulli p. 174. Utrumque in Elencho Consulatum ante Dionis Lib. Lv. Ceterum nisi in natali anno Galbae designando erraverit auctor, non video, quomodo Galba potuerit dici agere LXXIII. annum, quum ad imperium pervenit; unde illum annum Neroni cavendum esse, monuerat Delphicus Apollo, supra Ner. C. 40. quod & alii adfirmant, ut Tacitus, Plutarchus, & plures. Atqui si natus demum 24 Decembr. A. DCCLI. est Galba, & Nero jam est occisus mense Junio A. DCCCXXI; tunc nondum impleverat annum septuagesimum. Octavo tamen post mense occisus Galba rursus a plerisque dicitur egisse annum LXXIII.

five natus fuisse ultra LXXII. annos. Adi ad finem vitae, & Comm. ad Tac. 1. H. 49. item Petav. Doctr. Temp. 1, ix, 16. Pag. in Crit.

³ *Supposita.*] Merito Gruterus probavit duorum Palatinorum scripturam, quae est, *in villa colli superposita*. Villae enim non supponi, sed superponi solent collibus, ut latius ex illis in subjectos campos possit prospici. Firmant hanc lectionem Roberti Stephani editio, F. Ursini & Salmasii codices. Mox hic *sinistrorsus* pro vulgato *sinistrorsum*. GRAEV. *Superposita*. Ita MS.S. vulgo *supposita*. GRON. Non ambigendum esse de lectione *superposita*; quia sic in omnibus notae melioris libris legitur, adnotavit etiam Casaubonus. Certe non solum Periz. sed & Medic. sec. tert. Polit. Vind. pr. Cort. praebent *superposita*. Praetulit etiam Burmannus. Adi Comm. ad Phaedr. L. 11, 5. *Villam quae monte summo posita Luculli manu*.

⁴ *Sinistrorsum.*] *Sinistrorsus* S. GRON. Per f. exaratur in Medicis, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Exc. Voss. quod idcirco amplexus sum.

⁵ *Adoptatus.*] *Adoptatusque* S. GRON. Sic praeter tres Burm. etiam in Polit. & Vind. pr. E Medicis nihil varietatis enotavit Gronovius. At Suetonium ita reliquisse credo. *adoptatus est* Vind. sec. Cort.

⁶ *Livii nomen & Ocellae cognomen.*] A a a 5

Ocellae cognomen adsumsit, mutato ¹ praenomine. Nam & ² Lucium mox pro Servio usque ad tempus imperii usurpavit. Constat, Augustum puero adhuc, salutanti se inter aequales, adprehensa buccula, dixisse, καὶ σὺ, τέκνον, τῆς ἀρχῆς ἡμῶν ἔσθ' ἀγαθῶς. Sed & Tiberius, quum com-

men.] Codex Salmas. *Liviam* nomen & *Ocellare* cognomen. Existimo Suetonium scripsisse: *Liviam* nomen, & *Ocellam* cognomen assumpsit. GRAEV. *Livii* nomen & *Ocellare* S. GRON. Sic etiam MSS. aliorum & mei cum Edd. sec. xv. nisi quod *Livii* in Medic. sec. Harl. & Edd. Bon. Junt. & seqq. quae *Ocellare* retinent. *Ocellae* e Basil. Ed. cum Torrentio recepit Casaub. & seqq. *Livia* non mutandum videtur. Sed jungendum a *noverca* sua *Livia*, nomen, (scil. *Livii* vel *Livium*) & *Ocellam* cogn. ut bene emendasse credo Heinsum, & Graevium.

¹ *Praenomine.*] *Pronomine* S. GRON. Malim cum Torrentio, e libris, ut ait, & *praenomine*. Nam *Lucium*. Certe & post *nam* e Memmiano videtur eo loci inseruisse Casaubonus. Ante illum in nulla Editione comparet, uti etiam in nullo inveni MSto.

² *Lucium mox pro Servio.*] Hinc Galbam Consulatus sui anno non Servii, sed Lucii praenomen habuisse, ex hac tessera gladiatoria probat Cl. Norisius in epistola Consulari:

M Y R T I L U S
A T T I A E
S P. I I I. N O N J U N
L. S U L L. L. S U L P.

Ex ista tessera semestrem ait Consulatum Galbae Suetonio Cap. 6. memoratum intelligi, simulque Lucii praenomen, quod pro Servio post adoptionem usque ad acceptum imperium tulerit. Opponit huic sententiae Pagius in Criticis animadversionibus in Baronium,

Tacitum, qui Lib. 6. & Dionem, qui Lib. 58. ubi hujus anni Consules laudant, Galbam vocent Servium. Opponit etiam inscriptionem ex Grutero p. 1087. in qua legatur:

SER. SULPICIUS. GALBA.
L. SULLA. FELIX. COS.

Sed Dionem & Tacitum posuisse praenomen, quo post imperium adeptum semper usus est, non attendentes ad praenomen, quo insigniebatur post adoptionem, etiam in Consulatu, certum est. Nam praenomen Lucii fuisse Galbae, cum esset Consul, praeter testimonium Suetonii tessera gladiatoria clarissime docet, cui nihil potest opponi. Inscriptio autem vetus apud Gruterum post Imperatoris mortem fuit sculpta, itaque & in illa usitatum & populo notum praenomen Imperatori fuit datum, quamvis in Consulatu id non gesserit. GRAEV. Tesseram illam, nuper a Muratorio T. 1. Thes. p. 303. pro inedita venditam, protulit jam Ursinus ad Tacit. L. VI. Ann. C. 15. male hinc statuens, eum usum duobus praenominibus simul; vel *Servium* fuisse nomen; eumque refellit etiam ibidem e Suetonio Gronovius & vir doct. in Misc. Obs. Vol. VII. p. 339. Pessime Beroaldus hic *Livium* voluit, quia scilicet *Sergio*, quod gentis est nomen, cum Edd. Vett. & MSS. legebat pro *Servio* praenomine. *Lucii* pro *Servii* frustra coniecit Torrentius. *buccula* Medic. sec. Vind. pr.

³ Παγαρεύς.] Sic cum Turnebo e MSS. Casaubonus & seqq. vel παγαρεύς Leopardus, Pulm. & Tor-

comperisset imperaturum¹ eum, verum in sene-
necta: *Vivat sane*, ait, *quando id ad nos nihil*
pertinet. Avo quoque ejus fulgur procuranti,
quum exta de manibus aquila rapuisset, & in
² frugiferam quercum contulisset, ³ responsum
est, summum, sed serum, imperium portendi
familiae. Et ille irridens, *Sane*, inquit, *quum*
mula pepererit. Nihil aeque postea Galbam ten-
tantem res novas confirmavit, quam mulae par-
tus: ceterisque ut obscenum ostentum abhor-
rentibus, solus pro laetissimo accepit, memor
sa-

Torrentius exhibuere. Ac παρατρῶ-
ξη, sive *delibabis*, confirmavit Pal.
pr. sec. Exc. Cuj. Voss. In Medic.
sec. tert. παρατρῶξι. in Medic.
primo παραβλυξει. Nam παρα-
γύση, vel illi adfine quid, in nul-
lo est Codice. Omnes vero hi vi-
ri docti ita corrigunt: quia Jose-
phus, Tacitus, Dio Cassius referunt,
ipsi Consuli a Tiberio praedictum,
& *tu aliquando degustabis imperium.*
Sed quid in eo commune est cum
Suetonii relatione, qui hoc dictum
adscribit Augusto in pueritia Gal-
bae, & longe aliud Tiberio tribuit?
Quare existimo, Tiberii dictum,
quod memoriae reliquerunt ceteri
scriptores, a Suetonio omissum es-
se, & pro eo aliud Augusti ab illo
esse memoratum. In ceteris enim
libris, qui Graeca habent, & Edd.
Vett. est παραίξον, ut in Vind. sec.
παείξον, παραείξον, παραίξον,
ut in Cort. παραίρριζον Pal. tert.
παραίρριζον in Polit. Copes. Edd.
Rom. Bonon. Ald. Steph. aliisque:
quod an pro adfruticante adpendice
Imperii ad radicem & stirpem no-
stram pertinente, quia per adoptio-
nem Liviae genti quoque insertus
erat (V. Plutarch. p. 1054.) capi
possit, expendant viri docti. For-
san, nec male huc referas prodi-
gium quercus, per tres Vespasiae
partus, singulos repente ramos a
frutice vel radice dantis, in Vesp.

C. 5.

¹ *Eum.*] Exfulat ab Edd. Rom.
eum imper. Vind. pr. Periz. & Edd.
ante Casaub. Supra & deest quoque
Edd. Rom.

² *Frugiferam quercum.*] Sic o-
mnes MSS. & editiones, quod non
mutandum in *fructiferam*. Nam &
Cornificio *arboreae fruges*, sunt
fructus arborum, ut poma, glan-
des, quanquam Paullus Jctus fru-
stra repugnet. Elegia de nuce: (vs.
19.)

*Nos quoque frugiferae, si nux
modo ponor in illis,*

*Coepimus in patulas luxuria-
re comas.*

GRAEV. Vide illic Heins. & Barm.
ac Titium ad Nemes. Ecl. 1, 67.

Omni ex arbore fruges.

Contra *fructus* pro *frugibus* dicun-
tur. Adi ad Caes. L. 1. B. G. C.
28. Et variant MSS. & Edd. in Cic.
L. 1. de Off. C. 18. Confer Drak.
ad Liv. L. xxviii. C. 3. *frugifera*
ram Exc. Cuj.

³ *Responsum est, summ.*] Ita MS.S.
vulgo *summum* &c. *familiae*, *re-*
sponsum est. GRON. Sic & fidus li-
bri Salm. Achates Rob Steph.
GRAEV. Nihilominus Graevius &
seqq. in textu vulgatum ordinem
retinuerunt. At Memmiano Cod.
succinunt tres Medicei, Polit. Vind.
uterque, Cort. Cop. Exc. Voss. Edd.
Rom. & plures. *peperit* Vind. pr.
Edd. sec. xv. praeter Romanas.

1 Cui.

sacrificii, dictique avi. Sumta virili toga, somniavit fortunam dicentem, *stare se ante fores defessam*, & nisi ocius reciperetur, ¹ *cuicumque obvio praedae futuram*. Utque evigilavit, aperto atrio, simulacrum acneum Deae, cubitali majus, juxta limen invenit: idque gremio suo Tusculum, ubi aestivare ² consueverat, avexit: & in parte aedium consecratum, mensuris deinceps subplicationibus ³ & pervigilio anniversario coluit. ⁴ Quamquam aetate nondum constanti, veterem civitatis, exoletumque morem, ac tantum in domo sua haerentem, obstinatissime retinuit: ut liberti servique ⁵ bis die frequentes adessent, ac mane salvere, vesperi valere sibi singuli dicerent.

v. Inter liberales disciplinas adtendit ⁶ & juri. Dedit & matrimonio operam: verum amissa uxore

¹ *Cuicumque obvio.*] Paulo aliter Xiphil. L. LXIV. Dionis p. 728. *cujuscumque obvio* Vind. pr. Paulo ante reperiretur Cort.

² *Consueverat.*] Sic tacite edidit hic Gronovius: quamquam Salmasius e Memmiano nihil varietatis adnotaverat. Recte tamen, ut supra saepissime. Nam ita Medic. pr. tert. Polit. & Edd. Rom. non *consueverat*. In Medic. pr. sec. Vind. utroque, Cort. Cop. Edd. Rom. Gryph. *advexit*.

³ *Et pervigilio.*] Prave Vindob. uterque, Cort. *ac pervigili*, item *pervigili* in duobus Pulm. totidem Burm. & Edd. sec. xv. & Lugd. Sed recte Sabellicus & Beroaldus in notis, & posterior in Ed. Bonon. *pervigilio* legerunt: ut in Calig. C. 54. Vitell. C. 10. & passim.

⁴ *Quamquam aetate nondum aetate constanti.*] Robertus Steph. non agnoscit *aetate*. & sane rectius abesset. GRAEV. *aetate* abest a MS. S. GRON. Ut Casaubonus cum Edd. Rom. edidit, sic reperias quoque

in Medic. pr. Polit. Vindob. sec. Cort. Exc. Voss. vel *aetate*. Recte vero subodoratus est Cl. Burmannus, *aetate* esse depravatum: nam *aetate* est in Vind. pr. & in Mediceo tertio legitur a m. pr. *aetate* *nondum const.* Quare audentur *et aetate*, cum praecedentibus non cohaerens, delevi. Mox in Vind. pr. *veterem exoletumque civitatis m. a. t. in domo suave h.*

⁵ *Bis die.*] I. e. singulis diebus, & perpetuo bis: ut Virgil. Ecl. IV, 33.

Bisque die numerant ambo percus.

Plin. L. XIII. C. 7. *Quater aestate*. L. XIV. C. 8. *Ter die per triduum*. L. XV. C. 6. *Oleum saepius die capulandum*. Adde supra notata ad Aug. C. 31. *bis anno*. & ad Terentii Vitam. *bis die acta est*. Burm. ad Virg. Ecl. II, 42. Minut. Fel. C. 24. *fana semel anno adire*.

⁶ *Et juri.*] Deest & Edd. Gryph. Pulm. Torr. Tum *vix dedit matr.* Vind. pr.

xore Lepida, duobusque ex ea filiis, remansit in coelibatu, neque¹ sollicitari ulla conditione amplius potuit, ne Agrippinae quidem, viduae morte Domitii, ² quae maritum quoque adhuc, nedum caelibem, Galbam adeo omnibus sollicitaverat modis, ut ³ in conventu matronarum correpta jurgio, atque etiam manu pulsata sit a matre ⁴ Lepidae. Observavit ante omnes Liviam Augustam: cujus & vivae gratia plurimum valuit, & mortuae testamento paene dita-

¹ *Sollicitari.*] Sive induci & persuaderi, quod male Torrentius credit nove dictum. V. Canneg. ad Avian. F. XLII. p. 227. ubi tamen perperam citat seqq. *omnibus sollicitaverat modis*: ibi enim modo significat *tentaverat*, ut in Petronii loco C. 83. per Burmannum allato. Aptior est locus Ovidii L. III. Am. 936. *ignoscite fasso: Sollicitor nullos esse putare deos.*

² *Quae.*] Abest a MS. S. GRON. Item a m. pr. Medic. tert. Copes. Voss. Viderentur potius quaedam e sequentibus inducenda. Nam *maritus adhuc*, & *necdum coelebs* insulse junguntur; unde posteriora delere voluit Torrentius. Verum nihil deleas, nisi unicam litteram *c.* legasque cum Vind. pr. *nedum*. i. e. non tantum Galbam, quum jam coelebs erat, sed quoque, quum adhuc maritus erat, sollicitaverat. Vide Drak. ad Liv. L. x. C. 32. & Crevier. ad L. XLV, 29. *Quae vel socios, nedum hostes victos, terrere possent.*

³ *Inter conventum matronarum.*] Melius Salmasianus & Rob. Steph. quod & in duobus invenit Torrentius, ut in *conventu matronarum*. GRAEV. *In conventu*. Ita MS. S. vulgo *inter conventum*. GRON. Quia in nonnullis recentioribus MSS. & Edd. plerisque veteribus *inter conventum* comparet, id doctissimi viri Scioppius, Dukerus, &

Burmannus vindicare sunt conati. Verum in sententiam eorum descendere nequeo, licet *inter* loco additum saepius ponatur pro *in*. Nam *inter conventum* numquam significare potest, nisi *dum conveniebant matronae*: uti *inter coenam* i. e. dum coenatur: *inter ceremonias* i. e. dum ceremoniae fiunt: *inter jocum* i. e. dum jocantur. Et sic saepe *inter ortum solis*, *initia regni* &c. Jam non credibile, eam correptam jurgio per illud tempus, quo conveniebant matronae; sed postquam convenerant & jam in colloquio erant. Adhaec in *conventu* exhibent quoque tres Medicei, Polit. Vind. sec. Cort. Copes. Huls. Non. Exc. Voss. Cuj. & margo Gryphii. Quem MStorum consensum si scivissent viri docti, nullus dubito, quin alius fuissent opinionis. Mecum facit Ernestius. Dein *virgo* pro *jurgio* inepte Edd. Rom. cum vidua fuerit Agrippina.

⁴ *Lepidae.*] Ita MS. S. vulgo *Lepida*. GRON. Praeter aliorum MSS. & Edd. Rom. Mediol. pr. Ven. pr. ita exhibent Medicei sec. tert. Polit. Vind. uterque, Cort. Memm. Periz. cum Graevio. *autem ante* in uno Torr. Medic. pr. Cop. Non vero *Juniam Aug.* est in Periz. sed *Liviam*. In Vind. pr. *Lepidam Liviam Auguste*. Dein *sest.* quoque q. Med. pr.

¹ *Quum.*]

ditatus est: sestertium namque quingenties ¹ quum praecipuum inter legatarios habuisset, quia notata, non perscripta erat summa, herede Tiberio legatum ad quingenta revocante, ne haec quidem accepit.

VI. Honoribus ante legitimum tempus initis, ² praetor commissione ludorum Floralium, novum spectaculi genus, ³ elephantos funambulos edidit: ⁴ exin provinciae Aquitaniae anno fere praefuit: mox consulatum per sex menses ordinarium gessit. Evenitque, ut ⁵ in eo ipse L. Do-

¹ Quum.] Abest a MS. S. Tum habuit sed quia S. Itaque vult iste codex legi sestertium namque quingenties praecipuum inter legatarios habuit. Sed quia notata &c. GRON. Quum abest etiam a Medic. tert. Recte. Videtur post habuisset excidisse set five sed: Quod intermediae quaedam Edd. supplere voluerunt, addendo quia vero, contra MSS. In Edd. Mediol. & Ven. qua. Ceterum ob nimiam summam placet mihi quoque omnino quinquagies, seu quinquagesies. At tunc quinquaginta non quingenta videtur etiam emendandum. Scriptum scilicet legatum notis & numeris fuit, non perscriptum omnibus vocum literis, sic HS L. Hinc Tiberius interpretatus est non sestertium quinquagies, sed sestertia quinquaginta, ut est in Medic. pr. & Edd. Gryph. aliisque. Verum tamen quingenta ceteri habent codices & Edd. quingena Exc. Voss. ut fuerit in notis HS D. Adi Comm. ac Jac. Menard. ad Cicer. Act. 1. in Verr. C. 18. Porro praecipuus male est in Vind. sec. Cort. & in iisdem & duobus Burm. MSS. & Edd. Rom. S. Gryph. &c. praescripta. Tum ne hoc q. Cort.

² Praetor.] In hoc munere edidit Floralia contra veterem morem ex constitutione Augusti apud Dion. L. LIV. p. 522. de qua consule Ez. Spanhem. T. II. de Praest.

Num. Diff. x. p. 142. 150.

³ Elephantos.] Elephantos b. funambulos S. GRON. b. significare duorum numerum conjicit, Cl. Burmannus. Salmasius hanc notam pinxit b. forsan v. In Vind. utroque Cort. funabulos: sed funambulos Polit. Periz. Harl. & Edd. Rom.

⁴ Exin.] Exim & Aequitaniae S. GRON. Exin e suis MSS. edidit Casaub. ut est in Mediceis, Vind. sec. Cort. Exc. Voss. Al. exinde. V. ad Ner. C. 7.

⁵ In eo.] Desunt Periz. Harl. Edd. Venetis 4. Mediol. sec. Adi ad Caes. C. 21. successuri sibi in consulatu. Porro pater Imp. Neronis non dictus est Lucius, sed Cneus; ut alii jam monuerunt, Cos. A. DCCLXXXV. cui successit Galba. Consule Fastos. Praenomen forsan addidit librarius quis, ab auctore omissum: ut Ner. C. 7. Oth. C. 2. Vitell. C. 2. ac sic statim Salvius Otho, cui L. praenomen fuit. Immo si L. scripsit auctor, sui oblitus est, dum adnotaverat in Nerone, Domitios alternis, nunc Cn. nunc L. vocatos. Jam atavus Neronis erat Cn. abavus ergo L. proavus Cn. avus L. pater Cn. Vide C. 1. 2. &c. Neronis. Mox Salvius, quod Steph. & Casaub. ac seqq. praeter Burmannum edidere, & scribendum docuit Pulmannus, est in

Domitio, patri Neronis, ipsi Salvius Otho, pater Othonis, succederet, velut praesagium insequentis casus, quo medius inter utriusque filios exstitit Imperator. A Cajo Caesare, ¹ Gaetulico substitutus, postridie quam ad legiones venit, sollemni forte spectaculo plaudentes inhibuit, data tessera, *ut manus* ² *paenulis continerent*: ³ Statimque per castra iactatum est,

Disce, miles, militare, Galba est, non Gaetulicus.

Pari severitate interdixit commeatus peti. ⁴ Veteranum ac tironem militem opere assiduo corroboravit: matureque barbaris, qui jam in Galliam

in Memm. Med. tribus, Vind. sec. Cort. Exc. Voss. uti & C. 17. In aliis *Silvius* vel *Sylvius*. V. in Othone. Dein *utrosque* Med. sec. a m. pr.

¹ *Gaetulico substitutus. &c.*] *Lici substitutus postridie* S. GRON. Nomen *Gaetulico* ex Turnebi emendatione receperunt Stephanus ac Casaubonus, & Ursinus sic ait in V. C. esse. Bene, si quidem verum sit. Nam alii MSS. habent *liti*: in his Medic. tert. Polit. alii *lici*. alii *litiis*, vel *liciis*: in his Vind. pr. Medic. sec. Voss. alii *Lyciis*, ut Vind. sec. Cort. alii *ludis* cum Edd. Vett. Sed in Medic. pr. *licie*, quod firmat. Heinssii conjecturam *Gaetulici vice*. Quid si *Lentuli vice* scripserit auctor? ut, postquam librarii id nomen contraxerint in *L.* ista lectionum monstra nata sint: Fuit enim is Cn. Cornelius Lentulus Gaetulicus. V. Comm. *Vice*, *vicem* & in *vicem alicujus* pro ejus loco passim sunt obvia.

² *Paenulis.*] *Paenulas* MS. S. Leg. *paenula*. SALM. *paenulas* quoque tres Medicei, Exc. Voss. & tres Burm. cum Edd. Rom. pr. sive Campani, & Ven. pr. Non dubito, quin *paenula* rectum sit. Sin-

gulis enim militibus una paenula. Adi ad Claud. C. 34.

³ *Statim.*] *Statimque* S. GRON. Sic & Torrent. duo, tres Palat. quatuor Burmann. item Medic. sec. tert. Politian. Vindob. uterque, Cort. Ed. Steph. quod merito recepere Burmannus & Ernestus. Paulo post in versu trochaico acutissime conjiciebat meus D'Orville,

Galba, non Gaetulicus est.

& juvat hanc conjecturam lectio Vind. sec. quamvis corrupta *Galba, non est Gaetulicus*: sed tamen in hisce carminibus temere effusis non tam stricte observatas esse leges metricas, docent exempla in Caes. C. 51. & 80. ubi vide.

⁴ *Veteranum ac tironem.*] Cum Burmanno hic aliquid ulceris subesse puto. Excidit forsitan *aeque*: ut veterani aeque ac tirones assidue opus facere debuerint. Apud illum vide alias conjecturas. *militum* Edd. Mediol. pr. Sabell. Cald. Gallia Med. pr. tert. *praeruperant* duo Burm. & Edd. sec. xv. praeter Rom. sec. sive Andreae, aliaque. *praemia* exfulat ab Edd. Rom. ipse a MS. Cort.

liam usque proruperant, coërcitis, praesenti quoque Cajo talem & se & exercitum adprobavit, ut inter innumeras contractasque ex omnibus provinciis copias, neque testimonium, neque praemia ampliora ulli perciperent. Ipse maxime insignis, quod campestem decursionem scuto moderatus, etiam ad essedum Imperatoris per viginti passuum milia cucurrit.

VII. Caede Caji nunciata, multis ad occasionem stimulantibus, quietem praetulit. Per hoc gratissimus Claudio, receptusque in cohortem amicorum, tantae dignationis est habitus, ut quum subita ei valetudo, neque adeo gravis, incidisset, dilatus sit expeditionis Britannicae dies. Africam ¹ pro consule biennio obtinuit, extra sortem electus ad ordinandam provinciam, & intestina dissensione & barbarorum tumultu inquietam. Ordinavitque magna severitatis ac iustitiae cura, etiam in parvulis rebus. ² Militi, qui per expeditionem artificissima annona residuum cibariorum tritici modium centum denariis vendidisse arguebatur, vetuit, simulatque indigere cibo coepisset, a quoquam opem ferri: & is fame extabuit. At in iure dicendo, quum de proprietate jumenti quaereretur, levibus utrimque argumentis, & testibus, ideoque difficili conjectura veritatis, ita decrevit, ut ad lacum, ubi aduari solebat, duceretur capite involuto, atque ibi-

¹ Pro consule.] Vind. pr. Edd. Sabell. Ber. Cald. frustra Proconsul. Supra valetudo ei Vind. sec. Dein magnae Edd. sec. xv. cum aliis apud Burm. etiam & in Med. pr. tert. Cort.

² Militi.] MSS. Meliti. Forte scripsit Suetonius: veliti. GRAEV. Heinſio conjecturam adſcribit Burmannus, vanam profecto: quum

in uno Torrentiano meliti sit ex librarii aberratione. Velitum nomen diu sublatum erat. V. III. Schelium ad Hygin. p. 14. Lips. L. III. de R. Mil. D. I. Comm. ad Veget. L. III. C. 16. Mox artificissima annona pro ann. arct. rescripti fide Medicorum, Polit. Vind. sec. Cort. Exc. Voss.

Item.

ibidem revelato, ejus esset, ad quem sponte se a potu recepisset. —

VIII. Ob res, & tunc in Africa, & olim in Germania gestas, ornamenta triumphalia accepit, & sacerdotium triplex, inter quindecimviros, sodalesque Titios, ¹ item Augustales coöptatus: atque ex eo tempore prope ad medium Neronis principatum in secessu plurimum vixit: ne ² ad gestandum ³ quidem umquam aliter iter ingressus, quam ut secum vehiculo proximo decies sextertium in auro efferret, donec in oppido Fundis moranti Hispania Tarraconensis oblata est. Acciditque, ut quum provinciam ingressus ⁴ sacrificaret

¹ Item.] Vind. pr. *item inter*, haud male, si non melius. Dein Medic. sec. Edd. Rom. *cooptatus*, & *Neronis medium* Periz. & Edd. ante Casaub.

² Ad gestandum.] Gestationis causa, sive ut gestaretur in essedo, aut lectica. Non vero nove dictum esse, ut ait Torrentius, patet ex nota Cl. Burmanni. Confer Cort. ad Sall. B. Jug. C. 62. Voss. de Construct. C. 53. Fabrum ad Justin. L. 11. C. 6. Auct. B. Hisp. C. 12. *Adignoscendum*, i. e. ut ignosceretur. Appul. L. 14. p. 70. *opprimendi nostri*, i. e. ne nos opprimeremur.

³ Quidem umquam.] Cum *aliter* repertum sit a Fulvio in antiquo codice, quod desiderabant Casaubonus, & Torrentius, cur id non recipiemus cum Roberto Stephano? GRAEV. *Iter in aliter* mutabat Casaubonus; sed tum sine dubio melius lege-retur *aliter egressus*, scil. domo. *egressus* Ed. Pulm. At *ingredi iter* est frequens, cum aliis, tum Suetonio, (V. ad C. 11.) locutio. Necessaria tamen videtur vox *aliter*. Neque moveor aliorum, in his summi magistri mei Perizonii judicio ad Sanct. L. 14. C. 7. p. 699. Non insolentem esse talem ellipsin, exemplis erat probandum. Alioquin enim *nisi*, non

quam sequi debuisset, ut patet exemplis ab ipso Burmanno ad Phaedrum prolatis Epil. L. 11. vs. 17. *Nec quidquam possunt, nisi meliores carpere*, & semper. Quare *aliter* posui ante *iter*: ob cujus litteras excidisse videtur. *umquam* exsulat a Vind. pr. Aug. C. 40. *haud aliter se daturum, quam* &c. Ceterum *proximo* recte interpretantur viri docti, quod ipsum inter reliquum comitatum *proxime sequeretur* vel *praeiret*, nec ab eo longius discederet; dum ipse lectica vel essedo gestabatur. Nihil igitur mutandum. Neque enim aurum e proximo, nec vehiculum e proximo, (ut Caesar aliquando C. 31) sumsit Galba: sed ea secum habebat in secessu, quo vivebat.

⁴ Sacrif. intra.] *Sacrif. & inter* S. GRON. Copulam addunt quoque Medic. pr. tert. Vindobon. uterque, Cort. Cop. qui etiam *inter* exhibent, excepto Medic. pr. An scripsit auctor *& intraret* vel *& introiret*? Quamvis sciam *intra* pro *in* simpliciter capi posse: ut in Jul. C. 75. Inf. C. 14. *intra Palatium habitantes*. Caes. L. VII. B. G. C. 27. 111. B. Civ. 44. & saepius. *publico* prave Edd. Sab. Cald. & male in Ed. Burm. distinctio ponitur post *puero*. *puer e ministris* est

ficaret intra aedem publicam, puero e ministris, acerram tenenti, capillus repente toto capite canesceret. Nec defuerunt, qui interpretarentur, significari rerum mutationem, successurumque juveni senem: hoc est, ipsum Neroni. ¹ Non multo post in Cantabriae lacum fulmen decidit: repertaeque sunt duodecim secures, haud ambiguum ² summi imperii signum.

IX. Per octo annos varie & inaequabiliter provinciam rexit. Primo acer, vehemens, & in coërcendis quidem delictis vel inmodicus. Nam & numulario, non ex fide ³ versanti pecunias, manus amputavit, mensaeque ejus adfixit. Et tutorem, quod pupillum, cui substitutus heres erat, veneno necasset, cruce adfecit: inploranti-que leges, & civem Romanum se testificanti, quasi solatio & honore aliquo poenam levaturus, mutari, multoque praeter ceteras altiore & dealbatam statui crucem jussit. Paullatim in desidi-
am segnitiei-que conversus est, ne quid materiae praeberet Neroni: & ut dicere solebat, *quod nemo rationem otii sui reddere cogeretur*. Karthagine nova conventum agens, tumultuari Gallias com-

ministratorum unus. Adi ad Caes. B. Civ. L. III, 84.

¹ Nec.] Non S. GRON. Cum duobus Palat. Medic. pr. tert. Polit. Cop. Exc. Cuj. quare sic editi. lacu Medic. pr.

² Summi.] Summae S. GRON. Nota locutio, *summa rerum*. Ita *summa imperii*. GRAEV. Summe Medic. sec. At non minus frequens *summum imperium* nostro, aliisque. V. ad Ner. C. 42.

³ Versanti pecunias.] Nollem praestantissimo Calaubono suspectum esse *to pecunias*. Imo *versanti pecunias* est tractanti. Sic Virgil. *versemus oves*, Eclog. ult.

Servius explicat *exerceamus* & *tractemus*. GRAEV. *pecuniam* Vindob. pr. Paulo ante & *vehemens* in plerisque MSS. & Edd. ante Casaubonum: ut saepe in Suetonio omnia praedicata per copulam junguntur. Pro illo tamen stant Medic. tert. Vind. sec. Cort. *mensasque* Med. tert. Exc. Voss. *ejus* deest Medic. sec. *erat heres* Med. pr. Edd. Rom. *cruci* Vind. pr. Pal. sec. *cruci adfixit* marg. Gryph. male. Dein paulum Edd. Mediol. sec. Cald. cum aliis apud Burm. *segnitiam-que* Medic. tert. *est* non comparet in Vind. pr.

comperit, legato Aquitaniae auxilia ¹ inplorante. Supervenerunt & Vindicis litterae, hortantis, *ut humano generi adfertorem ducemque se adcommo-
ret.* Nec diu cunctatus conditionem partim me-
tu, partim spe recepit. Nam & mandata Nero-
nis de nece sua ad procuratores clam missa de-
prehenderat: & confirmabatur cum secundissi-
mis auspiciis, & ominibus, ² tum virginis ho-
nestae vaticinatione: tanto magis, quod eadem
illa carmina sacerdos Jovis ³ Cluniae ex pene-
trali, somnio monitus, eruerat, ante ducentos
annos similiter a fatidica puella pronunciata. Quo-
rum carminum sententia erat, *oriturum quan-
doque ex Hispania principem, dominumque rerum.*

x. Igitur quum quasi manumissioni vacaturus
conscendisset tribunal, propositis ante se damna-
torum occisorumque a Nerone quam plurimis ima-
ginibus, & ⁴ adstante nobili puero, quem exsu-
lan-

¹ *Implorante, superv. & Vindi-
cis litterae.*] Mutata prioris pe-
riodi interpunctione, quod jam
praecepit Cel. Ernest., addidi copu-
lam pro *etiam* fide Medic. sec. tert.
Polit. Vind. utriusque, Cort. Exc.
Voss. *imploravit* cum Perizon. &
Harl. Edit. Rom. pr. *adfertorem-
que* Medic. pr. *recipit* Medic. pr.
tert. Vind. pr.

² *Tum virginis &c.*] *Et virgi-
nis* habent tres Palatini, Me-
dic. pr. tert. Polit. Vindob. uter-
que, pro *etiam*: ut *cum* sit prae-
positio. Abest quoque *tum* a Me-
dic. sec. Perizon. Harl. Exc. Voss.
Edd. Rom. Ven. pr. *ac* in Edd.
Mediol. pr. Sabell. Cald. *tum* Be-
roaldus in Ed. Mediol. sec. edidit
primus, & videtur adstipulari
Memmian. ac Cort. ut saepius apud
nostrum. V. ad Ner. C. 46. quare
nihil innovare lubuit.

³ *Cluniae.*] Noto Hispaniae op-
pido, uti recte jam ante Torrent.
vidit Beroaldus, simul Plutarchum

p. 1055. corrigens, & in Ed. Me-
diol. sec. sic edens: atque ita Non.
Medic. sec. tert. Polit. Memmian.
Vindob. pr. Voss. &c. cum num-
mis Galbae. *Cliviae, Cluviae, Cli-
miae, Clivii*, quod in aliis est, cor-
rupte etiam in multis legebatur
apud Liv. in Epit. 92. *obsessus
Cluniae Sertorius.* ubi consulantur
viri docti. *sommo* Vind. sec. Cort.
& *a fatid.* in iisdem & Vind. pr.
Hoc autem Clunienfe vaticinium ei
Karthagine nova degenti adlatum
est, dum ibi conventum agebat;
quare ultimo die manumissionibus
de more vacaturus, deploravit
temporum statum &c. & hinc Clu-
niam profectus, ibidem a liberto
Icelo certior est factus de urbanis
erga se rebus.

⁴ *Adstante nobili puero.*] *Astan-
te* codex Salmas. idem e *proxima
Baliari insula.* & pro *deinde, dein.*
GRAEV. GRON. *Astante* de more
in plurimis. Sed *adstante* bene Me-
dic. tert. *astanti* Vindob. pr. duo

lantem e proxima Baleari insula, ob id ipsum adciverat, deploravit temporum statum, consalutatusque Imperator, *legatum se senatus ac populi Romani* professus est. Dein justitio indicto, e plebe quidem provinciae legiones & auxilia conscripsit, super exercitum veterem legionis unius, duarumque alarum, & cohortium trium; ¹ at e primoribus, prudentiaque & aetate praestantibus, ² velut instar senatus, ad quos de majore re, quoties opus esset, referretur, instituit. Delegit & equestris ordinis juvenes, qui, manente anulorum aureorum usu, Evocati adpellerentur, excubiasque circa cubiculum suum vice militum agerent. Etiam per provincias edicta dimisit, auctor ³ singulis universisque conspirandi simul, & ut, qua posset quisque opera, communem causam juvarent. Per idem fere tempus in munitione oppidi, quod sedem bello ⁴ delegerat,

Burm. & Edd. Vett. usque ad Bas. & Steph. e pr. etiam Medic. tert. Vind. sec. Cort. Deest Politian. In aliis & Edd. ante Graev. ex: uri & in Ed. Gronovii &c. *Baliari* nullus dat Cod. praeter Memm. Sed V. ad Front. L. 11, 3, 16. Liv. L. xxi, 21. *dein* firmatur a Med. sec. tert. Polit. Vind. sec. Copes. Exc. Voss. &c.

¹ *Ac e primoribus.*] Rob. Steph. & cod. Salmas. *at e primoribus.* GRAEV. At. Ita MS. S. & veteres editi; quum recentiores ac. GRON. At in Mediceis quoque, Politian. aliisque; immo & Edd. omnibus, (si excipias Mediolanenses, Venetas, Bonon.) ante Casaubonum, qui ipse tamen *at* corrigendum monuit. V. ad Caes. C. 26. *ac prim.* Mediol. sec. Praeterea exhibui *prudentiaque & aetate* fide Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. V. ad Caes. C. 11.

² *Velut.*] *Vel* S. GRON. Item Med. pr. tert. Cort.

³ *Singulis.*] *In sing.* S. GRON. Addunt praepositionem Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. Exc. Voss. cum duobus Burm. ut non jungantur *auctor singulis*, sed *conspirandi in singulis* provinciis, *universisque simul*. Nihil vero hic est mutandum. *ut* deest. Vind. pr. ope dant Edd. Rom De modorum *conspirandi*, & *ut juvarent* permutatione adi Drak. ad Liv. L. xxxix, 14, 1. me ad Caes. L. 11. B. G. C. 5. ac saepius. Supra in Caes. C. 88. *placuit pericidium nominari, ac ne unquam eo die senatus ageretur.* Dein fere in meis MSS. omnibus. Sed forte in duobus Burm. Edd. sec. xv. aliisque.

⁴ *Delegerat.*] *Delegarat* Edd. Mediol. pr. Cald. & aliae apud Burm. cum duobus MSS. male. Flor. L. 11. C. 6. *Saguntus in causam belli delecta est.* Luc. L. 11, 394. *Haec placuit belli sedes.* Et passim.

rat, repertus est anulus opere antiquo, ¹ sculptura gemmae victoriam cum tropaeo exprimente. Ac subinde Alexandrina navis ² Dertosam adpulit, armis onusta, sine gubernatore, sine nau-
ta ³ ac vectore ullo: ut nemini dubium esset, justum piumque, & faventibus diis, bellum suscipi: ⁴ quum repente ex inopinato prope cuncta turbata sunt. Alarum altera castris adpropinquantem, poenitentia mutati sacramenti, destituere conata est, aegreque retenta in officio: & ser-

¹ *Sculptura.*] Placuit hic recedere a Memmiani, Mediceorum, Polit. & plurium scriptura *sculpt.* quam itidem Ald. Steph. Basil. Gryph. Pulm. & seqq. praetulerunt contra ceteras Edd. & multos Codd. teste Casaubono, quibus adde tres Burm. & Cortianum. Nam MSS. O. habent *u* in Aug. C. 50. *Imaginem sua Dioscuridis manu sculpta*, in gemma scilicet. In Ner. C. 46. *Anulum, cujus gemmae sculptura erat.* quibus locis confidenter *a* intrusit Cl. Ernesti. Nec ratione materiae (qua vel ex Casauboni sententia *sculp.* hic foret legendum. Gemmae enim inter lapides.) videtur mihi distinctio esse observanda in his vocibus, sed ratione artis: ita ut *sculpere* & *sculptura* rudiorlem leviorlemque sine arte operam designet, *sculpere* & *sculptura* industriam & accuratam elaboratamque artem in se contineat. Huc facit elegans locus Vitruvii L. iv. C. 6. *Sculpendum est cymatium Lesbium cum Astragalo.* Sed *scalpendum astragalum lima sculptura*: ut constanter est in MSS. Ex hac observatione malo quoque in Horat. L. iii. O. ii. in f. *Sepulcro scalpe querelam*: ut vetustissimi a me visi codd. etiam praebent. L. ii. S. 3, 22. *Infabre sculptum.* Sed *mira arte sculpere* Ovid. L. x. Met. 248. In Appul. Flor. N. 15. *gemmis sculpendis*, male Edd. Ald. Junt. post. Scriv. *scalpendis.* ibid. N. 9.

Anuli gemmam insculpserrat. Variant etiam MSS. & Edd. passim in Plinio: Sed L. xxix. C. 6. §. 38. *Gemmarum sculptores contuitu eorum adquiescunt.*

² *Dertosam.*] Egregiam hanc Turnebi emendationem firmant praeter Memmianum Mediceus sec. Exc. Voss. plane ita exhibentes. *Dertosam* Medic. tert. *Detorsam*, *decorosa*, *decursa*, *decursum* in ceteris meis, uti & aliorum. Adi Comment. & collecta ad Melam. L. ii. C. 6. Paulo ante Pitiscus cum Buleng. de Prod. C. i. male legunt *sub id*: ut monuit jam Cel. Duker. ad Flor. L. ii. C. 10. in f. *subinde* est *mox*: ut in Aug. C. 95. *Ac subinde Juliae monumentum fulmine ictum*: ubi ipse id observavit Pitiscus. Ner. C. 3. *Subinde redintegrata dissensione civili.* Galb. C. 1. *Subinde caesa de caelo Caesarum aede.* Vit. C. 9. Tit. C. 5.

³ *Ac vectore.*] *Avectore* S. & adscripsit Salm. aut *vectore*. GRON. In Aug. C. 98. *vectores nautaeque de nave Alexandrina, quae adpulerat*: quo loco docemur, neque hic, *Alexandria* e Copes. legendum.

⁴ *Quum.*] Vindob. pr. *suscipi.* Tum. Male etiam Edd. pleraeque post *suscipi* ponunt plenam interpolationem. Sed ita, ut edidi, jam praebuit R. Stephan. & nuper Ernestius. Ne vero glossam putes *repente*, adi ad Caes. Cap. 4.

fervi, quos, a liberto Neronis ad fraudem præparatos, ¹ muneri acceperat, per angiportum in balneas transeuntem paene interemerunt: ² nisi cohortantibus invicem, ne occasionem omitterent, interrogatisque, de qua occasione loquerentur, expressa cruciatu confessio esset.

xī. Accessit ad tanta discrimina ³ mors Vindicis, qua maxime consternatus, destitutoque similis, non multum ⁴ afuit, quin vitae renunciaret. Sed supervenientibus ab urbe nunciis, ut occisum Neronem, cunctosque in verba sua jurasse cognovit; deposita LEGATI, suscepit CAESARIS adpellationem. Iterque ingressus est paludatus, ac dependente a cervicibus pugione ante pectus, nec prius usum togae ⁵ recuperavit, quam obpressis, qui novas res moliebantur,

¹ *Muneri.*] *Munere* Med. sec. a m. pr. & 4 Burm. cum Edd. sec. xv. & Bon. quomodo saepe est peccatum. Dein *balneas* est in Memm. tribus Mediceis, Polit. Vind. utroque, Cort. Exc. Cuj. Edd. Steph. Cas. & seqq. ut in Cal. C. 37. Al. *balnea*.

² *Nisi &c. esset.*] In Vind. utroque & Cort. *est*: ut *nisi* capiatur pro *sed*. Adi Torr. & Burm. Davis. ad Caes. L. v. B. G. C. 13. *nisi videbamus*. Drak. ad Liv. L. xxiv, 20. Sed non opus est. *amitterent* Edd. sec. xv. cum aliis apud Burm. perpetua varietate.

³ *Mors Vindicis.*] Codex Salmas. & sec. Pal. *mors sui indicis*. primus *mors sui vindicis*. ut videatur rescribendum cum Casaubono: *mors Julii Vindicis*. GRAEV. Minus accurate Casaubonus e Memmiano protulit *sui vindicis*. In eo *sui indicis*, uti etiam in Mediceo tertio. Sed *sui vindicis* praebent etiam cum Viterb. & Palat. tert. Mediceus pr. Vindob. sec. Cort. Cop. An *subita*? Certe e *sui* non magis elicias Vindicis gentile nomen, quam prae-

nomen *Caji*, quod est apud Xiphil. p. 724. & in nummo Mediobarbi. Sicut autem ipse suscepit nomen *Caesaris*, atque e familiae nomine fecit publicum dignitatis & imperii titulum, ita eum transtulit in Pisonem, adoptatum & successorem designatum, apud Xiphil. p. 730. 731. Tacit. L. i. H. C. 19. Vide Pagium in Critica ad Annal. Baronii p. 62.

⁴ *Abfuit.*] *Afuit* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Exc. Voss. ut crebro habuimus. *sua* abest a Vind. pr. itemque Edd. Rom. interque tres Burm. male. V. Caes. C. 31. Calig. C. 43. supr. C. 8. Vit. C. 9. Vesp. C. 6. *pendente* Medic. tert. a m. pr. a non comparet in Vind. pr.

⁵ *Recuperavit.*] *Reciperavit* S. GRON. Cum Medic. tertio, in quo de more *praetori*. *Nymphido* iidem & Periz. *Frontejo* Vind. pr. *Claudio* Cort. male: ut e Tacito, Plutarcho, Xiphilino, & aliis patet. *Φονηξ*, non *Φρονηξ* in Plut. p. 1059. legendum esse, patet; quod Capitonum gentile nomen sit *Frontejus* in Fastis, Inscr. & numis. *Frontejus* nihili est.

tur, praefecto praetorii Nymphidio Sabino Romae: in Germania Fontejo Capitone: in Africa Clodio Macro, legatis.

XII. Praecesserat de eo fama saevitiae simul atque avaritiae: quod civitates Hispaniarum Gallicarumque, quae cunctantius sibi accefferant, gravioribus tributis, quasdam etiam murorum destructione punisset: & praepositos, procuratoresque subplicio capitis adfecisset cum conjugibus¹ ac liberis: quodque² oblatam a Tarraconensibus e vetere templo Jovis coronam auream librarum quindecim conflasset, ac tres uncias, quae ponderi deerant, jussisset exigi. Ea fama & confirmata & aucta est, ut primum urbem introiit. Nam quum classarios, quos Nero ex remigibus justos milites fecerat, redire ad pristinum

¹ *Ac liberis.*] *Ac liberis quoque* Medic. sec. Exc. Cuj.

² *Oblatam.*] Medic. pr. Huls. & Ed. Basil. *ablatam*: sed male, quantumvis speciosa lectio Cl. Ernestio videatur, & ab illo ingeniose defendatur. Sed non a *Tarracon.* at *Tarracone* tunc dixisset auctor; ut Cic. L. iv. Verr. C. 59. *Vasa ex omnibus aedibus sacris* Syraculis *abstulit.* item C. 72. & saepius. Verum Galba non abstulit e templo, sed ipsi Tarraconenses. Alioquin non solum *avaritia* Galbae hinc pateret; sed & sacrilegium ac violentissima rapina. Agit vero hic auctor de sola ejus avaritia. V. & Tacit. L. i. Hist. C. 5. Si ergo *ablatam a Tarraconensibus* legamus, (ut apud Cic. L. iv. Verr. C. 6. *ut ab eis marmorea Venus auferatur.*) debuerat addi *eique oblatam.* Scilicet publica auctoritate Tarraconenses e Jovis templo ejusque donario sumserant auream coronam, eamque, sive ultro sive coacti, donum obtulerant Galbae cum declaratione adjecta, quot auri libras per hanc co-

ronam ipsi donarent. Eam non modo conflavit Galba, quum hoc donum servare debuisset; sed etiam, quia tres uncias minus reperiebat, quam illi dixerant, prae sordida avaritia illas quoque uncias ab iis exigi jussit. Adi Beroaldum. Utrum vero Tarraconenses pondus illud sciverint ex commentariis ad illud templum pertinentibus, & ex donariorum, in quibus passim erant coronae, catalogo ac tabulis, de more illic servatis; an ipsa corona ponderis notas gesserit, ut exprimi solebat in aurearum & argentearum imaginum & statuarum basi; quod innumerae testantur inscriptiones (Vide Celeb. D'Orville in Misc. Obs. Nov. T. iii. p. 108. &c.) nemo facile dixerit. Nam Tarraconenses ante donationem Galbae factam denuo illius pondus ad trutinam exigere potuerunt. Quis enim credat, Galbam ex tabulis inspectis petivisse coronam, sibi ex illis eam adpendi, ac ponderis in tabulas relati defectum addi jussisse?

num flatum ¹ cogeret : recusantes , atque insuper aquilam , & signa pertinacius flagitantes , non modo inmisso equite ² disjecit , sed decimavit etiam. Item Germanorum cohortem , a Caesaribus olim ad custodiam corporis institutam , multisque experimentis fidelissimam , dissolvit , ac sine commodo ullo remisit in patriam ; quasi Cn. Dolabellae , juxta cujus hortos tendebat , propiore. Illa quoque , verene an falso , per ludibrium jactabantur , adposita lautiore coena ingemuisse eum : Et ordinario quidem dispensatori breviarium rationum obferenti , ³ parapsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexisset : Cano autem choraulae , mire placenti , ⁴ denarios quinque donasse , prolatos manu sua e peculiari- bus oculis suis.

XIII.

¹ *Cogeret.*] Abest a Medic. pr. coegerit Edd. Mediol. Sab. Cald. cum aliis apud Burm. *recusantis* Med. tert. *recusantisque* Polit. Mox *flagitantis* Med. pr. tert. Polit. *etiam decim.* Med. pr. Tum mutavi ordinem cum tribus Mediceis , Vind. sec. Voss. vulgo *sine ullo comm.* Dein *vere , an falso* non male Edd. Rom. Ad Burm. ad Jul. C. 58. me ad Caes. L. VII. B. G. C. 3. *rationem* Med. pr. tert. Huls.

² *Disjecit &c.*] Ad pontem Mulvium , & aliquot millia interfecit. Post adventum in urbem reliquias decimavit , & in custodiam dedit. Nam licet aliquot milia essent interfecta , remanserat ipsa legio capitibus quamvis multum imminuta ; dein restituta. V. Tacit. L. I. H. C. 5. 6. 21. 37. 87. & Comm. & ad Oth. C. 8

³ *Paropsidem.*] Ita MS. S. vulgo *parapsidem.* GRON. Quamvis videri possit , diversa vasorum genera fuisse *parapsidem* & *paropsidem* , certum tamen est vel ex Hesychio , & a veteribus fuisse confusa. Hinc ubique variant Codices magno nu-

mero per me quoque visi , ita tamen , ut plerique *a* ab *apside* ostendent , sicut hic reliqui omnes cum Edd. praeter Steph. Gryph. Graev. & Gron. cum quibus nihilominus Casaubonus *o* ab *ὀψα* praefert , contra tendentibus aliis viris magnis. Adi N. Heins. ad Prudentii Psychom. vs. 532. Comment. ad Petron. C. 34. In Glossis *paropsida* *τροβλίον*. Dein *Chano* male Med. sec. Vind. pr. Ed. Steph. *Κάν* vocabatur. *Choraulo* Vind. sec. Cort. prave. *Choraulas* enim & *Choraula* in nominativo.

⁴ *Denarios quinque.*] Plutarchus procul dubio hic erravit. Aurei enim denarii Romanis aetate illa nulli , ut multis luculentissime ostendit Gronovius de Pecun. Vet. Lib. III. C. 15. GRAEV. Mox in Vind. pr. legitur *donatos m. s. e peculiaribus suis.* Item *e* prave exultat a duobus Burm. Edd. sec. xv. & Bon. Appulej. L. IV. p. 74. jubet nobis prozinas gaudii sui gerulis , decem aureos , ut ipse habebat , e suis oculis adnumerari ; ubi itidem in duobus Codd. desiderantur *e suis.*

xiii. Quare adventus ejus non perinde gratus fuit: idque proximo spectaculo adparuit. Siquidem Atellanis notissimum canticum ¹ exorsis, *Venit* ² *io! Onesimus a villa*: cuncti simul spectatores

& in duobus aliis τὰ ut ipse habebat. De isto loco consule Gronov. de Pec. Vet. ibid. p. 238. Loculi enim sunt privatae parataeque & praesentis pecuniae conditoria.

¹ *Exorsis.*] Vere sine dubio ita emendarat dudum Beroaldus, a nemine, praeterquam ab Erasmo & Stephano, auditus, donec ex German. Edit. rursus ita emendavit Torrensius pro *exorsus*: quod tamen sensui & constructioni obest, & nihilominus in plerisque quoque MSS. videtur. Sed *exorsis* Vindob. sec. Cort. Ita in Glossis *Atellani* sunt Atellanae actores, seu σκηνικοί, ἀρχαιολόγοι, βιολόγοι. ὡς δὲ Πολύβιος. Sic enim legendum puto & corruptum esse fragmentum e Polybio, & Libro ix. forsan. V. Steph. in Ἀτέλλα. Casaubonus st. comicum excidisse putat, *cantum* in Edd. Rom.

² *Ohe simus.*] Ita edidi ex manifestissimo indicio codicum veterum, in quibus quum antea offenderetur *venitone simus*, ut testatur Muretus Lib. xv. Var. lect. Cap. 11. posteriores repererunt *venitione simus*, quod etiam notavit Salmasius, quum praecessisset Casaubonus. Quae utraque scriptura ostendit nimios & audaces esse, qui expulsi literis expressissimis ne legunt *venit io Simus a villa*, quod tamen placuit universae edentium cohorti jam ab centum annis, rejecto illo *Onesimus*, quod Antonio Augustino placuisse scribitur, & vindicare voluit loco citato Muretus, etiam Casaubonus fatetur fieri posse, quum in Scaligerianis ad Festum Pompejum citetur *io venit simus ex villa*. Hoc illi faciunt, quum tamen *io* occurrat exclamatio gaudentis & exultantis, maxime in ipso trium-

pho; quum in his supponi debeat familia aestuans & anxia ob supervenientem & deprehensurum eam dominum vel villicum, ubi illud *ohe* familiarissimum. Notum Caecilii, *Jam ohe adeo!* Et passim. GRON. Recte contra Gronovium vocem *io* vindicavit Cl. Burmannus. Constat enim, *io* non semper esse laetantis, sed & dolentis & indignantis. Adde iis, quos laudat, Drakenb. ad Sil. Ital. L. v, 654. *quid oro*

Restat, iö, profugis.

Quia tamen in MSS. tantum non omnibus, certe melioribus, quos recensuere viri docti, item Mediceis, Polit. & Edd. sec. xv. aliisque exaratur *Venitionesimus*, non *venitonesimus*, ut ait Muretus, ac nomen hic proprium, non adpellativum aut commune requiritur, putem, additione unius litterulae, per praecedentem extrusae, legendum *Venit, iö! Onesimus a villa*. Quod liberti villici nomen in Inscriptionibus frequentissimum, ut & alibi occurrens, (V. Doct. J. Chr. Wolfium in Epist. ad Philem. C. 1. §. 10.) *parcum*, *frugi*, & *sobrium*, & hinc domino *utilem* significans, detorserunt spectatores in Galbam, avarum, & sobrium & ex Hispania quasi a villa reversum, ut ab auctore describitur: at qui nihil minus fuit, quam *simus*, aut e Burmanni conjectura, *resimus*. Nam *adunco fuit naso*, ut ait auctor C. 21. quod & nummi evincunt. Debet tamen necessario ejus vocis significationi aliquid subesse, quod Galba vel moribus vel habitu referebat. *simus* ex Turnebi conjectura primus edidit Stephanus: *Simus* majuscula littera, ut nomen proprium, Casaubonus. Corruptissimi hic sunt

tores consentiente voce reliquam partem retulerunt, ac saepius versu repetito egerunt.

xiv. Majore adeo & favore & auctoritate adeptus est, quam gessit, Imperium: quamquam multa documenta egregii principis daret: ¹ sed nequaquam tam grata erant, quam invisa, quae secus fierent. Regebatur trium arbitrio, quos una & intra Palatium habitantes, nec umquam non adhaerentes, paedagogos vulgo vocabant. Hi erant ² T. Vinius, legatus ejus in Hispania, cupiditatis immensae: Cornelius Laco, ex adfessore praefectus praetorii, adrogantia socordiaque intolerabilis: libertus ³ Icelus, paullo ante anulis aureis, & Marciani cognomine ornatus, ac jam ⁴ summae equestris gradus candidatus. His, diverso vitiorum genere grassantibus, adeo se abutendum permisit & tradidit, ut vix sibi ipse

Vindobonenses & Cortianus. Nam primus caret illis *venit io simus*, alii *venientes cuncti sp.* tantum exhibent.

¹ *Sed nequaquam tam grata erant quam invisa quae secus fierent.* Ita fere solet. Vere Tacitus: *Inviso semel Principe, seu bene seu male facta premunt.* GRAEV.

² *T. Vinius.*] Sic hic & in Vit. C. 14. legendum esse, liquido probarunt eruditi. V. Fastos A. DCCCXXII. Tac. 1. Hist. 12. Fabretti Inscr. p. 485. In Plutarcho p. 1057. non edi debuerat *Οβιννι*; sed *Οβιννι* i. e. *Vinnius*, non *Ovinus* vel *Junius*. Perperam hic in MSS. O. Edd. Ber. & seqq. *T. Junius*, vel *Livius*: quod Edd. sec. xv. secuti sunt. Dein *secordiaque* Vind. sec. Cort. Corsend. cum uno Torrentii & Ed. Rom. pr.

³ *Icelus.*] Ita recte exhibent Memm. Medicei, Polit. Vind. pr. & plures cum Edd. Ven. Med. pr. Steph. Cas. &c. Al. *Hicelus*, *Itellus*, *Icellus*. V. Ner. C. 49. Bene

etiam Medic. tert. cum Edd. Torr. & Burm. *Marciani*, non *Martiani*, ut vulgo quoque in Tacito. *Μαγναρὸς* Plutarcho dicitur.

⁴ *Summi equestris gradus.*] Omnes Palatini & Salmas. nec non Roberti Stephani edit. *jam summae equestris gradus*. forte scripsit Suetonius: *jam summae equestris dignitatis candidatus*. ut *gradus* sit interpretatio *τῆς dignitatis*, quae postea in contextum tum irrepsit. GRAEV. Nimium tribuit Viterbiensi Codici Casaubonus, ex eo solo *summi* edens pro *summae*, quod reliqui ad unum omnes exhibent. Recte mihi videntur viri docti *summam equestris gradus* explicare praefecturam praetorii. *Gradus* autem dixit Auctor, non *ordinis* aut *dignitatis*; quia Icelus ad illum ordinem ex libertino nuperrime quasi gradu ascenderat, ut Asiaticus in Vitell. C. 12. *sive sui gradus equestris*. Alia vide in Commentariis. Audax hic nimis est Graevius. In Medic. pr. Vind. pr. Pal. tert. est *gradu*.

¹ *Ipse.*]

¹ ipse constaret: modo acerbior parciorque, modo remissior ac negligentior, quam conveniret principi electo, atque ² illud aetatis. Quosdam claros ex utroque ordine viros, suspicione minima, inauditos condemnavit. Civitatem Romanam raro dedit: Jura trium liberorum vix uni atque alteri; ac ne his quidem, nisi ad certum praefinitumque tempus. Judicibus sextam decuriam adjici precantibus, non modo negavit; ³ sed & concessum a Claudio beneficium, ne hieme initioque anni ad judicandum evocarentur, eripuit.

xv. Existimabatur etiam senatoria & equestria officia biennii spatio determinaturus, nec daturus nisi invitis, ac recusantibus. Liberalitates Neronis, non plus decimis concessis, per quinquaginta equites Romanos ea conditione revocandas curavit exigendasque: ut &, si quid scenici ⁴ ac xyfici donatum olim vendidissent, auferretur emtoribus, quando illi, ⁵ absumto pretio, solvere nequirent. At contra, nihil non per comites atque libertos pretio ⁶ addici, aut donari gra-

¹ *Ipse.*] Ita recte restituit e duobus MSS. & Edd. Rom. Burmannus, & e Cort. Cl. Ernesti. Accedunt Medicei, Polit. Vind. uterque & Ed. Torrent. margo. Vide ad Phaedr. L. iv. F. 18, 3. Dein ac deest Medic. pr. tert. Copes. negligentiorque Polit.

² *Illud aetatis.*] Ita MS. S. vulgo illius aet. GRON. Nec secus cum aliorum multi libri, tum Medicei, & Polit. cum Ed. Steph. & aliis. Confer commentarios in Ed. Burm. Adi Drak. quoque ad Liv. L. x, 24, 6. se id aetatis sollicitasent. Periz. ad Sanct. Min. L. iv. C. 6. §. 17. Hirt. B. Afric. C. 22. pater istuc aetatis quum esset & crebro. Dein nimia Vind. pr. civitates R. Medic. pr. tert. Cop. Voss. civi-

tatis Romae r. dedit jura Vind. pr.

³ *Sed &.*] Ut sic ederem, inpu-lerunt me Medicei tres, Polit. Vind. pr. & alii apud Burm. ut supra saepissime. Vulgo etiam. Dein bienni Medic. sec. tert. Vind. pr. Harl.

⁴ *Aut xyfici.*] Ac X. S. GRON. Nec aliter Politian. Voss. & ut puto, Medicei cum marg. Ed. Torr. & Plutarcho p. 1060. οἱ περὶ σκη-νὴν καὶ παλαίστραν. Historici inepte Corfend. Ed. Rom. pr. historici Vind. pr. Per illos intelligit scenicos & athletas. Adi Plutarchum, Tacit. L. i. H. C. 20.

⁵ *Absumto pretio.*] Pretio abs. S. GRON. Sic quoque tres Medicei, Vindob. uterque, Exc. Voss. absolv. Medic. pr.

⁶ *Adipisci.*] Addici S. GRON. Ad.

gratia passus est, vectigalia, immunitates, poenas innocentium, impunitates noxiorum. Quin etiam, populo Romano¹ deposcente supplicium Haloti & Tigillini, solos ex omnibus Neronis emissariis vel maleficientissimos, incolumes praestitit: atque insuper Halotum procuratione amplissima ornavit. Pro Tigillino etiam saevitiae populum increpuit edicto.

xvi. Per haec² propere universis ordinibus³ offensis, vel praecipua⁴ flagravat invidia apud milites.

Addici legendum esse, invicte probarunt J. F. Gronov. & Burmannus: ac praeter aliorum MSS. & Edd. exhibent sic, vel *adici* aut *adjici* de more, tres Medicei, Polit. Vindob. uterque, Cort. Verbum auctionibus hastae esse proprium, quis nescit? *passus est gratia* Vindob. pr. Periz. Edd. sec. xv. Bon. &c. Dein *no-centium* Medic. pr. tert. tres Burm. *innocentium* Edd. sec. xv. & aliae. *impunitatem* Vind. uterque, Cort. cum tribus Burm. & Edd. Vett. praeter Steph. Casaub. &c.

¹ *Deposcente.*] *Deposcenti* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. de qua ablativi participii praesentis terminatione alibi jam dixi. V. & Drak. ad Liv. L. vi. C. 21. Dein *Tigellino* Non. ut quidam legi volunt. *saeviore* M. Ed. Gryph. Sed vide Casaub. Voss. de Constr. C. 26. & Burm. Calig. C. 39. *avaritiae singulos increpans. edicto incr.* Memm. Pal. pr. Periz. Vind. uterque cum Edd. ante Casaub.

² *Prope.*] MSS. & Editis a Burmanno laudatis, in quibus est *propere*, accedunt Edd. Mediol. utraque & Ven. Calderini; nec quidquam varietatis e suis notavit Politian. Et hoc Suetonii mentem requirere, docent iv. capita praecedentia. Quare nullus dubito, quin *propere*, quod satis placebat Burmanno, sit restituendum. Lineolae errore frequentissimo est peccatum: uti & supra in Tib. C. 72. & passim. Confer Drak.

ad Liv. L. xxix. C. 31. §. 4.

³ *Offensus.*] *Offensis* S. GRON. *Offensis* reperit in MSS. quoque Turneb. L. v. Advers. C. 2. item in duobus Pulmannus, in suis omnibus Torrentius; nec non in binis Burm. & Edd. vett. omnibus, si Basil. & Gryph. excipias. Nec secus *offensis* exstat in Vindob. pr. Voss. *insensus* in Cort. Casaubono an adsentiat Cel. Burmannus, & capiat *offensus* pro *inviso*, nec ne, ex illius nota clare perspicere nequivi. Sed exempla, quae leviter tangit, favent lectioni *obsensis*, sive laetis & hinc iratis. ut Caes. C. 18. *Obsensum patribus, quod cunctantius confirmarentur acta.* ubi consule notata Viri Cl. Tib. C. 34. *obsensus interpellari sese toto mense.* in hac vita C. 3. *obsensus Julio Caesari.* Sed ibi in plerisque *insensus*. Verum etiam in Tib. C. 13. *M. Lollio obsensor.* Ner. C. 2. *pontificibus obsensor, quod alium quam se in patris sui locum cooptassent.* His omnibus locis significat iratum: nec puto ullum produci posse e Suetonio locum, quo pro *invisus*, ut apud Cicer. sumatur. Quare contra Cl. Ernestium illis accedo, qui, etiam in Fabri Thes. judicant, *obsensis* esse legendum. Eadem confusio in Liv. L. viii. C. 12. *Qua cupiditate obsensis patribus.*

⁴ *Flagravat.*] Salmasius easdem hujus verbi literas annotavit in margine, ut videtur; per inobservantiam pro *flagrabat*, quod Casaub.

lites. Nam quum in verba ejus absentis jurantibus donativum, grandius solito, praepositi pronunciaissent; neque ratam rem habuit, & subinde jactavit, *legere se militem, non emere consuesse*. Atque eo quidem nomine omnes, qui ubique erant, exacerbavit. Ceterum praetorianos etiam metu & indignitate commovit, removens subinde plerosque, ut suspectos, & Nymphidii socios. Sed maxime fremebat superioris Germaniae exercitus, fraudari se praemiis navatae adversus Gallos & Vindicem operae. Ergo primi obsequium rumpere ausi, Kalend. Januar. adigi sacramento, nisi in nomen senatus, recusarunt: statimque legationem ad praetorianos cum mandatis destinaverunt, *displicere Imperatorem, in Hispania factum; eligerent ipsi, quem cuncti exercitus comprobarent*.

xvii. Quod ut nunciatum est, despectui esse non tam senectam suam, quam orbitatem ratus, ² Pisonem Frugi Licinianum, nobilem egregiumque

saubonus in Memmiano esse indicavit, ut alii in aliis. GRON. *Flagrabat* reposui, auctoribus MSS. Pulm. Burm. Ernest. meisque omnibus & Edd. Rom. Dein male *propositi denunc.* Vind. pr. Supra C. 12. *praepositos procuratoresque*. Oth. C. 1. Vesp. C. 4. alibi saepe. Intelliguntur hic praefecti praetorio, qui sponte pronunciarant, seu promiserant pecuniam. V. Caes. C. 19. Cal. C. 49. Dom. C. 4. & passim. *rem ratam* Vind. pr. Periz. Harl. & Edd. Vett. praeter Steph. Cas. & seqq. Tum Periz. Harl. & Edd. vett. usque ad Casaub. *se legere*: si excipias Romanas, in quibus bene quoque *leg. se. omnis* Medic. pr. Dein *centum* inepte Vind. pr. Corfend. Edd. Mediol. Cald. & al. apud Burm. Correxerit id jam Beroaldus. *Nymphidi* Med. pr. tert. Vind. sec. Copel.

¹ *Rumpere ausi.*] Male Edd. sec. xv. & aliae cum MSS. Corf. & Burm. aliquot *rupere, ac se. & adici* vel *adjici*. Vind. sec. *rumpere at si.*

² *Pis. Frugi Licinianum.*] *Licianum* S. GRON. *Frugi* abest a Cort. Edd. Rom. male. Supra *denunciatum* Vind. sec. Cort. *nobilem* desideratur in Edd. Sabell. Beroaldi, Calderini. Ad de hoc L. Pisone Chr. Ad. Ruperti Observat. in Synops. Besoldi C. 14. p. 259. Dein *accitum* Vind. pr. & *e med.* Periz. Edd. Rom. In ceteris sec. xv. Edd. & aliis & *media* pro *ex* forsan. *produxit* perpetua variatione dant Vind. uterque, Cort. in quo etiam *nec tunc*: male, nam perperam *pro* blanditur doctissimo Ernestio. Non productus est in castra Piso, ut militibus ostenderetur, sed ex sententia consiliariorum Galbae e *media*

que juvenem, ac sibi olim probatissimum, testamentoque semper in bona & nomen adscitum, repente e media salutantium turba adprehendit: filiumque adpellans, perduxit in castra, ac pro concione adoptavit, ne tunc quidem donativi ulla mentione facta: quo faciliorem occasionem M. Salvio Othoni praebeuit perficiendi conata, ¹ intra sextum adoptionis diem.

xviii. Magna & adfida monstra jam inde a principio exitum ei, qualis evenit, portenderant. Quum per omne iter dextra sinistraque oppidatim victimae caederentur, taurus securis ictu consternatus, rupto vinculo, essedum ejus invasit: elatisque pedibus totum cruore perfudit, ac descendentem ² speculator, impulsu turbae, lancea prope vulneravit. Urbem quoque, & deinde Palatium ingressum ³ excepit terrae tremor, & adsimilis quidam mugitui sonus. Secuta sunt aliquanto ⁴ manifestiora, & tristiora. Monile, margi-

dia circumstantium Palatium turba perductus ad milites, ut illorum favor conciliaretur. Late rem narrat Tacit. L. i. Hist. Cap. 14. ad 19. Ac proprium in hac re est verbum: ut in Claud. C. 10. Adi Celeb. Drakenb. ad Liv. L. v. C. 15. §. 8.

¹ *Intra sextum.*] Comprehendit rursus in hoc numero diem adoptionis Pisonianae, & caedis Galbae. Nam adoptatus & Caesar dictus est Piso a. d. iv. Id. five x. Januarii A. DCCCXXII. & caesus Galba a. d. xviii. Kal. Februarii five xv. Januarii. Et sic ipse Piso apud Tacit. L. i. H. C. 29. *sextus dies agitur* &c. V. in fine Ner. *quod facilius* Vind. sec. Cort. *Silvio* pessime Vind. pr. Dein *adfide* Med. pr.

² *Speculator.*] Ita MS. S. vulgo *spicul.* GRON. Accedunt Medic. pr. tert. Vind. uterque, Nonian. Exc. Voss. Vide Comm. & Cal. C. 44. 52. Claud. C. 35.

³ *Excepit terra tremore.*] Nihili haec est lectio. Rescripsi ex Salmasiano, & ora Corlendonensis, *terrae tremor*, ut Torrentius sola conjectura ductus emendandum vidit, assentiente Casaubono. GRAEV. *Terrae tremor.* Ita MS. S. vulgo *terra tremore.* GRON. Reliqui omnes vulgatis conspirant, neque in ora Corlendonc. Cod. legitur *terrae tremor*. Sed in ora G. ut monuit Pulm. id est Gryph. Edd. *quidem* Ed. Rom. pr. five Camp.

⁴ *Manifestiora.*] Sic primus edidit Casaubonus, sine dubio e suis Codd. nam consentiunt Memm. Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Vulgo *majora & tristiora*; ut est in Medic. sec. Vind. pr. Exc. Voss. & duobus Burmanni, qui ut & Ernest. eam lectionem revocavit. Mihi placuit sequi optimum Torrentianum *manifestiora & tristiora*.

garitis gemmisque confertum, ad ¹ ornandam Fortunam suam Tusculanam, ex omni gaza secreverat: id repente, quasi augustiore dignius loco, Capitolinae Veneri dedicavit: ac proxima nocte somniavit, speciem Fortunae querentis, fraudatam se dono destinato, minantisque, erepturam & ipsam, quae dedisset. Quumque exterritus luce prima ad expiandum somnium, praemissis, qui rem divinam adpararent, Tusculum ² excucurrisset, nihil invenit praeter tepidam in ara favillam, atratumque juxta senem in catino vitreo thus tenentem, & in calice ³ fictili merum. Observatum etiam est Kalendis Januariis sacrificanti coronam de capite excidisse: auspicanti pullos ⁴ evolasse: adoptionis die, neque milites adlocuturo castrensem sellam de more positam pro Tribunali, ⁵ oblitis ministris, & in senatu curulem perverse collocatam.

XIX.

¹ Ornandam.] Ita MS. S. vulgo *ornandum*. GRON. Per *a* exhibent etiam MSS. ⁵ Burm. cum Mediceis duobus, Vind. Cort. Edd. Rom. Steph. quare cum Gron. & Burm. recepi. Dein nescio, an melius foret *ipsa*. Fortuna enim minabatur, se erepturam esse & illa, quae haberet a se, sive quae ipsa illi dedisset, nempe imperium.

² Excucurrisset.] *Excurrisset* Cort. Corfend. Periz. Edd. Rom. Ald. Steph. Dein *atratumque* Vind. sec. Cort. Huls. Alii cum Ed. Rom. pr. Calder. *attractumque*, ut saepius corrupte, & in Ner. C. 47. Sed in Vind. pr. *contractumque*. i. e. incurvum frigentemque, non inepte. V. Aug. C. 80. Heins. & Burm. ad Phae dr. L. IV. F. 23. *Mori contractam quum te cogunt frigora*. Sed *atratus* senex ominosior videtur. *juxta* deest Medic. sec. a m. pr.

³ Fictili.] *Ficticunili* S. GRON. Dein est etiam Vind. duo.

⁴ Evolasse.] Melius Salmasianus *avolasse*. GRAEV. Non enim auctor tam indicare voluit, eos alte volasse, (quod saepe designat praepositio *e*: ut vidimus cum Cl. Burm. ad Aug. C. 94. aut quod ex cavea in liberum aëra evolaverint: ut alibi in prodigiis: ubi vel sic forsitan rectius diceretur *avolaverunt*. Adī Drak. ad Liv. Epit. IV. *pulli e cavea evolaverunt*.) quam quod pulli jam e cavea ad auspicandum emissi, aufugerint & evaserint: hoc enim est *avolare*. Atque ita in Mediceo pr. a m. pr. & Exc. Cuj. ac Voss. Nihil temere tamen muto. Nam, utram praepositionem admittas, satis patet, prodigium constitisse in fuga. E cavea enim quum ad auspicium mittebantur, non evolabant pulli, ut ait Cl. Ernesti; sed celeriter & exultim exibant: uti eorum mos est.

⁵ Oblitis.] *Obliti* S. GRON. Dein vero abest a Periz. Edd. Rom. *sacri*.

XIX. Prius vero, quam occideretur, sacrificantem mane haruspex idemtidem monuit, caveret periculum: non longe percussores abesse. Haud multo post cognoscit, teneri castra ab Othone: ac plerisque, ut eodem quam primum pergeret, suadentibus (posse enim auctoritate & praesentia praevalere) nihil amplius, quam continere se statuit; & legionariorum firmare praesidiis, qui multifariam diverseque tendebant. Loricam tamen induit linteam, quamquam haud dissimulans, parum adversus tot mucrones profuturam. Sed extractus rumoribus falsis, quos conspirati, ut eum in publicum elicerent, de industria dissiparant, paucis temere adfirmantibus, transactum negotium, obpressos qui tumultuarentur, advenire frequentes ceteros gratulabundos, & in omne obsequium paratos; his ut occurreret, prodiit tanta fiducia, ut militi cuidam, occisum a se Othonem glorianti, *quo auctore* responderit: atque in Forum usque processit. Ibi equites, quibus mandata caedes erat, quum² per publicum, dimota paganorum turba,

erificante Polit. & Edd. aliquot. *ab Ot. castra* Medic. pr. Dein *extinctis* pro *extractus* Vind. pr. *frequentis* Medic. tert.

¹ *His.*] *li* S. GRON. Et Medic. pr. Dein *respondit* Medic. pr.

² *Per publicum.*] Nihil hic tentandum puto, si MSS. non praebent suspicionem vitii. *Per publicum* hic non magis suspectum esse potest, quam *per publicum* *incedere* in Aug. C. 53. *per publicum* *vehi* Neron. C. 9. *per publicum* *ire* Justin. xvi, 5, 9. *per publicum* *agere* equos quoque non minus recte dicitur, quam in Liv. 1, 59. *per* *patris corpus carpentum* *egisse* fertur. & in Horat. 1. Carm. 34, 5. *Diespiter* *per purum tonantis* *Egit* equos. Suetonius pro *egissent* dixit

adegissent, usus verbo, quod vim majorem notat, quam *egissent*; ut intelligamus, equos flagellis vel calcaribus subditis, in turbam, dimovendae illius causa, concitatos fuisse. DUKER. Est qui legat *per populum*. At suspicatus est Cl. Burmannus, loci nomen latere, per quem in forum vecti fuerint. Ergone admitteremus doctissimi Dundasi conjecturam *per Publicium* scil. clivum: ut monuit Cl. Drakenb. ad Liv. L. xxvii. C. 37. in f. ? sed praeterquam quod probari deberet, clivum sic unquam tam simpliciter vocatum esse *Publicium*, nimis vage hoc dictum foret. Immo ea via venire non potuerunt equites, militesque e castris Praetorianis. Is enim clivus Aventini erat in Reg.

ba, equos adegissent, viso procul eo, parumper restiterunt: ¹ dein rursus incitati, desertum a suis contrucidarunt.

xx. Sunt, qui tradant ad primum tumultum proclamasse eum, *Quid agitis commilitones? ego vester sum, & vos mei*: donativum etiam pollicitum. Plures autem prodiderunt, obtulisse ultro jugulum; & ut hoc agerent ac ferirent, quando ita videretur, hortatum. Illud mirum admodum ² fuerit, neque praesentium ³ quemquam opem Imperatori ferre conatum: & omnes, qui ⁴ arcefferentur, sprevisse nuncium, excepta ⁵ Germaniciorum vexillatione. Hi ob recens meritum, quod se aegros & invalidos magnopere fovisset, in

xiii. cum longe alia via per portam & campum Viminalem Reg. v. pervenerint in forum in Reg. viii. Diserte vero docet Plutarch. p. 1065. eos penetrasse in forum *Ἀπὸ τῆς Παύλης βασιλικῆς*, quae erat in sinistra fori parte. Adi Donat. L. 11. de Vet. Rom. C. 17. Victor. & alios. Unde facilis enascitur emendatio per *P. basilicam*, sive *Pauli basilicam*. Sed utinam aliqua parte scriptae membranae adjuverent!

¹ *Dein.*] Ita MS. S. vulgo *deinde*. GRON. Neque aliter Medicei tres, Polit. Exc. Voss. & plures: ut supra creberrime. *rursus* Vind. pr. & *sunt autem*, qui Medic. pr.

² *Fuerit.*] Malo iudicio Boethius scribi iubet *fuit*. Vide in Ner. C. 39. *Mirum & vel praecipue notabile inter haec fuerit*. Perperam ac ferirent ab aliis deleri, evincit Tacit. L. 1. Hist. C. 41. licet Plutarchus *δραστή* solum memoret. Sed hoc alii iam monuere.

³ *Quempiam.*] Salm. & R. Steph. *quemquam*. GRAEV. Male in Gron. Ed. *quempiam*. Sed ita Medic. pr. Vind. sec. Cort. cum Casaubono & aliis. *Imp. opem* Vind. pr. *Imp. auxilium* duo Pulm. tres Burm. cum

Edd. sec. xv. aliisque pluribus, male.

⁴ *Arcefferentur.*] Ita MS. S. vulgo *accersirentur*. GRAEV. GRON. Salmasiano accedunt cum Edd. Rom. omnes mei praeter Vind. pr. in quo itidem, uti in Pulm. duobus, *accersirentur*. in Voss. Exc. *arcessirentur*, de quo alibi. Al. de more *accerser*.

⁵ *Germaniciorum.*] Ita MS. S. & aliae Edit. quum Casaub. male edidisset *Germanicorum*. GRON. Memmiani Codicis lectionem confirmant Turneb. L. v. Adv. C. 2. Medicei tres, Exc. Voss. & Edd. Pulm. Torr. Scriv. Graev. & aliorum. *Germanicorum* MSS. alii & Edd. pleraeque cum Tacito L. 1. H. C. 31. *Germanorum* perperam Vind. sec. Cort. Periz. Ed. Rom. sec. Consule Comm. Verior autem lectio videtur *Germanicianorum*. Adi Torrent. & ad Tiber. C. 29. Oth. C. 8. Vesp. C. 6. *Dein advolaverunt* exhibui, uti Medic. pr. Vind. uterque, Cort. Periz. Harl. Pulm. duo & Edd. sec. xv. aliaeque, vel corrupte *avolaverunt*, praebent. vulgo *advolavere*. Desunt in *auxilium* Edd. Rom. *Dein retardatis* Vind. pr. Curti Medic. tert.

in auxilium advolaverunt : sed serius, itinere devio per ignorantiam locorum retardati. Jugulatus est ad lacum Curtii, ac relictus ita, uti erat; donec gregarius miles a frumentatione rediens, abjecto onere, caput ei amputavit: & quoniam capillo ¹ prae calvitio adripere non poterat, in gremium abdedit: mox, inserto per os pollice, ad Othonem detulit. Ille lixis caloni- busque donavit: qui hasta subfixum, non sine ludibrio circum castra portarunt, adclamantes idem- tidem, *Galba* ² *cupide fruaris aetate tua*: maxime irritati ad talem jocorum petulantiam, quod ante paucos dies exierat in vulgus, laudanti cui- dam formam suam, ut adhuc floridam & vege- tam, respondisse eum, *ἐτι μοι μὲν* ³ *ἐμπεδόν ἐστιν*. Ab his ³ Patrobii Neroniani libertus, centum au- reis redemptum, eo loco, ubi jussu Galbae ani- madversum in patronum suum fuerat, abjecit. Sero tandem dispensator ⁴ Argius, & hoc & ce-
terum

¹ *Prae calvitie.*] Duae istae vo- ces absunt a MS. S. GRON. Item a Medic. tert. & Exc. Cuj. a m. pr. & tribus Burm. Rectius abesset *ca- pillo*, quod minus necessarium. Vi- de Plutarch. At in Vitell. C. 17. *reducto coma capite*: ubi Cl. Ernesti putat, *coma* esse interpretamentum. *calvitio* autem dant Medicei cum Edd. Mediol. sec. Bonon. Ald. Steph. Gryph. Pulm. & aliis: quod praeruli; quia ita aliis locis auctor semper effert. V. & Domit. C. 18.

² *Cupide.*] *Cupido* S. GRON. Item Medic. sec. a m. pr. Copes. Voss. Corsend. aliique: unde Turne- bus cum Pulm. Torrentio, & Ca- saubono formarunt nomen *Cupido*, pro bello & formoso; nimis sane acute: ut recte judicat Cel. Bur- mannus, quem vide, cujusque exemplis addi possent innumera. Deinde ut abest a Medic. pr. & *ἐτι* dant Med. pr. text. Exc. Voss. *ἐτι* Cort.

ἐμοι modo Ed. Rom. pr.

³ *Patrobii.*] *Patrobil* Med. tert. Vind. sec. *Patrobil Neronianus* Pe- riz. Exc. Cuj. Edd. Rom. *Patrobi- li Neronianus* Cort. *Patrobilus Ne- ronianus* Edd. Mediol. pr. Cald. *Neronianus* quoque Medic. sec. Vind. pr. Exc. Voss. & alii. Sed recte jam Sabellicus & Beroaldus corre- xerunt, ut vulgo bene legitur. Confer Tacit. Plut. Xiphilinum. *in patronum suum* edidi, jubentibus omnibus Mediceis, utroque Vind. Cort. quatuor Burm. Edd. Rom. vulgo abest *suum* haud necessarium: sed a Suetonio, non, ut censet Burm. ad Oth. C. 7, a librariis, ubi vis ferre additum. Adi tamen & Domit. C. 3. *obj.* Ed. Rom. pr. Periz. Sed vide ad Ner. C. 48.

⁴ *Argius.*] *Argivus* S. GRON. Item 3 Medicei, Cort. tres Burm. male. *Ἀργυῖος ἀπελευθέρη* Plu- tarcho & *dispensator Argius* Tacito. Dein

terum truncum in privatis ejus hortis Aureliae viae sepulturae dedit.

xxi. Statura fuit justa, capite ¹ praecalvo, oculis caeruleis, adunco naso, manibus pedibusque articulari morbo distortissimis: ut neque calcium perpeti, nec libellos evolvere, aut tenere omnino valeret. Excreverat etiam in dexteriore latere ejus ² caro, praependebatque adeo, ut aegre fascia substringeretur.

xxii. Cibi plurimi traditur, quem tempore hiberno etiam ante lucem capere ³ consuevit: inter coenam vero usque eo ⁴ abundantem, ut congestas super manus reliquias circumferri juberet, spar-

Dein etiam e. Vind. pr. viae exsulat ab Ed. Rom. pr. sive Camp. Non male conjecit Torrentius Aurelia via. Favet Eutrop. L. vii. c. 16.

¹ Praecalvo.] Hanc a Casaubono &c. receptam lectionem firmant Memm. Medicei, Polit. Vind. uterque, Cort. Exc. Voss. Cuj. & margino Ed. Gryph. Al. calvo. In iisdem MSS. praeter Vind. pr. est *justa fuit*; quo ordine etiam Edd. Casauboniana priores, si excipias R. Steph. Dein *nec lib.* edidi pro *neque*, auctoribus Mediceis, Voss. Periz. Harl. Edd. Rom.

² Caro.] Nonnulli codices, gibbus. Dein Salmas. Rob. Steph. & plures alii, praependebatque. Martialis: (ix, 48.)

Praependet Samia nec tibi barba minor.

Sic enim ille locus ex vestigiis antiquorum librorum, in quibus sane legitur, est refingendus, ut alibi docebo. Pythagoras enim fuit barba promissa. Male Is. Vossius ad Melam. *Praependet meta nec tibi barba minor.* Statim idem Salmas. Pall. nec non plurimi alii, inter coenam vero usque adeo abundanti. Gruterus mallet, *abundanter.* Ego vero censeo, scripsisse Tranquillum, *abundantis*, ut pendeat a

praecedente cibi plurimi traditur. GRAEV. Praepend. Ita MS. S. vulgo propend. GRON. Gibbus vel caro Vind. pr. cum duobus Pulm. & Burm. & aliquot Casaub. atque Edd. sec. xv. aliisque, e glossa & Cap. 3. Dein praependebat est in MSS. tantum non omnibus, uti & Edd. si excipias Basil. posteriores Pulm. Casaub. &c. Sed & Casaubonus maluisse praep. videtur: quamquam & prop. satis habet, quo se tueatur: sicut & in illo Martialis loco multum Codices propendet praebent, atque unus Leid. propendet sane. In plurimis praependetque tamen. N. Heins. ad Claudiani Consul. Manl. vs. 157. jam legit propendet Samia. Et hic in Vindob. pr. perpend.

³ Consuevit.] Ita MS. S. vulgo consueverat. GRON. Nec aliter exaratum est in Mediceis, Polit. ac duobus Burm. & ante l. Vind. sec. Cort. Dein usque adeo Vind. pr. Cuj. usque & Ed. Cald. cum aliis.

⁴ Abundantem.] Abundanti S. GRON. Ita in plerisque aliorum & meis MSS. item Edd. sec. xv. pluribusque. In nullo Cod. est abundans. abundans dant Vind. sec. Cort. quare cum Graevio opinor, scripsisse Suetonium abundantis. Mox astantibus Vind. pr. prave. V. ad Calig. C. 26.

spargique ad pedes stantibus. ¹ Libidinis in mares pronior : & eos , non nisi praeduros , exolestosque. Ferebant , in Hispania Icelum e veteribus concubinis , de Neronis exitu nunciantem , non modo artificissimis osculis palam exceptum ab eo , sed , ut sine mora velleretur , oratum , atque seductum.

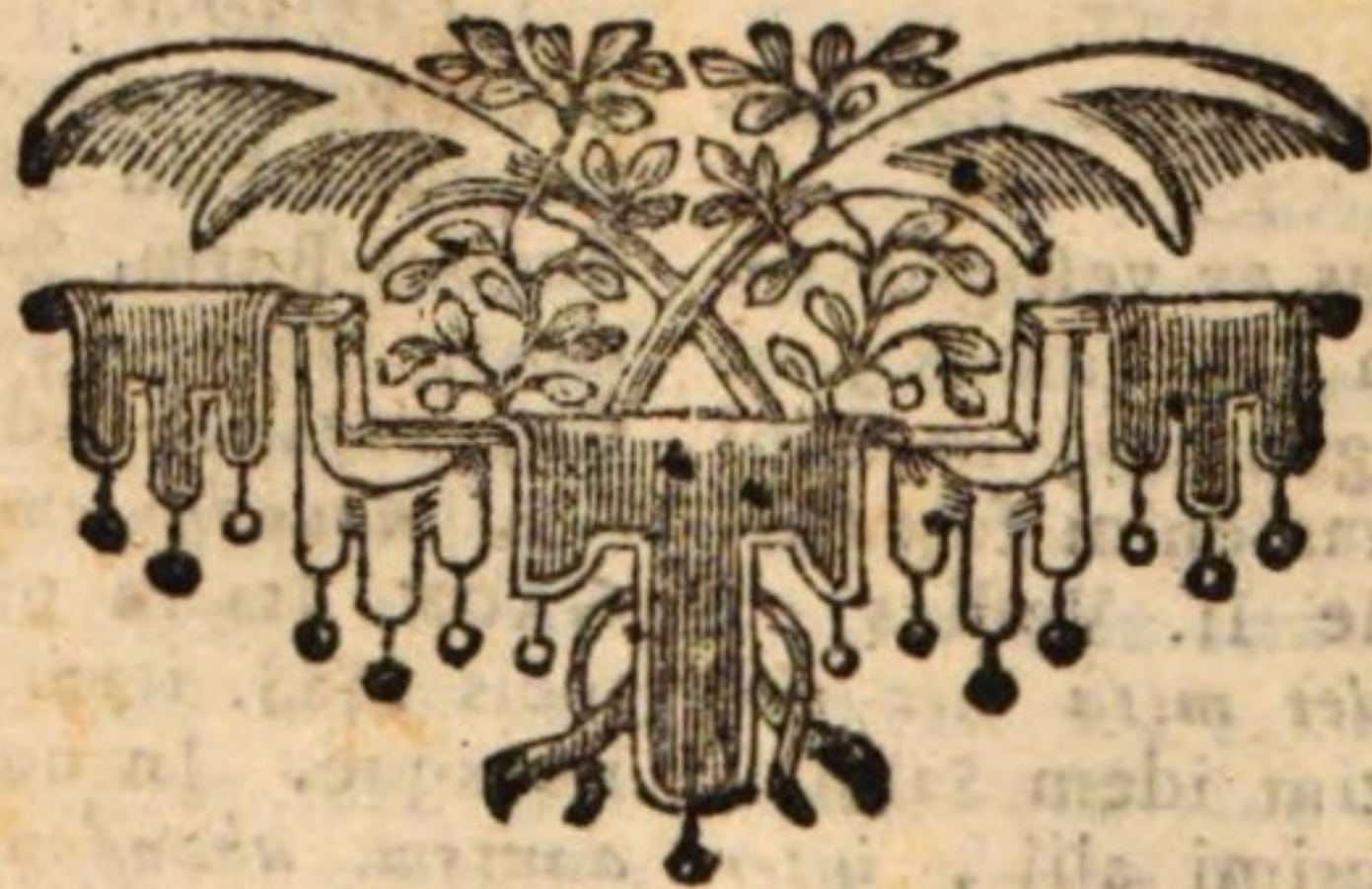
XXIII. Periit tertio & septuagesimo aetatis anno , Imperii mense ² septimo. Senatus , ut primum licitum ³ fuit , statuam ei decreverat , rostratae columnae superstantem in parte Fori , qua trucidatus est. Sed decretum Vespasianus abolevit , percussores sibi ex Hispania in Judaeam submisisse opinatus.

¹ *Libidinis pronior.*] Sic MSS. & Edd. O. praeter Steph. Graev. Gron. Adi Burm. qui tamen non persuadet. Certe si vel unus codex addiceret , malim etiam *pronioris*. Boxhorn. *libidinibus*. De dativo vidimus : ad Ner. C. 40. *fuit* non est in Edd. Rom. ut habet nota Burmanni. *ut eos* Vind. sec. De *Icelo* , mirifice hic quoque corrupto in MSS. quorum optimi dant *Hicelum* , vide ad Ner. C. 49. *palam* deest Edd. Rom.

² *Septimo.*] Vel potius *octavo*. Nero enim periit jam ix. Junii vel prius A. DCCCXXI. & Galba , statim

a Senatu Imp. dictus , est occisus xv. Januarii A. DCCCXXII. Sic tamen & Eutrop. Oros. alii. Apud Xiphil. & Zonar. *ἐν τῇ* , pro quo Casaubonus reponit *ἐν τῇ*. Sed vide , num illi intelligant tempus , ex quo jam a militibus in Hispania proclamatus est Imperator. De aetatis annis dixi jam ad Cap. 4.

³ *Fuit.*] *Est* S. GRON. Item tres Medic. Polit. Vind. uterque , Cort. tres Burm. & Edd. Rom. Mediol. pr. id est *licuit* , bene. *decrevit* Vind. pr. Mox Beroaldus prave *striatae* coniecit pro *rostratae*. Confer Torrent. *summis* Vind. pr.

Faint, illegible text or a signature, possibly a library stamp or archival mark, located below the main circular seal.

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER SEPTIMUS.

M. SALVIUS OTHO.

CAP. I.

Majores Othonis orti sunt oppido Ferentino, familia vetere & honorata, atque ex principibus Etruriae. Avus M. ³ Salvius Otho, patre equite Romano, matre humili,

LIB. VII.] Sic edidi, secutus librorum numeros, quos adpinxerunt Casaubonus & Graevius in Ed. majore, ex testimonio Suidae, qui ait, Tranquillum Caesarum vitas descripsisse βιβλίαις ἡ. unde septimo libro complexus est tres vitas Galbae, Othonis & Vitellii, octavo tres Flaviorum vitas. Retinuit quoque eum ordinem ad evitandam citandi confusionem Burmannus: licet magis inclinet in eorum sententiam, qui tot fecerunt libros, quot sunt vitae. Eaque divisio est verisimilior. Vide Lamprid. in Comm. C. 10. Immo Boethornius censet, corruptos Suidae numeros, ac reponendum β'. V. illum in initio Caes. & Burm. in Praef. Confirmat eorum opinionem egregius Codex Mediceus tertius, qui omnium solus in sex ultimis vitis servavit librorum numeros; nam in prioribus annotati sunt etiam in aliis Mediceis: ac male negarunt quidam viri docti, eos inveniri in Codd. & Edd. antiquis. Igitur Medic. tert. EXPLICIT LIB. VII. INCIPIT DE OTHONE LIB. VIII. & sic porro LIB. VIII. X. usque ad XII. nec secus praefigunt hos numeros Venetae

Edd. Sabellici & Calderini. Statim in Edd. ante Casaub. praeter Rom. sunt orti contra MSS. nati sunt Vind. sec. Cort. sed alterum in marg.

² Ferentino.] V. Cod. Urs. Ferentino. At Medic. sec. a m. pr. & Exc. Voss. Ferentio: nec aliter Medic. Cod. Tac. L. 11. Hist. C. 50. Origo illi e municipio Ferentio. Et sic in Vesp. C. 5. MSS. fere omnes Ferenti genito: quod posset scriptum videri pro Ferentii; vel potius alia illic est urbs. Sed consule Comment. & Cluv. L. 11. Ital. Ant. C. 3. p. 563. C. 10. p. 719. L. 111. C. 6. p. 983. item ad Antonini Itin. p. 305. Bd. ult. Nec temere muta Ferentino: uti bene nonnulli ediderunt, invitis quamquam MSS. in Aurel. Vict. Epit. C. 7. ubi vulgo Ferentino.

³ Salvias.] Silvius S. GRON. Sic hoc loco MSS. omnes & Edd. Vett. quum tamen plerique meliores Codd. in Galbae C. 6. ubi vide, & C. 17. Salvius exhibeant: de cuius scripturae veritate non esse ambigendum, evincunt lapides & numismata, ac locus Domit. C. 10. Dein factus est Periz. Vind. pr. Edd. Rom.

li, incertum, an ingenua, per gratiam Liviae Augustae, in cuius domo creverat, senator est factus, nec praeturae gradum excessit. Pater ¹ L. Otho materno genere praeclaro, multarumque & magnarum ² propinquitatum, tam carus, tamque non absimilis facie Tiberio principi fuit, ut plerique procreatum ex eo crederent. Urbanos honores, proconsulatum Africae, & extraordinaria imperia, severissime administravit. Ausus etiam est in Illyrico milites quosdam, quod motu Camilli ex poenitentia praepositos suos, quasi defectionis adversus ³ Claudium auctores, occiderant, capite punire: & quidem ante principia se coram: quamvis ob id ipsum promotos in ampliorem gradum a Claudio sciret. Quo facto, sicut gloriam auxit, ita gratiam minuit: quam tamen mature ⁴ recuperavit, detecta equitis Romani fraude, quem prodentibus servis necem Claudio parare compererat. Namque & senatus honore rarissimo, statua in Palatio posita, prosecutus est eum: ⁵ & Claudius adlectum inter patricios collaudans amplissimis verbis, hoc quoque adjecit: *Vir, quo meliores liberos habere ne opto quidem.* Ex Albia Terentia ⁶ splendida foemina

¹ L. Otho.] Cos. A. DCCCLXXXVII. V. in Galb. C. 6. L. deest Medic. pr. Dein *multarumque* edidi auctoritate Medic. tert. Polit. Vind. utriusque, Cort. trium Burm. Edd. sec. xv. Bon. Steph. ut passim. V. & Burm. vulgo abest *que*.

² Propinquitatum.] Propinquitatum S. GRON. Sic etiam cum duobus Burmanni Excerpta Obsopaei apud Longolium ad Plin. L. x. Ep. 115. ut innumera similia, & hereditatum in Aug. C. 66. ex eo procreatum Exc. Voss. est etiam Edd. Rom.

³ Claudium.] Cladium & Claudium S. GRON. De motu Camilli

adversum eum, militumque poenitentia adi Comm. ad Claud. C. 13. quidam Edd. Sab. Cald. Ber. pr.

⁴ Recuperavit.] Reciperavit S. GRON. Item Medic. sec. tert. Dein conceperat Vind. pr.

⁵ Et Cl.] Abest & a MS. S. GRON. Item a Med. pr. tert. Polit. Copes. Vind. sec. Cort. ut Claud. Vind. pr. Claudius Nero Vind. sec. Cort. Dein haec Edd. ante Casaub. sed singularis numerus est etiam in Memm. Mediceis duobus, utroque Vind. Cort. aliisque.

⁶ Splendida.] Praeter Torrentio, Caf. Burm. Ern. laudatos hoc confirmant tres Medicei, uti edidere ultis

mina duos tulit filios, ¹ L. Titianum, & minorem Marcum cognominem sibi. Tult & filiam, quam ² vixdum nubilem Druso, Germanici filio, despondit.

II. Otho Imperator IV. Kalend. ³ Majas natus est, ⁴ Camillo Arruntio, Domitio Aenobarbo COSS. A prima adolescentia prodigus, ac procax, adeo ut saepe flagris objurgaretur a patre. Ferebatur & vagari noctibus solitus; atque
inva-

ultimi, & legendum etiam docuit Lips. ad Tacitum L. II. H. C. 50. non *splendidissima*: ut vulgo. *filios tulit* S. Vind. sec. Voss.

¹ L. Titianum.] Quem pater Otho sic videtur adpellasse a matris suae patre Titio: ut *Vitellius Petronianus* ex patre Vitellio & matre Petronia, in Vitell. C. 6. *Flavius Vespasianus* ex patre Flavio & matre Vespasia, in Vesp. C. 3. Consule Rupert. Epist. ad Reines. 48. Isque Titianus, pater Salvii Coccejanus, a Domitiano occisi, consul fuisse videtur A. DCCCXV. ac fratrum Arvalium unus, non pater. V. Fastos, & Inscr. Grut. p. CCCXVII. &c. Male in MSS. multis & Edd. primis per e scribitur. Mox *sibi* non agnoscunt Medic. pr. tert. Polit. Vindob. pr. & Edd. multae, quarum nonnullae cognomine. duo Burm. Edd. Rom. Ven. pr. cognomine *Otho sibi*. Sabell. Cald. & aliae cognominem *Otho sibi*.

² Nondum.] *Vixdum* S. ut in Augusto C. 62. *vixdum nubilus*. GRON. Vere; quomodo exaratur etiam in Polit. Vindob. utroque, Cort. & duobus Burm. Adi ad Aug. C. 8. *visdum* Medic. text. *quamvis nondum* Exc. Voss.

³ Majas.] Sic diserte Vindob. Cort. non *Maji*, ut vulgo, vel *Mai*, ut in MSS. Mediceis, aliisque.

⁴ Camillo Arruntio, Domitio Aenobarbo Coss.] Sive Suetonii error sit, sive librariorum, scribendum est *Camillo Furio*, ut V. C.

Norisius in epistola Consulari docuit, quia Camillus Scribonianus non fuit ex gente Arruntia, sed ex Furia. Hoc probat ex Fastis Capitolinis, in quibus anno, quo Augustus erat Tribunitiae potestatis xxx, ponitur Consul M. FURIUS. P. F. P. N. CAMILL. ut & ex nummo, in quo triumvir monetalis nominatur M. FURIUS. P. F. CAMILLUS. Hunc credit patrem fuisse Camilli, cujus hic fit mentio, qui nimirum Collega fuerit Cn. Domitio in Consulatu ordinario. Ejus quoque meminisse Suetonium in Claudio Cap. 13. *Bellum civile movit Furius Camillus Scribonianus Dalmatiae legatus*. Ex his omnibus colligitur, male nominari *Arruntium*. Mihi sane scribarum videtur esse culpa. Item MSS. *Ahenobarbo*. recte, ut supra ostendimus. GRAEV. *Ahenobarbo* S. GRON. Multi monuerunt, in Arruntio esse errorem. Alii censent, *Furium*, duplici cognomine *Camillum Arruntium* fuisse dictum. Prioribus accedere malo. Adscribendus est error confusis ejus anni Fastis: unde ex duobus, ordinario *Furio Camillo*, & subiecto quodam *Arruntio* fabricatus est unus, & tamquam ordinarius recensitus: unde & tabulae Graecae, Chroniconque Alexandrinum eo anno DCCLXXXV. Coss. produnt *Aruntium* & *Aenobarbum*. Confer Pighium & Dionem p. 633. item Cuperum in Misc. Nov. Lips. V. IV. P. III. p. 554. Infra *Domitium* & *Vitellium* Coss. facit

invalidum quemque obviorum vel ¹ potulentum corripere: ac distento fago inpositum in sublimē jactare. Post patris deinde mortem, libertinam aulicam gratiosam, ² quo efficacius coleretur, etiam diligere simulavit, quamvis anum, ac paene decrepitam. Per hanc insinuatus Neroni, facile summum inter amicos locum tenuit congruentia morum: ut vero quidam tradunt, & consuetudine mutui stupri: ac tantum potentia valuit, ut ³ damnatum repetundis consularem virum, ingens praemium pactus, prius quam plane restitutionem ei inpetrasset, non ⁴ dubitaret

facit auctor in Vitell. C. 2. ubi vide. *Aeneobarbo* Vind. sec. Cort. Respi-
ce ad Ner. init. In nullo meorum
est *Ahenobarbo*.

¹ *Potulentum*.] Haec vox in hac
significatione nusquam, si recte me-
mini, legitur. Codex Salmasii *po-
tu lentum*, hoc est, cujus pedes vi-
num captavit, ut Plautus jocatur,
qui per ebrietatem lente incedit.
forte legendum, *temulentum*. GRAEV.
Salmasius praeductis duabus lineo-
lis II. adscripsit *potu lentum*. GRON.
Notandum est, Graevium scribere,
nusquam hanc vocem legi in hac
significatione. Igitur in alia qui-
dem. Scilicet existimavit *potulen-
tum* dici, quidquid potui est aptum.
Et recte: sic enim habent MSS. Gel-
liani L. XVII. C. XI. *esculenta &
potulenta omnia*: ubi Gronovius
Suetonii citavit locum. Attamen
alii *poculenta* eo sensu dici volunt:
uti eundem Gellii ex Erasistrato
locum producit Macrobius. L. VII.
S. S. C. 15. *poculenta* praebet: ac
vulgo etiam in Gellio editur L. IV.
C. 1. Adde Davis. ad Cic. L. II.
de Nat. Deorum C. 56. *esculentis
& poculentis*: uti illic est in tribus
quoque Leidd. Appulej. de Dogm.
Platonis p. 589. *esculenta & pocu-
lenta*, qui etiam jungit Lib. VIII.
Met. p. 166. *de cibo & poculo*. Sed
praefendum ubique videtur *potu-*

lenta: quomodo alii Codices dant
Ciceronis. Pro ebrio quoque obser-
varunt viri docti adhiberi ab Appu-
lejo L. III. Met. p. 46. Ed. Pric.
*Quum a coena me serius aliquanto
reciperem potulentus alioquin*: ubi
vide Pricaeum. in Fulvii Cod. ibi
est *potulentus*. in Oxon. marg. *potu-
latus*. hic in Medic. tert. *petulen-
tum*. in sec. *petulantium*. in Vind.
pr. *opulentum*. Videant acuriores,
an certius quid inde excudere pos-
sint. *temulentum* Heinsio adscribit
Burmannus. Dein *destento* Vind.
pr. *distincto* Harl. Ed. Comp. *dis-
cincto* Edd. Ven. Mediolanenses,
prave. V. Beroald. & Casaub.

² *Quo efficacius coleretur*.] Hoc est,
omni officii genere prosequeretur.
Ovidius discrimen quoque inter cul-
torem, & amatorem ostendit:

*Qui fuerat cultor, factus ama-
tor erat.*

GRAEV.

³ *Damnatum repetundis*.] Tacit.
L. III. Ann. C. 38. *postulatus
repetundis*. Suspecta tamen est prae-
positionis omissio magno Vossio de
Constructione C. 26. ac Beroaldus
in notis ita agit, quasi *de* hic esset
addita, quam praepositionem in
Vet. Cod. comparere testatur Ursi-
nus.

⁴ *Dubitaret*.] F. *dubitarit*. Sic
adscripsit Salmasius. GRON.

1 *Dis*,

ret in senatum ad agendas gratias introducere.

III. Omnium autem consiliorum secretorumque particeps, ¹ die, quem necandae matri Nero destinaverat, ad avertendas suspiciones coenam utrique exquisitissimae comitatis dedit. Item ² Poppaeam Sabinam, tunc adhuc amicam ejus, abductam marito, demandatamque interim sibi, nuptiarum specie recepit. Nec corripisse contentus, adeo dilexit, ut ne rivalem quidem Neronem aequo tulerit animo. Creditur certe non modo missos ad arcessendam non recepisse, sed ipsum etiam exclusisse quondam proforibus adstantem, miscentemque frustra minas & preces, ac depositum ³ reposcentem. Quare, diducto matrimonio, sepositus est per causam legationis in Lusitaniam. ⁴ Id satis visum, ne poena acrior minus omnem divulgaret: qui tamen sic quoque hoc disticho ⁵ enotuit:

Cur

¹ Die, quem nec. matri Nero destinarat.] Ita MS. S. quem ordinem quum in libro optimo testetur esse Torrentius, nec dubitem exstare etiam in aliis MSS. jure adscrivi: vulgo Nero necandae matri destinaverat. Sed & verbi postremi syllabas injuste augent, quum in collatione Salmasius notet id, quod in contextu posui. Sed etiam Salmasius notavit diem. GRON. Diem in Medic. tert. quam Vind. sec. nec. m. Nero tres Medic. Vind. sec. cum duobus Burm. destinarat in iisdem Medic. tribus Burmanni, qui hic Gronovium est secutus. convertendas prave in Edd. aliquot.

² Poppaeam.] Pompeam S. GRON. Item Med. sec. Pompejam Med. pr. Vind. pr. & alii plures cum Edd. sec. xv. ut supra saepius. Poppeiam Med. tert. Polit. Popeiam Vind. sec. Cort. nuptiarum sibi sp. Vind. pr. Periz. Edd. sec. xv. & aliae. Tum corripuisse Medic. sec. cum

Edd. multis. Sed nihil vulgarius, quam corrumpere mulierem, pro fortim stuprare. corrupisse Vind. pr.

³ Reposcentem.] Periz. Edd. Rom. deposcentem. Tum deducto perperam duo Medic.

⁴ Id satis visum.] Ex Memmiano, & forsan aliis ita edidit Casaubonus cum seqq. In ceteris scriptis & Edd. legas Et satis v. Ita bis terve Heinsius e conjectura in Ovidio rescripsit id satis est pro vulgato Et satis est, ad L. II. Am. El. xiv, 44. Similia vide apud Drak. ad Liv. L. iv. C. 30. an Satis esset Scitum.

⁵ Enotuit.] Innotuit Vindob. sec. Cort. Pulm. uterque, cum Edd. aliquot & in his Steph. Adi Cl. Schwartz. ad Plinii Paneg. p. 493. & Comm. ad Aug. C. 43. Dein mentitus Vindob. pr. Periz. Edd. Rom. merito Medic. pr. Voss. Tum ult. occ. Edd. Casaub. & seqq. contra MSS. excepto forsan Memm.

*Cur Otho mentito sit, quaeritis, exsul honore?
Uxoris moechus coeperat esse suae.*

Provinciam administravit quaestorius per decem annos, moderatione atque abstinentia singulari.

IV. Ut tandem occasio ultionis data est, conatibus Galbae primus accessit: eodemque momento & ipse spem Imperii cepit, ¹ magnam quidem & ex conditione temporum, sed aliquanto maiorem ex adfirmatione ² Seleuci mathematici. Qui quum cum olim superstitem Neroni fore spondisset, tunc ultro inopinatus advenerat, imperaturum quoque brevi repromittens. Nullo igitur officii aut ambitionis in quemquam genere omisso, quoties coena Principem acciperet, aureos excubanti cohorti viritim dividebat: nec eo minus ³ alium alia via militum demerebatur.

Cul-

¹ *Magnam quidem ex conditione temporum.*] Delevi copulam secutus cum Grutero Torrentii codicum & Palatini primi scripturam. vulgo male, *magnam quidem & ex conditione temporum.* Occasio autem temporum haec erat, quod imperatrix domus, sive familia Caesarum radicatus intercidisset. GRAEV. Praeter Medic. pr. copulam agnoscunt MSS. O. etiam Memm. pro *etiam*, seu *vel.* Restituit quoque Burm. & aff. cum aliis Edd. Mediol. pr. Cald.

² *Seleuci.*] Hunc Vespasiani mathematicum Tacito L. II. Hist. C. 78. videtur auctor confundere cum Neronis Mathematico *Ptolemaeo*; ut eum nominant Tacitus & Plutarchus, quibus hic tutius, quam Suetonio cenſeo credi: nisi homo is duplex habuerit nomen. V. Comm. Cap. 6. *Seleutius* Med. pr. tert.

³ *Alium alia via militum.*] Optime Theologus doctissimus & *εἰς αὐτὴν τὰς* A. Perizonius coniecit legendum esse: *alium alia via militem demerebatur.* quod P. Scri-

verii editio confirmat. GRAEV. *Militem* comparere jam in aliis quoque Edd. monuit Burmannus, qui coniecit *milites.* Verum tunc videtur mutandus ordo nec eo secus *milites alium alia via dem.* ut patet exemplis per ipsum ad vitam Calig. C. 4. & Vesp. C. 6. prolatis. At hic rursus offendet, *reliquos* vel *ceteros* desiderari; nam *excubantes cohortes* certe etiam *milites.* In singulari potius *alius miles*, pro reliquis militibus dixerit: ut passim solet *miles, eques* ita uti, ex Latinorum more. Tutius tamen duxi, dum certior prodeat lectio, constantem MSSorum, etiam Memmiani, & Edd. Vett. scripturam *militum*, quae forsan e glossemate irrepsit, retinere. Neque enim milites solos, sed & alios corrumpebat. V. Plut. in Galb. p. 1062. Tacit. L. I. Hist. C. 23. 24. nec quo minus Medic. pr. nec hominus tert. nec minus sec. & Exc. Cuj. quod arrisit Ernestio. *aliqua mil.* Med. sec. Mox non opus est cum Torrentio & Gujeto refingere eique *mancipavit.* Nam *cuidam redemit*

Cuidam etiam, de parte finium cum vicino litiganti, adhibitus arbiter, totum agrum redemit, emancipavitque: ut jam vix ullus esset, qui non & sentiret & praedicaret, solum ¹ successione Imperii dignum.

v. Speraverat autem fore, ut adoptaretur a Galba: idque in dies expectabat. Sed postquam, Pisone praelato, spe decidit, ad vim conversus est; instigante super animi dolorem etiam magnitudine aeris alieni. Neque enim dissimulabat, *nisi principem, se stare non posse: nihilque* ² *referre, ³ ab hoste in acie, an in foro sub creditoribus, caderet.* Ante paucos dies servo Caesaris pro inpetrata dispensatione decies festertium expresserat. Hoc subsidium tanti coepti fuit: ac primo quinque ⁴ speculatoribus commissa res est, dein-

redemit, emancipavitque simul sunt sumenda, sive cuidam redemptum agrum emancipavit, sive imaginaria venditione ei addixit, de qua adi praeter alios Fabrett. Inscr. p. 49. Dein ullus vix Vind. sec. & male exulat a Vind. pr. & aliis, ac sec. xv. Edd. pluribusque.

¹ *Successione Imp. dignum.*] Medic. sec. Voss. & Harl. cum Edd. Vett. si Romanas excipias, dant *successionis*: quod amplexus est rursus Burmannus: ut notum est saepe *dignus* jungi Genitivo: quomodo etiam MSS. Vossiani in Vitruvio praef. L. 11. (Adi P. Wessl. L. 1. Obs. 18.) & Cic. de Har. Resp. C. 24. *dignum hujus imperii*. pro Balbo C. 2. *hoc dignum rei*. Verum cum ceteri Codd. & numero & fide multum praestantes retineant ablativum, ac Suetonius, ea voce creberrime utens, nusquam Genitivum illi addat, Stephani, Casauboni & seqq. iudicio subscribere satius duxi. Dein in die Medic. pr. tert. Copes. Sed vide Caes. C. 44. Aug. 65. & passim, Drak.

ad Liv. L. XXI. C. 11. Tum a spe dec. Vind. pr. quod nihilo est deterius. Liv. L. XXVII, 26. *Antiochus, postquam a spe societatis Prusiae decedit*. Terent. Heaut. 11, 3, 9. *de spe decidi*. Mox & magn. Edd. Rom.

² *Referre.*] *Refelle* S. GRON. *Refelli* Medic. sec. & tres Burm. *refelli vel referre* Medic. tert. *referr* pr.

³ *Ab hoste caderet.*] Non vulgare loquendi genus est, *ab aliquo cadere*. Sic Ovidius quoque: *A tanto cecidisse viro*. GRAEV. Locus est L. v. Met. vs. 206. ubi vide Burm. *perire ab hoste* eidem in Art. Am. L. 11, 208. Ea & similia saepe notarunt Grammatici de Neutris passivae significationis verbis. *credere* inepte Ed. Cald.

⁴ *Speculatoribus.*] Ita MS. S. vulgo *spiculatoribus*. Dein *res est* S. GRON. *Specul.* praeter Urs. & Pulm. Codd. habent itidem Medic. pr. tert. Polit. Vindob. Cort. ut supra saepius. *res est* pro vulgari ordine *est res* dedi fide Mediceorum trium, Polit. Vindob. Copes.

¹ *Pla-*

deinde decem aliis, quos singuli binos produxerant: omnibus dena festertia repræsentata, & quinquagena promissa. Per hos sollicitati reliqui, nec adeo multi: haud dubia fiducia, in ipso negotio¹ plures adfuturos.

VI.² Tulerat animus post adoptionem statim Castra occupare, coenantemque in Palatio Galbam adgredi: sed obstitit respectus cohortis, quæ tunc excubabat, ne oneraretur invidia: quod ejusdem statione & Cajus fuerat occisus, & desertus Nero. Medium quoque tempus religio & Seleucus exemit. Ergo destinata die, præmonitis consociis, ut se in foro sub aede Saturni ad Miliarium aureum opperirentur, mane Galbam salutavit: utque consueverat, osculo exceptus, etiam sacrificanti³ interfuit, audivitque

¹ *Pluribus affuturis*] Codex Salmas. *plures adfuturis*. Pall. prim. & sec. *plures adfuturi*. Omnino scribendum, quod & Gruterus vidit, *plures adfuturos*. GRAEV. *Plures adfuturi* S. GRON. Sic quoque Medic. pr. tert. Polit. Voss. *pluribus affuturus* Vind. sec. in reliquis *pluribus affuturis*. Scil. erat *pluris* pro *plures*. Graevianam lectionem ediderunt jam Bononienses, & alii apud Burm. qui *adfluxuros* conjicit, bene, si adessent MSS. Nunc nihil opus.

² *Tulerat animus.*] Sic Gronovius, & jam olim Salmasius legendum censuerat ex suo codice. Receperat etiam dudum in suam editionem Robert. Stephanus, nonnullique alii. GRAEV. *Tulerat*. Ita MS. S. vulgo *erat animus*. GRON. Ex Burmanni meisque Codd. soli Medic. sec. Periz. & Voss. dant *tulerat*. Reliqui cum Editorum primo Casaubono, qui vacillavit, ostentant *erat*. Utrumque quin bene Latinum sit, nemo dubitare potest. At requiritur tempus plusquamperfectum:

quare potius existimo cum Ursino, Suetonium pro stylo suo reliquisse fuerat: ut syllaba *fu* extrusa sit a præcedente *affuturos*, hinc forsan corrupto. Sic enim in Caes. C. 82. Fuerat animus *conjuratis corpus in Tiberim trahere*. Sed metu *M. Antonii* destiterunt. De Miliario aureo sub aede Saturni in foro adi Comentariorum, uti & ad Tacit. L. 1. H. C. 27. *Otho inde ad Miliarium aureum sub aedem Saturni pergit*.

³ *Interfuit.*] Singularis est locutio pro *inter alios adfuit sacrificanti*. Adi Burm. Nec placet conjectura Ernestina *superfuit*. Nam ubi quis vel quid *superesse alicui* dicitur, semper vel favor vel boni quid ei præpositioni includitur: ut in Aug. C. 56. Tito C. 1. Plin. L. 11. Ep. 14. 111, 2. Gell. L. 1. C. 22. & passim. *consueverat* hic retinent MSS. O. cum in aliis locis optimi dent *consueverat*. Dein quasi juvenalem inspecturus Medic. sec. a m. pr. *domum venatam* Vind. uterque.

que praedicta haruspiciis. Deinde liberto adesse architectos nunciante, quod signum convenerat, quasi venalem domum inspecturus abscessit: proripuitque se postica parte Palatii ad constitutum. Alii febrem simulasse ajunt, eamque excusationem proximis mandasse, si quaereretur. Tunc abditus propere ¹ muliebri sella in Castra contendit: ac deficientibus lecticariis, quum descendisset, cursumque cepisset, laxato calcio restitit, donec omissa mora succollatus, & a praesente comitatu IMPERATOR consalutatus, inter faustas adclamations strictosque gladios ad principia devenit: obvio quoque non aliter, ac si conscius & particeps foret, adhaerente. Ibi missis, qui Galbam & Pisonem trucidarent, ad conciliandos pollicitationibus militum animos nihil magis pro concione testatus est, quam *id demum se habiturum, quod sibi ipsi reliquissent.*

VII. ² Dein vergente jam die ingressus senatum, ³ positaque brevi ratione, quasi raptus de publi-

¹ *Muliebri.*] Vind. pr. *in muliebri.* Mox *amissa m.* Medic. pr. *Dein sollicitationibus animos mil.* Vind. & in fine *ipsi*, non *illi*, Medic. sec. Cort. & 4 Burm. cum Edd. Vett. praeter Bas. Gryph. Pulm. & seqq. Recte revocavit Cl. Ernesti. *ipsi* milites, quos adloquitur.

² *Deinde.*] *Dein* S. GRON. Nec secus Medicei tres, Polit. Vind. pr. Voss. & uterque Pulm. cum optimo Torrent. Edd. Rom. & Steph.

³ *Positaque br. ratione.*] *Oratione* S. GRON. Casaubonus exponit breviter *exposita*, Gronovius *reddita*. Sed merito dubitat Burmannus de ejus explicationis veritate. Ad haec MSS. omnes, si a Torrentianis & Corsendoncensi recedas, habent *oratione*, item Edd. praeter Bas. Gryph. Colin. Plant. &c.

Quare non displicet Burmanni conjectura *expositoque brevi oratione*: nisi quis malit: *propositaque brevi ratione*; vel *perorataque brevi oratione*: ut omissio virgulae in *per* vel *pro* mendae causa sit. *Ponere praetextam* pro *fabulam praetextatam exhibere agendam*, non vero *agere*, dixit Pollio apud Cicer. L. x. ad Fam. Ep. 32. immo *ponere fabulam*, pro *enarrare eam ad finem*, Appulej. L. ii. Met. p. 41. Verum neque ea huic loco adplicari possunt: uti nec forsitan *ponere praemium* pro *proponere*; quo tamen sensu, si *posita ratione* retinendum sit, sumere malo. De eo vide ad Phaedr. L. i. F. 14. vs. 9.

Hoc bibere jussit ipsum, posito praemio.

Nam *posita oratione* pro *habita* dici, quod putant Boxhornius, & Ernestius,

publico, & fufcipere Imperium vi coactus, ge-
fturusque communi omnium arbitrio, Palatium
petit. Ac fuper ceteras gratulantium adulantium-
que blanditias, ab infima plebe adpellatus NE-
RO, nullum indicium recufantis dedit: immo,
ut quidam tradiderunt, etiam diplomatibus pri-
misque epiftolis fuis ad quosdam provinciarum
Praefides, ¹ Neronis cognomen adjecit. Certe
& imagines ftatuasque ejus ² reponi paffus eft:
& procuratores atque libertos ad eadem officia
revocavit. Nec quidquam prius pro poteflate
fubfcripfit, quam quingenties feftertium ad pera-
gendam Auream domum. Dicitur ea nocte per
quietem pavefactus gemitus maximos edidiffe:
repertusque ³ a concursantibus humi ante lectum
jacens, per omnia piaculorum genera manes Gal-
bae, a quo deturbari expellique fe viderat, pro-
pitare tentaffe: pofttridie quoque in augurando
tempeftate orta graviter ⁴ prolapfum, idemtidem
obmurmuraffe:

T'

neftius, credam, quum idoneis exem-
plis videro probatum. Dein *Palatium*
Vind. pr. *adul. gratul.* Vind.
sec. *initium recus.* Medic. sec. *judi-*
cium recus. Vind. pr. Ed. Rom. pr.
in qua etiam dederat.

¹ *Neronis cognomen adjecit.* Im-
mo fine haefitatione fcribit Xiphi-
linus L. LXIV. p. 731. *πικρότερον*
τῆς Νέρωνος ἀρξεν ἐμελλε τὸ γ'
ἐν ὀνόματι αὐτῆς αὐτῶν εὐδὺς ἐπέ-
θετο: quae verba egregie confirmant
J. F. Gronovii conjecturam in Plut.
p. 1067. *τὸ τῆς Νέρωνος θετὸν*
ὄνομα pro *θετὸν* vel *θεῖς*. Dein *ne*
quicquam Edd. sec. xv. praeter
Rom. sec. & *sestertia* prave Edd.
Baf. Gryph. Pulm. Torr. *peragen-*
dum Cort. Edd. Rom. Contra in
Galb. C. 18.

² *Reponi paffus eft.* Sic apud O-
vidium *repositor templorum* eft re-

parator, inftaurator. GRAEV. V.
illic Comment. L. 11. Fast. 63. Su-
pra in Caef. C. 75. *Statuas a plebe*
disiectas reponi juffit. Vind. pr. *re-*
poni. Quid vero hic velit *fubfcrip-*
fit, docet egregie J. F. Gron. in
Mantiffa Pec. Ver. p. 452. &c.

³ *A concursantibus.* Medic. pr.
tert. Polit. Hulf. *converfantibus.* ac
jacere in Edd. Beroaldi, Mediol.
Bon. Lugd. perperam. *propitiari*
Vind. pr.

⁴ *Prolapfum.* Sic conftanter in
MSS. & Edd. O. licet praecedat
pavefactus &c. Voffium credo e
conjectura margini adleviffe *prolap-*
fus. At alterum egregie defendit, a
Burmanno laudatus, Dukerus ad Flor.
L. 11. C. 6. §. 45. & Liv. L. 14.
C. 41. §. 7. ex Cap. 12. & Vesp. C.
5. *Nunciabantur* &c. De illa cafus
mutatione faepiffime egerunt viri
docti

Τί γάρ μοι καὶ μακροῖς ἰ αὐλοῖς.

VIII. Sub idem vero tempus, Germaniciani exercitus ² in Vitellii verba jurarant. Quod ut comperit, auctor senatui fuit mittendae legationis, quae doceret, electum jam principem: quietem & concordiam suaderet. Et tamen per internuncios ac litteras, consortem Imperii, generumque se, Vitellio obtulit. Verum haud dubio bello, ³ jamque ducibus & copiis, quas Vitellius praemiserat, adpropinquantibus, animum fidemque praetorianorum erga se paene internecione amplissimi ordi-

docti, & ibidem aliisque locis docuerunt, dicitur, narratur, traditur, videtur, non raro neutraliter construi. Consule cum alios, tum Doctiss. J. M. Heusingerum ad Nep. Pausan. C. 5. dicitur, matrem Pausaniae vixisse: quod temere nonnulli mutant, uti & Th. Bentlejus in Hirt. B. Alex. C. 18. *repentina latrocinia sublatum iri*, videbatur. In optimo MSto Eutropii Leid. L. IV. C. 8. *Quam inusitatae*, (vel *invisitatae*) *magnitudinis fuisse*, videtur. Sed in Vitruvio L. I. C. I. Videtur, *exercitatum esse debere*. Vossiani, Franek. & Edd. Vett. dant *exercitatus*. L. II. C. 6. memoratur, *crevisse ardores*. Sed & illic Voss. MSS. *memorantur*, recte: ut paullo post, *memorantur habuisse ardores*. Quomodo & *nunciantur aquatores premi* Caesari L. I. B. Civ. C. 73. ubi vide plura, & in Vitell. C. 3.

1 *Αυλοῖς*.] *Αγαοῖς* Medic. tert. *αὐλοῖς* Polit. Vind. sec. Cort. Edd. Rom. Deest Medic. pr. praeter illos, qui Graeca non habent. *Asilis*, sive oestris, vel *asylis* legunt alii, inepte, in quibus Beroaldus. Tu consule Xiphil. p. 731. *τί γ' ἔδει μ' αὐλοῖς αἰ*. & Comment. *μ' ἔδει* etiam est in Cedreno.

2 *In Vitellii verba juraverant*.]

V. C. Salmas. *jurarant*. GRAEV. GRON. Accedit Medic. sec. & Edd. quaedam, bene. *jurant* Medic. pr. Vind. pr. *juraverunt* Polit. *jurarunt* Non. Ante exsulat tempus a Medic. pr. Germanici Medic. pr. tert. Polit. Vind. uterque, Cort. & alii cum Edd. sec. xv. & Bonon. in quibus etiam *juravit*: perperam omnino. Jurarunt autem illi in verba Vitellii jam ante Pisonis adoptionem, initio ipso A. DCCCXXII. De Germanicianis vide ad Galb. C. 20. Eutrop. L. VI. C. 17. *ubi comperit* Vind. sec. *quietem concord.* Med. pr. tert. Cop. *suadere* Vind. pr. *generum se* Med. pr. Cop. ³ *Jamque ducibus*.] Cum Burmanno & Ernestio addidi copulam ex sententia Torrentii, & MSS. tum aliorum, tum Mediceis, Politian. Vind. pr. Cort. Edd. Rom. aliisque. vulgo *jam d.* Dein *erga se praetorian.* Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. tres Burm. cum Edd. Rom. Hinc *erga praetor.* Vind. pr. & alii, cum reliquis Edd. sec. xv. & pluribus. *internecione* Medic. pr. Vind. pr. Cort. & Edd. Vett. ut C. 12. & passim, at vide Gebh. ad Liv. L. IX, 26. & quos laudat Burm. *internecione.* Medic. tert. cum MS. Scotti & aliis, depravate non minus.

ordinis ¹ expertus est. Et placuerat ² per classia-
rios arma transferri, ³ remittique navibus. Ea
quum

¹ Expertus est. Placuerat per
classarios arma transferri, remit-
tique navibus: ea cum in castris
sub noctem.] Sic interpunxi hunc
locum, & refinxi, secutus Torren-
tianum codicem, editionem Ger-
manicam, Casauboni iudicium, &
quod potissimum, sanam ratio-
nem. Et enim hic nulli rei erat,
ortum ex praecedente est. GRAEV.
Ita edidi monente Torrentio & Pi-
ghio, ubi vulgo & placuerat: sed
quos viderit Torrentius MSSos,
in quibus non legitur copulativa,
illi vix exstant, & constanti fide
eam servant. GRON. Verum ait
Gronovius. MSS. universi agnos-
cunt &: unde Lipsius non male
Etenim conjecit; quando Glareanus.
Mihi hic altius vulnus sedere, non
nisi meliorum codicum opera sa-
nandum, videtur. Forſan expertus
est. Ostiam pl. Nam arma Ostiam
ut mitterentur, mandaverat ad ar-
mandam & inde deducendam sep-
timam decimam cohortem; ut do-
cuere viri docti e Tacito L. 1. Hist.
C. 80. Septimam decimam cohortem
e colonia Ostiensi in urbem acciri O-
tho jufferat. Armandae ejus cura
Vario Crispino Tribuno e Praeto-
rianis data. Is, quietis castris, ve-
hicula cohortis incipiente nocte one-
rari aperto armamentario jubet.
Tacito succinit, ut cenſeo, Plu-
tarchus, sed corruptus, in Oth. p.
1067. Κρείπτιον δὲ πέμψαντες
αὐτῷ τὴν ἐπὶ λακαίδεκάτην σπεῖραν
ἸΚΤΙΝΑΚ ἄξιον. καὶ κείνους νυκ-
τὸς ἐπὶ συσκευαζομένους, καὶ τὰ
ἑωτὰ ταῖς ἀμάρταις ἐπιτιθέντες.
Vertunt, Cum autem Crispinum &
XVII. cohortem misisset, ut certos
attraherent, atque ille tenebris ad-
huc arma consarcinaret & vehiculis
imponeret. quasi in Graecis legere-
tur καὶ τὴν ἐπὶ. Sed quis non vi-
det, pro ἸΚΤΙΝΑΚ emendandum
ἸΚΤΕΙΑΚ & vertendum, Cum Cri-

spinum misisset ad arcessendam, seu
deducendam, Ostia XVII. cohortem.
Si quis necessario addendam judicet
praepositionem ἐξ, per me, addat,
licet. Scio enim, reperiri viros do-
ctos, qui eam praepositionum el-
lipsin ante propria locorum nomi-
na non ferant apud Graecos, &
hinc, ubicumque vulgo exsulent,
ἐξ ἐν ἐκ inferi velint; me tamen
non adſentiente. At ea hujus loci
non sunt.

² Per classarios.] Nequaquam
hoc mutandum cenſeo. Nam si
navibus Ostiam mitterentur arma,
certe classarii transferre illa de-
buerunt, non e castris praetorianis
ad Viminalem portam, viamque No-
mentanam: (ut ajunt viri docti) sed
e suis castris, quae cum adjuncto ar-
mamentario erant in regione ter-
tia, (ut docent Rufus & Victor Ca-
stra Misernatium & ichnographiae
Vet. Romae Farnes. per Bellorium,
qui male in Esquiliis locat, illustra-
tae Tab. III.) & ad Tiberis ri-
pam vehiculis advehere. Nequa-
quam opus hic est fingi aliam his-
toriam & diffensum Suetonii cum
Tacito & Plutarcho, ut facit Cl.
Ernesti. Nescio vero, quid sibi ve-
lit Cl. Burmannus, scribens nul-
lam rationem suadere, classarios
Romae fuisse, & nihilominus cor-
rigens ad classarios, ac tamen XVII.
cohortem ab classariis distinguens,
e quibus illam constituisse ex Suet-
onii sententia existimabat cum aliis
Glareanus, ad etiam legens, si-
ne dubio male. Classarii, de quibus
& in Galba C. 12. ubi vide, & Vesp.
C. 8. longe diversi erant ab illa
cohorte, at omnino commoraban-
tur in urbe, restituti ab Othone in
justam militiam: ut docet Tacitus
L. 1. Hist. C. 87.

³ Remittique navibus.] Nulla hic
in MSS. ne Memmiano quidem,
est discrepantia, nisi quod Medic.

quum in castris sub noctem promerentur, insidias quidam suspicati, tumultum excitaverunt: ac repente omnes, nullo certo duce, in Palatium currerunt, eadem senatus flagitantes: repulsisque tribunorum, qui inhibere tentabant, nonnullis & occisis, sicut erant cruenti, ubinam Imperator esset, requirentes, ¹ perruperunt in triclinium usque, nec nisi viso destiterunt. Expeditionem autem inpigre atque etiam praeproperè inchoavit: nulla, ne religionum quidem, cura, sed & ² motis, nec dum conditis ancilibus, quod antiquitus infaustum ³ habetur: & die, quo cultores Deum matris lamentari & plangere incipiunt: praeterea adversissimis auspiciis. Nam & ⁴ victima Diti patri caesa litavit: quum

tert. praebat *inanibus*. Sed quid *remitti* significet, explicat nemo. R. Stephanus edidit *praemitique*, adplaudente Burmanno. Cl. Ernesti sumit pro simplici *mitti*: ut saepe *recipere* pro *capere*, & alia. V. cum ad Aug. C. 1. 78. At exemplum in hoc verbo desideres. Quid ergo, si reponas *demittique*, i. e. secundo fluvio deferri sive devehi Ostiam? Adi me ad Front. L. III. C. 14. §. 4. *pecora secunda aqua demisit*. Dein pro *ea* prave in Edd. sec. xv. est &, & mox non habent *ac*. Tum concurrerunt non male Vind. sec. Cort. cum uno Torrent. *esset Imp.* Vind. sec.

¹ *Perruperunt.*] Vindob. uterque, Cort. cum duobus Pulm. Torr. Burm. & Edd. Vett. usque ad Basil. *pror.* perpetua confusione. Sed *perrumpi* dicitur locus, in quem vi fit introitus, *prorumpi*, ex quo vi exitus datur, aut in quem porro & late excurritur. *nisi* abest a Vind. pr. *etiam* a Vind. sec. in quo & Periz. *incobavit*.

² *Motis nec dum conditis ancilibus.*] Recte Beroaldus interpretatur de tempore, quo ancilia cir-

cumferebantur a Saliis. Circumferebantur enim per triginta dies: tum enim dicebantur moveri, condi vero, cum post diem trigelimum reponerentur in templum Martis. Hoc omne vero tempus religiosum erat, & infaustum habebatur rebus gerendis. Liv. Lib. XXII, 33. *stativa deinde ad Hellespontum aliquamdiu habuerunt: quia dies forte, quibus ancilia moventur, religiosi ad iter inciderant.* Pro *haberetur* Salmas. Cod. *habetur*. GRAEV.

³ *Haberetur.*] *Habetur* S. GRON. Sic & Polit. Palat. tert. & Exc. Cujac. Totum verbum Grutero suspectum est. Sed ab antiquo usque tempore infaustum est habitum adhuc Suetonii aetate, & deinceps; quamdiu ille mos ancilia movendi duravit. Praeterea nulla est ratio, cur hic subjunctivo modo usus fuisset auctor. Quare *habetur* placet mihi, sicut & Ernestio, cujus argumenta, a seqq. praesentis temporis verbis desumpta, me tamen haud movissent. Adi ad Claud. C. 34. *nec dum c.* Edd. Rom. & mox *adversis*.

⁴ *Victimas Diti patri caesas litavit.*]
D d d

quum tali sacrificio contraria exta potiora sint. Et primo egressu inundationibus Tiberis retardatus, ad vicesimum etiam lapidem ruina aedificiorum praeclusam viam obfendit.

IX. Simili temeritate, quamvis dubium ¹ nemini esset, quin trahi bellum oporteret, quando & fame & angustiis locorum urgueretur hostis, quam primum tamen decertare statuit: si-
ve inpatiens longioris sollicitudinis, speransque ante Vitellii adventum profigari plurimum posse: si-
ve impar militum ardori, pugnam deposcentium. Nec ² ulli pugnae adfuit, substititque ³ Brixelli. Et tribus quidem, verum mediocribus proeliis, apud Alpes, circaque Placentiam, & ⁴ ad Castoris, quod loco nomen est, vicit:

vit.] Stultissima est haec lectio, quae in omnibus recentioribus extat editionibus. Victimae litant, non litantur. Verissime vero Salmasianus codex & Roberti Stephani editio: *vicima Diti patri caesa litavit.* hoc est, bona in illa signa apparuerunt, laeta portendentia. *Contraria exta* sunt adversa significantia. GRAEV. Recte: ac Medic. sec. cum Exc. Cuj. & Voss. accedit Memmiano. Gronovius etiam vetustam lectionem *vicimas caesas* retinuit. Vide ad Aug. C. 96. *sacrificio non litante.* & deest Edd. Mediol. Sabell. Ber. Cald.

¹ *Nemini esset.*] Vind. pr. Periz. Edd. sec. xv. aliaeque *esset nem.* & post *fame* male deest Edd. Sab. Cald. Mediol. *tamen* non agnoscunt Medic. sec. a m. pr. & Ed. R. Steph. V. ad Galbae C. 3. *Vitelli* Med. tert.

² *Illi pugnae adfuit.*] Quenam est illa pugna, cui non adfuit: num illa novissima, cum res in discrimen veniret? an una harum trium levium, quas commemorat? Nugae. Scribe ex codice Salmasia-

no: *nec ulli pugnae adfuit.* GRAEV. *Ulli.* Ita MS. S. vulgo *illi.* GRON. *ulli* habet quoque Medic. sec. cum Exc. Cuj. Voss. Nec male Urf. Cod. cum Ed. Bas. tert. *ille.*

³ *Brixelli.*] Sic rescripti ex Salmas. Corfendone. Alv. Nonii Codd. nec non priscis Edd. prima Romana, Ald. Manut. & Rob. Steph. Ptolemaeo etiam *Βριξελλοι*, sicut & antiquae membranae Pliniana. Vulgati vero libri aequae, ut Suetonii, *Brixilli.* GRAEV. MSS. O. per *e* efferunt hoc nomen, item Edd. O. praeter Casaubonianam A. 1610. ad quam Salmasius Memmiani Codicis excerpta adscripsit: in ea enim editur *Brixilli*: ut vulgo in Plutarcho. Sed vide Cluver. L. 1. Ital. Ant. C. 28. p. 281.

⁴ *Ad Castoris.*] Medicei tres, Polit. Vind. pr. Hulf. & aliquot Casaub. *ad Castros.* Videtur verius esse *Castores*, vel *Castoras*. Tac. L. 11, 24. *locus Castorum vocatur.* Oros. L. VII. C. 8. *locum, quem Castores vocant*: Sic enim MSS. non *Castoris*. Dictus forsan ita a duobus collibus ovatis instar cassidum

vicit : novissimo maximoque apud ¹ Betriacum fraude superatus est ; quum spe colloquii facta , quasi ad conditionem pacis militibus eductis , ex improviso , atque ² in ipsa consalutatione , dimicandum fuisset : ac statim moriendi inpetum cepit : ut multi , nec frustra , opinantur , magis pudore , ne tanto rerum hominumque periculo dominationem sibi adserere perseveraret , quam desperatione ulla , aut diffidentia copiarum : quippe residuis , integrisque ³ etiam nunc , quas secum

Castoris & Pollucis , qui sexcenties uno nomine plurali *Castores* vocantur , ut notum. Dein mallet , si MSS. addicerent , inducere quod. Pronomen illud passim intruserunt librarii , connexionis gratia ; cum multo elegantius absit : ut multis locis viri docti probarunt : & MSSorum auctoritate delendum quoque in Appuleji L. I. p. 4. 18. 24. 35. L. III. p. 47. L. VIII. p. 173. L. XI. p. 244. Ed. Pric. V. Comm. ad Liv. L. I. 20. XI. 57. xxxiv. 56. Heins. ad Ovid. Fast. L. III. vs. 387. Plura alias. Dein novissimoque maximo Edd. sec. xv. exceptis Rom. & Ven. pr.

¹ *Betriacum*.] Cur non meliores libros , quos sic habere Casaubonus testatur , sequamur , cum inferius illos secuti simus , in Vitell. 10. *De Betriacensi victoria* , & *Othonis exitu*. & Cap. 15. *Hinc Betriacenses copias*. in Vespas. C. 5. *Acieque Betriacensi*. Sic ubique meliores libri. GRAEV. *Betriacum* S. GRON. Sic quoque Medic. pr. tert. *Beciacum* sec. cum Ed. Rom. pr. *Betriacum* etiam Pulm. Codd. in aliis *Bebriacum* cum vulgo , vel *Hebriacum* : sed Polit. *Bedriacum*. Vera est scriptura , sive per *d* , sive per *t*. Adi Comm. & ad Tacit. L. II. H. 23. Joseph. L. IV. B. J. C. 9. §. 9. Eutropium , Orosium , alios.

² *In ipsa consalutatione*.] Praeter duos Torrentianos , MSS. tres ,

Salmas. Corfendonc. Alvar. Non. & prima edit. Rom. *in ipsa consalutatione*. hoc est , dum deliberabant & consultabant de pacis conditionibus , quod merito non displicuit Torrentio. Vide Tacit. II. Hist. 41. GRAEV. *Consultatione* S. GRON. Sic & Medic. pr. Polit. Vind. uterque , Cort. Periz. Harl. Voss. Edd. sec. xv. aliaeque. Primus Beroaldus *consalutatione* protulit : & recte ; quia magis convenit aliorum relationi. Alioquin a codicibus non recederem : nam ante colloquium , dum audiri & reddi parabantur conditiones , interruptus est congressus , ut e Tacito liquet : sed qui pacis colloquium ait propositum a parte Othonis. At mox idem C. 42. & Plutarch. p. 1071. narrant , eductis (non *reductis*) jam militibus , rumorem ortum , quod vellet Vitelliani duces ad Othonianos transire , & hinc Othonianos , omisso pugnae ardore , ultro salutasse Vitellianos , sed spe deceptos fuisse. Vide etiam Ernestium. *ex ipsa cons.* Vind. sec. Cort. *propositum cepit* Vind. pr. a m. pr. male.

³ *Etiam nunc*.] Probo scripturam codicis F. Ursini : *integrisque etiam tunc*. GRAEV. At consule potius Burmannum : item Comm. ad Liv. L. III. C. 6. L. xxxvii. C. 4. §. 9. Lucan. L. viii. 41. Caes. L. vi. B. G. C. 40. *nec victis* Medic. tres , Polit. Cort. duo Burm. Periz. pro & *ne* :
D d d 2

cum ad secundos casus detinuerat, & supervenientibus aliis e Dalmatia, Pannoniaque & Moesia: ne victis quidem adeo afflictis, ut non in uitionem ignominiae quidvis discriminis ultro, & vel solae subirent.

x. Interfuit huic bello pater meus Suetonius¹ Lenis, tertiae decimae legionis tribunus angusticlavius. Is mox referre crebro solebat, Othonem etiam privatum usque adeo detestatum civilia² arma, ut, memorante quodam inter epulas de Cassii Brutique exitu, cohorrerit: nec³ concursurum cum Galba fuisse, nisi confideret, sine bello rem transigi posse: tunc ad despiciendam vitam exemplo manipularis militis concitatum: qui quum cladem exercitus nuncia-
ret, nec cuiquam fidem faceret, ac nunc men-
da-

ut in Vitell. C. 2. & saepe. *nec quidem v.* Edd. Rom. a Dalm. in iisdem & 2 Burm. Mox & exsulat a Vind. sec. Cort. Periz.

¹ *Lenis.*] *Laetus* S. GRON. Sic etiam in tribus Mediceis, Copes. & Voss. ac Corsendon. non autem Perizon. in illo enim clare est *Lenis.* in Vind. pr. *Letus.* R. Stephan. praetulit *Laetus*: quod & in aliis libris reperiri testatur Casaubonus; fuitque multis Romanis gentibus cognomen: ut docent Inscriptiones: unde incertum fit, quid hoc loco praestet. Mox pessime *Augusticlavius* MSS. & Edd. Vett. plurimi. *decimae tertiae* Vind. pr. *tertidec.* sec. Adi Comm. & Hieron. Boffium de lato clavo Synt. 18. *iste* Medic. sec. Harl. Edd. sec. xv. praeter Rom. in quibus & MS. Periz. *solebat, crebro O.*

² *Arma.*] Ita dedit Casaubonus e suis sine dubio Codd. Non discrepat enim Memm. & accedunt ei lectioni Politian. Vind. sec. Cort. in ceteris *bella*: quod magis sapit

glossam, quam vice versa. Utrumque in nostro occurrit. Confer Burm. *Cassi* Med. pr. tert. *cohorrerit* Polit. Vind. pr. Corsend. & alii cum Edd. Rom. pluribusque. Sed recte Torrent. adtulit locum Tib. C. 21. *nisi cohorescit corpus meum.* Valer. Max. L. v. C. 7. Ext. 2. *Exciderunt lacrimae juveni, cohorrui corpus, dilapsum diadema est.* Cic. L. v. ad Att. Ep. 21. *Cohorrui primo. Erat enim interitus civitatis.* L. vii. Ep. 1. *Cohorrui me, quod tuae litterae de legionibus Caesaris adferrent.*

³ *Concursurum.*] Male explicant nonnulli, & in his Pitiscus *adversus Galbam proelium initurum.* Illi expositioni reclamant sequentia, bene sana tamen. Significat, ex aemulatione Imperii cum eo conflicturum fuisse per suam factionem, five certamen de imperio suscepturum, vel simul ad rapiendum imperium cum eo concurrisse. Adi Burm. & Ernest. *transigi potuisse* Edd. Rom. Dein *occubuerit* Vind. pr. *illis & omnis* Medic. tert.

dacii, nunc timoris, quasi fugisset ex acie, argueretur, gladio ante pedes ejus incubuerit. Hoc viso proclamasse eum, aiebat, *non amplius se in periculum tales, tamque bene meritos conjecturum.* Fratrem igitur, fratrisque filium, & singulos amicorum cohortatus, ut sibi quisque pro facultate consuleret, ab amplexu & osculo suo dimisit omnes, secretoque ¹ capto, binos codicillos exaravit, ad sororem consolatorios; sed ² & ad Messallinam Neronis, quam matrimonio destinarat, commendans reliquias suas & memoriam. Quidquid deinde epistolarum erat, ne cui periculo aut noxae apud victorem forent, concremavit. Divisit & pecunias domesticis ex copia praesenti.

xī. Atque ita paratus, intentusque jam morti, tumultu inter moras exorto, ut eos, qui discedere & abire ³ coeptabant, corripere quasi desertores, detinerique sensit: *Adjiciamus*, inquit, *vitae & hanc noctem*, his ipsis, totidemque verbis, vetuitque, vim cuiquam fieri: & in

¹ *Captato.*] *Capto* S. GRON. Item Medic. sec. a m. pr. Exc. Cuj. verissime: non enim inhiavit occasione solitudinis, eamque speculatus quaesivit: sed jussis abire omnibus secretum locum cepit sive sumsit pro arbitrio: quare sic cum Ernestio rescripti. *capito* Exc. Voss. *sceptroque* ridicule Ed. Camp.

² *Et.*] Abest a MS. S. GRON. Uti etiam a Medic. sec. tert. Periz. a m. pr. Harl. & Edd. sec. xv. praeter Rom. secundam, aliisque. Melius *sed* expungas. V. Torrent. & Ernest. Dein rescripti *destinarae* fide Mediceorum trium, Polit. Coepes. Vind. utriusque, pro *destinaverat*. Mox q. inde Vind. sec. Cort. & ex copia Edd. Rom.

³ *Coepitant.*] Uti in nonnullis Torrent. Casaub. & Burm. libris, ita etiam in Medic. pr. tert. & marg. Gryph. exaratur *captabant*; & hinc e glossa in Vind. pr. *tentabant*. Sed male, ut opinor, id Boxhornio placuit. Frequentes discedere & abire jam incipiebant, hinc pro desertoribus correpti: ut Plutarch. & Tacitus docent. *coepi* autem vel *coepo abire* idem est, ac simpliciter *abire*: ut sexcenties occurrit. V. ad Front. L. 11, 4, 10. Passim hic errant librarii. Adi N. Heins. ad Sil. L. 1x, 320. Drak. ad Liv. L. vi. C. 27. §. 4. *tamquam desertores* Vind. sec. a m. pr. iis ipsis Edd. qdd. *totidem* v. Periz. Edd. Rom.

in serum usque patente cubiculo, si quis adire vellet, potestatem sui praebeuit. ¹ Post hoc sedata siti gelidae aquae potione, adripuit duos pugiones, & explorata utriusque acie, quum alterum pulvino subdidisset, foribus ² adopertis artissimo somno quievit. Et circa lucem demum expergefactus, uno se trajecit ictu infra laevam papillam: inrumpentibusque ad primum gemitum, modo celans, modo detegens plagam, examinatus est; & ³ celeriter (nam ita praeceperat) funeratus, ⁴ tricesimo & octavo aetatis anno, &

¹ *Post haec.*] *P. hoc S. GRON.* Item tres Medicei, Vind. pr. Copes. recte. *Potione aquae* Edd. Rom. *aquae* deest Periz Vide Burm. Plura dicam ad Apul. L. 11. Met. p. 31. *aqua calida injecta.*

² *Adopertis.*] Vindob. pr. cum Edd. aliquot intermediis *adaper-*
tis: quod minus bene ex verbis *patente cubiculo* revocavit Cl. Burmannus. *In serum patuit cubiculum*; sed tunc sitim levavit, duorum pugionum alterum pulvino subiecit, & intro vocatis domesticis pecuniam pro meritis distribuit. Hinc, dimissis omnibus, clausis foribus, arcte dormivit, ita ut cubicularii foribus adstantes stertentem audiverint: Sub lucem libertum ad se vocavit, eoque dimisso rursus solus se vulneravit, & ad gemitum *irrupere* illi, qui foribus clausis eum audiverant. Sic diserte referunt Plutarch. p. 1074. Tac. L. 11. C. 49. V. & Xiphil. p. 733. Turn. L. xxiv. Adv. C. 41. & Ernest. Ceterum Hadr. Valesii conjecturam *artissimo* adjuvat Vindob. pr. sed nil mutandum bene monuit Burmannus ex Aug. C. 16. *tam arto repente somno devinctus.* Cic. de Invent. L. 11. C. 4. *postquam illos artius jam, ut fit, ex lassitudine dormire sensit.* in Ner. C. 46. *artissimae tenebrae.* ubi eadem, ut perpetua illarum

vocum, est varietas.

³ *Celeriter, nam ita praeceperat, funeratus.*] Lectio, quae extat in editione Rob. Stephani, de qua Casaubonus, est a Fulvio Ursino, is enim sic legendum esse coniecit ex vulgata *apud Veliternam.* GRAEV. *Celeriter, nam.* Confirmatur haec unice vera lectio a Mediceo pr. tert. Polit. Vind. Cort. Brixelli enim funeratus est. *apud Culiter-nam* Medic. sec. *apud Velinternam* Vind. pr. *apud Culciternam* Ed. Rom. pr. Adi Comment.

⁴ *Tricesimo & octavo, &c.*] Sic MSS, & Edd. Vett. non xxxvi i i. & xcv. licet elegantius foret *octavo & trices.* ac *quinto & nonag.* ut saepissime monitum. Vind. pr. & sec. in marg. Cort. cum Edd. Rom. aliisque *quingagesimo* vel *L.* ineptissime. Suo autem more noster, (& quicum sequuntur) comprehendit annum, quo natus est, & quo obiit. Alioquin Otho habuit modo annos xxxvi, menses xi, dies xx. natus iv. Kal. Maji, sive 28. Aprilis A. DCCCLXXXV, & obiit xv. Kal. Maji, sive 17. Aprilis A. DCCCXXII. V. Cap. sec. Xiphil. p. 733. Plut. p. 1069. Zon. L. xi. C. 15. Aur. Vict. Epit. Hinc Tacit. ait XXXVII, aetatis anno obiisse, L. 11. H. C. 49. ubi vide Savil. & Ryck. Hinc etiam ejus imperio tribui nequeunt plures, quam 93. dies, quod iniit xviii. Kal.

& ¹ nonagesimo & quinto Imperii die.

XII. Tanto Othonis animo nequaquam corpus aut habitus ² competiit. Fuisse enim ³ traditur & modicae staturae, & male pedatus, scambusque. Munditiarum vero paene muliebrium: vulso corpore: galericulo capiti propter raritatem capillorum ⁴ adaptato & adnexo, ut nemo ⁵ dinosceret. Quin & faciem quotidie rafita-

Kali Febr. seu 15. Januarii. Consule cum Graevio Casaub. Prave in Aur Vict. de Caesar. ponuntur LXXXV. dies.

¹ XCV. Imperii die.] Accuratiores Xiphilinus & Zonaras, qui xc. tantum dies tribuunt Othonis imperio. Tacitus enim Lib. II. Histor. Othonis mortem Romae nuntiata tradidit, dum Cereales ludi ex more spectabantur. Hi ludi tertio Idus Aprilis inchoabantur, & XIII. Kal. Maji, id est, XIX. Aprilis finiebantur, ut id docet vetus Kalendarium a Lambecio publicatum in Caesarea bibliotheca. Otho Betriaci igitur periit ante xx. Aprilis, alioqui dum ludi Cereales celebrabantur, Romae nuntiari non potuisset, cum Romam inter & Betriacum longa via intercedat, cui percurrendae dies unus atque alter fuit impendendus. Ostendit hoc quoque Josephus L. V. de bello Jud. C. 8. cum ait, Othonem tres menses & biduum tenuisse imperium, hoc vero contigisse XVI. Aprilis. Id confirmat quoque Clemens Alexandrinus, qui Othoni tribuit menses tres, sic enim emendavit Casaubonus, diem unum, qui diem mortualem excludit. Jam Vitellius, cum Kalendis Januariis hujus anni exercitus superioris Germaniae rupisset Galbae imagines, & in acta senatus jurasset, die postero Vitellius Imperator fuit consalutatus, Tac. I. Hist. Inde Otho, qui Galbae successerat, se ipse interfecit, cum regnasset biduum & tres men-

ses. GRAEV.

² Competiit.] Medic. tres, Polit. cum tribus Burm. competit.

³ Traditur &c.] Et m. st. & m. ped. cambusque traditur S. GRON. Verbum traditur sic postponitur etiam in Medic. pr. tert. Vind. sec. Copes. tribus Palatinis, ac Noniano. Pulmannus autem, ex auctoritate Turnebi L. V. Advers. C. 1. & Cod. Corfend. cambusque, primus pro calvusque edidit scambusque, confirmantibus Torrentio, Casaubono, Grutero, Salmasio & MSS. Nostri omnes calvusque retinent, male, nisi quod in Medic. sec. sit vel calvus campusque. Dein mundiciarum Medic. tres. vero abest a Vind. pr. galericulo Medic. pr. galero Vind. pr. quod magis in usu: ut in Ner. C. 26.

⁴ Adaptato.] Adoptato S. GRON. Item Medic. tert. a m. pr. Polit. & Hulf. male adaptare in Digestis & Onom. Latino occurrit.

⁵ Dinoscere.] Dinoscere S. GRON. Neque aliter Medic. sec. tert. tres Burm. qui & sic cum Edd. Rom. aliisque exhibuit. Eum vide hic, & ad Ovid L. XI. Met. 835. Non enim sic modo in posterioribus scriptoribus di est praefendum cum Munkero ad Fulgent. p. 3. Sed & illa Orthographia antiquioribus vindicanda; utpote ubivis occurrens in vetustioribus membranis, quas viri docti consuluerunt: sicut & ego ita in Codd. quam plurimis Horatii, Juvenalis, Appuleji &c. reperi.

fitare, ac pane madido ¹ linere consuetum: idque instituisse a prima ² lanugine, ne barbatus umquam esset: Sacra etiam Isidis saepe in lintea religiosaque veste propalam celebrasse. Per quae factum putem, ut mors ejus, minime congruens vitae, majori miraculo fuerit. Multi praesentium militum cum plurimo fletu manus ac pedes jacentis exosculati, *fortissimum virum, unicum Imperatorem* praedicantes, ibidem statim nec procul a rogo vim suae vitae adtulerunt. Multi & absentium, accepto nuncio, prae dolore armis inter se ad internecionem concurrerunt. Denique magna pars hominum, incolu-
mem

¹ *Linere.*] Vind. uterque, Cort. Periz. Harl. Hulf. & Edd. sec. xv, excepta Romana Andreae, cum nonnullis aliis *linire* exhibent; atque ita variant ubique MSS. Plerumque tamen vetustiores, ut hic, tertiam conjugationis formam ostendant; eamque cum Burmanno, Heinsio ad Ovid. L. III. Art. 232. Drakenb. ad Liv. L. XXI. C. 8. praefero. Plin. L. XIII. C. 3. *Stypsin adpellantes*, *linique jam, non solum perfundi, gaudent.* Sic enim in veterrimo Leid. cum Edd. optimis; in aliis *liniri*. Vitruv. L. VII. C. 3. *luto quum liniuntur.* At in membranis Voss. utrisque, Franeq. *linuntur.* In iisdem tamen Vossianis L. VIII. C. 7. *Coagmenta calce inlinienda*: ut saepissime in compositis. Sed vetustissimi carent *linire*: ut in Plinio rursus L. XI. C. 6. *alvum ut quodam tectorio inlinunt.* dant foliae veterrimae membranae Leidenses, item C. 20. L. XIII. C. 15. 22. *Converberatam faciem inlinens sibi cum ture ceraque*, ubi in MSS. O. est *converberata facie inlin. sic cum.* Hinc lego *converberatae faciei inlin. sucum.* L. XX. C. 17. *Phreneticis illinivit recens cum polenta.* ubi in Voss. pr. *inliniant vel rec.* Sed Leid. pr. *linunt vel r.* Vere. Eadem confusio

L. XXV. C. 11. L. XXX. C. 11. Sed integerrimi Codd. dant *inlinere.* Et sic vacillant librarii in aliis locis. Colum. L. IX. C. 11. *Loculamentum perliniat intrinsecus.* Verum optimae membranae Sangermanenses praestant *perlinat*: quamvis & alibi *linire, illinire, & oblinire* servant. Semper certe scribendum *inlitus*, non *inlinitus*, quod in MSS. non invenias: nam in Colum. L. IX. C. 5. ex eodem aliisque Codd. est legendum *luto Punico frondibus inlitis*: ut jam monuit N. Heins. L. I. Advers. C. 1. In eodem L. XII. C. 8. *Adjicito & misceto; deinde operculo inposito & oblinito, non ante aperueris ollam.* lege ex iisdem membranis *adj. & m. Operculo deinde inposito, oblinito. Non ante autem ap.* Confer C. 10. 15. *Adjicito, & opercula picata inposito, & gypso linito &c.* ibid. *picata opercula gypso linunt.* Adde C. 28. 29. &c. Quare neque in compositis, ut ut alii dissentiant, facile admiserim quartam conjugationem; sicut nec *arcessire* pro *arcessere.* Adi Burm. ad Quintil. Declam. XIII. C. 6. & supra ad Ner. C. 26. p. 57. *esset umquam* in Edd. Rom.

² *Lanugine.*] *Languine* S. GRON. In eodem deest *ne.* Dein *maior* Me.

mem gravissime detestata, mortuum laudibus tulit: ut vulgo jactatum sit etiam, Galbam ab eo non tam dominandi, quam Reip. ac libertatis restituendae causa interemtum.

Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. & tres Burm. cum Edd. Rom. quod ne temere spernas, docet nota Burmanni, & in primis Dukeri ad Flor. L. 11. C. xi. *Adligati miraculo quodam fuere. Mox exosculati sunt Vind. pr. internitionem Med.*

pr. tert. Polit. Periz. & alii cum Edd. sec. xv. pluribusque: ut C. 8. ubi vide. In fine *etiam* abest a Vind. sec. Cort. Quidam distinguunt *jactatum sit, etiam Galbam*. Post *interemptum* Vind. pr. addit & *ce-tera*.

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER SEPTIMUS.

A. VITELLIUS.

CAP. I.

Vitelliorum originem alii aliam, & quidem diversissimam, tradunt; partim veterem & nobilem; partim vero novam & obscuram, atque etiam sordidam. Quod ego per adulatorem obrectatoresque Imperatoris Vitellii evenisse opinarer: nisi aliquanto prius de familiae conditione variatum esset. ² Exstat Q. Fulgii ad Q. Vitellium, divi Augusti quaestorem, libellus, quo continetur, Vitellios, Fauno, Aboriginum rege, & Vitellia, quae multis locis pro numine coleretur, ortos, toto Latio imperasse. Horum residuam stirpem ex Sabinis transisse Romanam, atque inter patricios adlectam: indicia stirpis ³ mansisse diu, viam Vitelliam ab Janiculo ad

¹ **L**IB. VII.] *De Vitellio Lib. IX.* Medic. tert. V. ad Oth. init. A. est in nullo Cod. Mediceo, neque multis aliis. *Vitellius Caesar* Vind. sec. Cort. Dein *ac etiam* Vind. sec. *Vitelli* Med. tert. cum Edd. Mediol. Ven.

² *Exstat Q. Eulogii.* Extetque *elogi* S. GRON. *Extatque elogi vel elogi* est in MSS. O. & Edd. ante Casaubonum. in Vind. sec. *Extat elogi.* Quod sub hac scriptura nomen lateat, nemo facile certo dixerit, nisi arcessitis aliunde monumentis adjutus. *Elogii libellum* Latine tamen recte dici, etiam non

puto. Casauboni conjecturam Q. *Eulogii* vel *Eclogii*, quod malim, probavit summus G. J. Vossius de Hist. Latin. L. I. C. 20. Aequae tamen incognitus est, ac Q. *Longinus*, quem substituere conatus est Lipsius ad Taciti Ann. L. III. C. 56. Dein *cunctis locis* Medic. pr. a m. pr. *imperitasse* Vind. sec. Cort. cum ² Torrent. *inter principes patricios* Vind. pr. Male vero in Edd. Graev. Gron. Burm. post *adlectam* minima tantum ponitur distinctio, seu incisio.

³ *Diu mansisse*] *Mansisse diu* S. GRON. Eum ordinem restitui, auctoribus

ad mare usque ; item ¹ coloniam ejusdem nominis , quam gentili copia adversus ² Aequiculos tutandam olim depoposcissent : tempore deinde Samnitici belli praesidio in Apuliam missio , quosdam ex Vitelliis subsedisse Nuceriae : eorumque progeniem longo post intervallo repetisse urbem , atque ordinem senatorium.

II. Contra , plures auctorem generis libertinum prodiderunt. Cassius Severus , nec minus alii , eundem & futorem veteramentarium : cujus filius sectionibus & ³ cognituris uberius compendium nactus , ex muliere ⁴ vulgari , Antiochi

ribus MSS. Torrent. tribus Burm. Mediceis, Vindobonentibus, & Edd. Rom. *Vitelliam viam* Medic. pr.

¹ *Colonium.*] De qua vide ad Liv. L. v. C. 29. non confundenda cum alia urbe *Vitellia*, sive *Vitella* potius ; cujus mentio apud Liv. L. 11. C. 39. ubi consule viros doctos.

² *Aequiculos.*] Ed. R. Steph. *Aequicolos* ; ut semper vulgo apud Livium : verum cum non per *la*, sed *lus* terminetur vox, Cluverius censet potius scribendum *Aequiculus* ; uti etiam saepe in MSS. Livii, unde deinceps *Aequiculanus*. V. Drak. ad L. 1, 32. 111, 25. x, 13. Adi & Heins. ad Virg. L. vii, 747. gens *Aequicula*. Promiscue *o* & *u* adhibita censet Cellarius L. 11. G. Ant. C. 9. p. m. 495. Variant etiam Inscriptiones. V. Grut. p. CDLXXXII. 9. Gud. p. 14, 9. LXXXIX. 5. De Nuceria Apula, quae rectius dicitur *Luce-ria*, adi Cluver. L. iv. Ital. Ant. C. 12.

³ *Cognituris.*] Verissimam hanc sectionem, quam bene Steph. Pulm. &c. receperunt, confirmant omnes Medicei, Voss. Polit. & varia lectio Vind. pr. & optime explicuit Gronovius, emtionibus bonorum hastae subjectorum non modo, sed & delationis ad fiteum praemiis per causam ejus curae voluntario agenda,

divitem factum. Adi Lib. iv. de Pec. Vet. C. 3. Graev. ad Cic. L. 111. in Verr. C. 60. Henr. Brenem. ad L. Remmiam Cap. 4. & qui plures hic laudantur. *futuris* quoque in Vind. pr. *consuturis* Vind. sec. Cort. inepte. Supra *segitonibus* Polit. *segitonibus* Med. tert.

⁴ *Vulgari.*] Explicant viri docti de muliere, quae sui copiam pluribus fecerit, nec tamen se *palam* prostituerit : de qua differentia adeatur etiam Abramus ad Cicer. pro Coelio C. 16. *quae se omnibus pervulgaret, quae haberet palam decretum semper aliquem.* Vide & Duker. ad Liv. L. x. C. 23. Nec refragor. Suspiciari tamen quis posset, an non hic sumi praestet pro una e vulgo, & ex humili plebe, atque libertini, furnos pauperrimis locantis, filia, quam duxerit futoris iste filius, vel pro uxore habuerit. Haesisse certe videtur Berneccerus in indice. Et meretrices non *vulgares*, sed *vulgatas* vocat in Domit. C. 22. neque nomen patris docet, non fuisse eam humilis loci : ut ait Cl. Ernesti. *Anthoci* Ed. Rom. pr. *Anthioci* Vind. pr. *genuit* sec. & Cort. in quo & *funariam*, male. Dein nota *procuratorem rerum Augusti*, vel *Augustalium*, sive rei ejus privatae : vulgo enim non addunt *rerum*. Tum cognomine Medic. pr. Vindob. sec.

chi cujusdam, furnariam exercentis, filia, equitem Rom. genuerit. Sed quod discrepat, sit in medio. Ceterum P. Vitellius domo Nuceria, five ille stirpis antiquae, five pudendis parentibus atque avis, eques certe Romanus, & rerum Augusti procurator, quatuor filios amplissimae dignitatis cognomines, ac tantum praenominibus distinctos, reliquit, ¹ Aulum, Quintum, Publium, Lucium. ² AULUS in consulatu obiit, quem cum Domitio, Neronis Caesaris patre, inierat: ³ praelatus alioqui, famosusque coe-

sec. Cort. V. Oth. C. 1. Post hanc vocem *reliquit* ponitur in Periz. Edd. Rom.

¹ *Aulum &c. & Lucium.*] *Aul. Q. P. L. Aulus* in S. GRON. Sic in multis est MSS. & Ed. R. Steph. aliisque. In nullo autem est copula; uti nec in Edd. sec. xv. pluribusque: quare eieci.

² *Aulus in Consulatu obiit, quem cum Domitio Neronis Caesaris patre inierat.*] At hoc falsum est. Nam Camillus Scribonianus Consulatum iniit cum Cn. Domitio Ahenobarbo anno U. C. 785. uti constat ex Dionis Lib. 58. & Taciti vi. annal. Camillo vero, cum hostis publicus declaratus esset Sc. & a militibus interfectus, substitutus fuit Kal. Jul. A. Vitellius, ut ex Nolana tabula apud Gruterum ostendit praestantissimus Norisius. In illa enim sic legitur:

CN. DOMITIUS. AHENOBARBUS. COS.
SUF. KAL. JUL. A. VITELLIUS. COS.

Existimat autem idem Norisius consulatum iniisse Vitellium cum Domitio, idem Suetonio hic denotare, quam Collegam habuisse Domitium in Consulatu, non eadem die simul auspiciatum esse cum Domitio

magistratum. Sed hanc interpretationem vis locutionis *inire Consulatum* non fert, quae nunquam aliter, quam de magistratuum auspicio five initio ponitur. Igitur hoc quoque lapsibus Suetonii adscribendum. GRAEV. Scivisse auctorem, Camillum cum Domitio A. DCCCLXXXV. fuisse Consulem ordinarium, patet clare ex Oth. C. 2. *inierat* ergo hic dicitur respectu Vitellii, non Domitii, cuius nomen tantum ostendit, Consulatum ab Vitellio initum, nec diu gestum fuisse eo anno, quo Domitius etiam consul erat. Consule omnino Burmannum, item Ernest. post Norisium in Epist. Hypatica.

³ *Praelatus alioqui.*] Codex Salmasii *praelatus alioqui*. Corsendonensis, Alvari Nonii MSS. Rob. Steph. & Manut. Edd. *praelatus eloquio*. GRAEV. *praelatus eloquio* in Medic. sec. a m. pr. Vind. sec. Cort. cum tribus Burm. & Edd. sec. xv. aliisque. *praelatus alioquin* Vind. pr. Copes. *praelatus alioquin* Medic. pr. tert. *praelatus alioqui* Polit. Sed vulgata est in Bas. S. Gryph. Pulm. &c. Cl. Burmannus conjicit legendum *praelatus Claudio*, seu *Clodio*, ex Claud. C. 5. Verum is illo anno dudum secesserat, dignitatis spe abjecta, ad otium, & delitescere: atque illi praelati sunt etiam alii. Et si ita legas, nequaquam

coenarum magnificentia. QUINTUS ¹ caruit ordine, quum auctore Tiberio secerni minus idoneos senatores, removerique placuisset. PUBLIUS, Germanici comes, Cn. Pisonem inimicum, & interfectorem ejus, accusavit condemnavitque: ac post praeturae honorem inter Sejani conscios adreptus, & in custodiam fratri datus, scalpro librario venas sibi incidit: nec tam mortis poenitentia, quam suorum obtestatione, obligari, curarique se passus, in eadem custodia morbo periit. LUCIUS ex consulatu Syriae praepositus, Artabanum Parthorum regem summis artibus, non modo ad colloquium suum, sed etiam ad veneranda legionum signa pellexit. Mox cum Claudio principe, ² duos insuper ordina-

quam cohaerent sequentia *famosusque* &c. uti vidit quoque Ernestius. Supra in Ner. C. 30. *praelatos* habuimus. *Alioqui* vel *alioquin* (V. ad Tib. C. 71.) significat *cetera*, & quod ad quotidianam vitae rationem, ac consuetudinem moresque pertinet: quo sensu passim *alioquin* inserit Appulejus. V. L. 11. init. bis. item p. 26. 32. L. 111. p. 46. L. 14. init. & p. 69. L. v. p. 102. 119. L. viii. 158. &c.

¹ *Caruit ordine.* Satis obscure dictum pronunciat Lips. ad Tac. Ann. L. 11. C. 48. Hinc forsan Torrentius ait, *caruisse* nove dictum eo quo dejectus sit. At vide Burm. & Nep. Pelop. C. 1. *pulsus patria caruit.* *Ordinem* intelligi Senatorium satis patet e praecedentibus, tum hoc capite, tum fine praecedentis. Dein *interfectores* praeferam Ed. Calder. *consocios* Medic. tert. Sed vide Burm. Tum *detestatione* Vind. sec. Cort. *in aedem custodiae* Medic. tert. Ceterum licet in Tacito legatur L. v. Ann. C. 8. *fratrum*, non dissentit a Suetonio: nam Tacitus ait, Pomponio Secundo aequae ac Vitellio fratrem succurrisse; & utrisque *auxilium*

fuisse in fratrum constantia, qui vades exstiter.

² *Duos insuper ordinarios Consulatus, censuramque gessit.* Extat nummus Vitellii eximius hujus censurae testis, in quo legitur *Vitellius Censor II. SC.* Mirantur viri docti, cur consulatus sit omissus, & solius fiat mentio censurae. Rationem docuit nos Vir dignitate, ingenio, & doctrina maximus Ezech. Spanheimius, quia nimirum Censura est omnium dignitatum apex. Sic & Pollio tradit, Valerianum antea Censorem, postea Imperatorem fuisse, omissa aliarum dignitatum appellatione. Vide pulcherrimum de praestantia & usu numismatum antiquorum opus, cui haec accepta referenda sunt. (T. 11. Diff. xii. p. 475.) GRAEV. ut & Patinum ad haec verba, qui plures nobis numos honori istius censurae dicatos protulit. IDEM in Add. Hinc etiam praeponit Tacit. L. 1. Hist. C. 9. & L. 111. H. C. 66. *ut censuram, ut tres consulatus patris* &c. Alio tanem ordine L. 1. C. 52. *tres patris consulatus, censuram, Collegium Claeſaris.* V. & infra C. 7.

ditarios Consulatus, ¹ Censuramque gessit. Curam quoque imperii sustinuit, absente eo, expeditione Britannica: vir innocens, & industrius, sed amore libertinae perinfamis, cuius etiam ² salivis, melle commixtis, nec clam quidem aut raro, sed quotidie ac palam ³ arterias, & fauces pro remedio fovebat. Idem miri in adulando ingenii, primus C. Caesarem ⁴ adorare ut Deum instituit: quum reversus ex Syria non aliter adire ausus esset, quam capite velato, circumvertensque se, deinde procumbens. Claudium, uxoribus libertisque addictum, ne qua non arte demereretur, ⁵ pro maximo munere a Mes-

¹ *Censuramque.*] *Censuram* Cort. Ed. Cas. 1610. nihilque varietatis e Memm. notavit Salmas.

² *Salivis.*] *Salviis* Cort. *mixtis* Vind. sec. contra *percommixtis* Harl. Edd. Ven. pr. Cald. *permixtis* Edd. Sab. & Ber. *ne clam* Med. pr. tert. cum ³ Burm. & Ed. Gron. ac rectum putat Cl. Ernesti. Sed vide ad Oth. C. 9. *nec vitis quidem.* Vind. pr. *nec raro.*

³ *Arterias & f.*] *Arteria ac fauces,* & mox *adorare* S. GRON.

⁴ *Adorari ut Deum instituit.*] Codex Salmasii *adorare.* Suetonium scripsisse puto: *Primus C. Caesarem adorare ut Deum instituit.* hoc est, primus coepit adorare, ut apud Terentium Hecyra: *Habere orationem instituit.* Liv. Lib. xxvii. Nero non modo suadere, sed summa ope orare instituit, ne consilium suum, quod tutum celeritas fecisset, morando temerarium facerent. Hoc vocabulum etiam Gellio reddendum est, cum in Lib. xii. Cap. i. *puellamque defessam labore ac vigilia somnum capere cognovit, fabulari instituit prolixius.* sic legendum. In editis est: *fabulari instituit.* tum in Lib. xv. Cap. 2. *Hanc (cervam) sibi oblatam divinitus, & instinctam Dianae numine colloqui secum, monereque & docere, quae utilia facta essent, persuadere omnibus instituit.*

scribendum: *persuadere omnibus instituit.* GRAEV. Primum *adorare* cum Cl. Burmanno & Ernestio recepi, ne minus Latine scribat Suetonius: nec tantum Memm. & Ed. Rob. Steph. ita praebent, sed & Politian. Vind. sec. Cort. In altero erravit Graevius hic & in Gramm. C. 23. *componere instituit.* atque ad Cic. L. x. ad Fam. Ep. 16. *instituit*, qui pergit facere; *instituit*, qui incipit. Adi Burm. & quos laudat, item viros doctos ad Liv. L. xxviii. C. 46. ubi videbis, unde erroris fons fuerit Graevio, eaque verba a librariis saepe confusa esse.

⁵ *Pro maximo.*] *Proximo* S. Ita etiam alii MSSi, qui videntur indicare manum Suetonii fuisse *pro summo munere.* Mox *petit & excubandos* S. GRON. Cod. Salm. *proximo*, quod augeat indignitatem, si id populo inspectante factum intelligas. GRAEV. Ut *proximum munus* intelligatur gladiatorium, editum paullo post reversum e Britannia Claudium. Sed cum nusquam pateat, pedes excalciatos fuisse in spectaculis, malim cum Burmanno capere, id petiisse Vitellium a Messalina, domum redeunte, vel potius ad mensam accubitura in triclinio, quando calceos, soleas, soccosque per servorum ministerium fuisse depositos, nemo nescit. Unde etiam

Messallina petit, ut sibi pedes praeberet exalciandos: detractumque focculum dextrum, inter togam tunicasque gestavit assidue, non numquam osculabundus. Narcissi quoque & Pallantis imagines aureas inter Lares coluit. Hujus & illa vox est, *Saepe facias*: quum saeculares ludos edenti Claudio gratularetur.

III. Decessit paralyti altero die, quam correptus est, duobus filiis superstites, quos ex¹ Sextilia probatissima, nec ignobili femina editos Consules vidit, & quidem eodem ambos totoque anno, quum majori² minor in VI. menses successisset. Defunctum Senatus publico funere honoravit: item statua pro Rostris, cum hac inscriptione, PIETATIS IMMOBILIS ERGA PRINCIPEM. ³ Aulus Vitellius L. filius IMP. ⁴ natus est VIII. Kalend. Octob. vel, ut qui-

etiam Ovidius amatori suadet L. II. Art. 211. loco valde adposito

Nec dubita tereti scamnum producere lecto;

Et tenero soleam deme vel adde pedi.

Vitiose igitur, ut saepe solent librarii, scripsere *proximo*. Sic enim & in Medic. tert. duobus Burm. Edd. Rom. Ven. pr. Mediol. pr. petit amplexus sum cum Medic. pr. tert. V. ad Caes. C. 30. item *exalciandos*. Nam sic Medic. tres, Vind. uterque, tres Burm. & Edd. Vett. *praeb. pedes* Vind. sec. Dein ob hujus Med. sec. laudes gratulentur Vind. pr.

¹ *Sextilia*.] Cod Salm. *sestilia*. Sic *Sestius* apud Cic. ex antiquis codicibus restitutum est a viris doctis pro *Sextius*. GRAEV. Per etiam Medic. sec. Vind. sec. Ed. Rom. sec. nam in prima seu Camp. *Sertilia*. V. Torrent. Paullo ante & par. Medic. sec. *sed altero* Vind. sec. Cort.

² *Minor in sex menses*.] Hinc patet, male ab Almeloventio & aliis inter suspectos hujus anni DCCCI.

recenseri Cn. Hosidium Getam & L. Vagellium ex Inscriptione tabulae aeneae apud Reines. Cl. VII. N. XI. & Donium. Cl. II. N. 66. nisi corrupte illic L. Vitellii nomen prodatur. Alioquin referendi videntur ad annum priorem, quo Claudius IV. & Vitellii hujus, atque Imperatoris pater, hoc anno censor, III. ordinarium consulatum gesserunt. V. ad Claud. C. 14.

³ *Aulus Vit.*] Medic. pr. Vind. pr. & alii *At Vit.* errore ex compendio nominis A. ut in Med. tert. pluribusque, nato; quod jam aliis monitum.

⁴ *Natus est VIII. Kal. Octobres, vel, ut quidam, VIII. Idus Septembris, Druso Caesare & Norbano Flacco Coss.*] Itaque, ut docet Pagi, natus est Vitellius secundum Zonaram XXIV. Septembris, seu VIII. Kalend. Octobris anno Christi XV. (U. C. DCCCLXVIII.) periit die XXI. Decembris anno Christi LXXIX. (U. C. DCCCXXII.) Zonaras enim scribit: *Vixit annos LIV. & dies LXXXIX, imperavit annum unum.* Hoc accepit ab antiquo scrip-

quidam , vii. Idus Septemb. Druso Caefare ; Norbano Flacco COSS. Genituram ejus , praedictam a mathematicis , ita parentes exhorruerunt , ut pater ¹ magno opere femper contendere , ne qua ei provincia vivo fe committeretur : mater & miffum ad legiones , & adpellatum Imperatorem pro adflicto ftatim lamentata fit. Pue-ritiam primamque adolefcentiam Capreis egit inter Tiberiana fcorta , & ipfe ² perpetuo Spintriae cognomine notatus : exiftimatusque corporis gratia initium & cauffa incrementorum fpatri fuiſſe.

iv. Sequenti quoque aetate omnibus probris contaminatus , praecipuum in aula locum tenuit : Cajo per aurigandi , Claudio per aleae ftudium familiaris. Sed aliquanto Neroni acceptior , ³ quum propter eadem haec , tum peculiari merito : quod praefidens certamini Neroneo , cupientem inter citharoedos contendere , nec , quamvis flagitantibus cunctis , promittere audentem , ideoque egreſſum Theatro revocaverat , ⁴ quaſi perfeverantis

ſcriptore. Joſephus vero cum Lib. iv. de bello Judaico C. 13. narrat , in media urbe jugulatum eſſe Otho-nem , (Vitellium) cum octo menſes & dies quinque potitus eſſet imperio , regnum Vitellii , ait Pagius , a xvi. Aprilis , quo Otho ſe interfecerit , exorditur , & diem mortualem excludit , quod ex ſequentibus Joſephi verbis certius confirmat idem Pagius , in Criticis ad Baron. ad annum Chriſti 71. quem vide. GRAEV. Plura dicemus ad C. 18.

¹ *Magno opere.*] Ita MS. S. vulgo *magnopere*. GRON. Diviſim etiam in Medic. ſec. tert. ut ſupra ſaepe. V. ad Caef. C. 1. *parentes exh. ita* Edd. Rom. *magn. ſ. cont. pater* Edd. Caſ. & quaedam ſeqq. *ei deest* Med. pr. & *mater* Edd. Caſ. probante Scri-verio & quaedam ſeqq. & *exſulat a* Per. Edd. Rom. contra & *ad leg.* Vind. pr. *ſtatim* haud comparet in Medic. ſec. niſi in marg. *Tiberina* Edd. Med. pr. Cald. ut in aliis C. 15.

² *Perpetuo Spintriae c.]* *Spintheriae* S. GRON. *In perpetuo* Medic. tres , Copeſ. Hulf. An pro *ibi* vel *inibi*? V. Hirt. B. Afr. C. 22. Appul. L. iv. Met. p. 120. ad Front. L. 1. C. 5. §. 3. & alibi ; vel *in perpetuum* pro *perpetuum*? *Spintheriae* , *Sphinteriae* , *Spinteriae* Medicei , Corſend. 4 Burm. & Edd. quaed. V. ad Tib. C. 43. Cal. 16. *initio* Vind. pr. *cauſſam* Edd. ſec. xv. cum 2. MSS. Burm. V. ad Oth. C. 7.

³ *Quum.*] Duo MSS. Burm. & Edd. ſec. xv. & aliae uſque ad Baſ. & Steph. *rum*. Sed vide ad Ner. C. 46. Supra *aliquando* Edd. Rom. & *praefid.* Edd. Med. pr. item Venetae Sabell. & Cald. *ideo* Edd. ſec. xv. praeter Romanas.

⁴ *Quaſi &c. exorandum praebuerit.*] Corſendonc. (immo Copeſ.) & Ed. Steph. *exorandumque praebuerit* pro *praebuerat* , quod eſt in aliis. GRAEV. *Aſterior haec eſt oratio* ,

tis populi legatione suscepta, exorandumque prae-
buerat.

v. Trium itaque principum indulgentia, non
solum honoribus, verum & sacerdotiis amplis-
simis auctus, Proconsulatum Africae posthaec,
1 curamque operum publicorum administravit:
& voluntate dispari, & existimatione. In pro-
vincia singularem innocentiam praestitit bien-
nio continuato, quum 2 succedenti fratri lega-
tus

ratio, quam pro more Suetonii.
exorandumque praeberat est in MSS.
aliquot Torrentii, quinque Burm.
Vind. utroque, Cort. Memmiano,
Noniano; item Edd. Rom. Ven. pr.
Bon. & Casauboni A. 1610. qui
iunxit *revocaverat quasi perseve-*
rantis populi legatione suscepta,
exor. & sic legendum esse ait Tor-
rentius & Scriverius: adeo ut
mirer, Graevium & Gronovium ta-
citum intermediam lectionem re-
vocasse. Cum vero in ceteris MSS.
ut Mediceis, Politiani, & aliis; item
Edd. reliquis sec. xv. sit *exorandum*
praeberat, putet quis potius, ac
vel & excidisse post *revocaverat*.
Eamque copulam in suo MSto ex-
stare, testatus est Ursinus. Burm.
conjecit *eique, quasi &c. exoran-*
dum se praeberat. ut scilicet sub-
intelligatur, ut puto, Nero: de qua
ellipsi vide ad Front. L. iv, 1, 39.
Caes. L. iv. B. G. C. 3. Et sane
rectius Nero dicitur se praebuisse
populo exorandum, quam Vitellius
praebuisse Neronem populo exo-
randum, vel *exoratum*, ut conji-
ciebat Ernestius, quod dubito, an
Latinae ferant aures. Quid si *que*
& *praeberit* vel *praeberat* e glos-
semate adjectum sit, scripseritque
Tranquillus simpliciter *exorandum*?

1 *Curamque.*] Sic Medicei tres,
Polit. Vind. uterque, Cort. duo,
Pulm. tres Burm. immo & Memm.
cum Edd. sec. xv. si Romanas ex-
cipias, item Junt. Ald. Steph. &
Casaub. A. 1610. probantibus Tor-
rentio & Scriverio, aliisque. In
Edd. Graevii, Gron. Burm. *curam*

quoque; quod miror retentum ab
Cl. Ernesti, mutandam ideo mo-
nente interpunctionem *Africae,*
posthaec curam quoque.

2 *Succedenti fratri legatus substi-*
tutus esset] Vere Casaubonus. Nec
credibile est, legatum successoris e-
gisse Vitellium, qui modo fuerat
praefectus provinciae. Qui enim
aliter frater potuisset succedere?
Itaque legendum videtur: *decedenti*
fratri. Proprie enim dicebantur
decedere praesides provinciarum,
cum ex illis domum redirent.
GRAEV. *Substitisset.* Ita MS. S. nisi
quod notet *substitisset.* vulgo *substitu-*
tus esset. GRON. Sic quoque e MSS.
duobus & Ed. Gall. legit Torren-
tius; item Casaubonus, ac Pighius
in Fastis ad A. DCCCXII. & DCCCXIII.
atque Ernestius, pro *permanisset*:
ut *fratri legatus* jungantur: eamque
lectionem praeferunt Medic. sec.
Corfend. tres Burm. & Edd. sec.
xv. aliaeque cum marg. Bas Gryph.
Sed recte Cl. Burmannus observa-
vit, *subsistere* eo sensu non dici,
nisi de illo, qui in itinere & cursu
constitit, & moram egit. Alioquin
subsistere alicui est ei obistere, su-
stinere. Adi ad Caes. L. v. B. G. C.
10. Verum etiam pro opem ferre,
succurrere, creberrime usus est Ap-
pulejus. Consule Elmenh. Ind.
Colv. ad L. III. p. 47. *ut ei re-*
deanti medela salubri possem subsi-
stere. Pric. ad L. II. p. 38. *peremta*
civi subsistite. Quo sensu hic idcir-
co accipi deberet. Non enim de-
cedenti fratri successisse, sed ante
illum in provincia fuisse, docent illa

tus substitutus esset. At in urbano officio dona atque ornamenta templorum subripuisse, & commutasse quaedam ferebatur: proque auro & argento, ¹ stannum & aurichalcum subposuisse.

VI. Uxorem habuit Petroniam, consularis viri filiam, & ex ea filium ² Petronianum, captum altero oculo. Hunc, heredem a matre sub conditione institutum, si de potestate patris exisset, manu emisit: brevique, ut creditum est, interemit, insimulatum insuper parricidii, & quasi paratum ad scelus venenum ex conscientia

biennio continuato. Non video tamen causam, cur substitutus esset, quod reliqui servant libri, non posset dici is, qui fratris, successoris quidem, at in provinciam non venientis, vices legatus secundo anno sustinuerit. Aliae certe conjecturae non sunt admittendae. Confer Burm.

¹ *Stannum.*] Cod. Salmassii *stagnum*. G. pro N. ponebatur apud antiquos, sequente videlicet alio G. aut C. aut N. de quo Varro Lib. 1. Analog. sic *aggulus*, *agens*, *agguilla*, *aggerunt* dicebant. Ita & *stagnum* pro *stannum* Plautus usurpavit. *Muriaticam autem video in vasis stagnis.* GRAEV. *Stagnum* & *aurichalcum* S. GRON. *Stagnum* etiam in tribus Mediceis, Polit. Cort. 3 Burm. & Edd. Vett. pro perpetuo librariorum more. V. Glossas, Rhodium in Lexico Scriboniano, Gesnerum in Lexico Rustico, Comm. ad Appulej. L. x. p. 225. *de stagnis vasculo se perungit oleo balsamo.* Plin. L. xxix, 2. xxx, 5. *pyxide stagna*, in MSS. Leidd. & Babil. Huc vero non pertinet Iustini locus L. xxxvii, C. 2. *se adversus insidias remediis stagnavit.* Ibi enim significat firmavit, corroboravit; ut apud Veget. de re Veter. saepe *stagnare animalia adversus aegritudines.* V. Lexic. Rust. & Markland. ad Stat. Silv. L. 111, 2, 109.

Ripa

Cecropio stagnata luto:

ubi malim tamen cum eodem in Add. e MS. D'Orvillii mei & Ed. Ven. *signata*. Dein *aurichalcum* etiam in Medic. tert. Sed *orichalcum* Politian. ut ait Torrentius esse in pluribus MSS. si credi fas sit. Cum illo tamen, Doletto, aliisque Burmannus sic edidit, quia prima poetis est brevis in *orichalco*. Adiecit enim ad Virgil. L. xii, 87. ubi e Servii nota patet, variari etiam in Plauto: ut passim in litteris *o* & *au*. At non solum Pandectae Florent. servant *au*, sed etiam omnes MSS. & in his Bonon. Lactantii L. v. C. 16. *Qui aurichalcum se putet vendere, quum sit illud aurum; aut plumbum, quum sit argentum.* item MSS. Plinii L. xxxiv. C. 1. &c. Vererum quidam scilicet non ab *og*, sed ab *auro* deducere hoc nomen & fictitium metallum falso potuerunt. Adeatur praeter Scalig. ad Festum V. *Aurichalcum* Vossius in Etymol.

² *Petronianum.*] Prave Periz. & Edd. Rom. Bas. pr. Lugd. Junt. Ald. Gryph. Plant. Graev. *Petronium*. Vind. pr. *Petrojanum*. V. Comm. & in Oth. C. 1. Dein *manumisit* Vind. uterque, Cort. Ed. Mediol. sec. male. V. ad Claud. C. 24.

a Ha

tia¹ haussisset. Duxit mox Galeriam Fundanam praetorio patre. Ac de hac quoque² liberos utriusque sexus tulit: sed marem titubantia oris, prope mutum, & elinguem.

VII. A Galba in inferiorem Germaniam contra opinionem missus est. Adjutum putant³ T. Vinii suffragio, tunc potentissimi, & cui jam pridem per communem factionis⁴ Venetae favorem conciliatus esset: nisi quod Galba prae se tulit; nullos minus metuendos, quam qui de solo victu cogitant: ac posse provincialibus copiis profundam⁵ ejus expleri gulam, ut cuivis evidens sit, contemptu magis, quam gratia electum. Satis constat, exituro viaticum defuisse, tanta egestate rei familiaris, ut uxore & liberis, quos Romae relinquebat,

¹ *Haussisset.*] Vind. sec. duo Burm. Edd. sec. xv. & plures *hausisse*: ut constructio sit *insimulatum hausisse venenum, quasi paratum ad scelus*. Medic. pr. tert. Polit. Copes. *hausit*. Medic. sec. *habuisse*, sed in marg. *hausit*. Cort. *hauserit*, quod cum Ernestio probo. Tum *Galerianam* Medic. sec. Exc. Cuj. Voss. perperam, ut patet ex Tac. & Xiphilino. Fundis videtur orta fuisse.

² *Liberos utriusque sexus.*] In numis obvios, quos Burmannus ait vulgo ab numorum Interpretibus duos filios fieri. Ita certe male pronunciat Vaillantius. Sed aliter Mediob. Spanhem in Diff. xi. T. 2. p. 32. &c. *oris titubantia* Vind. pr. *titubantis* citat Spanhem. At vide in Claud. C. 30.

³ *T. Junii.*] *T. Vinii* scribendum esse docuimus ad Galbae C. 14. V. C. Salmas. Ed. prima & Rob. Steph. *T. Junii suffragio*. GRAEV. *T. Juni* S. vulgo *T. Vinii*. GRON. *Juni* Medic. pr. tert. In reliquis & Edd. O. usque ad Casaubonum, qui *Vinii* recte edidit, legitur *Junii*. Sed adi Galb. C. 14.

⁴ *Venetae.*] Ita MS. S. vulgo *suae*. GRON. Etiam Torrent. unus, & Corsend. Lisl. Urs. Cujac. cum Medic. sec. & Voss. cum Ed. R. Steph. Pitisci dant *Venetae*. At ea vox Grutero glossa & interpretatio hoc loco videtur pro *suae*. Eadem enim est intelligenda. Vide C. 14. Sed *factio mea, tua, sua*, non dicitur, cui favetur, sed quae favet: ut *factio regis, popularis*. Hic vero intelligitur favor, quem tam Vinii, quam Galba & Vitellius, praestabant Circensi factioni Venetae. Fons corruptionis est in Medic. tert. *factioni suae*. In Edd. Sabel. Cald. Beroaldi pr. *fauorem*.

⁵ *Ejus expleri gulam.*] *Gulam ejus expleri* S. GRON. Item Medic. tres, Vind. sec. Copes. *cujus* Medic. tert. Periz. a m. pr. Vind. pr. in quo & vitiose *gloria el*, item *esurituro*, & *reliquerat*. Male mox *oblocaret* Sabellicus & Lipsius contra MSS. O. malebant. *ablocare* est alienis locare. V. Comm. & ad Caes. C. 26. *pigneravit* Vindob. pr. forsan pro *pignerarit*. Tum *postulantium* in eodem.

bat, meritorio coenaculo abditis, domum in reliquam partem anni ablocaret: utque ex aure matris detractum unionem pigneraverit ad itineris impensas. Creditorum quidem praestolantium, ac detinentium turbam, & ¹ in his Sinuessanos Formianosque, quorum publica vectigalia interverterat, non nisi terrore calumniae amovit: quum libertino cuidam, acerbius debitum reposcenti, injuriarum formulam, quasi calce ab eo percussus, intendisset, nec aliter, quam extortis quinquaginta sestertiis, remisisset. Advenientem male animatus erga principem exercitus, pronusque ad res novas, libens ac supinis manibus excepit, velut ² dono Deum oblatum, ter Consul filium, aetate integra, facili ac prodigo animo. Quam veterem de se persuasionem Vitellius recentibus etiam ³ experimentis auxerat, tota via ⁴ caligantium quoque militum obvios excusculans: perque stabula ac deversoria mulionibus ac viatoribus praeter modum comis: ut mane singulos, jamne ⁵ jentassent, sciscitaretur, seque fecisse ructu quoque ostenderet.

VIII. Castra vero ingressus nihil cuiquam poscenti

¹ *In his.*] Sic MSS. & Edd. pp. non iis. V. ad Aug. C. 13. Ceteri, in his. M. Favonius &c. ubi vulgo quoque & in his.

² *Dono Deum.*] Medic. pi. Copes. *Deum donum.* Medic. tert. Vindob. sec. *Deo donum.* Vind. pr. *donum Deo pro a Deo:* ut saepe. V. ad Aug. init. Sed nil temere novandum est.

³ *De se.*] Absunt hae duae voces ab S. & debent expelli. GRON. Monuerunt, eas, e superiore versu repetitas, ejiciendas esse, auctoritate MSS. Torrent. Casaub. Grut. Scriv. sicut absunt quoque a Medicis, Polit. Vind. sec. Cort. Cop. Edd. Rom. sec. Steph. Burm. & aliis.

⁴ *Caligantium quosque mil.*] Quoque & deversoria S. GRON. Nec aliter Medic. tres, Polit. uterque Pulm. duo Burm. & Edd. sec. xv. Bas. sec. Steph. rectissime. Non osculo tantum excepit obvios milites honoratiores, & praefectos; sed etiam vilissimos manipulares, ac gregarios. Non solet auctor inter praedicatum & subjectum aliam vocem interponere. Si quosque retinendum, rectius abesset *militum*. At MSS. sequor: nec haesitasse debuerant alii. *quorum* corrupte in Vind. pr.

⁵ *Jentassent.*] *Jantassent* S. GRON. & C. 13. Sic & Pith. Codd. de more: unde ita in Glossis & alibi. V. Salmas. ad Vopisci Tacitum.

scienti negavit: atque etiam ultro ignominiosis notas, reis fordes, damnatis subplicia demsit. Quare vix dum mense transacto, neque diei, neque temporis habita ratione, ac jam vespere, subito a militibus e cubiculo raptus, ita ut erat in veste domestica, Imperator est consalutatus; circumlatusque per celeberrimos vicos, strictum divi Julii gladium tenens, detractum delubro Martis, atque in prima gratulatione porrectum sibi a quodam: nec ante in Praetorium rediit, quam flagrante triclinio ex ² conceptu camini: ³ quum quidem consternatis, & quasi omine adverso anxiiis omnibus, ⁴ *Bono*, inquit, *animo estote, nobis adluxit*: nullo sermone alio apud milites usus. Consistente deinde ⁵ etiam superioris provinciae ex-

er-

tum C. 11. Ita etiam MSS. aliquot Appul. L. 1. Met. p. 2. *Ac dum is jentaculum ambulatorium, prata qua praeterit, ore in latus detorito, pronus adfectat.* Sic enim locus ille e MSS. & Edd. Vett. legendus. Urunt & secant nonnulli, non curant. Item p. 14. *paratum tibi adest jentaculum*: ubi cave deleas verbum *adest*. L. 11. p. 35. *Adest custos paratus.* Haec vero scriptura *jant*, causa fuit corruptionis in multis libris. Nam *jaetassent* in Medic. pr. Voss. Ed. Camp. *laetassent* Corfend. Medic. sec. a m. pr. Ed. Steph. *laudassent* Vind. pr. In sec. & Cort. & *anne jent*. Dein *ritu* Vind. pr. *nutu* sec. Ab utroque & Cort. exulat quoque.

¹ *Etiam*.] Deest male Harl. & Edd. multis apud Burm. item Mediol. sec. Cald. contra Tranquilli genium. *ratione hab.* Vind. sec. Dein *detractumque* Cort.

² *Conceptu camini*.] Medic. sec. *concepto*. marg. Ed. Gryph. *incensus*. Ignem intelligit auctor in camino ardentem, qui conceptus est a materia tricliniari, quam ignis corripere potuit. Adi ad Caesar. L. 11. B. Civ. C. 14. De caminis

consule Manut. ad Cic. L. VII. Ep. 10. ad Fam. Ferrar. in El. L. 1. C. 9.

³ *Tum*.] Cum S. GRON. Et sic Medic. tres, Vind. uterque, Cort. Cop. Edd. Rom. sec. Steph. Ernest. verissime. *sive quum, quando*. Neque est initium novae sententiae vel periodi.

⁴ *Bono, inquit*.] Ita MS. S. vulgo *inquit, bono* GRON. Nec aliter Medicei tres, Polit. & meliores Torrentii cum Exc. Cuj. Edd. Steph. ut debet: sicut & Pirsiscus ac Burm. jam edidere. *illuxit* marg. Ed. Frellon. male, & *consciente* in Ed. Cald.

⁵ *Etiam jam*.] Memm. Medicei tres, Vindob. uterque, Cort. Polit. Exc. Cuj. & optimus Torrentii cum Edd. Bonon. & Casauboni, ac Gronov. Ern. aliisque carent otioso isto *jam*: quare itidem delevi, ut voluit etiam Lipsius. Dein *prior* in Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Torr. & marg. Gryph. nec male. Mox *delatum universis* Medic. sec. a m. pr. Vide supra, & de *Caesaris* recusato titulo, at in extremis rebus per ipsum adpetito, vide Comm. ut & de eo ac *Germanici* nomine numariae rei pro-

ercitu, qui prius a Galba ad Senatum defecerat, cognomen GERMANICI delatum ab universis cupide recepit: AUGUSTI distulit: CAESARIS in perpetuum recusavit.

IX. Ac subinde cæde Galbae adnunciata, ¹ compositis Germanicis rebus, partitus est copias, quas adversus Othonem præmitteret, quasque ipse perduceret. Praemisso ² agmini laetum evenit auspiciu: siquidem a parte dextera repente aquila advolavit: ³ lustratisque signis, ingresses viam sensim antecessit. At contra, ipso movente, statuæ equestres quum plurifariam ei ponerentur, fractis repente cruribus, pariter corruerunt: & laurea, quam religiosissime circumdederat, in profluentem excidit. Mox Viennæ pro tribunali jura reddenti gallinaceus supra humerum, ac deinde in capite adstitit. Quibus ostentis par respondit exitus: nam confirmatum per legatos suos imperium per se retinere non potuit.

X. De ⁴ Betriacensi victoria, & Othonis exitu, quum adhuc in Gallia esset, audit: nihilque cun-

mos condos, Tristanum, Spanhemium, Patinum, Mediob. Galland. in Misc. Obs. Vol. VI. p. 512. aliosque.

¹ *Compositis*] *Et compos.* non male Vind. sec. Cort.

² *Agmini.*] *Agmine* S. GRON. Dativum e meis solus forsitan Medicus pr. servat cum Edd. Bas. sec. S. Gryph. Plant. &c. In ceteris MSS., etiam Burmanni, & Edd. venit est *agmine*: uti mox *at contra ipso movente*. Hoc enim æque ipsi moventi accidit triste, ac lætum præmisso agmini: quare magis inclino in *agmine*. Cum plerisque MSS. & Edd. Rom. in quibus, uti & Periz. *rep. a p. d.* rescripsi *dextera*, non *dextra*. In Medic. sec. a m. pr. deest *parte*.

³ *Lustratisque.*] *Lustravitque* S. GRON. Sic quoque Vindob. pr. & quatuor Burm. cum Edd. Rom. pr. & Ven. pr. *lustravitque signa* Exc. Cuj. Vind. sec. Cort. non male, si cum Vind. pr. legamus *ingressosque*. At nihil novari est opus. Dein *jura redolenti* Ed. Rom. pr. five Camp. *par exitus fuit* a m. pr. Vind. sec. Cort.

⁴ *Betriacensi.*] Ita MS. S. vulgo *Bebriacensi*. GRON. item Medic. pr. tert. Corsend. & aliquot Casaub. *Bedriac*. Polit. V. ad. Oth. C. 9. *contatus* Ed. Camp. *praetorianorum* Vind. pr. *jussis tr. reddere* Vind. pr. *jussa* Exc. Voff. *jussos* mallet Cl. Burm. Ego MSS. sequor: *jussas* sc. *cohortes*.

cunctatus, quidquid praetorianarum cohortium fuit, ut pessimi exempli, uno exauctoravit edito, iussas tribunis tradere arma. Centum autem atque viginti, quorum libellos Othoni datos invenerat, exposcentium ¹ praemia, ob editam in caede Galbae operam, conquiri, & subplicio adfici imperavit: ² egregie prorsus atque magnifice, & ut summi principis spem ostenderet; nisi cetera magis ex natura, & priore vita sua, quam ex Imperii maiestate gessisset. Namque, itinere inchoato, per medias civitates ritu triumphantium vectus est: perque flumina delicatissimis navigiis, & variarum coronarum genere redimitis, inter profusissimos opsoniorum adparatus, nulla familiae aut militis disciplina, rapinas ac petulantiam omnium in jocum vertens, qui non contenti epulo ubique publice praebito, quoscumque libuisset, in libertatem adserebant, verbera & plagas, saepe vulnera, nonnumquam necem, repraesentantes adversantibus. Utque campos, in quibus pugnatum est, ³ adiit, abhorrentes quosdam cadaverum ⁴ tabem, detestabili voce confirmare ausus est: *Optime olere occisum hostem, & melius civem.* Nec eo ⁵ secius ad lenien-

¹ *Praemia.*] *Praemium* S. GRON. Ita etiam in Mediceis tribus, Vind. utroque, Cort. & sex Burm. cum Edd. sec. xv. & aliis. Sed Politianus forsan e Vaticano *praemia* margini adlevit. & ante *subpl.* deest Vind. sec. Cort.

² *Egregie.*] *Aegiae* S. GRON. Dein *inchoato* Vind. sec. Periz. Tum e var. Vinc. Beluac. *redimitus* Vind. pr. *militiae* pro *militis* marg. Ed. Gryph. & Torr. ut *militia* pro *militibus* dicatur. V. Drakad Liv. L. iv. C. 26. *cogendae militiae*. Sed non ita solet noster. At saepissime *militem*, *equitem*, de omni multitudine adhibere.

³ *Adiit.*] *Adit* Medic. pr. Cop. *obhorrentes* Ed. Camp.

⁴ *Tabem.*] Hoc est putrefactorum foetorem. Tac. ii. ann. 69. *semusti cineres ac tabe obliti*, quem locum merito contra Lipsium & Muretum vindicat Vir Cl. & cum in vivis esset, mei amantissimus Ryckius. GRAEV. Vide & quos laudat Burmannus. Supra in Tib. C. 51. *corrupto demum & tabido corpore*, i. e. foetente.

⁵ *Secius.*] *Serius* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Harl. *serius* Vind. dob. sec. *leniendum* idem. Dein pessime *dimisit* Edd. sec. xv. excepta Beroaldina; nec melius Edd. re-

leniendam gravitatem odoris plurimum meri propalam hausit, passimque divisit. Pari vanitate, atque insolentia lapidem, memoriae Othonis inscriptum, intuens, *dignum eo Mausoleo* ait: pugionemque, quo ¹ is se occiderat, in Agrippinensem coloniam misit, Marti dedicandum. In Apennini quidem jugis etiam pervigilium egit.

xī. Urbem ² denique ad classicum introiit paludatus, ferroque succinctus, inter signa atque vexilla, sagulatis comitibus, ac detectis commilitonum armis. Magis deinde ac magis omni divino humanoque jure neglecto, Allienſi die pontificatum maximum cepit: comitia in x. annos ordinavit, seque perpetuum Consulē. Et ne cui dubium foret, quod exemplar regendae reip. eligeret, medio Martio campo, adhibita publicorum sacerdotum frequentia, inferias Neroni dedit: ³ ac sollemni convivio citharoedum placentem palam admonuit, ut ⁴ aliquid & de Do-

centiores jungunt *divisit pari v.* &c. ut jam monuit Burmannus.

¹ *Is se.*] Ita MS. S. vulgo *se is*. & *Mausaleo* S. GRON. *Is se* dant Medic. tres, uterque Pulm. duo Burm. & Edd. Rom. Abest a Vind. sec. forsan recte. *pugionem* in eodem & Cort Male extulit a Copeſ. *misit*. Nam si penderet *dedicandum* ab *ait*, scripsisset auctor *in A. colonia*, in cujus delubrum Martium misit Othonis pugionem pro divi Julii gladio, inde detracto, & fortasse non reposito, Cap 8. Non enim ex eo liquet certo, gladium hunc inde ablatum esse a Vitellio, ut Gujetus existimabat. *Matri* Ed. Cald. Dein *In Ap. etiam j. perv.* in Vind. pr. Burm. duobus, & Edd. sec. xv. aliisque multis. In Bonon. *in Ap. jug. perv.* Polit. Exc. *In Ap. quidem jugis & perv.*

² *Denique.*] Polit. *namque.* Me-

dic. sec. *quoque*, & alii apud Pulm. & Burm. *ac vex.* Vind. pr. Mox *omni* deest Cort. in quo, uti & Edd. sec. xv. praeter Rom. est *p. m. coepit*. Vind. pr. *accepit*. De *Allienſi*, ut est in MSS. meis, non *Alienſi*, die consule post alios Hagenbuchium in initio dedicationis Epistolarum Epigraphicarum.

³ *Ac soll.*] *Ac ne ſ.* S. GRON.

⁴ *Et aliquid de Domitio.*] *Aliquit de Dominico* S. GRON. Primo *aliquid* & reponi curavi fide Medic. trium, Polit. Vind. sec. Palat. trium, Exc. Copeſ. Cuj. & Ed. Bas. nam male Graevius scripsit, in Memm. esse est *aliquid*. Dein *de Dominico* exstat quoque in Pith. Medic. sec. a m. pr. & Voff. verissime, ut cum viris aliquot doctis cenſeo. Vitellius enim non potuit per *Domitium* designare Neronem, quem sciebat contumeliae loco id nomen habuisse;

Dominico diceret: inchoantique Neroniana cantica, primus exsultans etiam plausit.

xii. Talibus principiis, magnam Imperii partem, non nisi ¹ consilio & arbitrio vilissimi cuiusque histrionum & aurigarum administravit: & maxime Asiatici liberti. Hunc adolescentulum, mutua libidine constupratum, mox taedio profugum, quum Puteolis ² poscam vendentem ³ reprehendisset, coniecit in compedes, statim-

se; ut cum nostro Ner. Cap. 7. docet Tacitus L. xii. Ann. C. 41. & auctor Octaviae vl. 249.

Is insitivus Domitio genitus patre.

ut lego. Nec videtur voluisse, ut de ipso Nerone quid diceret, sed Neroniana carmina caneret, quod e seqq. patet. Eorum igitur carminum librum vocarunt Neronis liberti, uti & adsentatores atque amici *dominieum*, a domino Nerone factum. Nam licet *domini* nomen publice demum sibi sumserit Domitianus, videtur tamen e tempore Caligulae id nomen Imperatoribus non solum per libertos, sed & adulatores datum esse. Vide ad Aurel. Viſt. Epit. C. 3. Eo adiectivo jam usus est Vitruvius L. vii. C. 5. *dominicus sumtus*. Petronius, Seneca, alique. In textum itaque cum Burmanno & Ernestio recepi. *incobanti-que Periz. Vind. sec.*

¹ *Consilio & arbitrio vilissimi cuiusque histrionum & aurigarum.* Non minus foeda Hieronymi Hieronis nepotis Syracusarum tyranni cum *calone* familiaritas, ut Livius recenset Lib. 24. Cap. 5. *Conjuratio in tyranni caput facta indicatur per calonem quemdam aequalem Hieronymi, & jam a puero in omnia familiaria jura assuetum.* Sed puto Livium scripsisse *per Gelonem quemdam*, ut intelligat nobilem aliquem juvenem Syracusanum aequalem Hieronymi: nam quamvis perditis fuerit moribus Hieronymus, vero simile tamen non est, puerum Hie-

rone vivente tam sordidam contraxisse familiaritatem; & qualis ille puerulus calo? COETIER.

² *Poscam vendentem.* Posca est acetum aqua dilutum. Glossae: *Posca, ὀξύγετον*. Celsus scribit *pusca*. Unde Graeci recentiores formarunt *φάρμα*. cuius mentionem facit Alexander Trallianus Lib. xi. & describit Phæmon Cynosophii Cap. 7. quod sit ὀξύς καὶ ὕδωρ θερμὸν καὶ ὡς δύο. *Acetum, aqua calida & ova duo.* Fuit militum, servorum & vilis plebeculae potus. *Posca* autem dicitur ab obsoleto verbo *po*, quod ex Graeco πόνω, cuius supinum *potum* adhuc in usu est, ut ab *edo esca*, a *noceo*, *nosca*, & per metathesin *nosca*, & ut postea scripserunt, *noxa*: ut docuit doctissimus amicus meus Christianus Daumius de amissis radicibus Latinae linguae Cap. 5. Spartianus in Adriano (C. 20.) leviter intuenti inter cibos referre videatur. Sic enim ille: *Cibis etiam castrensibus in propatulo libenter utens, hoc est, larido, & caseo, & posca.* Sed generalius pro omni alimento cibi nomen acceperit. GRAEV. *Puscam* Medic. sec. a m. pr. Vind. pr. & tres Burm. Plin. L. xx. C. 5. *ex vino aut posca.* Adi Beroald. & Comm. ad Veget. L. iv. C. 7. *vinum, aceti &c.* Lips. L. v. de Re Mil. D. 16. Paullo ante & *mutua* Vind. sec. Cort.

³ *Deprehendisset.* Cod. Salmas. ut & Alvari Nonii & princeps editio, *reprehendisset.* quod Torrentio
E e e s quo.

timque solvit, & rursus in deliciis habuit: iterum deinde ob nimiam contumaciam & ferocitatem gravatus, ² circumforaneo lanistae vendidit, dilatumque ad finem muneris repente subripuit, & provincia demum accepta manumisit: ac primo Imperii die aureis donavit anulis super coenam, quum mane, rogantibus pro eo cunctis, detestatus esset severissime talem equestris ordinis maculam.

xiiii. Sed vel praecipue luxuriae saevitiaeque deditus, epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, ³ in jentacula, & prandia, & coenas, comissationesque: facile omnibus subficiens, vomitandi consuetudine. Indicebat autem aliud alii eadem die: nec cuiquam ⁴ minus singuli adparatus quadringenis milibus numum constiterunt. Famosissima super ceteras fuit

quoque placuit. mox rescripsimus cum Casaubono ex Roberti Stephani editione, *statimque solvit*, cum in vulgatis inepte legatur, *statimque coluit*. GRAEV. *Reprehendisset*. Ita MS. S. vulgo *deprehendisset*. Sed *coluit* S. quomodo & priores editi. GRON. Sic etiam cum multis aliorum MSS. Medic. sec. tert. Polit. Vind. pr. & sec. a m. sec. Edd. sec. xv. & plures. V. Comm. & ad Calig. C. 9. Sic & *furtum reprehendere*: de quo egit Cl. Wesseling. L. 1. Obs. C. 16. *coluit* servant MSS. ad unum omnes, & Edd. praeter Bas. post. Steph. Cas. &c. *solvit* correxit quoque Faber Sem. L. 11. C. 16. An scripserat auctor *exsolvit*? unde *exsolvit*, & hinc *coluit* factum. Sic certe in Ner. C. 49. *vinculis exsolutus*: ac passim aliis, qui & *absolvere vinculis* dixerunt: de quo ad Appul. plura. Mox *subinde* Vind. pr.

¹ *Ferocitatem*.] *Furacitatem* S. GRON. Sic & tres Casaub. & Exc. Voss. Sed reliqui MSS. & Edd. ni-

hil variant, nisi quod *nimiam* repellant Periz. Edd. sec. xv. & aliae.

² *Circumforaneo*.] *Circumforaneo* S. GRON. Item Medic. tres, Vindob. pr. & sec. a m. pr. cum Codd. Sabell. & tribus Burm. Edd. Sab. pr. & Cald. *revendidit* Vind. pr.

³ *In jentacula*.] Codex Salmasii *jantacula*. Sicut ante *jantassent* pro *jentassent*. GRAEV. GRON. In desideratur in Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. Copes. *commessationesque* & *comess*. MSS. multi & Edd. ad Plant. Sed per i Polit. Memm. alii-que. V. in Calig. C. 55. Domit. C. 21. alibique. *commensationesque* Vind. sec.

⁴ *Minus quadring. m. constiterunt*.] Ursinus mavult *minoris*: ut in Ner. C. 27. *pluris aliquanto constat*. & saepe. Sed Plin. L. xviii, 6. *quidquid per asellum fieri potest, vilissime constat*. Tum *quadringenis* in Medic. sec. Non. Harl. Edd. sec. xv. praeter Rom. sec. pluribus-que. *quadrag*. Periz. Edd. Rom. sec. & aliae. V. Comm.

fuit coena ¹ data ei adventicia a fratre : in qua duo milia lectissimorum piscium , septem avium adposita traduntur. Hanc quoque exsuperavit ipse dedicatione patinae , quam ob inmensam magnitudinem ² *clypeum Minervae* Πολιῆχος dictitabat. In hac ³ *scarorum jocinora* , phasianorum

¹ *Data ei.*] Ita MS. S. vulgo *ei data*. GRON. Item Medic. tert. & Voss. *adventicia* deest Medic. sec. a m. pr.

² *Clypeum Minervae* αἰγίδα Πολιῆχος dictitabat.] Codex Salmasii & Rob. Steph. *clypeum Minervae* Πολιῆχος dictitabat. Et sic legendum videtur. GRAEV. Abest αἰγίδα a MS. S. dictitabat S. GRON. In nullo MS. a manu vetere, nec Edd. Rom. exstat αἰγίδα : quare del. vi. In nonnullis & aliquot Edd. sec. xv. de more neutra vox Graeca adparet. Τοναυχος in Pal. sec. Medic. tert. Voss. τοναυτον Palat. pr. τοπαρχος tert. unde in Ed. Rom. sec. τοπαρχος Πολιῆχος. in pr. Πολιχοις. Latina inducebat Gujetus. Patinam vero eam fictilem fuisse ait Plin. L. xxxv. 12. At e Dione Xiphilinus refert, eam, cum fictilis tanto spatio fieri non posset, argenteam esse factam & consecratam, ac dein ab Hadriano conflata. Quae sic conciliari possent, ut primo tentarit, fornace in campis exstructa, fictilem facere; sed cum opus non succederet, argenteam formasse; nisi erraverit Xiphilinus, & aliud fuerit clypeum votivum, ab Hadriano conflatum.

³ *Scarorum jocinora.*] Codex Salmasii: ut, quem vidit Turnebus, *scarorum sacrorum jecinera*. Forfitan vere. Sane sacros quosdam pisces fuisse docet Marialis. Lib. iv. Ep. 30.

Sacris piscibus hae natantur undae,

Qui norunt dominum, manumque lambunt.

Et ibidem.

Et pisces venerare dedicatis.

Vide quae ibi notarunt viri docti. Sed tamen, ut verum fatear, *sacrorum* h. l. natum est ex *scarorum*. GRAEV. *Scarorum sacrorum jecinera phasianarum & paonum* S. GRON. Vocem *sacrorum* hic insertam esse ex mera varia lectione, satis doceant Codd. qui solum *sacrorum* exhibent apud Pulm. & Burm. *scarorum* Vind. pr. Harl. & praeter Rom. sec. Edd. sec. xv. pluresque. *scarorum* Vind. sec. Cort. *jecinora* Medic. sec. a m. pr. & Edd. Ven. Mediol. aliaeque. *jocinera* Edd. Rom. Deinde *fas.* & *fasc.* MSS. plerique & Edd. Vett. Sed femini- no genere *phasianarum* pro *phasianarum* exhibent cum Memmiano Politian. & Medic. tert. Et recte, ut opinor: quia illo genere extulit cum Plinio L. x. C. 48. Auctor noster in Calig. C. 22. *Hosiae erant phoenicopteri, pavones, tetraones, Numidicae, Meleagrides, phasianae*; licet alii masculinum genus prae- tulerint, & in his Martialis L. xiii. Epigr. 72. 73. quorum inscriptio in MSS. plerisque *Phasiani*.

*Quas Argoa prius transvexit
Phase carina,
Oris aves sapidi femina vir-
que sumus.*

Phasianus.

*Argoa primum sum transporta-
ta carina,
Ante mihi notum nil nisi Pha-
sis erat.*

De primo disticho, quod etiam in- veni in MSS. quatuor, & in uno *f. masque sumus* adi Gron. L. ii. Obs. C. 10. & in Epistol. Corp. T. ii. p. 525. *phoenicopteri* male Edd. Sabell. Beroaldi cum aliis, qui non cogitarunt esse contractum *geni-*

rum & pavonum cerebella, linguas phoenicopterum, muraenarum lactes¹ a Parthia usque, fretoque Hispanico, per navarchos ac triremes petitarum, commiscuit. Ut autem homo non profundae modo; sed intempestivae quoque ac fordidae² gulae, ne in sacrificio quidem umquam,

genitivum pluralem pro *phoenicopterorum*. In lemmate Martialis MSS. plerique etiam Thuan. dant pluralem *phoenicopter*, unus vitiose *phoenicopter*. aliter ceteri scriptores. ac mur. l. Cort.

¹ *A Carpathio usque fretoque Hispaniae.*] V. Cod. Salmas. etiam: *a Parthia usque fretoque Hispanico*. sicut recte legendum esse vidit Casaubonus. Ubi est *Carpathium fretum*? Mare Carpathium quidem notum est omnibus, sed non fretum. GRAEV. *A Parthia usque fretoque Hispanico*. Ita MS. S. vulgo *Carpathio & Hispaniae*. GRON. In MSS. omnibus & Edd. primis legitur *a Parthia*. quod Beroaldus, Casaubonus, & Ernestius explicant, *ab extremis Imperii finibus ad Orientem*; additque Casaubonus, Romanos aves a Parthis petere solitos. Verum certum mihi sedet, Suetonium jam non amplius de avibus loqui; sed de piscibus. Ad haec tam exiguo tempore, quo Vitellius fuit Romae, vel rerum potitus est, a Parthis advectos pisces, quis credat? Antequam Romam reversus est, ex urbe & Italia strepentibus ab utroque mari (infero scil. superoque) itineribus irritamenta gulae ei gestabantur, teste Tacito L. II. Hist. C. 62, Quare omnino viris doctis accedo, corruptam vocem censentibus. Frustra tamen illos coniecisse opinor *Carpathia*, ut in Ed. Mediol. sec. vel *Carpathio* ex Colum. L. VIII. C. 16. *Muraena, quamvis Tarsensis vel Tartessii Carpathique pelagi* (sed in MSS. integerrimis Medic. & Sangerm. exhibetur *q. parte sit pel.* unde legas *q. Tartessii vel Tartessii pelagi*, ceteris

deletis.) Nam tunc scribere debuisset auctor, *Carpathio, Hispanicoque freto*, vel *Carpathio freto, Hispanicoque*. Sed *Carpathium fretum* est ignotum, ut bene advertit Graevius, & *Carpathio*, ut aliis *Ionio, Aegaeo &c.* subintellecto mari (non monte, ut in Indice) dici, auctoris stylus non permittit. Id tamen placuit etiam Celeb. P. Wesselingio ad Diod. Sic. L. xx. §. 94. T. II. p. 472. Alii legunt *Carpetano* vel *Paraetanio*. Nullum mihi est dubium, quin scripserit Tranquillus, *a vel ab Carteia usque fr.* Est enim *Carteia* ad fretum Hispanicum seu Gaditanum, celebris muraenis maximis, teste Strabone L. III. p. 145. Ed. Cas. eamque urbem a veteribus saepe confusam scimus cum *Tartesso*, in Oceano Hispanico inter duo Baetis ostia, non minus nobili muraenis, ut ibidem testatur Strabo; quae hinc Aristophani, *Tartessiae* vocantur, docente jam Suida. Plura vide sis apud summum S. Bochartum in Geogr. Sac. P. II. L. I. C. 34. Salmas. in Plin. Exerc. p. 202. De *Hispanico* est quoque in Medic. tert. Polit. Vind. utroque, Cort. Non. Voss. & Ed. R. Steph. *Hispanico* in Medic. sec. Sed sic *Hispanico* verbo in Aug. C. 82.

² *Gulae.*] *Gylae* S. & mox *farris* S. GRON. Pro itinere in Vind. pr. minore, vitiose. Ad viarum popinas hoc pertinet. ac f. Medic. pr. Sed in tert. item Polit. Vind. pr. Copes. Voss. Huls. Ed. Ven. pr. *farris*. Latere quid videtur. In Exc. Cujac. *farris frustra*. Sed tum mallem *farris grana*: quae vox elabi potuit ob seq. *paene*: ut ilico rapie

quam, aut itinere ullo temperavit, quin inter altaria ibidem statim viscus & farra, pae-
ne rapta e foco, manderet, circaque viarum po-
pinas fumantia opsonia, vel pridiana, atque se-
mesa.

xiv. Pronus vero ad ¹ cujusque, & quacum-
que de causa, necem atque subplicium, nobi-
les viros, condiscipulos, & aequales suos, om-
nibus blanditiis tantum non ad societatem Im-
perii adlice factos, vario genere fraudis occidit:
etiam unum veneno, manu sua porrecto in aquae
frigidae potione, quam is adfectus febre popos-
cerat. ² Tum foeneratorum, & stipulatorum,
publicanorumque, qui umquam se aut Romae
debitum, aut in via portorium flagitassent, vix
ulli perpercit. Ex quibus quemdam, in ipsa salu-
tatione subplicio traditum, statimque revocatum,
cunctis clementiam laudantibus, coram interfici
jussit, *velle se*, dicens, *pascere oculos*: alterius
poenae duos filios adjecit, deprecari pro patre
conatos. Sed & equitem Romanum proclaman-
tem, quum raperetur ad poenam, *Heres meus*
es, exhibere testamenti tabulas coëgit: ³ utque
legit, coheredem sibi libertum ejus adscriptum,
jugulari cum liberto imperavit. Quosdam & de
plebe

rapte f. in Med. pr. Sic *grana ci-
ceris, tritici, thuris, mali Punici*
&c.

¹ *Cujusque.*] Scrib. *cujuscumque*
ait Casaubonus, credo, quia sic in
plerisque invenit MSSis. nam ita
in Mediceis tribus, Polit. Vind. sec.
Cort. & Exc. Cuj. Sed saepius, ut
apud alios, ita & nostrum *cujusque*
pro *cujuscumque* occurrit. Adi Burm.
ad Aug. C. 46. Heusing. ad Nep.
Pelop. C. 2. & passim. & deest
nonnullis Edd. probante Burmanno.
atque condisc. Medic. pr.

² *Tum.*] *Tam* MS. S. & adscrip-
sit Salmasius, lege *jam*. GRON.

Tunc Medic. sec. De *stipulatoribus*
adi Comm. Huc pertinet Insc. Fabr.
p. 752. item *Q. Q. stipulator ar-
gentarius*. Dein *portoria* Vind. pr.
dicere Cort. In eodem & Vindob.
sec. *caperetur ad poenas*. Tum *h.*
meus est Vind. pr. cum aliis apud
Burm. ut dixisset ea verba specu-
latoribus ad poenam rapientibus,
audiente Vitellio. Sed rectius eo re-
tinent reliqui.

³ *Utque.*] *Utique* MS. S. & ad-
scripsit Salmasius, leg. *ubique*.
GRON. *Sibi exsulat* ab Edd. Rom.
jugularique Ed. pr. *Mox dirae pro-
clare* Exc. Cuj. non Voss.

plebe ob id ipsum, quod Venetae factioni clare maledixerant, interemit; contemptu sui, & nova spe id ausos² opinatus. Nullis tamen infensor, quam vernaculis, & mathematicis, ut quisque deferretur, inauditum capite puniebat: exacerbat, quod post edictum suum, quo jubebat, intra Kalend. Octobris urbe, Italiaque mathematici excederent, statim libellus³ propositus est, & Chaldaeos dicere, bonum factum, ne Vitellius Germanicus intra eundem Kalendarum diem usquam esset. Suspectus & in morte matris fuit, quasi aegrae praeberi cibum prohibuisset: vaticinante⁵ Catta muliere, cui velut oraculo adquiescebat, ita demum firmiter ac diutissime imperaturum, si superstes parenti exstisset.⁶ Alii tradunt, ipsam taedio praesentium & immin-

¹ Nova spe.] Recte Pitiscus & alii exponunt alterius Imperatoris, sive mutationis rerum. Quod tamen Clar. Burmanno dure videtur dictum, non addita re, cuius spem haberent. At ita solet auctor saepissime: ut in Caes. C. 7. conjectores ad amplissimam spem incitaverunt. Tib. C. 11. ad occasionem majoris spei commoraretur: quod itidem sollicitat vir doctissimus in Tito C. 8. ne quem sine spe dimitteret. Adde Curt. ad Sall. B. Jug. C. 33. seque suasque spes corrupturum. Dein post dictum Vind. pr. qui caret *τὸ* intra.

² Opinatus.] Obstinatus S. GRON. Non ita Ed. Rom. sed Ven. pr. Mediol. pr. Cald. & Polit.

³ Propositus est.] Ita Medic. tres, Vindob. uterque cum tribus Burm. & Edd. Rom. ac vide Caes. C. 80. Vulgo est *propos.* Abest verbum substantivum a Voss. *esset* vel *erat* malebat Cl. Ernesti. Nec opus cum Gujeto & Burm. delere *τὸ* & *proeriam*: ut edixerat Vitellius, sic etiam edicebant Chaldaei in isto libello. Nam cum MS. Orsini & iis.

dem viris doctis *edicere* legendum iudico. Saepissime e hoc in verbo excidit, ut supra dictum pro edicto. *fatum* Vind. pr. Corsend. tres Burm. *fatum* est Edd. Mediol. pr. Sab. Cald. & aliae. cum marg. Gryph. *fatum* esse Beroaldi, pessime. V. Comin. & ad Caes. ut Vit. Medic. pr. a m. pr. Huls.

⁴ In morte.] Sic ediderant Steph. & Casaub. pro quo male Scriver. Graev. alique vetustarum Editionum scripturam revocarunt in mortem contra MSS. Memm. tres Mediceos, Vind. sec. Curt. & tres Burm. In morte, sive tempore mortis matris, vel quod ad mortem ejus adtinet, suspectus fuit, quasi ei aegrae (*aegre* aliquot de more MSS. & Ed. Graev. minor) cibum praeberi prohibuisset. *aegre* pr. sibi cib. Vind. sec. Curt.

⁵ Catta.] Sive mulier de Cattorum gente Germana; ut bene explicat Beroaldus alique. *Kata*, *Cata*, *Catha*, *Chata* MSS. & Edd. pp.

⁶ Alii tr.] Et alii S. GRON. Vel *at* aut *sed* cum aliis legendum;

nentium metu, venenum a filio inpetrasse, haud sane difficulter.

xv. Octavo Imperii mense desciverunt ab eo exercitus Moesiarum atque Pannoniae: item ex transmarinis, Judaicus & ¹ Syriacus: ac pars in absentis, pars in praesentis Vespasiani verba jurarunt. Ad retinendum ergo ceterorum hominum studium ac favorem, nihil non publice, privatimque, nullo adhibito modo, largitus est. ² Dilectum quoque ea conditione in urbe egit, ut voluntariis non modo missionem post victoriam, sed etiam veteranorum, justaeque militiae commoda polliceretur. Urgenti deinde terra marique hosti, hinc fratrem cum classe, ac tironibus, & gladiatorum manu obposuit: hinc ³ & Betriacenses copias, & duces. Atque ubique aut superatus, aut proditus, salutem sibi, ⁴ & milies fester-

dum; vel & cum Cas. & Gron. delendum, quod placet, utpote e Suetonii genio, & auctoritate Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. ut *al.* Edd. Sabell. Beroaldi. *imperasse* Ed. Cald.

¹ *Syriacus.*] *Syriaticus* S. GRON. Haud aliter existat in tribus Medicis, Polit. cum tribus Burmanni & Edd. Rom. Ven. pr. Mediol. pr. Mutarunt Sabellus & Beroaldus. Sed ita *Asiaticus*, *Hadriaticus*. Ad Salm. & Duker. ad Flor. L. 11, 9, 11. 12. ubi MSS. Leidd. O. quoque *Syriaticus*. V. & hic Burm. At tamen in Tiber. C. 48. *Syriacis legionibus*. Cal. C. 10. *Syriaca expeditio*. Immo in Vespas. C. 6. *Syriacum promisit exercitum*, sine ulla variatione: ubi nihilominus in nonnullis est *Moesiatici exercitus pro Moesiaci*. Quare nihil innovare volui, talem mihi legem Critices non statuens, qualem Cl. Ernesti. Tum & *pars* & *in abs.* Vind. pr. atque *pars* sec.

² *Dilectum.*] *Dilectum* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Huls. Tor-

rent: ut supra & aliis creberrime. *ea quoque* Vind. pr. Minus autem bene, certe non necessario, Lipsius conjecit *justaque*. Vocavit auctor *justam militiam*, quae legitimis stipendiis emeritis est consummata; & intellexit, Vitellium voluntariis illis pollicitum esse, se iis darum esse missionem, & commoda emeritae militiae non secus, ac si vere essent veterani, & iusta stipendia, ut iusti milites, explevissent. V. Indic. & passim: item Ernest. & Gron. Obs. 1, 13. IV, 6. *huic fr.* Ed. Camp. appos. Cort. Vind. sec.

³ *Et Betriac.*] Ita MS. S. vulgo *Bebriac*. GRON. Conjunctionem omiserat Casaubonus, & Graevius in Ed. pr. alique: sicut abest a Medic. tert. Vind. sec. Cort. & Cop. mellebat Torrent. *Betr.* & *copias*. Per t. proprium hoc nomen efferunt etiam hic, ut supra, Medicei tres, Vind. pr. Corsend. Voss. V. ad Orb. C. 9. *huic* rursus Ed. Camp. & Vind. pr. Dein *ubique super.* Edd. Rom.

⁴ *Et milies.*] Erravit Hadr. Valesius

stertium a Flavio Sabino, Vespasiani fratre, pepigit: statimque pro gradibus Palatii apud frequentes milites cedere se Imperio, quod invitus recepisset, professus, cunctis¹ reclamantibus, rem distulit: ac nocte interposita, primo diluculo sordidatus descendit ad Rostra: multisque cum lacrimis² eadem illa, verum e libello, testatus est. Rursus interpellante milite, ac populo, & ne deficeret, hortante, omnemque operam suam certatim pollicente, animum resumfit; Sabinumque & reliquos Flavianos, nihil jam³ metuentes,

lesius in Valesianis p. 483. delens &; quasi salutem data hac summa pepigisset Vitellius: quum pro cessione seu renunciatione Imperii pepigerit non modo salutem sibi, sed & hanc pecuniae summam, quam daret ipsi Sabinus. Confer omnino Tacit. L. III. Hist. a C. 63. &c. quem merito citavit jam Be-roaldus.

¹ *Reclamantibus.*] *Declamantibus* S. GRON. *Reclamantibus* primus legendum iussit & edi curavit Be-roaldus: quum vulgo tunc exhiberetur *clamantibus*. ut in Edd. aliquot etiam postea; sed Medicei, Politian. Vindobonenses, Cort. Palat. duo & tres Burm. cum Edd. Rom. dant *declamantibus*. An positum pro *valde clamantibus*? An pro *declinantibus* sive averfantibus, &, ut ait Tacitus C. 66. *pacem & conditionem abnuentibus*. Sed & saepissime litterae R & D sunt confusae: ac sequitur rursus *interpellante* &c. In Aug. C. 37. *Nec obtinuit, reclamantibus cunctis*, ubi al. *clam*. Cic. L. I. ad Fam. Ep. 2. *Ejus orationi vehementer ab omnibus reclamatum est*. ac passim.

² *Eadem illa.*] Ita edidi, ubi vulgo *eadem verba*: quum, licet nihil notaverit Salmasius, tamen certo sciam in MSS. pluribus ita existare, non ut notat Torrentius, *eadem illa verba*, sed postrema voce prorsus omissa. GRON. Non in-

telligit Gronovius Exc. Vossiana, forsan, cum edebat Suetonium, nondum satis perspecta, sed tres MSS. Mediceos, per ipsum collatos: de quibus miror non cogitasse Burmannum: cum tamen in praefatione ostendat, se scire, illos a Gronovio esse collatos, vel saltem eorum excerpta ab ipso possessa esse. V. & ad Vesp. C. 7. & alibi. Adde istis Politian. Vindob. sec. Cort. ac tres Burm. cum Ed. R. Stephani; quare vix dubito, quin & ita fuerit in Memmiano. Eum enim secutus est Stephanus. *Verba ex τῷ verum & inepta glossa profluxit*. Nam ne Latinum quidem est *testari verba*, ut jam monuit Ernestius. Dein *atque omnem op.* Vind. pr. *etiam reliq.* Ed. Camp.

³ *Metuentes.*] Prave & aliene ab auctoris mente Edd. Bas. Junt. Ald. Gryph. Plant. & Graev. contra MSS. & Edd. Vett. habent *metuens*. In Mediceis vero tribus ac Politian. exaratur *metuentes sui*, subito. In duobus Burm. est etiam *subito*. nec male: ut *sui* intelligatur *Vitellii*, respectu verbi *compulit*. Vide ad Aug. C. 10. *adversante conatibus suis Antonio, ad Optimates se contulit*. Ner. C. 2. *medicum manumissit, qui venenum sibi minus noxium temperasset*. Adde Comm. ad Hirt. B. Gall. L. VIII. C. 50. Vesp. C. 15. *reversum se &c.* C. 22. *quasi amore sui deperiret*. Si vero per pro-

tes, vi subita in Capitolium compulit: succen-
soque templo Jovis optimi maximi obpressit.
Quum & proelium, & incendium e Tiberiana
prospiceret domo inter epulas, non multo post
poenitens facti, & in alios culpam conferens,
vocata concione juravit, coëgitque jurare cete-
ros, *nihil sibi antiquius quiete publica fore.* Tunc
solutum a latere pugionem, Consuli primum,
deinde, illo recusante, Magistratibus, ac mox
Senatoribus singulis porrigens; nullo recipiente,
quasi in aede Concordiae positurus, abscessit.
Sed quibusdam adclamantibus, *ipsum esse Concor-*
diam, rediit: nec solum retinere se ferrum ad-
firmavit, verum etiam Concordiae recipere cog-
nomen.

xvi. ² Suasitque Senatui, ut legatos cum vir-
gini-

pronomen *Flaviani* forent intelli-
gendi, debuisset dici *sibi*. Nam *me-*
tuens illius sum, quem timeo, sive
a quo malum metuo, *metuens illi*,
cui metuo ne malum accidat. Hinc
nihil mutandum in Appul. L. i. p.
7. *metuens captivitatis*. L. v. p.
90. *metuens virginitati*. Errat pri-
mo loco Pricaeus & ad L. iv. in f.
irae superhm metuens: cum capit
vocem *irae* in dativo ad L. ii. p.
25. *Anxie tibi metuo*: ut recte L.
vi. p. 104. *Metuens sibi*. Sen. Herc.
Oet. 1955.

Et pavidus regni metuit sibi.
Virgil. L. i. Georg. 186. *inopi me-*
tuens formica senectae. Sed nota haec
satis. Consule N. Heins. ad Ovid.
L. i. Met. 323. *Metuentior ulla*
Deorum. Ep. xix, 83. *metuentior*
undae. Hic tamen non temere quid
est mutandum. Voculam *vi* saepis-
sime corruptam esse, passim docue-
runt viri docti, & nos aliquoties
monuimus.

[*Tiberiana*.] *Tiberina* Vind. pr.
Periz. Edd. Rom. Mediol. sec. a-
liaeque. V. C. 3. Dein *cogitque*
Vind. pr. Sed & *jurare* & *ceteros*

non male & ex Suetonii genio in
Medic. pr. tert. Polit. ac Copes.
Mox in aedem Cort. Huls. *illum esse*
Conc. Vind. sec. Cort.

² *Suasitque Senatui*.] Ita Casau-
boni editio, cui cum nihil adnotet
Salmasius, colligitur copulam in
MS. fuisse, ut certe est quoque in
aliis. GRON. Mediceos Codd. rur-
sus innuit Gronovius, quibus adde
Politian. Vindobonenses, Cort. &
Exc. Cuj. ac Voss. cum Torrent.
duobus, & Ernestio: quare copulam
itidem admisi. *Senatoribus* prave
cum 2. Pulm. & Burm. & Edd.
plerisque Vett. dat solus ex meis
Vindob. pr. quod inculcarunt, quia
mitterent sequitur. Sed de hac syn-
thesi consule Burm. & notata ad
Aug. C. 25. *milite. eosque*. In
multis MSS. Auctoris Octaviae vs.
400.

Humanum genus

Non bella norant.

Mox *hostes* est in Medic. pr. tert.
Polit. Vind. sec. Cort. & tribus
Burm. & Aur. Vict. in Caes. C. 10.
Oros. L. vii. C. 8.

ginibus Vestalibus mitterent, pacem, aut certe tempus ad consultandum petituros. Postridie responsa opperienti, nunciatum est per exploratorem, hostem adpropinquare. Continuo igitur abstrusus gestatoria fella, duobus solis comitibus, pistore & coquo, Aventinum, & paternam domum clam¹ petit; ut inde in Campaniam fugeret. Mox levi rumore, & incerto, tamquam pax inpetrata esset, referri se in Palatium passus est: ubi quum deserta omnia reperisset, dilabentibus & qui simul erant, zona se aureorum plena circumdedit; confugitque in cellulam janitoris, religato pro foribus cane, lectoque & culcita objectis.

xvii. ² Inruperant jam agminis antecessores; ac nemine obvio rimabantur, ut fit, singula. Ab his extractus e latebra, sciscitantes, ³ *quis esset*, (nam ignorabatur) & *ubi esse Vitellium sciret*, mendacio elusit: deinde agnitus rogare non destitit, quasi quaedam de salute Vespasiani dicturus, ut custodiretur interim vel in carcere: donec religatis post terga manibus, injecto cervicibus laqueo, veste discissa seminudus in forum tractus est, inter magna rerum verborumque ludibria, per totum viae sacrae spatium, re-

¹ *Petit.*] *Petit* & *incerti* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Copes. & Hulf. Supra *coco* Medic. sec. tert. *cocco* pr. De in *delab.* Vind. sec. Cort. *etiam* pro & Edd. Plant. Cas. & seqq. usque ad Burm. *culcitra* Vind. uterque, Cort. & 3 Burm. cum Edd. ante Plant. male.

² *Inruperant jam.*] Sic Meimn. Polit. Vind. pr. & tres Burm. cum Edd. Casaub. A. 1610. Schildii Graev. pr. aliisque, recte. *autem* interserunt alii MSS. & ceterae Edd. *jam* deest Vind. sec. e exsulat ab eodem & Cort.

³ *Quis esset.*] Ita MS. S. vulgo

quisnam esset. ubi temere in editis illud nam repetitum videtur. GRON. Sic etiam Vir doctus in Add. Ernest. Carent *nam* Medicei tres, Polit. Vindob. uterque, Cort. tres Burm. & Edd. Vett. exceptis Bas. sec. Gryph. Plant. &c. Dein ut ubi Vind. pr. *ecubi* marg. Gryph. Nihil mutes. Inferius in *carcerem* Edd. Rom. & *discissa* prave Pulm. & Torr. Codd. & Edd. Rom. *detra-* ctus Vind. pr. *tractatus* Medic. sec. totae Vind. pr. Eutrop. L. vii. C. 18. *Interceptus* & cum magno dedecore tractus per urbem. Sic lege: non interfectus & m.

1 *reducto coma capite*, ceu noxii solent, atque etiam mento mucrone gladii 2 *subrecto*, ut visendam praeberet faciem, neve submitteret, quibusdam stercore & coeno incessantibus, aliis *incendiarium* & *patinarium* vociferantibus, parte vulgi etiam corporis vitia exprobrante (erat enim in eo enormis proceritas, facies rubida plerumque ex 3 *vinolentia*, venter obesus, alterum femur subdebile, impulsu olim quadrigae, quum auriganti Cajo 4 ministratorem exhiberet) tandem

1 *Reducto coma capite.*] Ita Pulm. & seqq. e MSS. Turneb. Viterb. Pithoei, Regiis, Palat. duobus exhibent, sive capite per adprehensam comam & capillos resupinato seu *erecto coma capite*: ut ait Eutropius, per Torrentium correctus. Vulgo & in plerisque MSS. item apud Vincentium Beluac. ac Passer. ad Quintil. L. XI, 3. p. 1035. Ed. Burm. erat *reducta* (non *reducto*) *coma a capite*, rectius tum & clarius fuisset *a fronte, facie, vel simili*, aut & *capite* legendum, quod video jam in mentem quoque venisse Cl. Ernesti; & praestat alteri ejus conjecturae, qua delet *re coma*. Sed a non comparet quoque in Medic. pr. & tert. Sic *caput capillo adripere* in Galba C. 20. *manu adprehendere nurum* Tib. C. 53. *prendere & arripere capillis*, *coma* passim occurrit. Adi Comm. ad Ovid. Met. L. II, 476. & Pric. ad Appul. L. III. Met. p. 47. *manibus ambabus capillo arreptum* (sic MS. D'Orvill.) *ac retro reflexum*.

2 *Subrecto.*] Ita MS. S. quod quum & alii MSS. firment, recepi ut melius, quam vulgatum *subjecto*. GRON. In Medic. sec. & Palat. sec. *subrepto*. Sed duo Turn. totidemque Casaub. & Grut. item duo Burm. ac Medic. pr. tert. Polit. alique apud Arntzen. ad Aur. Vict. Epit. C. 8. praebent etiam *subrecto* vel *surrecto*, explicantque vulgo viri docti de recto gladii mucrone, quo mentum elevare cgebatur Vi-

tellius. De *subrecto mucrone* & *cuspide* adi omnino Drak. ad Sil. Ital. L. x. vs. 253. & ad Liv. L. VIII. C. 8. Comm. ad Flor. L. I. C. 16. §. 12. Malim ego potius construere cum *mento*, quod *surrectum* vel *subrectum* est per *subjectum* gladiorum mucronem, quo eum pungebant milites: ut ex Dione Xiphilinus & Zonaras narrant. Stat. L. II. Theb. 21. *capitum subrexit hiatus*. *Subjecto in vel ad mentum gladio* Eutrop. & Aurel. Victor. ut hic in reliquis MSS. & Edd. Vett. ac Vincent. comparet: nisi quod in una aut altera vitiose *subrecto*. Dein *incendiarium* Medic. pr. Edd. Rom.

3 *Vinolentia.*] *Vinulentia* S. GRON. *Violentia* Edd. Rom. Cald. Paulo ante *rubicunda* Vindob. pr. alterum deest Politian.

4 *Ministratorem exhiberet.*] Duo quoque Palatini: *ministratorem se exhiberet*. Legitur haec vox etiam apud Senecam. GRAEV. Se addunt duo Torrent. Medic. pr. Copef. Vindob. uterque, & Cort. Elegantius abesse videtur: ut in verbo *agere* de quo ad Claud. C. 29. *Non principem se, sed ministrum egis*. Appul. L. x. Met. p. 231. *Certa, defunctorum liberorum matres celeratas* (vulgo *sceler.*) *hereditates excipere, talem parentem praebuit, qualem exhibuerat uxorem*. Val. Max. L. IV. C. 2. §. 2. *pertinacem exhibendo inimicum*: ubi itidem se contra MSS. plerosque inculcarant. Quintil. L. XII. Inst. C. 2. p. 1058. *vere civili-*

dem apud Gemonias minutissimis ictibus excarnificatus, atque confectus est, & inde unco tractus¹ in Tiberim.

xviii. Perit cum fratre, & filio, anno vitae² septimo & quinquagesimo, nec³ fefellit conjectura eorum, qui augurio, quod factum ei Vienna ostendimus, non aliud portendi praedixerant, quam venturum in alicujus Gallicani hominis potestatem: siquidem ab Antonio Primo, adversarum partium duce, obpressus est: cui Tolosae nato cognomen in pueritia⁴ *Becco* fuerat. ⁵ Id valet gallinacei rostrum.

lem virum exhibeat. ubi vide Burm. Ceterum Graevius videtur intelligere locum Senecae Ep. 93. *Transseo pistorum turbam, transeo ministratorum, per quos signo dato ad inferendam coenam discurritur.* Sed ibi servos ministerio mensae destinatos intelligi liquet: de quibus adi Collect. Burm. ad Petron. C. 31. *Vinum dominicum ministratoris gratia est.* Non vero procurator familiae quadrigariae fuit Vitellius, ut explicat Buleng. de Circo C. 44. sed ministeria quaedam auriganti Cajo exhibuit adulatoria & fere servilia: qualia ibidem recenset multa, quaeque plura fingi possent aurigaturo Imperatori utilia & necessaria.

¹ *In Tiberim.*] Periz. & Edd. Rom. *ad Tiberim.* Tractum in Tiberim non ait Tacitus; sed e nostro Eutropius & Aurel. Vict. Addit Orosius *communi caruit sepultura.* Verum id falsum est. Sepultus enim est per uxorem, postquam scil. erat retractus e Tiberi, teste Xiphil. p. 743.

² *Septimo & quinquagesimo.*] Copula deest MSS. omnibus, si forsan Memmianum excipias, & Editionibus praeter Steph. Pulm. & seqq. De aetate ejus vide hic Commentarios & Savilius ad Tacit. L. iii. H. 86. *septimum & quinquagesimum aetatis annum explebat.* At ipse auctor noster ait Cap. 3. *cum*

natum viii. Kal. Oct. vel vii. Id. Septemb. five 7. vel 27. Septemb. Druso Caesare, Norbano Coss. hoc est A. DCCLXVIII. & obiit xii. Kal. Jan. five 21. Decemb. vel paullo serius A. DCCCXXII. Ergo vixit modo 54. annos, & duos menses, atque aliquot dies: ut recte Graeci ajunt. Vide & Pagium in Crit. p. 62. 63.

³ *Fefellit conjecturam.*] *Conjectura* S. GRON. Vere, ad stipulantes Mediceo text. Polit. Vind. pr. Cort. & tribus Burm. ipso & Ern. probantibus, cum Edd. Rom. Ven. pr. *conjecturam* profluxit a Mediol. Ed. A. 1475. item Venetis, Sabell. Cald. & Mediol. sec. ceterisque Beeroald. & porro. Passim *fallit spes, opinio, animus* & similia dicuntur: quod est notissimum. V. Drak. ad Liv. L. ix, 43.

⁴ *Becco.*] Periz. a m. pr. Ed. Rom. sec. *Becca.* in aliis, etiam Stephani, *Beco* contra MSS. *Becco* Vind. sec. Cort. *Beccoc* frustra Menag. in Etym. L. Gall. V. *Cocq. gallinacii* Periz. & Edd. sec. xv.

⁵ *Id valet.*] Per interpretationem significat. Plin. L. xxxiii, 2. *Quia non intelligunt Trosculos nomen quid valeat.* Ovid. ii. Am. 5, 20.

Verbaque pro certis jussa valere notis.

Aliud enim est *Verba valent usu* & similia.

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER OCTAVUS.

T. FLAVIUS VESPASIANUS.

CAP. I.

Rebellione trium Principum, & caede incertum diu, & quasi vagum Imperium suscepit, firmavitque tandem gens Flavia; obscura illa quidem, ac sine ullis majorum imaginibus: sed tamen reipublicae nequaquam poenitenda; constet licet, Domitianum² cupiditatis ac saevitiae merito poenas luisse. Titus Flavius³ Petro, municeps Reatinus, bello civili Pompejanarum partium⁴ Centurio, an Evocatus,

T. FLAVIUS VESPASIANUS.] MSS. carent *tois* T. Flavius: nisi quod Vind. sec. Cort. dent *Vespasianus Flavius Caesar*. Notandum autem est cognomen in *anus* a matre inditum. V. Fabretti Inscr. p. 319.

² Cupiditatis.] Cave sumas de libidine Venerea. Nusquam eo sensu Suetonius adhibet hanc vocem, sed de inmoderata libidine aliena habendi, cui opponitur *abstinentia*. V. Indic. Bernegg. & omnino in Domit. C. 9. 10. *Neque in clementiae, neque in abstinentiae renore permansit, & tamen aliquanto celerius ad saevitiam descivit, quam ad cupiditatem*. V. & Cic. pro Quint. C. 19. & passim.

³ Petro.] Ita MS. S. vulgo *Petronius*, quod licet ferri queat, tamen & Salmasianae collationi id dedi, & testimonio Casauboni, etiam illos codices, qui hic retinent *Petronius*, infra tamen ag-

noscere genitivum *Petronis*, quod verum est, & ipse de nonnullis scio, unde & illic retinui. GRON, *Petro* hic quoque Palat. sec. & Mediceus tert. ac Politian. praebent, & infra *Petronis patrem* Memm. & aliorum multi & ³ Burm. item ³ Medicei, Polit. *Petronum* Vind. pr. PETRO FURI L. in Inscript. Grut. p. DCCCXCVI. 10. *Supra merito* exulat a Vind. pr.

⁴ Centurio an evocatus.] Egrege litarunt, qui hic deae Criticae operati exciderunt secuti auctoritatem veterrimorum codicum *incertum sponte. evocati* enim non fuerunt centuriones, sed eadem dignitate erant, qua centuriones, & vitem gerebant, aequae ut centuriones. GRAEV. *Centurio incertum, an evocatus*. Ita edidi, quum non essem tam fortis, ut quibusdam codicibus, qui rescabant voces *incertum sponte*, omnia indulgerem; alios perinde bonos & vocabula ista

tus, profugit ex Pharsalica acie, domumque se contulit. Ubi deinde venia & missione inpetrata, coactiones argentarias factitavit. Hujus filius, cognomine Sabinus, expers militiae (etsi quidam eum primipilarem; non nulli, quum adhuc ordines duceret, sacramento solutum per causam valetudinis, tradunt) ¹ publicum quadragesimae in Asia egit. Manebantque imagines a civi-

retinentes penitus negligerem. Certum est, solam vocem *sponte* nequivisse ab Suetonio scribi. Itaque haec etiam amoveri debet. *Incertum* non justius nec minore violentia (& hac usos reor scriptores codicum utraque omittentium) hinc deleri potest, quam ex Claudii C. 44. *Toxico incertum pultine addito, an immisso per clysterem*; aut *dubium* in Augusti C. 28. *Dubium eventum meliore an voluntate*; & quae plura Suetoniani moris congestit Berneggerus, omnia vocem hanc in nostro loco confirmantia; quam cur supponeremus in tam bonis codicibus sanctisque ita temere inculcatam nunc fuisse? Quantopere extollit codicem Viterbiensem Casaubonus? GRON. Memmiano, Pithoeano, Cujac. accedit Medicus sec. non nisi in margine agnoscens *et incertum sponte*. Et recte. Non enim dubitavit Suetonius, utrum *sponte*, an *evocatus* centurium & vitem gesserit: sed utrum vere *Centurionis* munus, an *Evocari* egerit: sive jam ante Centurio fuisset; sive non. *Evocati* enim erant pro centurionibus, eorumque honores & insignia gestabant, eademque dignitate erant; ut notum est. Crastinus priore anno primipili *Centurio*, sequenti erat *Evocatus* in Caesaris exercitu apud illum L. III. B. Civ. C. 91. Cl. Burmannus non intellexisse videtur Gronovium, qui non opposuit *et sponte* *et evocatus*; sed delevit *et sponte*, scribens aequè vocem *centurio* parva littera *c*, atque *evocatus*: ut in multis Edd. Vett. Verum retinen-

dam duxit vocem *incertum*; quia illam cum aliis saepe addidit auctor; sed etiam omisit: ut docuit Casaubonus. Quare ego quoque malim non pro parte, sed in totum sequi illos codices, qui a prima manu vocem utramque non exhibent.

¹ *Publicum quadragesimae in Asia egit.*] Male Sabellicus, & Beoraldus, quos Stephanus est secutus, invitis MSS. reposuerunt *publicanum*. Qua voce non uti solent Romani, addito vectigalis conducti nomine. Vectigal, sive *publicum* (ut vectigalia vocari notissimum est) procuravit nomine societatis publicanorum quadragesimae, ejusque per operas, mancipēs, & ministros, qui coactiones faciebant, seu exigebant & colligebant pecuniam, ipse socius curam egit, uti recte explicuit Burmann. hic & in Add. Confer quoque Senec. Ep. 120. *Publicum agitarem.* & Cannegiet. in Misc. Observ. Nov. T. IV. p. 166. atque Cel. Ernesti. Talis *actor* sive procurator vel Rationalis fisci Augustalis in Inscr. Gud. p. CXCIX. N. 3.

IVCVNDVS. AVG. LIB.
ACTOR. XXXX. GAL.

i. e. *Quadragesimae Galliarum.* Et sic explico Inscriptiones Gruteri p. CCXLVI. N. 3. p. CCLXXIII. N. 5. AGENS PER HISPANIAS V. C. i. e. *vectigal centesimae*, non *vicariatum*. Adi ad Cal. C. 16. Xiphil. p. 647. Burm. de Vectig. C. 5. Hagēb.

civitatibus ei positae sub hoc titulo, ΚΑΛΩΣ
 ΤΕΛΩΝΗΣΑΝΤΙ. Postea foenus apud ¹ Helve-
 tios exercuit, ibique diem obiit, superstitibus
 uxore Vespasia Polla, & duobus ex ea liberis:
 quorum major Sabinus ad praefecturam urbis,
 minor Vespasianus ad principatum usque proces-
 sit. Polla Nursiae honesto genere orta, patrem
 habuit Vespasium Pollionem, ter Tribunum mi-
 litum, Praefectumque castrorum; ² fratrem
 Senatorem praetoriae dignitatis. Locus etiam
³ nunc ad sextum miliarium a Nursia ⁴ Spoletium
 euntibus in monte summo adpellatur Vespasiae:
 ubi Vespasiorum complura monumenta existant,
 magnum indicium splendoris familiae, & vetu-
 statis. Non negaverim jactatum a quibusdam,
 Petro-

genb. Epist. Epigr. p. 475. 511. A-
 libi *Tabularius* vel *Actor tabula-*
rius dicitur. V. Ind. Grut. & Don.
 Cl. vii. N. 178. Dein recte su-
 spectum habent viri docti *manebant-*
que. Quod frigidum est intelligi
 de filii ejus, qui ista sustulisset Imp.
 factus, tempore. Nam is suam o-
 riginem haud dissimulabat. Verum
 prae *monebantque*, quod nonnulli
 volunt, praeplacet aliorum *manent*
hodieque: ut in Inscript. Boiss. T.
 iii. p. 51. Grut. p. CCXXXIX. 2.
 Adde Comm. & Auct. de Corr. E-
 loq. C. 37. Quae & antiquariorum
bibliothecis adhuc manent. Ita in
 Tito C. 4. *sicut adparet ex statua-*
rum & imaginum titulis. De ho-
 dieque vide ad Claud. C. 19. Per
imagines autem non intelligendi
 sunt *clypei*; sed verae imagines,
 statuis minores, & in basi, quae
 continet titulos, locatae. Quis
 umquam audivit, clypeos dedica-
 tos privatae fortis homini & publi-
 cano, militumque tribuno, Augu-
 steam domum nondum contin-
 genti?

¹ *Helvetios*.] *Helvities* tres Me-

dic. cum Exc. Voss. & Cuj. *Helios*
 Vind. a m. pr. Cort. *Elveticos* Ed.
 Rom. pr. seu Camp. Dein prave
Vespasianum Poll. Vind. pr. Periz.
 Edd. sec. xv. & aliae. *Vespasianum*
 Vind. sec.

² *Fratremque*.] *Fratrem* S. sine
 copulativa. GRON. Consentiant tres
 Medicei, Polit. Vind. uterque,
 Cort. Copes. bene!

³ *Nunc*] Abest a MS. S. GRON.
 Item a Vind. sec. Cort. & duobus
 Burm. *Nursa* Vind. pr.

⁴ *Spoletium*.] Ita MS. S. Vulgo
Spoletum GRAEV. GRON. In tri-
 bus etiam Mediceis, optimo Tor-
 rentii, & Ed. Ven. pr. est *Spoletium*,
 unde *Spoletini*; a *Spoletio* autem
Spoletani, ejusdem urbis cives. Vi-
 de hic Burm. ac Duk. & Drak. ad
 Liv. Epit. xx. & L. xxvii. C. 10.
 Dein *Vespasiane* pro *Vespasiae* Me-
 dic. sec. Vind. pr. Voss. *Petronii*
patrem profluxit a Beroaldo cum
 MSS. nonnullis sic corrigente, cum
 antea ederetur *Petronium*: sed *Pe-*
tronis emendandum fuisse, uti jam
 ediderat Casaubonus, supra vidi-
 mus.

Petronis patrem e regione Transpadana fuisse
¹ mancipem operarum, quae ex Umbria in Sabinos ad culturam agrorum quotannis commear²
 re ² soleant: subsedisse autem in oppido Reatino, uxore ibidem ducta. Ipse ne vestigium quidem de hoc, quamvis satis curiose inquirerem, inveni.

II. Vespasianus natus est in ³ Sabinis ultra Reate, vico modico, cui nomen est ⁴ Phalacrine, xv. Kalend. Decembr. vesperi, Q. Sulpicio Camerino, C. Poppaeo Sabino COSS. quinquennio ante quam Augustus excederet: educatus sub paterna avia Tertulla, in praediis Cosanis. Quare Princeps quoque & locum ⁵ incunabulorum adfidue frequentavit, manente villa,

¹ *Mancipem operarum.*] Haec eadem sententia ante Casaubonum exposuerat Budaeus ad Leg. 53. Dig. Locati. DUKERUS. Privatus autem hic operarios conducebat, ut eorum operis ad quaestum uteretur, ut ait Budaeus; sive eos elocabat praediorum possessoribus vel colonis maiore mercede, quam ipse operariis dabat praesentem: sive vice colonorum, mercede sibi & illis statuta, eos conducebat, iisque adsignabat praedia & agros, in quibus operari deberent. Loca Plinii Majoris L. x. C. 43. & Junioris L. 11. Ep. 14. ibidem jam explicuit Budaeus.

² *Solerent.*] *Soleant* S. GRON. Et sic tres Medicei, Polit. Vind. pr. Copef. Exc. Cuj. ac vere. Nequaquam enim est verisimile, istum operarum ex Umbria morem tempore Suetonii jam exolevisse: cum inter multarum gentium rusticos & viles operarios etiam nunc daret. V. Comment. Saepius ita erratum fuisse in Suetonio, vidimus ad Ner. C. 34. *solent* etiam citat Budaeus. *x. ib. deducta* Edd. Rom. cum Periz.

³ *Sabinis.*] *Samnis* S. GRON.

MSS. O. & Edd. Vett. *Samnis*, *Sanis*, *Sānis* & *Samniis*. Verissime non primus Turnebus L. xxii. C. 16. correxit *Sabinis*; sed jam dudum ante Sabellicus & cum eo Beroaldus ita emendarant, ediderantque. Recte etiam *Reate* exhibuerunt Rom. Junt. Ald. Steph. Casaub. &c. cum Memm. Medic. tert. Vind. utroque, Cort. Periz. Huls. In ceteris Edd. *Reatem* vel *Reaten*.

⁴ *Phalacrine.*] *Phalacrinae* S. GRON. Ita etiam Medic. tert. ut volebat Gujetus. *Pherine* Vind. pr. & Medic. sec. a m. pr. *Phalacrino* Cluver. Ital. Ant. p. 687. 689. *Falacrine* Clar. Wesseling. ad Antonin. Itin p. 307. *Vesperique* S. Vind. uterque. Dein *Pompejo* pravo more MSS. Pulm. Vindob. Cort. Periz. Edd. sec. xv. & aliae. *Papeo* Medic. tert. item *Cosanis* Vind. pr. Periz. Edd. Rom. Ven. & aliae. Sed aliter jam Sabellicus & Beroaldus. Frequens ea est aberratio. V. ad Caes. L. 111. B. Civ. C. 22. Liv. L. xxii. C. 11. *Causanis* Medic. pr.

⁵ *Incunabulorum.*] *Incunabulo* R. S. GRON. *cunabulorum* Medic. sec. Exc. Cuj. & V. L. Voss. quod aequae

la, qualis fuerat olim: ne quid scilicet oculorum consuetudini deperiret: & aviae memoriam¹ tanto opere dilexit, ut sollemnibus ac festis diebus² pocillo quoque ejus argenteo potare perseveraverit. Sumta³ virili toga, latum clavum, quamquam fratre adepto, diu averfatus est: nec, ut tandem adpeteret, compelli, nisi a matre, potuit. Ea demum⁴ extudit, magis convicio, quam precibus vel auctoritate, dum eum idemtidem per contumeliam anteambulonem fratris adpellat. ⁵ Tribunatum militum in Thracia meruit.

que probum est. Sed *in* videtur hic absorptum a praecedenti *locum*. Vocem hanc restituendam etiam censeo Flori praefationi, ubi vulgo *circa ipsam matrem suam*. Sed Nazar. & duo Voss, *circa ipsam cum ipsa*: alii aliter. Lege *circa ipsa incunabula*: quomodo eleganter vocatur populi adhuc infantis urbs Roma: uti *Jovis incunabula Crete*, & *gentis cunabula nostrae* Ovidio, Virgilioque: non vero *mater*, quae sic dicitur respectu vel regionis vel coloniarum, non autem populi eam inhabitantis. V. & praef. L. 11. *uerit* Medic. tert. Cop.

¹ *Tanto opere*.] Ita MS. S. vulgo *tantopere*. GRON. Duabus vocibus etiam Medic. sec. tert. Monuit Graevius ad Caes. C. 1.

² *Pocillo*.] Sic recte Steph. & Casaub. e suis & Torrentii libris ediderunt cum seqq. pro *poculo*. Confirmatur a tribus Mediceis, Polit. & Exc. Cuj. Voss. cum marg. Gryph. V. ad Liv. L. x, 42. quoque deest Vindob. sec. quoque *poculo* dat Cort.

³ *Virili toga*.] Ita MS. S. vulgo *toga virili*. GRON. Adde Medic. pr. tert. Vind. utrumque, Periz. & Edd. Rom. Dein *adempto* pessime Vindob. Cort. Periz. Ed. Cald. & *adversatus* Cort. Edd. sec. xv. Bon.

⁴ *Extudit*.] Vind. pr. Cort. Ed. Rom. pr. *excudit*. Vind. sec. Periz.

a m. pr. Torrent. unus, Ed. Rom. sec. *excussit*. Memm. Copes. Periz. in marg. Edd. Ven. Cas. *extulit*, sive excitavit. Sed Beroaldus recte *extudit* correxit, probatum passim a viris doctis. Adi soceri notas ad Val. Max. L. v. C. 2, §. 10. *perseverantique postulatione extuderunt*, ut. &c. & quem laudat Burmannus, Wassium ad Sallustii Fragm. p. 249. Eadem confusio in Gellio L. xix. C. 18. de quo consule Cel. P. Wesseling. L. 1. Obs. C. 16. Supra *ut* abest ab Edd. Sabell. Cald. *nisi* a Vind. pr. Dein in eodem *ante ambulacionem*.

⁵ *Tribunatum militum in Thracia meruit*.] Sic reposui ex codice Salmasiano, Roberto Steph. & aliis antiquis Edd. hoc est, propter virtutem suam evectus est ad tribunatum militum in Thraciam. Potest tamen vulgata quoque ferri & explicari: *tribunatu militum in Thracia meruit*, hoc est, Tribunus militum in Thracia fuit, tribunatum gessit in Thracia. De quibus locutionibus egi superius. Vide quae notavi ad Augusti Cap. 13. GRAEV. *Tribunatum*. Ita MS. S. vulgo *Tribunatu*. GRON. *Tribunatu* ad Liv. v, 34. tuetur J. F. Gronovius & e Sueton. Caes. C. 5. advocat *Tribunatu militum*. Sed aliam rem esse inter multa inepta recte dicit Marcellus. Nam id ibi est, *quum Tribunus militum esset*: quod hic non potest locum habere. Omnino ad-

ruit. Quæstor Cretam & Cyrenas provinciam forte cepit: Aedilitatis, ¹ ac mox Præturæ candidatus, ² illam non sine repulsa, sextoque vix ade-

sentior Torrentio legenti *Tribunus*, quod etiam in quibusdam Codd. esse, scribit Glareanus. Sueton. in Vita Horatii *Bello Philippensi* Tribunus militum meruit. Tacit. 11. A. 10. *qui Romanis in castris ductor popularium* meruisset. L. xxvi. §. 3. Dig. de pact. dotal. provinciam, in qua centurio merebat. Sueton. Tib. 9. *Stipendia prima* Tribunus militum fecit. *Mereri tribunatum numerorum* in L. ult. de Testam. mil. hinc alienum est. Nam dicitur de Impuberibus, quibus hoc ex indulgentia principum datum erat; quum ipsi Tribunatum non gererent. V. Not. Gothofr. ad eam L. & Ragnellum ad Constitutiones & Decisiones Justiniani pag. 413. Quod Raevard. iv. Var. 8. ibi ex conjectura legit: *Si in tribunatu numerorum merebantur*, Carrio ad Valer. Flacc. 1. Argon. 593. se in duobus MSS. invenisse testatur. DUKER. Licet MSS. & Edd. miro consensu ostendent *Tribunatum*, nequaquam valere potest ea lectio, nec magis quam *tribunatu*: quod explicat Ernestius *cum trib. mil. factus esset*. Nam bene & strenue agendo non potuit commeruisse Tribunatus gradum: quia laticlavus jam Vespasianus non militavit, neque stipendia fecit, nisi *tribunus*, vel *legionis*, vel saltem *cobortis*. Sed prius malo. Adi omnino ad Aug. C. 38. Claud. C. 25. Optime idcirco Torrentius, adlato loco e Tit. C. 4. *Tribunus militum in Germania* &c. meruit; & Dukerus corrigunt *Tribunus*. Vitium sine dubio natum est e scripturae compendio *Trib.* & supitinate librariorum, casum verbo jungendum esse credentium, cum *stipendia* subintelligentur, ut *millies*, pro *militavit*. Plin. L. vii. C. 20. Meruit in praetorio divi Augusti centurio.

¹ *Ac mox Praet.*] Cl. Ernesti

invertit vocum ordinem hoc modo *Aedilit. mox ac Praet. cand.* quod non necessarium opinor.

² *Etiam &c. adeptus est. Ac &c. & in primis Praetor &c.*] Ita MS. S. vulgo *illam & et*. GRON. *Etiam* nullam bonam sententiam habet. *Illam* intelligi potest. At etiam habet quarta Ed. Schildii. Locus manifesto corruptus mihi sic videbatur legi ac distingui posse. *Aedilitatis, ac m. P. candidatus*, illam *n. s. r. s. l. v. adeptus est*: Hanc *pr. s. p. & in primis. Praetor &c.* Sic inchoat periodum Caes. C. x. Aedilis, *praeter comitium* &c. & C. xiv. Praetor *creatus* &c. DUKER. Pro *etiam*, quod mordicus retinent MSS. omnes vitiose, *aedilitatem* conjecerat Glareanus, Lipsius *sed eam*, Torrentius *illam*, quam conjecturam recepit Casaubonus & alii, *eam* Pighius, & *illam* Ernesti. Omnes quoque MSS. *ac*. E Torrentii conjectura *at* receperunt quoque Casaubonus, cujus editio *vulgo* semper dicitur Gronovio, & plures cum Ernestio. Egrege vero acutissimus Dukerus pro isto *ac* vidit legendum *hanc* plena distinctione posita post *primis*. Nisi quis mallet *& eam* &c. At *hanc*. Quaeritur vero, utra per *eam* & *hanc* sit intelligenda. Plerique recte *eam* vel *illam* exponunt de aedilitate, quam non nisi post repulsam, & dein sexto demum loco fuerit adeptus: uti *ille* ad remotius, & *hic* ad propinquius solet referri: quomodo & Cap. 6. inf. Verum existimat Burmannus, Vespasianum, si non fuisset aedilis, nisi sexto loco, debuisse esse Cerealem; quia censet, duo Cereales fuisse ultimos quatuor plebejorum. Adi Ez. Spanhem. Diff. x. de praest. num. p. 154. T. 2. Jam vero curam gessit viarum verrendarum: ut patet e C. 5. & Xiphil. p. 649. Hinc ille & Pighius in Ann. T. iii. lp. 569. *repulsam*

adeptus est loco. Hanc prima statim petitione,
& in primis, Praetor, ¹ infensus Senatui, Ca-
jum

pulsam & *sextum locum praeturae* intelligunt; primam vero petitionem aedilitatis capiunt. Ex quo magis liqueret, post *primis* plenam distinctionem esse ponendam; ut feci, & passim periodum exorditur auctor. Pronomen autem *hic* saepe ad remotius referri, & *is* vel *ille* ad propinquius, jam etiam tirones sciunt. Adi quae collegere viri docti ad Liv. L. XXIV. C. 29. §. 3. Curt. ad Cic. L. VII. ad F. 2. Durand. ad Plin. L. XXXV. C. 9. Propert. L. III, 12, 18. Caes. B. Civ. L. II, 31. Verum si recte attendamus ad Chronologiae rationem, Vespasianus non potuit repulsam praeturae tulisse. Nam Aedilis fuit Anno DCCXCI, ut clarum est ex Xiphilino pag. 649. Praetor vero A. DCCXCIII. ut patet ex detecta conspiratione Lepidi ac Gaetulici, & victoria Caji Germanica, ob quam triumphare voluit; sed repugnantem & ex Germania eum revocanti Senatui infensus Cajs ovans urbem ingressus est pridie Kal. Sept. ac seq. anni IX. Kal. Febr. jam occisus est. Prius ergo gessisse praeturam non potuit, cum sub rep. A. DCCXCIV. demum ejus annus fuisset; ut docet Cic. L. X. ad F. Ep. 25. At aedilitatem gerere maturius potuisset. Quaesturam enim ex Augusti constitutione potuit obire anno aetatis xxv. V. Dion. p. 477. Suet. Calig. C. I. Aedilitatem igitur A. xxvii. vel xxviii. adeoque A. DCCXC. nam natus erat A. DCCLXII. Neque continuare licebat honores viris privatae sortis. Anno igitur DCCXC. repulsam aedilitatis per senatum tulit, A. DCCXCI. non nisi ultimo loco accepit. Vide etiam Duker. nota sequenti, & Ernest. in Ex cursu 25. Unde statuendum videtur, aedilium 6. primos duos creatos fuisse *Curules*; tertium & quartum *Cereales* ex instituto Caesaris plebejos, quintum & sextum *plebejos*, & solo nomine *Ae-*

dilium; vel hos quatuor lectos de munere fuisse sortitos. Neque huic sententiae obstat locus Dionis L. XLIII. p. 239. Ait enim quidem, suo etiam nunc tempore creari sex aediles, duos *Curules* dictos, & quatuor *plebejos*, quorum duo *Cereales*; sed non scribit, *Cereales* fuisse ultimos, at tantum *τέσσερες ἐκ τῆς πλῆθους· ὧν οἱ δύο τὴν ἀπὸ τῆς Δήμης ἐπικλήσιν φέρεσιν*. Ceterum verborum ordinem mutavi fide Medic. pr. text. Polit. Vind. sec. trium Burm. & Edd. Rom. vulgo *loco vix adeptus est*.

¹ *Infensus.*] Puto probabilem esse sententiam Casauboni, & de aedilitate accipiendum, quod de repulsa scribit Suetonius. Scrupuli, quem Burmannus iniecit, cur Vespasianus non fuerit sexto loco Aedilis factus, eximendi nunc mihi aliquam rationem invenisse videor. Recte colligit e Cap. v. Vespasianum non fuisse *Aedilem Cerialem*; sed quod putat *sextum locum* ideo de *Praetura* posse accipi; quia si sexto loco aedilitatem adeptus fuisset, Aedilis Cerialis esse debuisset, non valde firmum est. Nam non credo ostendi posse Aediles, quinto & sexto loco, quot tum loca Aedilia erant, creatos semper *Ceriales* fuisse. Non habeo quidem auctoritatem, qua probem, Aediles itidem, ut alios magistratus, suas quemque partes muneris, quas curarent, sortitos fuisse; sed rem se ita habuisse ex eo suspicor, quod Vespasianus, quem sexto loco non *Praetorem*, sed *Aedilem* factum, pro certo habeo, Cerialis non fuit. Nam verba Suetonii, *sextoque loco vix adeptus est*, ad praeturam referri non posse, primum ex eo apertum est, quod qui in magno numero candidatorum praeturae sextum locum obtinet, non recte dicitur locum illum *vix adeptus esse*; quum plura tum loca praetoria superessent post sextum. Deinde ad-
ver-

jum ne quo non genere demereretur, ludos extraordinarios pro victoria ejus Germanica deposcit, poenaeque conjuratorum addendum censuit, ut insepulti projicerentur. Egit & gratias ei apud amplissimum ordinem, quod se honore coenae dignatus esset.

III. Inter haec Flaviam Domitillam duxit uxorem, ¹ Statilii Capellae equitis Romani Sabratenfis ex Africa ² delicatam olim, Latinaeque con-

verbium vix indicio est ad *Aedilitatem*, non ad *Praeturam* pertinere. Nam ita loquuntur veteres de Candidatis, qui aegre ac difficulter ultimum locum obtinent. Cicero in Vatin. C. 5. de Vatinio Quaesturae candidato *Te vix, invitis omnibus, beneficio consulis extremum adhaesisse*. Sed & ratio, ob quam idem Burmannus non obscure praefert *infensus*, non maximum pondus habet. Unde enim scivit, Vespasianum jam in aedilitate senatu ostendisse infensum animum? *Infensus* ea ratione defendi potest, quam ostendit Casaubonus. Postquam Tiberius comitia e campo ad patres transtulerat, judicio Senatus designabantur magistratus, quos Princeps non commendaverat. Dio L. LVIII. p. 633. Hoc jure Senatus usus est usque ad annum DCCXC. (aer. Capit. DCCXCI. aer. Varr.) quo Cajo populo comitia reddidit. Id. L. LIX. p. 647. Sed non multo post rursus ademit. Ibid. p. 655. Eodem anno DCCXC. (DCCXCI.) Vespasianus Aedilis fuit. Ibid. p. 649. Quum igitur ante hunc annum primum repulsam aedilitatis tulisset; ac tandem vix sextum locum adipisci potuisset, hanc causam irae adversus senatum habere potuit. Sed tamen magis placet *infensus*. Nam si Vespasianus vel infensissimus senatui fuisset, tamen his rebus, quas Suetonius memorat, non valde demereri potuisset Cajo, si is jam ante senatui non infensus fuisset. De odio illius

erga senatum testantur Sueton. Calig. C. XLVIII. seq. & Dio Lib. LIX. p. 655. *Infensus* etiam legit Pighius in A. U. DCCXCII. DUKER. *Infensus* placuit etiam Lipsio, & mihi vel ob positionem vocis *Cajum* hic ante *ne*. Sic nominativorum cumulatio non offendisset quoque Cl. Ernestium. MSSi tamen omnes vulgato favent. *demeretur* in utroque Vind. *ei* abest cum ab aliis, tum ab Ed. Mediol. pr. Cald. *dignatus est* dant Cort. Vindob. uterque, Harl. Periz. & Edd. sec. xv. exceptis Bezae.

¹ Statilii.] Statili S. GRON. Item Medic. tert. Mox ante Pulm. ex Turn. L. XXII. Adv. C. 16. *Sabracensis* vel *Sabraceni* vulgo & in MSS. plerisque. Sed : firmatur Memm. Medic. pr. Exc. Voss. aliisque. V. Comm. & ad Sil. Ital. L. III, 256.

² Delicatam.] Ita MS. & annotavit Salmasius: ita olim in V. C. postea correctum *delegatam*. GRON. *Deligatam* Medic. tert. Ceteri *delegatam*: ut vulgo. Sed *delicatam* legendum, probarunt multis viri docti hic & ad Plin. L. VIII. Ep. 21. Gud. ad Phaedr. L. IV. F. 4. Male *libertam* legit Marcilius, bene defendens *Latinaeque*. Quod *delicata* fuerit, satis patet esse libertinam, cujus pater etiam libertinus erat; sed cui Quaestorius in Africa scribe ingenuitatem & Romanam civitatem interim erat nactus. Judicium enim hoc in Africa actum est. V. quos laudat Ernestius. Addit vero

conditionis, sed mox ingenuam & civem Romanam ¹ recuperatorio iudicio pronunciatam: patre adserente Flavio ² Liberali Ferenti genito, nec quidquam amplius, quam Quaestorio scriba. Ex hac liberos tulit, Titum, & Domitianum, & Domitillam. Uxori ac filiae superstes fuit, atque utramque adhuc privatus amisit. Post uxoris excessum, Caenidem, Antoniae libertam, ³ & a manu, dilectam quondam sibi, revocavit in contubernium: habuitque etiam Imperator paene justae uxoris loco.

IV. Claudio Principe, Narcissi gratia Legatus legionis in Germaniam missus est: ⁴ inde in Britan-

vero auctor, eam ante non habuisse justam libertatem cum Romana civitate, sed minorem, quae *Latina* & *Junia* dicebatur. Adi etiam ad Aug. C. 40. 74. mox abest ab Edd. Rom.

¹ *Recuperatorio.*] *Reciperatorio* S. GRON. Nec non Medic. sec. tert. Exc. Voss. *nunciatam* Med. pr. *pronunciata* tert.

² *Liberale Ferenti.*] Ita editio Casauboni, qua usus fuit Salmasius nihil notans diversum ex MS. unde retinui prae vulgato *Liberali Ferentini*. GRON. *Liberale* MSS. O. & Edd. sec. xv. Bon. aliaeque. Vind. pr. *naturale liberale*. Tum *Ferenti* in MSS. meis O. & aliorum pluribus, item Edd. Rom. Mediol. pr. Mutavit Sabellicus. Adi Comm. & ad Oth. C. 1. *ex hac* desiderantur in Vind. pr. *adhuc utramque* Periz. Harl. Vind. Edd. ante Casaub. excepta Stephaniana.

³ *Et a manu.*] Recte sic correxit Sabellicus, cum in nonnullis MSS. & Edd. Rom. legeretur *adamavit*: unde Beroaldus & alii utrumque formarunt *adamavit*, & *a manu d.* non minus inepte. & *amavit* Non. Vind. sec. Cort. V. Torrent. Gud. ad Grut. Insc. pag. DXCIV, 3. Scr. LIBRARIA. Amm.

Marc. L. XVIII. C. 3. *Ancilla notarum perita domina dictante* &c. Alii tamen *lanipendiam* interpretantur: & in his Beger. Spicil. Antiq. P. III. N. 1. *revocavit sibi* Vind. sec. Cort. *etiam Imp.* desunt Medic. pr.

⁴ *Inde in Brit.*] In abest a MS. S. GRON. Non difficulter largior Burmanno, a Cod. Memm. non recte abesse praepositionem *in*. Nec tamen credo, eum hoc ad omnia nomina regionum & insularum voluisse producere. Inter ea, quae ad Caes. C. 35. *In Syriam, inde Pontum transit.* adnotat, quaedam eo non pertinent. DUKE R. Burmannus videtur statuisse *in* male abesse; quia contra Suetonii genium est praepositionem non repeti; praesertim post voculam *inde*. Et vere. Post eam saepius est absorpta, ut & vicissim *inde*: sicut hic in Polit. Adi Drakenb. ad Liv. L. XXXVII, 31. *Inde in Cappadociam.* & infra C. 6. In optimo Eutropii Cod. Leid. L. VII. C. 19. etiam scribitur *a Claudio in Germaniam & deinde Britanniam missus, tricies & bis cum hoste conflixit.* ubi alii *in* addunt. Omnia *inde in Br. trans.* desunt MSS. 2 Burm. & Edd. Rom. Contra est additur in Vind. sec. Cort. Ed.

tanniam translatus, tricies cum hoste conflixit. Duas validissimas gentes, superque xx. oppida, & insulam Vectem, Britanniae proximam, ¹ in ditionem redegit; partim Auli Plautii Legati consularis, partim Claudii ipsius ductu. Quare triumphalia ornamenta, & ² in brevi spatio duplex sacerdotium accepit. Praeterea Consulatum, quem gessit per duos novissimos anni menses: medium tempus ad Proconsulatum usque in otio secessuque egit, Agrippinam timens, potentem adhuc apud filium, & defuncti quoque Narcissi ³ amicos perosam. ⁴ Exin fortitus Africam, integerrime, nec sine magna dignatione administravit: nisi quod Adrumeti, seditione quadam, rapa in eum iacta sunt. Rediit certe nihilo opulentior, ut qui, prope ⁵ labefacta jam fide,

Ed. Cald. *tricies* hic in MSS. omnibus. *Vercem* Vind. sec. Cort.

¹ *In ditionem.*] Probo Cod. Salmas. & Roberti Steph. qui scribunt *in ditionem redegit*. GRAEV. *Ditionem*. Ita MS. S. nisi quod *ditionem*. vulgo *deditionem*. GRON. *In ditionem* quoque tres Medic. Polit. Vind. uterque, Cort. Exc. Cuj. Ed. Bas. Ernest. verissime. V. ad Caes. C. 34. *Domitio in ditionem redacta*: ubi nihil mutandum. *Plautii* pro *Plautii* Memm. Copes. Medic. pr. tert. Polit. Corfend. Alii *Planci*, *Palatini* &c. vitiose. V. Claud. C. 24. Ner. C. 35. *leg. cons.* edidi auctoribus Torr. Palat. tribus, Medic. pr. tert. Exc. Cuj. Voss. non *cons. leg.*

² *In brevi spatio.*] Ita MS. S. vulgo *in spatio brevi*. GRON. Sic aliorum & mei Codd. cum Edd. primis. V. Comm. & Ner. C. 30. *opes in brevi spatio prodegisset*.

³ *Amicos perosam.*] *Amici* in Medic. tribus, Vind. pr. Copes. Exc. Cuj. Ed. Ven. pr. At plures Vespasiano habuit amicos Narcissus, quos

omnes, non solum Vespasianum, verosimiliter perosa est Agrippina, quae Narcissum A. DCCCVII. ad mortem adegit. Accusativum quoque junxit huic participio in Tib. C. 21. *perosi populum Rom. dii*.

⁴ *Exin.*] *Exim* S. GRON. *Exinde* Vind. pr. duo Burm. Edd. sec. xv. & aliae. Sequendi plures & optimi MSS. V. ad Tib. C. 9. Ner. C. 7. Mox *indignatione* prave etiam Edd. Med. pr. & Cald. V. Comm. & Cas. ad Caes. C. 4. Quia vero Tacitus ait L. 11. Hist. C. 97. eum *famosum & invisum proconsulatum egisse*, non adparet Lipsio, aliisque, quomodo haec concilientur. At non ait Tacitus, Vespasianum eo nomine male audivisse Romanis, sed Afris *illic*: quod seq. exemplo confirmat Suetonius. At injuste fuisse suspectum & invisum probat eo, quod nihilo opulentior inde redierit. *Adrumeti* Med. pr. tert.

⁵ *Labefacta.*] Memm. Medic. sec. Voss. Edd. Bas. &c. usque ad Sriver. & aliae *labefactata*, male. V. ad Ner. C. 38. *horrea machinis labef-*

fide, omnia praedia fratri obligarit: necessarioque ad mangonicos quaestus sustinendae dignitatis causa descenderit: propter quod vulgo ¹ Mulio vocabatur. Convictus quoque dicitur, ducenta sestertia expressisse juveni, ² cui latum clavum adversus patris voluntatem inpetrarat, eoque nomine graviter increpitus. Peregrinatione Achaica inter comites Neronis, quum, cantante eo, aut discederet saepius, aut praesens obdormisceret, gravissimam contraxit obfensam: prohibitusque non contubernio modo, sed etiam publica salutatione, secessit in parvam ac deviam civitatem, quoad latenti, etiamque extrema metuenti, provincia cum exercitu oblata est. Percrebruerat Oriente toto vetus & constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore ³ Judaea profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano, ⁴ quantum postea eventu paruit, praedictum,

labefacta. Dein obligaret in 3 Mediceis, Polit. Vind. utroque, Cort. cum multis aliorum & Edd. sec. xv. pluribusque, non obligarit. Periz. obligavit. Torr. quidam obligarat, prave, praesertim in Indicativo. V. ad Aug. C. 30. Ut qui contulerit: ubi vulgo minus bene utpote qui. Vind. sec. Cort. Huls. descenderet.

¹ *Mulio.*] Mango enim non solum hominum est emtor, venditorque & manceps, sed & rerum, item canum, porcorum, equorum, mulorum, quorum celebres Reatini; ut recte explicuere Casaubonus, & Marcilius, alique; ac lexica jam docent. Minus bene hic rem egit Lipsius.

² *Cui.*] Qui S. GRON. Item Medicei, Polit. Cort. Pulm. & Burm. & Edd. sec. xv. praeterquam Beroaldi, qui correxit cui: ut jam in Sabellici quoque comparet nota. inpetraret Vind. sec. Cort. Dein satisfactio pro salutatione Medic.

sec. a m. pr. Voss. quod lat. Edd. Sab. Cald. etiam extr. Periz. Edd. Rom. non male, si cum Boxhornio dividas & jam. percrebruerat edidi cum Edd. Rom. Mediol. Venetis. & Burm. item MSS. Polit. Non. Periz. aliisque. V. ad Caes. C. 79.

³ *Judaea profecti.*] Nequaquam hic mihi videtur cogitandum esse de Apostolis, terrarum orbem sua doctrina implentibus, & ita rerum potitis; ut suspicatur Cl. Ernesti; cui ejus conjecturae ansam dedisse credo Eusebium Lib. iii. H. Eccl. C. 8. Suetonius & Tacitus, a sacris litteris & Josepho L. vi. B. Jud. C. 5. §. 4. diversi in plurali loquuntur, ut tanto clarius ex ipsorum sententia Vespasianus, ejusque filius Titus intelligantur. Judaeam in Voss. & Vind. pr.

⁴ *Quantum eventu postea patuit.*] Codex Salmas. quoque paruit, hoc est, apparuit. quod rectum censeo cum Casaubono. GRAEV. Postea eventum paruit. Ita MS. S. nisi quod

Etum, Judaei ad se trahentes, rebellarunt: caesoque Praeposito, Legatum insuper Syriae consularem subpetias ferentem, rapta aquila, fugaverunt. Ad hunc motum comprimendum quum exercitu ampliore & non instrenuo duce, cui tamen tuto tanta res committeretur, opus esset, ipse

ventu. Vulgo quantum eventu postea patuit. GRON. Postea eventum tum in aliorum, tum in meis MSS. plerisque. quanto Vind. pr. paruit quoque Viterb. Pith. Pal. pr. Medic. tres, Voss. V. ad Aug. C. 95. Recte etiam Torr. Casaub. Gron. Ern. pluresque edidere paruit, praedictum; qui ordo est in Memm. Viterb. Medic. tribus, Vind. sec. Cort. Voss. Copes. Harl. Edd. Bon. Bas. post. In aliis, etiam Graev. & Burm. Edd. perplexe & vitiose praedictum paruit.

I Caesoque praeposito.] Pagius praepositum hunc non Cestium Galium, Legatum consularem Syriae, sed Gessium Florum, procuratorem Judaeae, intelligendum esse docet e Josepho de vita sua, non longe a principio (T. 2. p. 3. Ed. Hav.) Hoc jam ante ex eodem loco Josephi docuerat Norisius in Cenot. Pis. dissert. 11. Cap. 16. extr. In hoc eos recte sentire credo. Sed non video, quomodo e Josepho probari possit, Gessium Florum a Judaeis occisum fuisse, quod viri hi doctissimi tamquam rem certam tradant. Verba Josephi in Edd. quas vidi, haec sunt. *Suadebamus (seditionis) τῆς πολεμίας ἀπελθόντας εἶναι, ἐλπίζοντες ἕκαστος εἰς μακρὰν Γέσσιον μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀναβάντα παύσειν τὸν νεοτερισμὸν. Ὁ δὲ ἐπελθὼν καὶ συμβαλὼν μάχῃ ἐνικῆθη, πολλῶν τῶν μετ' αὐτῆς πεσόντων.* Postrema Norisius Latine interpretatur *Et ille revertens & committens praelium pugna victus est, multis cum ipso cadentibus*: Id. que etiam sequutus est Pagius. Sed facile quilibet sermonis Graeci non omnino rudis videt, Josephum non

dicere Gessium Florum ipsum, sed multos de exercitu ipsius cecidisse. Certe hoc non aliter accipi potest, si locus in libris vulgatis Josephi sine vitio est; qui eo suspectus esse potest, quod Norisius in his citandis articulum τῶν post πολλῶν omisit. Sed hoc in medio relinquo. Atque interim cum Marcilio ad h. l. & Montacutio apud Norisium puto, ex vulgata scriptura Josephi non probari, quod de interfecto (nam ita cum Burm. & aliis accipio caeso) praeposito scribit Suetonius. Quomodo Ryckius verba Josephi, πολλῶν τῶν μετ' αὐτῆς πεσόντων, ad Tacit. v. H. 10. vertens cum multis occisus, excusari possit, non video. DUKER. Pejus errat in notis Haverkampii ad Oros. L. VII. C. 9. Christ. Wormius, qui non tantum verba Josephi vertit multis una cum illo cadentibus; sed & legatum Syriae ait fuisse Gessium Florum pro Cestio; & ridicule raptam aquilam exponit per Judaeos de majore templi parte, qua suspenderant eam Romani. Volatili nimis oculo Pagium inspexit Burmannus. Eos etiam hoc nomine recte criminatus est Ernestius. Sed male putat aequè dici posse caedi praepositum pro fugari cum magna militum caede, ac caedi exercitum: ubi multi occiduntur, multi fugantur. Caesum fuisse praepositum, seu procuratorem Gessium aliumve non etiam liquet ex Orosio: quod videtur innuere Casaubonus. Nihil tamen hic mutes, nec Gessiumque praepositum cum Lipsio contra O. MSS. legas. Dein tum Vind. pr. pro tamen. In eodem committentur. Medic. pr. committerentur, sec. dilectus.

ipse potissimum delectus est: ¹ ut & industriae expertae, nec metuendus ullo modo ob humilitatem generis ac nominis. Additis ² igitur ad copias duabus legionibus, octo alis, cohortibus decem, atque inter Legatos majore filio adsumto, ut primum provinciam adtigit, proximas quoque convertit in se; correcta statim castrorum disciplina; ³ unoque & altero proelio tam constanter inito, ut in obpugnatione castelli lapidis ⁴ ictum genu, scutoque sagittas aliquot exceperit.

v. Post Neronem Galbamque, Othone atque Vitellio de principatu certantibus, in spem Imperii venit, jam pridem sibi per haec ostenta conceptam. In suburbano Flaviorum quer-

¹ *Ut & industriae expertae.*] *Industria experti* S. GRON. Prave edunt vulgo & *ut*, contra MSS. & Edd. Rom. Steph. Cas. Sensus est: utpote vir & industriae expertae, & non metuendus. Edidit vero Casaubonus, quamvis vulgatum non improbens, *industriae expertus*, ut cum Torrentio, vel *industria expertus* testatur esse in nonnullis libris. Ultimum certe comparet in Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. Huls. *industriae expertus* placuit etiam Perizonio ad Sanctii Min. p. 169. Haereo, quid praeferam, interim nihil temere mutans. V. Burm. Ernest. & Duker. ad Liv. L. xxiv. C. 22. In Tac. L. xii. Ann. C. 2. *femina experta foecunditatis*. alii legunt *expertae*. Sil. viii, 615. *sagittae expertos*. Adi & ad Tiber. C. 19.

² *Igitur.*] Vind. sec. Cort. *quoque duabus ad copias leg.* Vitiose aliis Vind. sec. Ed. Cald. aliaeque. Dein *primam* Ed. Camp. quomodo legi posset; sed non opus est. Inspice Burm. Passim junguntur ut *primum*. Tum *pr. q. civitates* male Edd. Mediol. pr. Sab. Ber. Cald. & plures cum 2 MSS. Burm. Sed vide Pulm. & Torr. Intelligit

provincias auctor. Dein correpta Vind. sec. Cort.

³ *Uno quoque.*] Placet magis, ut est in V. C. Urs. *unoque & altero*. GRAEV. Sic edidi auctoritate Medic. pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. Cop. & Voss. ut conjecit Torrent.

⁴ *Ictum &c.*] *Ictu genu scuto sagittasque* S. GRON. Forte *ictus genu*. GRAEV. At tunc *lapides* etiam legendum bene monuit Burmannus. Ictum lapidis excepit genu, ut scuto sagittas; hic illaesus; cum alibi pedis plantam est vulneratus per jaculum, uti recte Ernestius conciliat nostrum cum Josepho L. iii. B. Jud. C. 7. §. 22. *Ictus* vox reddenda est Justino L. i. C. 9. *Fortuna tamen ictum regente*. Sic enim Medic. duo, D'Orvill. & Ed. Rom. vulgo *ita*. Tum *scutoque* exhibui fide Medic. tert. Vind. sec. Cort. & iv. aliorum. Dein *O. ac Vit.* est in Medic. O. Mox licet parum apte jungi videantur *venire in spem conceptam*, nil temere muta: quia *concitam* &c. (V. Ernest.) nusquam in Suetonio, qui *concupere spem*, & quidem *ostentis*, dixit etiam in Tib. C. 14.

G g g

1 Quere

1 quercus antiqua, quae erat Marti sacra, per tres Vespasiae partus, singulos 2 repente ramos a frutice dedit, haud dubia signa futuri cujusque fati. Primum exilem, & cito arefactum: ideoque puella nata non 3 perannavit: secundum praevalidum, ac prolixum, & qui magnam felicitatem portenderet: tertium vero instar arboris: quare patrem Sabinum ferunt haruspicio insuper confirmatum, renunciassse matri, *nepotem ei Caesarem genitum*: nec illam quidquam aliud, quam cachinnasse, mirantem, *quod adhuc se mentis compote deliraret jam filius suus*. Mox, quum Aedilem eum C. Caesar, 4 succensens curam verren-

1 *Quercus antiqua, quae erat Marti consecrata.*] Melius Salmasianus: *quercus antiqua erat, Marti sacra*. Sacra habet etiam Robertus. GRAEV. *Antiqua erat, quae Marti sacra*. Ita MS. S. vulgo *antiqua, quae erat Marti sacra*. Unde rō quae retinui. GRON. Quae deest quoque Medic. pr. tert. Polit. sed male, nisi parenthesi includas erat M. s. vel simul deleas erat, quod abesse ab optimo Cod. testatur Torrentius; vel transponas cum Gronovio aut Graevii Ed. pr. post *saera*. Haud male censet Burmannus absorptum quae ab ultima vocis antiqua syllaba. Magis tamen inclino, ut cum Ernest. credam, quae erat esse insititia. Sacra est in Medic. tribus, Vindob. utroque, Polit. Cort. Periz. & plurimis aliorum.

2 *Repete r. a frutice d.*] Exsultat perperam repente ab aliquot libris Torr. Medic. pr. tert. Copef. Sequentia a frutice varie tentant viri docti, qui consuli possunt. Mihi videtur Suetonii mens haec esse. A frutice, qui e radice annosae quercus circum trunci infima, pulularat, ut fieri adsolet, repente tempore partus Vespasiae editos esse ramos. A frutice ergo erit: ab ea parte, qua frutex est ex arbore

ipsa enatus, dedit arbor singulos ramos: ut sexcenties praepositionem a sumi, nemo nescit: ut a limite, a mari, a terra, a fronte, a tergo, a capite, a pectore. Sic ab ramis eminere, sive ea parte, qua rami sunt, Caes. L. VII. B. G. C. 73. ab radice, ut coniecit Burmann. & probat Ernestius, si a manu esset Suetonii, id non corrupissent in tam insolitum a frutice librarii. Dein rarefactum Vind. sec. supra scripto r.

3 *Perannavit.*] Vind. sec. Cort. Edd. Sabell. Cald. *perannuavit*. Mediol. sec. Pat. *perennavit*. Medic. pr. a m. pr. *perornavit*. Male. V. Comm. Perperam vero haec capit Torrentius de Vespasiani filia: agitur enim de ejus sorore, fratre Sabino, & ipso, ex Vespasia & Flavio Sabino genitis, Cap. 1. Mox protenderet Vind. pr. *insuper* abest a Periz. & Edd. Rom. *cachinnasse* Medic. pr. tert. Vind. pr.

4 *Succensens, propter curam.*] *Succensus* S. & vocem propter in illa editione Casaubonus omisit, ut pateat etiam non exstare in MS. S. GRON. *Succensus* quoque Medic. tert. & Torrent. Tō propter delevi cum Cas. Schild. Pit. Burm. auctoribus Mediceis sec. tert. Polit. Vind. utroque, Cort. optimo Torrent. tribus

rendis viis non adhibitam, luto iussisset obpleri, congesto per milites in praetextae sinum, non defuerunt, qui interpretarentur, quandoque proculcatam¹ desertamque rempublicam civili aliqua perturbatione in tutelam ejus, ac velut in gremium, deventuram. Prandente eo quondam, canis extrarius e trivio manum humanam intulit, mensaeque subjecit. Coenante rursus bos arator, decusso jugo, triclinium inrupit: ac fugatis ministris, quasi repente defessus, procidit ad² ipsos adcumbentis pedes, cervicemque submisit. Arbor quoque cupressus in agro avito sine ulla vi tempestatis³ evulsa radicitus, at-

bus Burm. & Edd. Rom. Dein *proconculcatam* Vind. pr. *perconculcatam* Edd. Mediol. pr. Ven. Sabell. Cald. *conculcatam* Mediol. sec. Bonon.

¹ *Desertamque.*] Vox suspecta Cl. Burmanno, ut minus lutofo omni conveniens, & quia non tam deseritur respublica civili perturbatione, quam laceratur. Conjicitque *deformatam*, *dejectam*, *despectam*. Addi posset *defectam*. At nihil mutandum cum Ernestio V. Cl. censeo, & auctorem respicere puto ad factum Vitellii, qui post Remp. proculcatam, deseruit eam se abdicando, & aufugiendo in latebras: ut docuit Suetonius in ejus vita. Lutum etiam proculcatum deseritur, quum de via decedentes homines illud relinquunt, & jacens non curant averri: quod crimen Aedilis Vespasiani fuerat. V. Xiphil. p. 649. *Proculcata* igitur Resp. in tutelam ejus, *deserta* in ejus gremium deveniret. *velut gremium* minus bene Periz. Harl. & Edd. sec. xv. & aliae usque ad Pulm. exceptis Bas. & Gryph. *ac velut in gremium* desunt Mediol. sec. Dein *canis extrarius e trivio*, ut correxerunt viri docti pro *triclinio*, confirmatur a MSS. meis omnibus, item Exc. Cuj. Voss. nisi quod corrupte in

Vind. pr. sit *trarius se trivio*. Per se satis intelligitur, in locum, quo sumebat prandium, illatam esse manum. Vide Burm. Flor. L. iv. C. 7. *Bruto*, quum illato lumine ex more aliqua secum agitare, atra imago se obtulit. Reddenda vox *extrarius* e MSS. optimis & Edd. Vett. Appulejo L. viii. p. 168. *liberae cujusdam extrariaeque mulieris libidine flagrabat*. Sic solet ille, non *extraneae*. Consule Indicem.

² *Ipsos adcumbentis pedes.*] Maler Torrent. e Cod. *ipsius*, quomodo etiam in Vindob. pr. Sed alterum esse multo elegantius, docent Grammatici & Heins. ad Ovid. Ep. v, 46. *adcumbentes* Medic. pr. a m. pr. Supra prave *aratro* Vind. pr. *defossus* Medic. tert. Cort.

³ *Evulsa radicitus atque.*] Haec voces perperam desunt MSS. nonnullis Torrentii, nisi intelligat Edd. Romanas, & MS. Periz. *avulsa* Vind. pr. ut *avulsus radicitus*, vel *radicibus*, *oculus* Lucret. L. iii. vs. 562. *rad. ev.* Ed. Cas. Adi ad J. Obseq. C. 123. *arbores eversae radicitus*. Drakenb. ad Silium L. vi, 195.

*Arboris abstraxit molem, penitusque revulsam
Everit fundo, & radicibus eruit imis.*

atque prostrata, insequenti die viridior ac fir-
mior resurrexit. At in Achaia somniavit, ini-
tium sibi suisque felicitatis futurum, simul ac
dens Neroni ¹ exemptus esset: evenitque, ut se-
quenti die progressus in atrium medicus dentem
ei ostenderet, ² tantum quod exemptum. Apud
Judaeam ³ Carmeli Dei oraculum consulentem
ita

¹ *Exemptus.*] *Neroni dens ere-
ptus* Vind. pr. & statim *excerptum*.
exceptus Vind. sec. Cort. Edd. Rom.
vitio orto, quia in plerisque MSS.
exceptus scribitur. V. Burm. & Tib.
C. 73.

² *Tantum quod exemptum.*] Huic
scripturae dum repugnat Marcilius,
talem sese ostendit, quales crimi-
natur esse, qui eam defendunt.
Non nego *tantum non* placuisse Sue-
tonio: sed & *tantum quod* ei pla-
cuit, quemadmodum ex Augusto
Cap. 63. & 98. & Nerone Cap. 6.
apparet. Habet autem utraque par-
ticula suam Venerem loco posita.
Nam *tantum non* propemodum sig-
nificat, non etiamnum, nec plane,
ut vult Marcilius; *tantum quod*
vero, commodum ante, paucillum
ante. Quod si dens fuit *tantum non*
exemptus, mansit in gingivis, quam-
vis labefactatus, & parum abfuit,
quin eximeretur. At medicus o-
stendit eum jam exemptum, etsi
modo, vel paucillum ante: hoc
est, *tantum quod exemptum*. Utram-
que particulam frustra invident
Cornelio Nepoti in Datame, Cap.
1. consilii, quo *tantum non* omnes
superabat. id est, ferme, prope-
modum. Cap. 6. Mithrobarzanem
persequitur, qui *tantum quod* ad ho-
stes pervenerat. id est, commo-
dum, vix dum, paullo ante. Sic
utrobique scripsit Cornelius, ut jam
deprehenderunt viri docti: nec au-
diendi scripti (quippe recentes om-
nes nec optimae notae) qui mu-
tant. Vide & quae notavi ad Lu-
ciani Soloecistem. GRAEV. *Tan-
tumque quod exemptum* S. GRON.
Tantumque quod etiam in Medic.

ter. Polit. Palat. sec. & forsan Pith.
ac Torrent. Codd. quae copula fa-
cile ferri potest. Ostendit ei den-
tem, & quidem *tantum quod* i. e.
recentissime exemptum. Perperam
reliqui MSS. & Edd. Vett. dant *re-
center* vel *recenter quidem* e glossa:
usque ad Pulmann. Adi ad Aug. C.
63. *Tantum quod e pueritia egresso.*

³ *Carmeli Dei oraculum.*] Veteres
montes coluerunt pro diis. Prudent.
1. contra Symmachum: (vs. 297.)

*Quicquid humus, quicquid pela-
gus mirabile gignit,*

*Induxere Deos: Colles, freta,
flumina, flamas.*

Hinc Moses Maimonides in Sepher
Akam C. 8. §. 1. *Gentiles veneran-
tur montes.* Et Maximus Tyrius dis-
sertat. 38. *Nec Jovem quidem immu-
nem hujus honoris habuerunt primi
mortalium. Culmina montium illius
sunt, Olympi & Idae, aut si quis
praeterea montium coelo proximus est.*
In primis hoc fecerunt Persae, qui,
teste Herodoto 1, 131. *Solent edi-
tissimis montibus conscensis Jovi ho-
stias immolare.* & Palaestini, qui-
bus propterea mons circa Tyrum di-
citur *Σεπ πρὸς ὄρειον*, *Dei facies* a-
pud Scylacem Caryandensem in Pe-
riplo, & Pomp. Melam. Et Cappa-
does, quibus & Deus, & iusju-
randum, & statua est mons, ut au-
ctor est Maximus Tyrius in laudata
dissertatione, quod sic explicat Vos-
sius de idololatria Lib. 11. Cap. 62.
significat, montem & Deum esse,
& Dei sedem, ac fanum. Sic *Jup-
piter Casius* in antiquo monumen-
to commemoratur, cum Casius mons
sit, & Jovis templum, & ipse Jup-
piter. Fuerunt autem tres montes
in

ita confirmavere sortes, ut quidquid cogitaret, volveretque animo ¹ quamlibet magnum, id esse proventurum, pollicerentur. Et unus ex nobilibus captivis ² Josephus, quum conjiceretur in vincula, constantissime adseveravit fore, ut ab eodem brevi solveretur, verum jam Imperatore. Nunciabantur & ex urbe praesagia, Neronem diebus ultimis monitum per quietem, ut tensam Jovis optimi maximi e sacratio in domum Vespasiani, ³ & inde in Circum deduceret.

in Palaestina, quibus Carmeli nomen, ut praeclare docuit Vir Illustrissimus, qui natalium & dignitatum summum splendorem aequavit ingenii eruditionisque magnitudine, Caspar de Mendoza Ibanez de Segovia & Peralta in dissertatione pulcherrima, quam de hoc loco Suetonii edidit (Antv. A. 1698.) cui haec pleraque debemus. GRAEV. Adde Ernest.

¹ *Quamlibet.*] Ita MS. S. vulgo *quantumlibet*. Salm. adscripsit leg. *id esset*, pr. GRON. Salmasianam lectionem *quamlibet m. id esset*, confirmant Edd. Rom. Bon. & aliae, probante Davisio ad Caesarem, loco mox citando. *Quamlibet m. id esse* MSS. Medic. Polit. Vind. Cort. Periz. Voss. & alii cum Edd. sec. xv. pluribusque, & in his R. Steph. Passim *quamlibet* cum Adjectivo sine verbo, ut *quamvis* &c. jungitur. V. Burm. ad Quintil. L. xii. Inst. C. 5. *quamlibet inbecilla frons*. Appul. in Apol. p. 544. Ed. Flor. *quamlibet modicum emolumentum*. & saepius. Mox *profuturum* Medic. sec. a pr. Vind. pr. prave. *Provenire* est succedere: ut alii jam monuere hic & passim apud Tacitum. Appul. L. ix. p. 197. *quae res quum ei fecius, quam rata erat, proveniret*. Hinc & *proventus* significat successum non minus, quam uberem & locupletem redditum fructuum, &c. Eidem L. iv. p. 32. *lucrosam prosperumque proventum nunciant*: ubi

frustra Boxborn. ad Caes. C. 7. conjecit *proventurum*. Liv. L. XLV. C. 41. *secundarum rerum proventus*: ubi vide Drakenb. & plura ad Caes. L. vii. B. G. C. 29. *secundos rerum proventus expectent*. In Boethio L. iv. de Consol. Phil. pr. 7. e MS. Leid. legendum *proventu vel adeptione virtutis*.

² *Josephus.*] *Josephus* & *tensam* S. GRON. ut mox deest Medic. sec. a m. pr. *tensam* MSS. plerique. V. ad Caes. C. 76. Aug. C. 43.

³ *Et in Circum deduceret.*] Cod. Salmas. duo Pall. & *inde in Circum*: quod merito recepit Gruterus. GRAEV. *Et inde in C.* Ita MS. S. vulgo & *in*: quod firmant etiam multi MSS. unde facillime provenit *in domum Vespasiani, ex in Circum deduceret*. GRON. Addunt *inde* libri Tortent. Casaubonique, ipso probante, item Medic. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. Voss. cum R. Steph. & aliis, verissime. V. ad Caes. C. 35. *in Syriam & inde in Pontum*: ubi vulgo *in*, ut hic in Cujac. deest. Supra C. 4. *in Germaniam: inde in Britanniam*. Saepae hae voculae una alteram e MSS. extruserant. Adi Drak. ad Liv. L. xxxvii. C. 52. §. 2. Caes. L. i. B. G. C. 8. *In fines Vocontiorum, inde in Allobrogum fines*. C. 33. *In provinciam exirent, atque inde in Italiam contenderent*. ac passim. Doct. Ernesti conjecit & *in Circum inde duceret*, quia *tensae* proprie duci dicuntur, non deduci. Sed vide ad

ret. Ac non multo post, ¹ comitia secundi Consulatus ineunte Galba, statua Divi Julii ad Orientem sponte conversa: acieque ² Betriacensi, prius

Aug. C. 43. *cubans tensas deducere*. Scilicet tensas *ducebant*, tracto fune promoventes, *deducebant* honoris & officii causa prosequentes: uti Ascon. Pedian. & Tertull. etiam docent. Adi omnino Scheff. L. 11. de Re Vehic. C. 24. pag. 295. 303.

[¹ *Comitia secundi Cons. ineunte.*] Insolentia phraseos merito suspectum facit hunc locum. Etsi autem vix credo, argumentum, quo Burmannus scripturam Cod. Ursini, *in comitia secundum consulatum*, impugnat, disertis testimoniis veterum refelli posse; tamen neque praecise negari potest, Consules primo die magistratus *auspicandi causa* in forum & comitium processisse, & in rostra ascendisse. Hoc ut probabile habeam, movent me cum loca scriptorum veterum de more auspicandi a Lipsio ad Tacit. iv. A. 36. collecta, & in his vel maxime locus Panegyrici Maximiano dicti Cap. 6. tum quod e Panegyri. Plinii Cap. 65. apparet, Trajanum primo die tertii consulatus pro rostris in leges jurasse. Rostra autem vel *in Comitia* vel certe ei proxima fuisse constat e Cicer. pro Sext. C. 35. & Asconio in Milonian. C. 5. De statua Caesaris in Capitolio hic non potest cogitari: nam fuit statua Caesaris in insula Tiberina. Tacit. i. H. 86. & Plutarch. Oth. p. 1516. Ed. Steph. DUKER. Si Suetonius intellexit idem prodigium, quod Tacitus & Plutarchus memorant, locus hic admodum est interpolatus, vel erravit auctor. Nam id non accidit, *auspicia* secundi consulatus ineunte Galba: sed illo jam occiso, & postquam Vitelliani contra Othonem moverant; iisdemque fere diebus, quibus Vespasianum sui incitabant ad arripiendum imperium, ut do-

cent citati scriptores. Neque etiam credibile est, Suetonium voluisse addere locum, quo secundum consulatum inivit Galba, sive in *campo Martio*, dicis causa comitiis ibi habitis, uti placet Ernestio, sive in *Comitio*, sive *Capitolio*: quod coniecit inter alia Burmannus: cum non illis locis, sed in *insula Tiberina* Caesaris statua sit conversa. Summa prodigii non constitit in loco, quo erat statua; sed quod conversa sit *ad Orientem*, & sic ad Vespasianum respexerit. Quidquid sit, *Consulatus comitia* vel *auspicia inire* Latina esse, & quidem de ipso, qui consulatum init, non puto: nec tamen Ursino, singulares plerumque lectiones quasi e Codice quodam producenti, fidem habeo: Et, ut dixi, repugnant Chronologiae. Quare neque vulgata lectio stare potest, licet Latine dici posset *inire comitia consulatus*: nam multum hinc differt *inire spectacula* in Aug. C. 58. ubi clare designatur locus, qui a nemine negatur dici *iniri*. Vide igitur, num scripserit auctor *Ac* (Edd. Rom. *at*) *non multo post initia secundi consulatus, intereunte G.* Interfectus enim est xviii. Kal. Febr. A. DCCCXXII. quo secundum consulatum inierat. Sic circa *initia imperii* Claud. Cap. 71. Posset etiam legi *cum initio*, sive in ipso initio, ut *cum luce exire* &c. Vide ad Hirt. B. Afric. C. 62. Fabric. ad Cicer. L. 111. de Offic. 31. Heusing. ad Nep. Eum. C. 3. Dein *statua conversa*, praecedente quamvis, & sequente Accusativo, defendi posse, subaudito verbo *nunciabatur*, visum est ad Oth. C. 7. Vel sic tamen, nisi quaedam exciderint, hic mallet cum MS. Perizon. Edd. Rom. Steph. *statuam conversam*

² *Betriacensi.*] *Betriacensi* S. ut supra.

prius quam committeretur, duas aquilas in conspectu omnium conflixisse; victaque altera, ¹ supervenisse tertiam ² ab Solis exortu, ac victricem abegisse.

VI. Nec tamen quidquam ante tentavit, promississimis atque etiam instantibus suis, quam sollicitatus quorundam & ignotorum & absentium fortuito favore. Moesiaci exercitus bina ³ e tribus legionibus milia, missa auxilio Othoni, postquam ingressis iter nunciatum est, victum eum, ac vim vitae suae adtulisse, ⁴ nihilo secius Aquilejam usque perseveraverunt, quasi rumori minus crederent. Ibi per occasionem ac licentiam omni rapinarum genere grassati, quum timerent, ne sibi reversis reddenda ratio, ac subeunda poena esset, consilium inierunt eligendi creandique Imperatoris: *Neque enim deteriores esse, aut Hispaniensi exercitu, qui Galbam, aut praetoriano, qui Othonem, aut ⁵ Germaniciano, qui Vitellium fecissent.* Propositis itaque nominibus

Supra. GRON. Item Medicei, Polit. Vind. sec. Ed. Camp. alique, vel *Breiciac.* Sed Vind. pr. *Betriacensi* cum Torrent. & Cas. Al. & Edd. ad Sriver. usque *Bebr.* V. ad Oth. C. 9. *confluxisse* male Vindob. pr. Harl. Edd. Mediol. Sabell. Cald. ¹ *Supervenisse.* ² *Superevenisse* S. GRON. *Subvenisse* Edd. sec. xv. & al. apud Burm.

² *A solis ortu.* ³ *Exortu* S. GRON. Sic etiam Polit. At Med. pr. Tornac. Cop. Huls. *ab exortu solis.* Medic. sec. *ab solis exortu.* tert. *ab solis ortu.* Composito semper utitur Suetonius: quare & hic reposui. V. Ind. & ad Aug. C. 5. paullo ante *solis exortum.* Cort. *victrices.* etiam mox abest a Vind. pr. Dein *Messati* in eodem. *Mesiatici* Edd. Mediol. pr. Cald. cum al. apud Burm. V. ad Vitell. C. 15. *Moescici* Tacito. Sed *Moesiaci* aliis & Inscript.

³ *E tribus l. milia.* Deest praepositio Medic. tert. *cum trib.* Med. pr. Copel. *mil. e tr. l.* Vind. pr. Binas legiones totas fuisse, ait Tac. L. II. H. C. 85. ubi vide Comm. & Xiphil. p. 737. Dein vocum ordinem mutavi e tribus Mediceis, Polit. Vindob. sec. vulgo *iter ingressis.*

⁴ *Nihilo secius.* ⁵ *Setius* S. GRON. Item Med. pr. tert. *nihil* Periz. Edd. sec. xv. & al. apud Burm. *Aquilegiam* Vind. pr. Cort. V. ibid. *ne si sibi* Edd. Rom. ac poena desunt Periz. Ed. Rom. sec. poena Ed. Rom. pr.

⁵ *Germaniciano.* Non. Germano. Medic. sec. Viterb. & 3 Palat. cum Corsend. *Germanico*: ut statim *Germanicas legiones.* Sed vide tamen ad Galb. C. 20. *Germaniano* Edd. Med. pr. Cald. cum al. apud Burm. *fecisset* Vind. sec. Cort. Perinde est.

bus Legatorum consularium, quot ubique tunc erant, quum ¹ ceteros, alium alia de causa, improbarent; & quidam e legione tertia, quae sub exitu Neronis translata ex Syria in Moesiam fuerat, Vespasianum laudibus ferrent; adfensere cuncti, nomenque ejus vexillis omnibus sine mora inscripserunt. Et tunc quidem compressa res est, revocatis ad officium ² numeris parumper. Ceterum, divulgato facto, Tiberius Alexander, praefectus Aegypti, primus in verba Vespasiani legiones adegit Kalend. Jul. qui Principatus dies in posterum observatus est. Judaeus deinde exercitus ³ v. Idus Julias apud ipsum juravit. Plurimum coeptis contulerunt, jactatum exemplar epistolae, verae, ⁴ sive falsae, de-

interfecissent Med. pr. *Imperatorem* male addunt Edd. Bas. Gryph. ut jam monuit Pulmann.

¹ *Ceteros, alium alia de c.*] Ita MS. S. vulgo *caeteros alii alium*, quarum media vox etsi exstet in nonnullis codicibus, tamen erratum in ea esse nec venisse ab Suetonii manu probant omnino gemina in Tiberii Cap. 55. *ceteros alium alia de causa perculit*. Hinc delere placuit. GRON. Interpretum MSS. & Edd. longe plurimis accedunt Medic. tert. & Polit. ac recte *alii* delevit etiam Burmannus, quem vide, item Comm. ad Aug. vitam C. 101. Hinc emenda Septim. de B. Troj. L. 1. C. 7. *Cujus ad adventum tota civitas quum partim exemplum facinoris exsecrarentur, alii injurias dolerent*. Sic in MSS. melioribus; nisi quod addiderim *ro ad*. Ibid. C. 16. *Juventus partim, alii &c. festinarent*. Tum *inplorarent* Med. sec. Voss. Mox *scripserunt* Medic. sec. Exc. Cuj.

² *Numeris.*] *Muneris* praeter MSS. aliorum est in Medic. pr. tert. Polit. Periz. & Ed. Mediol. sec. a qua, sive Beroaldo, explicante effi-

cium prioris militiae, defluxit in alias. Sed *numeris* cum viris doctis, qui hic & ad Ciceronem atque alibi late de iis egerunt, praefero. Sufficit *ad officium*: ut in Oth. C. 7. *libertos ad eadem officia revocavit*. in Caes. C. 69. Cal. C. 25. *ad officium redire*. Dein *adigit* Edd. Rom. *allegit* Med. sec. Voss.

³ *V Idus Julii.*] Vind. pr. *Quinto Kl Jul.* Sed ne erret Suetonius *V. Nonas Jul.* legendum e Tacito L. 11. Hist. C. 79. monuerunt viri docti. Nam & ceterae legiones Syriacae ante Idus Julias in eodem sacramento fuere, teste eodem C. 81. Adi Pagium in Crit. T. 1. p. 62. 70. Immo *Nonas* in contextum recepit Erud. Ernesti. *Julias* edidi cum Medic. sec. In ceteris melioribus per decurtationem, ut supra, & passim *Jul.* exaratur. Dein *notatum* Vind. pr.

⁴ *Sive falsae.*] Medic. sec. a m. pr. *vel* e glossa. Eleganter solet omitteri primum *sive*. Adi Lamb. ad Horat. L. 1. O. 3. 16. Gron. ad Sen. Herc. Oet. vs. 1260. Broukhuf. ad Propert. L. 11, 24, 12. Voss. ad Just. L. 11. C. 1. *ex aggerationibus regum sive Nili trabentis li-*
mum.

defuncti Othonis ad Vespasianum, extrema obtestatione ultionem mandantis, &, ut reip. subveniret, ¹ optantis; simul rumor dissipatus, destinasse victorem Vitellium permutare hiberna legionum, & Germanicas transferre in Orientem ad securiorem mollioremque militiam: praeterea ex praesidibus provinciarum Licinius Mucianus, & e regibus ² Vologaesius Parthus; ille, deposita similitudine, quam in id tempus ex aemulatione non obscure gerebat, Syriacum promisit exercitum; hic quadraginta milia sagittariorum.

VII. Suscepto ³ igitur civili bello, ac ducibus copiisque in Italiam praemissis, interim Alexandriam transiit, ut claustra Aegypti obtineret. Hic quum de firmitate Imperii capturus auspiciis, aedem Serapidis, submotis omnibus, solus intrasset: ac propitiato multum Deo, tan-

mum. Sic etiam MSS. duo a me inspecti. Septim. de B. Tr. 11, 25, *Cassandram sive Polyxenam.* Ita enim Merc. Obr. & Voss. Codd. vulgo *vel.*

¹ *Optantis.*] Ita V. C. sed legendum *hortantis.* Sic Salmas. GRON. *Hortantis* quidem placet; sed quia in plerisque MSS. intelligo esse *optantis*, nihil in textu novandum arbitror, & fortassis defendi potest pro *petentis*: Vid. P. Fabr. Semestr. L. III. C. 23. p. 378. de alia significatione hujus vocis. DUKER. *Hortantis* e V. C. protulit Ursinus, & quosdam e suis sic habere testatur Torrentius, atque in textum recepit Burmannus. Ego idoneam causam non video, cur ab optimis & plurimis MSS. recedamus; praesertim cum *optare* magis conveniat votis, Vespasiano factis. Nam si Reip. subvenire tunc posset, ad eum rerum summa vel arbitrium certe pervenire debebat. *Optare* abiit in *hortari* apud Livium quoque L. xxix. C. 23. ut & saepe *orare* & *hortari*

confusa sunt: ut in Ner. C. 37. Vesp. C. 7. Statim cum melioribus Torrentii libris, item Medic. tribus, Vind. sec. rescripti *Vitell.* pro inverso ordine. *permutasse* Vind. pr. *meliolemque* Vindob. sec. Cort. Periz. Edd. Rom. *perperam.* Fugit Clarissimum Ernesti hic loci solitum ipsius judicii acumen & recta lanx: cum hanc vulgatae lectioni, qua nihil elegantius est, praetulit. *Securiorem* dixit auctor respectu hostium. Germani enim ferociore Afiaticis: *molliorem* respectu mitis caeli & terrae, multo clementioris & feracioris caelo soloque Germanico.

² *Vologesius.*] Medicei tres, & Tornac. *Vologaesius*, bene. V. ad Ner. in f. *Vologeses* Ald. Steph. *Municianus* Med. pr. tert. *ex reg.* Vindob. sec.

³ *Igitur.*] Vind. sec. Cort. *itaque.* Dein *transit* Med. pr. tert. Copes. *propiciato* MSS. plerique & Edd. Vett.

1 tandem se convertisset, verbenas, coronasque & panificia, 2 ut illic adsolet, Basilides 3 libertus obtulisse ei visus est: quem neque admissum

a

1 *Tandem se convertisset.*] Vespasianum se demum finita adoratione convertisse, etiam ex eo intelligi potest, quod Suetonius dicit *tandem*; sed ex eo non sequitur, *convertere se* hic nihil aliud esse, quam *abitu parare*; nisi simul ostendatur, eos, qui adorabant, inter adorandum, & nondum peractis precibus ac votis se convertere solitos, non iis jam finitis. Mihi hic significari videtur extremum in hac religione fuisse, ut, qui deos adorant, post illos precibus propitiatos se converterent, atque ita ex templo discederent. DUKER. Aliter fieri nequibat. Imagines enim deorum & arae erant foribus & introitui templorum adversae. Adi omnino Vitruv. L. IV. C. 5. Sed nondum finitum fuisse sacrum, quum se Vespasianus convertit, docet auctor per vocem *multum*, at non *penitus*, *omnino*, *satis*, ut male explicat Boxhornius; & Tacitus, dicens, *eum deo intentum respexisse pone tergum*, L. IV. H. C. 82. Nulla autem est causa, cur fingamus a Tacito hic dissensisse Tranquillum, quod censet tamen etiam Fabricius ad Sext. Empir. L. VIII. p. 507. Convertit scil. se, ut, propitiato multum Deo, nunc captaret auspiciam, cujus causa venerat: ut optime vidit Ernestius. *tandem* non comparet in Med. pr.

2 *Ut illic adsolet.*] Non satis perspicio sensum horum verborum, si non hic est; Alexandriae in templo Serapidis peculiarem quemdam morem fuisse, ut qui ibi Serapidem adorabant, ei simul sacra facerent: quod non semper, qui eum vel alios deos alibi adorabant, facere solebant. Nam *panificia* sacrificiis Aegyptiorum non erant, quod hic dicit Lipsius, *peculiararia*. Justin. L. XX, 2. de Metapontinis, *Deam* (Minervam) *panificiis placant*. Et *liba*, quae ad panificia referri possunt,

ubique gentium diis offerebantur. DUKER. Serapidi & Osiridi cum adoratione panificia, seu *πόπανα* oblata esse, docet & Juven. S. VI, 541. *tenui popano corruptus Osiris*. ubi Scholiastes vetustissimus ineditus ait *sacrificio de facto pane*. Sed licet ita illic *adsolet*, hinc non sequitur, alibi quoque morem istum non fuisse. Contrarium docet exemplum, a Cl. Dukero allatum. Immo *verbenas*, *corollas* & *panificia* obferre jungit quoque Pollux L. I. §. 28. *προσφέρειν ἀργματα, ψαῖδα, πόπανα, ὀμπήν, σεφαῖνς, πελάινς, πέμματα, σέμματα, δαμάς*. *panificia* Vindob. pr. cum aliis & Edd. multis. *panificia* Vind. sec. Cort.

3 *Libertus.*] Viri docti praeter unum Ernestium, docent vocem *libertus* ab omnibus MSS. servatam nequaquam posse veram esse: cum Basilides fuerit unus e primoribus Aegyptiorum, non sane libertus Vespasiani: ne libertinus quidem; ac notissimus Vespasiano, qui per plures menses Alexandriae egit, ut in hac historia docet Tacitus L. IV. Hist. C. 81. Male tamen plerique delendam censent, ut abest ab Ed. Junk. Scriberius conjecit *sacerdos*: at talis non fuit. Heinsius margini adlevit *liberatus* vel *liberandus* sc. a nervorum valetudine. Errasse Suetonium, censet cum Marcilio Ryckius ad Tacitum p. 452. Non credo. Quid si legamus *liberius*? quia contra vetitum Vespasiani, qui *cunctos arceri templo jusserat solus intrans*, ut cum Tacito ait noster, ingressus erat: hinc & subdit *quem neque a quoquam admissum constabat*; & quia audebat obferre deo sua dona, dum sacris adhuc operabatur dux Romanus, & jam Imp. consalutatus, capiensque Imperii auspicia.

a quoquam, & jam pridem propter nervorum valetudinem vix ingredi, longeque abesse constabat. Ac statim advenere litterae, fusas apud Cremonam Vitellii copias, ipsum in urbe interemtum nunciantes. Auctoritas & quasi majestas quaedam, ² ut scilicet inopinato, & adhuc novo Principi deërat: haec quoque accessit. E plebe quidam luminibus orbatus, item alius debili crure, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem ³ valetudini, demonstratam a Scrapide per quietem; restitutum oculos, si inspuiisset: confirmaturum crus, si dignaretur calce contingere. Quum vix fides esset, rem ullo modo successuram, ideoque ne experiri quidem auderet, extremo hortantibus amicis, palam pro concione utrumque tentavit, nec eventus defuit. Per idem tempus Tegeae in Arcadia, instinctu vati-

¹ *Abesse.*] *Se abesse c. Et st. S. GRON.* Non *a se*, ut in Ed. Graev. *Vitelli Medic. tert.*

² *Ut scilicet inopinato.*] Si nescirem, Suetonium saepe geminare particulas, quarum una facile abesse posset, hic certe extruderem otiosum istud *scilicet*; (Nam satis erat *ut pro utpote*) vel legerem ex Corsendonc. & uno Torrentii id probantis cum Ernestio, *ut solet*, Pro *quaedam* est *quae* in Ed. Rom. pr. in utraque *ut S. Medic. pr. Cop. principi & adhuc novo.* Dein *sed haec* Vind. sec. Cort. e *plebe* male desunt Vind. pr. *debilis* Nonian. & J. Sarisb. L. 11. Polier. C. 10. ubi *claudus* e glossa additur. *sedentem* desideratur in Medic. sec. a m. pr. Vind, pr. Exc. Voss.

³ *Valetudinis.*] Scio in nonnullis MSS. legi *valetudini*, quod miror ita sperni ab viris doctis, ut notare dedignati sint, quum utique ad Jasonem scribat Medea *Ora opem Minyis.* GRON. Intelligit Gronovius Mediceum pr. tert. (V. ad Vitell. C. 15.) quibus accedunt

Vindob. sec. Cort. Copes. & Exc. Voss. cum J. Sarisber in Polier. L. 11. C. 10. Optime sane, licet Gronovius minus adpositum citet exemplum; & Burmannus nimia Gronovium carpendi prurigne abreptus elegantissimam, quae e librorum cerebro provenisse nequit, lectionem spernat, alibi in similibus praeferens. De efficaci hujus dativi usu amplissime egit Cl. Drakenb. ad Liv. L. 111. C. 46. xxxix. 37. & plurimis locis, Wopkens. Obs. Misc. Nov. V. 1. T. 1. pag. 54. Consule etiam, si tanti sunt, quae congeessimus ad Caes. L. v. B. G. C. 48. *Communi saluti auxilium.* Sic saepe *remedium miseriis, timori &c.* Cic. pro Plancio C. 1. *huic accusationi fautores.* Restituenda quoque Vitruvio L. vi. C. 9. *Lavationi rusticae ministratio non erit longe.* Sic enim MSS. duo Voss. Franek. Arundel. non *lavationis.* Apud Graecos nihil est frequentius. Dein cui Vind. pr. *ullo modo rem s. Medic. tres, cum aliis.*

vaticinantium, effossa sunt sacrato loco vasa operis antiqui, atque in ¹ iis adsimilis Vespasiano imago.

VIII. Talis, tantaque cum fama in urbem reversus, acto de Judaeis triumpho, Consulatus octo veteri addidit. Suscepit & Censuram: ac per totum Imperii tempus nihil habuit antiquius, quam prope afflictam, nutantemque remp. stabilire primo, deinde ² & ornare. Milites, pars victoriae fiducia, pars ignominiae dolore, ad omnem licentiam audaciamque processerant. Sed & provinciae, civitatesque liberae, nec non & regna quaedam tumultuosius inter se agebant. Quare Vitellianorum quidem & exauctoravit plurimos, & coërcuit. Participibus autem victoriae adeo nihil extra ordinem indulgit, ut etiam legitima praemia ³ non nisi sero persolverit. Ac, ne quam occasionem corrigendi disciplinam praetermitteret, ⁴ adolescentulum, fragrantem unguento, quum sibi pro inpetrata Praefectura gratias ageret, ⁵ nutu adspersus, voce etiam gravissima

¹ *Iis.*] *His* S. GRON. Sic & Medic. Vindob. Cort. & Edd. Rom. al. *hiis*, ut passim. Dein ineptissime ac & pert. Edd. quoque Mediol. Cald. cum aliis apud Burm.

² *Et ornare.*] Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. *exornare*. Caes. C. 28. Sed alterum magis spirat genium Suetonii. & in Caes. C. 44. *de ornanda instruendaque urbe. Ignominiae dolorem recte* Torrent. & Clar. Ernesti adscribunt victis & succumbentibus Vitellianis: ut satis patet e seqq. Minus bene Burm. quem vide tamen in Add.

³ *Non nisi sero.*] Medicei tres, Polit. & quinque Burm. cum Edd. sec. xv. si Romanam sec. excipias, & aliis, atque in his R. Steph. carent *tois non nisi*. Mei arbitrii si esset res, voces has nihil ad sen-

tentiam facientes, hoc e loco expungerem.

⁴ *Adolescentulum.*] *Adulescent.* S. GRON. Dein *fragrantem unguento* Medic. tert.

⁵ *Nutu.*] Quinam sint libri, quos se vidisse ait Boxhornius, in quibus sit *vultu*, nescio: certe male. *Nutus* enim tam est adspersantis, quam adnuentis; ut bene monuit Burmann. Adi ad Appul. L. x. Met. p. 223. *Verbis nutum commodare: ut, quod nollem, relatione; quod vellem, dejecto capite monstrarem.* ut legendum eum locum docui ad Caes. C. 9. De obliquo, supplicis instar, penduli capitis gestu idem usus est L. vi. p. 128. *suspirans alius, caelumque sollicito nutu petens.* Errant, qui illic *tutu* vel *vultu* supponunt. Dein *inere-*

ma increpuit, *Maluissē, & allium oboluisse*: litterasque revocavit. Classarios vero, qui ab Ostia & Putcolis Romam pedibus ² per vices commeant, petentes *constitui aliquid sibi calciarii nomine*: quasi parum esset, sine responso abegisse, iussit ³ posthaec excalciatos curfitare: & ex eo ita curfitant. Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum, libertate ademta, item ⁴ Thraciam, Ciliciam, & Commagenen ditio-
nis

increpavit Vind. sec. Cort. At vide ad Tiber. C. 52.

¹ *Allium.*] Codex Salmas. *alium*. Sic semper antiquiores Codices. Et sic scripsisse veteres, Probus monuit: *Alia serpillumque, herbas contundit olentes*. GRAEV. *Alium*. Ita MS. S. vulgo *allium*. GRON. Adi ad Virg. Ecl. II, 11. Unico *l* ea vox exarata est quoque in tribus Mediceis, Vind. sec. Cort. & Torrent. quem vide cum aliquot Edd. Sic & passim *Alia* pro *Allia* &c. *abolevisses* Med. tert. *obolevisses* Polit. Ed. Ven. pr. *aboluisse* Vindob. sec. Cort. Edd. Rom. sec. Ven. sec. Alii aliter apud Burm.

² *Per vices commeant.*] Vindob. pr. *per vicos commeabant*. Medic. pr. etiam & Copes. *commeabant*. Alterum etiam in aliis & multis Edd. Sed bene per viros doctos emendatum *vices*. In praesenti legendum patet ex seq. *curfitant*. De similibus erroribus dixi ad Ner. C. 34. Mox *calciarii* & *excalciatos* MSS. O. & Edd. sec. xv. aliaque.

³ *Posthaec excalceatos.*] *Posthaec excalciatos* S. ut Cap. 23. *calciandos*. GRON. atque ita semper, ex Graeco *καλλίων*. GRAEV. *Post hoc* Vind. pr.

⁴ *Thraciam, Ciliciam.*] Sic constanter habent MSS. universi tam hic, quam in Eutropio L. VII. C. 19. Aur. Viêt. Epit. C. 9. Oros. L. VII, 9. Hieron. in Euseb. Chron. Nihilominus Alciatus, Turnebus, Lipsius, multique alii legi volunt *Thraceam Ciliciam*, sive asperam: at per-

peram, ut existimo. Namque non Trachea seu aspera & montana Cilicia, sed totius sive utriusque Ciliciae, tam campestris, quam asperae, pars maritima nunc est in provinciam redacta. Scilicet Caligula, rescissis Tiberii actis, Archelai filio Antiocho reddiderat A. DCCXC. vel DCCXCI. Commagenen cum paternis bonis, adjectis *τοῖς τῆς Κιλικίας παραθαλασσίαις*: ut docent Dio L. LIX. p. 645. Suet. Calig. C. 16. Tacit. L. XI. Ann. C. 32. L. XII. C. 55. Eique Antiocho successisse videtur Polemo, Berenices aliquando maritus apud Joseph. L. II. Ant. Jud. C. 71. Illi vero ultimus Antiochus, quo per Caesennium Paetum, Syriae praesidem, cui dudum suberant utriusque Ciliciae mediterranea, victo & Tarso capto, ut docet Josephus L. VII. B. Jud. C. 7. Vespasianus nunc, A. DCCCXXVII. Ciliciam maritimam utramque, & Commagenen, Euphratensem, vel Augustophratensem dictam, in provinciae formam redegit. Quare aliis malo accedere; &, licet Hieronymus in Chron. Euseb. dicat, *Thraciam sub Claudio in provinciam esse redactam*, credere, quamdam ejus partem huc usque sub regulo stetisse, vocesque *ditionis regiae usque ad id tempus* etiam de *Thracia* intelligere; quae etiam nunc tota, ut ceterae, facta sit provincia. Eaque occasione, puto, Vespasianum illam divisisse in VI. provincias, quarum ultima erat *Europe*; quae vox itidem restituenda.

nis regiae usque ad id tempus, in provinciarum formam redegit. Cappadociae propter adsiduos Barbarorum incursus legiones addidit: consularumque rectorem inposuit, pro equite Romano. Deformis urbs veteribus incendiis ac ruinis erat: vacuas areas occupare, & aedificare, si possesores cessarent, cuicumque¹ permisit. Ipse restitutionem Capitolii adgressus, ruderibus purgandis manus primus admovit, ac suo collo quaedam extulit: aerearumque tabularum tria milia, quae simul conflagraverant, restituenda suscepit, undique investigatis exemplaribus; instrumentum Imperii pulcherrimum ac² vetustissimum: quo

da Eutropio L. VI. C. 2. Non enim Thraciam divisit ab Europa, quasi Asiae jam accensendam. Adi Scalig. & Comm. ad iter Hierosolym. p. 602. Ed. Wessel. Vopisc. in V. Aurel. C. 17. Not. Dign. Imp. Orient. T. VII. Thes. Graev. p. 1335. &c. Ceterum non solus Gronovius edidit *Comagenen*, sed jam dudum Torrent. & Casaub. alique, ut in Memm. Vind. utroque, Cort. ac Mediceis, Voss. pluribusque exhibetur. Sed amplius *Commagenen* cum Medic. sec. tert. scribendum vidimus ad Calig. C. 16. id deest Edd. Rom. provinciae Vind. pr.

¹ *Permisit.*] *Commisit* Vind. sec. Cort. Mox *aenearumque* Corsend. & unus Torrent. ut in Aug. C. 101. & alibi. ac *rearumque* Medic. tert.

² *Vetustissimum confecit.*] Abest a MS. S. verbum *confecit*, quod in quibusdam editionibus sequitur. quod quum jam monuerit Torrentius, ac sine eo apte omnia procedant, putavi auctoribus suis id reddendum. GRON. R. Steph. & Gryph. ita distinguunt *suscepit*, *undique v. exemplaribus. Instrum.* Gronov. post *exemplaribus* distinctionem minimam posuit. Pro ea & maxima malim mediam deleta *confecit*. In libris, qui addunt *confecit* palam est desiderari copulam;

sed praefero scripturam eorum, a quibus haec vox abest, quam, ut & *etiam* post *instrumentum*, ab iis confectam suspicor, qui non cogitabant esse epexegetin, figuram ubique obviam. Virgil. VI. Aen. 10. *Horrendaeque procul secreta Sibyllae*, Antrum immane, *petit*. Ovid. Epist. Bris. VI. 149. *Ab potius serves nostram, tua munera, vitam.* Liv. IX, 17. *Ut alios Reges claros ducesque omittam*, magna exempla casuum humanorum. Vide J. Fr. Gronov. ad Liv. I, 55. & XXII, 41. DUKER. Non dubitandum est de hac emendatione, quam & fecit Turneb. L. XXIV. Advers. C. 36. Torrentius, Ernest. & alii. Abest verbum *confecit* a Mediceis, Polit. Vind. utroque, Cort. Pulm. utroque, Torrent. tribus Burm. Edd. Ven. pr. Mediol. pr. Bas. post. R. Steph. in qua male *etiam*. Illa tria tabularum milia sunt imperii instrumentum pulcherrimum &c. per frequentissimam adpositionem, epiphonematis loco adjectam, cuius centena exempla subicere supersedeo. Figura haec etiam restituenda est Plinio L. VIII. C. 12. *Naturam, spectaculum sibi, paria componentem*. Sic enim MSS. tum aliorum, tum Leidd. non ac *paria*. Ovid. III. Art. 351.

quo continebantur ¹ paene ab exordio urbis senatusconsulta, plebiscita, de societate, & foedere, ac privilegio, cuicumque ² concessis.

ix. Fecit & nova opera, templum Pacis foro proximum: Divique Claudii in Coelio monte, coeptum quidem ab Agrippina, sed a Nerone prope funditus destructum: item Amphitheatrum urbe media, ut destinasse compererat Augustum. ³ Amplissimos ordines, & exhaustos caede varia, & contaminatos veteri negligentia, purgavit, subplevitque, ⁴ recenso Senatu, & equite: submotis indignissimis, & honestissimo quoque Italicorum ac provincialium adlecto. Atque, uti notum esset, utrumque ordinem non tam libertate ⁵ inter se, quam dignitate differre, de jurgio quodam Senatoris equitisque Romani ita pronunciavit: *Non oportere maledici Senatoribus, remaledici civile fasque esse.*

X.

Artifices lateris, scenae spectacula.

Id jam vidit Pellicerius. Alioquin rectius esset, *nat. in spectaculum.*

¹ *Paene.*] Donatus, probante doctissimo viro Christ. Saxio in Miscell. Nov. Lips. Vol. II. p. 636. omittit hanc vocem, tamquam spuriam. Ast ego non sine gravi ratione & severo iudicio per Suetonium additam censeo. Verum optime iidem omiserunt quoque *con-*
fecit.

² *Concessit.*] Optime codex Salmasianus, & Robertus: *de societate, foedere ac privilegio cuicumque concessis.* Non dubitandum. *concessis* nimirum *societate, foedere.* *Concessit* ferri non potest. Torrentii vero emendatio modum excedit. GRAEV. *Concessis.* Ita MS. S. vulgo *concessit.* GRON. *Concessis* est in MSS. & Edd. O. praeter Casaubonianam A. 1610. & Schildii varias.

³ *Amplissimos ordines.*] In Cicer.

pro Mil. C. II. *Amplissimorum ordinum* nomine etiam Tribuni aeraarii continentur. Et rursus ibidem paulo post in his: *in iudicio vero, & meo consilio, in quo ex cunctis ordinibus amplissimi viri iudicarent.* Iudicabant tum tres ordines, & ex iis lecti sunt iudices Milonius. Vid. Ascon. ad extrem. Milonian. Sed Suetonius hic eo nomine tantum Senatores & Equites designat. DUKER. Recte equestrem ordinem *amplissimum* quoque dici, contra Liptium & Casaubonum docuere Marcilius & melius J. F. Gronov. ad Gell. L. IV. C. 1.

⁴ *Recenso.*] Ita MS. S. & priores editi. vulgo *recensito.* GRON. *Recensito* in Edd. Cas. Schild. Graev. pr. Sed MSS. O. & Edd. reliquae *recenso.* Vide ad Caes. C. 41. Dein *electo* Vind. pr.

⁵ *Inter se.*] *In se* S. GRON. Item Medic. pr. tert. cum duobus Burm.

I Li.

x. ¹ Litium series ubique majorem in modum excreverant, manentibus antiquis, intercapedine jurisdictionis; accedentibus novis, ex conditione tumultuque temporum. Sorte elegit, per quos rapta bello restituerentur: quique judicia centumvitalia, quibus peragendis vix subfectura litigatorum aetas videbatur, extra ordinem dijudicarent, redigerentque ad brevissimum numerum.

xi. Libido atque luxuria, coercente nullo, invaluerat. Auctor Senatui fuit decernendi, ut, quae se ² alieno servo junxisset, ancilla haberetur. Neve ³ filiorum familiarum foeneratoribus exigendi crediti jus umquam esset: hoc est, ne post

¹ *Litium series excreverant.*] Vellej. L. 11. C. 118. *Simulantes Germani Litium series.* Dein *centumvitalia* Medic. pr. sec. *centumvitalia* Vind. pr. *ligatorum videb. aet.* Voss. *judicarent* Vindob. sec. Cort. Mox ne corrige *invaluerat* in *invaluerant.* Adi notas ad Lucan. L. 1, 421. Burm. ac Phaedr. L. 1v, 21, 10. quibus innumera addi possent.

² *Alieno servo.*] Utrumque ante Vespasianum constituisse Claudium observarunt homines eruditi. Nimirum quia, ut docuit elegantissimi ingenii juvenis And. Brummerus Cap. 7. de lege Cincia, auctores non raro rem & jus ante ab aliis constitutum, ei solent tribuere, qui obsoletum renovavit. Sic Caji s. L. 1. §. 2. D. de his qui sui vel alieni juris, ait: *Nam ex constitutione D. Antonini, qui sine causa servum suum occiderit, non minus puniri jubetur, quam qui alienum servum occiderit.* Hadrianum tamen primum id constituisse Spartianus in ejus vita ostendit: *servos a dominis occidi vetuit, eosque jussit damnari per judices.* Vide plura exempla in laudato libro. GRAEV. Adde Interpretes Taciti L. xii. Ann. C. 53. Paganin. Gaudent. 1. Juridi-

car. Exposition. 11. P. Burgium Elector. Cap. viii. & Schulting. ad Paulum 11. Sentent. 21. DUKER. Ignaro sc. ejus domino: nam si dominus consensisset, pro liberta ipsius habebatur ex Scto Claudiano, cui forsitan hanc exceptionem nunc sustulerit Vespasianus. Vide etiam Hagenbuch. in Epist. Epigr. p. 179. &c.

³ *Filiorum familiarum.*] Abramus, quem citat hic Broukhufius, saepe non est optimus Interpres eorum, quae in vetustis scriptoribus ex Jure Civ. explicari debent. Sed nunc mihi non libuit eum inspicere. Ad h. l. intelligendum pertinent, quae habent Interpretes Institut. Justin. ad §. 7. *Quod cum eo, qui in al. pot.* & Schulting. ad Pauli Sent. 11, 10. Heineccius ad d. §. Instit. laudat sententiam P. Fabri. Mihi non placet commentum. DUKER. *Familiarum* edidi auctoribus tribus Mediceis, Polit. Vindob. utroque, Cort. & duobus Burm. *familiarium* Voss. & Copes. Adi ad Aug. C. 59. *Nonnulli patrum familiarum.* Cum Cl. Burmanno hoc est &c. mortem glossam existimo. Inspice notata ad Aug. C. 32. *Id est quinquennio maturius quam solebant.*

post patrum quidem mortem. Ceteris in rebus statim ab initio Principatus usque ad exitum civilis & clemens.

xii. Mediocritatem pristinam ¹ neque dissimulavit umquam, ac frequenter etiam prae se tulit. Quin & conantes quosdam originem Flavii generis ad conditores Reatinos, comitemque Herculis, cujus monumentum exstat via Salaria, referre, inrisit ultro. Adeoque nihil ornamentorum extrinsecus cupide adpetivit, ut triumphi die fatigatus tarditate, & taedio pompae, non reticuerit: *merito se plecti, qui triumphum, quasi aut debitum majoribus suis, aut speratum umquam sibi, tam inepte senex concupisset.* Ac ne Tribuniciam quidem potestatem, ² & Patris patriae adpellationem, nisi sero recepit. Nam consuetudinem ³ scrutandi salutantes, manente adhuc bello civili, omiserat.

xiii. Amicorum libertatem, caussidicorum figuras, ac philosophorum contumaciam lenissime tulit. Licinium Mucianum notae impudicitiae, sed meritorum fiducia minus sui reverentem, numquam, nisi clam, & haecenus relaxare sustinuit, ut apud communem aliquem amicum querens, adderet ⁴ clausulae, *Ego tamen vir sum.*

¹ *Neque diff.*] *Non d.* Vind. sec. Cort. male. Ad. Aug. 45. 66. item Ernest. & quos laudat Drakenb. ad Liy. L. viii, 12, 5. Mox etiam deest Med. tert. a m. pr. & ipse tulit Vind. pr. Harl. Edd. Mediol. Sabell. Cald. *salaria via* Med. pr. tert. Vind. sec.

² *Et Patris.*] Copula deest tribus Mediceis, Cort. tribus Burm. & Edd. Rom. pluribusque.

³ *Scrutandi salutantes.*] Ita MS. S. vulgo *salutantes scrutandi*. GRON. Accedunt Medicei, Polit. Vind. sec. & duo Burm. Dein *obmiserat* Vind.

pr. Tum *levissime* t. Vindob. uterque, Cort. Periz. & Edd. Rom. Sed vide Burm. Apud Eutrop. L. vii, 20. de Vespas. *convicia a caussidicis & philosophis in se dicta leniter tulit*. MS. Leid. vetustissimus etiam habet *leviter*.

⁴ *Clausulae.*] Clausula fortassis exponi potest extrema pars, postrema verba querelae de Muciano: ut *clausula epistolae, orationis, fabulae*. Sed dubito, an potius legendum sit *clausulam*. Nam haec est, ni fallor, mens hujus loci, Vespasianum, apud communes amicos de

sum. Salvium Liberalem in defensione divitiarum rei, ausum dicere, *quid ad Caesarem, si Hipparchus sestertium milies habet?* & ipse laudavit. Demetrium Cynicum, in itinere obvium sibi post¹ damnationem, ac neque adfurgere, neque salutare se dignantem, oblatrantem etiam nescio quid, satis habuit *canem* adpellare.

XIV. Obfensarum inimicitiarumque minime memor exsecutorve, Vitellii, hostis sui, filiam splendidissime maritalit, ² dotavitque etiam, & instruxit. Trepidum eum interdicta aula sub Nerone, quaerentemque, quidnam ageret, aut quo abiret, quidam ex officio admissionis simul expellens, *abire* ³ *Morboviam* iusserat. In hunc

insolentia Muciani querentem, impudicitiam illius inter querelas illas non tacuisse; sed iis peractis denique addidisse hanc *clausulam* extra argumentum querelarum; quemadmodum actores scenici peractis fabulis addebant *clausulas*, nihil ad argumentum earum pertinentes, de quibus agit Casaub. ad Aug. C. 99. *Adiecit & clausulam.* DUKER. Probo maxime Cl. Dukeri conjecturam, cui tamen nullus suffragatur Codex. At vulgata lectio fere otiosa est. Minus bene autem Gruterus ad Aur. Vict. Epit. C. 9. verba Vespasiani explicat; quasi ipsi impudicitiam objecisset Mucianus. Nihil minus. Per verba *Ego tamen vir sum* voluit subintelligi, Mucianum non esse virum, sed feminam, prostrata sui pudicitia. V. Caes. C. 2. 49.

¹ *Damnationem.*] Ita MS. S. vulgo *dominationem*. GRON. MSS. uterque Pulm. tres Torrent. Grut. Casaub. & quinque Burm. meique omnes praeter Mediceum pr. item Edd. sec. xv. aliaeque cum Casaubono, Pitisco, Burm. Ernestio habent *damnationem*: quod itaque reposui, *Damnatus* quidem in insu-

lam Demetrius Italia tamen nondum excefferat, & forsitan excedebat, obvium habens Vespasianum, reversum ex Aegypto. V. Comment. Dein *oblatrantemque* Cort. sine *etiam* exfulante itidem a Vindob. sec. *canem habuit* Med. sec. Vind. pr. & ³ alii cum Edd. sec. xv. Bon. & R. Steph. pluribusque.

² *Dotavitque.*] Abest *que* a MS. S. GRON. Item a Vind. pr. Cort. Polit. quatuor Burm. & Edd. Rom. Sed vide ad Caes. C. 76. Dom. C. 2. *recitavitque etiam publice.* Dein inepte *amissionis* Vind. pr. *emissionis* Edd. Rom. cum 2 MSS. Burm. Vocabatur talis *ab Admissione*: ut est in Inscript. Muratorii T. 11. pag. CMXVI. N. 6.

³ *Morboviam.*] Ita MS. S. quod quum extare in scriptis testetur Pulmannus, etiam Torrentius, etiam Turnebus, & de pluribus mihi constet, iudicavi tam probabile id esse ad recipiendum, quam *Morboniam*, quod edunt omnes, quum de utraque tantumdem sciant. *Morbonium* vero vel *Morbenium* statuunt nonnulli oppidum Rhaetiae. GRON. *Morboviam* vel separatim

Mor-

hunc postea deprecantem, haud ultra verba ex-
canduit, & quidem totidem fere, atque eadem.
Nam, ut suspicione aliqua, vel metu ad per-
niciem cujusquam compelleretur, tantum ¹ a-
fuit, ut, monentibus amicis, cavendum esse
² Metium Pomposianum, quod vulgo credere-
tur genefin habere Imperatoriam, insuper con-
sulem fecerit, spondens, quandoque beneficii me-
morem futurum.

xv. Non temere quis punitus insons ³ reperie-
tur: nisi absente eo & ignaro, aut certe invi-
to atque decepto. Helvidio Prisco, qui ⁴ & re-
versum se ex Syria solus, privato nomine *Ve-*
spa-

Morbo viam exhibent Medic. pr.
tert. Polit. Vind. pr. cum Exc. Cuj.
Voss. & Edd. Mediol. pr. & qua-
tuor Venetis. Vindob. sec. *Mor-*
boniam viam. in marg. *morbo*
viam. Steph. cum MS. Urf. in *or-*
boniam. Obsop. MS. *norboviam*.
Barth. L. XLII. Advers. C. 3. *Cor-*
voniam. Si, quod putant Marcilius
& Casaub. *Macarian* dixisset, *es*
κόρυνας non foret in Dione seu
Xiphilino p. 750. At consule Com-
ment. Nam mihi non liquet. *non*
ultra Polit. Vind. uterque, Cort. &
3 Burm. ut in Caes. C. 15. &c.
E Mediceis tamen nihil varietatis
hic enotavit Gronovius.

¹ *Abfuit.*] *Afuit* S. GRON. I-
tem Medic. pr. tert. Voss. ut supra
passim.

² *Metium Pomposianum.*] *Met-*
tium Pomposianum S. GRON. Et
Metium Pomposianum tres Medic.
Copes. Et *Metianum* Vind. pr. Et
potest tolerari pro *etiam*; nisi ma-
lis corruptum ex T. i. e. *Titum*. In
⁴ pluribusque aliis & aliquot Edd.
Vett. quoque *Pomposianum*. in Edd.
Rom. *Mutium*. Sed in Domit. C.
10. in plerisque *Mettium Pomposia-*
num, non *Metium*, ut vulgo hic ac C.
20. & apud Aurel. Vict. Ep. C. 9.
Metii an *Mettii* gentile nomen fuerit,
incertum. Utrique in Inscriptionibus

occurrunt. Adi viros doctos ad Virg.
L. VIII. Aen. 642. Xiphilino pag.
765. *Μέτιος Πομπησιανός*. Unde
non displicet & hic u. V. ad Aug.
C. 50.

³ *Reperitur.*] *Reperiretur* S. &
adscriptit Salmasius (f. *reperietur*)
quum vulgo esset *reperitur*. GRON.
Reperiretur est in Mediceis tribus,
Politian. Vind. utroque, Cort. Co-
pes. Voss. Quare Salmasii conjectu-
ram, quam Sriver. Graev. & Gro-
nov. receperunt, etiam admisi: ut
in Caes. C. 75. *Nec ulli perisse nisi*
in proelio reperientur. ubi V. Burm.
quamquam & *reperiretur* satis se
tueri potest. Dein aut ign. Cort.

⁴ *Et reversum se &c.*] Non in-
venio hic latens vitium. *Nomen*
privatum recte potest dici, quo,
quum adhuc privatus esset, appel-
latus fuerat, nimirum *Vespasianus*.
Hoc imperium nactus non amise-
rat: sed non amplius eo vocabatur;
verum ut vulgo alii & ante &
post eum *Princeps* & *Imperator* sa-
lutabatur. Solus Helvidius eum
omnium consensu principem sive
contemptu, sive Stoica quadam
contumacia *Vespasianum* nominavit.
Ita Lips. hic & ad Senec. de Con-
stant. C. 18. Cuper. iv. Observ.
8. & non obscure Burm. ipse ad
Petron. C. XLIV. p. 208. Ed. pr.

spasianum salutaverat, & in praetura omnibus edictis sine honore ac mentione ulla transmiserat, non ante succensuit, quam altercationibus insolentissimis paene in ordinem redactus. Hunc quoque, quamvis relegatum primo, deinde ¹ & interfici jussum, magni aestimavit servare quoquo modo, missis, qui percussiores revocarent: & servasset, nisi jam perisse falso renunciatum esset. Ceterum neque caede ² cujusquam umquam laetatus, justis subpliciis inlacrimavit etiam & ingemuit.

xvi. Sola est, in qua merito culpetur, pecuniae cupiditas. Non enim contentus ³ ommissa sub Gal-

Conjeceram quondam *privati nomine*. Sed vulgata scriptura sana est. DUKER. *Et reversum se*, quod ex Cas. Ed. Gen. A. 1616. in 12. recepit Scriverius, Graev. Gronov. &c. recte habent Medicei (nisi quod sec. det vitiose, ut alii, *reversus*) Polit. Exc. Cujac. & addit quoque Voss. pro auctoris genio. *se* addit etiam Cortian. quod non video hic incommodum esse, nec ejiciendum. Id pronomen additur respectu verbi *succensuit*. Adi ad Vitell. C. 15. *metuentes sui. privato nomine* bene vindicavit Dukerus & Ernest. Adi & Gruter. item Boucler. ad Vellej. L. 11. C. 84. qui solus *Antonianarum partium numquam* Reginam, nisi nomine (Cleopatrae) salutavit. Dein mentione aliqua ulla & in ordine redactis Vindob. pr. *relegatum* Medic. pr.

¹ *Et interfici.*] Deest & Vind. pr. ² Pulm. & Burm. Edd. sec. xv. & pluribus, male. *perisse* scripsi cum Medic. Polit. Vindob. Cort. Cop. Periz. & Ed. sec. xv. praeter Mediol. sec. pro *periisse*. Statim Sriver. & seqq. jam restituerant *renunc.* quod habent omnes mei, non *nunc*.

² *Cujusquam umquam laetatus.*] Abest *laetatus* a MS. S. GRON. In Edd. Gryph. & Plant. item Scriv.

Graevii est *cujusque*. nec varietatis quidquam enotavit e Mediceis Gronovius, neque Voss. pro *cujuscumque*, ut alibi. At tamen in Pulm. Casaub. Burm. ac ceteris MSS. & Edd. Vett. est *cujusquam*. Sed *laetatus* desideratur quoque in Medic. tert. & sec. a m. pr. Polit. tribus Burm. Ed. Mediol. pr. Dein *neque* vel *nec etiam* ing. Medic. sec. Vindob. pr. Cop. Voss. An lateat quid, videant otiosiores.

³ *Omissa.*] Rarius est, ut vectigalia per negligentiam publicanorum omittantur, quam per indulgentiam, & gratiam Principum remittantur, & tributa ac vectigalia certe frequentius dicuntur *remitti*, quam *omitti*. Videndum ergo censeo, an nulli libri hic habeant *remissa*, ut in nummo Galbae in notis ad illius vitam Cap. 15. Alioquin *omissa* retinendum esse jubet locus Taciti L. XIII. Ann. 50. *Crebris populi flagitationibus immodestiam publicanorum arguentis, dubitavit Nero, an cuncta vectigalia omitti juberet*. Pichena quidem ibi scribit, Taciti (sicut & Suetonii) magis proprium esse *remitti*; sed tamen censet, non spernendum esse *omitti*. & recte: nam hoc est, quod mox ibidem dicit Tacitus, *tolli & aboleri*. Vespasianus ergo *sub*

Galba vectigalia revocasse : nova & gravia addidisse : ¹ auxisse tributa provinciis , nonnullis & duplicasse : negotiationes quoque , vel privato pudendas , propalam exercuit , coëmendo quaedam tantum , ut pluris postea distraheret. ² Ne candidatis quidem honores , reisve , tam innoxiiis , quam nocentibus , absolutiones venditare cunctatus est. Creditur etiam procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora officia ex industria solitus promovere , quo locupletiores mox condemnaret : quibus quidem ³ vulgo *pro spongiis* dicebatur *uti* , quod quasi & ficos madefaceret , & exprimeret humentes. Quidam natura cupidissi-

sublata sub Galba vectigalia , & aliquamdiu omissam eorum exactiorem , *revocavit* , id est , restituit , reduxit & rursus exigere vectigalia , ut ante Galbae abolitionem , iussit. *Revocari* enim dicuntur , quae aliquamdiu intermissa ad pristinum morem & usum reducuntur : ut Aug. C. 24. *ad antiquum morem nonnulla* revocavit. & Domit. C. 4. *Quaestoriis muneribus* , quae olim omissa revocarat. Xiphilinus in Vespasiano (p. 749.) hoc ita Graece extulit *πολλὰ τέλη ἐκλελειμμένα ἀνεκώσατο*. Quatenam autem illa *ἐκλελειμμένα τέλη* , quae Suetonius *omissa* vocat , fuerint , non facile dictum est. Sed argumento , quo Burm. C. 4. de Vectigal. putat plane everti sententiam eorum , qui nummos Galbae , *Quadragesima remissa* , de portorio explicant , quia huius vectigalis crebra memoria usque ad Symmachi aetatem reperitur , ita occurri potest , ut dicamus , portorium a Galba quidem remissum , sed paullo post a Vespasiano rursus reductum fuisse. Haec quidem conjectura est , sed non improbabiliior illa , quam Burm. ibid. p. 66. 67. proponit. Tota controversia disceptatur conjecturis , quae verae , an falsae sint ,

sine certis testimoniis & auctoritatibus antiquitatis decerni non potest. DUKER. *Omissa* forsan significabit hic , Galbam indulgisse , ut quidam vectigalia fisco non inferrent , licet non essent remissa. Haec igitur erant *omissa* , nec fisco illata per gratiam principis , sed exacta tamen e civibus vel provincialibus. Sed praefero Cl. Dukeri explicationem. *omissa* Politiani Exc. *omissa* Huls. Ed. Camp.

¹ *Auxisse*.] *Et auxisse* Vindob. uterque , Cort. duo Burm. cum Edd. Vett. usque ad Casaub. excepta Steph. *nonnulla* Vindob. sec. Cort. *exercuit propalam* Edd. Rom.

² *Ne candidatis &c.*] *Nec candidatus quidem honores rei suae tam*. Ita MS. cui adscripsit Salmasius. leg. *ne candidatis quidem honores reisve t.* GRON. *Ne bene habent* Medic. tert. Voss. Copes. Edd. Steph. Graev. &c. In ceteris *nec* , pro more. *candidatus honoris* Medic. tert. prave. Dein *vendicare* perperam Vind. uterque , Cort. & *quemdam* Vind. pr.

³ *Vulgo*.] *Vulgo* S. GRON. *Spongiis* Medic. pr. tert. V. ad Cal. C. 20. *Quod* usque ad *humantes* defunt Vind. pr. quasi ea pro glosse habuerit iste librarius.

diffimum tradunt, idque exprobratum ei a sene bubulco: qui, ¹ negata sibi gratuita libertate, quam Imperium adeptum subpliciter orabat, proclamaverit, *Vulpem pilum mutare, non mores.* Sunt contra, qui opinentur, ad manubias & rapinas necessitate compulsam, summa aerarii fisci que inopia: de qua testificatus sit initio statim Principatus, professus *quadringenties milies opus esse, ut respublica stare posset.* Quod & verisimilius videtur, quando & male partis optime ² usus est.

xvii. In omne hominum genus liberalissimus, explevit censum Senatorum: consulares inopes quingenis sestertiis annuis sustentavit: plurimas per totum orbem civitates, terrae motu aut incendio afflictas, restituit in melius.

xviii. Ingenia & artes vel maxime fovit: primus e fisco Latinis Graecisque rhetoribus annua centena constituit: praestantes poetas, nec non & artifices ³ coëmit, item colossi refectorem insigni

¹ *Negata sibi grat. libertate &c.] Negatam sibi gratuitam libertatem, quam imp. adeptum orabat S. GRON. Huc in primis pertinet L. v. de manumission. & quae habent Briffon. vi. Formul. pag. 559. & ad Tacit. xiv. A. 42. DUKER. Negatam s. gratuitam libertatem est quoque in Medic. tert. Polit. Voss. quasi exciderit ob. qua perperam est in multis Edd. & adeptum in Medic. sec. tert. Voss. Cop. non adeptam. oravit Edd. Mediol. Ven. necessitudine Medic. sec. a m. pr. Dein quadrages, invitis etiam MSS. libris legendum esse, viris doctis credo. Vel sic satis magna est summa. In Dial. de Corr. Eloq. C. 8. nec hoc illis alterius ter millies sestertium praestat. forsan legendum alterutrius mille s.*

² *Usus est. In &c.] Adscripsit*

Salmasius. Dist. *usus est, in omne h. g. liberalissimus.* GRON. Sic quoque Torrentius. Punctum etiam posuit Steph. post *liberalissimus*, & alii, non Seb. Gryph. Alii duo puncta. Sed non opus est, si pro *Senatorium* legas cum *Marcelio Senatorum*, sive Senatoribus, qui eum non habebant ex lege; atque ita MS. Hulf. & Edd. Rom. quare sic restitui. Infra *praestantis* Med. tert. Polit. nec non de sunt Vind. pr. & sec. Cort.

³ *Coëmit.] Acute quidem Lipsius coniecit artifices scenae, cui & ipsi subscripsissemus, nisi veram lectionem detexisset codex Salmasianus, in quo legitur coeuneris. Legendum & distinguendum: nec non & artifices, Coae Veneris, item colossi refectorem. Notissima est haec Venus Coa, de qua Plin. L. xxxv. Cap. 10.*

signi congiario magnaue mercede donavit : mechanico quoque, grandes columnas exigua impensa perducturum in Capitolium pollicenti, praemium pro commento non mediocre obtulit, operam remisit, praefatus, *Sineret se i plebeculam pascere.*

XIX.

10. *Apelles inchoaverat aliam Venerem Cois, superaturus etiam suam illam priorem. Invidit mors peracta parte: nec qui succederet operi ad praescripta lineamenta, inventus est.* Nihil certius hac emendatione, quam palmariam solebat vocare J. Fr. Gronovius *o paxuensis*. Vides ut in vulgata explicanda sudent interpretes frustra. Non tam vilis praestantium poetarum & artificum erat annona, ut venales haberentur, & possent emi, ut inepte sentit Marcilius. Terentius captus Romam ductus fuit ex Africa, & ibi liberaliter institutus poeta factus est. Nec Publius Syrus cum venderetur poeta erat. Sed puer cum esset festivo ingenio, adultior manumissus & maiore cura eruditus mimos coepit scribere. Praeterea *to item colossi* postulat aliud simile, quod praecesserit, nimirum *Coae Veneris*, item (hoc est ut &) *colossi refectorem*. GRAEV. *Coae Veneris. coevenerit* S. Unde praeclare existit *Coa Venus*, si modo rector ejus fuit, aut esse potuit. GRON. Male & contra Graevii mentem Cl. Burmannus jungit *artifices Coae Veneris*: cui tamen ac Gronovio patri aliisque displicet *coemit* hoc loco pro *conduxit mercede*. Emebantur poetarum opera a magistratibus ludos edituris, & Augustis, non ipsi poetae. Quare etiam probari nequit conjectura Heinii emuntur in Ovidii L. III. Art. 351.

Artifices lateris, scenae spectacula, amantur.

In Mediceis tribus & Copes. *coemerit*. Voss. *coevinerit*. Ed. Ven. pr. *coegit*. Si cum Casaubono & Gronovio probes Lipsii conjecturam

artifices scenae, ut jungantur actores auctoribus, ut apud Cicer. pro Arch. C. 6. tunc amplius quid latere deberet in litteris *merit*: videlicet *muneribus*, munda per scripturae compendium nata, & quod librarii non cogitarent, huc referendum verbum *donavit*. *Munera* autem intelligas donaria, quae constiterunt rebus pretiosis (ut *coronis aureis* C. seq.) vel raris, & quia ab ipso Principe essent donatae, carissimis. Sic in Tib. C. 6. *Munera, quibus donatus est; chlamys & fibula, item bullae aureae*. Verum quia de scenicis artificibus loquitur auctor postea Cap. 19. ego quoque *artifices* sumo in genere, & *Coae Veneris refectorem* probo. Non ut intelligat auctor pictam: (de ejus enim refectio tempore Vespasiani peracta vix videtur taciturus fuisse Plinius;) sed marmoream, quam ob artis excellentiam *Coam* dixerit; cum incertus fuerit ejus artifex. Suspicio vero tunc agi de illa Venere Scopae, vel Cnidiae Praxitelis simili, cujus meminit Plinius L. xxxvi. C. 5. §. 8. *Artificem ignorari ait, quam Vespasianus Imp. in operibus Pacis suae dicavit, antiquorum dignam fama*; atque unum eundemque intelligi hominem, qui & Venerem & Colossum refecerit. Me audacior forsitan conjiceret *artifices ceteros; Veneris, item Col.* Dein *colossi rectorem* Vindob. pr. & *grandis* Medic. tert. Polit.

i Plebeculam pascere. *Plebiculam* S. GRON. Item Medic. sec. tert. Polit. Vindob. pr. Cort. tres Burm. & Ed. Camp. sed male. Deminutivum enim non formatur a Genitivo *plebis*; sed a Nominativo *plebes* abjecto s. ut a *dies diccula*,
Hh h 4 spes

xix. Ludis, per quos scena Marcelliani theatri restituta dedicabatur, vetera quoque ¹ acroamata revocaverat. ² Apollinari tragoedo quadringenta: Terpno Diodoroque citharoedis ducena: nonnullis centena: quibus minimum, quadragena sestertia super plurimas coronas aureas dedit. Sed & convivabatur assidue; ac saepius ³ recta, & dapfile, ut macellarios adjuvaret. ⁴ Dabat sicut Saturnalibus viris apophoreta, ita per

Spes specula, nubes nubecula, res recula, vulpes vulpecula. Errant Colvius & Elmenh. ad Appulej. L. iv. Met. p. 61. *resculas* legentes cum MSS. & Edd. Vett. Adi Charisium L. i. Inst. Gramm. p. 51. Prisc. L. iii. p. 613. Dein addunt *pane* (contra Vespasiani, operarios & manuum labore victum quaerentes bajulos ac gerulos &c. intelligentis, mentem: ut bene monuerunt viri docti) Vind. sec. Cort. Pulm. uterque, cum 2 Burm. & aliis, ac priscis Edd. plerisque, etiam R. Steph.

¹ *Acroamata.*] *Acroemata* Medic. sec. Polit. Vind. pr. *acromata* Vind. sec. Edd. Rom.

² *Apollinari.*] *Appellari* S. GRON. Sic etiam tres Medicei, Vindob. Cort. duo Burm. & Ed. Rom. sec. *Apellari* Polit. & Torrent. De *Appelle* Tragoedo Caligulae vide Comm. ad Cal. C. 33. *quadringenta* recte praeter Exc. Cuj. hic est in MSS. O. etiam Memm. & Edd. usque ad Sriver. Sed *ducena* tantum in Edd. sec. xv. & aliis quibusdam. Uni dedit *quadringenta*: sed pluribus & singulis *ducena*, *centena*, *quadragena*, ad quod bene adtendit Cl. Ernesti. V. ad Tiber. C. 46. Frequentissimus est librariorum lapsus in descriptione numerorum cardinalium aut distributivorum, quos quorumve vim discernere non potuerunt. Adi Drakenb. ad Livium L. ix, 19. xxxii, 28. *Tarpejo* mox Vindob. Cort. & Edd. sec. xv. *Ptermodioroque* Me-

dic. sec. Adi Comm. Pulm. & aliorum & omnino ad Ner. C. 20. Pro *minimum* in Vind. pr. *milibus numum*. A Vind. pr. duobus Burm. & Edd. Rom. abest *super*. Vindob. sec. dat *insuper*. Vind. pr. *aureas coronas*.

³ *Recte ac dapfile.*] Codex Salmas. *recta*, merito probante Torrentio. Domit. C. 7. *revocata coenarum rectarum consuetudine*. Sed geminus huic loco est alter Aug. 74. *convivabatur & assidue, nec umquam nisi recta*. GRAEV. *Recta & dapfile*. Ita MS. S. vulgo *recte*. GRON. Optime viri docti e MSS. suis Ed. & Bas. post. *recta* legendum esse ostenderunt, iisque accedunt Medic. tert. Polit. Sed male omnes retinuerunt *ac*, quod praecedit, praeter J. Gron. pro &, quod est in tribus Mediceis, Polit. Vind. pr. Istud *ac* natum e corrupto *recta*. *dapfile* contra omnes MSS. & Edd. e J. F. Gronovii conjectura tacite recepit Graevius. At Perizon. ad Sanct. Minerv. ii, 7, 6. retinet adverbium *dapfile*: meritoque ad me scripsit Cl. Dukerus, se non videre, si certum est legi debere *recta*, ideo etiam necessario legendum esse *dapfile*: praesertim cum & sic adjectivorum in is ablativi nonnumquam terminentur: ut & supra habuimus, & Sanctius hic capit. Sed malim Perizonio accedere.

⁴ *Dabat sicut Sat.*] Hoc ordine voces exhibent MSS. Memm. Medicei, Polit. Vind. pr. duo Torrent.

tres

per Kalendas Martias feminis : & tamen ne sic quidem ¹ pristinae cupiditatis infamia caruit. Alexandrini ² *Cybiosacten* eum vocare perseveraverunt , cognomine unius e regibus suis turpissimarum sordium. Sed & in funere ³ Favor archimimus personam ejus ferens , ⁴ imitansque , ut est mos , facta ac dicta vivi , interrogatis palam Procuratoribus , *quanti funus & pompa*
con-

tres Burm. & Edd. Rom. Casaub. & aliae , non sicut Sat. dabat. Tum ita per Kal. eidem Medic. Polit. Vind. uterque , Cort. Tornac. tres Burm. & Edd. primae aliaeque cum Burm. vulgo ita & Kal. Casaubonus forsan e Memm. ita & per Kal. De variatione casus Saturnalibus & per Kalendas (uti in Caes. C. 16. vi ac per arma. in Gramm. C. 15. oris improbi, animo inverecundo. Sall. Jug. C. 7. per vim neque insidiis. Aur. Vict. Ep. C. 10. per thatra & castris.) adi Burmannum , & me ad Hirt. L. VIII. B. G. C. 46. ad Luc. L. VI, 156. bustis interque cadavera quaeri. & quos laudat Drakenb. ad Liv. L. XXXVIII, 39, 10. non tam ob recentia ulla merita , quam originum memoria. Hinc patet, falsam esse Bentleji rationem ad Horat. L. I. S. 4. vs. 26.

Aut ob avaritiam aut misera ambitione laborat.

scribentis, casus esse debere eodem, ac legentis ab avaritia, quod tamen illic, si addicerent Codd. malim: ac prave mutasse Davisium in Cic. L. III. de Leg. C. 19. vir magni ingenii (uti exaratur quoque in MSS. Voss.) summaque prudentia. & inscitissime Thom. Bentlejum in Hirt. B. Afric. C. 54. & magis in seditione concitandisque militibus, quam pudoris modestiaeque fueritis studiosiores, rogare non tantum, quis ferat, magis studiosiores? cum apud Hirt. ipsum praecedat C. 48. magis suspensiore animo: ubi vide, & Periz. in Sanct. Min. p. 714. Comm. ad Just. L. III. C. 2. Drakenb. ad Liv. L. IX, 7. XLI,

23. sed etiam, quis ferat studiosiores in seditione &c. quam pudoris? Quare interpolat pro lubitu locum & seditionis concitandique militis. Hoc vocant isti homines emendare auctorem. Ceterum Martias in Suetonio edidi ex Vind. sec. Cort. pro Mart. ut in plerisque MSS. Martii vulgo.

¹ *Pristinae.*] *Pristina* S. GRON.

² *Cybiosactem.*] Cod. Salmas. *Cybiosantem*. Hanc vocem recte Casaubonus ad Strabonem exposuit. Seleucus Rex, cum esset sordidus & αἰσχρὰ κερδὴς, quique ex omni re lucrum captaret, dici coepit ab Alexandrinis, quorum nota est scurrilitas, Cybiosactes, qui falsamenta componit, & vendit. vide Casaub. ad Strab. XVII. (p. 796.) GRAEV. MSS. & Edd. Vett. *Cybiotantem*, *Cybiotatem*, *Cybioitem*; vel corruptius. Medic. pr. tert. Politian. *Cybiotanten*, quod proxime sane ad veram lectionem accedit. Male in Edd. Graev. Burm. *Cybiosactem*. Edd. Rom. perseveraverant. Vind. pr. unius ex reg.

³ *Favor.*] Ita MS. S. vulgo *Favo*. GRON. Item Medic. pr. tert. Polit. Vind. pr. Non. & Palat. duo, Edd. Pulm. Torrent. Scriv. &c. V. Comment. & J. F. Gron. de Pec. Vet. L. IV. C. 6.

⁴ *Imitansque.*] *Fontansque* S. GRON. Viri mox Medic. sec. Vindob. sec. Cort. Voss. cum aliorum libris & Edd. plerisque vett. male. audit Med. pr. tert. Harl. audivit Vind. sec. Periz. Edd. sec. xv. praeter Romanas, & Ven. pr.

constaret ? ut audiit ¹ HS. centies, exclamavit : ² Centum sibi sestertia darent, ac se vel in Tiberim projicerent.

xx. Statura fuit ³ quadrata, compactis firmisque membris, vultu veluti nitentis. ⁴ De quo quidam urbanorum non infacete : siquidem petenti, ut *Ε* in se aliquid diceret, *Dicam*, inquit : *quum ventrem exonerare desieris.* Valetudine prosperissima usus est : quamvis ad tuendam eam nihil amplius, quam fauces, ceteraque membra sibi met ad numerum in sphaeristerio defricaret, ⁵ inediamque unius diei per singulos menses interponeret.

XXI.

¹ HS. centies.] *Sestertium centiens* S. GRON. *Sestertium* est in MSS. O. & Edd. sec. xv. aliisque. *sestertio* Gron. de Pet. Vet. L. iv. C. 6. Bene.

² Centum sibi sestertia.] Sic omnes MSS. nec puto sollicitandum esse. Nam hoc magis exprimit sordes turpissimas Vespasiani, quasi qui, cum audivisset centies sestertio constare suum funus, exclamarit, non centies sestertium, sed centum sestertia sibi darent, licere per se, ut suum corpus sine ullis exequiis projicerent in Tiberim. Pluris enim se facere centum sestertia, nedum centies HS, quam omnem pompam funebrem. GRAEV. Petit igitur modo centesimam (non decimam : ut in nota Cl. Ernesti) prioris summae partem. Male viri docti hoc mutare tentarunt.

³ Quadrata.] Apte sibi congruente longitudine & amplitudine, *τετραγωνος*. Prolatis per viros doctos locis adde Colum. L. vi. C. 1. *Parandi sunt boves novelli quadrati, grandibus membris, cornibus proceris.* Mox velut Vindob. sec. intenti Med. pr. Copes. Vind. pr.

⁴ Unde quidam &c.] De quo quidam urbanorum S. GRON. De quo exstat etiam in Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Voss. Cop. &

Ed. Steph. quos sequor. *nitidis de quid* Exc. Cuj. Mox reposui majorem distinctionem post *infacete* cum Edd. tantum non O. praeter Graev. & Burmanni, cui tentanti *infacete*, ei petenti favet Cod. Corfendonc. in quo legitur *non infacetus petenti*. Alii ejicere malunt. Sed *siquidem* ponitur pro *quandoquidem*, quippe. Plin. L. ii. C. 9. *Solis fulgore reliqua siderum regi, siquidem in toto mutuata ab eo luce fulgere.* L. xi. C. 16. §. 15. *Aequitas siquidem etiam in eis obstringitur.* & saepe. Adi Tursell. de Partic. L. L. p. 976. Ed. Lips. 1734. Dein ad naturam in sphaeristerio Vindob. pr. peristerio Vind. sec. Cort. Periz. Edd. Rom. In ceteris sec. xv. aliisque sphaeriterio.

⁵ Inediamque unius diei per singulos menses interponeret.] Cornelius Celsus Lib. iii. Cap. 6. *Poteritque a balneo etiam pingue jus aut dulcius dari vinum : poterit semel aut bis interponi grusum salsum.* Martialis i, 107. *Interponis aquam subinde,* Ruse. GRAEV. Cato in Distich. L. iii, 7. *Interpone tuis interdum gaudia curis.* Dein hunc fere Medic. tres, Vind. sec. 2 Burm. Eo ordine in Caes. C. 25. Tib. C. 7. Domit. C. 17.

1 De

XXI. Ordinem vitae fere hunc tenuit. In Principatu maturius semper, ac ¹ de nocte evigilabat: ² dein perlectis epistolis, officiorumque omnium breviariis, amicos admittebat: ac dum salutabatur, & calciabat ipse sese, & amiciebat. Postque decisa, quaecumque obvenissent, negotia, gestationi, & inde quieti vacabat: adcubante aliqua pallacarum, quas in ³ locum defunctae Caenidis plurimas constituerat: ⁴ a secreto in balneum tricliniumque transibat. Nec ullo tempore facilior, aut indulgentior traditur: eaque momenta domestici ad aliquid petendum magnopere captabant.

XXII.

¹ *De noctu evigilabat.*] Salmas. & Rob. Steph. *de nocte vigilabat.* leg. *de nocte evigilabat.* Sic & alibi loquitur. Horat. *Surgunt de nocte latrones.* Contra *de die coenare*, quod est multa dies. GRAEV. *Vigilabat.* Ita MS. S. eamque verissimam lectionem probat Aurelius Victor, qui ex Suetonii hoc loco petiit illud suum *vigilare de nocte*, quum vitiose edidisset Casaubonus (Ed. A. 1610.) *de noctu evigilabat*, quorum neutrum in ullo codice reperitur. GRON. In MSS. O. *de nocte vigil.* Sed adi Burm. & praesertim Ernest. uti & Arnob. L. II. p. 46. (apud quem contra L. VII. p. 220. corrigendum est *vigilare.*) Non enim post vigiliam actam, seu postquam de nocte vigilaverat, demum perlegebat epistolas &c. sed post mediam noctem & multo ante diluculum e somno expergiscebatur & evigilabat (ut in Aug. C. 78. & saepius) ac statim legebat epistolas Vespasianus. De vi locutionis *de nocte* confer quoque Drak ad Liv. L. VIII. C. 23.

² *Deinde.*] *Dein* S. GRON. Item Medic. tres, Polit. Vind. sec. Cort. & Voss. Tum *calciabat* MSS. O. & Edd. Vett. pleraeque, nisi quod *decale.* Edd. Mediol. pr. Sabell. Cald. *camisiabat se ipse* Vind. pr. *se ipse*

etiam Periz. & Edd. Rom. quod malim. *ipse se* Medic. Polit. Vind. sec. Cort. tres Burm. & Edd. Mediol. Ven. Bon. Junt. *ac amic.* Edd. Rom. *Dein post decisa sine que* Vindob. uterque, Cort. Periz. Harl. Cuj. & Edd. O. ante Scriber. praeterquam Steph. E Memmiano tamen ad Ed. Casaub. A. 1610. nihil Salmasius annotavit.

³ *Locum defunctae.*] Ita MS. S. vulgo *def. locum.* GRON. Adde Medicos, Polit. Vindob. utrumque, Copes. *Genidis* Med. pr. tert. Vindob. sec. Cort. Voss. Copes. V. C. ³. Paullo ante *pellicarum* Vind. sec. Cort. *paliatarum* Ed. Cald. *pallace* Politian. Sed vide Comment. Apud Just. L. 1, 9. *inter regias pellices.* al. *pallacas.*

⁴ *Ac secreto in balneum.*] Ratio, cur secreto in balneum & triclinium transierit, nulla est. Optime Tornacensis, Salmasianus & tres Pall.: *A secreto in balineum & triclinium.* hoc est, postquam quieti vacasset; quam scripturam Gruterus quoque probavit, & Torrent. GRAEV. A. Ita MS. S. vulgo *ac.* GRON. *A sec.* optime praebent MSS. omnes praeter Vindob. pr. Periz. V. Indic. & Ner. C. 20. *Inpatiens secreti a balneis in theatrum transit.*

1 Su-

xxii. Et ¹ super coenam autem, & semper alias communissimus, multa joco transigebat. Erat enim dicacitatis plurimae, ² & sic scurrilis ac fordidae, ut ne praetextatis quidem verbis abstineret. Et tamen nonnulla ejus facetissima existant, in quibus ³ & haec. Mestrium Florum consularum admonitus ab eo, *plaustra* potius, quam *ploustra* dicenda, ⁴ postero die *Flaurum* salutavit. Expugnatus autem a quadam, quasi ⁵ amore sui de-

¹ *Super coenam autem & super aleas.*] Recepti Viterbientis codicis scripturam, quae tantopere probatur Casaubono, jure. Nam vulgato *& semper alias* nihil est frigidius. Si semper fuisset communis, inepte dixisset, *super coenam*. Mallem tamen pro *aleas* legi *aleam*. Quam saepe pro *communis* scribatur in vulgatis *comis*, non uno in loco ad Ciceronem notavi. GRAEV. Recte notat Burm. male a Graevio omissum τὸ & contra omnes MSS. & Edd. atque exemplum in V. Aug. C. 73. *Et forensia autem*: ubi eum consule. Dein pro vulgato *semper alias* cum Palat. pr. etiam Vindob. uterque *super aleas*. a Mediceo pr. abest τὸ *semper*. in Pal. uno & Edd. aliquot *super alias*. Probare se mihi nequit lectio *super aleas*, quam tamen Burmannus quoque admisit. Ego Latinam nego pro *super aleam*, quod etiam sensit Graevius *aleam* praeferens. Potius excluderem cum Cod. Medic. *semper*. Coenae tempore praecipue, sed & *alias* per totum vitae cursum & omni tempore; ita ut ne in metu quidem ac periculo mortis abstinuerit jocis, ut in fine Cap. seq. quod totum referendum quoque est ad hoc generale praemissum, ex constante Suetonii genio: de quo saepe dixi. *Semper alias* pro alioquin defendi potest ex Tiberio C. 18. *semper alias sui arbitrii*. Vide & ad C. 71. *communissimus* est in solis Viterb. & Pal. pr. in ceteris *comiss.* vel *commisissimus*: nisi quod duo

Burm. & Edd. sec. xv. pluresque dent *cum amicis*. Sed vide Comm. ad Claud. C. 21. *communior aut remissior*. In marg. Seb. Gryph. *super alias comessationes*.

² *Et sic.*] *Et si* S. GRON. Item Medic. sec. a m. pr. Voss. & *sord.* Medic. tres, Vind. sec.

³ *Et haec.*] Sic melius Salmas. & Rob. Steph. Vulgati: *& hoc*. Statim iidem *Mestrium Florum* probante Palatino primo. sic & Plutarchus in Othone. GRAEV. *Haec Maestrium* S. GRON. *Et haec* est in MSS. O. Edd. Rom. Bon. *Mestrium* cum Plutarch. p. 1073. dant Turn. liber, Vind. uterque, Cort. Non. Exc. Cuj. Edd. Med. pr. Stabell. Calder. & multi *Mestrii*, *Mestriaeque* in Inscriptionibus. Ejus filii mentionem videtur facere Plutarch. in Symp. L. 1. p. 626. sed ubi vitiose *Mētrai* vulgo legitur. Id enim praetulisse non debuit Turnebus L. xxiv. Advers. C. 36. *Mestrius* ubi a Tacito adpellatur, quod ait Torrentius, invenire nequivi.

⁴ *Postero die.*] Ita MS. S. vulgo *die postero*. GRON. Adde Mediceos, Polit. Vind. Cort. 3 Burm. & Edd. Rom. sec. Ven. pr.

⁵ *Amore sui.*] *Suo* MS. S. GRON. *Suo* Torrent. unus, tres Palat. & 5 Burm. meique omnes, Cortiano forsan excepto, & Editiones ante Sabellicum, item Cald. aliaeque. Abest a duobus Torrent ipso probante: nec male. Sed non minus bene *sui*: pro quo *ejus* vel *ipsius* potuisset scribere: ut ait Gronov. de

deperiret, quum ⁱ perductae pro concubitu se-
stertia quadringenta donasset: admonente dispen-
sato-

de Centes. & Unc. Us. p. 648. Qua
vero ratione *sui* maluerit auctor,
vide ad Vitell. C. 15. *metuentes*
sui.

ⁱ *Perductae*.] Sic Pall. prim. &
sec. Salmas. Viterb. Rob. Steph. e-
dit. Notum *perduci* honestas puel-
las & matronas dici, quae ad stu-
pra ueducuntur. Mox pro *rationi-
bus referri* Salmas. & Rob. Steph.
rationibus inferri. Est quidem *re-
ferre* proprium in hac re verbum.
*Referre in rationes, in tabulas ac-
cepti*: Sed *referri rationibus* pro *re-
ferri in rationibus* est ellipsis inso-
lens. Itaque Salmasianum codicem
sequor. GRAEV. *Perductae* & *in-
ferri*. Ita MS. S. vulgo *productae* &
referri. GRON. Adsentior Beroaldo
& aliis, qui mulierem donum a
Vespasiano accepisse putant: pri-
mum, quod e nullo MS. prolatum
est *perducta* vel *producta*: deinde
quod si casus primus pro tertio sub-
stituitur, oratio hiat, & supplendum
est, quod Burmannus ipse vidit,
pronomen, cujus nullum usquam
vestigium est. Itaque sententiam
hujus loci sic explicandam arbitror.
Dispensator, quum jubente Vespas-
iano mulieri XL. HS. numerasset,
quemadmodum dispensator Augu-
sti, jussu illius, Graeculo centum
millia HS. apud Macrobi. 11. Sa-
turn. 4. ex Vespasiano quaesivit;
quemadmodum, id est, quo titulo
summam illam *rationibus inferri*
vellet: nam, quod Casaub. ad Suet.
Caes. 47. & Nerius 1. Analect.
14. annotarunt, in codice expensi
non tantum summa, verum etiam
causa expensae pecuniae scribeba-
tur. Respondit Vespasianus id,
quod scribit Suetonius, quo titulo
causa expensae pecuniae indicaba-
tur. Quae Burm. pro sententia Ca-
sauboni disputat, nondum me ad
eam amplectendam movere possunt.
Non reddit aliam rationem, cur
invitis libris *producta* legendum,
& deinde pronomen *ei* addendum

fit, quam suam & Casauboni opi-
nionem. Nec ex eo, quod maxi-
ma pars MStorum & Edd. habet
referri, sequitur hanc veram scrip-
turam esse; quae, quod nemo fa-
cile negabit, plane insolens, nec
ulla probatorum scriptorum, qui
referre in rationes dicunt, auctori-
tate confirmata est, & ob eas cau-
sas jure suspecta esse potest. *In-
ferre rationibus* & *in rationes* Lati-
na & usitata sunt. Illud hic habent
tres libri scripti, inter quos prae-
stantissimus ille Memmianus, &
Ed. Rob. Stephani; quod non si-
ne causa placuit Brissonio de V. S.
voce *inferre*, ac Torrentio ac Guyeto
ad h. l. & hic non minus recte, quam
Caes. C. 47. de eo, quod expen-
sum fertur, dici potest. *Referri* ex
praejudicata opinione, non ex cer-
ta ratione, interpretatur *acceptum*
referri: nec Dativus *Vespasiano* id
ita accipi postulat. Nam quod di-
cit, si dispensator XL. HS. expensa
tulisset, in rationibus notari de-
buisse *Vespasianus adamatus*, cujus-
modi sit, fateor me non intelli-
gere. Quis enim umquam ita lo-
quutus est, aut loqui potuit,
XL. HS. expensa lata Vespasianus?
Ratio & usus sermonis Latini hoc
plane respuit, nec aliter dici pati-
tur, quam *Vespasiano*. Cic. v. Fam.
20. *si mihi expensa ista HS. cen-
tum tulisses*. ix. Fam. 10. *Proferet*
duobus versiculis expensum Niciae.
pro Rosc. Com. 1. *Qui sibi expen-
sum ferri jussisset*. pro Caecin. 6.
Argentarii tabulas, in quibus sibi
expensa pecunia lata sit. Et sic
idem quam plurimis aliis locis:
nec quisquam aliter loquitur. De-
nique, si *referri in rationibus* sine
vitio dici potest pro *scribi*, quod
voluit, puto, tamen nulla ratio
est, cur in hic contra libros incul-
candum sit. DUKER. *Perductae* et-
iam Polit. Huls. & Edd. Mediol.
sec. sive Beroaldi & Bon. Adi ad
Tib. C. 45. *quam perductam*. In
nul-

fatore, quemadmodum summam rationibus vellet inferri, *Vespasiano*, inquit, *adamato*.

XXIII. Utebatur & versibus Græcis tempestive satis, ¹ & de quodam procerae staturae, ² improbiusque nato:

Μακρὰ βιβὰς κραδᾶων δολιχόσκητον ἔρχῃ.

³ Et de Cerulo liberto, qui dives admodum ob sub-

nullo est *perducta*, quam Casauboni & Burm. conjecturam egregie confutarunt Dukerus & Ernestius. Optime etiam viri docti *inferri* rescribendum docuerunt: atque ita habent quoque Medic. sec. tert. Vind. sec. Cort. Nam quod in Cicerone pro Q. Rosc. Com. C. 2. occurrat *habere nomen in codice accepti & expensi relatum*, pendet ibi ablativus ab *habere*. Sed & libri aliquot dant ibi *codicem*. At frustra. L. v. in Verr. C. 39. *Ut publice, quae vellet, in civitatum literis & tolli & referri juberet. quadringenta* in duobus Torr. Memm. Viterb. duobus Palat. Medic. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. Edd. Cas. Schild. Gron. quod praetuli; quia decentior haec est summa Romano Imperatori, quamvis non admodum liberali. *quoque admodum* Ed. Camp.

¹ *Et de q.*] Ita MS. S. vulgo *ut*. GRON. *Et* etiam Medicei, Polit. Vind. sec. Cort. cum Edd. Bas. Gryph. Plant. aliisque. *ut* Periz. Edd. Bon. Junt. Ald. Steph. Cas. quod praefero. & *ut* Vindob. pr. Voss. Harl. & Edd. sec. xv. e varia lectione.

² *Inprobiusque nato.*] Martialis II, 51. sine circuitione: *sed si quis nimio pene superbus erit*. Sic quoque *natura* est Tiber. C. 45. Altera Berneggeri conjectura *nasato* absurda est. Quis enim umquam nasum quantumvis longum, vibrare potuit, ut hastam? Nec scio quis Latine dixerit *nasatus*. DUKER. Recte de homine mutoniato & im-

probe peculiato exponunt plerique Interpretes, quos adi hic & in Tiber. item Gud. ad Phaedr. F. 18. Munk. ad Hyg. L. 1. Astron. 23. Vulcan. in Gloss. p. 71. Minus bene vel locum tentant, vel de hominis indole, aut robusto praeter modum corpore, capiunt Torrent. Lips. Casaub. Marcilius, Ernestius.

³ *Et de Cerulo liberto.*] Ita MS. S. nisi quod *Caerulo*; ubi vulgo & *maxime de Cerylo*. GRON. Ut a multis aliorum libris, sic quoque exsultat *τὸ maxime* a Mediceis, Polit. Vind. Cort. Voss. Cuj. Edd. Rom. Bon. Steph. verissime. *Cerulo* etiam Torrent. tres, Pal. duo, & mei omnes, cum Edd. sec. xv. Bon. Scriv. Graev. Burm. nisi quod *Caerulo* Medic. sec. Ed. Bas. *Caeraleo* Cort. *Coerulo* Ed. Steph. in ceteris *Cerylo*: quia Graece Κήρυλλος. Grut. Inscr. p. DCCCLXXIX, 6. CERULA INGENUA. Ceterum si vox *liberto* sana est, non potest intelligi, nisi de Vespasiani liberto: unde sequeretur, libertorum Imperatoris bona post mortem eorum fuisse obnoxia *fisco*, non ipsi Imperatori, qua *patrono*: quae tamen diserte distinguuntur in Nerone C. 32. *ut e libertorum bonis dodrans cogeretur ei*: & mox *ut ingratorum testamenta ad fiscum pertinerent*. Haerent hic merito interpretes, & Ernestius legit *libertino*. Sed incertissimum hoc est: quia nescimus ejus temporis constitutiones de libertinorum hereditatibus. Abest *quandoque* a Vindob. pr. *sese* Edd. Rom.

1 subterfugiendum quandoque jus fisci, ingenuum se & Lachetem mutato nomine coeperat 2 ferre, ὡς Λάχης, Λάχης, Ἐπὶ ἀποθάνης, αὐτῷ 3 ἐξ ὑπαρχῆς εἰρήσῃ Κήρυλ. Maxime tamen dicacitatem 4 adfectabat in deformibus lucris, ut invidiam aliqua cavillatione 5 dilueret, transferretque ad sales. Quemdam e caris ministris dispensationem cuidam, quasi fratri, petentem quum distulisset, ipsum candidatum ad se vocavit; exactaque pecunia, 6 quantam is cum subfragatore suo pepige-

1 *Subterf. jus fisci.*] Ad hunc locum, item qui Ner. C. 32. de successione libertorum est, intelligendum, nondum ex iis, quae multi viri docti de hoc argumento scripserunt, proficere potui. DUKER.

2 *Ferre.*] Male Gronov. cum aliis edidit *efferre*: quasi ita foret in Memmiano; cum ex eo aliisque libris jam Steph. & Casaub. exhibuerint *ferre*, quomodo exaratum est quoque in utroque Pulm. tribus Mediceis, Polit. Vindob. pr. Voss. quatuor Burm. Edd. sec. xv. Bon. & Junt. cum Turn. L. xxiv. Advers. 36. Burm. & Ernestio. Non tamen convenit huc locus Aug. C. 32. *palam se ferebant*: ubi est *incedebant*, *grassabantur*. at hic *jaſtabat* & dicebat se ingenuum, ac nominabat Lachetem. Vell. L. i. C. 11. *qui se Philippum regiaeque stirpis ferebat*. Adi Drakenb. ad Liv. L. iv. C. 45. §. 8. *se quisque ducem belli potiore ferre*. Appulej. L. v. p. 94. *sic se gerebat*, *ferebatque*. ubi male *efferebatque* reponere conatus est Heins. ad Ovid. Met. L. v, 348. Usus est auctor paronomasia, centies ab ipso captata, de qua suis locis.

3 *Ἐξ ὑπαρχῆς εἰρήσῃ.*] *Ἐξαρχῆς εἰρησῷ* S. & adscripsit Salmasius Leg. *ἔσῃ*. GRON. *ἐξαυχαρχῆς εἰρησῷ* Medic. & Exc. Voss. *εἰρησῷ* pro *εἰρήσῃ* in Medic. sec. *ἔσῃ* Urfin. Vix dubito, quin cum Casaub. legen-

dum sit *ἐξ ἀρχῆς ἔσῃ*. *ἐξ ἀρχῆς* corrigebat quoque vel *Ἐσαυδῆς ἐξ ὑπαρχῆς ἔσῃ* K. legebat Vossius. Dein & ante *maxime* delevi, auctoribus Mediceis sec. tert. Memm. Polit. Vind. pr. Torr. tribus Burm. Edd. Bon. Steph. Casaub. Ernest. aliisque.

4 *Affect. in def. luc.*] Ita MS. S. vulgo *in def. luc. affect.* GRON. Cum Memmiano faciunt Medicei, Vindob. sec. Cort. Cop. Exc. Cuj. In nota Burmanni est operarum vitium: nam *literis* vidi nusquam: & quo pertinet illud *qui*?

5 *Dilueret.*] Recte conjecit Cl. Drak. ad Liv. L. iv. C. 14. §. 3. *crimenque diluendum*, lectionem *deflueret*, quam in aliquot MSS. esse testantur viri docti, natam esse e scriptura *delueret*: nam ita exhibet Medic. tertius. *salos* in eodem. *fratrem* mox Edd. Med. pr. Cald. cum aliis. Item *exactamque pecuniam* Medic. sec. Vindob. pr. Ed. Camp. Mediol. pr. Cald.

6 *Quantam.*] Ita MS. S. Edit. Casaub. *quantum*. GRON. Operarum vitio. Deest Vindob. pr. Pro *quodam* mox in Ed. Torrent. *quondam*. atque sic voluit Boxhorn. nec male. V. ad Caes. C. 53. 77. Aug. 42. infra C. 25. Domit. C. 7. & passim. Sed MSS. O. consentiunt hic in *quodam*. Sed *calciandas* & *calciasset* dedi, auctoribus MSS. O. etiam Memmiano & Edd. sec. xv. &c.

pigerat, sine mora ¹ ordinavit. Interpellanti mox ministro, *Alium tibi*, ait, *quaere fratrem: hic, quem tuum putas, meus est.* Mulionem in itinere quodam suspicatus ad calciandas mulas ² desiluisse, ut adeunti litigatori spatium moramque praeberet: interrogavit, *Quanti calciasset?* ³ pactusque est lucri partem. Reprehendenti filio Tito, quod etiam urinae vectigal commentus esset, pecuniam ex prima ⁴ pensione admovit ad nares, sciscitans, *num odore offenderetur:* & illo negante, ⁵ *Atqui*, inquit, *e lotio est.* ⁶ Nuntiantes legatos, *decretam ei publice non mediocris sum-*

¹ *Ordinavit.*] Non simpliciter significat instituit, creavit, ut censet post Sabellicum, dubitantem tamen, Bauldri ad Lactant. de M. Pers. p. 26. *Ordinavit eos & instruxit.* Sed ordinem ei dedit inter dispensatores, vel ut Lipsius ait, *in ordinem dispensatorum collocavit*, locutione desumpta a militari re: ubi milites gradu ornati vel centuriones facti ordinari dicuntur: ut in Aug. C. 46. *Equestrem militiam petentes ex commendatione publica ordinabat.* Liv. L. xxix. C. 1. *voluntarios milites ordinavit centuriavitque.* Alio paullum sensu dixit in Caes. C. 76. *magistratus in plures annos ordinavit.*

² *Desiluisse.*] Ita MS. S. vulgo *desilisse.* GRON. *Desiliisse* in Periz. Edd. Rom. Bon. V. ad Caes. C. 64. *Ligatori* Medic. sec. Voss. Sed adi Beroald. & Sabell.

³ *Pactusque.*] *Et pactus.* GRON. *que* deest Vind. pr. Cort. quatuor Burm. & Edd. Sab. Cald. Rectius tunc abjiceretur etiam *to est*; ut Torrentius testatur esse in 2 Codd.

⁴ *Pensione.*] *Passione* S. GRON. *Ex patria p.* Edd. Ven. pr. Mediol. pr. Cald. *admonuit* Vind. pr. *sciscitatus* Vind. sec. Cort.

⁵ *Atqui.*] *Atquin* S. GRON. *Atque* Vind. sec.

⁶ *Nuntiantibus legatis.*] Pall. Salmas. & editio Rob. Steph. *nuntiantis legatos* pro *nuntiantes*, ut saepe Statim iidem *jussit vel continuo ponerent*, pro vulgato, *jussit ut continuo ponerent.* Paulo post in Salmasiano his in verbis *Mausoleum Caesarum* non habetur *Caesarum*. GRAEV. *Nuntiantes legatos &c. vel.* Ita MS. S. nisi quod *nuntiantis*. vulgo *nuntiantibus legatis &c.* ut nulla cum ratione. GRON. Primo *nuntiantes* (*nuntiantis* Med. pr.) *legatos* est in MSS. tum aliorum, tum meis omnibus, excepto Vind. pr. qui dat *nuntianti legato*, item Edd. Vett. praeter Bas. Gryph. Plant. &c. Quare ita reposuere Graev. Gron. aliique. Sed recte monuit Burmannus *legatos jussit*, *ponerent* non esse Latinum satis. Quam ob rem ille non modo *vel* pro *ut* cum Gronovio edidit: ut eleganter & ex Suetonii genio habent quoque MSS. Pulm. & mei omnes, item Periz. Harl. Exc. Cuj. Voss. & eadem Edd. Vett. sed etiam sine ulla codicis auctoritate excudi curavit *ponere*, cum Ernestio, qui MSti lectionem esse credidit Cortii conjecturam. Tantum ego mihi sumere non ausim, praesertim cum *jubeo* cum subjunctivo, sive addita sive potius subintellecta conjunctione *ut*, saepe ab optimis auctoribus con-

summae statuam colosseam, iussit, vel continuo ponerent, cavam manum ostentans, & paratam basim dicens. Ac ne in metu quidem, ac ¹ periculo mortis extremo abstinuit jocis. Nam quum inter ² cetera prodigia ³ Mausoleum derepente pa-

construatur, & ab ipso Suetonio in Tib. C. 22. quibus, ut id faceret, jubebatur. ubi vide. Hinc ponerent, pro quo in Vind. pr. ponent, omnino retinendum arbitror, ac vitium latere in vocibus nunciantes legatos, opinor. Ex Dione Xiphilinus p. 751. & Zonar. L. xi. Ann. §. 16. narrant, non adiisse eum legatos, qui nunciarint publice decretam ei statuam, sed illos ipsos, qui ei decreverant statuam. Illis igitur recte dicere poterat, *vel continuo ponite*, seu *dare mibi argentum*. At vero non poterat legatos jubere, *argentum continuo dare*; quod in ipsorum non erat potestate. Sed ex Suetonii narratione debuit Vespasianus legatis vel legato regessisse, ut ponerent statim non legati, sed illi, qui delegaverant. Unde suspicor, a Suetonii manu fuisse, *nunciante legato*: &c. *iussit vel continuo ponerent*, & sibi darent in manum pecuniam, qui publice statuam sibi decreverant. Per ablativum absolutum, ut *nunciantibus legatis*, olim ad Ovid. L. viii. Met. vi. 752. ceperat Burmannus: merito cum aliis, quos etiam secutus sum ad Caes. L. iii. B. Civ. C. 98. explodens Dativum casum, de quo latius aliquando agam ad Septim. de B. Troj. L. ii. C. 35. *Militibus*, ut apud arma essent, jubet. & L. v. C. 11. *jubent nostris peragere coepit*. nam cum optimi MSS. tum stilus & scopus auctoris, ac sensus locorum legi postulant, primo cum luce simul apud arma esse jubet: scil. *auxiliarium duces*, de quibus agitur; dein *jubent nostri, perag coepit*, nempe *Trojanos*. Errat Clar. Wopkenius in Miscell. Nov. Obs. Vol. i. T. 2. p. 37. Apud Livium L.

XLII. C. 28. *Aliquanto serius, quam Senatus censuerat: cui primo quoque tempore magistratus creare jussum erat.* in vetustissimo & unico Cod. Vindobonensi exaratum est *creari pulsuerat*. Hinc lego *cr. placuerat*, vel *perlibuerat*.

¹ *Periculo mortis extremo.*] Male Scriverius conjectura ductus eiecit vocem *extremo*, eumque secutus Graevius; licet adjuvet illos praeter Exc. Voss. Mediceus pr. a in pr. Retulerunt scilicet ad eum jocum, quem edidit *prima morbi accessione*. Verum ille pertinet adhuc ad illos, quibus in metu non abstinuit. Sed eum, quem Cap. seq. refert auctor, *Imperatorem stantem mori oportere*, dixit in *periculo mortis extremo*: namque *seriis joca admiscens interiit*: ut ait Victor in Epit. C. 9.

² *Cetera prodigia.*] Ita MS. S. vulgo *prodigia cetera*. GRON. Accedunt ires Medicei, Vindob. sec. optim. Torrent.

³ *Mausoleum Caesarum*] Abest *Caesarum* a MS. S. GRON. Delevi-
tò *Caesarum* auctoritate omnium Mediceorum, Polit. Vind. utriusque, Cort. Cop. Voss. Torrent. & Ed. Rom. Mausoleum erat Augusti & gentis Juliae, ac cognatorum, domesticorumque. Si *Caesarum* addidisset auctor, per sese pateret, ad Vespasianum id prodigium non pertinere: nam *progenies Caesarum in Nerone defecit*: unde etiam subdit Vespasianus, id prodigium *Juniam Calvinam e gente Augusti tangere*: sicut etiam Mausoleum simpliciter dicit semper: ut in Aug. C. 101. 102. Calig. C. 15. Ner. C. 46. Sed quia *Mausoleum* erat monumentum *Augusti*: ut recte in hoc

patuisset, & ¹ stella crinita in caelo adparuisset: alterum ad Juniam Calvinam e gente Augusti pertinere dicebat: alterum ad Parthorum regem, qui capillatus esset. Prima quoque morbi accessione, ² *Ut*, inquit, *puto*, *Deus fio*.

XXIV. Consulatu suo nono tentatus in Campania motiunculis levibus, ³ protinusque urbe repetita, ⁴ Cutilias ac Reatina rura, ubi aestivare

hoc negotio Xiphil. p. 753. & Vespasianus etiam nunc *Augustus*, hinc patetactio illius videbatur ipsi mali quid portendere. Adeoque non modo non necessaria haec vox, ut censent quidam, sed plane erronea. Mox *repente* minus bene in Edd. aliquot Vett. item Stephani.

¹ *Stella crinita in caelo.*] Ita MS. S. vulgo *st. in caelo crinita*. GRON. Ordo Memm. Cod. est quoque in Mediceis, Vindob. sec. Cop. *in caelo* in Periz. non est, nisi in marg. Dein *Juliam* perperam Vindob. pr. ut primus & solus per errorem mutavit ex *Juniam* Pulmannus: quod miror tacite retentum esse a Graevio. Quomodo haec *Junia* fuerit e gente (prave Ed. Gryph. a g.) Augusti, docent Interpretes, quos adi.

² *Ut, inquit, puto, Deus fio.*] Salmas. *Vae, inquit, puto, Deus fio*. Forte: *Vah, inquit, puto, Deus fio*. GRAEV. *Nae*. Ita emendare non dubitavi; quum ex MS. notavisset Salmasius *Vae*, ubi vulgo *Ut*. GRON. *At puto*, ut credit fuisse Burmannus, alibi eleganter dicitur: quomodo huic loco conveniat, mihi non liquet. *Ut puto* fere idem est, quod *ni fallor*. Terent. Hecyr. III, 3, 19. *Profecto hoc sic est, ut puto*. Catull. C. 35. *Hoc unum excipio, ut puto, pudenter*. Petron. C. 136. *Anseres sacri, qui, ut puto, medio die solebant ab anu diaria exigere*. Non dissimilia

sunt in Cicer. Lael. C. 3. *ut arbitror*. VIII. Famil. 9. *ut video*. pro Flacco C. 16. *ut apparet*. DUKER. Cl. Ernesti e Salm. & Hulf. edidit *Vae*, frigidissimum censens *ut puto*, & ipsum verbum suspectum habens. *Ut*, quod Mediceus pr. Polit. Vind. sec. Periz. Harl. ac multi aliorum retinent, verum esse putarem; nisi *inquit* intercederet & aliorum codicum varietas fere cogeret me, ut credam, eam conjunctionem hic a Suetonii manu non esse. Sed quid substituendum sit, pronunciare meum non est. *at* certe nequaquam hic locum habet. *ve* est in Medic. sec. tert. Voss. Copes. *vel* Cort. ut cum *Deus* jungas. in Exc. Cuj. *Ure, inq. p.* at Vind. pr. *nature, inquit, puto, Deus fiam*. quod scriptum videtur pro *mature. ut puto, inquit* Edd. Rom. Xiphil. p. 753. ἔφη, θεὸς ἂν γενήσομαι.

³ *Ac protinus.*] *Protinusque* S. GRON. Neque aliter Medic. sec. tert. Polit. Vind. sec. tres Burm. & Ed. R. Steph. Paulo ante *noticulis* Vindob. sec. Cort. *brevibus* Edd. Rom.

⁴ *Cutilias &c. petiit.*] *Cutillas &c. petit* S. GRON. Male in Ed. Gron. *Curillas*. *Cutillas* est in O. Medic. Polit. tribus Burm. & aliquot Edd. *Cirtillas* Vind. pr. *Cicutillas* sec. Cort. Edd. Vett. pleraeque *Cant Entillas, Circillas, Cutylas*. Sed recte Beroaldus, Steph. Scriv. &c. *Cutilias* ex Xiphil. p. 753. aliisque. Adi

vare quotannis solebat, petiit. Hic, quum super urgentem valetudinem creberrimo frigidae aquae usu¹ etiam intestina vitiaffet: nec eo minus muneribus Imperatoriis ex consuetudine fungeretur, ut etiam legationes audiret cubans, alvo repente usque ad defectionem² soluta, *Imperatorem*, ait, *stantem mori oportere*. Dumque confurgit, ac nititur, inter manus sublevantium extinctus est³ viii. Kalend. Julii, annum⁴ gerens aeta-

Adi Glarean. ad Liv. L. xxvi, 11. *interque ejus a Reate Cutiliisque*. nec non Epigramma Leonidae,

Ἰδατὶ σοὶ Κοτίλεια γενέθ' ἱοὶ
ἡμεῖς ὀρώμεν,

Καῖσαρ, ἐπιβλύζοι σωρὸν ἀ-
κασσοῖν &c.

Quod tamen non referendum est ad Vespasianum, ut quidam censent. Is enim *aestivabat Cutiliis*, non *hiemabat*, adeoque nec ibi natalem celebrabat. Alii ad Marcum Antoninum referunt. Confer Clar. P. Wesselingii Epist. ad Clar. Vennemam p. 6. & Doctiss. A. Heringae Observ. Cap. 22. *petit* etiam Medic. tert. Polit. Cort.

¹ *Etiam*.] Ita MS. S. vulgo & GRON. *Etiam* tacite jam reposuerat Graevius e Memm. & Palat. quibus accedunt mei omnes, & 4 Burm. cum Edd. sec. xv. & aliis. Mox *Imperatoris* Edd. Mediol. pr. Cald. & aliae. *ut* in Vindob. sec. non comparet, nisi in marg. Contra in Polit. Exc. *ut ut*.

² *Soluta*.] *Soluta* Vind. sec. cum tribus Burm. & Edd. sec. xv. aliisque plurimis: quod hic illic in MSS. invenerunt viri docti. Adi Burm. ad Ovid. L. xii. Met. 17. & 389. Et sic bis Cod. D'Orvill. in Appul. L. vi. *per medium alvum*. & in Apol. p. 50. Ed. Cas. *in medio alvo*. Verum ubique adfirmo esse vitiosum. Recte ibid. L. iv. init. *alvus artata*. Nam in Colum. L. x, 146. *materno arvo*, non *alvo*, ex MSS. omnibus legen-

dum esse, monuerunt jam eruditi: ac masculine non adhibitam vocem, nisi a Calvo, Cinna, Accio, Laberio, docuere Grammatici, Charisius L. i. p. 9. & 61. at Nonius de indiscretis generibus p. 193. Ed. Merc. *Masculino*. Accius Annalibus: *Ut quam fragilissimus alvus*. Et alius auctoritatis obscurae *Majamenus retinens gravido concepit in alvo*. ubi legendum: Accius Annalibus: *Maja* &c. & alius auctoritatis obscurae: *ut quam fragilissimus alvus*: quod patet ex Prisciano L. v. p. 654. eum Accii versum *Maja* &c. ex Annalium primo citante. Ceterum *oportere mori* Edd. Rom.

³ *VIII. Kal.*] Sic opt. Torrent. Cod. omnes Casaub. & Gruteri, item Medicei cum duobus Burm. & Ed. Steph. Casaub. & seqq. praeterquam Scriv. & Graev. in quibus, ut in aliis Edd. & MSS. *VIII*. Error est in numeris Tit. Imperat. & Consulatus in Inscript. Grut. p. CLXIV. N. 1. V. Holthenum.

⁴ *Gerens*.] Praeter aliorum Codd. & Edd. *agens*, quod ad Domit. C. 1. maluit quoque Casaubonus, etiam exaratum est in Memm. Polit. Vindob. utroque, Cort. atque ita Eutrop. L. vii, 20. Aur. Vict. in Epit. C. 9. E Mediceis nihil annotavit Gronovius. Quidquid sit, malim *gerens*: ut in Domit. C. 1. quod praeter Graevium & Gronovium ac Marcilium defendit etiam Doct. Canneg. ad Avianum p. 14. Et potius agebat annum septuagesimum,

actatis sexagesimum ac nonum, superque mensem, ac diem septimum.

xxv. Convenit inter omnes, tam certum¹ eum de sua suorumque genitura semper fuisse, ut post assiduas in se conjurationes ausus sit adfirmare Senatui, *aut filios sibi*² *successuros*, *aut neminem*. Dicitur etiam³ vidisse quondam per quietem stateram in media parte vestibuli Palatinæ domus positam examine æquo: quum in altera lance Claudius & Nero starent; in altera ipse ac filii. Nec res fefellit: quando totidem annis, parique temporis spatio utrique imperaverunt.

simum, quam LXIX. Natus enim erat LXIX. annos, *superque*, sive & præterea menses vii, & dies vii. in lucem editus xv. Kal. Decemb. vesperi A. DCCLXII, ut Cap. sec. obiit ix. Kal. Jul. A. DCCCXXXII. Bene igitur Aur. Vict. in Caes. C. 10. *septuagesimo obiisset*. V. Xiphil. p. 753. Minus bene Zonar. L. xi. C. 7. A. LXVIII. M. VIII. d. VIII. Imperavit autem ex eo die, quo in Aegypto salutatus est Imperator, Kal. Jul. A. DCCCXXII. de quo supra C. 6. annos x, minus 7. diebus: ut bene ex Dion. Xiphil. Zon. Euseb. Aur. Vict. in Caes. C. 10. atque ex eo numeravit & hic auctor, cum illius & filiorum imperio tot annos tribuit, quot Claudio & Neroni, i. e. xxvii. & aliquot menses. Confer vietas illorum. Sed a caeso Vitellio, & xii. Kal. Dec. imperavit annos

ix. & menses vi. ac dies xi. Male enim Eutropius & Orosius alique calculos ponunt. V. Pagii Crit. In Vind. sec. *annum ætatis agens*.

¹ *Eum.*] Deest Medic. pr. Copes. malletque deleri Burm. Vide ad Caes. C. 7. *Confusum eum*.

² *Successuros.*] *Successores* S. GRON. Item Medic. tert. Polit. Harl. & Edd. Mediol. Ven. Bon. quod elegantius videtur, quam pro captu librariorum. Vide ad C. 7. sed Eutropius quoque *successuros*. Frequens est ea variatio.

³ *Vidisse quondam.*] Med. pr. Cort. *se v.* ac Non. duo Burm. Edd. sec. xv. & plures male *quandam*. V. C. 23. *in itinere quodam*. Mox in non male exsulat a Medic. pr. tert. Vind. pr. Copes. & Cort. Torrent. Dein quum altera Medic. sec. a m. pr. duo Burm. & Edd. sec. xv. Tum & altera Vind. pr.

...fuerit felix. In ...

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER OCTAVUS.

TITUS FLAVIUS VESPAS.

CAP. I.

² **T**itus cognomine paterno, amor ac deliciae generis humani, (tantum illi ad promerendam omnium voluntatem vel ingenii, vel artis, vel ³ fortunae superfuit, &, quod difficillimum est, in imperio; quando privatus, atque etiam sub patre Principe, ne odio quidem, nedum vituperatione publica caruit.) natus est ⁴ III. Kalend. Jan. insigni anno Cajana nece, prope ⁵ Septizonium, fordidis aedibus, cubiculo vero perparvo, & obscuro: nam manet adhuc, & ostenditur.

II. Educatus in aula cum Britannico simul, ac paribus disciplinis, & apud eosdem magistros institutus.

¹ **T**ITUS &c.] In MSS. simpliciter, vel *Divus Titus*, *Caesar*, vel *Titus*.

² *Titus, cognomine paterno, amor ac deliciae generis humani, (tantum illi ad promerendum &c. caruit) natus est III. Kalendas.*] Sic verissime hunc locum interpunxit J. Frid. Gronovius. In vulgatis pessime post *caruit* interpungitur, & longe pejus in iis *natus est* novi capituli initium habetur. GRAEV.

³ *Fortunae.*] Male *naturae* Medic. pr. Adi Barm. *Imperio* sine praepositione Edd. Mediol. Ven. Sab. & Cald. sive tempore Imperii, dum Imperator fuit, erat amor & deliciae generis humani.

Sed rectius MSS. O. servant. Sic in imperio esse Caes. C. 25. Dein necdum Periz. Edd. Rom. Mediol. pr. Cald.

⁴ *III. Kal.] IIII. Kal. S. GRON.* Item Pith. Pal. tert. Barth. Dein caede Vind. pr. De hoc loco vide ad finem hujus vitae.

⁵ *Septizonium.*] Recte Marcilius hoc distinxit ab alio, quod dein Severus exstruxit. De iis pluribusque Septizoniis omnino adeundi Scaliger. ad Euseb. Chron. N. MMCCXVI. & Vales. ad Ammian. Marcell. L. xv. C. 7. ab Ernestio jam laudati. Male hic haerent, ne quid gravius dicam, alii. De Severi Septizonio vide Mabillon. T.

stitutus. Quo quidem tempore, ajunt, ¹ Metoposcopum a Narcisso, Claudii liberto, adhibitum, ut Britannicum inspiceret, constantissime adfirmasse: illum quidem nullo modo, ceterum Titum, qui tunc prope adstabat, utique imperatorum. Erant autem adeo familiares, ut de potione, qua Britannicus hausta periit, Titus quoque juxta cubans gustasse credatur, gravique morbo ² adflatus diu. Quorum omnium mox memor, statuam ei auream in Palatio posuit, & alteram ex ebore equestrem, quae Circensi pompa hodieque praefertur, dedicavit, prosecutusque est.

III. In puero statim corporis animique dotes ³ exsplenduerunt, magisque ac magis deinceps per aetatis gradus, forma egregia, & cui non minus auctoritatis inesset, quam gratiae, quamquam neque

¹ Itin. Ital. p. 83. *vero* abest a Vind. pr. *magistratus* mox Medic. sec.

¹ *Metoposcopum*.] Sic recte MSS. O. etiam Perizon. cum Plinio L. xxxv, 10. nisi quod in Vindob. pr. *Meioposcopum*. Med. tert. Ed. Camp. *Claudi*. Dein tunc ex Edd. sec. xv. habet sola Mediol. pr. Ceterum *cubare καταχενσιν* posuit auctor de conviva, qui tamen non adcubuit, sed adsedit: ut patet ex Tacito L. xiii. Ann. C. 16. & Comment. nisi is Imperatoris fratri adscripsit, quod erat *liberorum* domus Augustae, & *puerorum nobilium*. V. Ernest.

² *Adflatus*.] Medic. sec. Pulm. uterque, 2 Torr. & 2 Burm. cum Edd. sec. xv. aliisque *adflatus*. Videtur verbum deesse, sive pendens a *credatur*, ut nunc intelligendum; sive per se stans, ut *sit* vel simile. Non enim videtur auctor dicere voluisse, creditum esse, Titum morbo fuisse adflatum: hoc constare potuit & debuit; sed dubium fuisse, ex potione, an ex terrore visus, vel forte fortuna tunc temporis morbo adflatus sit: quia certum

non erat, eum de potione gustasse. De verbo *adflari* adi Duk. & Drak. ad Liv. L. xxix. C. 10. *gravi morbo adflari*. In fine capitis male est *profertur* in Vindob. sec. Cort. Medic. sec.

³ *Exsplend.* &c.] *Exsplenduerunt magisque deinceps* S. GRON. *Magisque ac magis* cum aliorum multis dant etiam Medic. sec. tert. Vind. pr. Cort. Edd. Scriv. &c. nam in prioribus est *magis, ac magis* procul dubio vitiose hoc loco: nam *statim* & *deinceps magis magisque* copulari debent, ne hier oratio. Apud Vincent. Belluac. pro *statim* est *staturae*: sed de ea sequitur. Mel. L. 11. C. 6. *magisque* & *magis*. Tum ut cui Vind. pr. *stat. proc.* Med. pr. *ventr. p. subjettiore* Med. tert. Polit. Sed vide Lips. & Comm. ad Ner. C. 51. Post has voces autem demum ponenda curavi verba *praecipuum robur*, quae male nec suo loco in vulgatis legebantur post *gratiae*. Formae auctoritati, non robori, obest vulgo humilis statura, & gratiam minuit venter obesior. Miror, interpretum nemini hoc

que procera statura, & ventre paullo projectiore :
 praecipuum robur, ¹ memoria singularis, docili-
 tas ad omnes fere tum belli, tum pacis artes: ar-
 morum & equitandi peritissimus: ² Latine Grae-
 ceque vel in orando, vel in fingendis poëmatibus
 promptus, & facilis ³ ad extemporalitatem usque :
 sed ne musicae quidem rudis, ut qui cantaret &
 psalleret jucunde scienterque. E pluribus com-
 peri, notis quoque excipere velocissime solitum,
 cum amanuensibus suis per ludum jocumque ⁴ cer-
 tan-

suboluisse ante Ernestium, cui hu-
 jus loci emendati laus debetur.

¹ *Memoria sing.*] *Memoriae* S.
 GRON. Male: nam pender a verbo
in puero exsplenduerunt. Sic tamen
 & optimus Torrent. Cod. item Me-
 dic. pr. tert. Polit. Voss. *memorie*
 Vind. pr. An fuit *memoria* & *sin-*
gularis docilitas? V. Burm. ad C.
 4. Tum fere ad omnes Vindob. pr.
 omnis Medic. pr. & cum belli sec.

² *Latine Graeceque.*] Ita Salma-
 sius, quum vulgo adtextam vocem
linguae videret in MS. non exstare,
 quod & ab aliis indicatum, notavit
 legendum pro vulgato *Latinae Grae-*
caeque linguae. GRON. Latine dici
promptus linguae, vel *lingua* quis ne-
 get? sed tunc intelligitur oris mem-
 brum, quo facile loquimur: ut *prom-*
tus manu &c. At *promptus linguae*:
 ut vulgo: vel *lingua Latina Graeca-*
que, ut Casaub. alibi, Lips. & Burm.
 de sermone, quo illae gentes utuntur,
 quis dixerit, nescio. Immo exem-
 plum illud e Tiber. C. 7. non
 plane huc pertinet: nam constru-
 ctio illic est *non usquequaque usus*
est sermone Graeco, quamquam alias
promptus & facilis. Nec par est om-
 nino locus Taciti II. H. 86.
Srenuus manu, sermone promptus.
 Quare accedo viris doctis, in quibus
 & Graevius, qui ejecerunt *linguae*,
 & adverbialiter *Latine Graeceque*
 ceperunt. Interpolationis origo est
 mos vetustissimorum librariorum e
 longum per diphthongum scriben-
 tium; quod latere illos nequit,

qui antiquissimas membranas evol-
 verunt: sicut passim est in Memmia-
 no: atque in Vitruvii, Plinii, alio-
 rum que veterrimis codicibus obser-
 vavi. *linguae* autem abest quoque ab
 optimo Torrent. Cujac. Palat. sec.
 Nec tam construendum *promptus*
Latine Graeceque: quam *promptus*
in orando & in fingendis Latine
Graeceque: quod etiam ante Erne-
 stium vidit Burmannus, & hinc non
 multum de hac varietate certandum
 putat. Sic *promptus in respondendo*.
 Valer. Max. L. III. C. 3. Ext. 2.
In excitandis ad vigorem juvenum
animis promptissimus. Ita etiam *prom-*
tus in armis erat Titus, Tac. L. v.
 H. C. 1. Ceterum Eutropius L.
 VII. C. 21. & Suidas explicant,
 Titum Latine orationes, Graece
 poëmata & tragoedias composuif-
 se.

³ *Ad extemporalitatem usque.*]
 Non comparent hae voces in Me-
 dic. pr. & Cujac. & Vind. pr. ne-
 que Edd. Sabeil. Calder. Adlitae
 etiam sunt soli margini Medicei
 sec. Obfendit sine dubio illos &
 merito vox singularis *extemporalit-*
as, pro qua ipse auctor cum aliis
 dixit *extemporalem facultatem* in
 Aug. C. 84. Dein *notis* pro *notis*
 in Edd. Rom. quaeque Burm. su-
 per ludum Medic. pr. Vide ad Caes.
 C. 4.

⁴ *Certantem imitari chirographa.*]
 Hic locus male distinguitur. Non
 in imitandis chirographis ludebat
 cum suis amanuensibus, sed in ex-

tantem, imitarique chirographa, quaecumque vidisset, ac saepe ¹ profiteri, *se maximum falsarium esse potuisse.*

IV. Tribunus militum & in Germania & in Britannia meruit ² summa industriae, nec minore modestiae fama: sicut adparet ³ & statuarum & imagi-

cipiendis velocissime notis. Codex Salmas. *imitarique chirographa.* Sic legendum: *cum amanuensibus suis per ludum jocumque certantem, imitarique chirographa quaecumque vidisset.* scilicet solitum. GRAEV. *Certantem, imitarique chirographa.* Ita MS. S. nisi quod *cyrographa.* Vulgo *certantem imitari chirographa.* GRON. *Imitarique* est etiam in Medic. pr. sec. Vindob. pr. & tribus Burm. & Rom. Edd. Sed *certamine* habent Vind. pr. Cort. *certamen* Periz. in marg. & Edd. sec. xv. praeter Rom. *cyrographa* Med. sec. tert. Vind pr. ut supra saepe.

³ *Profiteri, saepe se.*] Abest *se* a MS. S. Tum ac *saepe profiteri*, ut etiam alii MSS. GRON. Intelligit vir doctiss. duos Torrentii & Mediceos tres, quibus adde Polit. Hinc etiam Steph. Casaub. & alii ediderunt *saepe profiteri, se*: quod secutus sum. Eleganter dicitur *solutum saepe profiteri*, per pleonasmum *ut saepe*, frequentem etiam Ciceroni, aliisque. *se* tamen abest quoque a Vind. pr. & Edd. sec. xv. Bon. immo in Voss. *ac se profiteri m.* Excidisse videtur *se post esse*, ibique locandum: si tamen est necessarium.

¹ *Summa industriae nec m. modestiae fama.*] Codex Salmas. legit *summae industriae, nec minore modestiae & fama.* leg. *summa industria, nec m. modestiae & fama.* Et sic Rob. Stephanus edidit. GRAEV. *Summae industriae n. m. modestiae fama* S. GRON. Neque Graevius, neque Gronovius recte expressere Salmasii manum e Codice, quae sic est: *summae industriae, n. m. modestiae & fama.* In Medic. pr. tert. Voss. Copes. Ed. Ven. pr. ex-

aratur quoque *summae industriae, n. m. modestiae & fama.* Sed uti Casaubonus & alii edidere, praecedente Torrentio in notis, habent fragmentum Torr. item Periz. & Edd. Rom. & Bon. In ceteris MSS. & Edd. *summa industria, n. m. modestiae & f.* Sed, quaeso, *cujus rei fama non minore* meruit? ea certe hic loci, ut bene urguet Ernestius, addi debuit, ut *virtutis*, vel simile quid. Alioquin nimis hic ambigua est vel vaga. Clarius Tacit. L. v. Hist. C. 1. *Caesar Titus privatis rebus militia clarus majore tum vi, famaue agebat.* supra de Vespas. C. 8. *Talis tantaque cum fama in urbem reversus.* Sed *summa fama industriae & modestiae*, quam lectionem cum Cl. Dukero & Ernestio unice probo, complectitur maximam laudem Tribuni militum sub alio duce stipendia merentis, militarique disciplinae tum opera & muneribus, tum obsequio & bonis moribus satisfaciens, ac se modestae & continenter erga provinciales gerentis. Sic, ut aliis, saepe nostro *fama pudicitiae, virtutis, moderationis, saevitiae, avaritiae.* V. Ind. ac *summa fama* est apud Cicer. L. v. ad Att. Ep. 20. Immo videtur Suetonius summo cum judicio adolescenti Tito adtribuere certo *summam industriam*, sed *modestiae tantum non minorem famam*, haud ipsam modestiam; quia, licet in titulis ipsi sic adularentur provinciales militesve, satis tamen sciebat, & infra restabitur auctor, eum id aetatis nihil minus, quam modestum fuisse, uti Tacitus, Dio, alique confirmant.

³ *Et statuarum & im*] Sic Medic. sec. Exc. Cuj. cum Edd. Steph. Scriv.

ginum ejus multitudine, ac titulis per utramque provinciam. Post stipendia, foro operam dedit, honestam magis, quam assiduam. Eodemque tempore ¹ Arricidiam Tertullam patre equite Romano, sed Praefecto quondam praetorianarum cohortium, duxit uxorem: & in defunctae locum ² Marciam Furnillam splendidi generis: cum qua, sublata filia, divortium fecit. Ex Quacsturae deinde honore ³ legioni praepositus, ⁴ Taricheas & Ga-

ma-

Scriv. vere. Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Torr. Copesian. Edd. Cas. & aliae *statuarum* & *im.* Pulm. uterque, Vind. pr. Ed. Bon. *ex stat.* & *im.* Ed. Gron. *e stat.* & *im.* Periz. cum Edd. reliquis *ex imag.* Per *imagines* non intelligendos hic clypeos, ut non nemo putat, dixi ad Vesp. C. 1. Dein eo denique 1. Vindob. pr. Cort.

¹ *Arricidiam.*] *Adretidiam* S. GRON. *Adreciaiam* Medic. pr. tert. *Arrecidiam* Medic. sec. *Aricidiam* Vindob. pr. sec. *Arecidiam* Cort. Alia vide in Ed. Burm. Dein *Tertullam* edidi cum Medic. pr. tert. Memm. Vindob. sec. Cort. Copes. Barth. duobus Torr. & totidem Palat. Edd. Casaub. Grut. Gron. & aliis. In reliquis *Tertullo* vel *Tertulo*. Tum Medic. pr. *equite natam* R. Vind. sec. Cort. Copes. *equite R. natam*: sed male, & e glossa, qualis irrepererat & in Cicer. 1. Catil. C. 2. ubi vide Gruterum. Dein *sed de praef.* Med. sec. Voss. *sed & praef.* Periz. Edd. Rom. perperam: uti monuit Torrent. Eadem vi hic adhibet particulam *sed*, qua in Caes. C. 1. *Quae familia equestri, sed admodum dives*. Mox quodam Vindob. pr. *praetorianorum* Medic. sec. *praetorianarum* Ed. S. Gryph.

² *Marciam Furnillam splendidi generis.*] Reposui ex duobus MSS. quos vidit Torrentius, & editione Rob. Stephani *Marciam Fulviam*, asserente hanc lectionem indubie numo, quem publicavit in Suetonio a se edito ad hunc locum Ca-

rolus Patinus. Illum videbis in numis, quos Titi vitae praefixi. GRAEV. *Martiam* S. GRON. *Martiam* MSS. & Edd. Vett. omnes usque ad Pulm. *Furvillam* Med. tert. Polit. Vind. sec. Cort. & alii multi, cum Edd. Bas. *Fulvillam* Urs. *Furmillam* Med. sec. & duo Burm. *Flaviam* Edd. Sab. Calder. Mediol. sec. Sed *Fulviam* Corsend. Vind. pr. Perizon. Harl. & Edd. reliquae usque ad S. Gryph. qui cum Pulm. & Torrentio *Furnillam*, ut nunc vulgo circumfertur, edidit. Quod non temere mutandum, licet Patinus producat numum, in quo ΦΟΥΑΒΙΑ CEBACTH, & ab altera parte ΑΡΤΕΙΡΑΩΝ, vitiose sine dubio utrimque, ut dudum observavit Ill. Spanhem. Diss. xi. de Num. T. ii. p. 287. in cujus itaque adulterini numi illustratione frustra sudarunt viri Clarissimi Christius & Ernestius, bene tandem eum suspectum habentes. Est autem illic plane facies Juliae, filiae Titi, ex hac Marcia Furnilla. Ad Tristanum, Vaillantium, alios. Barthius L. XLIII. Advers. C. 1. ex Obsop. Cod. profert, *Martiam, Furnillam nuncupant*.

³ *Legioni.*] *Religionis* S. GRON. *Religione* Voss. *regioni* Medic. pr. tert. Copes. inepte. Legatus fuit legionis. Vide in Vesp. C. 4.

⁴ *Taricheam.*] *Thracias* S. GRON. *Taricheam* primus, quod sciam, emendavit Hermol. Barbarus ad Plin. ii. H. N. 91. DUKER. Si unicum Cod. Periz. excipias, omnes MSS.

malam, urbes ¹ Judaeae validissimas, in potestatem redegit: equo quadam acie ² sub feminibus amisso, alteroque incenso, cujus ³ rector ⁴ circa se dimicans occubuerat.

v. Gal-

habent *Trachias, Thracias, Tracias*, & pleraeque Edd. Vulgatam non male dedit Aldus. Sed rectius dedisset *Taricheas*, ut testatur Ursinus in V. C. legi. Illa enim urbs aeque in plurali ac singulari, sive per *as* sive per *s* in penultima, effertur; & apud Joseph. atque Hegesippum semper in plur. V. & Steph. Byzant. Reland. Palaeft. T. II. L. III. p. 1026. Cellar. Geogr. Ant. L. III. C. 13.

¹ *Judaeae validissimas.*] Ita MS. S. vulgo *valid.* Jud. GRON. Recte e Memm. ordinem mutavit Gronovius. Accedunt Medicei, Politian. Vindobon. sec. Cort. cum duobus Barm.

² *Sub feminibus amisso.*] Vindob. sec. Cort. *femoribus*, creberrima variatione, de qua adi viros doctos ad Sil. L. I, 540. & Liv. L. xxx. C. 18. *Femine transfixo cadentem.* J. G. Voss. de Anal. L. I. p. 232. Clar. Staver. ad Hyg. Astron. L. III. C. 5. 9. 11. Manil. L. II, 463. Grot. ad Mart. Cap. L. III. p. 55. *femur feminis.* Sic in MSS. 4. & L. VI. p. 224. *Jovis femine*: ut optime in duobus vetustissimis. Noster in in Tiberio C. 44. *ut natanti sibi inter femina versarentur.* Cic. de N. D. C. 35. *poplitibus, pedibus, feminibus, cruribus.* ut in MSS. tribus Leidd. quoque, non *femoribus*: ut in Dav. MSS. Vitruv. L. IV. C. 3. *femina constituentur.* Sic enim MSS. Voss. Franeq. ut L. IX. C. 5. *init in Sagittarium ad femina ejus. & incipit a feminibus Sagittarii.* Frequenter utitur eo Appulejus, cujus codices tamen mire variant: ut L. VIII. p. 170. *Si faciem tuam mediis ejus feminibus in miseris*: ubi vide Beroald. & Pric. L. I. p. 228. *itione candenti inter media femina detruso*: ubi eadem confusio: & L. XI. p. 248. *compressis in artum fe-*

minibus. Hinc vero corrigendus insignis locus L. VIII. p. 156. de Tlepolemo per aprum vulnerato: *percito atque plagosa crura contegenti, suumque auxilium miseriter roganti*, per femur dextrum lanceam inmisit, tanto ille quidem fidentius, quanto crederet, ferri vulnera similia futura profectu dentium. Pro crura MSS. plerique & Colv. Vulc. Merc. *vulnera.* Edd. Vetr. *crura vulnera.* hinc quidam *crurum vulnera.* Sed MS. Bertin. *crura vel teneo vulnera.* Mihi nullum est dubium, quin legi debeat *plagosa femina*: ut totus loci contextus evincit. Sic aper adpetit femur Othriadae apud Ovid. L. VIII. Met. 371. & inguina Arcadis vs. 400. & Adonidis L. X. vs. 715. Adde Auson. Epist. IV. vs. 31. cui & vs. 45. *per teretes feminum gyros.* Ceterum altero Perizon. & Edd. Rom. *accenso* Vindob. pr.

³ *Rector.*] Si ostendi posset, probatos scriptores *vectorem equi* pro equite, pro eo, qui equo vehitur, dixisse, quod vix credo, tamen Heinſii conjecturam *vector* non probarem. *Rector equi*, scribit Barth. ad Stat. I Silv. I, 91. *est eques non aliter atque navigii alicujus.* Livius & Curtius sic dicunt *rectorem elephantum*, qui eo vehitur & eum regit. DUKER. Adde Barth. ad Claudian. II. in Eutrop. 423. *Sic vacui rectoris equi.* Ubivis Heinſius ita innovare studuit. Sed adi Drakenb. ad Sil. Ital. L. XVII, 137. *equus rectorem prodidit.*

⁴ *Contra se dimicans.*] Circa S. GRON. Atque ita tres Medicei, Polit. Vind. uterque, Cort. Barth. L. XLIII. Adv. C. I. Exc. Cuj. Voss. de cujus lectionis veritate nullus ambigo. *Contra se dimicans de hoste*, qui cum Tito pugnaverat, sumi nequit. Neque enim satis

v. Galba mox tenente rempublicam, missus ad gratulandum, quaquā iret, convertit homines: quasi adoptionis gratia arcefferetur. Sed, ubi turbari rursus cuncta sensit, ¹ rediit ex itinere, aditoque Paphiae Veneris oraculo, dum de navigatione consulit, etiam de Imperii spe confirmatus est. ² Cujus brevi compos, & ad perdomandam Judaeam relictus, novissima Hierosolymorum obpugnatione ³ xii. propugnatores totidem sagittarum confecit ictibus: cepitque ⁴ eam natali filiae suae, tanto militum gaudio ac favore, ut in gratulatione Imperatorem eum consalutaverint, & subinde decedentem provincia detinuerint, subpliciter, nec non & minaciter effla-

gi-

ris videtur id Latinum, & si hinc, quod Lipsius censet, majorem laudem caperet Titus, *occubuerat* non sufficit; nam tunc debuisset hostis ab eo esse occisus. Quis etiam credat, Judaei occisi hostis equum insensurum fuisse Romanum ducem? Nec de comite vel turmalis Titi capi potest. Nam ex adverso Titi ille non potuit dimicare; ut *contra se vesi* ad mensam in Calig. C. 18. V. & Aug. C. 98. Cal. 25. Sed debuit ante Titum & aversus ab illo pugnare in hostem. At nihil obscuri vel inepti est in scripta lectione *circa*. Equum circa se, rectore occiso Romano vacuum, suo amisso, inscendit ilico. Dein *accerfer*. male Medic. pr. Vind. Cort. *accerfir*. Non. Mox *consuluit* Vindob. pr. Periz. Harl. Pulm. uterque, Edd. sec. xv. Bon. &c.

¹ *Rediit*.] *Redit* S. GRON. Item Med. pr. tert. Polit. Cop. & Torr. Codd. ut passim. *rediitque* Edd. Mediol. pr. Sab. Cald.

² *Cujus*.] Scilicet *spei*, ut recte Lipsius, Bernegger. & Duker. subintelligunt, quorum ultimus suggestit mihi Livii locum L. xxix, 22. *Spei conceptae compotem facere*. Quia patre Imperatore facto, ip-

se cum illo absens Cos. erat designatus, ac juventutis Princeps & Caesar dictus A. DCCCXX, summam spem, ex oraculo conceptam, habebat potiundi imperio. Adi ad Tib. C. 11. *ad occasionem majoris spei*. Consors vero imperii demum factus est paullo ante triumphum Judaicum A. DCCCXXIV, ut recte auctor temporis ordinem servans ait C. 6. & Pagius in Crit. ad eum annum. Nec opus est addi *factus*. Vell. 1, 10. 11, 96. *Hujus victoriae* compos. &c. multo minus scribi *et est*, vel *sed* pro *&*. Statim *perdomandum* Vind. pr.

³ *XII, prop.*] Sic edidi, Casaubonum, Gronovium & alios secutus, auctoritate MSS. Pulm. Viterb. Memm. Mediceorum, Polit. Vindob. Cort. Opsop. Cujac. Copesian. Periz. Edd. sec. xv. & Bon. Joseph. L. v. B. Jud. C. 6. §. 6. *καὶ δαδξα μὲν αὐτὸς τῶν προμάχων ἀναγεῖ*. item Eutrop. L. vii. C. 21. vulgo vii.

⁴ *Eam*.] *Ea* S. GRON. At nullus Cod. praeterea, nec aliqua Ed. *ea* praebet, quod voluit Gujetus. *Urbem* per. frequentem synesin subintelligit. V. ad Aug. C. 93. Dein *consalutaverunt* Vindob. pr. *detinuerunt*.

gitantes, ¹ aut remaneret, aut secum omnes pariter abduceret. Unde nata suspicio est, quasi desciscere a patre, orientisque regnum sibi vindicare tentasset. Quam suspicionem auxit, postquam Alexandriam petens, in consecrando apud Memphim bove ² Api, diadema gestavit: de more ³ quidem rituque priscae religionis: sed non deerrant, qui ⁴ secus interpretarentur. Quare festinans in Italiam, quum Rhegium, ⁵ dein Puteolos, oneraria nave adpulisset, Romam inde contendit expeditissimus: inopinantique patri, velut arguens rumorum de se temeritatem, ⁶ *Veni*, inquit, pater, veni.

VI.

naerunt Medic. pr. tert. & subinde &c. detinuerint desunt Vindobon. sec.

¹ Ut remaneret, aut secum omnes pariter abduceret.] Bene Salmas. codex, & Rob. Steph. aut remaneret, aut secum omnes pariter abduceret, & statim iidem: quasi desciscere a patre, pro vulgato descisceret. Mox Salmas. de more quidem, omisso id. GRAEV. Aut. Ita MS. S. vulgo ut. Mox desciscere S. GRON. Aut etiam Pulm. Med. sec. tert. Polit. Vind. Cort. Periz. Voss. alique & Edd. ante S. Gryph. Elegantius multo: quod saepissime supra monitum. nec non minaciter Vind. pr. adduceret Vind. pr. Perizon. Edd. sec. xv. &c. prave. Dein desciscere habent quoque Polit. Vindob. uterque, Cort. Non. Copes. Periz. & Edd. O. ante S. Gryph. quod minus bene sprexit Gronovius; quia e Mediceis nihil adnotaverat. Sed non dubito, quin properante nimis oculo eos tunc percurrerit. V. ad Cæs. C. 1. sibi regnum Polit. Medic. tert.

² Api.] Casaubonus edidit *Apide*, nec notavit aliquid Salmasius, ut sic in MS. debuerit reperisse, quod videtur Suetonii esse ex Vesp. C. 7. a Serapide. GRON. *Apide* exaratum est etiam in Polit. Medic.

tert. ac Turn. Cod. & Edd. Basil. Gryph. Plant. Cas. Schild. Pitisci. Sed in Acc. *Apin* Aug. C. 93. *Apidis* Vind. sec. Cort. repetita seq. syllaba *di*.

³ Quidem.] Ita MS. S. Quum Casaubonus ederet de more id quidem. Alii siquidem. GRON. Cum Scriv. Graevio, Gron. & Burm. ita exhibui, uti dant alii quoque Casauboni Codd. Med. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. is q. finxit Steph. ex inverso vulgato *siq.* Med. pr. Cop. priscae rituque.

⁴ Secus.] Sequius S. GRON. Item Voss. & Turn. MS. L. v. Advers. C. 11. cum Marilio. *setius* Med. pr. sec. *secius* Politian. Corsend. & duo Burm. cum uno Torr. Edd. Mediol. pr. Ven. Cas. & aliis. Sed vide ad Tib. C. 2. *secus admissa*.

⁵ Dehinc.] Dein S. Casaubonus edidit *deinde*. GRON. Casauboni lectionem exhibent Nonian. Medic. sec. Perizon. cum Edd. Rom. *dehinc* de Cujac. Sed *dein* est in Medic. tert. Politian. utroque Vindob. Cort. Corsend. Torrent. & reliquis sec. xv. Edd. aliisque: quod praetuli. *Puteolis* Vind. pr.

⁶ *Veni, inquit, veni.*] Puto, Titum dixisse, & Suetonium scripsisse: *Venio, pater, venio*. GRAEV. &

VI. Neque ex eo destitit participem, atque etiam tutorem Imperii agere. Triumphavit cum patre, Censuramque gessit una. ¹ Eidem collega & in Tribunicia potestate, & in septem Consulatus fuit. ² Receptaque ad se prope omnium officiorum cura, quum patris nomine & epistolas ipse dictaret, & edicta conscriberet, orationesque in Senatu recitaret etiam Quaestoris vice, ³ Praefecturam quoque praetorii suscepit, num.

& HEINS. male. Qui est in via, dicitur *venire*: qui praesens adest, *venisse*. V. Ernest. Mox inepte Boxhornius *habere* pro *agere* malit. De Tito loquitur auctor.

¹ *Eidem collega & in Tribunicia potestate.*] Id etiam constat ex multis numis. Sed praeterea Proconsulare imperium ei quoque fuisse tributum, Pagius ad annum Christi 71. docet, quia & Philostratus, & Josephus eum Imperatorem appellant. Locum Philostrati ex vi. de vita Apollonii Tyanei c. 14. produxit Casaubonus ad Sueton. Sed nugari ait Philostratum, cum Romae ab exercitu Titum Imperatorem salutatum esse prodatur, cum id factum sit in castris ad Hierosolyma antiquo reipublicae more. Sed recte Pagius ostendit & hoc modo ipsum salutatum esse imperatorem, & alio modo, quo Augusti post institutum imperium appellati sint imperatores, idque Romae factum esse a patre. Anno superiore, Christi 70. captis Hierosolymis Titum a militibus Imperatorem appellatum, hoc vero anno 71. a patre. Itaque Josephum Lib. vii. Cap. 24. & Vespasianum & Titum, ubi de utriusque triumpho agat, utrumque vocare *αὐτοκρατορας*: utriusque imperii dignitatem conspici in numis apud Mediobarbum. Quando praeponatur Imperatoris nomen, Proconsulare Imperium notari, cum postponatur, militare victoria partum. Praeponi autem hoc modo. T. CAESAR. IMP. VESP.

vel isto IMPERATOR. T. CAESAR. AUGUS. F. Postponi, cum referatur ad victorias Titi sic: T. CAESAR. VESPASIAN. IMP. IIII. esse quoque numum, in quo utrumque Imperium commemoretur, cuius apud Mediobarbum haec sit inscriptio: T. CAESAR. IMP. VESPASIANUS. in postica IMP. XIII. COS. VI. GRAEV.

² *Receptaque ad se cura.*] Tacite haec transiliunt Interpretes. Sed vereor, ut Latine dicatur *recipere ad se curam* pro *in se* vel simpliciter *recipere*, sive *suscipere*, ut passim *recipere honores, imperium, potestatem* nostro & aliis. *Recipere ad se* est in domum & hospitio accipere. V. Burm. ad Phaedr. L. iv. F. 21, 23. Terent. Ad. v, 3, 13. qui tamen *ad me recipio* dixit pro polliceor & spondeo pro altero, in Heaut. A. v. sc. ult. Confer Donat. in Phorm. A. v. sc. vii. 9. Verum id hic non habet locum: quare puto *ad corruptum*, & *ab* vel *a se* legendum cum MSS. Politian. Copes. Hulf.

³ *Praefecturam Praetorii, nunquam ad id tempus nisi ab equite Romano administratam.*] Erasse Suetonium Lipsius ad iv. Hist. (C. 68. & iv. Ann. C. 46.) Taciti observavit, cum ibi tradat Tacitus, Arretinum Clementem, licet senatorii ordinis, praefectum praetorio fuisse. Sic &, quod Cl. Norisius observavit, Sejanus praefectus Praetorio fuit ad mortem usque, cum tamen Consul fuisset. GRAEV. Idem censet

numquam ad id tempus, nisi ab equite Rom. administratam, egitque aliquanto incivilius, & violentius. Siquidem suspectissimum quemque sibi, submissis, qui per theatra & castra, quasi consensu ad poenam deposcerent, haud cunctanter obpressit. In his ¹ A. Caecinam, consularem virum, vocatum ad coenam, ac vixdum triclinio egressum, confodi jussit: sane urgente discrimine, quum etiam chirographum ejus prae-paratae apud milites ² concionis deprehendisset. Quibus rebus sicut in posterum securitati satis cavet, ita ad praesens plurimum contraxit invidiae:

fer Pagius in Crit. p. 86. Adde & Casaub. ad Spartiani Hadrian. C. 8. Ego non temere erroris accusam Suetonium, qui *administratam* posuit pro *administrari solitam*, nec qui trimenstem illum consulatum Equitis Sejani, quo ut Capreis Romanam amandatus facilius subverti posset a Tiberio, clam jam tunc ejus loco substituente praefectum praetorio Naevium Sertorium Macronem, uilo loco habuit. V. in Tib. C. 65. Dion. L. LVIII. p. 623. 626. Arretinus vero Clemens non ordine, sed tumultu militari per Mucianum, non per Imperatorem aut senatum praetorianis praepositus, nescio, an praefectus praetorio nominari mereatur. Plura de his vide apud Marcilium h. l. & Ernest. ac Gutherium II. de Offic. Dom. Aug. C. 4. qui tamen male ex Plinii dedicatione concludit, Titum ad Equestrem ordinem transisse. Praefecti praetorio in senatum precario tantum sunt admissi per Tiberium & Claudium. V. Tacit. L. vi. C. 15. Suet. Claud. C. 12. Capitol. in Pertin. C. 2. *praetoris* Med. sec. Vind. pr. Voss. pessime. *aliquando* Perizon. Corf. a m. pr. & Edd. sec. xv. Ald. aliaeque. De consensu vide Burm. & nos ad Aug. C. 57. *sponte atque consensu*. In Med. sec. Vind. pr. *consensum*.

¹ A. Caecinam.] Omnibus litte-

teris *Aulum* exprimunt MSS. plerique & Edd. Vett. Alii volunt *Alienum*, qui certe intelligitur, non *Licinius*. Ad Ryck. ad Tac. L. i. H. C. 52. *Caecinam* etiam libri meliores, non *Cecinnam*, vel *Caecinnam*. Vindob. pr. *Cynn*am. Polit. & quidam Torr. Codd. carent *q̃m virum*. Perinde. *vocavit* Edd. Cas. A. 1610. & aliae. *cyrog*. Medic. tert. Vindob. pr.

² *Conjunctionis*.] *Contionis* S. GRON. Neque aliter Medic. tert. *cunctionis* pr. *concionis* Politian. Copeian. Huls. cum melioribus Casauboni libris, qui ita rescribendum jussit; eique jam obtemperavit Cl. Ernesti: & Gujeto ac Dukero placuit: vere omnino. *Concio apud milites*, ut *concionari* & *concionem habere apud milites* frequenter. At quid erit *chirographum conjunctionis apud milites*? Dein Medic. sec. Vindob. pr. *securitatis*. Tum *traxit* Edd. Mediol. Ven. Bon. *adversare* praeter aliorum Codd. & Edd. de quibus vide Burm. etiam Medic. pr. sec. Vindobon. pr. Edd. Mediol. Cald. *averso* Vind. sec. Cort. *adverso more* Medic. tert. quomodo *moribus* pro *rumoribus* in multis MSS. Caes. L. iv. B. G. C. 5. *incertis rumoribus serviant*: ubi pueriliter supponere tentat Th. Bentlej. *sermuncalis* vel *susurationibus*. Mox *magis quam* Vind. sec.

diae: ut non temere quis, tam adverso rumore, magisque invitis omnibus, transferit ad Principatum.

VII. Praeter saevitiam, suspecta in eo etiam luxuria erat: quod ad mediam noctem¹ comissiones cum profusissimo quoque familiarium extenderet. Nec minus libido, propter exoletorum & spadonum greges, propterque insignem reginae² Berenices amorem, cui etiam nuptias pollicitus ferebatur. Suspecta & rapacitas: quod constabat³ in concionibus patris nundinari, praemia-

¹ *Comissiones.*] MSS. plerique & Edd. Vett. aliaeque *comess.* & *commessiones*: ut passim. *Insoletorum* Medic. sec. a m. pr. Supra etiam in eo Vindob. pr. in quo & sec. ac Cort. propter insign.

² *Berenices amore.*] Sic recte libri omnes MSS. quamvis Graece scribatur *Βεργίκη*. Sic qui Graecis *Πτολεμαῖος*, Latinis *Ptolemaeus*. GRAEV. *Berenicis* S. GRON. Sic etiam Medic. pr. tert. Copes. In Graeca Inscriptione apud Spon. & Fabr. p. 440. 480. *Βεργίκη*: ut monuit etiam Ryck. ad Tac. L. II. H. 2. item Xiphil. p. 752. sed per o p. 753. ut alibi Dio, & Graeci plerumque: Josepho & Lucae Euang. *Βεργίκη*. ut hic edidit Beroaldus. Vide etiam Arntz. ad Aur. Vict. Epit. C. 10. in reliquis MSS. & Edd. Vett. item Casaub. *Beronices* vel *Beronicis*; sicut etiam in Juvenalis membranis. Mox & exsulat e Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes.

³ *In cognitionibus patris nundinari praemiarique solitum.*] Male Fulvii codex: in *negotiationibus* patris nundinari praedarique solitum. *Cognitiones* sunt judicia. Pecuniam ab iis accipiebat, quorum causas pater cognoscebat, vendebat eventus litium. *praemiari* vero est praedari. hinc *praemiatores*. res trita, & a Torrentio notata. GRAEV. *Cognitionibus* S. GRON. Suspicio *negotia-*

tionibus in Cod. Ursini ab imperito esse, qui, quum non sciret, quid esset *nundinari in concionibus* vel *cognitionibus*, & legisset, quae Suetonius de *negotiationibus* Vespasiani dixerat, crediderit *nundinari* recte dici de *negotiationibus*: sed nullam illius lectionis rationem habuerunt viri docti in commentariis ad Suetonium. J. Fr. Gronovius quoque IV. Observ. II. & ad Liv. Epit. LXXXIX. locum hunc citans scripsit *cognitionibus*, non *concionibus*. *Nundinari jus & nundinatio juris* sunt in Cicerone & aliis. *Patriis* non melius est, quam *patris*, quod in antiquis Codd. esse testatur Torrentius, & habent Edd. Steph. Casaub. Grut. & Gron. *Alium* est *alterum*, *secundum*. Freinsh. in Ind. Curt. nec potest improbari. Si tamen unus alterve bonus liber haberet *alterum*, dubitarem, an id praferrem. Cic. IV. Verr. 5. *Verres*, alter *Orcus*. Liv. XVI, 10. *Amilcar*, Mars alter. DUKER. In MSS. O. & Edd. Vett. *contionibus*, nisi quod in uno Regio *evictionibus*. Sed optime Torrentius *cognitionibus* ex Aur. Victore legit Epit. C. 10. *Furgia sub patre venundata*. Nam hinc melius patuit Titi rapacitas, quam quod institorem egisset in patris *negotiationibus*, de quibus in Vesp. C. 16. *patriis* est solum in Edd. Bas. Gryph. Plant. Scriv. Graev. Burm. Tum *deinde* male

miarique solitum. Denique propalam alium Ne-
ronem & opinabantur, & praedicabant. At illi
ea fama pro bono cessit, conversaque est in ma-
ximas laudes: neque ¹ vitio ullo reperto, & con-
tra virtutibus summis. Convivia instituit jucun-
da magis, quam profusa. Amicos elegit, qui-
bus etiam post eum Principes, ut & sibi & rei-
publ. necessariis, adquieverunt: praecipueque ²
sunt usi. Berenicen statim ab urbe dimisit in-
vitus invitam. Quosdam e gratissimis delicato-
rum, quamquam tam ³ artifices saltationis, ut
mox ⁴ scenam tenuerint, non modo fovere pro-
lixius, sed spectare, omnino in publico coetu
fu-

male in Edd. Junt Ald. Stephan.
Baf. Gryph. Plant. & *etiam praed.*
Vind. pr. Edd. Med. Cald. cum a-
liis apud Burm.

¹ *Vitio ullo.*] Sic opt. Torr. Me-
dic. tres, Polit. Vind. uterque, Pe-
riz. duo Burm. & Edd. Rom. non
ullo v. Medic. tert. Politian. *illo.*
Vind. sec. nec. Supra est deest Me-
dic. pr.

² *Sunt usi.*] Miror, hanc verif-
simam Torrentii e MSS. correctio-
nem, per Casaubonum & alios re-
ceptam, a Graevio esse neglectam;
quum tamen & agnoscat Memm.
Codex, cumque eo tres Palat. Me-
dicei omnes, Polit. Obsop. Vind.
sec. Cort. tres Burm. & Edd. Rom.
Beroaldique. Al. *sumptam sibi B.*
Vindob. sec. *sumptum.* Frustra con-
jecit Marcil. *sponsam sibi.* A Pitisci
Ed. abest *sunt.* Dein restitui *Bere-*
nicen e Mediceis pr. tert. Memm. &
aliis cum Edd. Bon. Lugd. Junt. Ald.
Steph. Gryph. Plant. Casaub. &
Gron. Al. *Beronicen, Beronicem,*
Berenicem. Mox *gravissimis* Medic.
pr. Ed. S. Gryph.

³ *Artifices saltationis.*] Puto de-
signari pantomimos. Sueton. Calig.
C. 57. Pantomimus *Mnester* tragoe-
diam saltavit. Ner. C. 54. Saltaturum
Virgili Turnum. Vid. Mercer. ad
Aristaen. 1. Epist. 26. & Salmas.

ad Vopisc. Carin. C. 19. pag. 842.
DUKER. Adde Heins. ad Ovid. 1.
Art. 501. *mimo saltante puellam.*
Burm. ad III. Art. 351.

Artifices lateris, scenae specta-
cula.

⁴ *Scenam tenuerint.*] Hierony-
mus in Chronicis Eusebii: *Publius*
mimographus, natione Syrus, sce-
nam tenet. Cicero 1. Tuscul. *Py-*
thagoras cum Superbo regnante in
Italiam venisset, tenuit magnam il-
lam Graeciam cum honore & disci-
plina, tum etiam auctoritate. Bru-
to: *Hic optimus illis temporibus pa-*
tronus est habitus, eoque forum te-
nente plura fieri judicia coeperunt.
Sic ad Atticum *tenere judicia.*
GRAEV. Mox si Vindob. pr. *expe-*
ctare Medic. pr. tert. Vind. Cort.
& aliorum nonnulli. Cave tamen, ne
mutes in & *spectare*, & adi ad
Caes. C. 14.

⁵ *Omnino publico in coetu.*] Sic
edidi cum MSS. Politian. Perizon.
& Edd. Rom. In Memm. Medi-
ceis, Vindob. Cort. Palat. 3. Cuj.
Edd. Mediol. Steph. Cas. Al. in
publico omni coetu. Al. in *publ. om-*
nino coetu. Torrent. *omnino in pu-*
blico, cum Lipsio, Burm. & Er-
nest. quo facit Cort. qui habet *cen.*
Non tamen temere abjecerim. Per
publicum coetum potuit etiam Sue-
te-

superfedit. Nulli civium quidquam ademit : abstinuit alieno , ¹ ut si quis umquam : ac ne concessas quidem ac solitas collationes recepit. Et tamen nemine ante se munificentia ² minor. Amphitheatro dedicato, thermisque juxta ³ celeriter exstructis, munus edidit adparatissimum, largissimumque. Dedit & navale proelium in veteri naumachia, ⁴ ibidem & gladiatores : atque uno die

tonius intelligere frequens ac plenum convivium, quo aderat *epulantium coetus* ; ut in Calig. C. 32. Dein consolationes Vindob. pr. pro collat. Adi Burm.

¹ *Ut si quis umquam.*] Non satis intelligo, cur hic jungantur particulae *ut si*. Nam altera earum sufficere videtur. Liv. VII, 33. *Proelium*, ut quod maxime umquam, *pari spe commissum est*. Si quis umquam, & si quisquam umquam obvia sunt. In marg. Edit. Gryphianae aucta scripta est glossa, Erasmi credo, *ut si quis umquam*, pro *ut qui maxime*. Desidero exemplum. DUKER. Alio sensu *ut si* juncta vide apud Drakenb. ad Liv. L. XXII, 50. Putem, *si quis* poni pro *quicumque* : ut passim in plurali *si qui* pro *quibuscumque*. V. in Caes. C. 44. Calig. 15. Caes. L. V. B. G. C. 14. VI, 32. Cic. L. III. F. 8. Virgil. II. Aen. 420. Catull. Ep. 14. Lucan. L. VIII, 160. & saepius. Mox accepit Vindobon. sec. Cort.

² *Minor.*] Major Medic. tert. Polit. cum ³ Burm. & Edd. Mediol. pr. Ven. 4. quae & carent *τῷ* se. Sed tum nemo debuit dici.

³ *Celeriter exstructis.*] Cod. Salmas. *celebriter*. Sed *celeriter* retine ex historia. Sic enim & Martialis Spect. Ep. II.

Hic ubi miramur velocia munera thermas.

GRAEV. MSS. Torr. Casaub. tres Burm. Obsop. & omnes mei cum Edd. pp. dant *celebriter*, *ἐπιφανῶς*, ut in glossis. *Thermarum celebritas* in Inscr. Fabr. p. 280. ut leg. cum

Muratorio & Hagenbuchio in Epist. Epigr. Dedic. p. 78 non *celeritas*. Sed hic vulgatum e Martiali jam firmavit Beroaldus.

⁴ *Ibidem.*] Mihi hic *ibidem* non magis suspectum est, quam Domit. C. 4. *ubi*. Nec potest suspectum esse legentibus, quae Lipsius de Amphith. C. 10. e Dione LXI. p. 695. & LXII. p. 707. observavit. Ac ne hoc quidem absurde videtur dici posse, gladiatores pugnasse in spatio vacuo, quod inter naumachiam & sedilia circa eam exstructa fuisse, probabile est. Mox Burmannus non dicit, quid de distinctione Marcilii sentiat. Ego non necessariam esse existimo, nec in vulgata quidquam vitii aut obscuritatis video. DUKER. Perperam vir doctus *itidem* vel *item* legit. Diserte ex Dione Xiphilinus p. 757. docet, gladiatores & feras datos esse in Caji & Lucii Caesarum nemore, (quo loco Augustus & ante dederat Naumachiam. Confer in ejus V. C. 43. & Comm.) secundo die Circenses, ac tertio die, inmissa ei denuo aqua, navale proelium. Potius quis conjicere posset, legendum *ibidem* & *in veteri naumachia*, & *glad.* Nam etiam aquam inmisit Amphitheatro, *ibidem*que navale certamen aequae ac veteri in naumachia, Caesarum tunc nemore, edidit. Sed nihil muto. V. & de Domitiano Xiphil. p. 762. Martial. in Spect. Ep. 31. inf. C. 4. Frustra Marcilius dein post *benevol.* plenam distinctionem poni voluit.

die quinque milia ¹ omne genus ferarum.

VIII. Natura autem benevolentissimus, quum ex instituto Tiberii omnes dehinc Caesares beneficia, a superioribus concessa principibus, aliter ² rata non haberent, quam si eadem iisdem & ipsi dedissent, primus praeterita omnia uno confirmavit edicto; nec a se peti passus est. In ceteris vero desideriis ³ hominum obstinatissime tenuit, ne quem sine spe dimitteret. Quin & admonentibus domesticis, *quasi plura polliceretur, quam praestare posset: Non oportere, ait, quemquam a sermone Principis tristem discedere.* Atque etiam recordatus quondam super coenam, quod nihil cuiquam ⁴ toto die praestitisset, memorabilem illam

¹ *Omne genus.*] *Omnigenas* S. GRON. Mox MSS. tantum non O. & Edd. Vett. *benivol.* ut fere semper. a deest Harl. Edd. Med. pr. Sab. Cald. *prioribus* Vindob. pr.

² *Rata.*] Abest a MS. S. GRON. Item a Pulm. Torr. Grut. Burm. meisque Codd. & Edd. usque ad Aldum, cum sententiae detrimento, quae & manca manebit, licet *Caesarum* legas. Sic etiam censet Cl. Dukerus. Quare *rata* retineamus. Mox *isdem* MSS. & *praetenta* Vindob. pr. *praecepta* Ed. Camp. *praeterea* Edd. Med. pr. Cald. & aliae.

³ *Hominum.*] Ita MS. S. Casaub. *omnium hominum.* Al. *animus.* GRON. Non potest dubitari, quin *animus* huc intrusum sit e compendio scripturae. Utrum autem *omnium*, an *hominum* scripserit Suetonius, nam utrumque a manu ejus esse vix credo, anceps conjectura est. Tenuit recte exponitur, *morem hunc servavit.* Sed in locis Livii & Quintilianii, a Burm. prolatis, *tenere* est aliquid obtinere contra alios, alios vincere: qua significatione saepe usurpatur de iis, qui diversa sentiunt. V. G. in comitiis, in contentionibus civilibus & aliis. De *recordatus quod* adde Drakenb. ad

Liv. III, 51, 2. DUKER. Optime Gronovius, Burm. Ernest. ejecerunt *sive animus, sive omnium*: uti ex Cujac. Cod. etiam monuerat Lipsius. Eamque vocem non agnoscunt Medicei, Polit. Vindob. sec. Cort. duo Burm. & Steph. Ald. alique. V. ad Aug. C. 88. Ex *omnium*, ommissa sc. adspiratione, facta est vox *omnium*, ex ea *animus*. Ter praecessit *vocula omnis*. Non tamen ejicerem e Quintil. L. XI. C. 3. p. 1017. *Omnium hominum communis sermo*. Sic enim & Terent. And. I, 1, 50. *Ingenium est omnium hominum*. Cic. pro Rosc. Amer. C. 15. *contra consuetudinem hominum, contraque opiniones omnium*. De Elliptico verbi *tenere* usu variisque significationibus vide ad Liv. L. IV. C. 7. & L. XXIII, 20. Med. duo, Vind. pr. *neque s.* Mox *quempiam* Vind. sec. Cort.

⁴ *Toto die.*] Medic. tert. Politian. Vindobon. sec. Cort. Copesian. *tota d.* In Edd. quoque Mediol. Cald. ut in aliis apud Pulm. & Burm. *laudandam*. Ceterum ex reliquis historicis Casaubonus legi voluit *Amici, hodie diem p.* At Victor etiam in Ep. C. 10. *Quadam etiam die &c.* Amici, *ait*, perdidimus diem. univ. impr. Vind. pr. *omnis* Med. tert. Polit.

1 *Thra-*

lam, meritoque laudatam vocem edidit: *Amici, diem perdidit*. Populum inprimis universum tanta per omnes occasiones comitate tractavit, ut proposito gladiatorio munere, *non ad suum, sed ad spectantium arbitrium editurum se*, professus sit. Et plane ita fecit. Nam neque negavit quidquam petentibus: & ut quae vellent, peterent, ultro adhortatus est. Quin & studium armaturae¹ Threcum prae se ferens, saepe cum populo & voce & gestu, ut fautor,² cavillatus est: verum maiestate salva, nec minus aequitate. Ne quid popularitatis praetermitteret, nonnumquam in thermis suis, admissa plebe, lavit. Quaedam sub eo fortuita ac tristia acciderunt; ut conflagratio³ Vesuvi montis, in Campania; & incendium Romae, per triduum, totidemque noctes: item pestilentia, quanta non temere alias. In⁴ his tot adver-

sis

¹ *Thracum.*] *Threcum* S. GRON. Neque aliter Medic. tert. Politian. Lips. & Turn. L. xxii. Adv. C. 16. Optime. Agitur enim de gladiatoribus. Consule notata ad Calig. C. 35. *Threci & mox hoplomacho comparavit.* Et sic edidere Schild. Pitisc.

² *Cavillatus est.*] Jocularia scommata jaciebat in diversae factionis gladiatores, & false risit. GRAEV. Vide Torr. de hoc verbo, & quos laudat Pitiscus ad Tib. C. 57. Sequor autem Graevium. Dum multi, eum cavillatum esse ipsos Threcas, intelligunt: unde alii legunt *non ut f.* alii *ut ut f.* vel *in fautores* sc. Threcum: quia omnia joco fiebant. Alii *ut f.* delent. Sed omnes vanae sunt conjecturae. *nec quid* Medic. pr. *suis* male deest Harl. Edd. Mediol. Ven. Bon. nempe Sabell. Beroaldi, Cald.

³ *Vesuvi.*] *Vesbii* MS. & addit Salmasius, lege *Vesbii*. mox *Vesuvio* S. GRON. *Bebii* Medic. sec. a m. pr. cum Exc. Cuj. & Voss. *Suebis* Medic. pr. text. *Suebii* duo

Burm. *Vesvii* Perizon. sed *Vesbii* Politian. Statim *Vesebio* Medic. pr. & duo Torr. *Vesevio* sec. cum² Burm. *Vesevio* tert. *Vesvio* Copes. Sed *Vesuvii* hic, & ibi *Vesuvio*, Vind. sec. Cort. Adi Comm. ad Liv. L. viii. C. 9. Front. L. 1, 5, 21. in *Vesvio*, quod & hic & in Plinii vita malim, contracte pro *Vesuvio*.

⁴ *His.*] *Iis* S. GRON. Dein sed p. in MS. & Edd. iisdem, quae supra carent *suis*: ut alibi saepe. *unicum* ego non mutarem in *unici*; licet praeter exempla a Burm. allata faveant quoque loca in V. Caes. C. 27. Tib. C. 2. & innumera alia. Sed aequae jungitur vox illa rei: ut *vir ingenio unico, unica cura, gratia, luxuria unica, scelus unicum* &c. Adi Vincent. Contaren. L. 1. Var. Lect. C. 5. N. Heins. ad Ovid. L. iii. Met. vi. 454. & Comm. ad Liv. L. xliv. C. 1. Misc. Lips. Nov. V. iv. P. iv. p. 747. &c. Appul. L. vii. Met. p. 137. *Sanctissima & unice fidei femina*. Adde Cl. Ernest. Nobiscum facit Cel. Du-

sis ac talibus, non modo Principis sollicitudinem, sed & parentis adfectum unicum praestitit; nunc consolando, per edicta; nunc opitulando, quatenus subpeteret facultas. Curatores restituendae Campaniae ¹ e consularium numero sorte duxit. Bona obpressorum in Vesevo, quorum heredes non exstabant, restitutioni adflictarum civitatum adtribuit. Urbis incendio ² nihil, nisi sibi, publice perisse testatus, cuncta praetoriorum suorum ornamenta operibus ac templis destinavit: praeposuitque complures ex equestri ordine, quaeque maturius peragerentur. Medendae valetudini, leniendisque morbis, nullam divinam humanamque opem non adhibuit, inquisito ³ omni sacrificiorum remediorumque genere. Inter adversa temporum, & delatores ⁴ mandatoresque erant, ex licentia veteri. Hos adfidue in foro flagellis ac fustibus caesos, ac novissime traductos

kerus, adscriptis locis Livii L. III, 33. XXIII, 42. XXIV, 34. XXXII, 21. unicam fidem sociis praestitit.

¹ *E Consularium n.*] Deest praepositio. Mediceis & Polit. sed male. V. Xiphil. p. 756. in f. Mox civitatum edidi pro civitatum, auctoritate Memm. Medic. pr. tert. V. ad Caes. L. IV. B. G. C. 3. Liv. L. XXXIII, 20. & alibi. In Cod. Cort. ab voce *adflit.* est lacuna usque ad Domit. Cap. 2. vocem *pater-nis.*

² *Nihil, nisi sibi, publice periisse.*] *Nihil publice nisi periisse* S. GRON. Sic etiam Medic. tert. & Polit. *periisse testatus publice* Medic. sec. Vind. uterque. *testatus est publice* Pulm. & alii cum Edd. Vett. Turbant & aliter. V. Comm. & in primis Marcilium, cui sua debet Ernestius. *publice periisse* jungenda, non *pub. testatus. periisse*, non *periisse* in MSS. O. & Edd. Vett. Dein *praeposueritque* Vindob. pr. *que ex-*

sulat a sec. xv. aliisque Edd. & MSS. apud Burm. plures Vindobon. pr.

³ *Omni.*] Sic ex Torrentii monitu & Tornac. Cod. recte edidit Sriver. & seqq. Adstipulantur Medicei, Politian. Cujac. Copesian. Huls. *cunctis remediorum generibus* Aur. Viët. *remediumque* Edd. Sabell. Cald.

⁴ *Mandatoresque.*] *Amendatoresque* S. GRON. Sic & Obsop. apud Barth. *amandatoresque* Polit. Turn. Barth. & alii. *amandoresque* Medic. sec. Voss. *a* forsan est residua littera elapsae vocis. Noti enim in jure sunt *mandatores*, qui subornant & instruunt delatorem, & accusatorem. Adi Comm. *novissimos tr. p. A. aream* in Vindob. pr. De epigrammate quarto in Spect. Mart. quo hae delatorum poenae, omissa vulgo servitute, celebrantur, adi Rutgers. L. v. V. L. C. 15. Heins. & Graev. T. IV. Epist.

Etos per Amphitheatri arenam, partim ¹ subijci, ac venire imperavit; partim in ² asperrimas insularum avehi. Utque etiam similia quandoque aufuros perpetuo coërceret, vetuit inter cetera, de eadem re pluribus legibus agi, quaerive de cujusquam defunctorum statu, ultra certos annos.

IX. ³ Pontificatum maximum ideo se professus accipere, ut puras + servaret manus, fidem praestiti-

p. 101. 103. Cannegiet. ad Avian. p. 43. cui sane subscribere nequeo.

¹ In servos subijci.] Subijci in servos pro vendi in servis nemo Latine doctus probet. Nam subijcere pro vendere, nisi addatur praeconi aut hastae, Romanis ignotum est. Ne dicam in servos in Salmastiano non legi, ut nec in Lipsii vetere codice. Excidisse voculam puto, & Suetonium scripsisse: *hastae partim subijci*, id est, pro mancipiis vendi. Vocem *hastae* absorpsit praecedens vox *harenarum*. GRAEV. Sabici S. & sequentia in servos aberant. Ut Calig. C. 38. *reliquias omnium spectaculorum subjecit ac venditavit*. Hinc etiam delevi ista. GRON. Haec ita defendi & explicari possunt, ut in notis Burmanni. Sed non de nihilo est, quod voces in servos a quibusdam bonis scriptis absunt: nam inde non vana suspicio glossae oriri potest. Nec necesse erat eas addi, quum ex sequentibus *ac venire* satis intelligatur, in servitutem vendi iussos fuisse. DUKER. Subici de more est in MSS. plerisque. in servos desunt Medic. sec. a m. pr. Exc. Cuj. Cop. In Vind. sec. *ac venire in servos*. Omnia a partim ad imperavit exsulant a contextu Medic. tert. sed in margine *partim subici ac venire imp.* Recte igitur Gronovius ejecit *in servos*, glossematis vice additum, & *subjecit* simpliciter probavit. Confer Cl. Duker. ad Flor. L. II. C. 6. §. 48. *Subjecitque taber-*

nas. & hic Burm. & Ernest. qui coniecit in *servis*, seu inter servos, exquisita quidem Latinitate, sed sensu antiquitati contrario. Nam publice vel per Imperatorem servos hastae subjectos & venditos tunc fuisse, probari nequit. Vendebantur *captivi* &c. publice in servitutem, seu ut servi fierent, non *servi*: postquam enim vel servi publici vel imperatorii erant facti, non rursus publice sub hasta vel praecone venibant; nisi forte extraordinario in casu. De privatorum servis hic cogitari non potest. aut v. in nullo, nec MS. nec edito inveni.

² *Asperrimas insularum*.] Sic Memm. Medicei, Polit. Vindobon. sec. Copes. Huls. cum Aldo, Steph. Gryph. & aliis, ac Casaub. Gron. quod Sriverius alique ex nonnullis MSS. & Edd. Vett. mutarunt frustra in *asperrima*. V. Burm. & Voss. de Const. C. 10. ac Drakenb. ad Liv. L. XXVIII. C. 39. *Terrarum ultimas finit Oceanus*. Vindob. pr. *asperrima insula*, & in utroque item Perizon. & Edd. sec. xv. &c. *advehi*.

³ *Pontificatum Maximum*.] Quem recepit demum mortuo patre. Eo enim vivo Titus fuit modo *Pontifex*, non *Pontifex Max.* ut egregie contra Ill. Buhierium probavit Nobil. comes Bimardus de la Bastie Tomo XVIII. Mem. Litt. Acad. Regiae Paris. p. 581. &c. &c.

⁴ *Servaret*.] *Servasset* S. GRON. Item Medic. tert. Politian. & duo
Kk k 3 Burm.

stitit: nec auctor posthac cujusquam necis, nec
 conscius: quamvis interdum ulciscendi causa non
 deesset, sed *perituum se potius, quam perdituum*
adjurans. Duos patricii generis ¹ convictos in ad-
 fectatione Imperii, nihil amplius, quam ut desi-
 sterent, monuit, ² docens, *Principatum fato dari:*
³ si quid praeterea desiderarent, promittens se tri-
 butuum: & confestim quidem ad alterius matrem,
 quae procul aberat, cursores suos misit, qui anxiae
 saluum filium nunciarent. Ceterum ipsos non
 solum familiari coenae adhibuit, sed insequen-
 ti die gladiatorum spectaculo circa se ex indu-
 stria collocatis, oblata sibi ⁴ ferramenta pugnan-
 tium

Burm. Dein posthac Vind. sec. eu-
 jusque Edd. Mediol. Sab. Cald.
 sed cuiquam Perizon. & Ed. utra-
 que Rom. quod probant Celeb.
 Burm. & Ernest. ut auctor necis
 alicui sit dictum, uti causa necis
 alicui, de quo V. ad Tib. C. 52.
 Sed vereor, ut eo sensu dici possit;
 nam auctor necis alicui potius is
 vocatur, qui suadet necem, &
 consilium ei dat se occidendi: ut
 similia vide in Caes. C. 19. Galb.
 C. 8, 10. Oth. C. 3. Vesp. C. 12.
 Dom. C. 8. Liv. L. XLIV, 16. pacis
 auctor regi fuit. ubi vide Sigon. &
 Drakenb. Sed auctor necis cujusquam
 est, qui jubet quemquam occidi.
 Consule omnino eundem ad Liv.
 L. 11. C. 41. Auctor ejus supplicii.
 Supra in Ner. C. 33. a Claudio,
 cujus necis etsi non auctor, at con-
 sciis fuit. Quare Dukerus mihi quo-
 que scripsit, non recedendum a
 scriptura recepta, nec cuiquam repo-
 nendum esse. Pro perdituum, quod
 unice verum est, puniturum Vind.
 sec. Medic. sec. cum aliis Pulm.
 Torrent. Burm. & Edd. sec. xv. mul-
 tisque aliis.

¹ Convictos in adfectione.] Con-
 victos Vind. pr. Edd. Rom. Adi
 ad Claud. C. 14. in majore fraude
 convictos. Tum affectione Periz. a
 m. pr. Edd. sec. xv. praeter Rom.

² Docens.] Sic efficacius edidi
 secutus Mediceos, Polit. Viudobo-
 nenses, Copes. Huls. quod nec dis-
 plicuit Burmanno. V. Aur. Vict.
 de Caes. C. 11. vulgo dicens, ob-
 via permutatione.

³ Si quid.] Si quod S. GRON.
 Atque ita Medic. sec. tert. Polit.
 cum duobus Burm. & Edd. sec. xv.
 praeter Rom. sec. aliisque. prae-
 terea autem non capio pro omnia,
 excepto principatu. Sed praeterquam
 quod ignovisset illis: vel per traje-
 ctionem non infrequentem Suetonio
 praeterea promittens, sed non o-
 pus hac est. Dein vocum ordinem
 inverti, auctoribus Mediceis tribus,
 Polit. Vindob. utroque: vulgo fil.
 salv. Adhaec delevi & post sed cum
 Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec.
 Cop. Periz. Edd. Rom. V. ad Caes.
 C. 14.

⁴ Ornamenta.] Salmasius, aequè
 ut Viterbiensis & Cujacianus, fer-
 ramenta, quod magis probem,
 pro armis, quibus utebantur gla-
 diatores. Sic ferrum in Nerone,
 ad ferrum exhibere. Ornamenta pro
 instrumento scenico, quo histrio-
 nes utuntur, non ignotum, sed
 pro gladiatoriiis armis ubi legitur?
 GRAEV. Ornamenta quidem habent
 Codd. Pulm. &, ut videtur, Tor-
 rentii, item Medic. sec. Exc. Voss.
 Periz.

tium inspicienda porrexit. Dicitur etiam cognita utriusque genitura, *inminere ambobus periculum*, adfirmasse, *venturum quandoque, & ab alio*: sicut

Periz. Hulf. cum Edd. O. & propugnant longe plurima doctorum virorum pars; cumque his egregius Dukerus ad Liv. L. ix. C. 40. ac fateor, sexcenties *ornare & ornatum & ornamenta* nonnumquam dici pro *armare & armis*. Confer ad Calig. C. 39. Cic. pro Caec. C. 21. (nam quod alii de scenicorum ornatu hic commentantur, alienum est;) immo *ornatum & ornamenta* gladiatoribus tribui illic & a Seneca Ep. xiv. & Praef. L. 17. Nat. Quaest. At recte Buchnerus in Thes. Fabri & Ernestius observarunt, illic *arma* intelligi, quibus regitur corpus, quod & Lipsius agnoscit, ut *thoracem, galeam, scutum*; hic vero *gladios*, quos quasi ad explorandam aciem de more petiit Titus: de quo vide & Lips. ad L. 111. Ann. Taciti Exc. G. Jam autem solos gladios nemo vocavit militum aut gladiatorum *ornamenta*, at millies *ferrum*: unde hoc ex formula *Ferrum recipe*. Vide praeter alios Abram. ad Cic. pro Sext. C. 37. nam ut gladiatoribus imperari solet, *ferrum non recepit*. Quum itaque MSS. forsan plurimi, certe vetustissimi, in quibus & Medic. pr. tert. Polit. Vindob. uterque, Palatini tres, Copes. Obsop. Glareani, dent *ferramenta*, eaque Cicero 111. in Cat. C. 5. & Petron. C. 94. diserte de gladiis & sicis usurpaverint, non possum non Barthio L. XLIII. Advers. C. 1. Graevio & Buchnero, atque Ernestio hac in parte accedere, magisque *ad ferramenta* probare. Quid quod & latiore significatione *ferramenta* hic sumere possumus, & una cum *gladiis* intelligere *fuscinas* retiariorum, qui sua quoque tela Tito inspicienda videntur porrexisse: quia & illorum magna vis in pugnando, adeoque si vel unum par retiarii & mirmillonis explorandam telorum aciem obtulit; fue-

runt illa *gladius & fuscina*, vera *ferramenta*. Sed hoc argumentum non urgeo, cum praevideo, fore quosdam eodem pro *ornamentis* usuros, & verisimilius est, Titum utrique porrexisse *gladium*: sicut solos nominat Aur. Victor C. 10. *mirmillonum*, quorum pugnae visebantur, *gladios*. Vulgaris lectio nata videtur a manu correctoris, quum forte in suo invenerit *erramenta* vel *ferramenta*. Ceterum Sabellicus non legit *instrumenta*; sed in fronte notulae praefixa est illa vox, omissa textus voce. *arma* est in marg. Edd. Rovilii & Frellonii.

[*Venturum quandoque, & ab alio.*] Viri docti aliquot locis scriptorum veterum non ferunt *venire* pro *evenire*, interdum fortasse sine causa. Hic quidem non video, cur quidquam contra consensum librorum tentandum sit. *Sicut evenit*, quo solo Burm. nititur, potest esse, quemadmodum deinde eventu comprobatum est. *sicut eventu postea paruit*, dicit Sueton. Vespas. C. 4. Videtur tamen aliquid scabri in his verbis esse. Mallem *& venturum quandoque, sed ab alio*. Nec displicet scriptura Codicis Urfini *venturum quoque, sed ab alio*. DUKER. Valde arrisit quoque ea scriptura Cl. Ernesti, conjicienti etiam *venturumque quandoque, sed &c.* Hoc nemo, opinor, probabit. Casaubonus ex optimo Cod. Torrentii, & sine dubio suis Codd. & in his Memmiano, tacite rescripsit *verum*: quod secuti sunt Schild. Gron. Pit. alii. Neque aliter exaratur in duobus Palatinis, ac Mediceo tert. ac rectius arbitror: abundat enim plane *venturum*, nec convenit *et inminere*. Adfirmaverat Titus *is inminere periculum*: sed ne protenus conturbarentur, quasi ipse nunc morti illos addixisset, subiecit non *nunc* violenter morituros,

sicut evenit. Fratrem, insidiari sibi non desinentem, sed pæne ex professo sollicitantem exercitus, meditantem fugam, nec occidere, neque seponere, ac ne in minore quidem honore habere sustinuit: sed, ut a primo Imperii die, consortem successoremque testari perseveravit; non numquam secreto¹ precibus & lacrimis orans, *ut tandem mutuo erga se animo vellet esse.*

x. Inter haec morte praeventus est, majore hominum damno, quam suo. Spectaculis absolutis, in quorum fine, populo coram, ubertim fleverat, Sabinos petit aliquanto tristior: quod sacrificanti hostia aufugerat, quodque tempestate serena tonuerat. Deinde ad primam statim mansionem febrim nactus, quum inde lectica transferretur, suspexisse dicitur dimotis² plagulis caelum: multumque conquestus, *eripi si-*
bī

sed quandoque; nec a se, sed ab alio. In Polit. Exc. *ventura quandoque.* Si participium retinere quis malit, melius certe is leget *quoque* cum Burm. & Ursin. uno Pal. a m. pr. Periz. Vind. sec. Corsend. & Edd. sec. xv. Ald. Steph. aliisque. At longe plurimi & miliores MSS. praebent *quandoque.* Et vel sic post adfirmationem imminentis periculi, *eventurum quoque* supervacua mihi videntur. Dein *exercitum* Vind. pr. *neque occidere* Medicei, Vind. sec. Voss. Edd. Torrentii, qui sic semper solet ante vocalem, & Gron. ut Cap. seq. *neque ipse, neque aug.* Sed de his alibi. Mox *sep. se* Vind. pr. & *minori* Vindob. sec. ac vitiosissime Medic. sec. *ne inminuere q. honore sustin.* item Voss. sed in quo adest *habere.*

¹ *Precibus & lacrimis.*] Sic elegantius, & meliore ordine Memm. (quod monere oblitus est Gron.) Medicei tres, Polit. Vindob. sec. vulgo *lacr. & prec.* sed *lacrimae* sua verba sequuntur Ovid. Ep. xiv, 67. Ped. Albin. ad Liv. 165. & O-

vid. Ep. iv, 175. *Addimus his lacrimas precibus quoque.* V. etiam L. vi. Met. 471. & sic passim alii. *Infra primam statim adm.* Edd. Mediol. pr. Sabell. Beroald. Cald. & deinde pro inde Edd. Rom.

² *Plagulis.*] *Pallulis* S. GRON. *Plagulis* emendarunt Sabellicus & Beroaldus, & admiserunt Ald. Steph. & recentiores: quum in plerisque MSS. & in his Turn. Pith. Barth. Medic. tert. atque Edd. Vetr. sit *pallulis* (quasi deminutivum esset a *pallis*) vel *palulis*. In nullo Cod. est *plagulis*, quas exponunt viri docti per vela lintea, ad lecticarum fenestras & specularia dependentia, ex Nonio pag. 537. Ed. Merceri. Sed in MSS. illic habetur, *lectuarium sindonem*, non *lecticarium*: sicut exempla alia apud Nonium p. 162. 378. *plagas & plagulas* ad lectos pertinuisse, docent: cui usui & illae fuerunt, quas memorat Liv. L. xxxix. Cap. 6. ubi vide Duker. Quamquam concedo, a lectis potuisse transferri ad lecticas, quibus vela protensa fuisse, eveniunt alia loca,

bi vitam inmerenti. Neque enim exstare ullum suum factum poenitendum, excepto dumtaxat uno. id quale fuerit, neque ipse tunc prodidit, neque cuiquam facile succurrat. Quidam opinantur, consuetudinem recordatum, quam cum fratris uxore habuerit. Sed nullam habuisse persancte Domitia jurabat, haud negatura, si qua omnino fuisset: immo etiam gloria-tura, quod illi promptissimum erat in omnibus probris.

xi. Excessit in eadem, qua pater, villa, Idibus Septembris, post biennium ac 2 menses duos, diesque xx. quam succefferat patri, 3 altero & quadragesimo aetatis anno. Quod ut palam

loca. V. Scheff. de Re Vehic. L. 11. C. 5. *plagulas* tamen veram Suetonii manum esse, quod plerique adfirmant, non credo. In Exc. Polit. *pilulis*. Medic. pr. Vindob. utroque, Palat. duobus, Viterb. Non. Copes. *paludamentis*. Medic. sec. Voss. Cuj. Liss. *paludibus*. in aliis Liss. *pellibus*. in reliquis *pallulis*. Hinc conjicio, a Suetonio profectum *pallioli*, ac suspicor, Titum jam febris laborantem fuisse *palliolatum*, ut est in Claud. C. 2. sive palliolo caput obtectum habuisse; quumque *lectica transferretur*, sive lecticam intraret transferendus, non cum *transferebatur*, dimovisse palliolum & suspexisse coelum. De aegrotorum pallioli ad N. Heins. ad Ovid. L. 1. Art. 734. *nec turpe putaris*

Palliolum nitidis inposuisse comis.

Idem hic conjecit *valvulis, tabulis, sipariolis*: quia, ut reliqui eruditi, in lectica quaerebat vocem, MSS. proxime accedentem, aut sensui convenientem. Utrumque, ni fallor, habemus in voce *pallioli*. Dein in caelum Vindob. pr. ut apud Cic. de Har. Resp. C. 9. *quum suspexerit in caelum*, & alibi. Sed alterum

est frequentius. *factum suum* Medic. pr.

1 *Succurrat.*] Ita MS. S. vulgo *succurrit*. GRON. Subjunctivum e conjectura correxerat jam Scriverius. Confirmant Medic. pr. tert. Polit. Cujac. & recepere Graev. ac Burm. In Vind. sec. *non ipse tum pr. nec cuiq.* Dein habuit Vindob. pr.

2 *M. duos, diesque XX.*] Recte, uti & apud Xiphil. pag. 757. 758. Aur. Vict. Ep. C. 10. Pater enim obiit A. DCCCXXXII. 23. Junii; Titus A. DCCCXXXIV. Ch. LXXXI. 13. Septemb. Male apud Zon. m. V. d. 25. & Eutrop. *menses VIII. &c.* Aur. Vict. de Caes. *mensibus fere novem*. alii aliter, quorum dissensum observavit quoque Rubenius L. 11. Elect. C. 23. *Idus* Medic. tres. *Idus* Vind. pr.

3 *Altero & q.*] Sic etiam Eutrop. cujus optimus codex Leid. dat XLII. Scilicet vixisse vulgo dicitur XLI. annos, VIII. menses & xv. dies. V. Dion. p. 754. Zon. L. xv. C. 18. pessime verum, Philostrat. in V. Apollon. L. vi. C. 14. & Euseb. Verum Aurel. Vict. in Caesar. *Anno quadragesimo*. Et certe Suetonius Cap. 1. dixit, eum natum III. Kal.

Kk k 5

Jan.

iam factum est, non secus atque in domestico luctu moerentibus publice cunctis, Senatus prius quam edicto convocaretur, ad Curiam ¹ concurrat: obferatisque adhuc foribus, deinde apertis, tantas mortuo ² gratias egit, laudesque congeffit, quantas ne vivo quidem umquam atque praesenti.

Jan. five xxx. Decembr. insigni anno Cajana nece: uti est quoque in Kalendario Lambecii, qui fuit Christi xli. U. C. dccxciv. Atque tunc habuisset modo xxxix. annos cum dictis mensibus ac diebus. Sed est intelligendus xxx. Decemb. A. dccxciii. Is enim est iii. Kal. Jan. A. dccxciv. ut Titus vixerit xl. annos cum tot mensibus, & mortuus sit anno primo & quadragesimo. Quomodo dudum haec conciliavit Pagius in Crit. T. i. p. 71. Adde Burm. ad Petron. C. 108. & Duker. ad Liv. Epit. xlix. Altero & sexcentesimo anno ab U. C. Errarunt ergo alii scriptores. Aurel. in Epit. vixit annos xl. unum. bene: sed non completum. Ceterum patri abest etiam ab Edd. Mediol. sec. & Cald. V. Burm. Dein publico Medic. tert.

¹ *Concurrit.*] Ita MS. S. vulgo *concurrit.* GRON. Item Medicei, Polit. Non. Palat. Torrent. & Edd.

Mediol. Cald. Ald. aliaeque apud Burm.

² *Gratias egit, laudesque, quantas congeffit ne vivo quidem.*] Sic R. Stephani editio, & aliae vetustiores, quod merito probavit Gronovius ad Liv. L. xxvi. C. 48. GRAEV. Gronovius, qui, *gratias egit laudesque* conjungit, supposuit, *laudesque congeffit* e solo Eutropio & Torrentii conjectura a Casaubono contra MSS. receptum esse. Verum fallitur vir summus. Nam eo ordine habent Memm. Medicei tres, Polit. Vind. uterque, Periz. Voss. Edd. Rom. atque ita citavit Burm. ad Calig. C. 18. ubi & me vide. Sic in Aug. C. 98. *praetervehenti fausta omnia & eximias laudes congefferant.* Quare Casaub. Schild. Gronov. ac Pit. Edd. secutus sum; quod etiam probavit Scriverius. Dein Voss. *nec. Eutrop. nec vivo, nec praesenti.*

C. SUETONII TRANQUILLI

LIBER OCTAVUS.

T. FLAVIUS DOMITIANUS.

CAP. I.

Domitianus natus est ix. Kalend. Novembris, patre consule designato, inituroque mense insequenti honorem, regione urbis sexta, ¹ ad Malum Punicum, domo, quam postea in templum gentis Flaviae convertit. Pubertatis ac primae adolescentiae ² tempus, tanta inopia, tantaque infamia gessisse fertur, ut nullum argenteum vas in usu haberet. Satisque constat, Clodium Pollionem, praetorium virum, in quem est poëma Neronis, quod inscribitur *Luscio*, chi-rographum ejus conservasse, & nonnumquam pro-

¹ *Ad Malum Punicum.*] Quae viri docti hic & ad Aug. C. 5. Turneb. ix. Adversar. 21. Graev. in Prolegom. Tom. III. Antiq. Rom. pag. 6. Burm. ad Petron. C. 44. p. 206. & alii alibi de *insignibus aedium* apud Romanos scribunt, mihi nullo certo testimonio antiquitatis niti videntur, nec credo, ad in iis, quae adferunt, hanc significationem habere. De loco Martialis i. Epigr. 117.

Longum est, si velit ad Pirum venire.

variae sunt Interpretum sententiae, sed omnes incertae. Locum Virgilio Ecl. III. 12. quem eo trahit Burm. hinc plane alienum esse puto. Sed de hac re adnotavi alibi plura, quae hic locum habere non possunt. DUKER.

² *Tempus.*] Sic Memm. Medic. pr. tert. Pol. Cop. Vind. sec. cum aliis & Edd. Bas. Gryph. Plant. Casaub. & pluribus. Al. *tempora.* In Vind. pr. desiderantur *tanta inopia.* Dein *infantia* Ed. Cald. De verbo *gessisse* vide ad Vespas. C. 24. Tum *argenteum vas* pro *v. arg.* dedi e Mediceis, Polit. Vind. sec. In usu non indicare videntur, eum pignori opposita vasa argentea habuisse, quod Cl. Ernesti existimat; sed in supellectili, ad usum parato, nec proprium, nec conductum, tale vas habuisse. Tandem malim *constet* cum Lipsio, Marcilio & Burmanno. Certe ut priora ad *tantam inopiam*, sic haec ad *tantam infamiam* pertinent. Sed quia non addicunt MSS. minore distinctione locum paulum adjavi.

protulisse, noctem sibi ¹ pollicentis: nec defuerunt, qui adfirmarent ² corruptum Domitianum & a Nerva, successore mox suo. Bello Vitelliano confugit in Capitolium, cum patruo Sabino, ac parte praesentium copiarum: sed irrumpentibus adversariis, & ardente templo, apud aedituum clam pernoctavit: ac mane ³ Isiaci celatus habitu, interque sacrificulos ⁴ vanae superstitionis, quum se trans Tiberim ad condiscipuli sui matrem comite uno contulisset, ita latuit, ut scrutantibus, qui vestigia subsequuti erant, deprehendi non potuerit. Post victoriam de-

¹ *Pollicentis.*] Medicei, Vindob. pr. cum multis aliorum & Ed. Cald. *pollicenti.* Supra cyrogr. Med. tert. de more.

² *Corruptum Domitianum a Nerva.*] Rectius Salmas. codex & Rob. Steph. *corruptum Domitianum & a Nerva.* GRAEV. Et. ita MS. S. quae vocula excidit ex editione Casauboni, quum priores & ipsae Torrentianae sancte retineant recteque. GRON. Monuit etiam Marcilius. Deest copula in solo Vindob. sec. mox succ. pr.

³ *Isiaci celatus habitu inter sacrificulos.*] Hujus rei monumentum extat elegans numus, in quo visitur Domitianus, personam gerens sacrificuli Isiaci, cum hac inscriptione: CAES. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XV. quem erudito commentario illustravit vir dignitate & doctrina illustris Ulricus Obrechtus. GRAEV. V. Patin. & Pag. in Crit. p. 88. *inter sacr.* Edd. Rom. Cas. nec quidquam varietatis adnotavit Salmasius e Memmiano, ac sic voluit Torrent. sed ut ejiciatur *que*, nulla est causa.

⁴ *Vanae.*] Salmas. Codex quoque *variae* s. Sed perperam. *Variae* tamen probat Turnebus Lib. xxi. Advers. Cap. 16. *Varia*, inquit, etiam esse potuit illa religio,

variusque cultus & caerimonia, varique cultores; unde & facilior Domitiano latebra. GRAEV. *Phariae.* Quum adverterem nullam hinc causam dari Suetonio, cur eam superstitionem nunc vanitatis convictio traduceret, nec Turnebo quidquam rationis fuisse, cur ab ipso probaretur; doctos autem viros consensu testari in libris antiquis exstare *variae*, ut notavit quoque Salmasius, certissima restitutione censui Suetonium sic adjuvandum, cui nihil nisi scribae excipientis ab dictante & hinc voces male confundentis aberratio nocuit. Nota passim *Isis Pharia.* GRON. *Variae* legas quidem etiam in duobus Gruteri, qui temere binas has voces suspectas interpolationis habuit, item duobus Burm. & Medic. tert. Sed recte *vanae* defendit Burm. *Phariam* ita ab Historico non usurpari docens. Isiacos *vanae superstitionis sacrificulos* hic dicit Suetonius, ut in Ner. C. 16. *Christianos homines superstitionis novae ac maleficae.* & ut lego, *peregrinae superstitionis ministeria* Plinius in Paneg. C. 49. Quoties vero voces *vanus* & *varius* confusae sint, patet ex nota Drakenb. ad Sil. L. x, 289. Liv. L. xxi, 7, 4. V. & ad Lucan. L. 111, 54. & crebro.

demum progressus, & Caesar consalutatus, honorem Praeturae ¹ urbanae ² consulari potestate fusce-

¹ *Urbanae cum consulari potestate.*] Abest & in Salmasiano *et cum*, ut duobus libris, quos Torrentius vidit, & probat merito. sic *tribuni militum consulari potestate*, & *imperator tribunitia potestate*. GRAEV. *Urbanae cons.* Ita MS. S. vulgo *urbanae cum cons.* GRON. Uti ab aliorum Codd. sic etiam abest a Polit. verissime.

² *Consulari pot.*] Quae est illa potestas Consularis? Non ea utique, quae olim tributa fuit iis, qui dicebantur *tribuni potestate Consulari*, qui vice Consulum remp. administrabant. Nam pater & frater Domitiani erant Consules, ille vero Praetor. Haec explicatio Onuphrii Panvinii in Fastis non potest probari, qui per Consulare potestatem putat intelligi, suffectum Consulatam sequentis anni. Atqui Praetura illi erat decreta. Praeturam vero & Consulatam simul gerere non poterat, quod & Pagius animadvertit. Tacitus iv. Hist. 3. vocat *imperium Consulare*. *Ipsi*, inquit, *Consulatus cum Tito filio, praetura Domitiano & Consulare imperium decernuntur*. Cum patri & fratri majori Consulatus decerneretur, Domitiano proxima Consulatu dignitas, Praetura fuit data, sed simul cum illa *Consularis potestas*, seu quod idem est *Consulare imperium*, ut supra ceteros Praetores & Procures filius Augusti minor emeretur. Fuit autem potestas Consularis tum, quae tribuebatur legatis Consularibus, qui aliter dicuntur Legati Imperatoris pro Praetore, Proprietores, qui praefecti mittebantur in Imperatorum provincias, uti ii, qui in populi provincias a senatu legabantur, Proconsules appellabantur: unde & hae *Proconsulares*, illae *Consulares* provinciae nominantur a Capitolino, ut docuit maximus Salmasius. Isti Consulares dicti quoque sunt *legati Consulari potestate*, uti con-

stat ex inscriptione antiqua Plinio Juniori dedicata apud Gruterum, in qua laudatur *legatus pro Praetore Provinciae Ponticae Consulari potestate*. Regere provinciam Consulari potestate idem esse, quod proconsulari imperio, non docent saltem verba Taciti & Suetonii superius allata, sed & alia loca. Sane Cicero Philipp. xi. Trebonium Smyrnae occisum *Consulari imperio Asiam obtinuisse* scribit. Et de Lucullo pro Flacco: *Cum Asiam provinciam Consulari imperio obtineret*, quae duo loca Vir Illustris, & quod summo honori duco, mihi amicus, Ezechiel Spanhemius quoque affert in dissertatione vi. de usu numismatum. Nam quod alius Vir eximius statuit nuperius, Consulare potestatem denotare tantum jurisdictionis exercendae facultatem, illisque tribui, qui mittantur in provincias pacatas, in quibus nulli sunt exercitus, consulare vero imperium pertinere ad militaris rei functionem, id nullo nititur certo fundamento & auctoritate. Imperium quidem proprie significat potestatem ac jus imperatoris, seu jus administrandi belli, quod olim tempore reipublicae dabatur Proconsulibus aut Proprietoribus lege Curiata, a qua dicebantur Imperatores, sed significat etiam civilem magistratum aut potestatem, quam habebant tam urbani, quam provinciales magistratus, ut multis docet Sigonius Lib. iiii. Provinc. C. 6. & in dissertationibus de Legge curiata contra Gruchium. Sed haec distinctio sub Imperatoribus exolevit, cum summum in omnes exercitus imperium sibi vindicassent Augusti, qui propterea dicti sunt imperatores, praefectis tantum legatorum nomine concessio. Existimo autem, Consulare potestatem & imperium dari a senatu Domitiano, non uti ab Augustis dabatur suis legatis Consularibus, qui in ali-

suscepit titulo tenus : ¹ quam jurisdictionem ad collegam primum transtulit. Ceterum omnem vim dominationis tam licenter exercuit, ut jam tum, qualis futurus esset, ostenderet. ² Ne exsequar singula : ³ contrectatis multorum uxori-
bus,

aliquam mittebantur provinciam : sed sicut Proconsulare imperium cum aliis majestatis insignibus datum fuit Imperatoribus, ut id in omnibus exercerent provinciis pro lubitu, sic Consularem potestatem honoris causa contulerunt in Domitianum, ut quasi cum illa posset mitti in quascunque provincias. Sicut missus postea fuit in Germaniam ad bellum, teste Tacito iv. non tanquam legatus Consularis Germaniae, sed tanquam Caesar Consulari potestate, seu imperio praeditus, qui illam exercet & non in una, sed in omnibus, ubi parenti ejus illam exerceri placuisset. De Proconsulatu Imperatorum multa nos docuerunt viri summi Salmasius ad Historiam Augustam, & Ezech. Spanhemius in libro modo laudato. Ceterum de consulatu Titi, & de praetura Domitiani rarissimum adfert numum idem Spanhemius ad Juliani Satyram de Caesaribus, (p. 62.) in quo signata sunt duo capita Titi & Domitiani Caesarum cum hac inscriptione : CAESAR AUG. F. COS. CAESAR. F. PR. quo alter Consul, alter Praetor fuisse designatur. GRAEV. Et apud Mediobarb. pag. 109. In nummis enim Domitiani non adparet Consularis imperii vel potestatis titulus, quem vice Consulum absentium A. DCCCXXIII. gessit, 18. annos natus, Caesar & Princeps Juventutis una cum fratre statim jam & fine A. DCCCXXII. vocatus. Confer Tacitum L. iv. H. C. 4. 38. &c. 86. in V. Agric. C. 7. Joseph. L. vii. B. Jud. C. 4. in f. Xiphil. p. 743. 744. 745. Errasse hinc viros doctos, qui Domitiano suffectum Consulatum A. DCCCXXIII. adsignarunt, bene monuit Pagius in

Crit. ad A. Ch. 69. Quare Cl. Almelovenius eidem errori ante obnoxius in secundis curis, Part. i. sententiam mutavit: licet harum postumarum Editor A. 1740. nihilominus A. DCCCXXIII. suffectum reliquerit Consulem Domitianum, quo fit, ut nunc iis in Fastis *septies* legatur Consul vivo patre: quum diserte Suetonius Cap. 2. ei modo *sex* consulatus tribuat: immo & Parte sec. recens editor eundem errorem, ut conjecturam, reliquit.

¹ Nam.] Ita correxi pro vulgato *quam*: quod ferri non poterat, & levissimo lapsu depravatum videbatur. Litera *q* inserta nunc fuit, ut capite sequenti notat Salmasiana collatio *quis ex pro in sex consulatibus*. GRON. Quia Exc. Cujac. sed J. Fr. Gronov. cum Burm. maluit *quum transtulisset*. Sed tunc debuisset scribere auctor *transferret* ob praecedens *suscepit*. non *gessit*. V. Ernestium, cui *nam* placet. Quid si *quam* ortum credamus ex compendio scripturae vocis *quoniam*? Lectoris judiciosi arbitrio rem permitto. Mox *tum* deest Med. pr.

² Ne.] Nec S. GRON. Item Med. pr. tert. Polit. Vind. sec. 4 Burm. & Edd. sec. xv. aliaeque, i. e. & *ne*: ut alibi. V. ad Aug. C. 51. Et *ne enumerem*: ut in MSS.

³ Contrectatis.] *Contractatis* S. GRON. Sic quoque Vindob. pr. ut alibi variatur creberrime. Tum *Helio* Vind. sec. *Lamine* Vindob. pr. *Λαμίας* *Λαμίας* *Λαμιαίων* Xiphil. p. 746. unde pueriliter Pitiscus format *Lamium*: sicut in MS. Cap. 10. Quasi *Λαμίας* esset a *Λάμια* & non a *Λαμίας*. & Vind. sec. adduxit Vindob. pr. cum aliis & Edd. Rom.

bus, Domitiam Longinam, Aelio Lamiae nuptam, etiam in matrimonium abduxit: atque uno die super xx. ¹ officia urbana, aut peregrina, distribuit: mirari se Vespasiano dictitante, *quod successorem non & sibi mitteret.*

11. Expeditionem quoque ² in Galliam, Germaniasque, neque necessariam, & dissuadentibus paternis amicis inchoavit; tantum ut fratri se & ³ operibus, & dignatione, adaequaret. Ob haec correptus, quo magis ⁴ & aetatis & conditionis admoneretur, habitabat cum patre ⁵ una, sellamque ejus ac fratris, quoties prodirent, letitica sequebatur: ac triumphum utriusque Judaicum equo albo comitatus est. ⁶ In sex Consulatus, non nisi unum ordinarium gessit; eumque,

¹ *Officia, urbana aut p.*] Sic in Mediceis, Polit. Vind. sec. Copef. Exc. Cuj. Voss. non urb. off. Ad haec aut est MSS. Burm. & meis omnibus, item Non. & Edd Rom. Scriv. Gron. &c. atque forsan Memm. Corf. & Edd. Mediol. Ven. &c. usque ad Casaub. & recentiores dictante Med. pr. tert. Vind. sec. Cop. Edd. sec. xv. Bon. & aliae.

² *In Galliam.*] ne in Gallia S. GRON. Dein Germanicumque Vindob. sec. in quo & Periz. rursus incobavit.

³ *Operibus*] *Opibus* S. GRON. Item Politian. & Voss. Mox indignatione sine & Polit. & Medic. tert. a dign. Med. pr. a m. pr. Dein ob hoc Vind. uterque, Non. Torrent. correctus Vind. pr. alique cum Edd. Vett. apud Burm.

⁴ *Et aetatis.*] Sic edidi auctoribus MSS. meis, Pulm. & Edd. primis. Vulgo deest &.

⁵ *Una.*] Unam S. GRON. sellam minus bene Lipsius intelligebat vulgarem. De Curuli agit Suetonius, diversa tamen ab aliorum magistratuum sella. Videntur enim una in sella sedisse Vespasianus ac

Titus: qualem invenit Claudius. Adi ad Aug. C. 53. Scheff. L. 11. de R. Veh. C. 5. prodiret Periz. Vind. sec. Cort. Edd. Rom. est non compareret in Vind. pr.

⁶ *In sex Cons.*] *Quis ex c. S.* GRON. *Qui sex* etiam Polit. & Voss. non male Burm. conjecit *quin e sex.* Ordinarium illum unum, quem meminit auctor quoque C. 3. consularum vivo patre egit A. U. DCCCXXVI. cum M. Valerio Messalino, cujus nomen, omisso Domitiano, solum ponit ad eum annum designandum Frontin. de Aquae duct. p. 186. Ed. Pol. ubi vide. Eoque pertinet Inscriptio apud Fabrettum p. 485. & nummi apud Mediob. p. 128. 129. Sed Inscriptionem Gruteri p. 314. N. 3. ex Jacobonio de G. Caesia p. 297. huc male trahit Almelovenius, nec non aliam ineditam Cuperus in praefat Almelov. pag. 34. & in Gordianis p. 57. V. & Gud. p. 75. 3. Nam cum ibi *Imp.* legatur & *Augustus*: nec possit ita dici vivo patre, & *Messalinus*, non *M* sed *C.* vocetur, patet, satis ad seriorum annum, de quo Cap. 3. videbi-

que, cedente, & subfragante fratre. Simulavit & ipse mire modestiam: inprimisque poeticae studium, tam insuetum antea sibi, quam postea spreum, & abjectum: recitavitque etiam publice. Nec tamen eo ¹ secius, quum Vologaesius, Parthorum rex, auxilia adversus Alanos, ducemque alterum ex Vespasiani liberis, depoposcisset, omni ope contendit, ut ipse potissimum mitteretur. Et quia discussa res est, alios Orientis reges, ut idem postularent, donis ac pollicitationibus sollicitare tentavit. Patre defuncto, diu cunctatus, an duplum ² donativum militi obferret, numquam jactare dubitavit, *relictum se* ³ *participem Imperii, sed fraudem testamento adhibitam.* Neque cessavit ex eo insidias strue-

debimus, eas Inscriptiones esse relegandas. *ac suffr.* Med. pr. tert. Cop. Periz. & ipse defunt Vindob. sec. Cort. Ac sane supervacuum est ipse; non vero &, uti putabat Ernestius, corrigens *inde* sc. ex correptione, seu castigatione paterna. Exciditne verbum, ac legendum, & *prae se tulit*? Confer Aug. C. 28. Cal. 14. Vit. C. 2. Vesp. C. 12.

¹ *Secius.*] *Setius* S. GRON. Per etiam in Mediceis. Statim scripsi *Vologaesius*: ut supra in Ner. C. ult. Vesp. C. 6. ex Medic. pr. tert. Hulf.

² *Donativum militi donaret.*] MSS. Memm. Medicei tres, Polit. Vind. uterque, Cort. Torrent. cum quatuor Codd. Burmanni, & Edd. Casaub. aliisque dant *offerret*. Verissime. Nusquam Suetonius dicit *donare quid alicui*: sed *aliquem quadam re*: ut *donis, muneribus donare*, Aug. C. 8. Tib. C. 6. & similia. *Obferre* vero hac in re cum ceteris frequenter adhibet. V. Indic. Nulla etiam est elegantia aut lepos in locutione *donativum donare*. alterum igitur merito placuit etiam Lipsio Torr. Scriverio.

³ *Participem Imperii.*] Sic primus pro *principem* emendavit ex conjectura (immo ex MSS.) Turnebus Lib. v. Advers. Cap. 10. Postea in priscis libris F. Ursini, Salmas. Corfendoncensi, Alvari Nonii, aliisque haec lectio fuit inventa. GRAEV. Et confirmata a Mediceis, Polit. Vind. sec. Cort. Voss. Cop. Periz. & post Romanas Edd. jam a Pulm. Torrent. &c. recepta. Frustra *to principem* a Clar. Ernestio defendi opinor. Contendebat, se jure & ex patris testamento, non bonitate & concessione fraterna, imperii participem esse. Ineptissimus fuisset Domitianus, & se deridendum omnibus prae buisset, si jactasset, se relictum imperio principem (ut tunc legendum foret cum Burmanno) testamento patris, qui Titum, non ipsum, Tribunitiae potestatis & Proconsularis Imperii participem, adeoque successorem ad mortem usque habuerat. Nec defendi potest imperii, quia & dicitur *princeps consilii*: sunt enim haec diversissima.

struere fratri ¹ clam palamque: quoad correptum gravi valetudine, prius quam plane ² efflaret animam, pro mortuo deferri iussit: defunctumque nullo, praeterquam consecrationis, honore dignatus, saepe etiam carpsit obliquis orationibus, & edictis.

III. ³ Inter initia principatus, quotidie secretum sibi ⁴ horarum sumere solebat: nec quidquam amplius, quam muscas captare, ac stilo praecacuto configere: ut cuidam interroganti, *essetne quis intus cum Caesare*, non absurde responsum sit a Vibio Crispo, *ne musca*
quis-

¹ *Clam, palam.*] Ita MS. S. vulgo *palamque*. GRON. Adde Medic. pr. sec. Exc. Cuj. Voss. ut *ultero, citro* saepe & similia. Sed & *palam* Medic. tert. Polit. *clam palamque* in Caes. C. 80. quare *que* restitui cum Burmanno, quod deleverat Graevius quoque. quod Vindob. pr.

² *Efflaret.*] *Afflaret* S. GRON. Mox vitiose etiam Vind. sec. a m. pr. *deferri* & Medic. tert. habet *hon. dignitatis sacrae etiam*. Vind. sec. Cort. *dignatus est*.

³ *Inter initia.*] *Vitia* S. GRON. Sic etiam Petav. Reg. Med. pr. tert. sed vide Casaub. qui tangere videtur Lipsium ad Plinii Paneg. C. 48. De vitiis ejus demum Cap. 10. agit. Adde & finem hujus Capituli. Supra in Tib. C. 26. *Civilem admodum inter initia egit*. infr. C. 9. *inter initia*. Flor. L. III. C. 19. *inter initia urbis*. Justin. L. XI, 2, 4. *inter initia multas gentes compescuit*. L. XXI, 1, 3. *inter initia regni avunculos fratrum tollere gestiebat*. Conf. Drakenb. ad Liv. Epit. 79. *quum obprimi inter initia potuissent* &c.

⁴ *Horarium sumere.*] Isaacus Vossius *ὁ πᾶν* in notis ad Catullum putat, legendum esse *lararium*. Lararium autem erat sacrarium, in quo lares colebantur, Capitolinus

in vita M. Aurelii: *Tantum honoris magistris suis detulit, ut imagines eorum aureas in Larario haberet, ac sepulchra eorum additis hostiis & floribus semper ornaret*. Sed *lararium sumere* non est Latinum loquendi genus. Cum optimi libri MSS. inter quos Salmas. & Pall. legant *horarum*, veram esse censeo magni Casauboni conjecturam, qui numeros hic excidisse putat, & scripsisse Suetonium *secretum horarum* III. aut si vulgatum retinemus, *secretum horarium* est secretum unius horae, non plurium horarum, ut sentit Torrentius: sic *horarium spatium* in Ner. 37. *Mori jussis non amplius quam horarium spatium dedit*, est unius horae. Aliud est *hora matutina, vespertina*, quod est tempus matutinum, vespertinum, ut *hora verna* pro tempore verno. Sed cum *horaria* dicitur res aliqua, non potest aliter Latine loquentibus intelligi, quam res unius horae. GRAEV. *Horarum sumere* S. GRON. In Mediceis, Viterb. Reg. Pith. Polit. Copes. Cort. legitur etiam *horarum*, i. e. paucarum aliquot horarum: ut in MSS. O. citati per Graevium loci, Ner. C. 37. *horarum spatium* ubi vide. Dein *intro* Vindob. pr. *muscam* Memm. Polit.

quidem. Deinde ¹ uxorem Domitiam, ex qua
² in secundo suo Consulatu filium tulerat, altero-
 roque

¹ *Uxorem Domit.*] Ita quum Casaubonus edidisset, nihil notante Salmasio, collegi in MS. eum sic quoque reperisse, non ut vulgo *uxorem suam Domitiam*. Hinc medium deleui: & viderint, unde sit interpositum. GRON. Copes. *Uxorem Domitiam*, ut etiam Casaubonius edidit. GRAEV. Licet saepissime pronomen addat Suetonius, ut videre est ad Aug. C. 2. Galb. C. 21. hic tamen cum Casaub. Gron. aliisque illud deleui; quia Casaubonus sine dubio non invenit in optimis Codd. certe non in Memmiano: sicut neque exstat in ullo Mediceorum, Polit. aliquot Burm. & statim *sua* sequitur, quod tamen itidem, ut parum elegans, delendum putat Ernest. Sed cur hic magis, quam Vespas. C. 24. *Consulatu suo* nono. & alibi.

² *In secundo suo consulatu filium tulerat, alteroque anno consalutaverat ut Augustam, eandem Paridis,*] Locus hic est contaminatissimus. Consulatu secundo, quem gessit Caesar cum Valerio Messalino anno Christi 73. patre superstite, quomodo potuit filium tollere, cum is natus sit post mortem Titi, ut constat ex epigrammate III. Lib. VI. Martialis:

Nascere Dardanio promissum nomen Iulo:

Vera Deum soboles, nascere, magne puer.

Cui pater aeternas post secula tradat habenas:

Quique regas orbem cum seniore senex.

Numeris credo notatum fuisse annum a Suetonio, qui sunt vitiosi scribarum culpa, scribendumque VIII. *suo Consulatu*. Sequentia quoque non sunt integra: *alteroque anno consalutaverat ut Augustam*. Altero anno a secundo Consulatu nondum erat Augustus, quomodo igitur poterat uxorem Augustam sa-

lutare, cum tantum Caesar esset? Viri doctissimi Rupertus in Ep. 48. ad Reinesium, & Cl. Pagius existimant, haec intelligenda esse de secundo Consulatu ordinario, nulla ratione habita hoc loco Consulatum suffectorum. Sed non est credibile, cum inferius Tranquillus commemoret consulatum XVII. Cap. 14. qui commemorari non poterat, nisi ordinariis suffectos accenseat, hic tantum ordinarios numerari. Fores ad veram hujus loci lectionem nobis pandunt veteres codices. Salmasianus praestantissimus omnium: *alteroque anno Consulatu filiam, Augustam eandem*. Ad oram adscriptum erat, *deest aliquid*. In alio vetusto codice legitur; *alteroque anno consulatus filiam*. Scribendum forte: *alteroque anno ab hoc Consulatu filiam: Augustam eandem Paridis histrionis amore deperditam repudiavit*. Eandem Domitiam, altero ab hoc Consulatu anno, quo filiam ex ea tulerat, ex qua ante VIII. suo Consulatu filium susceperat, & cum jam Augusta esset, repudiavit. *Discidii* pro *diffidii* asserit quoque Salmasianus. GRAEV. *Alteroque anno consulatu filium Augustam eandem*. Ita v. & ad oram, *deest aliquid*. GRON. Recte quidem refellit Graevius Rupertum & Pagium, qui *secundum consulatum* sumunt de secundo ordinario, per Domitianum gesto A. DCCXXXIII. quum primum ordinarium gesserit A. DCCCXXVI. de quo Cap. 2. Fateor, non omnino sine exemplo videri, ut idem consulatus nunc adpelletur majore, nunc minore numero, suffectis scilicet vel simul numeratis, vel omissis. Et ne longe quaeramus, forsan exemplum habemus in ipso Domitiano. Apud Ampl. G. Cuperum in Gordianis III. p. 57. & Epist. praefixa Fastis Almelo. p. 34. N. 12. exstant inter alia:

roque anno consalutaverat ut Augustam, eam-
dem,

KAL. MART. FL. DOMITIANO
AVG. III. ET. C. VALE-
RIO. MESSAL
LINO. COS.

Haerens hic Cuperus putat, hanc inscriptionem esse referendam ad Consulatam Domitiani secundum; &, quia tunc nequaquam erat Augustus, corrigendum censet AVG. F. II. sive *Augusti Filio*, II. Acute quidem, sed falso tamen. Nam eum gessit cum *M. Messallino*, non *Cajo*. ut supra monui. De tertio Consulatu ordinario, sed octavo, si suffectos adnumeret, gesto, cum post Titi mortem jam ipse erat Augustus A. DCCCXXXV. esse fumen- dam Inscriptionem, patet ex alia apud Jacob. de G. Caesia p. 297. & Gruterum p. CCCXIV. N. 3.

III ID. OCT
IMP. CAES. FLAVIO. DOMI-
TIANO. VIII
ET. C. VALERIO. MES-
SALINO. COS.

Nam male Emin. Norisius in Epist. Consulari p. 429. T. XI. Thes. Graev. & Almelovenius in Fastis p. 125. Ed. sec. existimant, & hic erratum esse in numero, ac scribendam II. Verum hic idem argumentum valet de *Cajo*, non *Marco*. Adhaec tunc Domitianus nequaquam erat prae- nomine *Imp.* sive Augustus, immo ne *Imperator* quidem, parta victo- ria. Atque huc referendum vide- tur, quod in Fastis Cassiodori & Oxon. Coss. dicuntur, sed male, A. DCCCXXXIII. *Domitianus & Mes- salinus*. Scio, meae opinioni vi- deri obstare Fastos & Inscriptio- nes, quibus Domitianus Cos. VIII. dicitur, non cum *Messallino*, sed cum *T. Flavio Sabino*, patrueli suo, ac Juliae marito: ut apud Grut. pag. 681. Fabretum ad Col. Traj. p. 209. & melius apud Jacob. de G. Caesia p. 297. Gudium pag. 97. 4. Neque enim *Messalinus* dici

potest fuisse suffectus: sed ut or- dinarius junctus Imperatori: uti in- dicio est Octobris mensis, praece- denti inscriptioni additus, cum jam magistratu abierant. Nam ultra Kal. Majas non gessit ordinarium Domi- tianus. V. Sueton. C. 13. & XIIII. Kal. Aug. alius jam suffectus legi- tur apud Gruterum p. MLXXXI. N. 2. Censeo igitur, Sabinum desi- gnatum quidem consulem cum Do- mitiano VIII. & Fastis adscriptum fuisse; sed eo ante initum consu- latum occiso, C. Messalinum, ut ordinarium Cos. ex Domitiani vo- luntate, processisse; atque hinc nunc Sabinum, nunc Messalinum, Domitiani VIII. Consulis collegam esse dictum. Similes Fastorum tur- bas vide ad Oth. C. 2. Huic suspicio- ni materiam mihi praebuit auctor Cap. 10. *Occidit Flavium Sabinum, alterum e patruelibus, quod eum co- mitiorum consularium die destinatum perperam praeco non consulem ad po- pulum, sed imperatorem pronuncias- set.* Alia exempla numorum & In- scriptionum, quibus ordinarii Im- peratorum consulatus, omissis *suf- fectis*, recensentur, vide apud Ru- pertum ad Reines. p. 448. Pagium Dissert. Hypat. C. 6. p. 63. &c. & in Crit. p. 72. Licet igitur concedam, in numis & lapidibus nonnumquam sic consulatus annos variari, hinc tamen non sequitur, eosdem au- ctores nunc hunc, nunc illum, nu- merum adhibuisse: unde non posset non summa confusio nasci. Sicut & Suetonius diserte XVII. Domitia- ni Consulatus enumerat; sed ex- acte ordinarios a reliquis distinguit. Ita Vespasiano, qui veteri consu- latui suffecto Imperator addidit o- cto ordinarios, tribuit *Consulatam* suam *nonum* C. 24. Confer C. 4. 8. & Cl. Ernest. in Exc. 29. Quare etiam Eminentissimi Norisii Ep. Conf. pag. 427. sententiae nequa- quam accedo de loco Statii L. IV. S. 1, 9. quae in mentem quoque venerat Gronovio in Diatr. C. 36.

dem, Paridis histrionis amore deperditam, repudiavit;

Statio *bis sextus* honor est ipse Consulatus, xii. fascibus insignis, non xii. Consulatus ordinarius: praecedit enim *bis octonis* accedit purpura *fastis*. Sed locus ille est corruptus. Adi Clar. Withov. Misc. Obs. Nov. Vol. i. p. 148. Haud magis tamen probare possum Graevii emendationem, aut expositionem. Optime quidem Graevius supponit, Domitiam octavo Domitiani consulatu, sive A. DCCCXXXV. peperisse *filium*; sed male credit, A. DCCCXXXVII. peperisse *filiam*. Cur enim Suetonius tunc ita scripsisset, & non potius *& consulatu decimo*? quando Consul fuit cum alio Sabino, de quo ad Cap. 6. dicam. vel, si *alterum* cepit pro *sequenti* anno; cur non *& nono consulatu*? A. DCCCXXXVI. quando Cos. fuit cum Q. Petilio Rufo, qui in Chron. Alexandr. Titus Rufus, & pejus in Ligoriana Inscriptione T. Virginus Rufus vocatur. Vide Noris. dicta dissert. p. 428. sicut ab octavo ad xiv. usque consulatus continuavit Domitianus. Ad haec si attendamus ad rerum ordinem, videtur brevis repudii calamitas prius incidisse Domitiae, & A. DCCCXXXV. vel certe sequenti, atque ante expeditionem in Catos Germanicam. Adi Xiphilin. p. 759. Nec tamen *altero* anno summi potest pro *sequenti*: ut capiunt illi, qui *secundum* consulatum ordinarium, sive *septimum* intelligunt. Is enim, ut dixi, gestus est A. DCCCXXXIII. ac sequenti anno post Idus Septembres demum imperium suscepit: quo non, sed A. DCCCXXXV. uxorem consalutavit Augustam: ut diserte nos docet Eusebius in Chronico. Videamus igitur jam MSSos. Lipsius e veteri libro etiam profert, *alteroque anno consulatus filiam*. In Mediceo quoque sec. a m. pr. & Exc. Cujac. Voss. est *alt. a. consulatus filium*, sicut in Memmiano, non *filiam*. Hinc & simul ex vulgari scriptura legen-

dum opinor hoc modo: *Deinde a. Domitiam, ex qua in secundo suo consulatu filiam tulerat, alteroque anno filium, ac consalutaverat Augustam, eandem &c.* In secundo consulatu, sive primo ordinario A. DCCCXXXVI. genuit filiam, cujus memoria interiit. Consule Drakenb. ad Sil. Ital. L. 111, 629. Sed *altero* anno, non ab eo consulatu; sed altero anno *Principatus* (de quo a capitis initio coepit agere auctor, & recte intelligit Cl. Ernesti, vel sic in tempore nati filii errans,) accepit filium, nempe A. DCCCXXXV. eodemque anno uxorem consalutavit Augustam, & Censor est factus. At infans ille brevi mortuus, & consecratus est, *Divusque Augusti filius* dictus. Patet clare ex Martiali, per Graevium citato, & numis consecrationis ejus multis. Inspice praeter alios Scheuchzer. in Miscell. Lips. Vol. ix. p. 221. Domitiamque non ante Titi mortem, neque primo Domitiani principatus anno, sive A. DCCCXXXIV. sed altero declaratam esse Augustam, docet, ut dixi, Eusebius. Sic omnia erunt dilucida. At si quis contendat, vocem *principatus* vel *imperii* haud subintelligendam, sed addendam fuisse, addat ille, per me licet. Verum & Cap. 9. *inter initia*. Nam *altero* anno suo pro sui imperii anno, ut legi posse opinatur Erud. Ernesti, scriptum a Suetonio, non credo. *Suus consulatus* saepe ab eo dicitur. Vide supra & in Aug. C. 100. *sexto suo consulatu*. Verbum autem *consalutare* in hac re frequenter adhibet Tranquillus. V. Aug. C. 58. Galb. C. 10. Oth. C. 6. Vitell. C. 8. Tit. C. 5. Ut sine dubio est delendum. *Eandem* per pleonasmum ob longiorem parenthesin additum optime defendunt J. F. Gronov. & Burmann. idemque & J. Gronov. &c. ad Aug. C. 67. Thallo a manu, quod &c. crura ei fregit.

diavit ; intraque breve tempus inpatiens ¹ disci-
dii , quasi efflagitante populo , reduxit. Circa
administrationem ² autem Imperii aliquamdiu se
varium praestitit , mixtura quoque ³ aequabili
vitiorum atque virtutum ; donec virtutes quo-
que in vitia deflexit : quantum conjectare li-
cet , super ingenii naturam , inopia rapax , me-
tu saevus.

IV. Spectacula ⁴ assidue magnifica , & sum-
tuosa edidit , non in Amphitheatro modo , ve-
rum & in Circo : ubi praeter sollemnes bi-
garum quadrigarumque cursus , proelium ⁵ etiam
duplex , equestre ac pedestre , commisit : ⁶ at in
Amphitheatro navale quoque. Nam venationes
gladiatoresque , & noctibus ad ⁷ lychnuchos : nec
viro.

¹ *Discidii.*] Ita MS. S. vulgo
diffidii. GRON. Neque aliter tres
Medicei : ut emendavit quoque Co-
ler. ad Tacit. L. XIV. Ann. C. 61.
Adi & ad Tib. C. 7. cum *Fulvia dis-*
sedit.

² *Autem.*] Ita MS. S. vulgo ab-
est. GRON. Agnoscunt etiam Me-
dicei , Vindob. sec. Cort. &c. cum
Edd. Scriv. Schild. Graev. Ern.

³ *Aequabili.*] Sic recte e Pulm.
Torrent. suisque MSS. & Edd.
Rom. Ven. pr. Steph. edidit Ca-
saub. cum seqq. praeter Pitiscum ,
qui exhibet *inaequabili* ; sed con-
tra MSS. O. *aequali* in Vind. Cort.
At respice ad Claud. C. 16. *quoque*
ante hanc vocem delevit Cl. Ernesti ,
quasi e duobus MSS. Torrentii. Du-
bito , an non Torrentius tantum re-
spexerit ad vocem *aequali*. Nihilo-
minus vitiosum *ro* quoque hic et-
iam suspicor , praefereus aliorum
prope.

⁴ *Assidue magnifica.*] Ita MS. S.
vulgo *magnifica assidue*. GRON.
Memmiano accedunt Medic. pr.
tert. Polit. cum duobus Burm. non
Amph. Vind. pr. *etiam in C.* sec.

⁵ *Etiam duplex.*] Ita MS. S. vul-
go *duplex etiam*. GRON. Adde

Med. pr. tert. Polit. Vind. sec.

⁶ *At in Amphitheatro navale quo-*
que.] Legendum ex Sahnas. Cod.
& nonnullis editis , *at in theatro*
navale quoque. vulgo : *atque in am-*
phitheatro navale quoque. GRAEV.
At. Ita MS. S. vulgo *atque*. GRON.
Graevii calamus aberrasse puto ,
dum *theatro* exhibuit pro *amphith.*
in quo editum est proelium. V.
Comm. & ad Tit. C. 7. *at bene*
in Mediceis , Polit. Voss. aliisque.
ac Vind. Cort. duobus Burm. Edd.
sec. xv. & Ber. in ceteris *atque*.
Mox in Vind. pr. & Non. *venato-*
res.

⁷ *Lychnuchos.*] Sic quidem Memm.
Medicei , Polit. Copes. cum Egnatio ,
Ald. Steph. Pulm. Torrent. & aliis.
Sed duo Casaub. Vindob. uterque ,
Cort. tres Burm. & Edd. sec. xv.
aliaeque *lychnos*. Vide in Caes. C.
37. *elephantis lychnuchos gestanti-*
bus. ubi sic quoque in optimis li-
bris , cum certe elephantis *lychnos*
seu *λαμπάδας* gesserint , & eorum
proboscis *lychnuchus* fuerit. Sicut
omnis homo vel instrumenta quae-
vis , lychnum gerentia , vel extol-
lentia , sunt *lychnuchi*. Adi ad Lu-
cret. L. 11. vs. 24. & Giphani in
Ind.

virorum modo pugnas, sed & feminarum. Præterea Quæstoriiis muneribus, quæ olim ommissa¹ revocaverat, ita semper interfuit, ut populo potestatem faceret, bina paria e suo ludo postulandi, ² eaque novissima aulico adparatu induceret. Ac per omne gladiatorum spectaculum ante pedes ³ ei stabat puerulus coccinatus, ⁴ parvo portentosoque capite, cum quo plurimum fabulabatur, nonnumquam serio. Auditus est certe, dum ex eo quaerit, ⁵ *ecquid sciret*, ⁶ *cur sibi visum esset, ordinatione proxima Aegypto præficere*

Ind. Xiphil. pag. 763. qui tamen *καταχρησικῶς* forsan & pro ipsis lychnis sunt usurpati: ut censet Ill. Spanhem. in Diff. iv. de præst. Num. p. 170.

¹ *Revocaverat.*] Cod. Salm. *revocarent.* Lege *revocarat.* GRAEV. Qui sic edidit, nullo Cod. suffragante. *ex s. l.* Vind. sec. Caret præpositione Cuj.

² *Eaque nov.*] Sic edidi cum Voss. nam & Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. Cort. Copes. habent *ea*, *quæ*; vel *ea*, *que*. vulgo *quæ*. Tum novissimo Med. pr. *introduceret* sec.

³ *Ei stabat.*] Ita MS. S. vulgo *ejus*. GRON. Nec aliter Medic. pr. sec. & Exc. Cuj. ac Voss. V. Burm. qui ad Tib. C. 7. scribit, *ei* hic quoque esse in Copesiano. Adi & me ad Ner. C. 1. Cic. v. Verr. 49. *mihi ad pedes misera jacuit.* Gladiatorum, non gladiatorium, spectaculum dixit auctor etiam in Tito C. 9.

⁴ *Parvo portentosoque.*] Praetuli hunc ordinem e Memm. Medic. pr. sec. Vind. utroque, Cort. & 4 aliis cum Edd. Steph. & Casaub. Sic apud Caes. L. iv. B. G. C. 2. *pecora parva atque deformia*; ubi vide. In aliis *port.* *parvoque*; unde conjecit Cl. Ernesti *pravoque*. Sed hoc per se minus est, quam *portentoso*, & nimis generale: ac rectius possit explicari *distortum*, *incurvum*, quam quod fingit vir eximius *acutum*; quali Homerus ait fuisse Therstem,

Φοξὸν κεφαλὴν, quodque aptius in *portentosum* conveniret: uti τὴς Φοξὸς Clemens l. per ipsum citato L. 111. Paed. C. 4. p. 271. Ed. Potteri. vocat *σίκινας τέργλας*. Ceterum *portentoso* est in Vind. sec. Cort. Periz. Edd. sec. xv. & plerisque vett. præter Ald. Steph. Pulm. &c. uti in MSS. aliquot Epit. Liv. xviii. *serpentem portentosæ magnitudinis*: ubi vide. Plin. L. xiv. C. 22. *libido portentosa, ac jucundum nefas*. Sic optima membranae; at iv. juniores *portentosa*. Appul. L. ix. p. 205. *portentosi cruoris maculas*. Ibi in MSS. iv. & Edd. Junt. post. Elm. Scriv. inveni *portentosi*. Atque in glossis aequè recensetur *portentuosus*, ac *portentosus*. Mihi tamen videtur librariorum inferioris ævi esse erratum, saltem hic non admittendum. Adi ad Tib. C. 43. Dein *fabulatur* Edd. Mediol. pr. Sab. Cald.

⁵ *Ecquid.*] *Et quid* S. GRON. Item Med. sec. Vind. uterque, & aliorum cum Edd. sec. xv. præter Romanam sec. pluribusque de more. Sed in Med. pr. tert. Polit. Cort. & qui. Forfan pro *ecquis*.

⁶ *Cur sibi.*] Sic bene Turneb. L. xxi. Advers. C. 16. cum Pulm. Torrent. & seqq. ut est in Memm. Corsend. Medic. tert. Polit. Vind. sec. in marg. & *cur* Cort. qui s. Voss. nec male. *quid* Medic. pr. sec. Vind. uterque cum 2 Burm. & Edd.

ficere ¹ *Maecium Rufum*. Edidit navales pugnas
paene justarum classium, effosso & circumstru-
cto juxta Tiberim lacu: atque inter maximos
imbres ² perspectavit. Fecit & ludos saecula-
res; ³ computata ratione temporum ab anno,
non

Edd. Rom. Steph. quod arrisit Mar-
cilio pro cur. In ceteris & quid.
praeficeret Medic. pr. sec. Vind. pr.
& Edd. Mediol. pr. Venetis. For-
san est pars residua litterae *M.* sive
Marcum, ut ille vocabatur.

¹ *Metium Rufum*.] Medic. pr.
tert. *Mettium*. Voss. *Tetium*. Vind.
sec. *Mertium*. Cort. *Mestium*. Edd.
Rom. *Ethium*. Omnes corrupte.
Scribendum est *Maecium*: ut e-
vincunt Vespasiani & Domitiani
numi: & Cap. 20. diserte habet
Memmianus: an tamen illic be-
ne, suo loco videbimus. Con-
sule J. Perizon. in Epist. ad Morel-
lurn de numm. Conf. p. 278. Ad
hanc gentem & familiam pertinet
Cos. A. CMLXXVIII. *M. Maecius*
Rufus, apud Gruterum, Gudium &
Spon. T. 1. Itin. p. 343. Ed. Amst.
pro quo tamen in Fastis & Inscript.
aliis ponitur *Fuscus* II. vel *Pris-*
cus. Certe illis aequae, ac Maecio
Ruso, collega datur *Dexter*. Nequa-
quam tamen pro *Ruso* scribendum
est *Fuscus*: ut putabat Almelovenius.
Adi eum, & P. Relandum in Fast.
Mox *instar classium* Vindob. pr. in
thermis ex Tit. C. 7. pro *inter ma-*
ximos ridicule exhibent quoque Edd.
Mediol. pr. Cald. contra MSS. ple-
rosque. V. Beroald. Xiphil. p. 762.
763.

² *Perspectavit*.] Sive ad finem
usque spectare perseveravit: uti le-
gendum recte conjecit, ediditque Tor-
rentius ex Aug. C. 98. quod occu-
patum jam erat a R. Steph. e Cod.
Memmiano: & bene secuti sunt Ca-
saub. Gron. alique. Confirmant
MSS. Urs. Polit. Vind. sec. Cort.
In reliquis *prosp.* Adi me ad Lu-
can. L. VII, 699.

Perspexisse nefas, spumantes
caede catervas?

uti nunc malo cum aliis distingue-
re. Alio sensu *perspicere* itidem in
prospicere abierat in Tib. C. 57. u-
bi vide.

³ *Computata ratione temporum ab*
anno.] Salmas. Cod. *ad annum*.
Hos ludos saeculares exhibuit Do-
mitianus anno 14. sui consulatus,
cum ejus collega esset L. Minutius
Rufus, testantibus pluribus numis
antiquis, & Censorino de die na-
tali Cap. 17. ex emendatione vi-
rorum doctorum. vulgo enim ma-
le legebatur, Consulatu XVI. hos lu-
dos fuisse celebratos. Fuit is an-
nus U. C. secundum Censorinum
841. Augustus vero ludos saeculares
celebravit A. U. C. 737. ut inter-
cesserint anni centum & quatuor.
Deerant quidem justo saeculo sex
anni: singulis enim centum decem
annis hi ludi instaurabantur, au-
ctore Horatio in carmine saeculari,
& commentariis xv-virorum, nec
non edictis Augusti: Domitianus
tamen magis ingenio suo obse-
quens & libidini hos saeculares lu-
dos edendi, quam accuratum cal-
culum Chronologorum observans,
quia centesimum annum excefferat
intervallum illud temporis, quo Au-
gustus eos celebraverat, ad illum
Augusti annum temporum rationem
computavit. Inter ludos vero quos
Claudius ediderat & hos a Domi-
tiano datos, interjecti erant anni
quadraginta. GRAEV. *Ad annum*
S. GRON. Et sic Medic. tert. Po-
lit. Et placet: retro scil. nume-
rando. *proximo* Edd. sec. xv. ex-
ceptis Romanis, & aliae; Dein
quo exfulat ab Edd. Gryph. &
aliis *Aug. olim* Vindob. pr. Tum
corrupt Cort. & *Capit. I.* male
Medic. tert.

non quo Claudius proxime, sed quo olim Augustus ediderat. In his Circensium die, quo facilius centum missus peragerentur, singulos a septenis spatiis ad quina corripuit. Instituit & quinquennale certamen, Capitolino Jovi triplex, & musicum, equestre, gymnium, & aliquan-

1 *Musium.*] Quo auctor nunc etiam includit, ut monuerunt Interpretes, Poësin: nam etiam carminibus ibi decertabant Poëtae; sicuti in hoc agone Capitolino victus est Papinius Statius, non committens Thebaida, ut plerique viri docti, & in his summi Scaliger atque Gronovius Diatr. Stat. C. 58. male censent. Nam docet Statius, causam jacturae fuisse nimiam curam, & occupationem, qua totus erat in elaboranda Thebaide, & hinc non bene se praeparaverat, ut oportuerat, ad agona Capitolinum, nec satis temporis impendebat elucubrando carmini Jovis & Domitiani cum effigie Jovis, Junonis, & Minervae praesidentis, destinato: uti post Domitium Calderinum aliosque docuit hic Casaubonus, & ad Statium Barthius, ac denique Cl. H. Marklandus, primam ejus explicationis palmam sibi vindicans, ad Epiced. parentis Lib. v. Silv. C. 3. vs. 231. qui locus post plurimas conjecturas adhuc est corruptus:

*Nam quod me mixta quercus non
pressit oliva,*

*Et fugit speratus honos, cum
dulce parentis*

*Invida Tarpeji caneret re nostra
magistro*

Thebais. Urgebat priscorum exordia vatum.

In MSS. Voss. D'Orvill. & Ed. Rom. A. 1475. pro cum legitur qua: pro caneret mirifice in D'Orvill. raperes. in Voss. canes supra scripto circinnulo: pro urgebant in Salesb. Cod. urgebat. Hinc pato legendos esse

eos versus hoc modo & egregio sensu:

*Et fugit speratus honos: quae
luce parentis*

*Invida Tarpeji rupes: Te nostra
magistro*

Thebais urgebat priscorum exordia vatum.

Quod coronatus non sum, nec victor fui eo die, quo Jupiter Capitolinus mihi fuit invidus, in causa fuit Thebais mea, quae sub tuo magisterio cum maxime a me elaborabatur, & insistebat vestigiis & orsis poetarum veterum: unde, dum totus eram in ejus cogitationibus, non digne, nec satis me adplicui laudibus, quas debebam, canendis. *Rupem* autem *parentis Tarpeji* vocat Capitolium poetarum more. Propert, L. 1, v, 17. Tarpejusque pater *nuda* de rupe *tonabat*. Hanc *invidam* dicit: quia agon ille in ipso Capitolio celebrabatur. Hinc de eodem casu ad uxorem, L. 111. Silv. C. 5. vs. 32. ait *Tu, quum Capitolia nostrae*

Inficiata tyrae, saevum ingratumque dolebas

Mecum victa Jovem.

Eoque & pertinere censeo vs. 15. L. 1. Achill. ad Domitianum

Cui geminae florent vatumque ducumque

Certatim laurus (olim dolet aliter a vinci)

V. Comment. & Heins. T. 11. Epist. Syll. p. 691. Ceterum *luce* pro *dulce* esse reponendum, viderat quasi per transfennam aliquando Gronovius, variis modis haec restituere conatus.

quanto ¹ plurium, quam nunc est, ² coronarum. ³ Certabant enim & prosa oratione Graece, Latineque: ac praeter citharoedos chorocitharistae quoque, & psilocitharistae. In stadio vero cursu etiam ⁴ virgines. Certamini praesedit

¹ *Plurium.*] *Plurimum* S. sed correctum est *plurium*. GRON. *Aliquantum* Medic. sec. Urs. Cuj. quomodo alibi etiam peccatur. Adi Drak. ad Liv. L. 11, 39. xxiv, 40. in Aug. C. 35. *aliquanto pluribus*. Cic. Verr. 1, 54. *aliquanto plus cogitasset*. Estque medium inter paulo & multo plus. V. Cic. pro Quint. C. 12. Ernest. ad Jul. C. 86.

² *Coronatorum.*] Ita MS. S. quum Casaubonus ederet *coronarum* sequutus Torrentium. GRON. Ex Ner. C. 22. *coronarum* etiam est in Urs. Vind. sec. Cort. Edd. Steph. Bas. tert. Schild. Pit. aliorumque. Placet itaque unice *certamen plurium coronarum*. In altera *coronatorum* lectione vix quidquam boni sensus est, iudice Dukero.

³ *Certabant etiam.*] Enim S. GRON. Et sic Medicei tres, Polit. Vind. sec. Cort. & tres Burm. quod cum eodem Dukero malim, eo-que τὸ *coronarum* firmatur. *certabatur* Periz. Harl. & Edd. sec. xv. aliaeque, vitiose. Mox *psilocitharistae* est in MSS. meis omnibus, nisi quod in uno & altero corrupte *phil* vel *psid*. Errant qui *psillocith*. legunt. *Citharoedus* est, qui cithara ludens simul canit voce, sive psallit & cantat: ut Tit. C. 3. *psilocitharista*, qui sine voce sola citharae fila pulsat. Adi Comment. Cas. & V. D. ad Poll. L. iv. §. 66. τῶν ψιλῶν κιθαρῆων ὄργανον.

⁴ *Virgines. Certamini.*] MSS. plerique & Edd. Vett. *virginis cert.* quod nihil est, nisi *virique* vel simile quid addatur: quare Politianus adscripsit, *an τῆς Κόρης?* Proserpinam intelligit, ut puto. Sed diserte ait Xiphilin. p. 762. καὶ παρ' ἑσέως τῆς θεομικτῆς ὑγωνίσασθαι, in

eodem quinquennali agone Capitolino: unde Turn. L. v. Advers. C. 10. correxit *virginum cert.* quod, in nullo codice repertum, in textum recepere Pulm. Torrent. Scriv. Gron. Graev. Verum optime Lipsius emendavit ad Tacit. L. xiv. Ann. C. 21. *Virgines. Cert.* uti edidit Casaubonus, Schild. & alii: nihilque variationis ad marginem notavit Salmasius, certo indicio, sic etiam in Memmiano exstare: eamque unice veram lectionem confirmant Vind. sec. & forsan alii. scil. *certabant*, quod praecessit. Neque soli virginum certamini, sed ceterorum, qui praecedunt, ac toti praesedit Imp. Plura vide apud Cel. Ernesti. Ecce etiam Cl. Dukeri in Epistola ad me data iudicium. Non possum probare scripturam vulgatam virginis, nec distinctionem & conjecturam Burmanni. Plures virgines cursu certasse etiam alii tradunt, nec Burm. negat. Quod ergo plurium certamen fuit, quomodo Virginis certamen dici possit, non intelligo. Deinde nulla ratio est, cur Domitianus soli certamini virginum eo habitu, quem memorat Suetonius, praesidere voluerit. Longe verosimilius est, quod Lipsius & alii putant, haec verba ad totum certamen referenda esse. Postrema nescio, cur Burm. vocem etiam, quae in omnibus libris post cursu est, loco moveat, & post virginis transferat. Non dubito, quin Suetonius hic praecipue ea memorare voluerit, quae in hoc agone nova & insolita erant, inter quae certamen cursus virginum erat. In Lipsii emendatione unius literulae & distinctione verborum, quae Torrentio quoque & Casaubono placuit, omnia plana sunt. Apud Graecos certamen cursus mulierum satis usitatum erat.

fedit crepidatus, purpureaque amictus toga
 1 Graecanica, capite gestans coronam auream
 cum effigie Jovis, ac Junonis, Minervaeque: ad-
 fidentibus Diali sacerdote, & collegio Flavialium
 pari habitu: nisi quod illorum coronis inerat &
 ipsius imago. Celebrabat & 2 in Albano quot-
 annis Quinquatria Minervae, cui collegium in-
 stituerat: ex quo sorte ducti 3 magisterio fun-
 geren.

Vide Pet. Fabr. II. Semestr. 10. Haec Cl. Duk. Et cum Lipsio Vin-
 dob. pr. Dein certamine Medic. tert. Polit. Cort. Hulf. quod exponi
 posset: dum certamen edebatur, certaminis tempore: ut ludis, le-
 stisernio, circensibus, diffensione & similia, ὅσα νόμις. Sed melius
 nihil mutabis. In Vitell. C. 4. prae-
 sident certamini Neroneo. Mox Vind.
 pr. purpureaque.

1 Germanica.] Legendum Grae-
 canica Octavius Ferrarius, vir di-
 festissimus, Lib. 11. de Re vestia-
 ria Cap. 11. Casaubono assentitur,
 & chlamydem fuisse contendit,
 non pallium; quia Suetonius de
 Nerone in re simili dixerit: In veste
 purpurea distinctaque stellis aureis
 chlamyde. Sane crepidae satis osten-
 dunt, legendum esse Graecanica.
 Composuit autem se Domitianus ad
 morem Agonothetarum in ludis sa-
 cris. ii enim veste utebantur pur-
 purea, & corona, ut ex Luciano,
 Dione, aliisque scriptoribus osten-
 dit P. Faber 1. Agonist. Cap. 19. qui
 & ibi hunc locum laudans Graeca-
 nica scribit. Vide & Turneb. Lib. v.
 Advers. C. 10. GRAEV. Grecanica,
 & mox Diale S. GRON. Sic exhi-
 bent Medicei, Polit. Vindob. sec.
 Cort. alique MSS. & Edd. apud
 Burm. verissime. Intelligo autem
 non pallium, vel Graecanicam, uti
 saepius occurrit, chlamydem, ut
 alii; sed cyclada, togam mulie-
 brem, rotundam & talarem, quam
 clare togis accenset Servius ad Vir-
 gil. Aen. 1, 282. Consulantur com-
 mentarii ad Calig. C. 52. Aliquan-

do sericatus & cycladatus, ac modo
 in crepidis &c. Mixtum itaque ve-
 stis genus erat ex toga Romana &
 pallio Graeco: unde nove quidem,
 sed eleganter togam Graecanicam
 vocat auctor, quae adeo offendere
 viros doctos & Cl. Ernest. in Exc.
 xxx. non debuerat. Germanica, quod
 in aliis est, probatum Nobil. Bi-
 mardo ad Muratorii Inscript T. 1,
 p. 16. ob triumphum Domitiani eo
 anno Germanicum. Germanicam,
 ut Mediol. pr. Cald. & plurimi e-
 didere, placuitque Marcilio eadem
 de causa, inveni in nullo Cod. nec
 est, quod metuant viri eruditi de
 duobus adjectivis, uni substantivo
 adjectis. De his dixi ad Ner. C.
 37. Singularem tamen adtentionem
 meretur varia admodum lectio Vin-
 dob. pr. vieta, i. e. mollis, ut pur-
 purea toga sit subjectum, vieta
 praedicatum. Ita vieta vestis Lu-
 cretio L. 111, 387. item Venus vie-
 ta in Priapeis. Vide de hac voce
 N. Heins. in Advers. L. 111. C. 8.
 & quos laudat. Dein assistentibus,
 & ipsius etiam im. Celebrat Vind.
 pr.

2 In Albano.] Non monte, ut
 inepte somniat Pitiscus; sed prae-
 dio, ad radices Albae sito. V. Ca-
 saub. & Ernest. ac Cap. 19.

3 Magisterio] Collegii hujus sa-
 cerdotalis. Nam inepte Gujerus de
 magistratibus urbanis somniavit. Nec
 rem bene egit Torrentius, qui po-
 tius adeatur ad Calig. C. 22. Magi-
 steria sacerdotii &c. Adde Cuper.
 L. iv. Obs. p. 27. &c. & Inscripti-
 ones.

gerentur; ¹ redderentque eximias venationes & scenicos ludos, superque oratorum ac poetarum certamina. Congiarium populo numorum trecentorum ter dedit: atque inter spectacula muneris, largissimum ² epulum. ³ Septimontiali sacro quidem, Senatui, equitique panariis, ple-

¹ *Redderentque.*] Gronovius & Graevius cum hic, tum ad Auctorem de Mortib. Persecut. Cap. 31. *redderent* praecipue tuerentur auctoritate Terentii Andr. III. 1, 19. *Quos mihi* ludos redderet? dubito, an haec loca apte componi possint. Suetonius voce *ludos* propria significatione, Terentius translata utitur: unde consequens est, aliud in Suetonio esse *ludos reddere*, aliud in Terentio. Praeterea, quum de spectaculis publicis loquuntur scriptores veteres, *edere ludos* est instar formulae. Nam hoc etiam in aliis quibusdam locum habet, ut *edere actionem, tabulas, testes*, & alia, in quibus *edere* & *reddere* non possunt permutari. Postremo non absurde suspicari licet, in hoc loco Suetonii ultimam literam vocis praecedentis *fungerentur*, a librariis temere repetitum ad caput sequentis adhaesisse. In Terentio quidem non est locus huic suspicioni; sed Gujetus tamen ibi quoque legendum censet *ederet*. Bentlejus autem, cui, si quid mutandum esset, adsentiri malle, pro *mihi*, five *mi*, substituit *me*, quod in Plauto obvium est. In verbis Auct. de mort. Persec. *Quae promiserat*, redderet. *redderet* rectius puto referri ad propius *quae promiserat*, quam ad remotius *vicennalia*, quod vult Graevius. *Redderet, quae promiserat*, est redderet promissa: ut in Virgil. v. Aeneid. 386. *Reddi-que viro promissa jubeant*. DUKER. Accedo Torrent. Casaub. Duk. Ernest. in emendatione *redderent*, quod Schildius & alii edidere; sed O. MSS. invitis: nec juvat quod Gron. quem vide & L. IV. Obs. p. 220. docuerit ad Liv. L. III, C.

63. nonnumquam *reddi operas* dici, quod vulgarius *edi*, aut *reddere vocem, stridorem, spiritum*, & alia tam apud nostrum, quam alios, pro *dare, edere* sumantur. Formulas enim unicuique rei proprias diligenter servavit auctor. Dein *trecentorum* exhibui cum Memmiano & melioribus libris Torrentii, ac Medic. sec. tert. Vind. pr. Edd. Cas. Schild. aliisque, pro *trecentorum*. Singulis enim hominibus tot numos dedit. V. Tib. C. 46. ad Vepas. C. 19.

² *Epulum*] *Epopulum* S. GRON. Supra in *spect.* Medic. pr. *inter* hic non temporis significationem habere, sed loci, ut Torrentius monuit, patet clarissime e Xiphil. p. 760. D.

³ *Septim. s. q. die.*] *Die* abest a MS. S. ut ab omnibus omnino aliis MSS. sed totus locus ita videtur ex MSS. digerendus: *atque inter spectacula muneris largissimum epulum Septimontiali sacro; cum quidem Senatui &c.* GRON. E Gronovii distinctione & conjectura sequitur, hic tantum unam liberalitatem Domitiani referri: quod mihi secus videtur; nisi credi debet, largissimum epulum, & panaria ac iportellas cum obsonio eadem esse. Scriptura loci, mea sententia, bene constituta est a Torrentio & aliis. Nec displicet Torrentii *quondam* pro *quidem*. *Die* certe sine religione abjici potest. DUKER. *Die* eieci, a Sabellico intrusum, nec com parens in ullo MS. aut antiquiore editione. Sed Gronovii emendatio recedit etiam a vulgari periodorum Suetonii clausula. In Vindob. pr. *septimontialis*. in Exc. Polit. *s. sacro senatui quidem*, uti & Gujetus coniecit. Quare *sacro* etiam pro *sacro*.

¹ plebei sportellis cum opsonio distributis, initium vescendi primus fecit: dieque proximo, ² omne genus rerum, missilia sparsit: & quia pars major intra Popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorii ordinis pronunciavit.

v. Plurima & amplissima opera incendio absumpta restituit: in quibus & Capitolium, quod rursus arserat: sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini auctoris memoria. Novam autem excitavit aedem in Capitolio Custodi Jovi, & forum, quod nunc Nervae vocatur. Item Flaviae templum gentis, & stadium, & ³ odeum, & naumachiam; e cujus postea lapide maximus Circus, ⁴ deustis utrimque lateribus, exstructus est.

VI.

sacrorum ex Cod. Torrent. cum Casaubono aliisque recepi, conjectans tamen, a Suetonio relictum *S. sacro primoque die*; nam sequitur *dieque proximo*. Vidi dein, Cl. Ernestium conjecisse *primo quidem die*. Sed verisimilius est *tae que die*, in *quidem* abiisse, cum vox *die* in nullo libro restet.

¹ *Plebei.* | Sic Memm. Medicei, Vindob. pr. Voss. Hulf. Edd. Ven. pr. Steph. Cas. & aliae; non *plebeis*, vel *plebejis*. Adi ad Tib. C. 37.

² *Omne genus rerum missilia.*] Nescio, cur haec lectio confirmata a MSS. Pulm. Torrent. Cas. meisque & Edd. Vett. sollicitetur: quum in Tito Cap. 7. dixerit auctor quoque *quinque milia omne genus ferarum*. in Claud. C. 34. *de fabrorum atque id genus numero*. Gramm. C. 4. *atque alia hoc genus*. & sic passim Appulejo, *Boves & id genus pecua. herbis & id genus frivolis. ceteris omnibus id genus viris* &c. aliisque: de quibus, ne multa congeram, consule N. Heinf. ad Ovid. L. xiv. Met. 408, & ad finem Claudiani. Si quid mutandum malim abjicere

rerum cum Periz. Harl. & Edd. aliquot novitiis: uti tuto excludi posse putat Cel. Dukerus. *inter Med. pr. equestres* Edd. sec. xv. & aliae. Dein *quis* in MSS. & Edd. sec. xv. ac Burm. bene. vulgo *queis*. in Vind. pr. *quibus*.

³ *Odeum.*] *Odium* S. GRON. Ut in Claud. C. 42. *Musium*. ubi vide, & hic Beroald. Sed hic Medic. pr. tert. Polit. Vindob. uterque, Cort. duo Pulm. Hulf. & Edd. Rom. Mediol. pr. habent *exmetodium* vel *exmethodium*. in aliis MSS. & Edd. *methodium* vel *metodium*. De Odeis omnia sunt pervulgata. In litteris *ex meth* forsan latet id, ex quo Odeum fecerit, sive locus, quem in Odeum mutaverit. Sed & *Iseum* ac *Serapeum* addunt alii scriptores. Dein *ex cujus* Vind. sec.

⁴ *Deustis.*] Cort. & margo Vind. sec. *decisis*: quod avide amplectitur Cl. Ernesti in Exc. xxxi. pro dejectis per ipsum Trajanum, ut ab utraque parte Circi spatium larius promoveret. Sed vereor, ut umquam *decidere aedificii latera, muros* &c. aliquis dixerit pro *dejecere*, de-

VI. Expeditiones partim sponte suscepit, partim necessario. Sponte in ¹ Cattos; necessario unam in Sarmatas, legione cum Legato simul caesa: in Dacos duas, primam ² Oppio Sabino consulari obpresso, secundam Cornelio Fusco, praefecto cohortium praetorianarum, cui belli summam commiserat. ³ De Cattis Dacisque, post va-

destruere. Dein diserte ajunt Graeci, Circum fuisse corruptum, *διαφθαρτα πη*, incendio scil. Neroniano: quando non plane igni consumtus est, aut in ruinas sidit Circus, ut perperam fingunt quidam; sed incendio correptus, ut refert Tacit. L. xv. Ann. C. 38. ac nonnihil deformatus, mansit tamen usui idoneus: in dies vero, ut fit, majus vitium fecit: quare Trajanus illum e naumachiae lapide instauravit, & simul ampliorem fecit, apud Plinium in Paneg. C. 51. & Dion. p. 772. Saepe participium hoc a librariis corruptum est. Adi Drakenb. ad Liv. L. x. C. 4. *Teſta* semirutra, *vici per vastationem agrorum deusti.*

¹ *Cattos.*] *Cathos* & mox *Catis* S. GRON. *Catthos* Med. pr. tert. *Coatas* Vind. pr. *Carthos* Vind. sec. Cort. Polit. Dein *Cartis* Med. tert. *Carthis* Polit. Vindob. sec. *Cathis* Vind. pr. Vide alia in Edd. Pulm. Burm. Pro *Dacis* Eutropii MSS. & Jornandes habent *Gothos*: pro *Cattis* *Germanos* cum Eusebio Orosius ponit. in *Dacis* Edd. Rom.

² *Appio Sabino.*] Sic emendavit hunc locum Casaub. ex antiquis, Eutropio, & Fastis, cum ante legeretur *Oppio Sabino*. Sed vulgata tuetur celeberrimus Norisius in epistola Consulari (p. 431.) duabus rationibus: primo quia hic Suetonius scribat, in prima expeditione Oppium Sabinum Consularem oppressum esse, dein, quia apud Gruterum p. 446, 4. laudetur Hadriano imperante C. *Oppius Sabinus* Cos. sed suffectus, qui hujus Oppii Sabini a Dacis interfecti filius videri possit. Sed apud Suetonium in Sal-

masiano, & in aliis, quos consulit Casaubonus, legitur *Appio Sabino*, quod cum confirmet Eutropius, qui Suetonium solet describere, neutiquam repudianda est haec lectio, quam non ex ingenio, ac sola conjectura ductus, sed ex antiquis libris reposuit Casaubonus. Ceterum plerique existimant, Oppium Sabinum initio belli primi Dacici, & Cornelium Fuscum secundi initio periisse, sed perperam. Nam ex Martialis Lib. vi, 76. constat, post Fusci mortem suscepisse secundam expeditionem Domitianum. Itaque hoc significat Suetonius, Domitianum in Dacos profectum esse, primum Sabino, secundo Fusco interfectis, quae docenti Pagio ad annum Christi 88. credimus. GRAEV. *Appio* inveni modo in recentissimis Codd. Vindob. pr. Periz. Harl. & Edd. pp. In reliquis *Oppio*. quomodo, vel *Ulpus*, in MSS. Eutropii vocatur. Quare contra Pagium ad A. Domitiani iv. adsentior Norisio. At apud Jornandem de Reb. Get. C. 13. *Poppaeus Sabinus*, sed in Inscript. *T. Aurelius Sabinus*. Adi Cuper. in Epist. ad Almelov. Fastis praefixa N. 14. cum vulgo Fasti seq. anno consulem ponant *T. Aurelium Fulvum*. al. *Rufum*.

³ *De Cattis Dacisque.*] De utroque triumpho Statius Lib. i. Sylv. i.

*An te Palladiae talem, Germanice, nobis
Effinxere manus? qualis modo
frena tenentem
Rhenus, & attoniti vidit domus
ardua Daci.*

GRAEV.

¹ *Praef.*

varia proelia, duplicem triumphum egit. De Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit. Bellum civile motum a L. Antonio, superioris Germaniae Praefide, confecit absens, felicitate mira: quum ipsa dimicationis hora resolutus repente Rhenus transitoras ad Antonium copias Barbarorum inhibuisset. De qua victoria ¹ praefagiis prius, quam nunciis comperit. Siquidem ipso, quo dimicatum erat, die, statuatn ejus Romae insignis aquila circumplexa ² pennis, clangores laetissimos edidit: paulloque post, occisum Antonium, adeo vulgatum est, ut caput quoque ejus adportatum vidisse se, plerique contenderent.

VII. Multa etiam ³ in communi rerum usu novavit. Sportulas publicas sustulit, revocata ⁴ rectorum coenarum consuetudine. Duas, Cir-

¹ *Praef. prius.*] Sic Memm. Polit. Medic. tert. Vindob. sec. Cort. Hulf. Edd. Cas. aliaque. vulgo *prius praef.* Dein erat recepi cum eodem Casaub. ex Memm. Cop. Polit. Medic. pr. tert. Vind. sec. Cort. *dimicandum* Polit. Med. pr. tert. Cop.

² *Pennis.*] *Pinnis* S. GRON. De in ejus quoque MSS. multi & Edd. ante Scriv. cui favet Vind. sec. quoque adport. ejus Medicei, Polit. vidisse sepelirique Medic. pr. tert. indiscos sepelirique Polit.

³ *In communi rerum usu.*] Non sollicitarem hanc lectionem, nisi aliud suaderent optimi libri. Nam Medic. pr. tert. Polit. Vindob. sec. Cort. Cop. Hulf. & Edd. Rom. dant *in communes* (*communis* Edd.) *rerum usus.* in Vindob. pr. & Ed. Camp. *usus rerum.* Vind. sec. Cort. Periz. Ed. Rom. sec. *renovavit.* Forfan legendum erat simpliciter *in communes usus novavit.* Creberrime dicitur *facere, instituere quid in hos, illosve usus.* Adi Val. Flacc. 1, 780.

VII, 633. Luc. L. VI, 578. Flor. L. IV. C. 12. Heinsf. ad Ovid. v. Met. VI. 111. Burm. ad Nemes. Ecl. 11, 36. Nec aliter MSS. plerique & Edd. Vett. In Juven. S. x, 118. *Hos lignum stabat in usus.* Vulgo *hoc & ad usus.* Ultimum potest servari. Perinde enim est. V. Pric. ad Appul. L. v. p. 108. *Quem tibi non ad hos usus dederam:* ut in fine L. 11. *quem ad hos usus extuleram.* ubi male Heinsf. conjecit *ad hoc usus.* Manil. L. v, 644. & Bentr. ad VI. 545. item Comm. ad Val. Flacc. L. VI, 406. Perperam Edd. Schild. & al. notavit.

⁴ *Rectorum coenarum.*] Ita MS. S. vulgo *coen. rectorum.* GRON. Adde Mediceos, Polit. Vind. sec. Cop. Harl. *rectorum* abest a Vindob. pr. Melius abesset substantivum, ut alibi. Mox cum aliquot Pulm. & Burm. *Graecum* Cort. Edd. Med. pr. Cald. *Graecorum* Vind. sec. Ortum id ex scriptura quorundam Codd. *Grecum:* ut in Med. pr. tert. Polit. Vindob. pr. *aureato* Vind. sec. Cort. cum 2 Burm.

cenſibus, gregum factiones aurati purpureique pauni ad quatuor priſtinas addidit. Interdixit hiſtrionibus ſcenam, intra domum quidem exercendi artem jure conceſſo. Caſtrari mares vetuit. Spadonum, qui reſidui apud mangones erant, pretia moderatus eſt. ¹ Ad ſummam ² quondam ubertatem vini, frumenti vero inopiam, exiſtimans nimio vinearum ſtudio negligi arva, edixit, ne quis in Italia novellaret: utque in provinciis vineta ſucciderentur, relictæ, ubi plurimum, dimidia parte: nec exſequi rem perſeveravit. Quaedam ex maximis officiis inter ³ libertinos equitesque Romanos communicavit. Ge-

Burm. purpuratique Vind. pr. Dein caenam Medic. Duo. conſeſſam Vindob. pr.

¹ Ad ſummam quamdam.] Sententia bene explicatur in Theſ. Fabri v. ad. Sed exempla, quæ ibi adferuntur, non nimis apta ſunt: multa alia melius huc conveniunt. Sed mihi ſuſpectum eſt ad, & parum abeſt, quin credam, Suetonium ſcripſiſſe: *Ac ſumma quondam ubertate vini, frumenti vero inopia.* Sic Aug. C. 42. *Magna vero quondam ſterilitate ac difficili remedio.* & Claud. C. 18. *Arctiore autem annona ob adſiduas ſterilitates.* Facile ac degenerari potuit in ad, ut ſæpe apud alios. V. Drakenb. ad Liv. xxi, 32, 2. Hoc quum factum fuiſſet, ablativi mutari debuerunt in accuſativos. Nec rarus eſt hic uſus ablativorum. Liv. L. xxi, 1. *Nequidquam ante conatus transcendere Apenninum,* intolerandis frigoriſus. Plura habet Perizon. ad Sanct. iv, 4, 28. *Quondam omnino retinendum centeo cum Burmanno.* DUKER. Eleganter ſane & vere.

² Quondam ubertatem vini.] Optime Cod. Salmaſ. *Ad ſummam quondam ubertatem vini.* Cic. *Incredibilis quaedam expectatio.* Id. *Commemoranda quaedam & divina*

Caſaris liberalitas. plura exempla apud eloquentiæ parentem, aliosque ſcriptores facile invenias. GRAEV. *Quandam* S. GRON. Sed nullus præterea. Quare *quondam* maneat. Ubivis hæ voces in noſtro conſuſæ, & amavit *quondam* Suetonius. in provinciis male deſunt Med. duobus, Polit. Vind. ſec. Cort. & duobus Burm. *urbi* Vind. pr.

³ Libertinos equitesque.] Ita legendum eſſe etiam indicat vox *Romanos*, quam Torrentius ſine cauſa contra libros veteres hinc remotam vult. Quæ Burm. ad hæc verba e Lipſio deſcripſit, mallet omiſſa. Nam hic neque ulla mentio ſenatorum eſt; nec Domitianus, ſi majora officia Senatoribus, minora Equitibus dediſſet, ea re quidquam ex communi uſu novaiſſet. Nam etiam ante eum Senatores majora, Equites minora, officia adminiſtrabant. Domitianus autem hoc novavit, quod quaedam ex iis, quæ ſenatoribus dari mos erat, etiam libertinis & Equitibus Romanis dedit. *Senatoria & Equeſtria* officia memorat Suet. Galb. C. 15. DUKER. Optime ſic emendavit Caſaub. cum Lipſio e MSS. in quibus Memm. Medic. pr. tert. Vindob. ſec. Cort. Copeſ. Hi enim paſſim hiſce temporibus

Geminari legionum castra prohibuit: nec plus, quam mille numos, a quoquam ad signa depoeni: quod L. Antonius apud duarum legionum hiberna, res novas moliens, fiduciam cepisse etiam ex depositorum summa videbatur. Addidit & quartum stipendium militi, ¹ aureos ternos.

VIII. Jus diligenter & industrie dixit, plerumque & in foro pro Tribunali, ² extra ordinem. Ambitiosas Centumvirorum sententias rescidit. ³ Recuperatores, ⁴ ne se ⁵ perfusoriis adfer-

poribus jungi solent: cum multi libertini equitum jus accipiebant. V. Burm. Ern. & Comm. ad Claud. C. 25. *Libertinos pro equitibus agentes.* vulgo ante, & in post. Edd. Graev. *militisque.* Dein per castra intelligi hiberna, non aestiva, patere e seqq. nemo non videt. Tum a quoque Cort. *depositarum* Med. pr. Vind. sec. Cort. Copes. *depositorium* Med. tert.

¹ *Aureos ternos.*] Hoc est tres annuos aureos addidit veteri stipendio Domitianus. A C. Julii Caesaris temporibus, qui stipendium duplicaverat, quotannis acceperant novem aureos. Domitianus autem tres addidit aureos, ut duodecim annuos acciperent. *Stipendium* est hoc loco una annui stipendii pensio, sive quarta pars stipendii annui, sive tres aurei; sicut aurei novem erant tria stipendia. Sic hunc locum recte exposuerunt duo viri excellentes HERMANNUS RHABODUS SCHELIVS in Dissertationibus pulcherrimis, quas addidit Polybio & Hygino de castrametatione Romanorum Cap. 3. de Stipendio militari, & J. F. GRONOVIVS. Lib. III. de Pecun. Vet. Cap. 2. ubi doctissime refutarunt aliorum de hoc loco vexatissimo sententiam, suamque multis certis rationibus firmarunt. GRAEV. Cave vero, suspiceris, ut non nemo, *aureos ternos* a glossatore esse, *quartum stipendium* explicante. Tam perita

antiquitatum non fuit glossatorum natio, ut illud sciverint.

² *Extra ordinem.*] De hoc loco agit Perizon. de Praetor. p. 748. Probo sententiam illius, praeterquam in eo, quod distinctionem vulgarem retinet, quam dudum in marg. libri mei mutaveram. DUKER. Cum Burmanno. Vulgo male jungebantur *pro tribunali extra ordinem ambitiosas* &c. Non enim plerumque & quibuscumque diebus rescidit ambitiosas sententias, sed jus dixit. Posset & sic distingui *pro Tribunali. Extra ordinem amb.* scil. si quando erant favore & gratia latae, rescidit eas contra solitum morem & consuetudinem singulariter. Frequens est auctor in ea locutione. Vide Indicem.

³ *Recuperatores.*] *Reciperatores* S. GRON. Item Medic. sec. Vindob. pr.

⁴ *Ne se semper.*] An igitur aliquando licuit iis se accommodare illis adsertionibus? Nequaquam delenda igitur est vox *semper*, qua carent Memm. omnes Medicei, Vindob. Turn. L. v. Advers. C. 10. Pulm. Torrent. Cort. Exc. Voss. Edd. Steph. Cas. Gron. & aliae. *se* etiam exsulat a Vindob. sec. Cort. Potius scripserit *sese*. Natum est *semper* ex ultimo *se* & seq. *per*. Idem ad me Cl. Dukerus scripsit.

⁵ *Perfusoriis.*] Ita MS. S. vulgo *persuasoriis*. GRON. Cujacium vero consule ad legem XIII. Dig. de excu-

fertionibus adcommodarent, idemtidem admo-
nuit. Numarios judices ¹ cum suo quemque con-
silio notavit. Auctor & Tribunis plebis fuit,
Aedilem sordidum ² repetundarum accusandi, ju-
dicesque in eum a Senatu petendi. Magistrati-
bus quoque urbicis, provinciarumque Praefidi-
bus coërcendis, tantum curae adhibuit, ut ne-
que modestiores umquam, neque justiores existi-
terint: e quibus plerosque post illum reos om-
nium criminum vidimus. Suscepta ³ morum
correctione, licentiam theatralem promiscue in
equite spectandi inhibuit. Scripta famosa, vul-
goque ⁴ edita, quibus primores viri ac feminae
nota-

excusationibus. GRAEV. *Persuasoriis*.
Janum a Costa etiam sequitur Schul-
tingius ad Paul. v. Sent. 1, 5. De
Scto sive Numiano, sive Ninnia-
no, quod de ea re sub Domitiano
factum est, vide Ant. Augustin. de
Sctis, & Cujac. in Paratitl. Cod.
de collus. dereg. DUKER. Aliorum
Codicibus optimis contra Marcilium
accedunt Exc. Politiani, Voss. Mi-
ror, e Mediceis nihil hic a Gronovio
excerptum esse. Adi, quos laudant
viri docti; item Ernestium: & in-
tellige adsertiones in causâ liberali
contra veros fervorum dominos per
calumniam litis fucatas, non sin-
ceras.

¹ *Cum suo quemque consilio.*] i. e.
totum consilium seu judicium, in
quo vel unus erat judex sordidus,
& pecunia corruptus, aequè ut su-
spectum & iniquum, ac judicem
illum numarium, notavit: ut Cen-
sor. V. Ernest. Exc. xxxiii.

² *Repetundarum.*] Latiore signi-
ficatione sic vocat pecuniariam cor-
ruptionem vel extortionem magi-
stratus, etiam urbani: uti in Lege
Julia de repetundis. Sed & vide
Ciceronem pro Cluentio C. 37. 53.
& Ernest. h. l. Dein moderatiores
Cort. Mox male Jac. Leschassierius
in Dissert. de vocabulis ad Geogra-
phiam Juris Romani pertinentibus

sub provinciis comprehendit quo-
que Italiam: ut fecerunt dein
Jcti. Et erant quoque in ea pro-
vinciae Quæstoriae præter præfe-
cturas. V. ad Claud. C. 24. Verum
diserte Auctor cum reliquis classicis
auctoribus distinguit *Italicos*, &
provinciales, in Vesp. C. 9. Quia ta-
men Suetonijs non videtur potuis-
se siliere de cura Italiae, quam sa-
ne hand neglexit Domitianus, pos-
set quis suspicari, excidisse *et Italicos*.

³ *Correctione morum.*] *Corre-
ptione moram* S. Ordinem sequor:
ubi vulgo *morum correctione*. GRON.
Susceptaque Vindob. sec. *correptione*
est in multis MSS. prave. *mo-
rum* postponunt quoque Medicei,
Vind. sec. & duo Burm. Dein ridi-
cule in *aequitate* etiam Edd. Me-
diol. pr. Cald. *prohibuit* Vind. uter-
que, Cort. Hulf.

⁴ *Edita.*] *Edicta* S. GRON. De-
in male Edd. Camp. Mediol. pr.
Sabell. Cald. *salutandique*. Mox
movit a senatu Cort. ut suspiceris,
ejus excerpta esse eadem, quae Ley-
seriana Longolio ad Plin. L. x. Ep.
115. Alibi quoque ita peccarunt li-
brarii, ut in Front. L. iv, 1, 32.
Val. Max. L. ii. C. 4. §. 4. Livio
L. xxxix. C. 41. Aur. Vict. de V.
Illustr. C. 47. quibus locis consule

notabantur, abolevit non sine auctorum ignominia. Quæstorium virum, quod gesticulandi saltandique studio teneretur, movit Senatu. Probrosis feminis lecticæ usum ademit; jusque capiendi legata, hereditatesque. Equitem Romanum ob reductam in matrimonium uxorem, cui dimissæ adulterii crimen intenderat, erasit iudicium albo. Quosdam ex utroque ordine lege¹ Scantinia condemnavit. Incesta Vestalium virginum, a patre quoque suo & fratre neglecta, varie ac severe coercuit; ² priora capitali supplicio, posteriora more veteri. Nam quum ³ Ocellatis fororibus, item ⁴ Varronillæ liberum mor-

Interpretes, & Duker. ad Flor. L. III, 14, 6. *Amovere senatu* tamen dixit Sallust. B. Catil. C. 23. ubi vide Corr.

¹ *Scantinia.*] *Cantina* S. GRAEV. GRON. Sic & Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort. *Carinia* Medic. duo, Vind. pr. & Burm. cum Edd. pp. *Scatinia* vel *Scantinia* in nullo vidi codice scripto. Ultimum est in Edd. Sabell. Cald. Ald. Steph. idque prætulit Casaub. e Turonensi: atque eo tendunt optimi libri: quare *Scant.* cum Graev. Gron. Burm. prætuli: licet Pulm. Sriver. alii-que *Scatinia* malint: quia in omnibus locis, quibus hujus legis fit mentio, variant MSS. & Edd. At vetustissimi, quantum colligere libuit, interponunt *n.* Mox quoque suo, ut Scriv. & seqq. ediderunt pro suo q; est in tribus Medic. Polit. Vindob. sec. nec dubito, quin in pluribus.

² *Priora.*] A patre neglecta. Hinc simplici & varia pro ipsarum arbitrio morte punitæ sunt Ocellatæ sorores, ac Varronilla. *Posteriora*, neglecta a fratre, cui quia magis obtristabat Domitianus, illa punivit severius. Hinc Corneliam more veteri vivam defodit. Uti haud male a Cl. Burmanno locum explicitum puto. Marcilius inver-

tit verba, & posteriora credit esse, quæ Domitiani tempore commitebantur, priora sub Vespasiano & Tito. Sed clarius tunc posteriora distinguenda fuerant. Ac forsan simplicissime intelligendum est, Domitianum incesta Vestalium, tam sub suo, quam patris fratrisque imperio commissa, initio punivisse capitali supplicio, sed deinceps etiam more veteri. Ad quoque Ernest. Nihil hic dixerunt Torrentius & Casaubonus: quod merito miratur Cel. Dukerus, cui haud satisfacere potuerunt, quæ hucusque ad hunc locum intelligendum erant scripta.

³ *Ocellatis.*] *Oculatis* S. GRAEV. GRON. *Oculati* Medic. pr. Vindob. sec. a m. pr. *Occulati* Cort. *Osculati* Polit. quo facit Ed. Camp. *Occultati*. Medic. sec. tert. *Oculatis*, supra sc. f. ut Cuj. *Oculatis* vel *Occulatis* in reliquis & Edd. Vett. nisi quod Beroald. in Ed. Mediol. sec. expresserit *Ocelatis*, & hinc in Bonon. *Ocellatis*.

⁴ *Varonillæ.*] *Varronille* S. GRAEV. GRON. Sic constanter in Mediceis, Polit. Vindob. utroque, Cort. Cuj. quare prætuli. Dein maximam virginem Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. & aliquot Torrent. Perinde est, modo maximam minuscula

mortis permisisset arbitrium, corruptoresque earum relegasset: mox Corneliā, maximā virginem, absolutā olim, ¹ dehinc longo intervallo repetitā, atque convictā, defodi imperavit; stupratoresque virgis in comitio ad necem caedi, excepto praetorio viro: cui dubia ² etiam tum causa, & incertis quaestionibus atque tormentis de semet professo, exilium indulgit. Ac ne qua religio Deūm inpune contaminaretur, monumentum, quod libertus ejus e lapidibus, templo Capitolini Jovis destinatis, filio ³ exstruxerat, diruit per milites: ossaque & reliquias, quae inerant, mari merfit.

ix. Inter initia usque adeo ab omni caede abhorrebat, ut, absente adhuc patre, recordatus Virgilii versum,

In pia quam caesis gens est epulata juvencis:

⁴ edicere destinavit, ne boves immolarentur. Cupiditatis quoque atque avaritiae vix suspicionem ullam, aut privatus umquam, aut Princeps aliquam-

nuscula excudatur littera. Vulgo fecus fit. *Maximam Vestalium* in Plinio L. iv. Ep. xi. ex optimo Mediceo legendum esse, jam docuit Cortius.

¹ *Dehinc.*] *Dein* S. GRAEV. GRON. Item Vind. pr. Voss. *deinde* Med. pr. tert. Polit. Vind. sec. Corr. Copes. pro perpetua variatione. Tum, ut recte vidit Cel. Dukerus, aut Suetonius dissentit a Plinio, qui iv. Epist. 12. *absentem inauditamque* damnatam scribit; aut hic pro *atque* legendum est *neque*. Mox *effodi* impetravit Vind. pr. *virginis* pro *virgis* Med. sec. duo Burm. & Edd. sec. xv. exceptis Romanis.

² *Etiam tum.*] Ita MS. S. melius. vulgo *etiamnum*. GRAEV.

GRON. Sic in MSS. Polm. Burm. meisque omnibus & Edd. sec. xv. aliisque; quod temere damnavit Scriv. indixit Vind. pr.

³ *Exstruxerat.*] Ita MS. S. vulgo *construxerat*. item *monimentum* S. GRON. *Exstr.* quoque in Mediceis, Polit. Vindob. utroque, Corr. Voss. *monim.* Med. pr. tert. & Edd. aliquot.

⁴ *Edicere destinaverit.*] Cod. Salmas. *destinavit*. scribe, *destinavit*. & mox ex eodem rescribe: *magna saepe non abstinentiae modo, sed etiam liberalitatis experimenta*. vulgo *magnae*. GRAEV. *Destinavit*. Ita Salmasius, quum in MS. inveniret *destinavit*, cui adscriptum [pro *destinavit*] quod quum in pluribus MSSis existeret, probavi. GRON. Mediceo

quamdiu dedit : immo e diverso ¹ magna saepe non abstinentiae modo, sed etiam liberalitatis experimenta. Omnes circa se largissime profectus, nihil prius aut acrius monuit, quam ne quid fordide facerent. Relictas sibi hereditates ab iis, quibus liberi erant, non recepit. Legatum etiam ex testamento ² Ruscii Caepionis, qui caverat, *ut quotannis ingredientibus curiam Senatoribus, certam summam viritum praestaret heres suus*, irritum fecit. ³ Reos, qui ante quinquennium proximum apud aerarium pependissent, universos discrimine liberavit : nec repeti, nisi intra annum, eaque conditione permisit, ut accusatori, qui causam non teneret, exilium poena esset. Scribas Quaestorios, negotiantes ⁴ ex consuetudine, sed contra Clodiam legem, venia in praec-

diceos pr. & tert. innuit Gronovius. Adde Ed. Rom. sec. nam in pr. *destinavit*.

¹ *Magnae.*] Magna S. a quo abest e praepos. GRON. Recte. V. Burm. & Ernest. *et magna* juvant quoque Vind. sec. Cort. *magno experimento*. Ultimum est in Med. pr. tert. Vindob. pr. & duobus Burm. *ulli suspicioni* opponit *magna experimenta*. in Med. pr. *omnis*. Dein *sibi prius* in eodem & Vind. pr. in quo etiam *sub his q.* sicut *his* in MSS. plerisque & Edd. Vett. fere semper.

² *Rusci Caepionis.*] Sic Salmas. Cod. duo Pal. & Rob. Stephan. ed Tert. Palat. *Rusti*. vulgo *Ruscii*. GRAEV. *Rusci*. Ita MS. S. vulgo *Ruscii*. GRON. Si *Rusci*, quod & omnes mei, excepto uno, & Edd. sec. xv. aliaeque habent, hic recipi debet, ergo etiam supra, ubicumque Codd. optimi exhibent unum *i*, in genitivis nominum in *ium*, Augustei seculi more, edendum foret. Non dubium enim mihi est, quin gentile sit nomen *Ruscii*; nisi malis cum Torrentio & Burm. reponere *Rustii*. Hi enim

noti, non *Ruscii* vel *Rusci*, in Nummis & Inscriptionibus : ac juvat Viterb. & Pal. unus, in quo *Rusti*. in Vind. pr. *Rustici*.

³ *Reos, qui ante quinquennium proximum apud aerarium pependissent.*] Non illi soli, qui publico tenebantur, ut censet Torrentius, sed qui cujuscunque criminis rei ante quinquennium essent accusati, & nec dum absoluti, vel damnati. Hi cum magistratuum actis ad aerarium, in quo illa solebant condi, & custodiri, delati, quae & Gronovii patris est sententia. GRAEV. Sic recte olim jam cepit Gul. Ranchinus L. 1. V. L. C. 6. a Casaubono laudatus. V. Aug. C. 32. Calig. C. 15. Debitorum aerarii non possunt intelligi. Hi enim non dicuntur *rei*. Confer Ernest. & sub Domitiano aliquid constitutum fuisse de abolitione criminum, intelligi ex L. 11. §. 2. D. de Custod. & Exhibit. Reorum, advertit Cl. Dukerus. *Aerarium apud* in MSS. aliquot Casaub. & Cuj. ac Voss. quod receperunt Sriver. & Graevius.

⁴ *Ex consuetudine.*] Nata, & maxime exercita per eos in provinciis.

praeteritum donavit. ¹ Subseciva, quae divisis per veteranos agris carptim superfuerunt, veteribus possessoribus, ² ut usucapta, concessit. Fiscales calumnias magna calumniantium poena repressit: ferebaturque vox ejus, *Princeps, qui delatores non castigat, irritat.*

x. Sed neque in clementiae, neque in abstinentiae tenore permansit: & tamen aliquanto celerius ad faevitiam descivit, quam ad cupiditatem. Discipulum Paridis pantomimi ³ impuberem

ciis. Forſan contra illos caput aliquod fuit in lege P. Clodii, Tr. Pl. frumentaria, diverſa a Q. Claudii lege, quam hic e Livii L. XXI, 63. refert Torrentius. Sed vide Ant. Auguſt. L. de Leg. & Comment.

¹ *Subſeciva.*] Vetus auctor de limitibus apud Rigaltium pag. 299. *Subſeciva ſunt proprie, quae ſutor de materia praecedens, quaſi ſuper vacua abjicit: inde & ſubſecivi agri, quos in pertica diviſos recusant, quaſi ſteriles aut paluſtres.* Item. *Subſeciva, quae in diviſura agri non efficiunt centuriam, id eſt jugera ducenta.* Hoc eſt *ſubſeciva* ſunt agri, qui poſt diviſionem carptim ſuperfuerant. Cod. Salm. *ſubſeciva.* GRAEV. Ut Memm. ita etiam Polit. Periz. & alii cum Edd. Vett. *ſubſeciſiva* al. & in his Steph. *ſubſeciſina* Med. pr. *ſubſecina* Vind. Cort. Ed. Rom. pr. Quia vero nuſquam in MSS. eſt *ſe*, ſed *ſi*, ut in tabula aenea, non lapide, apud Grut. p. MLXXXI. N. 2. ego praetuli *ſubſeciva* cum aliis & Voſſ. de Art. Gramm. I, 43. Oiſel. ad Gell. L. XIII, 24. licet a *ſecare* derivari, doceat Aggen. Urb. p. 48. Ed. Goef. &c. Primus e hic edidit Pulmannus.

² *Ut uſucapta.*] Cl. Burmannus legi volebat *ut ut*, ſive *licet*, quavis, cum Beroaldo per veteres poſſeſſores hic & ad Aug. C. 13. intelligens eos, qui prius poſſederant, quam veteranis agri dividerentur.

Verum cum ſenſum a Suetonii mente alieniſſimum eſſe, jam dudum probavit Jac. Nic. Loenſis L. III. Miſc. C. 2. a Broukhuſio laudatus. Siculus enim Flaccus, Aggen. Urbicus, Simplicius teſtantur, Domitianum agros illos conſeſſiſſe poſſeſſoribus praesentibus, utpote per eos jam a multo tempore uſucaptos: (V. & dictam Gruteri tabulam) Idque feciſſe in invidiam patris fratrisque, qui multos ſubſecivos agros, tamquam ſicales, ut ut uſu captos, vendiderant, patet ex Agg. Urb. p. 68. Si quid ergo mutandum, potius delerem *veteribus*, qua voce caret Harlem. aut certe *ſuperfuerant* legere cum Cl. Erneſtio, confundente Cod. Harlemenſem & Hulfianum. De *ſubſecivis agris* conſule etiam Goetium in Antiq. Agrariis C. 12.

³ *Impuberem.*] Sic ex emendatione Torrentii, cui accedit Barth. Adverſ. L. LIV. C. 2. edidit Caſaubonus & ſeqq. praeter Graevium. MSS. & Edd. Rom. Ven. pr. Med. pr. Bon. & reliquae habent *puberem*. Edd. Mediol. ſec. Sab. Cald. *pauperem*. Quia vero Salmaſius ad Ed. Caſaub. oram nihil adnotavit, ſuſpicio, *impuberem* ſervari in Memmiano. Marcilius inepte *puberem* adhuc explicat puerum ultra XIV. annos, adhuc tamen praetextatum. Rectius tum expoſuiſſet, cui *barba nondum detonſa eſt*. Sed quis ita loquitur? *adhuc pub.* Vindob. ſec. Cort.

rem adhuc, ¹ & quum maxime aegrum, quod arte formaque non abſimilis magiſtro videbatur, occidit: item Hermogenem Tarſenſem, propter quasdam in hiſtoria figuras, ² librariis etiam, qui eam deſcripſerant, ³ cruci fixis. Patrem familias, quod ⁴ *Threcem mirmilleni parem, munerario inparem* dixerat, ⁵ detractum ſpectaculis in arenam, canibus objecit, cum hoc titulo: ⁶ *Impie locutus parmularius.* Complures Senatores, in

¹ *Et tum maxime aegrum.*] Cod. Salmaſ. & cum maxime aegrum, hoc eſt, qui illo tempore aeger erat. Cum maxime enim Latinis eſt in præſenti, ut ſupra notatum. GRAEV. GRON. Ac ſic Medicei, Voſſ. cum Scriv. &c. ut paſſim. tamen Vindob. pr. tunc Cort. etiam Edd. ante Caſ. contra pleroſque MSS. etiam tamen oſtentant Polit. & ³ Burm. Forſan ſcripſerat auctor & tum quum maxime. Adi ad Front. L. II. C. 9. §. 5. Duker. ad Flor. L. IV. C. 1. §. 2. Drak. ad Liv. L. XI. C. 13.

² *Librariis.*] *Libraris* S. GRON. Edd. Rom.

³ *Crucifixis.*] Hoc vocabulum ignorant veteres ſcriptores probati, a Chriſtianis deſcriptoribus hic & alibi inculcatum, ſcribendum ex veſtigiiſ codicum Torrentii: *cruci affixis.* GRAEV. Atqui Seneca, Plinius, Quintilianus, alique ſimplex quoque adhibuerunt verbum; ut jam in Lexicis notatum. Sed ſeparandæ ſunt voces *cruci fixis.* In nullo codice eſt præpoſitio, neque Cap. ſeq. *cruci figeret.* Adi Burm. ad Quintil. L. VII. Inſt. Or. C. 4. *ducem cruci fixum.* Nec video, cur minus *figere* jungi liceat *cruci*, quam aliis Dativis: ut in Claud. C. 17. *coronam faſtigio Palatinae domus fixit.* Liv. L. VII. C. 3. *Clavus fixus dextro lateri aedis Jovis.* Lucan. L. VII, 486. *pars terrae figere tela.* & paſſim.

⁴ *Thracem.*] *Threcem* S. GRON. ſic & Pulm. uterque, Medic. pr. tert. Polit. Vind. ſec. Cort. Cop. Barth.

Adverſ. L. LIV. C. 2. veriffime; quo etiam faciunt VV. LL. *Cretem, Throezem* apud Burm. Adi ad Calig. C. 35.

⁵ *Detractum e ſpectaculis.*] Codex Salmaſ. *detractum ſpectaculis.* rectius procul dubio. Ner. 32. *Templis compluribus dona detraxit* Jul. 79. *Coronae faſciam detrahi &c. juſſent.* GRAEV. Abeſt ab MS. S. præpoſitio e, quæ varietas etiam non neglecta fuit Pulmanno. Nota ſunt hæc ipſa verba in Caligula Cap. 35. *hinc e ſpectaculis detractum* repetita, ubi etiam obſervavit Salmaſius, præpoſitionem in MS. non exiſtare, quod huc rejeci, ut ſimul notarem. GRON. Miror, Burmannum hic adfirmare, præpoſitionem deeſſe ſoli Memmiano; atque ideo ceterorum ſcripturam æque bonam (Adi ad Caſ. B. G. L. VII. C. 45.) ſequi: quum tamen ipſe ad Calig. locum ſcripſerit, Hulfiano itidem deeſſe hic præpoſitionem. Neque agnoſcunt eam Medic. pr. tert. Polit. Vind. ſec. Cort. Nonian. ex Corſend. a Turn. Confer ſupra dicta. *in arena* Vind. ſec. Cort. Dein *parmularius* Vind. ſec. Cort. Hulf. quomodo aliquoties *palma* occurrit pro *parma.* Adi Drak. ad Liv. L. XXI. C. 1. Hinc *parmularius*, ſive Threcum parmis armatorum fautor, Graecis *παλμυλάριος* vocatur: ut multi viri eruditi docuerunt: idque negare non debuerat Du Cangius in Gloſſ. Graeco.

⁶ *Impie loquutus.*] Caſaubonus in not. Burmanni verba *eam titula* ita interpretatur ex L. 13. §. ult. D. de

¹ in his aliquot Consulares, interemit: ex quibus Civicam Cerealem in ipso Asiae Proconsulatu, Salvidienum Orfitum, Acilium Glabrio-
nem exilio, quasi molitores novarum rerum, ceteros levissima quemque de causa: ² Aelium Lamiam, ob suspiciosos quidem, verum & veteres, & innoxios jocos: quod post ³ abductam uxorem laudanti vocem suam, ⁴ εὐτακτῶ dix-
erat: quodque Tito, hortanti se ad alterum ma-
trimonium, responderat, μὴ καὶ σὺ γαμήσῃς θέλεις;
Salvium Coccejanum, quod Othonis Impera-
toris, patru sui, diem natalem celebraverat:
⁵ Metium Pomposianum, quod habere Impera-
toriam

de Jurejur. ubi, qui pejeravit, fu-
stigari jubetur, & superdici προπε-
τῶς μὴ ὀμνῆναι. Hoc autem super-
dicebatur voce praeconis, cujus mo-
ris multa exempla collegit Cujacius
VIII. Observ. 7. & XIII, 3. Nec
tamen vox illa praeconis usquam,
quod sciam, titulus vocatur, sed
rei sub voce, sub elogio praeconis,
causam poenae pronunciantis, puni-
ri. Itaque cum Liphio II. de Cru-
ce II. titulum hic accipio, ut in
Calig. C. 32. DUKER.

¹ In his.] In iis S. GRON. In-
juste Medic. duo, perperam. Vide
ad Aug. C. 14. Ceteri, in his M.
Favonius. Dein Cerealam Medic.
duo. Terealem Vindob. sec. Cort.
Ed. Rom. pr. civicum male conjici
a nonnullis, liquet e Tac. Agric. C.
42. Cinicum Corsend. in exilio mox
omnino videtur legendum cum Tor-
rentio, Burm. Ern. Duk. In exi-
lio, in quod ante ejecti erant, mo-
ri jussi sunt. rerum novarum Medic.
tres, Vind. uterque, Cuj.

² Aelium Lamiam.] Acilium La-
mium Periz. Ed. Rom. sec. Acilium
Laminam Ed. Rom. pr. Helium
Vind. sec. Cort. Laniam Medic. pr.
tert. Sed vide Cap. I.

³ Abductam.] Adductam S. GRON.
Item Med. pr. tert. Polit. Vindob.
pr. tres Burm. & Edd. sec. xv. prae-

terquam Beroaldi, qui e superiore
loco bene correxit.

⁴ Heu taceo.] Eutactō S. GRON.
Quum ita in multis sit Codd. &
ne alios nominem, Polit. Medic.
tert. Vind. utr. Cort. & Edd. Me-
diol. pr. Cald. item eutaceo in Me-
dic. duobus, aliisque, non passus
sum diutius ineptissima ista heu
taceo hic legi; sed εὐτακτῶ, i. e.
disciplinam servo, continenter vivo:
quia nempe Domitianus abduxerat
ipsi uxorem: & hinc tam bene cano.
Adi ad Ner. C. 10. & omnino hic
J. F. Gronovium, cui haec vera ex-
plicatio debetur, merito probata a
Perizonio, Burm. Ernest. aliisque.
Epiſt. C. 35. θέλεις Ολύμπια νο-
μήσαι; &c. δεῖ σ' εὐτακτεῖν. Scali-
ger etiam, & Marcilius ac Salmas.
praef. Tab. Cebet Arab. p. 14. εὐ-
τακτῶ legunt, sed male exponunt.
Dein γαμήσεως Exc. Polit. salvum
Vind. Cort. Periz. Edd. Rom. Oc-
ceanum Vind. pr.

⁵ Metium Pomposianum.] Cod.
Salmas. Mettium Pomposianum: ut
apud Liv. Mettius Fufetius. ubique
etiam pro Helvidii scribit Elvidii.
GRAEV. Mettium S. GRON. Sic et-
iam Copes. Medic. pr. tert. Barth.
Advers. L. LIV. C. 2. Adi ad Ve-
spas. C. 14. infra C. 20.

toriam genesim vulgo ferebatur; & quod depictum orbem terrae¹ in membrana, concionesque regum ac ducum ex Tito Livio circumferret; quodque servis nomina Magonis & Hannibalis indidisset: Sallustium Lucullum, Britanniae legatum, quod lanceas novae formae adpellari *Luculleas* passus esset: Junium Rusticum, quod Paeti Traleae &² Helvidii Prisci laudes edidisset, adpellassetque eos *sanctissimos viros*; cujus criminis occasione, philosophos omnes urbe Italiaque submovit. Occidit & Helvidium filium,³ quasi scenico exodio sub persona Paridis & Oenones divortium suum cum uxore taxasset: Flavium Sabinum, alterum e patruclibus, quod cum comitiorum consularium die destinatum, perperam

¹ *In membranas.*] *Pingere & depingere in membranas* recte dici credam, quum prolata erit auctoritas probati scriptoris Latini. Varro 1 de re Rust. 2 *spectantes* in pariete pictam *Italiam*. Ovid. 11. Art. Am. 132. *In spisso litore pingit opus*. Tibull. 1, 11, 32. *In mensa pingere castra mero*. Plin. xxxv, vi. N. 7. *Nero jussit colosseum se pingi in lintheo*. & ibid. C. 11. *Draconem in longissima membrana depictum*. Idem de scribere, describere & delineare dictum volo. DUKER. Lectio *membrana* a Scriberio profluxit: ut Plin. L. vii. C. 21. *Homeri carmen, scriptum in membrana*. In prioribus Edd. circumfertur *membranas*; in nonnullis etiam, ut Steph. *membranis*. Confer. Burm. MSti omnes cum Memm. & Polit. ac Barth. dant *membranas*, quod reposuit Burmannus. De quarto & sexto casu promiscue huic praepositioni adfixo centies egerunt viri docti: sed vere judicat Cl. Dukerus. Posset quis conjicere, hic ob sequens *con* excidisse *ecum*; ut fuerit *in membrana secum*. Sic enim s. adhaesit e seq. voce in Gramm. C. 4. *non litteratum in titulo, sed litteratorem in-*

scribi, in Cod. Voss. ubi *in titulos*. ac passim. Dio ait, depictum fuisse in cubiculi parietibus, p. 765.

² *Helvidii.*] *Elvidi* S. GRON. Cum Medic. pr. in plerisque MSS. & Edd. Vett. *Elvidii*: ac mox *Elvidium*. Supra *Petitus* Medic. pr. tert. Vindob. pr. *Prisci* exsulat ab Edd. Rom. De *Junio Rustico* vide in Ep. Reinesii & Ruperti, p. 217. 246. *adpellassetque*, quod Steph. Grut. Casaub. & ceteri edidere pro *adpellaretque*, confirmatur ab Medio. Polit. Vind. Cort. aliisque.

³ *Quod quasi scenico exodio.*] In codice Salmasiano deest *quod*. Potest commode abesse. GRAEV. *Quod*, Abest a MS. S. GRON. Bene Graevius ejecit *quod*, non comparens quoque in Polit. utroque Vindob. & Cort. Cic. L. 1. Ep. ix. *Illud vero non obscure queruntur in meis sententiis, quasi descissem a pristina causa*. Male Marcilius & alii jungunt *quod quasi scenico*. Dein *taxasset*, non *tractasset*, quod frustra defendit Marcilius, praeter aliorum Codd. dant Medicei, Vindob. Cort. Voss. aliique. *ex patr. Vind. pr. eorum com. consularibus* Medic. sec.

peram praeco non Consulem ad populum, sed Imperatorem pronunciaffet. Verum aliquanto post civilis belli victoriam saevior, plerosque partis adversae, ¹ dum etiam latentes conscios investigat, novo quaestionis genere distorsit: immisso per obscena igne, nonnullis & manus amputavit. Satisque constat, duos solos e ² notioribus venia donatos, Tribunum laticlavium, & Centurionem: qui se, quo facilius expertes cul-pae ostenderent, impudicos probaverant: & ob id neque apud ducem, neque apud milites, ullius momenti esse potuisse.

XI. Erat autem non solum magnae, sed ³ etiam callidae inopinataeque saevitiae. ⁴ Actorem summa-

¹ *Dum etiam latentes conscios, investigato novo quaestionis genere, distorsit.*] Hunc locum male habere viderunt viri docti, Casaubonus & Torrentius. Codex Salmas. & Pal. secundus: *dum etiam latentis conscios, investigato.* Certissima est scriptura editionis Roberti Stephani: *dum etiam latentes conscios investigat, novo quaestionis genere distorsit.* Latentes conscii sunt, qui in Caesarem conspirarant, sed qui ignorabantur. Hos ut proderent qui jam deprehensi erant & convicti conjurationis, diro illo quaestionis genere distorsit. GRAEV. *Dum etiam* S. quod tamen plurimi scripti obstinate non admittunt. Et investigavit quidem Caesar latentes conscios per tormenta; sed dum vocat *latentes conscios*, atque etiam ita tractatos dicit, facile supponas eos investigatos ac deprehensos. Sane talis Ἰσβέντιος Κέλσος, συνομίας τε ἀνὰ πρῶτας μετὰ τινῶν ἐπ' αὐτῶν, καὶ κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ τῷ Interim tamen venustius videtur, *dum etiam latentes conscios investigat.* Simile est Cap. 17. GRON. *Dum* pro *dudum* & *latentis* legitur etiam in Medic. tert. ac Polit. *investigato* corrupte in omnibus est

MSS. & Edd. Vett. Adi Comment. Quare & mihi placet Stephani correctio. Alioquin *dudum e. lat. conscios, investigatos*, cum Marcilio praeferrem; neque enim opus est sed interserere. Latuerant vero tamdiu conscii belli civilis, per L. Antonium moti, quia L. Maximus, eo devicto & occiso, cunctas Epistolas penes ipsum inventas combusserat, teste Dione p. 764.

² *Notioribus.*] Corruptum arbitratu Clar. Ernesti. Medic. sec. a m. pr. cum Cuj. Voss. *remotioribus.* In eodem & pr. ac Voss. *Tribunos*, male. *Laticlavium* Periz. Vind. pr. Edd. Rom. Ven. *expertos* Medic. tert. *neque apud m.* cum Torrent. Gron. & Edd. Rom. edidi fide MSS. Medic. Polit. Voss. Vindob. sec. Cort. Periz. Harl. pro *nec*.

³ *Et callidae.*] *Etiam calidae* S. GRON. *etiam* cum tribus Burm. habent quoque tres Medicei, uterque Vind. & Edd. Rom.

⁴ *Auctorem.*] Ita V. C. Sed leg. *auctorem.* Ita adscripsit Salmasius, GRON. Ita censent quoque Torrent. Ursin. Reines. Barth. qui sic cum Casaubono testatur esse in Li-flaei membranis, negante Grutero, nec secus legit cum pluribus Fabret.

marum, pridie quam cruci figeret, in cubiculum vocavit, adfidere in toro juxta coëgit, securum hilaremque dimisit, partibus etiam de coena dignatus est. ¹ Arretinum Clementem consularem, unum e familiaribus & emissariis suis capitis condemnaturus, in eadem, vel etiam ² in majore gratia habuit, quoad novissime simul gestanti, conspecto delatore ejus: *Vis*, inquit, *hunc nequissimum servum cras audiamus?* Et que contemptius abuteretur patientia hominum, numquam tristior sententiam, sine praefatione clementiae, pronun-

ti Inscript. p. 37. *VIL. SUMMAR.* Alibi *dispensator summarum*, &c. de quibus consule Doct. Hagenb. Ep. Epigr. p. 523. Adi quoque Leg. 40. §. 3. D. de statuliberis. Scriverius scribit duos MSS. juvare. Omnes nostri servant *auctorem*, male tamen, ut cum Dukero quoque opinor. Quare, quod cuncti fatentur legendum, & nemo huc usque recipere est ausus, ut ait Cl. Ernesti, tandem aliquando admisi.

¹ *Arretinum Clementem consularem virum.*] Pall. *Arrentinum Clementem consularem unum.* Sic & Salmas. nisi quod pro *Arrentinum* scribat *Arretinum*. Et sic omnino scribendum. sic enim dicti sunt ab *Arretio*, urbe Etruriae, unde originem trahunt, & Romam migrarunt, sicut a Vitellia Vitellii, a Gabiis Gabinii, ab Atinia Campaniae Atinii. Multa Romanorum alia nomina, quae sumserunt a locis, unde in Urbem se contulerunt, collegit Reinesius & *παιον* in Epistola xxxv. ad Rupertum. *Arretium* vero semper in antiquis inscriptionibus legitur, quamvis in libris vulgo *Arretium*. Inscriptio ab Ursino adducta M. ARRICINVS CLEMENS. est apud Gruterum num. 6. pag. 104. sed ad hunc Clementem illum pertinere, nemo facile dixerit. Mera conjectura est. Itaque a libris Taciti (L. iv. H. C. 68.) & Suetonii non est discedendum. Nec respondendum *τὸ* *Consularem unum*,

pro quendam, ut apud Catullum:
*Haec cum legas, tum bellus ille
& urbanus
Suffenus, unus caprimulgus aut
fossor
Rursus videbitur.*

De quo loquendi genere viri docti ad Plautum. GRAEV. *Arretinum*. Ita MS. S. vulgo *Arretinum*. Mox unum S. GRON. *Arretinum* exaratur iidem in Medic. pr. sec. Vindob. sec. Polit. *Arrentinum* Med. tert. Cort. *Arrecinum* placuit in Addendis Cel. Burmanno, quia illud *Clementi* nomen est in aliquot Inscriptionibus. Mox unum pro virum reposui fide Memm. Polit. utriusque Vind. Cort. Barth. Voss. & Edd. Rom. Adi Burmannum. Minus recte jungit Graev. *consularem unum*; quum connecti debeant unum e familiaribus utrumque virum & unum sint glossatorum. Aug. C. 67. *Proculum ex acceptissimis libertis*. Consule Gron. ad Liv. L. xxx. C. 15. & C. 25. e nauticis unus.

² *In maj.*] Abest in a MS. S. GRON. Item a Medic. pr. tert. Polit. Vind. utroque, Cort. aliisque, frequenti aberratione. Elegantius enim repetitur praepositio. Ceterum Marcilius coniecit legendum *gestantis consp. delatori*; ut illi, non Clementi haec dixerit Domitianus. *servum* exsulat ab Ed. R. Stephani. Dein & cum cont. Medic. sec. a m. pr.

nunciavit : ¹ ut non aliud jam certius atrocis exitus signum esset , quam principii lenitas. Quosdam majestatis reos in curiam induxerat ; & quum praedixisset , *experturum se illa die , quam carus Senatui esset* , facile perfecerat , ut etiam more majorum puniendi condemnarentur : deinde atrocitate poenae conterritus , ad leniendam invidiam intercessit , his verbis : neque enim ab re fuerit ipsa cognoscere : *Permittite , Patres Conscripti , a pietate vestra inpetrari , quod scio me difficulter inpetraturum , ut damnatis liberum mortis arbitrium indulgeatis. Nam & parceris oculis vestris , & intelligent me omnes , Senatui interfuisse.*

XII. ² Exhaustus operum ac munerum inpen-
sis , stipendioque , quod adjecerat , tentavit quidem , ad relevandos castrenses sumtus , militum numerum deminuere. ³ Sed quum & obnoxium se Barbaris per hoc animadverteret ; neque eo fecius in explicandis ⁴ oneribus haereret , nihil pensi habuit , quin praedaretur omni modo. Bona vivorum ⁵ ac mortuorum usquequaque , quolibet
&

¹ Ut.] Et S. Mox principi Vindob. sec. levitas Vindob. pr. Tum majorum more Perizon. Edd. Rom. Sed vide ad Tib. C. 35. In fine Cap. difficulter Ed. Camp. & intelligetis Medic. sec. a m. pr. prave.

² Exhaustus.] Exhaustis Med. pr. sec. Cort. Harl. Ed. Camp. male. Dein numerum militum Medicei , Politian. & Vindobonenses praebent. Tum demin. edidi cum Memmiano , Medic. pr. tert. & Ed. Burm. V. ad Caes. C. 5.

³ Sed cum obnoxium se barbaris.] Codex Salm. tres Pall. & Rob. Steph. sed cum & obnoxium se barbaris. Statim rectius scribitur in Salmasiano ; neque eo fecius in explicandis oneribus haereret , omisso

omnibus , quod natum ex oneribus. GRAEV. Et obn. Ita MS. S. vulgo cum obnoxium. GRON. Adde tres Mediceos , Vind. sec. Cort.

⁴ Oneribus haereret.] Ita MS. S. vulgo oneribus omnibus haereret. MS. S. etiam setius. GRON. Oneribus exulat e Vind. sec. Cort. Ed. Camp. honoribus in Vind. pr. omnibus non agnoscunt quoque Medicei , Vindob. pr. Perizon. rectissime. haberet vitiose Cort. & Ed. Camp. hre Ed. Ven. tert. hinc Ed. Cald. habere. Ed. Scriv. haerere. Mox impensi Vindob. pr.

⁵ Ac mort.] Ita Memm. Med. duo , Vind. pr. alique cum Edel. priscis , Gron. Burm. in ceteris &. Tum quot. & accusati & accusatores Med. sec. cum utroque Pulm. Dein

& accusatore & crimine, corripiebantur. Satis erat objici quaecumque factum dictumve adversus majestatem Principis. Confiscabantur alienissimae hereditates, ¹ vel uno existente, qui diceret, audisse se ex defuncto, quum viveret, *heredem sibi Caesarem esse*. Praeter ceteros, Judaicus fiscus acerbissime ² actus est: ad quem deferebantur, qui, ³ vel inprofessi Judaicam viverent

Dein dictumve, non que, cum Ernestio e MSS. Torrent. & Tib. C. 58. item adversus cum Burmanno edidi, auctoritate cum librorum ejus, tum utriusque Vindobon. & Cort. non adversum.

¹ Vel uno existente.] Ita MS. S. vulgo vel exist. uno. GRON. Accedunt Medicei tres, Politian. Vind. uterque.

² Actus est.] Quod Spanhemius de usu & praest. Num. Dissert. XIII. p. 571. Titum fisci Judaici auctorem facit, mihi non satis videtur convenire cum iis, quae de ea re narrat Josephus L. VII. B. Jud. §. 26. Nec est habenda ratio Latini Interpretis, qui verba Graeca Xiphilini Lib. LXVI. p. 748. ἀπ' ἐκείνου δὲ δόξα μὲν ἐτάχθη perperam vertit ab eodem Tito jussi sunt: quum ea debuisset reddere, ut hic in Not. Casauboni ex eo sc. tempore. Quod Leunclavius quoque in marg. Dionis animadvertit. DUKER. Initium fisci Judaici, opinor, factum esse simul cum ἀπογραφή Quirini, & Judaea post ejectionem Archelai in provinciae formam redacta. V. Joh. Evang. C. XVII. §. 31. Lucae Act. Apost. C. V. §. 37. Joseph. L. XVIII. Ant. C. I. Murat. Inscript. T. II. p. 670. N. I. Adde, si lubet, P. Zornii Historiam fisci Judaici Cap. 3. Is vero male illum videtur statuere antiquiorem. Nam tributa annua, quae Judaici principes Romanis, & Herodes Magnus Augusto pependerunt, non pertinent ad hunc fiscum, ex cujus institutione

singuli Judaici cives inpositum pro census ratione tributum, ut & vectigalia, solvere sunt coacti.

³ Vel inprofessi, Judaicam.] Sic emendavit J. Fr. Gronovius, quam emendationem firmat Salmasian. codex, in quo scribitur: qui vel inprofessi Judaicam viverent vitam, omisis etiam intra urbem. Et sane Judaei non ii soli, qui in urbe, sed qui in toto Imperio Romano vivebant, pendere tributum cogeantur, ut ex Xiphilino (p. 748.) constat. Ad Judaicum fiscum autem delati sunt cum ii, qui Judaeorum quidem cultui & caerimoniis erant addicti, neque id dissimulabant interrogati, (sive illi Judaicae originis essent, sive προσήλυτοι) sed tamen non erant inprofessi apud fiscum hanc suam sectam: tum qui dissimulabant originem & religionem suam. GRAEV. Vel ut inprofessi. Ita adjuvi scripturam veteris Codicis, ex quo Salmasius notat qui velut inprofessi, & litterae istae ut, opinor, existunt in omnibus MSSis libris, ut illas deleri non deceat. Hujus enim criminis praetextu ad fiscum illum deferebantur, ut qui inprofessi non erant se tales esse. Absunt duae voces intra urbem ab MS. S. GRON. Profelytos accipiunt viri docti: vere, opinor, qui, quum Judaei nati non essent, repudiata religione gentilium Christianam amplexi fuerant. Nam etsi hi Judaicam vitam vivere, (eis τὰ τῶν Ἰουδαίων ἔθνη ἐξοκέλειν dicit Xiphilinus pag. 766.) vulgo putabantur, & ob id saepe apud

rent vitam, vel, dissimulata origine, inposita genti tributa non pependissent. Interfuisse me ¹ adolescentulum memini, quum a procuratore, frequentissimoque ² consilio inspiceretur nonagenarius senex, an circumfectus esset. Ab juvena minime civilis animi, confidens etiam, ³ & quum ver-

apud τὰς ἑξῶ scriptores nomine Judaeorum comprehenduntur, tamen nulla lege nomina apud fiscum Judaicum profiteri & tributum pendere cogeantur. Quod enim a principibus de hac re constitutum erat, id tantum ad eos pertinuisse, qui Judaicae gentis & originis erant, ex h. l. Suetonii & e Xiphilino liquet, qui pag. 748. auctor est, everlis Hierosolymis, Judaeis, qui patrios ritus servare vellent, τοῖς τὰ πατρίαν αὐτῶν ἔθνη περὶ τὰς πόλεις, tributum impositum fuisse. Ita satis defendi potest *vel inprofessi*, quomodo legendum censet J. F. Gronovius, & ex Exc. Cujac. hic adnotat Burmannus. Quamquam enim lege non tenebantur nomina apud fiscum profiteri, ea tamen ad illos producta est per calumniam delatorum, quibus non solum rapacissimi procuratores fisci, verum etiam ipse Domitianus, exhaustus sumtribus, facile aures praebuerunt. Nec tamen plane rejiciendam puto lectionem Edit. R. Stephani, quam in secunda Edit. (hanc solam habeo) sequutus est Graevius, si ita distinguantur verba *qui vel, ut professi, Judaicam viverent vitam, vel dissimulata* &c. Nam in ea hic non incommodus sensus esse potest, qui vel ita, qui vel itidem, qui vel, haud secus, ut Judaei nati & nomina apud fiscum professi, Judaicam vitam viverent. *Ut pro ita ut, itidem ut Liv. XLI, 24. Nec Romanos offendi posse (judico) si ut bellum gerentes eos sequuti sumus, nunc quoque pacis auctores sequamur.* Et Horat. I. Ep. 18, 3.

Ut matrona meretrici dispar erit, atque

Discolor, infido scurrae distabit amicus.

ubi Schol. Cruq. adnotat, suppleendum esse *ita*. Cur voces *intra urbem* hinc ejiciendae sint, ostendit Graevius. Add. Joseph. L. VII. B. J. §. 26. qui, Judaeis ὅπως διπλοῦς εἶναι i. e. in toto Imperio Romano tributum impositum fuisse, tradit. DUKER. *Vel inprofessi* legit etiam Ernest. profelytos intelligens, & Barth. Advers. L. LIV. C. 2. Sed e vulgato *velut*, cum Steph. Cas. Scriv. Duk. malim *vel ut prof.* quia Medic. tert. Vind. uterque, Cort. Copes. dant *veluti prof.* Exc. Voss. Edd. Camp. & Ven. pr. *velut inprof.* in aliis *velut prof.* Torrent. e suis Codd. in marg. notavit *vel prof.* Dein *intra urbem* confidenter eieci fide MSS. Memm. Polit. Medic. pr. tert. Copes. Vindob. utriusque, & Cort. Omnes, qui non solum in urbe, sed toto Imperio, vitam agebant Judaicam & sabbatarii habebantur, etiam si non essent professi, se ei sectae addictos, sive ut fiscum eluderent, sive quod aliquo modo Judaeorum ritus observabant, cetera nequaquam Judaei, aut etiam Christiani, non secus ac si professi erant, nunc ad fiscum redigebantur. Sive igitur *inprofessi*, sive *ut prof.* legas, eodem fere res redit.

¹ *Adolescentulum.*] *Adulesc.* S. GRON. Mox *procuratore* Perizon. cum Edd. pp.

² *Consilio.*] Ita MS. S. & priores editiones, quum Casauboniana editio praeferret *concilio*. GRON.

³ *Et cum.*] Ita MS. S. vulgatum. GRON. Cum jam ediderat Graevius. Adstipulantur duo Medicei cum Exc. Cujac. & etiam t. Vind. sec.

verbis, tum rebus inmodicus. Caenidi patris concubinae, ex Histria reversae, osculumque, ut ¹ adfuerat, obferenti, manum praebuit. ² Generum fratris indigne ferens, albatos & ipsum ministros habere, proclamavit: *κα ἀγαθὸν πολυκοι-
pavin.*

XIII. Principatum vero adeptus, neque in Senatu jactare dubitavit, & patri se & fratri imperium dedisse; ³ illos sibi reddidisse. Neque in reducenda post divortium uxore edicere, ⁴ vocatam eam in pulvinar suum: adclamari etiam in Amphitheatro ⁵ epuli die libenter audiit: Domino, & Dominae feliciter. Sed & Capitolino certamine cunctos ingenti consensu precantes, ut ⁶ Palfurium Suram restitueret, pulsum olim Senatu,

sec. Cort. in quo a juv. Dein Histria rescripti cum adspiratione: ut est in Memm. Mediceis, Vindob. Cort. Copes. & Edd. Camp. Mediol. aliisque. Consule Cluver. L. 1. It. Ant. C. 21. & plures. manu MS. Barth. L. LIV. Adv. C. 2.

¹ Affuerat.] Ita MS. S. vulgo adfueverat. GRON. Confirmant solitam syncopen, de qua supra saepius est dictum, Medicei, Vindobonenses, Cort. Cop. Edd. Rom. V. & C. 14.

² Generum fratris.] Flavium Sabinum patruelem suum, C. x. & Juliae, Titi ex Marcia Furnilla filiae, maritum. Adi Tristanum T. 1. Comm. p. 309. &c. ac Torrent. ad C. 22. item Comm. ad Titi C. 4. Mox albatos Vind. pr. & πολυκοι-
pavin. Ed. Rom. male. Desunt Graeca Mediceo sec. Vind. pr. & aliquot Edd.

³ Illos sibi reddidisse.] Desunt Mediceo tert. ac Polit. & i. f. r. cum que &c. Cort. & Vindob. sec. Mox uxorem Exc. Politian. & Cuj. ediceret Vind. uterque, & Cort. dicere Harl. cum Edd. Ven. Beroaldi, Cald.

⁴ Vocatam.] Annotavit Salma-

fius, F. revocatam. GRON. Ex conjectura Salmatii, cui accedit J. Fr. Gronovii consensus, re addidit Graevius, Burm. & alii: nec refragor. re ob praecedentes easdem syllabas facile excidisse potuit. Non tamen video, tantam hic esse necessitatem, ut eam, invitis omnibus MSS., intrudamus. acclamarique Cort. Vind. sec. & in Cort.

⁵ Epulari die.] Epuli die S. GRON. Neque aliter Medicei, Polit. Vind. uterque, Cort. Pulm. & iv. Codd. Burm. cum Edd. primis & R. Stephani: quod idcirco reposui. V. Cap. 4. item audiit e Memm. & iisdem meis, Periz. Urs. Pulm. Edd. Rom. Steph. Cas. Gron. audit in multis est. V. Torrent. audit in altero Pulm. Graev. Burm. sed vide Cap. 16. & passim. Dein precantis Medic. tert.

⁶ Palfurium.] Palfarium S. GRON. Sed vide Comment. ex Senatu Edd. Sabeil. Beroald. Cald. De locutione coronatus de oratoribus, sive sumenda sit pro eo, qui ex oratorum numero, vel inter oratores, ut est apud Gruter. p. cccxxxii. N. 3. est coronatus; sive pro eo, qui victoria de oratoribus parva coronatur, adi Cl. Bur-

natu, ac tunc de oratoribus coronatum, nullo responso dignatus, *tacere* tantummodo iussit, voce praeconis. Pari arrogantia, quum procuratorum suorum nomine ¹ formalem dictaret epistolam, sic coepit; *Dominus, & Deus noster* ² *hoc fieri jubet*. Unde institutum posthac, ut ne scripto quidem ac sermone cujusquam adpellaretur aliter. Statuas sibi in Capitolio non nisi aureas & argenteas poni permisit, ac ponderis certi. Janos arcusque cum quadrigis & insignibus triumphorum per regiones urbis ³ tantos ac tot exstruxit, ut cuidam Graece ⁴ inscriptum sit, AP-

Burmannum. Priori sensui favet non nihil locus Livii L. v. C. 32. *M. Caedicius de plebe*. & in eum cum Gujeto & Ernestio sum pronior. Nam coronatus *contra* vel *adversus* *histriones*, *scenicos*, non *de*, in Inscript. V. Grut. p. cccxxxi, 4. 6. in cuius primo pro CLV. vir doctiss. G. E. Zeibichius in Athleta *παρὰ δόξαν* p. 89. male legit CL. v. live clarissimo viro: cum significetur tribus *Clustumina*: ut patet ex sequenti adhuc cognomine FELICI. Vide Indic. Gruteri in *Tribus* R. C. 12. Fabrett. Inscript. p. 336. &c. Idem Zeibich. intelligit de posteriore sensu p. 186.

¹ *Formalem*.] *Formalem* S. GRON. Hinc *formularem* format Barth. L. LIV. Advers. C. 2. sed contra L. Latinae usum. *Formalis* est epistola solemnibus formulis concepta. In digestis *formalia verba*, *formale pretium*. V. Comm. & Brissou. de Verb. Sign.

² *Sic fieri*.] *Hoc* f. S. GRON. Neque aliter exaratur in tribus Medicis, Politian. Vindob. utroque, Cort. utroque Pulm. Exc. Voss. Cuj. recte. Praecessit *sic*. Vulgaris lectio e formula *sic volo*, *sic jubeo* est fabricata. Dein pro *certi*: *Janos* in Voss. corrupte *cervianos*.

³ *Tantos ac tot exstr.*] Bene Pulmann. e Nonniano & Edd. Rom. Steph. sic reponi iussit aut

tot. ut inreperat in Edd. Sabell. Ber. Cald. & hinc sequentes plurimas. Exceptis Medic. sec. & Harl. mei omnes habent *ac*, ut debent. Tam *instruxit* Vindobon. sec. cum Edd. Rom.

⁴ *Inscriptum sit*, APKEI.] Ita edidi, quum hanc lectionem videretur manifeste approbare collatio Salmasiana, ubi vulgo legunt *inscriptum sit arcui sit*, *aream* & *calvitium*, voces tres postremas ignorans, vocem Graecam efferens *arci*. Casaubono edente *inscriptum sit arcui* APKEI. GRON. Verissime ita locum hunc correxit Turnebus L. v. Adv. C. 10. L. xxii. C. 16. quem recte secuti sunt plerique viri docti, & in his Barth. ad Stat. Silv. L. iv, 98. nisi quod nonnulli, & inter illos Burmannus, retinuerint vocem *arcui*, & quidem ante verbum *sit*. Sed in Medic. pr. tert. Politian. Vindobon. utroque, Cort. Nonn. & plurimis aliorum est *sit arcui*. *Cons.* Nec aliter Edd. Vett. vel *arcui sit* usque ad Juntin. sine ulla lacuna; ita ut Beroaldus scribat, *se in nullo Tranquilli codice, quamvis curiose vestigaverit, invenire potuisse hanc arcus inscriptionem*. Cum tamen *cuidam* scil. *arcui* inscriptum fuerit *apkei*, i. e. sufficit. Quam vocem alii in *arcui*, alii in *arti* vel *arci* deformarunt: sicut etiam existat in Medic. sec. Exc. Voss.

APKEI. Consulatus xvii. cepit, ¹ quot ante eum nemo. Ex quibus septem medios continuavit: omnes autem paene titulo tenus gessit: nec quemquam ultra Kalendas Maji: ² plures ad Idus usque Januarias. Post autem duos triumphos, ³ Germanici cognomine adsumto, Septembrem mensem & Octobrem ex adpellationibus suis, Germanicum, Domitianumque transnominavit, quod altero suscepisset Imperium, altero natus esset.

xiv. Per haec terribilis cunctis & invisus, tandem obpressus est amicorum libertorumque intimorum ⁴ conspiratione, simul & uxoris. Annum diemque ultimum vitae jam pridem suspectum habebat, horam etiam, nec non & genus mortis. Adolescentulo Chaldaei cuncta praedixerant. Pater quoque super coenam ⁵ quondam fungis abstinentem palam inriferat, ut ignarum fortis suae, quod non ferrum potius timeret. Quare pavidus semper atque anxius, minimis etiam suspi-

Voss. *sit arti.* in Corsend. & Opsop. *sit arci*, ut in Memm. Quare miror, Graevium post Casauboni Editionem reposuisse ineptam vulgarem lectionem *arcui sit, aream & calvitiam*.

¹ *Quod &c.*] Suppleat vulgo *scil. fecit.* ex Jul. C. 26. *munus pronuntiavit in filiae memoriam: quod ante eum nemo.* Sed rectius edidisse videntur Romani, Bonon. Steph. Torrent. & Burm. *quot*: quare eos sum secutus cum Dukero, addente, haec etiam in Livio permutari viii, l. xxiv, 40. & xxxv, 46. Dein *Mai* in MSS. plurimis. *Majas* Vindob. pr. bene. Dein *Januarii* Edd. Rom.

² *Plures.*] In tribus Mediceis, Politian. Vindobon. utroque, Cort. Copes. Voss. *plerosque.* Nec male. Quia tamen alii de suis tacent

Codd. nihil novare volui. V. ad Caes. C. 83.

³ *Germanici cogn. ads.*] Sensus Suetonii non est, Domitianum demum cognomen hoc adsumpsisse post duos triumphos, quae male quidam sine distinctione copulant, sed eum post duos triumphos transnominasse menses *Germanicum & Domitianum*, postquam jam diu adsumserat cognomen *Germanici*: nempe in Conf. vii. A. U. DCCCXXXIII. Ultimum vero triumphum demum egit vii. annos post. Adi Celeb. Drakenb. ad Sil. Ital. L. III, 607.

⁴ *Conspiratione.*] Absit a MS. S. GRON.

⁵ *Quondam.*] Ita Memm. Medic. pr. Vind. sec. Cort. Exc. Cui. cum duobus Palat. & Edd. Ald. Steph. Casaub. &c. In ceteris *quandam*: ut passim ita variatur. ac an-

suspicionibus praeter modum commovebatur: ut edicti, de excidendis vineis propositi, gratiam facere non alia magis re compulsus credatur, quam quod sparsi libelli cum his versibus erant:

Κῆν με Φάγης ἐπὶ ρίζαν, ὅμως ἐτι καρποφορήσω,
Ὅσον ἐπισπείσαι καίσαρι θυομένῳ.

Eadem formidine oblatum a Senatu novum & excogitatum honorem, quamquam omnium talium adpetentissimus, recusavit: quo decretum erat; ut, quoties gereret Consulatam, equites Romani, quibus fors obtigisset, trabeati, & cum hastis militaribus, praecederent eum, inter lictores adparitoresque. Tempore vero suspecti periculi adpropinquante, sollicitior in dies, porticum, in quibus spatari consuevit, parietes phengite lapi-

xius Vind. pr. in quo etiam suspicionibus & edictis: item excindendis.

1 Facere &c.] in Medic. pr. tert. Politian. Vindob. sec. Cort. Copesian. exaratum est faceret. Non alia magis (magna Cort. Vindob. sec.) re c. creditur: atque hoc modo citat Politian. in Misc. C. 26. In Vind. pr. ageret; non alia magis re compulsus. Quare non displicet faceret, ejecto verbo credatur. Dein namque quod in Medic. sec. & tribus Burm. cujus Codd. uti & Medic. sec. Vindob. Cort. & Edd. pp. Graeca de more desunt. Habentur primum in Ed. Beroaldi Mediol. A. MCDXCIV. In Ed. R. Steph. κῆν με τάμης, & in pentametro ἄλῃς σπείσαι: at contra MSS. Mediceos, Polit. aliosque, & Anthol. L. 1. C. 6. Suidam T. 1. p. 354. Ed. Kust. V. ad Ovid. Fast. 1, 357. Neque Φάγῃ reponendum. Mox E. fortitudine Corsend. Periz. Edd. Rom. Mediol. pr.

2 Excogitatum.] Prave Edd. Gryph. Pulm. Torr. Scriv. Graev. inexcogitatum: nam est contra O. Codd. Effet vero positum, ut in-

auditum, invisitatum. Ex Calig. C. 22. excogitatissimae hostiae, hic quoque superlativum gradum malebat nonnemo. Adi Comment. nomen pro novum in Ed. Junkeri; & mox quod. dect. Relativum abest tum ab aliis apud Burm. tum Mediol. & Cald. Edd.

3 Tempore vero suspecti peric.] Ex Casauboni editione Tempore quoque suspecti delet mediam vocem Salmasiana collatio; adscripto (ad oram eadem manu repositum vero.) GRON. Quoque est in Edd. omnibus ad Scriverium usque, & aliquot MSS. Sed vero habent Medicei, Politian. Cujac. Vind. Cort. quod flagitat Latinae linguae genius. suspecto Vind. sec. Cort. ut initio hujus capituli, & Val. Max. L. viii, 2, 2. exacto tempore suspecto. suspecto periculo Politian. suspecti bene servat Dukerus, ut suspecta bella Liv. xxrv, 40, 44. & alia apud alios.

4 Consuevit.] Ita MS. S. vulgo consueverat. GRON. Adde Medic. sec. Vindob. pr. V. cap. 12. Mox phengite Vind. sec. Cort.

lapide ¹ distinxit: e cuius splendore per imagines, quidquid a tergo fieret, provideret. Nec nisi secreto atque solus plerasque custodias, ² receptis quidem in manu catenis, audiebat. Utque domesticis persuaderet, ne bono quidem exemplo ³ audendam esse patroni necem, Epaphroditum a libellis, capitali poena condemnavit: quod post destitutionem Nero in ⁴ adipiscenda morte manu ejus adjutus existimabatur.

xv. Denique Flavium Clementem patruelem suum, contemtissimae inertiae, cuius filios, ⁵ etiam tum parvulos, successores palam destinaverat; ⁶ & abo-

¹ *Distinxit.*] *Destinxit* S. GRON. E deest Edd. Rom. Mox & nec pessime in Periz. Harl. & Edd. plerisque, etiam Graev. Sed bene Torr. Grut. Steph. Casaub. Schild. & alii ejecerunt τὸ &.

² *Receptisque in manu catenis.*] Melius cod. Salm. & Rob. Steph. *receptis quidem in manu catenis.* GRAEV. *Receptis quidem.* Ita MS. S. & priores editiones, quod male mutavit Casauboniana *receptisque in m.* GRON. *Quidem MSS.* etiam mei omnes dant, excepto Cort. in quo est *receptis quoque*, quod praefero ob seq. *quidem*, non ausus tamen cum Ernestio recipere, quasi alterum esset alienissimum. Ceterum Graev. Burm. Ern. cum Bernegg. Indice ediderunt *in manu*, quod non est in Memmiano, uti nec in reliquis praeter Medic. sec. Exc. Copes. & Cuj. Rectum est *in manu.* Adi Burm. ad Ovid. Ep. vii, 20. *In mihi promissi parte recepta tori.* ii Met. 529. *sideraque in caelo, st. m.*, recepta: unde defendi potest Auctor B. Hisp. C. 4. in *equis recipiuntur.* & Livius L. xxiv. C. 32. tuto in Hexapylo *agmen receptum est.* ubi vide etiam Dukerum, docentem, usitatus omitti praepositionem, quam Suetonius tamen maluit addere. Confer notata ad Claud. C. 15. *In manu tenebat.*

³ *Audendam.*] *Audiendam* S. GRON. Mire in hoc errore conspirant Medicei, Vindob. & alii.

⁴ *Adipiscenda morte.*] Adi de hac locutione J. F. Gronov. cuius scriinia compilavit hic Pitiseus, ad Gell. L. i. C. 24. *Postquam est mortem aptus Plautus.* & me ad Frontin. L. iv, 5, 15. *Adepti mortem, victoriam patriae contulerunt.* Hinc patet, nihil mutandum in Auct. de Phoenice vs. 170.

Aeternam vitam mortis adepti bono.

Alibi saepe mortem sumere, potiri morte, uti & contra, adferre, dare, donare, persolvere mortem, letum &c.

⁵ *Etiam tum.*] Ita MS. S. vulgo *etiam num.* GRON. *Tum* quoque in Medic. Polit. Vindob. Cort. Non. & aliis. *Tunc* Edd. Rom. cum Perizon. Aliae Edd. *nunc* vel *num*, solita variatione. Ernestii Ed. *filios etiam, tum parv.* Sed ea distinctione friget & supervacuum est *tum*.

⁶ *Et ab. p. n. alt. V. adpellari jusserat.*] Copula & deest Medic. pr. tert. Polit. Vindob. utrique, Cort. Mox *app. jusserat*, alterum exsulantia Medic. pr. a m. pr. *jusserat* non comparet in Medic. tert. & Polit. unde quis conjicere possit, simplicius, breviusque scripsisse auctorem destinaverat, *abolito priore nomine, alterum Vespasianum, alterum*

tum

abolito priore nomine, alterum Vespasianum appellari jufferat, alterum Domitianum: repente ex tenuissima suspicione¹ tantum non in ipso ejus Consulatu interemit. Quo maxime facto maturavit sibi² exitium. Continuis octo mensibus tot³ fulgura facta, nunciataque sunt, ut exclamaverit,

rum Dom. Sed nihil definitio. obolito Vind. pr.

¹ *Tantum non in ipso ejus consulatu.*] Ita MS. S. vulgo *t. non ipso* &c. GRON. Omnes MSS. addunt praepositionem, quam restituere jam Scriv. Graev. &c. V ad Aug. C. 31. & saepius. Ceterum de *tois tantum non*, i. e. prope modum, vide ad Vespas. C. 5. & viros doctos ad Liv. L. IV. 2. Alii occisum eum dicunt fine A. DCCCXLVIII. quo ordinarium consulatum in duos menses gesserat cum Domitiano XVII. Adi Dissert. doctissimi viri de Tumulo T. Flavii Clementis Martyris pag. 57. Pag. in Crit. ad Ann. I. Nervae, & quos laudant Pitiscus, & Ernestius.

² *Exitium.*] Sic Memm. Medicei sec. tert. Politian. Harl. cum Edd. Ven. pr. Mediol. pr. Cas. Graev. Gron. In reliquis MSS. & Edd. *exitum*, frequentissima variatione. Sed *exitus*, qui saepe pro vitae fine occurrit, de exitu violento & caede sine adjuncto epitheto inusitata, certe hic lenior est vox, restituenda Appulejo L. VIII. p. 162. V. ad Aug. C. 47. 94. Tib. 45. 53. &c. Miror, tam scrupulosum fuisse Ernestium, ut *exitum* in contextu retinuerit ob Vett. Edd. consensum. Audi potius Cl. Dukerum, scribentem ad me haec seqq. *Exitus & exitum* apud alios quoque permutantur. Vide Drakenb. ad Liv. V. 27. & interdum parum interest, utrum dicas. Hic assentior legentibus *exitum*, quod etiam in Memmiano viderur invenisse Salmasius, quum ita ediderit Gronovius. Contra in Sallust. Catil. C. 55, 6. magis probo *Dig-*

num meritis factisque suis exitum vitae invenit, quam *exitum*; quod ibi propter numerum MSS. in quibus ita est, praefendum visum fuit Cortio. Haec ratio aliquid valeret, si ostendere potuisset, in ullo scriptore probatae Latinitatis inveniri *exitum vitae*: de quo quamdiu nondum constat, potius sequendi sunt libri pauciores, qui habent *exitum vitae*, quomodo optimos scriptores loqui ipse docet. In magnum numerum MSS. interdum convenit, quod de Sardis dictum est: *Sardi venales, alius alio nequior*. Gruterus maluit sequi septem malos Codd. Palat. quam unum bonum Lipsii, scribit alicubi J. F. Gronovius ad Senecam Trag. Haec Dukerus.

³ *Fulgura facta.*] Suetonius procul dubio scripsit, *tot fulgura jacta*. Sic enim veteres loquebantur. In aliis quoque locis depravate *facta* pro *jacta* scribitur. GRAEV. *Fulgura* hic sunt fulmina. Vide Casaub. ad Aug. C. 29. *Fulgmina* autem *jaci* saepe dicuntur. Cic. II. de N. D. 19. *Quomodo* (Jupiter) fulmen *toties* faceret. ibid. *Quum in medium mare fulmen jecit*. Liv. XXVIII, 27. *Fulgmina jaci de caelo*. Senec. II. N. Q. 16. *Fulmen est coactus ignis & imperu jactus*. Et Pichetia in Tacito recte contra Lipsium tuetur *fulminum jactus* e Cic. III. Catil. 8. & 11. Non est ergo nimis poeticum, quod hic putat Burm. Hic tamen nihil tentandum est sine auctoritate MSS. Senec. II. N. Q. 30. *Tonitrua & fulmina, quae concursu aridorum facta sunt*: & ibidem C. 32. & 57. DUKER. *Tò jacta* etiam conjectat N. Heinsius, forsan quia praeced-

rit, *Feriat jam, quem volet.* Tactum de caelo Capitolium, templumque Flaviae gentis: item domus¹ Palatina, & cubiculum ipsius: atque etiam² e basi statuæ triumphalis titulus excussus vi procellae in³ monumentum proximum decidit. Arbor, quae, privato adhuc Vespasiano, everfa surrexerat, ⁴ tunc rursus repente corruit. Praenestina Fortuna, toto Imperii spatio annum novum commendanti laetam eandemque semper sortem dare adsueta, extremo tristissimam reddidit: nec sine sanguinis mentione. Minervam, quam superstitiose colebat, somniavit excedere sacrario, ⁵ negan-

fit *facto*. Sed MSS. omnino omnes stant pro vulgata lectione, quam etiam tuetur Clar. Burmannus. Verum quidem est, propriam fulminibus esse locutionem *jaci*; unde & crebro *fulminum jactus* etiam apud Prosaicos occurrit: ut cum Pichena ad Taciti L. iv. Hist. C. 7. probat hic Cl. Duker. Plin. L. 11. C. 38. *Tonitruum & fulminum jactus ventorum violentiae adsignant.* At *fulgura*, etiam si pro fulminibus usurpata, an *jaci* dicantur, vehementer dubito. Fieri vero ea, optime dicas cum Seneca L. 11. N. Q. C. 12. *Tria sunt ergo, quae accidunt, fulgurationes, fulmina, & tonitrua, quae una facta serius audiuntur &c.* Convenit illis, omnia ista in nubibus & e nubibus fieri. V. & C. 20. &c. in primis C. 32. In ea sunt opinione, tamquam fulmina non, quia facta sunt, significant; sed, quia significatura sunt, fiant. C. 39. *Consiliarium fulmen est, quod cogitanti factum est.* C. 51. idem futurum sit fulmen, quod factum est. ac saepius. Praeterea lectionem *jacta* opinor ab auctoris mente alienissimam esse. Is enim mihi videtur conjunctione participiorum *facta nuntiataque* significare voluisse, quaedam re vera accidisse, quaedam tantummodo esse nuntiata: quomodo saepissime Livius distinguit inter prodigia & ostenta *facta* vel

nuntiata. Copulavit itaque ea, ut creberrime jungunt & in his auctor noster *facta dictaque*, vel etiam *res & verba*.

¹ *Palatina.*] *Palatinae* cum aliis apud Burm. Edd. Beroaldi, Cald. ejus Vind. sec. Cort.

² *E basi &c.*] In Medic. tert. legitur *basis st. rr. titulis excussis &c.* Id sane majus fuisset prodigium. Sed sufficit hoc: ut in Aug. C. 97. *Ictu fulminis ex inscriptione statuæ ejus prima nominis littera effluxit.* V. Comm. ad J. Obseq. C. 122. *Tabulae legum erasae litteris liquefactis.* & Ill. Bouhierii curas secundas ad Ciceron. 111. Catil. 8. *statuæ veterum hominum defectæ, & legum aera liquefacta.*

³ *Monumentum proximum.*] *Monimentum proximum* S. GRON. *Monim.* quoque Medic. tert. & Edd. aliquot: ut passim.

⁴ *Tunc rursus.*] T. N. C. rursus S. GRON. Hinc effingi posset, tunc nulla causa rursus: ut Cap. 5. Sine ulla vi tempestatis avulsa eadem arbor surrexerat. Mox commendanti exfulat ab MSS. 4. Burm. (nisi quod in marg. Perizon. adscriptum sit) & Edd. Ven. Sabell. Ber. Cald. uti illae mox consonant in *motus pro commotus*. Medic. sec. reddit.

⁵ *Negantem.*] MSS. Medicei, Politian. Vind. Cort. & 5 Burman-

gantem, ultra se tueri eum posse, quod exarmata esset a Jove. Nulla tamen re perinde commotus est, quam responso, casuque Ascletrionis mathematici. Hunc delatum, nec inficiantem jactasse se, quae providisset ex arte, sciscitatus est, quis ipsum maneret exitus; & adfirmantem fore, ut brevi laceraretur a canibus, interfici quidem sine mora, sed ad coarguendam temeritatem artis, sepeliri quoque adcuratissime imperavit. Quod quum fieret, evenit, ut, repentina tempestate dejecto funere, semiuustum cadaver discernerent canes: idque ei coenanti a mimo Latino, qui praeteriens forte animadverterat, inter ceteras diei fabulas referretur.

xvi. Pridie quam periret, quum oblatos tubere-

ni cum Edd. primis & plerisque Vett. negantemque. Forſan negantem quoque. In Vind. ſec. ſe ultra. Dein jactaſſe quod pr. in eodem. quod Cort. providiſſe Medic. tert. Tum laceretur Medic. pr. a m. pr.

1 Quoque.] Praeferrem, ſi libri paterentur, quam acc. vel quoque quam acc. DUKER.

2 Dejecto funere.] Beroaldus explicat projecto cadavere, eique favet Servius ad Virgil. Aen. 11, 539. ſcribens, funus eſt jam ardens cadaver. Sic certe ſaepeius occurrit apud Poetas. Cum alii de mortuo, vel homine morti deſtinato, ajunt funus, non videtur excludi poſſe exſequialis adparatus. Perpende, quaeso, exempla prolata a Clar. Trillero L. 1. Obſ. Crit. C. 20. & Pricaeo ad Appulej. L. 1v. Met. p. 87. Perſectis ſeralis thalami ſollemnibus, toto proſequente populo, vivum producitur funus. L. viii. p. 157. Funus, pompam proſequenti populo, deducitur ad ſepulturam. Praeterea cadaver hic rogo non eſt dejectum, uti nec roguſ; quo ſenſu alii ſumſerunt: ſicut pro ſepulcro adhibetur funus eidem L. 1v.

p. 72. Generoſa illa damnatorum caput funera: ubi nil mutes. item in Inſcript. Fabrett. p. 755. Per tempeſtatem & imbrem deſertum a concomitantibus eſt funus, & exſincta rogi flamma; ut Dio p. 767. & omnes Graecorum Hiſtorici ac Chronologi tradunt. Hinc aliquando conjeci diſjecto, ſive diſſipato & perturbato, ut paſſim claſſis, exercitus &c. diſjici dicuntur. Ac ſexcenties illa compoſita confundi, notum eſt. Sed nunc malim accedere Clar. Erneſtio, qui emendavit derelicto vel deſerto. Ultimum verum eſt. Sic diſjectus & deſertus turbantur apud Sil. L. 1v, 336. Adpoſite Senec. Ep. 70. Omnes neceſſarii deſeruerant jam non reum, ſed funus. Appulej. cit. loco: ſtatutam puellam cuncti deſerunt, & taedas nuptiales lacrimis exſinctas relinquentes &c. domitionem parant.

3 Diei.] Deo Medic. pr. de eo Vind. uterque, Cort. referebatur in uno Pulm. & Torrentii, qui fruſtra praefert.

4 Tuberes.] Tubures S. GROM. Sic bis in Martialis Xeniiſ exaratur
N n n 3 in

beres fervari juffiffet in craftinum; adjecit, *fi modo uti licuerit*. Et converfus ad proximos, adfirmavit, fore, ut *fequenti die Luna fe in Aquario cruentaret: factumque aliquod exfifteret, de quo loquerentur homines per terrarum orbem*.¹ Ad mediam noctem ita eft exterritus, ut² e frato profliret. Dehinc mane harufpicem ex Germania miffum, qui confultus de fulgure mutationem rerum prædixerat, audiit condemnavitque. Ac dum exulceratam in fronte verrucam vehementius fcalpit, profluente fanguine, *Utinam*, inquit, *hactenus*. Tunc horas requirenti, pro quinta, quam metuebat, fexta ex industria nunciata eft. His,

ve-

in MSS. a me vifis. *tuberos* Medic. tert. De Luna in Aquario vide Pagium in Crit. ad A. 1. Nervæ.

¹ *At circa mediam noctem.*] Cod. Salm. *ad circa mediam noctem*. Qui hunc locum expenderit accuratius, facile deprehender, fententiam non ferre *et* *at*. Scripfit Suetonius: *ad mediam noctem*. *circa* eft interpretatio *et* *ad*, quod cum in contextum irrepsit, *ad* mutatum eft in *at*. *Ad mediam noctem* dicebatur tempus, quod *intempeftam* fequebatur, & *mediam noctem* præcedebat. Censorinus de die natali cap. 24. *Exinde intempefta, id eft, multa nox, qua nihil agi tempeftivum eft: tunc ad mediam noctem dicitur: & fic media nox*. Sic & *ad meridiem* eft tempus, quod meridiem antecede-
bat. Idem: *post hoc ad meridiem, tunc meridies*. In Jul. cap. 31. *Ad lucem duce reperto*. in Domit. cap. fequente 17. *Ad ipsam horam dolorem interjecit* (fic enim legendum cum Ferrario) eft circa ipsam horam. Nihil huc pertinent, quæ notavit Salmafius. Non enim dictum eft, ut *ad præfens*, quod idem eft ac in præfenti, fed ut inferius in cap. 21. *Ad horam fomni nihil aliud, quam fecreto ambulabat*. Caef. lib. 1. de bell. civ. 3. *Miffo ad vefperum fenatu*. Aliud vero eft in

Calig. C. 45. *ad lumina reverfus*. quod vir fuimus perperam interpretatur circa illud tempus, quo lucernæ accenduntur. hoc Latinis dicitur *luminibus accenfis*, aut *prima face*. *Ad lumina reverti* eft accenfis & prælatis facibus reverti: ut in Jul. *ad lumina ascendit Capitolium*, quæ fcilicet lychnuchis geftabant quadraginta elephantum. GRAEV. *At*. Ad S. GRON. In editione Gronovii deeft vox *circa*, quam etiam agnofcit Memmianus, ut bene monuit Graevius, qui acute & vere hinc conjecit, *circa* efle delendum, edens cum Burm. *ad mediam*, quod fecutus fum. V. ad Caef. C. 31. licet reliqui MSS. omnes fervent *at circa*, vel *ac circa*, quod eft in Vind. Cort. Periz. Harl. Edd. Rom. & aliis. Nusquam Suetonius, quod fciam, *circa* adhibuit ad temporis momentum designandum.

² *Ex frato.*] E fr. S. GRON. Ita edidi cum Medic. pr. tert. Politian. Copes. Voss. V. Calig. C. 51. Claud. C. 21. Ner. C. 47. Nec male de ft. Vind. uterque, Cort. Hulf. & Edd. Cafaub. aliaque. *fratu* Medic. pr. Hulf. V. ad Caef. C. 7. Dein *audivit* Periz. male. Confer C. 13. Tum *metuebant* Medic. pr.

velut transacto periculo, laetum, festinantemque ad corporis curam, Parthenius cubiculo praepositus convertit, nuncians esse, qui magnum nescio quid adferret, nec differendum. Itaque, submotis omnibus, in cubiculum se recepit, atque ibi occisus est.

xvii. De insidiarum caedisque genere, haec fere divulgata sunt. Cunctantibus conspiratis, quando & quomodo, ¹ id est, ² lavantemne, an coenantem adgrederentur; Stephanus, ³ Domitillae procurator, & tunc interceptarum pecuniarum reus, consilium operamque obtulit. Ac sinisteriore brachio, velut aegro, lanis ⁴ fasciisque per aliquot dies ad avertendam suspicionem ⁵ obvoluto, ad ipsam

¹ *Id est.*] Vind. uterque, Cort. Periz. a m. pr. *idem.* Harl. cum Edd. Camp. item Ven. Sabell. Cald. *idem*, de more. Glossatoris additamentum *id est* putat Cel. Burmannus. V. ad Aug. C. 26. 88. Certe hic stare nequeunt illae voculae: nam *lavan-tem* & *coenantem* non docent, *quomodo* aggredierentur; sed *quando*, quove loco. Dele igitur, vel lege cum Ernestio *item*: Intelligit enim auctor deliberationem de hora & loco caedis, utrum in balneo, an triclinio.

² *Lavantemne, an coenantem.*] Medic. tert. Polit. Cort. aut *coen.* quod praefert e suis MSS. Doct. Longolius ad Plin. L. x. Ep. 48. *Dignum est certe deliberatione, sitne faciendum, aut sit relinquendum, an etiam destruendum.* Sed ibi non opponuntur *faciendum* ac *relinquendum*; verum *faciendum* & *destruendum*: uti fere in aliis, quae adfert, locis. Supra in Caes. C. 6. *Utrumne illum in campo &c. an in sacra via, vel in aditu theatri.* Atque hoc modo explicari potest lectio MSS. Voss in quibus est omnium vetustissimus codex, Ausonii de Clar. Urb. C. vj, 5.

Fidei memor aut infida, Senatum

Sperneret, an coleret dubitans. Vulgo *anne inf.* ut alibi. Quod, aut *ve*, male apud eundem inculcare conatur Barth. ad Statium, Epigr. 107.

Dum dubitat natura, marem faceretne puellam.

Sed vide ad Caes. L. vii. B. G. C. 5. Ovid. Ep. xii, 149. *Iussus studioque videndi.* ubi tamen nil mutandum. At hic *aut* vix stare videtur posse, nisi *ne* deleamus. Adde etiam Fabri Thesaurum. Crebro librarii *an* depravarunt in *aut*. Consule Drakenb. ad Liv. L. iv, 7. v, 3. *Utrum defenditis, an impug-natis plebem.* Idem mecum censet Cl. Dukerus.

³ *Domitillae.*] Uxoris T. Flavii Clementis, quae filia erat Domitillae, sororis Domitiani. Adi Dissert. de Clemente Martyre p. 47. Mox *sinistriore* Vind. pr.

⁴ *Fasciisque.*] *Fascesque* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Vindob. pr. Dein *advertendam* Vind. pr. Edd. Camp. Sabell. Cald.

⁵ *Obvoluto ad ipsam.*] *Obvolutam* bipsam. Ita MS. cui adscripsit Salma-

ipsam horam ¹ dolonem interjecit: professusque
conspirationis indicium, & ob hoc admissus,
legenti traditum a se libellum, & adtonito, sub-
fodit inguina. Saucium ac repugnantem adorti
Clodianus ² cornicularius, & Maximus, Parthe-
nii

masius [fort. obvoluto sub ipsam ho-
ram.] GRON. Rectius forsan hinc
conjiceret quis in ipsam h. quomo-
do certe exaratum est in duobus
Palat. Medic. pr. tert. Polit. Vind.
pr. Cort. Copes. Sed vide supra C.
16. & hic Burm. & Comment. ad
Caes. C. 31. & passim.

¹ *Dolum interjecit.*] Ferrarii con-
jecturam *dolonem* ita confirmant
verba Philostrati, ut non videam,
quomodo de ea dubitari possit.
Nam & ex iis (L. viii. Apoll.
Tyan. C. 26.) quae hic ex eo de-
scripsit Casaubonus, & quae prae-
terea P. Faber iii. Semestr. 23. in
fin. τὸ ἐν τῇ τῆς ἐκχυασμένης
χερὸς ἀνασπασίας, manifestum
est, Stephanum inter lanas fascias-
que, quibus per aliquot dies ob-
volutum habuerat sinistrum bra-
chium, occultasse vel pugionem,
vel aliud breve telum, quo quis
occidi posset. Gruteri commentum
(in suspicionibus ineditis. nam in
editis hoc non legitur) inane est.
Nam si Plautus quacumque de cau-
sa *Dolonem*, quem Ulysses ad Tro-
jam occidit, *Dolum* vocavit, quod
tamen ne ipsum quidem satis cer-
tum est, an ideo Suetonius *dolo-*
nem, teli genus, dixit, vel dicere
potuit, *dolum*? Nec me movent,
quae Burm. pro vulgata scriptura
disputat. Stephanus, ait, nondum
adgrediebatur Domitianum, ut do-
lone opus esset. Ita est. nondum
adgrediebatur illum; quum indi-
cium conjurationis professurus & ob
hoc admissus ei legendum tradidit
libellum, indicem conjurationis.
Sed quia in animo habebat eum ad-
gredi, libello legendo intentum,
omnino *dolonem* paratum habere
debuit, antequam ab eomittere-
tur. Cum autem, ut Suetonius

narrat, inter lanas fasciasque, qui-
bus obvolutum habebat sinistrum
brachium, interjecit *ad ipsam ho-*
ram, eam nimirum, quae inter
conjuratos convenerat, quam quin-
tam fuisse, e Cap. 16. intelligitur.
Interjicere *dolonem*, nempe lanis
& fasciis, vel inter lanas & fascias,
est interponere. Ita Cicero & alii
scriptores, quorum loca in Lexicis
sunt, hoc verbo utuntur. Varro ii.
de Re Rust. 7. Inter singulas (e-
quas) *a fenestris* interjicere *longu-*
rios, quibus discernant. Liv. ix, 13.
Regio interjecta inter *Romam* & *Ar-*
pos. Olearius ad Philostratum d. l.
sine reprehensione potuisset men-
tionem facere conjecturarum P. Fa-
bri, Casauboni & Marcellii ad verba
Philostrati: sed non semper adcu-
rate versatus est in Animadversioni-
bus ad scriptorem illum. DUKER.
Adde Plin. L. xvi. C. 36. *paniculae*
arundineae coma, *confusa* & interje-
cta *navium* commissuris. Tacit. L.
xii. Ann. C. 54. *Cum* arma *mili-*
tum interjecissent. Quid quod *do-*
lum *interjicere* est hominis rem
quampiam inpedientis. Hoc vero
in Stephanum nequaquam conve-
nit. Adi insuper Casaub. Marcell. Er-
nest. quorum rationibus & argu-
mentis permotus *dolonem* recepi;
licet nullus faveat codex: nam ma-
nus docta in ora Ed. Gryph. a-
pud Clar. Christium non exhi-
bet codicis lectionem, sed conje-
cturam.

² *Cornicularius.*] Cl. Ernesti,
non videns, quomodo huc venerit
cornicularius miles, in legione sti-
pendia faciens, parum abest, quin
legendum putet *cubicularius*: quasi
vero omnes *cornicularii* fuerint mi-
lites legionarii. Minime. Corniculi
honore insignes fuere milites quo-
que

nii libertus, ¹ & Saturius, decurio cubiculariorum, & quidam e gladiatorio ludo, vulneribus septem ² contrucidarunt. Puer, qui, curae ³ Larum cubiculi ex consuetudine adsistens, interfuit caedi, hoc amplius narrabat, jussum se a Domitiano ad primum statim vulnus pugionem pulvino subditum porrigere, ⁴ ac ministros vocare; neque ad caput quidquam, excepto capulo, & praeterea ⁵ clausa omnia reperisse: atque illum in-

que in cohortibus *vigilum*: ut patet ex Gruteri Inscript. p. DXXIII. N. 4. in cohortibus *Urbanis*: ut docet Symmachus L. x. Ep. 56. Gruter. Inscr. MLXXVI, 3. Immo occurrunt cornicularii *praefecti praetorio* ibidem p. CCCL, 1. CDLXXV, 1. Pro *Clodianus* est *Clodius* in Edd. Mediol. Cald. cum aliis apud Burm. Tum *Partheni* Medic. tert. Vindob. sec. Cort. *Parthemii* male Edd. Rom.

¹ *Et Saturius.*] *Est & Satur* S. GRON. Interferunt τὸ ἐστὶν ex meis Medic. pr. tert. Polit. Vindob. pr. Quid lateat, viderint acutiores. *Satur* quoque Medic. tert. Alius *Decurio cubiculariorum* memoratur in Donianis Inscr. Cl. 7, 2.

² *Contrucidarunt.*] Ita MS. S. vulgo *contrucidaverunt*. GRON. Accedunt tres Medicei, & Vind. pr. *contrucidavere* Vind. sec.

³ *Larium.*] *Larum* S. GRON. Neque aliter Medic. pr. tert. Polit. Vindob. Cort. Hull. recte. Grut. Inscr. pag. 65, 2. LARVM CAESARIS N. p. 251. VICO LARVM RVRALIVM. & plures. Cicer. L. II. de Leg. C. 8. *Lucos in agris habento & Larum sedes*. C. II. *Religio Larum*. Neque aliter leg. e MSS. Leidd. apud Plin. L. II. C. 7. & L. III. C. 5. *Compita Larum*: ubi vulgo erat *earum*, defendente Vossio de magn. Urbis C. 4. nunc *Larium*. Sic & MS. Medic. in Tac. L. XII. Ann. 24. *ad sacellum Larum*. Vide etiam Varronis Fragn.

p. 55. Ed. Dord. & Comm. ad J. Obseq. C. 101. *in aede Larum*. Apud Livium tamen L. XL, 52. *Larium permarinorum*, nullam e MSS. varietatem adnotavit Cel. Drakenb. *cubili* Vind. pr. cum Voss. Ceterum Cel. Burmannus, insolentius ac durius recte existimans *curae adsistere*, coniecit *cui cura* L. *cubiculi*, ex *cons. ads. interfuit caedi*, & *hoc*. Sed multo ingeniosius elegantiusque divinavit Erud. Ernesti *arae Larium*, ex Galb. C. 18. ubi *arae Fortunae adstat senex*. & sic *adsistere* cum Dativo hoc sensu in Calig. C. 33. *adsistens simulacro Jovis*. Fere ausim eam conjecturam praestare verissimam. At *jussum se* rescripti cum Memm. Mediceis, Polit. Vind. Cort. & Edd. Casaub. ac Gron. vulgo *se jussum*.

⁴ *Ac ministros vocare.*] Medic. pr. tert. *ministro suo carere*. Polit. *ministro suo dare*. Vind. sec. Cort. *ministros suos vocare*. Edd. Sabell. & Cald. *vocaret*. Dein neque ad c. q. erat, exc. *scapulo* Medic. tert. vitiosissime. Gladii capulum invenit puer; dum Parthenius ferrum ei exemerat: ut docet Xiphil. e Dione p. 767. in f. τῷ ξίφει, ὃ αἰεὶ πολεῖ ὑπὸ τῷ προσκεφαλαιῷ αὐτοῦ ἐκεῖνο, τὸ σιδηρεῖον ὃ Παρθένιος ἐξείλεν, ὅπως μὴ χρήσῃται.

⁵ *Clausula omnia.*] Sic Medic. tres, Polit. Vind. Cort. Periz. Non. Torr. & tres Burm. cum Edd. Rom. non *omnia clausa*.

interim, ¹ arrepto deductoque ad terram Stephano, colluctatum diu, ² dum modo ferrum extorquere, modo, quamquam laniatis digitis, oculos effodere conatur. Occisus est xiiii. Kalendar. Octobris, ³ anno aetatis xlv. Imperii xv. Cadaver ejus, populari sandapila per ⁴ vespillones exportatum, Phyllis nutrix in suburbano suo Latina via funeravit: sed reliquias templo Flaviae gentis clam intulit, cineribusque Juliae, Titi filiae, ⁵ quam & ipsa educarat, commiscuit.

xviii. Statura fuit procera, vultu modesto, ru-

¹ *Arrepto.*] Ita edidi fide meorum MSS. omnium, (si excipias Memm. & Medic. sec.) ac plerorumque ab aliis inspectorum, nec non Edd. Vett. usque ad Junt. vulgo *correpto*. Mox in terr. Vindob. sec. Cort. Hulf. Petron. C. 127. *implicitum brachiis deduxit in terram*. Sed perinde est. V. Gron. 1. Obs. 17. *colluctantem* Medic. tert. Polit. Vind. sec. Cort.

² *Modo ferrum extorquere, modo, quamquam laniatis digitis, oculos effodere conatur.*] Codex Salinas. *dum modo ferrum extorquere*. lege cum Roberto Stephano, probante Salmasiano, *dum modo ferrum extorquere, modo, quamquam laniatis digitis, oculos effodere conatur*. GRAEV. *Dum &c. conatur*. Ita MS. S. vulgo abest *dum*: & conatur adscriptit legendum Salmasius pro vulgato *conatur*. GRON. In Vindob. pr. *cum modo*. in Mediceo pr. tert. Vindob. sec. Cort. Ed. Camp. *tum m.* in Medic. sec. Polit. ac tribus Burm. cum Edd. Camp. Ven. Mediol. Bon. *dum m.* Sed *conatur* in nullo, nec scripto, nec edito, est, praeterquam Stephan. & Graev. ac seqq. *effodere* Ed. Cas.

³ *A. aetatis XLV.*] *Aetati* Vindob. sec. Natus est ix. Kal. Nov. A. U. DCCCIV. quo pater Vespasianus susceptum consulatum Kal. Nov.

in duos ultimos ejus anni menses initurus erat. V. in Vesp. C. 4. Domit. C. 2. Obiit A. DCCCXLIX. Vixit ergo annos XLIV. menses xi. dies xxvi. Unde leg. in Xiphil. & Zonara *μῆνας ἑνδεκά* pro *δέκα*. Alii eam post XLV. annum periisse scribunt, ut Clemens, Aur. Vict. in Epit. C. xi. Alii aliter; sed prave omnino.

⁴ *Vespillones exp. Phyllis.*] *Vispillones exp. Phyllix* S. GRON. Cod. Salm. *vespillonis*. Item *Phyllix*. GRAEV. Verius, quod protulit Gronov. ut & Salmasianam scripturam excerpserat If. Vossius. *Vispillones, vispilones, vispilliones, vispilliones* habent cum Pulmanni & aliorum, tum mei omnes cum Edd. Vett. Adi Comm. uti & *Phyllix, Phillix, Philix*. Sed *Phyllis* in Vind. sec. *Phillis* in Periz. *Φυλλίς* Xiphilino. *Claudia Phyllis, Domitia Phyllis* &c. in Inscript. *Dein filiae Titi* Periz. Harl. & Edd. Vett. usque ad Casaub.

⁵ *Quam & ipsa educarat.*] Ita MS. S. vulgo *educaverat*. GRON. *Quem* Vindob. sec. Cort. *ipsam* Medic. sec. tert. Vindob. pr. Cuj. & Edd. quaedam, inprobante Scrivario. *educarat* confirmatur a Medicis, Polit. Vindob. pr. quomodo ante Gronovium jam edidit Graevius.

¹ ruborisque pleno, grandibus oculis, verum acie hebetiore: praeterea pulcher ac decens, maxime in juvenia, & quidem toto corpore, exceptis pedibus, quorum digitos restrictiores habebat: postea ² calvitio quoque deformis, & obesitate ventris, & crurum gracilitate: quae ³ tamen ei valetudine longa remacruerant. Commendari se verecundia oris adeo ⁴ sentiebat, ut apud Senatum sic quondam jactaverit, *Usque* ⁵ *adhuc certe animum meum probastis, & vultum.* Calvitio ita obfendebatur, ut in contumeliam suam traheret, si cui alii joco, vel jurgio, objectaretur: quamvis libello, quem de cura capillorum ad amicum edidit, ⁶ haec etiam, simul illum seque consolans, inseruerit:

’Oυχ

¹ *Ruborisque.*] *Rubrisque* S. GRON. *Pudorisque* Medic. pr. Copes. obvia confusione. Vide N. Heinsf. ad Ovid. Ep. xx, 202. At Plinius, quod & alii hic monuerunt, vere Domitiano adscribit in Paneg. C. 48. *In ore impudentiam multo rubore suffusam*, quo se contra pudorem muniebat: ut addit Tacitus in Agric. C. 45. Plura vide illis locis. *heb. acie* Vind. pr. *strictiores* Edd. Ven. Sab. Ber. Cald.

² *Calvitio.*] Edd. Casauboni *calvitie*: ac nulla varietas ibi a Salmasio e Cod. est adnotata. Sed *calvitio* mox & alibi apud nostrum. Ad ad Galb. C. 20. *obscoenitate* cum aliis Ed. Mediol. pr. *crurum* Vind. sec. Cort. V. Burm. & ad Calig. C. 3.

³ *Tamen &c. remacruerant.*] I. e. quae, natura quidem gracilia, nihilominus macriora erant facta longa valetudine. Mallem tamen cum Burmanno & Dukero, si per MSS. liceret, *emacruerant*. Nam, licet & possit accipi pro simplici, ut alia cum *re* composita, nusquam alibi forte legitur *remacrescere*. Ad haec ambigue dictum est, cum illi verbo & haec insit sententia, crura

primum macra, deinde ante morbum repleta, ac denique post morbum rursus macra facta esse. Nihilominus *remacruerant* servant MSS. O. etiam Perizon. Lineola effugerat Burmanni oculos, cujus explicatio placet etiam Dukero, notanti, Marcilium locum haud intellexisse, & hinc *gracilitate* male deleri voluisse. Vide Casaub. ad Calig. C. 3.

⁴ *Sentiebat.*] Heinsf. *gestiebat*. Nihil mutandum puto. *Sentiebat* est, ita sentiebat, ut commendatione ac laude illa delectaretur & ex ea voluptatem caperet. In hoc verbo saepe est emphasis. Vid. Interpretes Phaedri ad Epilog. Lib. II. DUKER.

⁵ *Adhuc.*] *Adhoc* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Cort. Voss. Cuj. Sed in Rhet. C. 1. *sicut sane nonnullae usque adhuc*. Terent. And. 1, 5, 28. Dein certum Periz. Edd. Rom. Sed scribendum, ut feci, *certe & animum* cum Medic. pr. tert. Vind. utroque. Vulgo abest &. Periz. Edd. Rom. ac *vultum*. Tum *jactaretur* Vind. sec. Cort. Ed. Camp.

⁶ *Hoc etiam illum simul seque consolans.*] Codex Salmas. Pall. Re.

οὐχ ὁράας οἷον καὶ γὰρ καλὸς τε μέγας τε;

Eadem me tamen manent capillorum fata, & forti animo fero comam in adolescentia senescentem. Scias nec gratius quidquam decore, nec brevius.

xix. Laboris inpatiens, ² pedibus per urbem non temere ambulavit; in expeditione, & agmine, equo rarius, lectica assidue vectus est. Armorum nullo, sagittarum vel praecipuo studio tenebatur. Centenas varii generis feras saepe in Albano secessu conficientem spectavere plerique: atque etiam ex industria ita quarundam capita figentem, ut duobus ictibus quasi cornua ³ efficeret.

Robert. Steph. hoc etiam simul illum seque consolans. Salmas. etiam haec pro hoc. GRAEV. Haec etiam simul illum. Ita MS. S. vulgo hoc etiam illum simul. GRON. Memmiano accedunt Medicei & Voss. hoc etiam, simul illum Vindob. Polit. Alii aliter. V. Pulm. & ceterorum Comm. inseruit Vindob. pr.

¹ *Eadem me tamen manent capillorum fata.*] V. C. rectius quam in vulgatis: *eadem tamen manent mecum capillo fata.* F. URSINUS. Sed hoc Latinitas non fert. Dicendum esset: *eadem tamen manent me capillo fata. eadem capillo*, est eadem quae fuerunt capillo fata. *Eadem cum capillo* non est Latini saporis, sed vulgata non est sollicitanda. GRAEV. Pulm. & Turn. ac Torrentii aliorumque libris consentiunt Medicei sec. tert. Polit. Cort. *Eadem me manent tamen.* Medic. pr. Vindob. sec. Copes. *Eadem tamen me m.* Vulgo ante Pulm. legebatur *Eadem remanent mecum cap.* Sed mire in Steph. Ed. *Eadem me tamen manent cum capillorum fata.* ubi abundat *cum*. De locutione *idem cum illo* adi ad Hirtii B. Afric. C. 83. In eodem cornu cum elephantis erant. Sed alia illic ratio. Vitruv. L. vi. C. 4. Atria minora cum maioribus easdem possunt habere symmetriarum rationes. At illic in

uno ab m. altero ad maj. in Franck. ad majora, probante Cel. Wessel. L. ii. Obi. C. 13. At Voss. pr. caret praepositione, bene. *facta* inepte Medic. duo, Vindobon. pr. in quo item & fero animo eodem.

² *Pedibus per urbem.*] Hoc ordine voces has disponunt Medicei, Vindob. pr. Copes. *per urbem n. t. pedibus* Vind. sec. Pal. pr. vulgo *per urb. pedibus n. t.*

³ *Effingeret.*] Hoc non minus recte dici credo, quam *efficeret*; Si, pro quasi cornua effingeret Suetonius scripisset *similitudinem cornuum effingeret*, nemo, opinor, diceret, eum pro *effingeret* melius scriptarum fuisse *efficeret*. Nam quasi cornua effingere, idem est, ac similitudinem cornuum effingere, quod haud dubie rectum est. Cic. iii. de N. D. 9. *Nec ullam vim esse naturae, ut sui dissimilia posset effingere.* Plin. vii. H. N. 12. *Cogitatio effingere similitudinem, aut miscere existimatur.* Plin. Jun. iv. Ep. 28. *Est arduum similitudinem effingere ex vero.* Loco Quintiliani v, 12. *Corpora fingendo pingendove effingere.* non utor; quia probo iudicium Burmanni, censentis, odiosam esse repetitionem verborum cognatorum *fingendo effingere*. Sed si pro eo, quod apud eundem

ceret. Nonnumquam in pueri procul stantis, praebentisque ¹ pro scopulo, dispanfam ² dexteræ manus palmam sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocuae evaderent.

xx. Liberalia studia ³ Imperii initio neglexit, quamquam bibliothecas incendio absumtas ⁴ impen-

xii, 10. legitur *Phidias diis, quam hominibus efficiendis melior artifex* vel in uno MS. esset *effingendis*, quod Colomesio non displicet, non facile id rejicerem, tamquam a librariis profectum. Nam & ita loquitur Plin. iv. Ep. 7. *Illum (sive deum sive hominem) coloribus, illum cera, illum aere, illum argento, illum auro, ebore, marmore effingit.* Quamquam autem in hoc loco Suetonii *effingeret* defendi posse puto, tamen quum *efficeret* sine controversia probum sit, nihil vetat, quo minus quis majorem numerum librorum sequatur. *Effictus* & *effectus* etiam in Cicer. xi. Philipp. 3. permutantur. Quae Colomesius ad Quintil. l. d. praeterea adnotat, sumta sunt e Rad. Fornerio, qui i Rer. Quotid. 15. conjiciebat, in l. ult. Cod. Theodos. de Excusat. artific. pro *efficiendos sacros vultus* legi posse *effigiandos*. Sed hoc merito rejecit Jac. Gothofredus ad d. l. ult. Colomesius pauca descripsit e Fornerio: omnia furatus est fucus, nescio quis, ad Gell. xvii, 10. DUKER. Pulmanni & Burmanni aliorumque Codd. consentiunt mei omnes & Edd. Vett. in lectione *efficeret*, cujus alteram esse glossam, puto, e loci sensu satis adparere, vel natam esse e corrupta lectione *effigeret*, quae exstat in Ed. Camp. Vide ad Ner. C. 21. *Deorum personis effectis ad similitudinem oris sui.* Apud Cic. L. i. de N. D. C. 13. *Adpersa temere pigmenta in tabula oris lineamenta effingere possunt.* Num etiam *Veneris Coae pulchritudinem* effingi posse, *adpersione fortuita putas*, vidi in

tribus Biblioth. Leid. MSS. *efficere* & *effici*. Hos autem ictus celerime repetere, & tam artificiose dirigere debuit, ne interim ad primum ictum caderet, vel averteret se fera; forsan ante inclusa.

¹ *Pro scopulo.*] Sic lego cum F. Ursino ex vetere codice, & Rob. Stephani editione. inepte vulgo *scopulo*. GRAEV. Vereor, ne fictus sit ab Ursino ille codex. Ceteri omnes constanter servant *scopulo*, sive parvo scopo. V. Comm. Tum *dispanfam* Vindob. pr. Edd. Sabell. Cald. forte pro *dispeffam*: ut apud Plautum *dispeffis manibus*, teste Gellio L. xv. C. 15. ubi vide.

² *Dextrae.*] *Dexteræ* S. GRON. Item Medic. pr. tert. Polit. Vind. sec. quod reposui, ut & *innocuae* ex iisdem & Edd. Camp. Sabell. Ber. Cald. quod etiam probavit Burm. vulgo *innocue*.

³ *In initio imperii.*] *Imperii initio* S. GRAEV. GRON. Sic quoque Medic. tres, Polit. Vindob. pr. Copes. quod secutus sum. *in* abest etiam a Vindob. sec. Cort. V. ad Caes. C. 4.

⁴ *Impensissime reparare curasset.*] In Ind. Berneggeri Ed. sec. Graevii legitur *reparari*, quod rectum esse arbitror. Boni scriptores *curare* cum Infinitivo activo de iis dicunt, qui ipsi curam, studium & operam ad aliquam rem conferunt; ut in plerisque, quae ad Rutilium adnotavit Burmannus. Et sic Sueton. de Illustr. Gramm. C. 24. *Multaque exemplaria contraxit, ac distinguere & adnotare curavit.* Qui autem aliena opera & ministerio ad aliquam rem utuntur, ut hic Domitia-

penſiſſime reparare curaffet, exemplaribus undique petitis; miſſiſque ¹ Alexandream, qui deſcriberent, emendarentque. Numquam tamen aut hiftoriæ, carminibusve ² noſcendis operam ullam, aut ſtilo vel neceſſario dedit. Praeter commentarios & acta Tiberii Caſaris nihil lectitabat: epiftolas, orationeſque & edicta ³ alieno formabat ingenio: ſermonis tamen nec inelegantis, dictorum interdum etiam notabilium, *Vellem*, inquit, *tam formoſus eſſe, quam* ⁴ *Metius ſibi videtur*. Et cujuſdam caput varietate capilli ſubrutilum & ⁵ incanum, *perfuſam nivem mulſo* dixit.

XXI. *Conditionem Principum miſerrimam ajebat, quibus de conjuratione comperta non crederetur, niſi occiſis.*

mitianus, eam curare faciendam dicuntur. Corn. Nepos Conon. C. 4. *Muros dirutos a Lyſandro reficiendos curat*. Cic. xi. Fam. 5. *Cum tamen curaffet tuas literas ad me perferendas*. Liv. xxxii, 1. *Ut militibus agrum adſignandum curaret*. Et ita omnes alii. In his autem pro gerundio Infinitivum activum poni poſſe, vix credo: paſſivum poſſe credo; etſi nunc exemplis, quibus id probem, deficior. Nam Vavaſſoris auctoritas, qui Sect. 11. Cap. 2. p. 181. dicit *cum Eclogam* repeti curaret, non ſufficit. Sed non dubito, quin in promptu habeas alia. Si Kappius legiſſet, quae Burmannus & alii de conſtructione verbi *curare* cum Infinitivo activo tradiderunt, non tam temere notaſſet Vavaſſorem pag. 7. & 191. DUKER. Nihil mutant ſcripti. Nec tamen *reparari*, multo minus *reparare*, hoc ſenſu invenias apud Auguſtei ævi ſcriptores. Sed in Appulejo legas Apol. p. 506. Ed. Flor. *Sigillum eques fieri curavit*. Non enim huc referre audeo Sen. Med. 592. *Nec regi curat*. In Livii loco Gronovius, quia in Voſſ. reperit *aſſignare*, ſcribi juſ-

ſerat *aſſignari*, male.

¹ *Alexandream*.] *Alexandream* S. GRAEV. GRON. Miſſi hi erant liberti. Adi Murat. Inſcript. p. CMXXVII. N. 18.

² *Cognoſcendis*.] *Noſcendis* S. GRAEV. GRON. Sic reſcripſi, motus auctoritate inſuper Mediceorum trium, Politian. Vind. utriuſque, Cort. & Copeſ. Adi Heinf. ad Ovid. Ep. vi, 83. Gron. Obſ. iv, 16. Dein aut *acta* Vind. uterque. Tiberi Med. tert.

³ *Alieno formabat ingenio*.] *Alfeno* f. i. S. GRON. *Alieno Alfeno* f. i. Medic. tert. Polit. Voſſ. *alieno Alpheno* f. i. Vindob. pr. *alieno alphabeto* f. i. Medic. pr. ſec. Vindob. ſec. Cort. & plures. Adi Comment. Sunt autem variae lectiones ex voce *alieno* natae; neque hic latere alicujus liberti nomen, aut quidquam mutandum, opinor.

⁴ *Metius*.] *Maecius* S. GRON. de quo V. ad C. 4. Sed *Metius* vel *Mettius Pompuſianus*, de quo ad Veſp. C. 14. Dom. C. 10. videtur intelligi.

⁵ *Incanum*.] Medic. duo, Polit. Vind. Cort. & duo Burm. *canum*, perperam.

occisis. Quoties otium esset, alea se oblectabat, etiam profestis diebus, matutinisque horis: ac lavabat de die, ¹ prandebatque ad satietatem: ut non temere super coenam praeter Matianum malum, & modicam in ampulla potiunculam fumeret. Convivabatur frequenter ac large, sed paene raptim: certe non ultra solis occasum, nec ut postea ² comissaretur. Nam ad horam somni nihil aliud, quam ³ solus secreto deambulabat.

XXII. Libidinis nimiae, assiduitatem concubitus, velut exercitationis genus, clinopalen vocabat. Eratque fama, quasi concubinas ipse ⁴ develleret, nataretque inter vulgatissimas meretrices. Fratris filiam adhuc virginem, oblatam in matrimonium sibi, quum ⁵ devinctus Domitiae nuptiis pertinacissime recusasset, non multo post alii collocatam, corrupit ultro, & quidem vivo etiam tum Tito: mox patre ac viro orbatam, arden-

¹ *Prandebatque.*] Additur *se* in Mediceo sec. An saepe olim fuit additum? Dein *Martianum* Medicei, Polit. Vind. Cort. alique cum Edd. Vett. Sed *Matianum* a m. pr. tamen habet cum Memm. Mediceus sec. ut bene correxit Beroaldus, ex Plinii L. xv. C. 14. Confer item Pulm. & Torrent. *ampullam* Cort. Medic. sec. & *large* Perizon. Edd. Rom.

² *Comissaretur.*] *Commessaretur* MSS. plerique de more. *commensaretur* Vindob. pr. *namque* Politian. *somni* Vindob. pr. Perizon. Harl. Edd. pp. Sab. Ber. Cald.

³ *Solus secreto.*] Ita MS. S. vulgo *secreto solus*. GRON. Adjice Medic. sec. tert. Polit. Vindob. utramque, Cop. Cuj. Male excidit *solus* e Periz. & Edd. Rom. Supra C. 14. *Nec nisi secreto atque solus custodias audiebat.* In Aug. C. 72.

Secreto & sine interpellatione. Adde C. 93. *Clinopalen* Memm. Medic. pr. Vindob. uterque cum Edd. Ber. Steph. Gryph. Cas. Gron. Graev. post. & seqq. In ceteris---*sem*.

⁴ *Develleret.*] Contra sensum mordicus hoc retinent Codd. Non enim dilaceravit, sed depilavit. Malim igitur cum viris doctis *develleret*.

⁵ *Devinctus.*] Ita MS. S. vulgo *devictus*. GRON. *Devinctus* cum Edd. primis edidit quoque Steph. & Graev. alique, ut oportet, & exaratur in MSS. tantum non omnibus. Mox *renunciasset* Edd. Rom. *corrupit ultro* exhibui cum Memm. Mediceis tribus, Polit. Vind. utroque, Cort. Cuj. vulgo *ultro corr.* Dein tunc Cort. & Ed. Camp. *patre viroque* Vind. sec. c. m. fuerit Edd. Rom.

dentissime palamque dilexit, ut etiam causa mortis exstiterit, coactae¹ conceptum a se abigere.

XXIII. Occisum eum populus indifferenter, miles gravissime tulit, statimque² Divum adpellare³ conatus est; paratus & ulcisci, nisi duces defuissent: quod quidem paullo post fecit, expostulatis ad poenam pertinacissime caedis auctoribus. Contra, Senatus adeo laetatus est, ut repleta certatim Curia non temperaret, quin mortuum

¹ *Conceptum.*] Fortassis potest esse; quod conceptum erat. Cic. pro Cluent. C. XI. Ut una illa, & quod erat ex fratre conceptum, necaretur. & ibid. C. 12. diligentiamque adhiberet, ut id, quod conceptum erat, servaretur. Sed potius habeamus pro substantivo, ut non raro apud alios. Varro 11, de re rust. 1, p. 76. Ed. R. Steph. Appello foeturam a conceptu ad partum: hi enim praegnationis primi & extremi dies. Locus Valerii Max. mea sententia, non eget emendatione. Geminatio illa trium Vocum in *um* exeuntium me ibi non magis offendit, quam quinque Vocum in Livio XXI, 10. *Suspectum* cum Saguntinis bellum habendum cum Romanis esse. Cum eum conceptum utero haberet, est, cum eum concepisset, noto & apud omnes obvio usu verbi habeo cum participio passivo. Cic. IV. Famil. 2. Si habes jam statutum, quid tibi agendum putes. Liv. XXV, 38. Nec huius occasionis spem forte temere conceptam habeo. pro si jam statuisti, & spem concepi. DUKER. Substantive pro foetu, ut primus explicuit Burmannus, posuit & Columella L. VII. C. 13. ut si res exigat, vel integrum conceptum extrahat, vel partibus educat: uti locus iste a N. Heinsio recte est emendatus ad Vellej. L. 11. C. 126. ubi plura. Alio sensu Appul. de Dogm. Plat. init. Platonem Augu-

stiore conceptu prosatum, quum quidem Apollinis figuratio Perictione se misisset. Magis tamen cum reliquis Interpretibus inclino in participium, praesertim si pro a legamus e vel ex. Nusquam enim auctor verbo abigere jungit a se vel simile. Sicut & simpliciter abigere partum frequens est. Sibi addit Cicero pro Cluent. C. 11.

² *Eum divum.*] Vindobonenses, Politian. Cort. Harlem. carent. *ta eum*, optime: sicut ejiciendum iudicavit Burmannus, quem vide, & notata ad Caes. C. 7. *Confusum eum somnio* &c.

³ *Conatus.*] Melius Salm. & Robert. Steph. *Divum appellare conatus est*. quos sequor. Mox Salmast. *temperarent*, ut pars in frustra sciant. Sed a vulgata non discedendum. GRAEV. *Conatus est*. Ita MS. S. vulgo *conatus*. Item *temperarent* S. GRON. *Est* addunt quoque Medicei, Politian. uterque Vindobon. Cort. *nisi vires d.* pro V. Lect. in Medic. sec. Voss. *pertinacissimae* Vindob. sec. Cort. De plurali *temperarent*, qui tamen hic non admittendus est, nisi etiam sequentia ita mutarentur, adi ad Vitell. C. 16. Pro *adclamationum* in Vindob. sec. a m. pr. & *ac contumeliarum*, item & in Cort. *clipeos* & *im.* male. Ceterum perperam hic de abiectione ad scalas Gemonias somniavit P. Faber 11. Sem. 9. p. 116.

tuum contumeliosissimo atque acerbissimo adclationum genere laceraret: scylas etiam inferri, clipeosque & imagines ejus coram detrahi, & ibidem solo ¹ adfligi juberet: novissime ² eradendos ubique titulos, abolendamque omnem memoriam decerneret. Ante paucos quam occideretur menses, cornix in Capitolio elocuta est, ἔσαι πάντα καλῶς. Nec defuit, ³ qui ostentum sic interpretaretur:

*Nuper Tarpejo quae sedit culmine cornix,
Est bene, non potuit dicere: dixit, erit.*

Ipsam etiam Domitianum ferunt somniasse, ⁴ gibbam sibi, pone cervicem, auream enatam: pro certoque habuisse, beatiorem post se laetiozemque portendi: reipublicae statum. Sicut sane brevi evenit abstinentia & moderatione insequentium Principum.

¹ *Adfligi.*] Duo Pulm. totidemque Burm. & Vindobon. sec. Cort. cum Edd. aliquot *adfligi*, perperam: ut bene monuit jam olim Sabellius. Non in solo eas deponi, sed prosterni, & afflictionis inpetu diffringi jussit Senatus. Caes. L. VI. B. G. C. 27. *arbores pondere adfligunt.* V. praeter alios de confusione horum verborum Cl. Arntzen. ad Plin. Paneg. C. 35. p. 164.

² *Eradendos ubique titulos.*] Hujus rei vestigia invenies in inscriptione II. p. XII. & V. p. LXXXVIII. operis Gruteriani. In illis enim Imperatoris Domitiani nomen est deletum. GRAEV. Adde Spon.

Misc. Erud. Ant. p. 353. Jacob. de G. Caesia pag. 297. Noris. Epist. Conf. p. 431. Grut. p. CCC. N. 1. & saepius, Fabr. Inscr. p. 330. *abolendamque* Vindobon. pr. Dein ne def. Edd. Rom.

³ *Qui ostentum.*] *Quod ost.* S. cui Salmasius adscripsit, F. qui id ostentum. GRON.

⁴ *Gibbam.*] *Galbam* Medic. pr. Vind. pr. forsan e Galbae C. 3. sed male.

⁵ *Reipublicae statum.*] *Rerum statum publice* S. GRON. Male in Edd. Graev. & Burm. excusum est e MS. S. *publicae. statum reipublicae* Medic. pr. text. Polit.

C. SUETONII TRANQUILLI

DE

ILLUSTRIBUS GRAMMATICIS

LIBER.

CAP. I.

Grammatica Romae ² ne in usu quidem olim, nedum in honore ullo erat: rudi scilicet ac bellicosa etiam tum civitate, necdum magnopere liberalibus disciplinis vacante. Initium quoque ³ ejus mediocre exstitit: siquidem antiquissimi doctorum, qui iidem & poëtae & oratores ⁴ semigraeci erant (Livium & Ennium dico: quos utraque lingua domi forisque docuisse ⁵ adnotum est) nihil amplius quam Graeca in-

¹ **ILLUSTRIBUS.]** Deest Collationi, quam adscripsit Is. Vossius Editioni Lugdunensi in 12mo, apud Joann. Pillehotte, cui inest Is. Casauboni Animadversionum in Suetonium Appendicula. Edd. aliquot *de claris Gr.* ex fine C. 4.

² *Ne in usu quidem olim.]* Sic MSS. Cas. Voss. Ed. pr. Vulgo *olim ante Romae* ponitur. *nec in* Voss. cui deest *scilicet*. Mox *magno op.* Ed. Burm.

³ *Ejus.]* Exsulat a Voss. Ibidem *quidem & p. & semigr.* uti in Ed. Mediol. Oratores certe fuisse Livium Andronicum & Ennium, nusquam traditur.

⁴ *Semigraeci.]* Semigraeci dicuntur, quia Livius fuit Graecis parentibus natus, ut ejus nomen ostendit. Hinc Terentianus Maurus

de Metris: *Livius ille vetus Graeco cognomine: Ennius vero semigraecus dicitur, quia fuit in Calabria natus. Rudiae enim ejus est patria. GRAEV. Burm. hic & ad Caes. C. 76. e semibarbaris, ita dictos putat, quod magnae Graeciae incolae, Graecorum quidem moribus & lingua utebantur: sed tamen paulatim degenerabant. Cl. Ernesti explicat docentes Graece & Latine, edentesque Latine opera prope tota e Graeco ducta. Magis placet interpretatio Graeviana. Appul. in Apol. p. 28. Ed. Pric. Memet professus sum seminumidam & semigae-tulum: non video, quid mihi in ea re sit pudendum, haud minus quam Cyro majori, quod genere mixto fuit, semimedes ac semipersa.*

⁵ *Adnotum.]* Explicat viri do-

interpretabantur: ¹ ac si quid Latine ipsi composuissent, praelegebant. Nam quod nonnulli tradunt, duos libros *de litteris syllabisque*, item *de metris*, ab eodem Ennio editos, jure arguit Lucius Cotta, non poëtae, sed posterioris Ennii esse: cujus etiam *de augurandi disciplina* volumina feruntur.

II. Primus igitur, quantum opinamur, studium grammaticae in Urbem intulit CRATES MALLOTES, Aristarchi aequalis, qui ² missus ad senatum ab Attalo rege, inter secundum ac tertium bellum Punicum, sub ipsam Ennii mortem, quum ³ regione Palatii, prolapsus in cloacae foramen, crus fregisset, per omne legationis simul & valetudinis tempus, plurimas *ἀνποδ-σεis* subinde fecit, assidueque disseruit: ac nostris exemplo fuit ad imitandum. Haftenus tamen ⁴ imitati, ut carmina parum adhuc divulgata, vel defunctorum amicorum, vel si quorum aliorum probassent, diligentius ⁵ retractarent: ac legendo commentandoque, etiam ceteris nota facerent: ut CAJUS OCTAVIUS LAMPADIO Naevii Punicum bellum, quod unico volumine & continenti scriptura expositum,

Et per admodum notum seu manifestum & agnotum sive agnitum. Verum id stili Suetoniani esse nullo Gronovianae conjecturae adnotatum. Mox Graeca edidi cum Burm. ex emendatione Casauboni pro Graece.

¹ *Ac si &c.*] Coll. Voss. *at si quid ipsi Lat. Al. aut.* Mox eodem non est in Voss. Dein habet *missis*.

² *Missus ad senatum.*] Non est, ut cum Achille addas *legatus*. Nam *mittere* saepe est *legatum mittere*. Tacit. 1. Hist. 74. *Rursus ad utrumque Germanicum exercitum & ad legio-*

nem Italianam specie senatus misit. Sueton. Aug. 44. Sic & Graeci *πέπε-πεν* Matth. xi 1, 16. & alibi, GRAEV. Adde Burm. cum aliis.

³ *In regione Palatii.*] Aliorum libris, qui recte non agnoscunt praepositionem, accedit Coll. Voss. quare delevi. Vide ad Caes. C. 39. *Regione Martii campi.* Dein, ut ceteri, Voss. quoque Latinis litteris *acroasis*. V. Casaub.

⁴ *Imitati.*] Interpolatoris glossam sapit: quare inducendum puto cum J. F. Gron. & Ernestio.

⁵ *Retractarent.*] Coll. Voss. *re-*
citarent, male: & dein *uno v. etiam*
cont. scripta.

tum, divisit in septem libros: ut postea QUINTUS¹ VARGUNTEJUS annales Ennii, quos certis diebus in magna frequentia pronunciabat: ut² LAELIUS ARCHELAUS, VECTIUS, QUINTUS PHILOCOMUS Lucilii satiras familiaris sui: quas legisse se apud Archelaum Pompejus Lenaeus, apud Philocomum Valerius Cato, praedicant. Instruxerunt auxeruntque ab omni parte³ Grammaticam, L. AELIUS LANUVINUS, gener Quinti Aelii, SERVIUS CLODIUS, uterque eques Romanus, multique ac varii & in doctrina & in republica usus.

III. 4 L. AELIUS cognomine duplici fuit: nam & *Praeconinus*, quod pater ejus praeconium fecerat, vocabatur: & *Stilo*, quod orationes nobilissimo cuique scribere solebat: tantus optimatum fautor, ut Quintum Metellum Numidicum in exilium comitatus sit. SERVIUS quum librum foceri nondum editum fraude intercepisset: & ob hoc repudiatus, pudore ac taedio secessisset ab Urbe, in podagrae morbum incidit: cujus inpatiens veneno sibi perunxit pedes, & enecuit ita,

¹ *Varguntejus.*] Vitiose¹ Edd. Vineti, Cas. Graev. & aliae *Varguntejus*. Coll. Voss. *Vaguntejus*. Ab eodem Cod. exsulat quos.

² *Laelius Archelaus.*] Cum in Mediolanensi editione sit *Laelius Archeas*, videtur scripsisse Suetonius *Laelius Archelas*. sicut enim dixerunt *Arcesilas*, & *Arcesilaus*, sic & *Archelas*, & *Archelaus*. GRAEV. Heinſio eam conjecturam adſcribit Cl. Burmannus. Male in prioribus Edd. distinguebantur *Laelius*, *Archelaus*, quasi duorum virorum nomina; cum sint unius: ut recte docet Casaſubonus: quare etiam cum Gronovio malim *Vectius* vel *Vettiusque Philocomus*. In Voss. *Philoconius*, & *Philoconium*.

³ *Grammatica.*] MSS. Ach. Sta-

tii, item Coll. Voss. & Ed. Vet. *grammaticam*, ut reposuere Gron. Pitiscus, damnaute Burmanno: quia sic *Musica* & alia in plurali occurrunt. Sed auctori singularis placuit numerus Cap. i. 3. 24. de Ill. Rhet. C. i. Praenomine *Lucius* male carent multae Edd. & in his R. Steph. Olim *Laelius* edebatur. Sed vide Comment. Mox *Lanuvius* Voss. Placet autem Carrionis aliorumque emendatio *generque Aelii*. In MSS. enim modo est *Q. Aelii*. Confer seqq. *Servius quum librum foceri &c.*

⁴ *L.*] Deest Voss. & Edd. aliquot. Mox Voss. *Istilo*, & Edd. pp. *Istilo*, vitiose. Ad Vinetum. Deia in Voss. *tantum fautor*, ut *M. Metell.* &c. *fecerus quum l.*

ita, ut parte ea corporis quasi ¹ praemortua vixerit. ² Post hoc magis ac magis & gratia & cura artis increvit; ut ne clarissimi quidem viri abstinuerint, quo minus & ipsi aliquid de ea scriberent: utque temporibus quibusdam super viginti celebres scholae fuisse in Urbe tradantur: ³ pretia Grammaticorum tanta, mercedesque tam magnae, ut constet, LUTATIUM DAPHNIDEM, quem ⁴ LENAEUS MELISSUS per cavillationem nominis ⁵ Πανὸς ἄγνημα dicit, ducentis milibus nummum Quinto Catulo emtum, ac brevi manumissum: LUCIUM APPULEJUM ab ⁶ Efcio Calvino, equite Romano praedivite, quadringenis annuis conductum multos edocuisse. Nam in provincias quoque Grammatica penetraverat, ac nonnulli de ⁷ notissimis doctoribus peregre docuerunt, maxime

¹ *Praemortua.*] Ita recte edidere R. Stephan. Cas. alique. MSS. & in his Voss. cum Edd. pp. *praemortui* sine sensu. *viveret* etiam Voss. cum ceteris MSS.

² *Post hoc.*] Coll. Voss. *post haec*. Neque opus est cum Casaubono legere *hos*. Dein Voss. & ipse aliud *d. e. scriberetur*; item *s. decem c. s. in urbe fuisse*.

³ *Pretia.*] Coll. Voss. *pretia vero*, quod hic non displicet.

⁴ *Lenaeus Melissus.*] Nomen *Lenaeus* corruptum esse cenfeo. Is enim fuit Pompeji libertus, ut docet inferius Cap. 15. Hinc & Plinio dicitur *Pompejus Lenaeus*. Sed *Melissus* fuit libertus Maecenatis. Vide Cap. 21. Legendum *Cilnius Melissus*. Nam quis ignorat, Maecenatem *Cilnium* esse dictum. Hinc & Plinio xxviii, 6. vocatur *Maecenas Melissus*: *Triennio Maecenatem Melissum accepimas silentium sibi imperasse, a convulsione reddito sanguine*. Sed apud Gellium Cap. 6. Lib. xix. alius est *Aelius Melissus*, qui vixit tempore Gellii. Sicut &

alius *Melissus* fuit ille *Samius*, cuius vitam descripsit Diogenes, qui longe fuit verustior: alius *Melissus Euboicus*, cuius Fulgentius meminit II. Mythol. GRAEV. Adde Burm. qui Heinsio veram conjecturam *Cilnius* adscribit. In minore Casauboni Ed. est *Lenaeus Melius*. De Grammatico Melisso est mentio apud Charis. p. 78. & Bed. de Orthog. p. 2779. Ed. Putsch. V. Barth. Advers. L. xxxvii. C. 5.

⁵ Πανὸς ἄγνημα.] Desunt Coll. Voss. lacuna relicta. Mox DCC. M. nummis Q. Catullo. V. Comment.

⁶ *Efcio.*] Alii *Efficio*, *Aeficio*. Coll. Voss. *Aefficio*. Quid si L. Sextio corrigas? Vide Grut. Inscr. p. MCC. & ibi Gud. Tum *quadringenis nummis conductus m. edoceret* Coll. Voss. An *conductum si m. edoceret*? Eo certe alludunt & aliorum Codices. Casaub. ut *m. edoceret*.

⁷ *Notissimis.*] *Doctissimis* Coll. Voss. alique Codd. Sed vide Burm. Dein *Sistennius* ibid. & in Vet. Ed. *Sescenius*. An *Caesennius*; aut *Sisinnius*: ut citat Glandorpius? quia in

xime in Gallia Togata: inter quos OCTAVIUS TEUCER, & SISCENNIUS JACCHUS, & OPPIUS CHARES: hic quidem ad ultimam aetatem, & quum jam non gressu modo deficeretur, sed & visu.

IV. Adpellatio *Grammaticorum* Graeca consuetudine invaluit; sed initio *Litterati* vocabantur. ¹ Cornelius quoque Nepos in libello, quo distinguit litteratum ab erudito; *litteratos quidem vulgo adpellari*, ait eos, *qui aliquid diligenter & acute scienterque possint aut dicere, aut scribere: ceterum proprie sic adpellandos poetarum interpretes, qui a Graecis γραμματικοί nominentur: eosdem Litteratores* ² *vocitatos*, Messalla Corvinus in quadam epistola ostendit, *non esse sibi*, dicens, *rem cum Furio Bibaculo, nec cum* ³ *Sigida quidem, aut litteratore Catone*: significat enim haud dubie Valerium Catonem poetam simul grammaticumque notissimum. Sunt, qui litteratum a litteratore distinguant, ut Graeci Grammaticum a Grammatista: & illum quidem absolute, hunc mediocriter doctum existiment, quorum opinionem ORBILIUS etiam exemplis confirmat. Nam *apud majores*, ait, *quum familia alicujus venalis produceretur, non temere quem litteratum* ⁴ *in titulo, sed litterato-*
rem

Voss. *Siscenius*. Casaub. ad Strab. L. IV. p. 181. citat *Sicennius*. Fuere etiam plebeji *Sicini*. Edidi mox *Chares*, ut legendum monuit Casaub. estque in Voss. V. Græc. Insc. p. MCCCVIII, 10. In fine Capitis male Edd. multae praebent *deficeret*. V. ad Aug. C. 84.

¹ *Corn. quoque Nepos in libello.*] Coll. Voss. *Corneliusque Nepos libello*. Praepositio deest etiam MS. Bongarsii, in quo *libello quodam d.* Ed. Vineri Pictav. *distinxit*.

² *Vocitatos &c.*] Hisce excidisse

verbum nullus dubito: quapropter, quum Casaub. testetur in MSS. & Ed. Mediol. haberi *in q. epistola ostendit*, & sic etiam e Cod. adscripserit Vossius, non veritus sum illud contextui Suetoniano inferere. In Caes. C. 26. *quod epistolis ejus ostenditur*. C. 75. *ut edicto ostenderet esse sibi notas*.

³ *Sigida.*] MSS. Casaub. & Voss. *Rigida*. Alii e Cap. II. emendant *Ticida*: alii *Sedigito*.

⁴ *In titulo.*] Coll. Voss. *in titulos*. Vide ad Suet. Domit. C. 10. Paul-

rem inscribi solitum esse : quasi non perfectum literis, ¹ sed inbutum. Veteres Grammatici & Rhetoricam docebant : ac multorum de utraque arte commentarii feruntur. Secundum quam consuetudinem posteriores quoque existimo, quamquam jam discretis professionibus, nihilominus vel retinuisse, vel instituisse & ipsos quaedam genera institutionum ² ad eloquentiam praeparandam, ut problemata, paraphrases, ³ adlocutiones, ethologias, atque alia hoc genus : ne scilicet ficci omnino atque aridi pueri Rhetoribus traderentur, quae quidem omitti jam video desidia quorundam & infantia : non enim fastidio putem. Me quidem adolescentulo, repeto, quemdam, Principem ⁴ nomine, alternis diebus declamare, alternis disputare, nonnullis vero mane differere, post meridiem, remoto pulpito, declamare solitum. Audiebam etiam memoria patrum, quosdam e Grammatici statim ⁵ ludo trans-

Paullo ante non ¹ quem non litt. habetur in Edd. antiquioribus, sed recte ultimum non ejecere R. Steph. G. Cassander, Casaub. & seqq. ficti eo carent MSSi. V. Burm. & J. Gothofr. in Oper. Min. p. 902. Sic in Plinii vita non temere quis plura scripserit.

¹ Sed inbutum.] Verbum hoc tironibus & pueris est proprium. Liv. L. ix. C. 43. *Malo tirocinio inbutum Samnitem.* Cic. ad Att. L. xiv, 13. *pueri animum inbuere.* Supra in Ner. C. 20. *pueritiae tempore inbutus musica.* Auct. de Corr. Eloq. C. 19. *elementis studiorum etsi non instructus, at certe inbutus sit.* Adde Serv. ad Virg. Ecl. 1, 8. Graev. Lect. Hes. C. 16. Vide & infra ad vitam Persii inductus in philosophiam est : uti illic legendum docebimus.

² Ad eloquentiam praeparandam.] Nihil temere muto : sic enim praeparare expeditionem, profectio- nem in Tib. C. 38, Ner. C. 44. Si

tamen addicerent MSS. mallet praeparantium. in Galba C. 10. *servi ab liberto Neronis ad fraudem praeparati.* V. & Calig. C. 58. ac passim. Incidisse hoc etiam Cl. Ernestio, dein vidi.

³ Elocutiones.] Coll. Voss. & Ed. Mediol. *adlocutiones*, verissime : uti & vidit Casaub. De his agit ex Hermogene Priscianus p. 1340. Ed. Putseh. Monuit etiam Cappe- ron. ad Quintil. L. 1. C. 9. p. 65. quo loco consulendi sunt viri docti de ethologiis.

⁴ Nomine.] MS. Schotti Rome, L. 1. Obs. Hum. C. 17. inepte. Vide ad Ner. C. 33.

⁵ E ludo.] Praepositio abest a MSS. quam R. Steph. & Cassander ante Casaubonum addidere. V. ad Caes. C. 39. *In quatuordecim e scena per orchestram transiit.* Pro Grammaticis igitur ex MS. Statii ad jussu Ca- sauboni dedi Grammatici ; nisi malis a Grammaticis s. e ludo cum Er- nest.

transisse in forum, atque in numerum praestantissimorum patronorum receptos. Clari professores, & de quibus prodi possit aliquid dumtaxat a nobis, fere hi fuerunt.

v. ¹ SAEVIUS NICANOR primus ad famam dignationemque docendo pervenit: fecitque praeter commentarios, quorum tamen pars maxima intercepta dicitur, satiram quoque: in qua ² libertinum se ac duplici cognomine esse, per hoc indicat:

Saevius Nicanor Marci libertus negabit:

Saevius ³ Postumius idem, at Marcus docebit.

Sunt, qui tradant, ob infamiam quamdam cum in Sardiniam secessisse, ibique diem obiisse.

vi. AURELIUS OPILIUS Epicurei cujusdam liber-

nest. ut in Appulejo legendum L. i. p. 18. *Exinde cum ex astu a magistro digressi sumus.* Adi & V. Persii.

¹ *Saevius N.]* Viri docti e Macrobio legunt *Suevius*. At Scaliger in Catal. p. 159. eum, quem laudat Macrobius, *Succium* vocat, refragante Vossio in Poëtis Lat. C. 8. *Severum* in Macrobio reponit Scipio Gentil. in Parerg. ad Pandect. L. i. C. 28. SAEVIVS pro SALVIVS apud Ligorium in Inscript. Grut. p. CCXXXVII. N. 1. Mox aliqui libri Statiani *Servius*.

² *Libertinum se &c. esse hoc indicat.]* Putavi aliquando delendum *se*, ut *hoc* sit nominativus. Sic in Calig. C. 8. *Versiculi apud hibernas legiones procreatum indicant.* Sed quum in Voss. Cod. & Vett. Edd. sit *per hoc*, nunc unice eam veram esse lectionem opinor: ut in vita Terentii *suspicionem per haec facit.* indicatur etiam Cod. Voss.

³ *Postumius idem, sed M.]* Re- de docti viri monuerunt *Posthumius* vel *Postamius* stare non posse ob

metrum, & quia *Postumius* est nomen gentile, non cognomen: unde *Postumejus* Casaub. *Postumianus* Gronovius, & alii aliter legunt. In MSS. duobus *post hujus*. An *Postulenus* vel *Postumulejus*: quae nomina ostendant lapides Gruteriani quoque. V. Indic. Dein *sed* primus exhibuit Casaubonus: verum MSS. & Edd. Vett. constanter servant *at*. Frustra hic metro metuerunt viri docti. Neglecta per hiatum Ethlipsi produxit Nicanor litteram *m*. de qua egi ad Lucan. L. v. 527. quamque male Lipsiensis editor passim ei intrudit. Sed consule Burm. illic & L. iv, 176. vii, 676. ix, 377. 680. Quare, quum idem L. iv. vs. 608.

Terrae spernit opes: invictus &c. scribat in Hamb. Cod. forte melius esse *opem*, credo, illum festinantem non attendisse ad seq. vocis vocalem. *Opes* in plur. pro auxilio dici, ipse docuit ad Val. Flacc. L. iii, 713. *Herculeas opes*. & alii saepius. In vetustissimo Ausonii Codice crebro tum Synaloepha, tum Ethlipsis est neglecta.

libertus, philosophiam primo, deinde rhetoricam, novissime Grammaticam docuit. Dimissa autem schola, Rutilium Rufum damnatum in Asiam secutus, ibidem Smyrnae simulque consenuit; composuitque variae eruditionis aliquot volumina: ex quibus novem unius corporis, ¹ qui, quia scriptores ac poëtas sub clientela Musarum judicaret, non absurde & scripsisse & fecisse se ait ex numero Divarum & adpellatione. Hujus cognomen in plerisque indicibus & titulis ² per unam litteram scriptum animadverto; verum ipse id per duas effert in ³ parastichide libelli, qui inscribitur PINAX.

VII. M. ANTONIUS GNIPHO ingenuus, in Gallia natus, sed expositus; a nutritore suo manumissus, institutusque, Alexandriae quidem, ut aliqui tradunt, in contubernio Dionysii ⁴ Scytobrachionis, (quod equidem non temere crediderim: quum temporum ratio vix congruat) fuisse dicitur, ingenii magni, memoriae singularis, nec minus Graece, quam Latine doctus: praeterea comi facilique natura, nec umquam de mercedibus pactus, eoque plura ex liberalitate discipulorum consecutus. Docuit primum in Divi Julii domo pueri adhuc: deinde in sua privata. Docuit autem & Rhetoricam, ita ut quotidie praecepta eloquentiae traderet, declamaret

Vero

¹ Qui.] Broukhus. conjecit quos vel qui quia judicarent. Mihi cum Ernestio videtur τὸ qui παρέλκειν, per errorem librarii bis scriptum. Eo deleta omnia lenissime fluunt. novem unius corporis non pendent a composuit, sed a scripsisse &c.

² Per unam litteram.] Ed. J. Gron. p. u. l litteram ex conjectura patris, vere: ut puto; licet Turnebus censeat, agi de littera p. Mox id delendum cum Cod. Voss.

³ Parastichide libelli.] Παράστι-

χίς, unde παραστιχίδιον, continuum ordinem notat: item capita & primas versuum litteras. GRAEV. Sic recte MSS. cum Statio, Casaub. aliisque. vulgo erat libellis. Sed R. Steph. & Cassand. edidere libello. V. Muret. L. xiv. Var. Lect. C. 13.

⁴ Scytobrachionis.] Sic edidi cum Gronovio & Pitisco. Male in aliis Scit. vel Scythobrachionis. Graece enim vocatur Σκυτοβραχίων & Σκυτὸς. Adi Casaub.

vero non nisi nundinis. Scholam ejus claros quoque viros frequentasse ajunt: in his Marcum Ciceronem, ¹ etiam quum praetura fungeretur. Scripsit multa, quamvis annum aetatis quinquagesimum non excefferit: etsi Attejus Philologus duo tantum volumina de Latino sermone reliquisse eum tradit: nam cetera scripta discipulorum ejus esse, non ipsius: in quibus & ² suum alicubi reperiri nomen.

VIII. M. POMPILIUS ANDRONICUS, natione Syrus, studio Epicureae sectae desidiosior in professione Grammaticae habebatur, minusque idoneus ad tuendam scholam. Itaque quum se in Urbe non solum Antonio Gniphoni, sed ceteris etiam deterioribus postponi videret, Cumas transiit, ibique in otio vixit, & multa composuit: verum adeo inops atque egens, ut coactus sit praecipuum illud ³ opusculum suum annalium Ennii elenchorum sedecim milibus numum cuidam vendere: quos libros Orbilius subpressos redemisse se, dixit, vulgandosque curasse nomine auctoris.

IX. ORBILIUS + PUPILLUS, Beneventanus, morte parentum, una atque eadem die inimicorum dolo interemtorum, destitutus, primo adparituram magistratibus fecit: deinde in Macedonia corniculo, mox equo meruit: functusque militia,

¹ *Etiam.*] Coll. Voss. Gr. Dein Edd. Ald. Bas. Pictav. *accefferit.* Coll. Voss. *excefferint.*

² *Suum.*] Cel. Burmannus cepit pro *ejus.* Sed *suum* ipsius nomen potius intelligere videtur Attejus Philologus, ut qui etiam Gniphonis discipulus fuit: sicut ipse testatur Cap. 10. Statim *M.* addidi e Voss. & Ed. Mediol.

³ *Opusculum suum annalium Ennii elenchorum.*] Ita non dubitavi edere, motus auctoritate Ed pr. & omnium MSSorum. Nam etiam

Coll. Voss. sic exhibet *opusculum suum annalium n. elenchorum.* vulgo abest *suum* & *Ennii*, cujus nomen tamen inseruit jam Gronovius, nec displicuit summo Vossio in *Histor. Lat. L. 1. C. 10.* Pompilius scilicet edidit *elenchos annalium Ennii*, quibus sine dubio arguit & carpit ejus stilum, ac voces quasdam: quare illi elenchi dein suppressi fuerant.

⁴ *Pupillus.*] Edd. Scriv. Graev. *Puppillus*, male, & ex typosideratorum culpa.

tia, studia repetit: quae jam inde a puero non leviter adtigerat: ac professus diu in patria, quinquagesimo demum anno Romam, consule Cicerone, transiit: docuitque majore fama, quam emolumento. Namque jam per senex, pauperem se, & habitare sub tegulis, quodam scripto fatetur. Librum etiam, cui est titulus ¹ *Perialogos*, edidit, continentem querelas de injuriis, quas professores negligenter ab ambitione parentum acciperent. Fuit autem naturae acerbae non modo in antisophistas, quos omni sermone laceravit, sed etiam in discipulos, ut Horatius significat, *plagosum* cum adpellans, & Domitius Mar-
sus scribens:

Si quos Orbilius ferula scuticaque cecidit.

Ac ne principum quidem virorum insectatione abstinuit: si quidem ignotus adhuc, quum, judicio frequenti, testimonium diceret, interrogatus ² a Varrone, diversae partis advocato, quidnam ageret, & quo artificio uteretur, *gibberosos se de sole in umbram transferre* respondit: quod Mu-

¹ *Perialogos*.] Varie tentant viri docti, ut ἀπιαλόγος, καὶ ἀλογίας, καὶ ἀγωγῆς, καὶ αὐτολόγος. Adridet maxime J. Aurati conjectura παιδαγωγός. Dein Ed. Vet. negligente. Statii MSS. negligentiae & ambitione: uti scribendum quoque suspicatur Casaubonus. Confirmat quodammodo Voss. Cod. ac ambit. Burmannus conjecit nec infrequenter, vel inmerentes, vel non negligentes. An negligentes rei, sive non adtenti ad rem familiarem, magis famae quam emolumentum studiosi? V. Misc. Obs. V. v. T. 1. ad Catull. C. 10. non licet esse negligentem. In Aug. C. 79. negligens Anocinii.

² *A Varrone*.] Hoc nomen &

mox *Murena* desunt Vet. Ed. & sane hinc aliena videntur: ut monuit Broukhuf. ex Macrobi. L. 11. Sat. C. 6. prodierat Orbilius in reum testis, quem Galba ut confunderet dissimulata professione ejus interrogavit, quod artificio facis? Respondit. In sole gibbos soleo fricare. Gibberosus enim erat Galba. V. ibid. L. 11. C. 2. Uteretur significat exerceret artificio in sui usum. Sic uti viribus, pace, arte, ambitione &c. V. ad Caes. 1. B. G. 44. Hirt. B. Alex. C. 58. quae frustra tentant viri docti: ut hic Casaubonus. Adi etiam Gron. de Pec. Vet. L. 11. C. 7. Graev. ad Cic. v. Ep. 20.

Murena gibber erat. Vixit prope ad centesimum aetatis annum, amissa jam pridem memoria, ut versus Bibaculi docet:

Orbilius ubinam est litterarum oblivio?

Statua ejus Beneventi ostenditur in Capitolio, ad sinistrum latus, marmorea, habitu sedentis ac palliati, adpositis duobus scriniis. Reliquit ¹ filium ORBILIUM, & ipsum Grammaticum professorem.

x. ATTEJUS PHILOLOGUS libertinus, Athenis natus. Hunc Capito Attejus, ² notus jurisconsultus, inter grammaticos rhetorem, inter rhetores grammaticum fuisse ait. De eodem ASI-
NIUS POLLIO in libro, quo Sallustii scripta reprehendit, ut nimia priscorum verborum adfectione oblita, ita tradit: *In eam rem adiutorium ei ³ fecit maxime quidam Attejus Praetextatus, nobilis Grammaticus Latinus, declamantium deinde adjutor, atque praeceptor, ad summam Philologus ab semet nominatus.* Ipse ad ⁴ Laelium Her-

¹ *Filium.*] Coll. Voss. R^m.

² *Notus.*] Hanc vocem primus addidit Graevius, quia Achill. Statius sic in uno Vaticano & in Ver. Ed. *natus* esse testatur. Ceteri scripti & editi carent. Forsan *natus* erat repetitum, licet *notus* non damnem. V. Burm. ad C. 2. *notissimis doctoribus.* Hic autem Attejus Philologus inscribitur discipulus Pudentis Grammatici, & M. Lepidi liberti apud Gruter. p. 653, 2. sed male. Vide Annales Eruditorum Italiae T. 2. p. 581. &c.

³ *Fecit.*] MS. Petav. & Coll. Voss. ejusdem, ni fallor, codicis fuit. Adi Burm. & Comm. ad Front. L. II, 5, II. IV, 7, 31. Colum. L. VI. praef. e MS. Sang. & Lips. *armenorum* adiutorio colatur: unde etiam *jumenta* & *armenta* &c. vulgo male. *Adjutor ei fuit* videtur malle

Ernestius. Sed sequitur *adjutor*.

⁴ *Lucium Hermam.*] Miror, Casaubonum tacite sic edidisse, cum MSS. omnes, quantum scio, & Edd. Vett. habeant *ad Laelium*; nisi quod in quadam sit *L.* probante Statio. Sed cum *Herma* sit libertini nomen, recte *Laelium* adjicies, utpote quod a Laeliorum aliquo sit manumissus. Non vero a nominativo *Hermas*, sed *Herma* descendit. Quod nomen libertini plurimi gesserunt: ut vel patet ex Scaligerano in Gruteri corpus Indice. Immo etiam *Hermas* nonnumquam occurrit. V. Addenda Burmanni. Postea quoque per *ejusque Hermam* intelligo Antonii Gniphonis servum & discipulum, mox & ipsum praeceptorem, quem aequae ac patronum ipsius Antonium Gniphonem, audisse se testatur At-

Hermam scripsit, *se in Graecis litteris magnum processum habere, & in Latinis nonnullum: audisse ANTONIUM GNIPHONEM, ejusque HERMAM: postea docuisse. Praecepisse autem multis & claris juvenibus: in quibus APPIO quoque & PULCHRO CLAUDIIS, fratribus, quorum etiam comes in provincia fuerit.* Philologi adpellationem adsumsisse videtur: quia, sicut Eratosthenes, qui primus hoc cognomen sibi vindicavit, multiplici variaque doctrina censebatur; quod sane ex commentariis ejus adparet, quamquam paucissimi existent, de quorum tamen copia sic altera ad eundem Hermam epistola significat: *HYLEN nostram aliis memento commendare; quam omnis generis coëgimus, uti scis, octingentos in libros.* Coluit postea familiarissime Cajum Sallustium, & eo defuncto ASINIUM POLLIONEM: quos historiam componere adgressos, alterum breviario rerum omnium Romanarum, ex quibus, quas vellet, eligeret, instruxit: alterum praeceptis ² de ratione scribendi. Quo magis miror, Asinium Pollionem credidisse, antiqua eum verba & figuras solitum esse colligere Sallustio: quum sibi sciat nil aliud suadere, quam ut noto civilique & proprio sermone utatur: vitetque maxime obscuritatem Sallustii, & audaciam in translationibus.

XI.

tejus. Dicitur hic *ejus Hermam*: ut *Eros Philotimi* Ciceroni L. 1. ad Att. Ep. 15. & passim in Inscriptionibus, subaudito *servi* vocabulo; de quo multa vide sis in Fabretti Inscr. & Hagenbuchii Epist. Epigr. Sic C. 19. *Orbilii servus atque discipulus.* item C. 20. Filium enim hic subintelligi non puto, licet Graeco more non poëtae solum, sed & prosaici scriptores nonnumquam ita locuti sint. Vide ad Plin. L. x. Ep. 4.

¹ *Helen.* Πυλάων tertium laudat Charitius, qui & ejus alibi meminit, p. 108. J. A. FABRIC. ad marg. Ed. Pictav. Meminit & p. 102. *Attejus Philologus librum suum sic edidit inscriptum, An amaverit Didun Aeneas.*

² *De ratione scribendi.* Ita rescripti e MSS. Casaub. Voss. & Ed. Mediol. pro *dicendi*, quod jam damnavit hic *ὁ πάλιν*: licet facile defendi posset. Mox post *sciat* repetendum *ἐν νέῳ* eum sc. Attejum;

XI. VALERIUS CATO, ut nonnulli tradiderunt, ¹ Burseni cujusdam libertus ex Gallia: ipse libello, cui est titulus INDIGNATIO, ingenuum se natum ait, & pupillum relictum, eoque facilius licentia Sullani temporis exutum patrimonio. Docuit multos, & nobiles: visusque est peridoneus praeceptor maxime ad poëticam tendentibus: ut quidem adparere vel his versiculis potest:

*Cato Grammaticus, Latina Siren,
Qui solus legit, ac facit poëtas.*

² Scripsit praeter grammaticos libellos etiam poemata, ex quibus praecipue probantur *Lydia*, & *Diana*. *Lydiae* Ticide meminit:

Lydia doctorum maxima cura liber.

Dianae ³ Cinna:

Saecula permaneat nostri ⁴ Diana Catonis.

Vixit ad extremam senectam, sed in summa pauperie, & pene inopia, abditus modico gurgustio, postquam Tusculana villa creditoribus cesserat, ut auctor est Bibaculus:

Si-

jum: nihilque mutandum, nisi quis delere vellet cum Casaubono vocem *Sallustii*, quae sane videtur *παρὰ τὸν*, ne Asinius Artejo iniquissimus habeatur.

¹ *Burseni*.] Quia ignotum hoc Romanis nomen, tentant viri docti aliud reponere: ut *Burrieni*, *Burrenii*, *Nursini*, *Bursae*. Sed & *Bursenii* & *Bursienii* memorantur in Inscriptionibus. Recte ait Cel. Burmannus, lubricam esse priorum nominum mutationem.

² *Scripsit*.] Sic edidere R. Steph. & seqq. sed MSS. & Edd. Vett. *inscripsit*. Unde Ach. Stat. faciebat *idem*

scripsit vel *conscripsit*, quod placet.

³ *Cinna*.] Incertum est admodum, an versus Cinnae desumptus sit ex opere ejus *Smyrna* dicto: ut credunt quidam eruditi; nam & *de sideribus* ex Arato Epigrammata & alia scripsit. V. ejus fragmenta ab H. Stephano collecta p. 412. P. Victor. L. xxii. V. L. C. 13. Barth. Advers. L. iv. C. 10.

⁴ *Diana*.] In aliis *Dietyrna*: quasi Cinna laudasset Catonis opus poëtico magis, quam proprio nomine: cum vel sic satis pateret, ipsum loqui de libro *Diana* inscripto. Sed vide Burmannum.

1 C.

*Siquis forte mei domum Catonis,
 Depictas minio assulas, & illos
 1 Custodis videt hortulos Priapi,
 2 Miretur, quibus ille disciplinis
 Tantam sit sapientiam adsecutus,
 Quem tres cauliculi, & selibra farris,
 Racemi duo, 3 tegula sub una
 Ad summam prope nutriant senectam.*

Et idem rursus :

*Catonis modo, Galle, Tusculanum
 Tota creditor urbe venditabat.
 Mirati sumus, unicum magistrum,
 Summum grammaticum, optimum poetam,
 Omnes solvere posse quaestiones,
 Unum difficile expedire nomen.
 En cor Zenodoti, 4 en jecur Cratetis.*

XII.

1 *Custodis.*] MSS. & Edd. Vett. item R. Steph. Cass. *custodes*. Quare cum Burmanno legas, suadeo,

Custodes videt hortulo Priapos, five imagines Priapeas ex assulis ruditer dolatas, & minio pictas, hic illic positas loco marmorearum statuarum, & pretiosorum signorum.

2 *Miratur.*] Optime Gujetus *miretur*. GRAEV. Sic & Heinsius, vere. Mox MSS. & Edd. Vett. *caliculi*, pro *coliculi* five *cauliculi*. Consule Turneb. L. XIII. Advers. C. II. Burm. & Vossium in Etymol. voce *caulis*.

3 *Tegula sub una.*] Gujetus emendat: *tegula sub ima*. Quod ferri non potest, cum coenacula sint in suprema aedium parte. Coniciebam: *tegula sub uda*. nam Plautus imbrices & tegulas quoque conjungit: hoc est, in coenaculo, cujus tectum perpluit. Sed invitis libris nihil muto. Potest enim esse angustissimum coenaculum ac gurgustiolum, ὑπερβολικῶς. GRAEV.

Ultima explicatio incidit etiam Gujeto & Gronovio. Heinsio conjecturam *uda* de more adscribit Burmannus. Quomodocumque legas, non hic de coenaculo summo, sed rustica & agresti casa, parvoque & humili tugurio, five, ut auctor ait, modico gurgustio, quo habitabat Cato, est cogitandum. De coenaculis vide Roald. & Pricaeum ad Appulej. L. IX. p. 206.

4 *En jecur.*] Recte mihi, uti & Ernestio, videntur Turnebus & Statius hanc vocem etiam de sapientia & prudentia ironice intellexisse. Ut enim Caesar lusit in duplici significatione vocis *cor*, C. 77. *Nec pro ostento ducendum, si pecori cor defuisset*, i. e. sapientia & prudentia, ita Pacuvius lusit in voce *jecur* apud Cicer. L. I. de Divin. C. 57. *Ut ille Pacuvianus physicus minime naturam rerum cognosse* (sic MSS. duo Voss. non cognoscere) videatur:

Nam istis, qui linguam avium intelligunt,

Plus-

XII. CORNELIUS EPICADUS, Lucii Cornelii Sullae Dictatoris libertus, Calatorque, sacerdotio augurali, filioque ejus Fausto gratissimus fuit: quare numquam non utriusque se libertum edidit. Librum autem, quem Sulla novissimum de rebus suis ² imperfectum reliquerat, ipse subplevit.

XIII. ³ STABERIUS EROS hero suo emptus de catasta, & propter litterarum studium manumissus, docuit inter ceteros Brutum & Cassium. Sunt, qui tradant, tanta eum honestate praeditum, ut, temporibus Sullanis, proscriptorum liberos

*Plusque ex alieno jecore sapiunt,
quam ex suo,
Magis audiendum, quam auscultandum censeo.*

Ubi istos legit Rittershus. ad Phaedr. L. 1. F. 14. Sed isti MSS. Voss. vere, ut puto, per ἀνακόλουθον. Libidinis & irae significationem hic locus non admittit.

¹ Epicadus.] Sic cum aliis vere Edd. R. Steph. Cass. Vineti, non Epicadius. V. notas, & adde Variationem apud Serv. ad Virg. Aen. 1, 649. Marium Victorin. de Metris. p. 1957. Quippe Cornelius Epicadus in eo libro, quem de metris scripsit, Hexameter, inquit, versus. ut citat etiam Vossius de Hist. Lat. L. 1. C. 9. Nec aliter Des. Herald. in Arnob. L. 1. p. 37. Epicados omnes: ubi MSS. Epicaudeos.

² Imperfectum.] Coll. Voss. nuper factum. Sed auctor in Caes. C. 56. qui etiam Gallici belli novissimum imperfectumque librum subpleverit. Et forsan hic excidit que: uti supra in filioque caret Vossianus τῶν que. Illic malim ei filioque ejus.

³ Staberius Hiera suo hero emptus.] Lege, emendante Jos. Scaligero (ad Manil. p. 2.) Staberius Eros, emptus de catasta. Hujus & Plinius meminit Lib. xxxv. Cap. 17. quamquam hodie in libris vulgatis Ta-

berius Eros legatur: dicitur autem ibidem Luculli libertus. Estque Eros liberti nomen in Vett. lapidib. C. CAECILIVS D. L. i. e. Cajae libertus, EROS. Apud Martialem etiam Eros bis terve occurrit. Ex Staverii (i. e. Staberii) de proportionibus libro fragmentum hoc laudat Priscianus Lib. viii. (p. 793.) Non esse positiones regulae, a quibus interdum analogia calumniatur: σφκοφανείται. J. A. FABRICIUS ad oram Ed. Pictav. Verissima est emendatio Staberius Eros: ut pleneque MSS. hic & in Plinio habent: ubi Harduinus quasi de suo ita & hic legit. Verum is non est libertus Luculli Plinio, qui ab illo diversum Heronem Luculli in catasta visum ait. Heros suo hic Voss. Coll. quo nomine & multi liberti in Inscriptionibus. Adi Fabrett. p. 19. & seqq. Sed non pauciores Erotas. V. Indic. Gruteri. Hero suo dedi e MSS. non suo hero. Dein Vett. libri morem emptus, Metre emptus, Nametra emptus, emptus Mametra: unde Statius fecit N. M. C. emptus. i. e. Numorum milibus centum. C. 3. ducentis milibus nummum Q. Catullo emptus. Is. Voss. emptus a Mamurra. Dispiciant acutiores. Ante Casaubonum hic edebatur Laberius, Taberius. Mox Ed. Burm. gratis sine m. n.

beros gratis, & sine mercede ulla, in disciplinam receperit.

xiv. CURTIUS NICIA haesit Cnaeo Pompejo & Cajo Memmio: sed quum codicillos Memmii ad Pompeji uxorem de stupro pertulisset, proditus ab ea, Pompejum obfendit: domoque ei interdictum est. Fuit & Marci Ciceronis familiaris: in cujus epistola ad Dolabellam haec de eo legimus: *Omnino mihi litterae magis sunt expetendae a te, quam a me tibi. Nihil enim Romae geritur, quod te putem scire curare, nisi forte scire vis, me inter Niciam nostrum & Vidium judicem esse. Profert alter, opinor, duobus versiculis expensum Niciae: alter Aristarchus hos ὀβελίζει. Ego tamquam criticus antiquus judicaturus sum, utrum sint τῶ ποιντῶ, an παρεμβέλλοντες. Item ad Atticum: De Nicia quod scribis, si ita me haberem, ut ejus humanitate frui possem, in primis vellem illum mecum habere; sed mihi solitudo & recessus provincia est: quod quia facile ferebat Sica, eo magis illum desidero. Praeterea nosti Niciae nostri inbecillitatem, molliciem, consuetudinem victus. Cur² ergo illi molestus esse velim, quum mihi ille jucundus esse non possit: Voluntas tamen ejus mihi grata est. Hujus de Lucilio libros etiam satira comprobat.*

xv. LENAEUS, Pompeji Magni libertus, &
paene

¹ Nicia.] Edd. Vett. cum Coll. Voss. Nitia. Sed aliter in Cicerone. dein Sica, ut ibidem, malui, quam Sicca.

² Ergo.] Multi edunt ego: ut in Cicerone. Sed MSS. & Ed. pr. hic ergo.

³ Pomp. Magn.] Coll. Voss. Magni Pomp. Recte cum eodem Cod. Heinſius excludit vocem aedem. Eam in Carinis fuisse, praeter citatos a Vossio & aliis, docet Serv. ad Aen.

L. viii, 361. Dein e MSS. nonnullis probi ac verecundo probant viri quidam docti. Probum Pompeji os & vereundus animus passim laudantur a plerisque scriptoribus: sed istis contrarius Sallustius illi tribuerat os improbum, animumque inverecundum; nisi ad simulationem & testam mentem indicandam adscripserit ei quoque probum os, ut J. Fr. Gronovio placuit, sed animum inverecundum. Sic puto.

paene omnium expeditionum comes, defuncto eo, filiisque ejus, schola se sustentavit: docuitque in Carinis ad Telluris aedem: in qua regione Pompejorum domus fuerat: ac tanto amore erga patroni memoriam exstitit, ut SALLUSTIUM historicum, quod eum *oris improbi, animo inverecundo* scripssisset, acerbissima satira laceraverit, *laetaurum & lurconem, & nebulonem, popinonemque* adpellans: & *vita scriptisque monstrosum*: praeterea *priscorum, Catonisque verborum ineruditissimum furem*. Traditur autem puer adhuc ¹ catenis subreptus, refugisse in patriam: ² perceptisque liberalibus disciplinis, pretium suum domino retulisse, verum ob ingenium & doctrinam gratis manumissus.

XVI. ³ Q. CAECILIUS EPIROTA, Tusculina-

¹ *Catenis subreptus.*] Fuisse ostiarium, & hinc posse dici *catenis subreptum*, Casaubonus existimat. Catenis alligatos fuisse ostiarios, nemo ignorat. Sed *catenis subripi* nemo Latinorum in hac notione dixerit, & intellexerit. Praeterea ostiarii non erant pueri. Nam apud C. Nep. in Hannib. *puer a janua* est servus a janua: ut centies haec vox sic apud Latinos & Graecos accipitur, ut olim notabamus ad Hesiodum. Recte procul dubio viderunt, legendum esse *Athenis subreptus*. Ultima littera proxime praecedentis vocis *adhuc*, ut saepe, ab oscitante librario est repetita, & aspiratio omissa hic vitium peperit. Haec quoque sententia fuit Nicolai Heinii τὸ πᾶν, cujus desiderium nunquam apud me consenesceat. Sic & paullo post, *nepotibus ejus praeceptor datur, τὸ ejus*, quod abesset rectius, videtur natum ex iterata ultima syllaba vocis, quae antecedit proxime. GRAEV. Sibi & illam conjecturam *Athenis* incidisse, testatur Burmannus, qui facit eum vinum Orientalem, & a Pompejo

in oriente captum. Sed si tunc adhuc puer erat Lenaeus, quomodo ei comes omnium pene expeditionum esse potuit? Atheniensem potius crediderim a plagiariis subreptum, & Pompejo venditum, refugisse in patriam. *Catinae* confecit Gronov. De corruptione *Catinae* in *catenae* adi, quae dixi ad J. Obseq. C. 92.

² *Perceptisque.*] Praefero Coll. Voss. *praeceptisque*, i. e. traditis per praecepta: ut non innuatur, eum didicisse sive percepisse disciplinas, ut Cap. 21. sed docuisse ac praecepisse aliis: sive disciplinarum liberalium praeceptorem fuisse, atque hinc sufficientem sibi victum comparasse, ita ut pecuniam quoque, qua a Pompejo emptus esset, ei potuerit referre. *pretium suum d.* restitui e MSS. Statii, Voss. & Ed. pr. vulgo *pretium domino suo*.

³ *Q. Caecilius.*] Abest Q. a Coll. Voss. sicut C. 7. 18. 22. & saepe praenomine caret ille Codex: uti multis MSSis desunt primae vel libri vel capitis vel versus litterae, de industria omissae, ut alio colore exarentur: at sic per incuriam

natus, libertus ¹ Attici equitis Romani, ad quem sunt Ciceronis epistolae, quum filiam patroni, nuptam Marco Agrippae, doceret, suspectus in ea, & ob hoc remotus, ad Cornelium Gallum se contulit: vixitque una familiarissime, quod ipsi Gallo inter gravissima crimina ab Augusto objicitur. Post deinde damnationem mortemque Galli, scholam aperuit: sed ita, ut paucis, & tantum adolescentibus, praeciperet, praetextato nemini, nisi si cujus parenti hoc officium negare non posset. Primus dicitur Latine ex tempore disputasse, primusque Virgilium & alios poetas novos praelegere coepisse, quod etiam Domitii Marci versiculus indicat:

Epirota tenellorum nutricula vatam.

XVII. VERRIUS FLACCUS, libertinus, docendi genere maxime ² inclaruit. Namque ad exercitanda discentium ingenia aequales inter se committere solebat, proposita non solum materia, quam scriberent, sed & praemio, quod victor auferret. ³ Id erat liber aliquis antiquus, pulcher, aut rarior. Quare ab Augusto quoque nepotibus ejus prae-

am neglectae, & elapsae. *Epirota* multi edere maluerunt. *nutricula* dicitur, ut Ciceroni in Vatin. C. 2. *Gellius nutricula seditiosorum.*

¹ *Attici.*] MSS. *Sarti* & *Sati*. vulgo *Attici Satrii*, quo nihil vidi ineptius: quare *Satrii* delevi ex Eruditorum placito. Praeter alios consule Doct. Hagenbuch. Epist. Epigr. p. 135. Nec opus est *patris* ex Cl. Ernesti conjectura.

² *Inclaruit.*] Coll. Voss. simpliciter *claruit*: ut Justino L. II. C. I. Non enim minus illustria initia, quam imperium habuere: nec virorum magis, quam seminarum virtutibus claruerunt. Sic MSS. aliquot a me visi. Vulgo *virorum imperio*.

Mela L. III. C. 8. *Ogyris*, quod in ea *Erythrae* regis monumentum est, magis clara, quam ceterae: ubi in Voss. sec. non comparet vox clara; in primo & vetustissimo est *claret*. Eadem varietas est apud Plin. in Paneg. C. 82. *nec dignitate nuptiarum magis, quam his artibus inclaruisset*: ubi vide Comm. Sed & mox C. 18. *adeo inclaruit*. Dein *excitanda* coniecit Ernest. sine necessitate.

³ *Id &c.*] Coll. Voss. *Is e liberalis a. p. at carior*. De voce ejus, quam non male delent nonnulli, egit quoque Gron. de Centes. & uncus usuris p. 648. & supra p. 521, 693. Mox MSS. & Edd. Vett. *ut neque a.* P p p 2 1 H-

praeceptor electus, transit in Palatium cum tota schola; verum ut ne quem amplius posthac discipulum reciperet: docuitque in atrio Catilinae domus, quae pars Palatii tunc erat: & sestertia centena in annum accepit. Decessit aetatis exactae sub Tiberio. Statuam habet Praeneste, in inferiore fori parte, contra ¹ hemicyclium: in quo fastos a se ordinatos, & marmoreo parieti incisos, publicarat.

XVIII. L. CRASSITIUS, genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine ² *Pasicles*, mox *Pansam* se transnominavit. Hic initio circa scenam versatus est, dum mimographos adjuvat: deinde in pergula docuit, donec commentario Smyrnae edito, adeo inclaruit, ut haec de eo scriberentur:

Uni Crassitio ³ se credere Smyrna probavit:

Definite indocti conjugio hanc petere.

Soli Crassitio se dixit nubere velle:

Intima cui soli nota sua exstiterint.

Sed quum edoceret jam multos, ac nobiles, in his ⁴ Julium Antonium, triumviri filium, ut Verrio quoque Flacco compararetur, dimissa repente

¹ *Hemicyclium.*] Sic recte correctum esse a J. F. Gronovio, editumque a filio, & Burmanno, probat Coll. Voss. codicis Petaviani. Vulgo erat *hemicyclum*. De Praeneste, & utrum ibi statuam, an Romae habuerit, & Praeneste mortuus sit, inversis vocibus, item de fastis Verrii, adi, quos laudant viri docti in notis.

² *Pasicles.*] Ita MSS. & viri docti. Vulgo *Pasides*. Conjecit etiam *Posides* Salmasius. Eum sub nomine *Pansae* citavit Consentius in Arte p. 2066.

³ *Se credere.*] Cave, Gronovio credas, emendanti *cedere* pro se dare petenti, & in manum convenire. Ovid. Ep. x, 2. *Credita non ulli, quam tibi, pejus eram.* & contra in Rem. 451. *dominae fueris male creditus.* Passim *credere se alicui* pro committere se ejus curae & tutelae occurrit. Placuit tamen *ro eedere* Cl. Ernesti.

⁴ *Julium.*] L. *Fulum*. Horat. L. iv. O. 2. *Fule, ceratis ope Daedalea Nititur pennis.* VIR DOCTUS in ora Ed. Pictav. Adi ad Claud. C. 2.

te schola, transiit ad ¹ Q. Sextii philosophi sectam.

xix. SCRIBONIUS APHRODISIUS, Orbilii servus atque discipulus, mox a Scribonia Libonis filia, quae prior Augusti uxor fuerat, redemptus & manumissus, docuit, quo Verrius, tempore, cujus etiam ² libris *de Orthographia* rescripsit, non sine insectatione studiorum morumque ejus.

xx. C. JULIUS HYGINUS, Augusti libertus, natione Hispanus, (etsi nonnulli Alexandrinum putant, & a Caesare puerum Romam ³ advectum, Alexandria capta.) studiose & audiit & imitatus est Cornelium Alexandrum, Grammaticum Graecum: quem propter antiquitatis notitiam *Polyhistorem* multi, quidam ⁴ *Historiam* vocabant. Praefuit Palatinae bibliothecae: nec eo secius plurimos docuit: fuitque familiarissimus Ovidio poetae & ⁵ Cajo Licinio consulari, historico: qui cum admodum

¹ Q. Sextii.] Ita rescribere ausus fui cum Nicol. Fabr. ad Senec. Contr. 11. & Andrea Scotto in libello de claris apud Senecam Rhetoribus V. Q. *Sextius*, quum non *Septimii*, ut vulgo, sed *Sextii* diserte exhibeat MS. Pirhoei, ut est apud Schott. & in marg. Ed. Casaub. in 12. ac *Sexti* praebet Petav. seu Coll. Voss. *Sextios* pro *scepticos* exstat etiam in MSS. Quintil. L. x. C. 1. p. 920. ut idem emendavit.

² Libris.] Bene sic edidit J. Gronovius & Pitiscus ex Casauboni & Salm. emendatione, cui accedit Voss. Coll. libro Burm. *libros* vulgo contra auctoris mentem. Ad Comm. & in Aug. C. 85. *rescripta Bruto*.

³ Advectum.] Cort. ad Sall. B. Jug. C. 86. ex Vet. Ed. mavult *adductum*. Perinde est, & ubivis haec verba confunduntur. *Adduci* & *advehi* navi vel curru dicuntur homines, innumeris exemplis. Sed cave, ne

cum aliis credas, *adduci* aequè de rebus dici, atque *advehi*. Errant illi, & bene explosit hoc summus Gronovius (cujus mentem non percipere Cl. Arntzenius ad Aurel. Vict. de Vir. Ill. C. 19. pluresque) in Livio L. xxxiii. C. 2. & Caesare L. 1. B. Civ. C. 23. Nam & in Septimio de B. Troj. L. 1. C. 7. *opes cum ea adductae*, rectius Ed. Artop. & MS. Periz. a m. sec. dant *advectae*. Dein & *audiit* & *reposui* e MSS. pro & *avide*.

⁴ Historiam.] Offensus hoc agnomine honorario videtur Doctiss. Gorius in Columb. Lib. Liviae p. 122. conjiciens *Histora*. Sed sic e contrario supra *Oblivio* C. 9. Adde Burm. & Cuper. Obs. L. 111. C. 13. ac passim apud Fabretum in Inscript. Dein *eo* deest Coll. Voss.

⁵ Cajo Licinio.] Tali nomine Consularis Historicus memoratur nemo. Nec enim C. Licinius Macer sic designari potest. Coll. Voss.

modum pauperem decessisse tradit, & liberalitate sua, quoad vixit, sustentatum. Hujus libertus fuit Julius Modestus, in studiis atque doctrina vestigia patroni secutus.

xxi. C. MELISSUS, Spoleti natus, ingenuus, sed ob discordiam parentum expositus, cura & industria educatoris sui altiora studia percepit: ac Maecenati pro Grammatico muneri datus est. Cui quum se gratum & acceptum in modum amici videret, quamquam adserente matre, permanfit tamen in statu servitutis: praesentemque conditionem verae origini anteposuit, quare cito manumissus, Augusto¹ etiam insinuatus est. Quo delegante, curam ordinandarum bibliothecarum in Octaviae porticu suscepit. Atque, ut ipse tradit, sexagesimum aetatis annum agens, libellos *Inep-tiarum*, qui nunc *Focorum* inscribuntur,² componere instituit: absolvitque centum & quinquaginta, quibus &³ alios diversi operis postea addidit. Fecit & novum genus Togatarum, inscripsitque *Trabeatas*.

xxii. M. POMPONIUS MARCELLUS, sermonis Latini exactor⁴ molestissimus, in advocacione qua-

Clodio Licinio. Et certe *Clodius Licinius* vel *Licinus* fuit celebris historicus, sed antiquior, nec consularis, ut opinor. Ad. G. J. Voss. de Hist. Lat. L. 1. C. 8. & Comm. ad Liv. L. xxix. C. 22. C. *Asinio* legit Vossius ibidem L. 1. C. 10. & 20.

¹ *Etiam inf.]* Sic Coll. Voss. cum Statio, non &. Dein in eadem quod elegantem. in aliis & Vett. Edd. quod eleganter. Sed recte viri docti emendarunt ex Caes. C. 56. qui ordinandas bibliothecas delegaverat.

² *Componere instituit.]* Lego instituit. Sic enim veteres loquebantur, quod saepius scioli refinxerant

in notius illis instituit. Ciceroni ex antiquis quoque libris restituimus non semel, ut superius notavimus. GRAEV. At consule potius notata ad Vitell. C. 2. *adorare ut deum instituit.* item in Vita Persii *satiras componere instituit* in MS. Paullo ante scribuntur Coll. Voss. & Edd. Vett. ante Vinetum.

³ *Alios diversi operis.]* Vulgo *alios diversos*. Sed MSS. omnes habent *diversi operis*. In multis quoque *animos, annos, nimios*: unde non inepte *mimos* effingunt viri docti. Dein & *fecit novem g. Togatarum* Coll. Voss.

⁴ *Molestissimus.]* Ita bene ante Ach. Statium jam ediderunt R. Stepha-

quadam (nam interdum & causas agebat) soloecismum ab adversario factum usque adeo arguere perseveravit: quoad Cassius Severus, interpellatis iudicibus, dilationem petiit; *ut litigator suus alium Grammaticum adhiberet: quando non putat is, cum adversario de jure sibi, sed de soloecismo controversiam futuram.* Hic idem quum ex oratione Tiberium reprehendisset, adfirmante Attejo Capitone, *Et esse illud Latinum, Et, si non esset, futurum certe jam inde.* Mentitur, inquit, Capito. Tu enim, Caesar, civitatem dare potes hominibus, ¹ verbo non potes. Pugilem olim fuisse, Asinius Gallus hoc in eum epigrammate ostendit:

*Qui caput ad laevam ² didicit, glossemata nobis
Praecipit: os nullum, vel potius pugilis!*

XXIII. ³ REMMIUS PALAEMON, Vicentinus, mulieris verna, primo, ut ferunt, ⁴ textrinum, deinde,

phanus & Cassander. In MSS. & Edd. Vett. *modest.* Mox *quod Cass.* Coll. Voss. & Ed. V.

¹ *Verbo.*] Secutus sum lectionem MS. Voss. quum in Edd. Vett. sit *verba*: vulgo ex emendatione Gab. Faerni *verbis*. Mox *nobis* e MSS. reposui. In Edd. hucusque *vobis*. De ceteris adi Commentarios.

² *Didicit.*] Hoc pro Epigrammatis acumine magis, quam *deicit* vel *ducit*, convenit Grammatico, olim pugili, qui *didicit* declinationes capitis ad laevam ore indiferto, & obscoeno.

³ *Remmius Palaemon Vicentinus.*] Inscriptionem, quam profert e Gudianis p. 222, 5. Cel. Burmannus, videtur Ligorius deformasse ex Manutiana, quae est in Orthogr. ejus p. 779. & apud Gruterum p. DCLIII. N. 1.

PALAEMON. L. L. L. D. F.
GRAMMA. VEICET. ATQ. RHET
SIBI. ET. TVBERONIAE. CON-
TVBERNALI
FEMINAE. OBSEQUENTISSIMAE

ATQ. BENEMERENTI
LAPIDEVM. STRUXIT TVMV-
LVM
IN. EO. QVIDEM. CADAVER.
QUIES. ESTO
ALIO. AVTEM. REVERTITO A-
NIMVS.

Sed nullus dubito, quin sit spuria. Pro *cadaveri quies esto*, in Ligor. *cadaver quiescito*, non *quiescit*: ut dedit Burm. L. I. L. potest explicari *Luciorum libertus*. Sed Ill. Bouhier. in Amoen. litt. Schelh. T. x. p. 1136. explicat *Libertus Luciae Luciae defunctae*.

⁴ *Textrinum.*] Forfan ita ars texendi exprimitur, cum in feminino *textrina* vocetur officina, *ισοπυρεῖον*. In Glossis & apud Appulej. L. 11. Flor. N. 9. *Vestem de textrina emere*, *baxeas de su-trina praestinare*. Sed *textrinum* de officina vulgo nunc legitur in Cic. iv. in Verr. C. 26. 46. & contra ratio *textrinae* ex Plin. L. xi. C. 24. citatur. Sed ibi plerisque in MSS.

de, herilem filium dum comitatur in scholas, literas didicit: postea manumissus, docuit Romae: ac principem locum inter Grammaticos tenuit: quamquam infamis omnibus vitiis, palamque & Tiberio, & mox Claudio, praedicantibus, nemini minus institutionem puerorum vel juvenum committendam: sed capiebat homines quum memoria rerum, tum facilitate sermonis: nec non etiam poemata faciebat ex tempore. Scripsit & variis, nec vulgaribus metris. Arrogantia fuit tanta, ut Marcum Varronem *porcum* adpellaret: secum & natas & morituras litteras jactaret: nomen suum in Bucolicis non temere positum, sed¹ praesagiente Virgilio, fore quandoque omnium poetarum ac poematum Palaemonem judicem. Gloriabatur etiam, latrones quondam sibi propter nominis celebritatem parsisse. Luxuriae ita indulgit, ut saepius in die² lavaret: nec subficeret sumtibus, quamquam ex schola quadragena annua caperet, ac non multo minus ex re familiari, cujus diligentissimus erat: quum & officinas promercalium vestium exerceret, & agros adeo coleret, ut vitem, manu ejus institutam, satis constet³ trecenta sexaginta quinque vasa edidisse. Sed maxi-

MSS. ac Leidd. 5. & Edd. optimis *ratio trameae*. neque artem, sed ipsum opus textum, denotaret. Ut autem hic Gallus Vicentinus didicit texturum, ita Juvenalis memorat lacernas, Sat. ix, 39.

Sed male percussas textoris pectine Galli.

Nam apud Cicer. pro Planc. C. 25. *textore* cum Graevio esse leg. evincit & Cod. Voss. Adi & Vitruv. L. vii, 2. 4. 14. uti & illic MSS. & Eld. Vett. habent, non *tingtores*. Confer Salm. in Plin. p. 193. & Inscriptiones. Quia autem texturum didicerat, dehinc *officinam promercalium vestium exercuit*. Pa-

laemon, ut subjungit auctor. *Charitarum* e papyro addit Plinius L. xiii. C. 12.

¹ *Praesagiente.* J Coll. Voss. *praesagante*.

² *Lavaret.* J Sic edidi auctoritate Casauboni e MSS. & Coll. Voss. Uti enim alii amarunt hic activum, sic etiam Sueton. V. Ner. C. 8. vulgo *lavaretur*.

³ *Trecenta sexaginta quinque vasa edidisse.* J Coll. Voss. CCCLX vasa. Probo emendationem Ursini ad inscriptionem Orat. Cic. pro A. Cluentio Avito CCCLX. *uvae*. Nam ut ex una vite tot vasa inpleta sint, fieri nequit. Ex tota vinea si intelligas, nihil

maxime flagrabat libidinibus in mulieres, & usque ad infamiam oris: dictoque non infaceto notatum ferunt cujusdam, qui quum in turba osculum sibi ingerentem, quamquam refugiens, devitare non posset: *Vis tu, inquit, magister, quoties festinantem aliquem vides, abligurrire?*

XXIV. M. VALERIUS PROBUS, Berytius, diu centuriatum petiit, donec taedio ad studia se contulit. Legerat in provincia quosdam veteres libellos apud Grammatistam, durante adhuc ibi antiquorum memoria, necdum omnino abolita, sicut Romae. Hos quum diligentius repetere, atque alios deinceps cognoscere cuperet, quamvis² se contemni, magisque obprobrio legentibus, quam gloriae & fructui esse animadverteret, nihilominus in proposito mansit: multa³que exemplaria

nihil miri foret. In singula jugera si computavit auctor, obscurissime locutus est. Nec opus tunc mutatione verbi *edidisse* in *reddidisse*. Confer Plin. L. XIV. C. 3. Colum. L. III. C. 3. in *mulieribus* est in eodem Codice, non male, si *libidine* legas. *libidinis* Ed. Pictav. Tutius est nihil mutare.

¹ *Usque ad infamiam oris.*] Male Achilles, *orationis*. Sic superius Tiberio, in ejus vita, *obscaenitas oris* exprobrata, cum esset, quod dicere nolo. Hinc, ut hic *abligurrire festinantem*, sic ille ibidem *capris naturam ligurire*. GRAEV. Pluribus refellunt Achillem Rob. Titius Loc. Contr. L. v. C. 22. Carrion L. II. Antiq. Lect. C. 11. Mox male *Berrytius* & *Berritius* Edd. aliquot. Recte citat Pulm. Aufonium Praef. ad Syagrium vs. 20. *Aemilium Scaurum*, *Berytiumque Probum*.

² *Se.*] In Vet. Ed. omnes, teste Statio, ut respiciat ad praeced. *hos* atque *alios* libros veteres. Certe ita malim, quam penitus delere cum Gronovio, aut legere *eos* cum viro docto ad marg. Ed. Pictav. *An legenti tibi: ut se etiam ad*

Probum pertineat?

³ *Exemplaria contracta.*] Sive comparata sibi undecumque; ut in Calig. C. 41. *Contracto* omnis generis *commeatu*. Front. L. II, 1, 18. *Ad contrahendas copias*: ubi nihil nunc muto. Appulej. L. II. Metam. p. 30. Ed. Pric *Quodcumque vel ignotorum miseratione vel amicorum benevolentia contraximus*. Sic enim MSS. VII. & Ed. Scriv. vulgo *perperam extraximus*. L. IX. p. 182. *contraxerant non parvas pecunias*. Ita MSS. V. in aliis *corraserant*: ut alibi saepius Appulej. In D'Orvill. *convaserant*: unde & *convasarant* effingi posset. Horat. L. II. S. 3, 96.

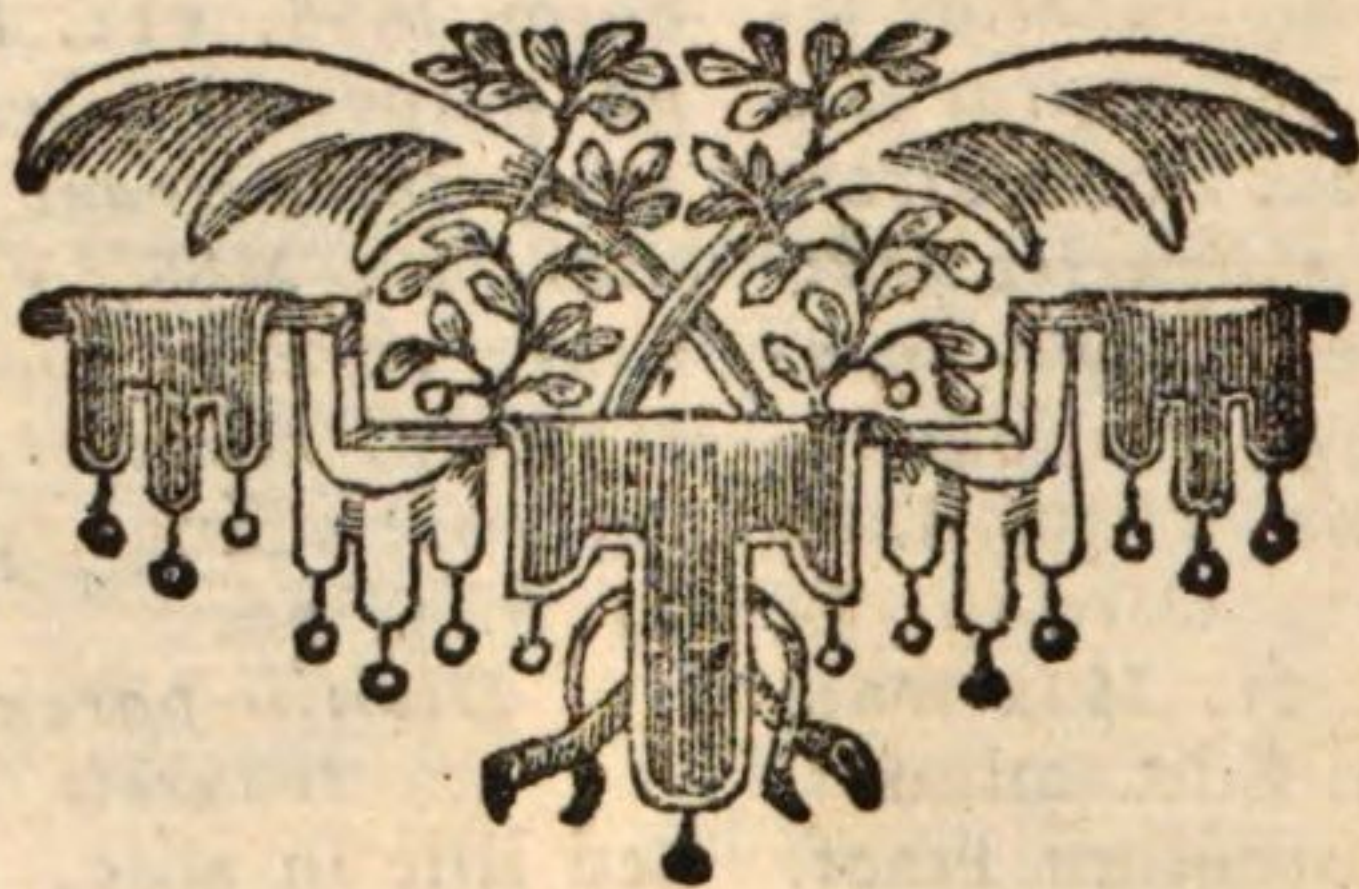
Divitiis parent, quas qui contraxerit.

Sed illic in aliis, & inter hos IV. a me visis *construxerit*: quod praefero cum viris doctis. Val. Max. L. IV. C. 8. Ext. 2. *in contrahenda pecunia*. At ibi Harlem. cum multis aliis *corripienda*: ut in Appul. L. II. p. 30. *correptis numulis suis*. Vide illic Soceri mei notas, & Gronov. L. IV. Obs. C. 19.

plaria contracta emendare, ac distinguere, & adnotare curavit, soli huic, nec ulli praeterea Grammatices parti deditus. Hic non tam discipulos, quam sectatores aliquot habuit. Numquam enim ita docuit, ut magistri personam sustineret. Unum vel alterum, vel, quum plurimos, tres aut quatuor, postmeridianis horis admittere solebat, cubansque inter longos ac vulgares sermones, ¹legere quaedam, idque perraro. Nimis pauca & exigua de quibusdam minutis quaestiunculis edidit. Reliquit autem non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui.

¹ *Legere.*] Cave, ne mutare velis in *praelegere*, ac vide Burmannum in Add. ad illa e C. 9. *Qui solus legit ac facit poëtas.* Paullo post *pomeridianis* Edd. Aldi & seqq. usque ad Casaub. MSS. omnes & Ed. pr. ut bene Statius monet *postm.* quod & restitui olim Hirt. B. Alex. C. 52. Dein *idque perraro nimis. Pauca* Coll. Voss. Ed. Mediol. & aliae. Sed recte in Indice *nimis pauca* exponuntur per *valde pauca.* Suetonii aevo & dein *nimis* & *nimum* pro *valde* & *admodum* usur-

pari solebant. Ad quae collegit Burm. ad Lucani L. IV, 696. Colv. Elmenh. ac Pricaeum ad Appulejum saepissime. Id ei restituendum est quoque L. VIII. Metam. p. 172. *Inter haec unus ex illis bacchatus effusus, ac de imis praecordiis anhelitus crebros referens, velut numinis divino spiritu repletus &c.* Nam MSS. plurimi & Edd. Junt. Ald. *numini* sc. pro *nimum*, quod servavit D'Orvill. codex. Confer L. III. p. 61. IV, 76. VIII, 157.

C. SUETONII TRANQUILLI

D E

CLARIS RHETORIBUS

L I B E R.

² L. PLOTIUS GALLUS
 L. OTACILIUS PILITUS
 EPIDIUS
 SEX. CLODIUS
 C. ALBUTIUS SILUS
 L. CAESTIUS PIUS
 M. PORCIUS LATRO
 Q. CURTIUS RUFUS
 L. VALERIUS PRIMANUS
 VIRGILIUS FLAVUS
 L. STATIUS URSULUS
 P. CLODIUS QUIRINALIS
 M. ANTONIUS LIBERALIS
 SEX. JULIUS GABINIANUS
 M. FABIVS QVINTILIANVS.
 JULIUS TIRO.

C A P. I.

Rhetorica quoque apud nos, perinde atque grammatica, ³ sero recepta est, paullo etiam difficilius; quippe quam constet nonnumquam

¹ CLARIS.] Abest a MSS. In f. Cap. *illustres* dicit. V. ad Init. Gramm.

Gronovius. Pro *L. Caestius Pius* alii dant *L. Caesetius Piso*. Pro *Virgilius* leg. *Virginus*: ut patet e vita Persii: ubi vide.

² Catalogus hic praefigitur MSSis per Achillem Statium & Casaubonum inspectis, quem etiam suis Editionibus adtexuerunt Casaub. &

³ Sero.] Hoc ex emendatione Mureti, Casauboni, Valesii, quam & Graev. in pr. Ed. Gronov. & Burm.

quam etiam prohibitam exerceri. Quod ne cui dubium sit, vetus senatusconsultum, item Censorium edictum, subjiciam: C. Fannio Strabone, M. Valerio Messalla Consulibus, M. Pomponius praetor senatum consuluit. Quod verba facta sunt de Philosophis & de Rhetoribus, ¹ de ea re ita censuerunt: Ut M. Pomponius praetor animadverteret, curaretque, uti ei e republica fideque sua videretur, ut Romae ne essent. De iisdem, ² interjecto tempore, Cn. Domitius Aënobarbus, & L. Licinius Crassus, Censores, ita edixerunt: Renunciatum est nobis, esse homines, qui novum genus disciplinae instituerunt: ad quos juvenus ³ in ludum conveniat: eos sibi nomen imposuisse ⁴ Latinos Rhetoras: ibi homines adulescentulos to-

105

Burm. alique sunt secuti. In aliis fere. Dein R. Stephanus, & alii recte edidere *vetus S. C. item*. Duae litterae exciderant MSS. & aberant hinc ab Edd. Vett. *Censorum* Edd. Steph. Cass. Recte iidem C. ante Muretum e Gellii L. xv. C. 11. & Fastis ediderant. Ante exsulabat praenomen.

¹ De ea re &c.] Placebat Casaubono S. con. sive senatus consultus censuit. Pighio P. con. sive patres consulti. Sed vide Gronov. ad Gellium, e quo R. Steph. Cass. Vinetus, Muretus, Cas. &c. uti ei e rep. rescripserunt. In aliis ut si ei. Sed tunc res permessa fuisset arbitrio praetoris, falso.

² Interjecto tempore.] Non septuagesimo post anno, ut hic, nec septuaginta duobus annis post, ut ad Gellium dicitur, sed sexagesimo nono anno post. Nam consules fuere C. Fannius Strabo & M. Valerius Messalla A. U. 592. ex aera Capitol. & Censores hi fuere A. U. 661. C. Claudio Pulchro & M. Perpenna Coss. Consule Pighium. Plinius L. xvii. C. 1. ait, Anno conditae urbis DCLXII. Sed ille se-

quitur aeram Varronianam, ut vel patet e fine Libri vi. collato cum fastis Pigh. ad A. DXCIV.

³ In ludum.] Ita reposui e MSS. Statii, Vossii, Gellio, Cic. L. iii. de Orat. C. 24. Auctore Dial. de Orat. C. 35. Quod Marco (sic pro L. forte mox) Crasso & Domitio Censoribus, cludere, ut ait Cicero, impudentiae ludum jussi sunt. vulgo ludos.

⁴ Latinos Rhetoras.] Muretum legere cum Statio haud Latine sine voce Rhetoras, scribit Cel. Burmannus. At plane ei adversatur, & Statium, quod excludat vocem Rhetoras, a Censoribus additam, ridet Muretus L. xvi. Var. Lect. C. 11. Exstat, ut hic, apud Gellium quoque, & est necessaria, ut scirent juvenes, quos, ut invidiam iis conflarent, vitare deberent. Sed cum Latine sc. vel scilicet sit in MS. Voss. & Ver. Ed. videri potius possit Latinos ex Latine sc. corruptum e marginali glossa in textum Suetonii, & hinc Gellii inrepisse. Sed diserte Latinos hos magistros, qui Rhetores dicebantur, vocat Cicero. Quare nihil mutandum est.

Ita-

tos dies desiderare. Majores nostri, quae liberos suos discere, & quos in ludos ¹ itare vellent, instituerunt. Haec nova, quae praeter consuetudinem ac morem majorum fiunt, neque placent, neque recta videntur. Quapropter & iis, qui eos ludos habent, & iis, qui eo venire consuerunt, videtur ² faciendum, ut ostendamus nostram sententiam, nobis non placere. Paullatim & ipsa utilis honestaque adparuit: multique eam ³ praesidii causa, & gloriae, adpetiverunt. CICERO ad praetoram usque Graece declamavit: Latine vero senior quoque, & quidem cum ⁴ consulibus Hirio & Pansa: quos discipulos, & grandes praetextatos, vocabat. CN. POMPEJUM quidam historici tradiderunt, sub ipsum civile bellum, quo facilius C. Curioni, promptissimo juveni, causam Caesaris defendenti, contradiceret, repetisse declamandi consuetudinem. M. ANTONIUM, item AUGUSTUM, ne Mutinensi quidem bello omisisse. NERO CAESAR & primo imperii anno, publice quoque bis antea, decla-

¹ *Itare.*] Corrupte in nonnullis *intrare*. Vetus hoc frequentativum non hoc solum loco Gellius etiam dat, sed & L. II. C. 24. *Lex Antia* sanxit, ut qui &c. nisi ad certas personas itaret. Ex quarum legum imitatione ipse ait L. VI. C. 6. *ad Grammaticos itarem*. Pacuvio *loca initare*. Dein consueverunt praetuli e Gellio & Vet. Ed. pro consueverunt. ac sic Gronovius quoque edidit; uti inferius cum Cod. Voss. consueverant pro consueverant.

² *Faciendum.*] Minus recte coniecit Heinsius *cavendum*. Constructio est *videtur faciendum: ut ostendamus nostram sententiam iis &c.* In Gellio editur *visum est faciendum*. quod magis antiquitatem sapit. Hinc R. Steph. & Cassander hic quoque *visum faciendum*.

³ *Praesidii.*] Coll. Voss. & *praesidii*, recte, & ex Suetonii genio. Nec displicet, quod est in eodem Cod. *declamavit: ut saepe apud Ciceronem*.

⁴ *Consulibus &c.*] Iis Coss. non potuisse declamare Ciceronem, sed cum iis, qui dein quidem Consules fuerunt, jam antea ea frequentasse exercitia, existimant viri docti plerique. Sed cur non hibernis mensibus, antequam contra Antonium profecti sunt, se his declamationibus exercere potuerunt? Quidquid sit, MSS. & Ed. pr. auctoribus addidi *cum*, licet vel sic error scriptoris videatur in nomine *Pansae*. Consule Casaub. Burm. & Ernest. *cons.* delet Nic. Faber, tamquam natum ex *cum*.

clamavit: plerique autem oratorum etiam declamationes ediderunt. Quare magno studio hominibus injecto, magna etiam professorum ac doctorum profluxit copia, adeoque floruit, ut nonnulli ex infima fortuna in ordinem senatorium, atque ad summos honores processerint. Sed ratio docendi nec una omnibus, nec singulis eadem semper fuit; quando vario modo quisque discipulos exercuerunt. Nam & dicta praeclare, per omnes figuras, per ¹ casus, & apologos, aliter atque aliter exponere, & narrationes, tum breviter & presse, tum latius & uberius explicare consueverant: interdum Graecorum scripta convertere, ac viros inlustres laudare, vel vituperare: quaedam etiam ad usum communis vitae instituta, ² tum utilia, & necessaria, tum perniciofa & supervacanea ostendere: saepe fabulis fidem firmare, aut historiis demere, quod genus *ῥήσεις & ἀνακρίσεις & παρακρίσεις* Graeci vocant, donec sensim haec ³ exoleverunt: & ad controversiam ventum est. Veteres **CONTROVER-SIAE**, aut ex historiis trahebantur: sicut sane nonnullae usque adhuc: aut ex veritate, ac re, si qua forte recens accidisset. Itaque, locorum etiam adpellationibus adiectis, proponi solebant. Sic certe collectae editaeque se habent: ex quibus non alienum fuerit unam & alteram, exempli causa, ad verbum referre. *Aestivo tempore*
ado-

¹ *Casus.*] Eventus historicos cum nonnullis intelligo. Mox jungit *fabulas & historias*. Alii aliter.

² *Tum utilia, tum pernic.*] Sic recte etiam hic, ut supra *tum breviter, tum latius*, edidit R. Steph. Cass. Vinet. & seqq. Male Voss. Coll. & Edd. priores *dum, dum*: quod frustra defendit Muretus: quasi valeret Graecorum *ὅτε μὲν, ὅτε δὲ*. Ea vis vocularum *tum &*

tum: ut est notissimum. Ita supra aliquoties (V. p. 115.) & apud Ciceronem *tum hoc, tum illud*. Appul. L. III. Met. p. 47. *Moestus tum hos, tum illos deprecabar*. Frustra Piccartus & Scriv. emendant *nunc h. nunc i.*

³ *Exoleverunt.*] Edd. R. Steph. Cass. Vin. cum aliis *exoluerunt*. Coll. Voss. Edd. pr. & Casaub. ult. *exsoluerunt*. Cas. pr. cum Scriv. Graev. *exsoleverunt*.

adolescentes urbani quum Ostiam venissent, litus ingressi, piscatores trabentes rete adierunt, & pepigerunt, bolum quanti emerent: numos solverunt: diu expectaverunt, dum retia extraherentur: aliquando extractis piscis nullus infuit, sed sporta auri obsuta. Tum emtores bolum suum ajunt, piscatores suum. Venalicii quum Brundisi gregem venalium e navi educerent, formoso & pretioso puer, quod portitores verebantur, bullam, & praetextam togam inposuere, facile fallaciam celarunt. Romam venit: res cognita est: petitur puer, quod domini voluntate fuerit ¹ liber, in libertatem. Olim autem eas ² adpellatione Graeca συνδέσεις vocabant: mox controversias quidam, sed aut fictas, aut judiciales. Inlustres professores, & quorum memoria aliqua exstet, non temere alii reperientur, quam de quibus tradam.

II. L. PLOTIUS GALLUS. De hoc Cicero ad ³ M. Titinium sic refert: Equidem memoria teneo, pueris nobis, primum Latine docere coepisse L. Plotium quemdam: ad quem quum fieret concursus, quod studiosissimus quisque apud eum exerceretur, dolebam, mihi idem non licere. Continebar autem detestissimorum hominum auctoritate, qui existimabant, Graecis exercitationibus ali melius ingenia posse. Hunc

¹ Liber, in libertatem.] Optime sic distinxere & emendarunt Muretus ac Vinetus, & recepere Casaubonus & seqq. V. & Merillium L. vi. Obs. C. 20. Quia olim inepte legebatur liber in libertate, ejiciendum Petr. Faber voluit τὸ liber: quae vox etiam non comparet in Edd. R. Steph. & Cassandri.

² Adpellatione Graeca συνδέσεις.] Sic edidi, partim A. Schotti L. iv. Obs. Hum. C. 7. emendationem pro adpellationes Graeci, quod ineptum est, amplexus cum Pitisco, partim secutus fidem MSSorum; dum Casaubonus quoque ad marg. Ed. ul-

timae in 12. adtexuit γρ. συνδέσεις: licet forsan verius foret δέσεις: ut supra. Adi Gronovium. vulgo συντάξεις.

³ M. Titinium.] Male Edd. Vett. Ticinum, Ticinnium, Titinnium, ut nunc solet plurimis locis edi. Sed Titinia, unica littera n, Romana gens plebeja est: ut numi & inscriptiones docent. V. Ursin. & Drakenb. ad Liv L. 111. C. 54. Mox Atratio, ut debet, jam olim edidere quoque R. Steph. Cass. Pictav. & alii. A Cratino Ald. & plures, inepte. significat ob sequens adpellat malim cum Mureto.

Hunc eundem (nam diutissime vixit) M. Coelius in oratione, quam pro se de vi habuit, significabat dictasse Atratino, accusatori suo, actionem: subtractoque nomine, *hordearium* eum *rhetorem* adpellat, deridens, ut inflatum, ac levem, & fordidum.

III. L. OTACILIUS PILITUS servisse dicitur, atque etiam ostiarius, veteri more, in catena fuisse; donec ob ingenium ac studium litterarum manumissus accusanti patrono subscripsit. Deinde rhetoricam professus, Cn. Pompejum Magnum docuit, patrisque ejus res gestas, nec minus ipsius, compluribus libris exposuit, primus omnium libertinorum, ut Cornelius Nepos opinatur, scribere historiam orsus, non nisi ab honestissimo quoque scribi solitam.

IV. ² Ad id tempus EPIDIUS, calumnia notatus, ludum docendi aperuit: docuitque inter ceteros M. Antonium & Augustum. Quibus quondam C. Canutius, objicientibus sibi, quod in republica administranda potissimum consularis Isaurici sectam sequeretur, *malle*, respondit, *Isaurici esse discipulum, quam Epidii* ³ *calumniatoris.*

¹ *Pilitus.*] In MSS. & Ed. pr. est *Pilatus*. An *Philatus*? ut in Inscript. Grut. p. 36, 11. vel *Philotas*? ut ibidem p. 931. N. 12. *Philetus* alioquin obvium est libertinorum nomen. *Piletus* malebat quoque Scaliger ad Hieronym. in Chron. Euseb. probante Spanhemio diff. xi. de Num. p. 303. T. 2. Sed Voss. 1. de Hist. 9. dubitat, num potius ex Hieronymo & hic *Plotus* sit scribendum. *Pitholaus* ex Macrobii L. 11. S. C. 2. legi nequit. Is enim ibi M. Otacilius *Pitholaus* vocatur: hic L. ut bene observavit Pontanus. Corrupte ante Vinetum *Ostacilius* edebatur. *patrisque* e Vossiano recepi. *que* aliis deest.

² *Ad id tempus.*] Forte: *ad idem*

tempus. GRAEV. Sic est in Ed. Casaub. Lugd. in 12mo. Mox rectius legas *dicendi*. Aperuit sine dubio ludum Oratorium, Rhetoricum. Ita Grammaticus ludus, dicitur *ludus litterarum*, *litterarius*. Cl. Ernesti totum verbum deleri malit. Dein erravit auctor, nisi pro C. Canut. reponas Tib. Canut. vel deleas C. quod malim. Adi Popmam ad Vellej. L. 11. C. 64. Dial. de Orat. C. 21.

³ *Calumniatoris.*] Nisi haec vox sit glossatoris, aut alicujus, qui explicare volebat vocem *Epidici*, ut est in aliquot MSS. necessario, ex Acidalii sententia, vox *consularis* e superioribus huc est demittenda, ut antithesis constituatur. Mihi elegant-

ris. Hic Epidius ortum se ab Epidio Nunciono praedicabat: quem ferunt olim praecipitatum in fontem fluminis Sarni, paullo post cum cornibus exstitisse, ac statim non comparuisse, in numeroque deorum habitum.

v. SEXTUS CLODIUS, e Sicilia, Latinae simul Graecaeque eloquentiae professor, male oculatus, & dicax, ¹ *par oculorum in amicitia M. Antonii triumviri exstitisse se*, agebat. Ejusdem uxorem Fulviam, cui altera bucca inflatior erat, ² *acumen stili tentare*, dixit, nec eo minus, immo vel magis, ob hoc Antonio gratus. A quo mox consule ingens etiam congiarium accepit: uti ei in Philippicis Cicero objicit: *Adhibes joci causa magistrum suffragio tuo, & ³ compotum tuorum* Rhe-

gantius & vehementius videtur utrumque in responsione Canutii omitteri. Nam alterum Consularem, alterum calumniatorem noverant satis Augustus & Antonius. Dein Nuncione Edd. Gron. Pitisc.

¹ *Par oculorum in amicitia exstitisse se.*] Ingeniosam Mureti conjecturam esse concedo *pari oculorum amicitiam stetit sibi*. Quoniam tamen nimis recedit a vulgata, sed vitiosissima lectione, & MSS. Stationi cum Ed. pr. dent *extricte*, malim cum Statio *extrisse* sive *extrivisse*. Ita dicitur *exterere litteram, syllabam*, pro expungere. *Extritas ungulas asini*, quae continuis itineribus detritae erant, bis ait Appulejus. Sic ergo compotationibus & libidinibus cum Antonio perpetratis *extrivisse is se* dixit *oculos*, sive *perdidisse*; quod frustra conjecit Gujetus. Clarissimo Ernesti vox tota *par* videtur esse suspecta: quia scribit, se non videre, quare non *oculos* dixerit simpliciter. Sed illa dictio potuit facile melius cohaerere cum reliqua ipsius disputatione, vel ex illa fluere.

² *Acumen stili tentare.*] Adposite

ad Petron. C. 70. ut *mucronem ad buccam probaremus*, citavit Cel. Hurm. in Ed. sec. haec Luciani de Mercede conductis T. 1. p. 656. Ed. Hemst. Τῆς τεταίνης τὰς ἀκμὰς αὐτὴ τὰς χεῖρας λαβὼν, καὶ αὐτὴ τὴν γνάθον πεφουσημένην ἀππειλῶν. Τετὲ hic ad alium statum respici, certum est.

³ *Compotum.*] *Competitorum* MSS. & Edd. ante R. Stephan. qui hoc & sequentia, ut vulgo in Ciceronis Phil. 11. C. 17. leguntur, hic expressit. V. & Muretum. sicut mox pro *in quem vellet dedit in te quae v.* dein *in te & in tuos dicta dicere*: cum in MSS. & Edd. Vett. *in te & dicta* non legantur. *in te* bene hic addendum etiam monuit Statius: sed *dicta*, quod omnes admiserunt praeter Vinetum, rectius praetermisit, praesertim quum enonnullis Ciceronis codicibus etiam exsulet. V. Comm. eo loco. Contra bis edidi *audite* ex Cic. & Edd. universis ante Casaubonum; licet semel modo legatur in Voss. Tandem in eodem & Edd. ante R. Steph. *inmuni*: sed *inmunia* melius apud Ciceronem quoque, qui vicissim

Rhetorem : cui concessisti, ut, in quem vellet, diceret. falsum omnino hominem ! sed materia facilis, in te, & in tuos, dicere. At quanta merces Rhetori est data? audite, audite, Patres Conscripti, & cognoscite Reipublicae vulnera. duo milia iugerum campi Leontini Sexto Clodio Rhetori assignasti, & quidem immunia : ut tanta mercede nihil sapere disceres.

VI. C. ALBUTIUS SILUS, Novariensis, quum aedilitate in patria fungeretur, ¹ quum forte jus diceret, ab iis, contra quos pronunciabat, pedibus e tribunali detractus est. Quod indigne ferens, statim contendit ad portam, & inde Romam : receptusque in Planci oratoris contubernium, cui declamatorio mos erat, prius aliquem, qui ante diceret, excitare, suscepit eas partes, atque ita inplevit, ut Planco silentium inponeret, non audenti in comparationem se ² demittere. Sed ex eo clarus, propria auditoria instituit, solitus proposita controversia sedens incipere, & calore demum proventus consurgere, ac perorare. ³ Declamabat autem genere vario : modo splendide atque adornate : tum, ne usquequaque scholasticus existimaretur, circumcise ac sordide, & tantummodo trivialibus verbis. Egit & causas,

cissim e nostro emendandus, eiciendo pro ante 1. merc. Idem C. 4. qui te tanta mercede nihil sapere doceat.

¹ Quum.] Videtur excidisse copula & vel que : quamvis forsan vulgatum non sine exemplo sit. Ernestius tentabat atque, vel dicens, sine tñ quum.

² Demittere.] Ita edidi cum J. Gronovio, qui sine dubio e pro i vulgari praetulit ex admonitione paterna ad citatum a Burmanno Livii locum L. III. C. 35. demissa in discrimen dignitas : ubi sic legit

quoque Drakenb. verissime. Quintil. Decl. 349. in id te periculum demisisti. Mox in opere pro incipere Edd. ante Casaub.

³ Declamabat autem genere v.] Sic ediderunt R. Steph. Cass. Casaub. &c. ut emendavit Murerus. declamare aut genere v. Ed. Pictav. declamare aut gemere Edd. priores. in MSS. etiam declamare : quod forsan non erat mutandum, sed construendum cum solitus. Mox quamquam Edd. ante R. Steph. pro recto quamque.

fas, verum rarius, dum amplissimam quamque sectatur; nec alium in ulla locum, quam perorandi. Postea renunciavit foro, partim pudore, partim metu. Nam quum in lite quadam centumvirali adversario, quem, ut inpium erga parentes, incessebat, iusjurandum quasi per figuram sic obtulisset: *Jura per patris matrisque cineres, qui inconditi jacent*: & alia in hunc modum: adripiente eo conditionem, nec iudicibus adspernantibus, non sine magna sui invidia negotium adflixit. Et rursus in cognitione caedis, Mediolani, apud L. Pisonem proconsulem, defendens reum, quum, cohibente lictore nimias laudantium voces, ita excanduisset, ut & deplorato Italiae statu, quasi iterum in formam provinciae redigeretur, Marcum insuper Brutum, cujus statua in conspectu erat, invocaret, legum ac libertatis auctorem, & vindicem, paene poenas luit. Jam autem senior ob vitium vomicae Novariam rediit: convocataque plebe, causis, propter quas mori destinasset, diu, ac more concionantis, redditis, abstinuit cibo.

1 *Negotium adflixit.*] I. e. cliens *ceptam adfligeret?* V. Ernest. in
ut causa caderet, effecit. Cicer. *Clav. Cic.*
pro Sextio C. 45. *an causam sus-*

P U B L I I T E R E N T I I

Afri Carthaginiensis

V I T A.

PUBLIUS TERENTIUS, Afer, Carthagi-
ne¹ natus, servivit Romae Terentio Lucano
Senatori: a quo ob ingenium, & formam
non institutus modo liberaliter, sed & mature
manumissus est. Quidam² captum esse existi-
mant: quod fieri nullo modo potuisse, Fenestella
docet: quum inter finem secundi belli Punici, &
initium tertii natus sit, & mortuus: nec, si a Nu-
midis aut Getulis captus sit, ³ ad ducem Roma-
num pervenire potuisset; nullo commercio inter
Ita-

¹ **N**atus.] Mire variant errant-
ve viri docti in tempore
natalium Terentii. Credi-
derim ego, eum esse natum A. U. C.
DLIX. Aer. Varr. M. Porcio Cato-
ne, L. Valerio Flacco Coss. Si ve-
rum est, eum post *editas comoedias*,
ut constat e Volcatio, Roma abiisse,
nondum quintum atque trigessimum
annum egressum, ut hujus vitae au-
ctor, quisquis ille fuerit, sive Tran-
quillus, sive Donatus, aliusve,
infra testatur. Namque Adelphi,
& Hecyra secundum ac tertium a-
ctae sunt, omnium fabularum ulti-
mae, A. U. C. DXCIV. L. Anicio
Gallo, M. Cornelio Cethego Coss.
ut docent nos Didascaliae, iis co-
moediis praefixae: obiitque A. seq.
DXCV. Cn. Cornelio Dolabella, M.
Fulvio Nobiliore Coss. aetatis suae
anno sexto & tricesimo, natus ergo
& mortuus inter finem B. Punici 11.
A. U. C. DLI. & initium tertii A.
U. C. DCIII.

² **Captum.**] Utin Catale&is Pithoei

& Ph. Labbei Thes. Epitaphiorum:
Natus in excelsis tectis Cartha-
ginis altae
Romanis ducibus bellica prae-
da fui.

Sed falso. Forsan verna fuit, filius
servi. Afri ac Carthaginiensis, in
domo vel praedio *Terentii Lucani*
vel *Culleonis*, (ut emendat Grono-
vius) quocum ineptissime ipsum
poëtam confundit Oros. L. IV. Hist.
C. 19. & ridiculus Terentianae vi-
tae scriptor ante Ed. Westerho-
vii, non vero Quintil. Decl. IX. C.
20. cujus erroris male illum accu-
sant nonnulli, ut Tan. Faber L. II.
Ep. 10. Lindenbrogius & alii.

³ **Ad ducem.**] Non opus erat,
ad *ducem* Rom. pervenisse, ut servus
fieret Senatoris Romani; sed ut
aliquis Romanus talem acquireret
servum, videtur necessario statuen-
dum commercium inter Afros &
Italicos: quod nullum tunc fuisse
ait Fenestella. Quare lege *dominum*
cum Gronovio.

Italicos & Afros, nisi post deletam Carthaginem, coepto. Hic cum multis nobilibus familiariter vixit, sed maxime cum Scipione Africano, & C. Laelio: quibus etiam corporis gratia conciliatus existimatur, quod & ipsum Fenestella arguit, contendens, utroque majorem natu fuisse, quamvis & Cornelius Nepos aequales omnes fuisse tradat, & Porcius¹ suspicionem de consuetudine per haec faciat:

*Dum lasciviam nobilium, & fucosas laudes
petit:*

*Dum Africani² vocem divinam inhiat avidis
auribus:*

*Dum ad Furium se coenitare & Laelium, pul-
chrum putat:*

*Dum se amari ab hisce credit, crebro in Al-
banum rapi*

*³ Ob florem aetatis suae, ipse sublati rebus ad
summam inopiam reductus est.*

Ita-

¹ *Suspicionem*] Male judicare hunc auctorem (non Porcium, ut stulte scribit Pitiscus) & Porcii versus eam turpis consuetudinis suspicionem non facere, censet Faber.

² *Vocem divinam.*] Sic malui cum plerisque & Hareo. D. Heins. *voci divinae.* alii prave *voce divina.* Utrique casui & Dativo & Accusativo jungitur, sed antiquiores praetulerunt quartum. Mox male Ed. Burm. *crebro Albanum.*

³ *Ob florem aetatis suae; Ipse sublati rebus ad summam
inopiam reductus est.*

Itaque &c.] Sic vulgo hi versus eduntur. Sed velim, meriatur aliquis mihi primum illum *Ob florem &c.* In eo enim nequaquam constat lex pedia, quae in Tetrametro catalectico Trochaico, quales hi omnes sunt versus, post sex pedes requirit ultimum Trochaicum, superstiti syllaba, nec ullum Jambum admittit.

Quare puto, Hareum, bene id perspicentem, sic hos versus concinnasse:

*Ob florem aetatis suae:
Ipse sublati rebus ad summam
inopiam reductus est,
Itaque.*

Et certe post *rapi ob florem aetatis suae* videri possunt quaedam deesse, quo pertineat infinitivus *rapi*, qui nunc absolute exponi solet pro *rapietur*. Verum & sic abundat vox *rebus*, quae metro dupliciter officit; nisi *rebu'* scribas, & tunc elidas ultimam syllabam. At quaeritur praeterea, quid sit *sublati rebus ad inopiam redigi*, cum *res sublatae* non dicantur *consumtae*, *perditae*, sed significant commigrationem, vel furtum: quare varie tentarunt viri docti; ut videre est in notis Cel. Burmanni. Neque *ipsis sublati*, deleta voce *rebus*, stare potest, ut intelligatur eorum viro-

*Itaque e conspectu omnium abiit : Graeciam in
terram ultimam.*

*Mortuus est in Stymphalo, Arcadiae oppido:
nihil Publius.*

*Scipio profuit, nihil ei Laelius, nihil Furius:
Tres per idem tempus qui agitabant nobiles fa-
cillume:*

*Eorum ille opera ne domum quidem habuit con-
ducticiam,*

*Saltem ut esset, quo referret obitum domini
servulus.*

Scripsit comoedias sex, ex quibus primam Andriam
quum Aedilibus daret, jussus ante ² Caerio re-
citare, ad coenantem quum venisset, dictus est
initium quidem fabulae, quod erat contemtio-
re vesti-

rum mors: Terentio enim fuisse
superstites, ipse Porcius declarat; &
id invicte docuerunt eruditi. Hinc
eximius D. Heinsius, omnes illas
difficultates sine dubio cognoscens,
resecuit ista *ipsus sublati rebus*, &
uno tenore edidit:

*Ob florem aetatis suae, ad f.
inopiam redactus est.*

Quare, cum ego effingere meliora
aut certiora hinc nequeo, manum
ab iis abstinere satius duxi. Cogi-
tavi aliquando, an dederit Furius:

*Dum se amari ab hisce credit,
crebro in Albanum & rapi*

Ob florem aetatis suae;

*Ipsos sublectans ad summam ino-
piam redactus est.*

Plaut. Mil. A. IV. S. 1, 74. quid
ego? ut sublecto os! Heinlianam le-
ctionem secuti sunt in Terentio
T. Faber & Westerhovius.

¹ In Graeciam, in terram ulti-
mam.] Et haec contra metrum.
Delendum est prius in: ut recte
Muretus, Hare, & Westerh. edide-
re. Aequè vitiose alii secundum
in extruserant. Docte & antiquè
Graecia terra; ut terra Italia, ter-
ra Caria & similia. Confer Comm.

ad Caes. L. 1. B. G. C. 30. ex usu
terrae Galliae. Hirt. B. Afr. C. 3.
portum terrae Africae. Quamvis
& alio modo construi possit. Ad
ultimum versum consulendus est
praeter Gronovium omnino T. Fa-
ber, qui clare docebunt te, nihil
in eo esse mutandum. Pessime Scot-
tus L. 11. Obs. C. 16. citat quod
referat obitu domini. Ita servus do-
minae mortem ceteris famulis an-
nunciat in Appulejo L. VIII. Met.
init. juvenis unus de famulis Chari-
tes, ignem propter adsidens, sic ad-
nunciabat. Fuit Charite nobis quam
misella. Penultimam vocem temere
illic sollicitari a viris magnis, no-
tavi ad Hirt. B. Gall. L. VIII.
C. 13.

² Caerio. Alii Caecilio, & mox
Caecilii. Sed perperam. Is poeta
jam mortuus erat. Quare rectius
Acilio emendant alii, qui tunc Ae-
dilis curulis erat. Adi Pigh. in F.
ad A. 587. & Voss. de Poëtis Lat.
hic jam citatos. Et sic credo vo-
luisse hic legi Erud. J. Nic. Func-
cium de Adolescentia L. Latinae
p. 136. Sed prave excusum ibi est
Aecilio.

vestitu, subsellio juxta lectulum residens legisse: post paucos vero versus invitatus, ut adcumberet, coenasse una, deinde cetera percurrisse, non sine magna Caerii admiratione. Et hanc autem, & quinque reliquas aequaliter populo probavit. Quamvis Volcatius de enumeratione omnium ita scribat:

Sumetur Hecyra¹ sexta ex his fabula.

Eunuchus quidem² bis die acta est, meruitque pretium, quantum nulla antea cujusquam comodia, id est, octo milia nummum: propterea summa quoque titulo adscribitur. Nam Adelphorum principium Varro etiam praefert principio Menandri. Non obscura fama est, adjutum Terentium in scriptis a Laelio & Scipione, quibuscum familiariter vixit. Eandem ipse auxit: numquam enim, nisi leviter, se tutari conatur: ut in prologo Adelphorum:

*Nam quod isti dicunt malevoli, homines nobiles
Hunc adjutare, adsidueque una scribere:
Quod illi maledictum vehemens existimant,
Eam laudem hic ducit maximam, quum illis
placet,*

Qui

¹ *Sexta ex his.*] Recte ita editur per omissionem synaloephae; ad quam non attendens Hareus edidit *hiscē*. Quamvis quarta Trimetri sede saepe occurrat spondaeus. Pessime in Ed. T. Fabri & apud Funccium *ex iis*. Forſan autem legendum *sumatur*, ſive dematur ex omnibus, quae aequaliter populo placuerunt. Nam Hecyra primum non placuit, & licet jam ante acta, non peracta eſt, niſi poſt ceteras omnes & Adelphos: quare etiam, eſſi in primis a Terentio factam, Volcatius illam modo vocat *ſextam*.

² *Bis die.*] Capiunt hoc viri docti pro *bis uno die*: ſed recte Cl. Burmannus monet, *bis die* ſignificare *bis ſingulis diebus*: ſicut & vidimus in Galba C. 4. At *bis in die* eſt *bis uno die*, intra unum diem: ut *bis in anno* &c. quamquam vulgo in illis ſaepe *in* exciderit. Adi ad Aug. C. 31. Cum Petito tamen Faber *die* acriter propugnat: licet abſit ab Edd. Vett. Forſan auctor innuere quidem voluit, *bis actam eſſe*, ut eſt in Didasſalia, in eodem Megaleſiorum feſto; ſed non uno die: namque per aliquot dies illud durabat.

*Qui vobis universis & populo placent:
Quorum opera in bello, in otio, in negotio
Suo quisque tempore usus est sine superbia.*

Videtur autem se levius defendisse, quia sciebat, Laelio & Scipioni non ingratham esse hanc opinionem: quae tamen magis & usque ad posteriora tempora valuit.

Q. Memmius in oratione pro se ait: *P. Africanus, qui a Terentio personam mutuatus, quae domi luserat ipse, nomine illius in scenam detulit.* Nepos auctore certo comperisse se ait, C. Laelium quondam in Puteolano Kal. Martiis admonitum ab uxore, temporius ut discumberet, petiisse ab ea, ne interPELLARETUR: serius tandem ingressum triclinium dixisse, non saepe in scribendo magis successisse sibi: deinde rogatum, ut scripta illa proferret, pronunciasse versus, qui sunt in *Heautontimorumenos*:

Satis pol proterve me Syri promissa huc induxerunt.

Santra Terentium existimat, si modo in scribendo adjutoribus indiguerit, non tam Scipione & Laelio uti potuisse, qui tunc adolescentuli fuere, quam Sulpicio Gallo, homine docto, & qui consularibus ludis initium fecerit fabularum dandarum:

[*Consularibus ludis.*] Quamquam non assentior T. Fabro, reponenti *Cerealibus*, & potius cum Burmano intelligo de honorariis consularibus ludis, negari tamen nequit, scenicos ludos in *Cerealibus* post circenses fuisse actos. Tradit enim Tacitus L. 11. Hist. C. 55. *Cereales ludi ex more spectabantur. Certi auctores in theatrum adiulerunt*: ubi vide Lipsium, coll. cum Tac. Ann. L. xv, 55. 74. Pro & qui in MS. R.

Lindenbrogii *cujus*. At in ejus consulatu quidem initium fecit Terentius edendi fabulas, non vero consularibus ludis, sed Megalensibus, ut docet Didascalia Andriae: ubi male Cn. pro C. vocatur, Confer Fastos ad A. 587. Aer. Capit. *dare* etiam hic *fabulas* magistratus dicitur, non Poëta. Edidi porro *Popillio* pro *Popilio* ex F. Capitol. & aliis. V. Drak. ad Liv. vii, 12.

darum : vel Q. Fabio Labeone, & M. Popillio, consulari utroque, ac poëta. Ideo ipsum non juvenes designasse, qui se¹ adjuvisse dicerentur : sed viros, quorum operam & in bello & in otio, & in negotio populus sit expertus. Post editas comoedias, nondum quintum atque tricesimum egressus annum, causa evitandae opinionis, quia videbatur aliena pro suis edere, seu percipiendi Graecorum instituta, moresque, quos perinde exprimeret in scriptis, ² egressus urbem est, neque amplius rediit. De morte ejus Volcatius tradit:

*Sed ut Afer sex populo edidit comoedias,
Iter hinc in Asiam fecit. navim quum semel
Conscendit, visus numquam est. sic vita vacat.*

³ Q. Cosconius redeuntem e Graecia periisse in mari dicit cum centum & octo fabulis, conversis e Menandro. Ceteri, mortuum esse in Arcadiae Stymphalo, sive Leucadia, tradunt, Cn. Cornelio Dolabella, M. Fulvio Nobiliore COSS. morbo implicitum acri, dolore ac taedio amissarum sarcinarum, quas in navi praemisera, ac simul fabularum, quas novas fecerat. Fuisse dicitur mediocri statura, gracili corpore, colore fusco. Reliquit filiam, quae post equiti Romano nupsit: item hortulos XX. jugerum in via Ap-

¹ *Adjuvisse.*] In Edd. Vett. *adjuvasse*: quod illae non tantum, sed & unicus ille Codex Vindobon. Livii L. XLII. C. 37. *qua fide adjuvassent Romanos*, ostendit, perperam. Consule ibi Drakenb.

² *Egressus urbem.*] Suetonius *ma-* luisse *urbe*: ut D. Heinsius exhibuit. V. ad Aug. C. 91. *egredi tabernaculo.*

³ *Q. Cosconius*] Recepti Lindenbrogii emendationem ex MSS. ut

testatur, institutam. *Cosconius* notum est Romanis nomen; huiusque nominis Grammaticum excitat Varro Lib. v. L. L. p. 51. 62. Ed. Dord. *Consentius* vel *Consenius*, ut vulgo editur, nusquam legitur: quantum scio. Dein *sarcinarum* ex ejusdem MSS. & Editione recte amplexi sunt Graev. Gron. Burm. Alii *fabularum*, quae sequuntur, vel *satyrarum*.

Appia ad Martis villam: quo magis miror, Porcium scribere:

Nihil Publius
Scipio profuit, nihil ei Laelius, nihil Furius:
Tres per idem tempus, qui agitabant nobiles facillume:

Eorum ille opera ne domum quidem habuit conducticiam:

Saltem ut esset, quo referret obitum domini servulus.

Hunc Afranius quidem omnibus Comicis praefert, scribens in Compitalibus:

Terentio non similem dices quempiam.

Volcatius autem non solum Naevio & Plauto, & Caecilio, ¹ sed Licinio quoque & Attilio postponit. Cicero in Limone haecenus laudat:

Tu quoque, qui solus lecto sermone, Terenti,
Conversum expressumque Latina voce Menandrum,
² *In medio populi sedatis vocibus effers,*
Quidquid come loquens, atque omnia dulcia dicens.

Item

¹ *Sed Licinio quoque.*] MS. Lindenb. & Edd. Vett. male *Livio*, scil. Andronico. At eadem addunt & *Attilio*, recte: ut puto. Nullum enim mihi dubium est, quin auctor respiciat versus Volcatii Sedigiti, quos servavit Gellius L. xv. C. 24.

Caecilio palmam Statio do Comico.

Plautus secundus facile exsuperat ceteros.

Dein Naevius, qui fervet, pretio in tertio est.

Si erit, quod quarto detur, dabitur Licinio.

Post insequi Licinium facio Attilium.

In sexto sequitur hos loco Terentius.

Adde Varronem apud Charis. L. ii. in f. ἡδὴ nulli alii servare convenit, quam *Licinio & Terentio*. πῶδ᾽ vero *Trabea & Attilius & Caecilius* facile moverant. Sic enim scribendum. Male vulgo *Titinnio*: de quo Cap. 2. de Rhetor. Intelligitur autem C. *Licinius Imbrex* posterior, ut puto, & diversus a P. *Licinio Tegula*. V. Liv. L. xxxi. C. 12. Gell. L. xiii. C. 21. Fest. voce *Obstitum*. ac Vossium de P. Lat.

² *In medio.*] MS. Daniel. in medium. Mox ex Burmanni monito dedi atque pro barbaro isto ac.

1 C.

Item ¹ C. Caesar:

Tu quoque, tu in summis, ô dimidiate Menander,

Poneris, & merito, puri sermonis amator.

Lenibus atque utinam scriptis adjuncta foret
vis

Comica, ut aequato virtus polleret honore

Cum Graecis; neque in hac despectus parte ja-
ceres:

Unum hoc maceror, & doleo tibi deesse, Te-
renti.

[C. Caesar.] Male Boeclerus hos versus abjudicat Julio Caesari, qui aemulator Ciceronis hos illi obposuit, Varronis calculo subnixus, quem itidem *πᾶν* deesse Terentianis fabulis, adfirmasse, ex Charisio vidimus. Adsensum praebuit etiam acutissimus Evremontius T. II. Operum p. 18. Plura vide apud D. Heinss. ad Horat. L. II. Ep. 1, 59. de Art. Poet. vs. 270. A. Bailler. in Judic. Vir. Doct. T. III. Ceterum in vulgaribus Terentii editionibus additur haec Donati, vel alterius Grammatici haud indocti, notula, quam addere idcirco lubuit. Haec Suetonius Tranquillus: *Nam duos Terentios Poetas fuisse scribit Metius, quorum alter Fregellanus fuerit Terentius Libo, alter libertinus Terentius, Afer patria, de quo nunc loquimur. Scipionis fabulas edidisse Terentium*, Valgius in Actaeone ait:

Hae, quae vocantur fabulae,
cujae sunt?

Non has, qui jura populis en-
d'ibus dabat,

Honore summo adfectus fecit
Fabulas?

Duae ab Apollodoro translatae esse dicuntur Comico Phormio & Hecyra: quatuor reliquae a Menandro, ex quibus magno successu & pretio stetit Eunuchus fabula: Hecyra saepe exclusa vix acta est. Versus Valgii exhibui cum Lindenbrogio ex MSS. Danielis. primo versu alii cujus. Sed deest syllaba: quare puto legendum dic, cujus sunt? secundo pro end'ibus seu endo ibus alii corrupte dant recensentibus: unde nonnulli corrigunt recensens, prima longa, alii consultus, alii petentibus & nescio quid. Sed rectum est endo ibus pro in iis, modo vere antiquo. Endo pro in positum etiam tirones sciunt: ibus pro iis illustant Lamb. & Taubmann. ad Plaut. Mil. Glor. 1, 1. in f.

HORA.

H O R A T I I P O E T A E

V I T A.

HORATIUS FLACCUS, Venusinus, patre, ut ipse ¹ tradit, libertino, & ² exactionum coactore: ut vero creditum est, falsamentario, quum illi quidam in altercatione exprobrasset: *Quoties ego vidi patrem tuum cubito se* ³ *emungentem?* Bello Philippenfi, excitus a M. Bruto imperatore, tribunus militum meruit: victisque partibus, venia inpetrata, ⁴ scriptum quaestorium comparavit. Ac primo Maecenati, ⁵ deinde Augusto insinuatus, non mediocrem in am-

¹ **T**radit.] Sic Nannius L. III. Misc. e Codice Blandiniano; sed Cruquius, ex eodem codice aliohe incertum est, & Muretus ad calcem Ed. suae Horatianae edidit *quidem tradit*: ac sic dedit Rutgers. Idem Cruq. Rutg. & Bentlej. alique vero. Nann. & vulg. vere. Casaubonus conjiciebat *fere*. V. Rutgers. Venus. Lect. C. 30.

² *Exactionum coactore.*] Cl. Ernesti conjicit *auctionum*: quomodo ceperunt nonnulli ipsa Horatii verba L. I. S. 6, 87.

Si praeco parvas, aut, ut fuit ipse, coactor

Mercedes sequeretur.

Verum ex illo coactionis auctionariae quaestu nequaquam victum sibi comparare potuisset Horatii pater in parva, nec opulenta colonia Venusina habitans, ubi rarae & parvi pretii erant auctiones. Sed *exactionum* fuit *coactor*, seu publicanorum minister, iis parva mercede operam locans, exigendo tributa, vectigalia, & portoria. Nos *collectorem*, dum vectigalia prisco more agebantur, diximus. Vide omnino laudata a J. Massono Vir. Horat. p. 10.

³ *Emungentem.*] Licet per Helenismum explicari possit elliptice, ut *exercere, lavare* &c. (V. & in Juvenalis Vita) tamen addidi reciprocum *se* ex Edd. Mureti, Cruq. & Bentl. in quorum apographis *brachio* exstat. *cubito* verius videtur, ex auctore ad Herenn. sed & Graecorum alii *ἀγχαῖν*, alii *βραχίονι* dicunt: ut videre est in Comment. Casaub. & Heinsl. conjecere *se mung.* Rutgers. habet *brachio se immung.* Adi Venus. Lect. C. 30.

⁴ *Scriptum quaestorium sibi comparavit.*] Hoc est, scribae quaestorii manus, seu partes sibi comparavit. Sic apud Cic. *scriptum facere*, hoc est, scribam esse. GRAEV.

⁵ *Deinde Augusto insin.*] Cruquius & Rutgers. edidere *mox A. in gratiam insin.* Sed putem, glossam a Cruquio insertam esse. Nam in Calig. C. 12. *insinuatus* Macroni. Oth. C. 2. *insinuatus* Othoni. in Gramm. C. 21. *Augusto & insinuatus* est. Et sic alii. Mox *quanto opere* Ed. Burm. *dilexit* Nann. Tum *demonstratur* Cruq. Rutg. & Bentl. *testatur* MS. Puteaneus, teste Rutgersio.

amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quantopere eum dilexit, satis monstratur illo epigrammate, ¹ ubi inquit:

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, ² tu tuum sodalem
Hinnulo videas strigiosorem.*

Sed multo magis ³ extremis, tali ad Augustum elogio: ⁴ *Horati Flacci, ut mei, memor esto.*

Au-

¹ *Ubi inquit.*] Desunt Cruquii & Mureti apographis & Ed. Rutgerf. bene, si *demonstrat* vel *demonstravit*, aut potius *testatur* e MS. Puteaneo, legas. *dilexit* non est mutandum. V. de Gramm. C. 4. 5. 22. saepius.

² *Titium sodalem Minio tu videas.*] Sic primus, quantum scio, edidit contra metrum pessime Schil- dius: cum Nannius e MS. produxerit *Titum* (sic & Ed. Graev.) *sodalem Minio videas.* Sed *mimo* jam dedere Vinet. & Casaub. Unde J. F. Gronovius emendabat *Tu Titi sodalis Ginno me videas.* vel potius, ut voluisse credo, & versus postulat, *Titi pro Titi.* Inepte apud Masson. p. 368. *Titti.* Sed, uti emendavit Gujerus, edidit hos versus Cruquius, & cum illis Rutgerf. ac Bentlej.

Tu tuum sodalem

Hinno me videas strigiosorem.

Quod multum praestat. *Titio sodali* hic nullus locus, uti nec *Ninnio* Casauboni. Sodalis Horatii est ipse Maecenas. *Hinnus* minor est mulo, ex equo & asina natus, & a patre, qui hinnit, nomen trahens, sed matri similior. V. ad Colum. L. vi. C. 37. Ab hoc diversus est *ginnus* ex equa natus. V. ad Plin. L. viii. C. 44. quibus item locis observas *strigosas mulas*: uti passim *strigosos equos* pro macilentis. Sed insuper puto scripsisse Maecenatem *sine me, hinnulo videas*: quod exaratum erat *inulo*: unde *minio* in Cod. Blandin. *Ninnio* Pithoei, vel *ni-*

mio, quomodo edidit Muretus, qui *tu tuum* quoque expressit. In iisdem & aliis multis membranis, a me visis, *inuleus* pro *hinnuleus*. Confer Broukhuf. ad Prop. L. iii. 11. 35. Apud Varronem L. ii. de R. Rust. C. 8. in MSS. & Edd. aliquot est *Hinulus*, qui adpellatur, est ex equo & asina, minor quam mulus corpore. Sic & Glossae.

³ *Extremis.*] E MS. Regio addidit cum Rutgerf. & Ant. Contio L. ii. Inst. Just. Tit. x. Bentlejus *judiciis*; quo facit Cruq. vitiosa lectio *ext. Esquiliis*, & Suetonii, cujus sine dubio haec est Horatiana vita, locus in Aug. C. 66. *Amicorum suprema judicia morosissime pensavit.* Testamentaria quoque verba esse, clare patet. Obiitque Maecenas ante Horatium, quamvis eodem anno. V. Venus. Lect. C. 30. Masson. in ejus vita p. 368. *Extremis* tamen pro ultimo vitae tempore satis defendi potest. V. Burm. *Augustam* MS. Putean. Recte autem Nannius dedit cum Cas. & Graev. *Horati.* Sic enim scribebant tunc, non *Horatii.* At male idem *Flacce.*

⁴ *Horati Flacci, ut mei, memor esto*] *Ut* hic sine ulla sententia additum. Lege: *Horatii Flacci mei memor esto.* mox distingue: *nunc occupatissimus & infirmus Horatium nostrum a te cupio abducere.* Male interpungitur post *infirmus.* GRAEV. *Ut* ponitur pro *utpote* nostro saepius; & causam, cur velit, Augustum Horatii memorem esse, ostendit. *esto memor* Mur. Cruq. alii. *et hoc*

Augustus ei Epistolarum officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem scripto significat: *Ante ipse scribendis epistolis amicorum subsiciebam: nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum a te cupio abducere. Veniet ergo ab ista parasitica mensa ad hanc regiam; & nos in scribendis epistolis juvabit.* Ac ne recusanti quidem aut succensuit quidquam, aut amicitiam suam ingerere desit. Exstant epistolae, ex quibus, argumenti gratia, pauca subjeci: *Sume tibi aliquid juris apud me, tamquam² si convictor mihi fueris: recte enim, & non temere feceris; quoniam id usus mihi tecum esse volui, si per valetudinem tuam fieri possit.* Et rursus: *Tui qualem³ habeam memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire: nam incidit, ut illo coram fieret a me tui mentio: Neque si tu superbus amicitiam nostram sprevisi, ideo nos quoque⁴ ἀνθυπερηφανέμεν. Praeterea saepe inter alios jocos⁵ purissimum penem, & homuncionem*

hoc exhibui cum Cruq. Rutg. Casaub. Bentr. Deest vulgo *ut*. Male vero post *infirmus* interpungebatur in solis Schildii Edd. *nostrum te cupio adducere* est in Edd. Mureti, Cruq. & Rutg. qui recte in ora codicis sui sententiam mutavit. In iisdem *veniet* igitur & *adjuvat*. uti & in *Fragm. Augusti* a Fabricio editis p. 152. Sed haec Augustea nequaquam esse, censuit Rutgerius in *Venus. Lect. C. 30.* At consule *Misc. Obs. Vol. VII. p. 93.*

¹ *Ingerere.*] Cruq. Rutg. *suggere*, non ex Suetonii genio. Quare e *Cod. Regio ingerere* Rutg. dein praetulit in *Ven. Lect. C. 30.*

² *Si convictor.*] Sic edidere Muret. Cruq. Rutg. Bentr. alique: uti placuit etiam Casaub. & Heinio. Nann. edidit *viCTOR*: ut vulgo.

³ *Habeam.*] Sic Nann. & Muret. Casaub. &c. In ceteris & Fabricio *habeo*: de quo hac in constructione

Indicativo modo, saepe egerunt eruditi.

⁴ *ἀνθυπερηφανέμεν.*] Sic, vel *ἀνθυπερηφανεύομεν*, emendavit Nannius; cum in MS. repererat *ἀντηφανέμεν*. At Cruquius edidit *ἀνθυπερηφανέμεν*, quem sequi maluit Rutgerf. in *Edit. & L. II. C. 14. Var. Lect. p. 175.* ac Fabric. p. 160. Sed cum *ὑπερηφανείν* optimis quoque scriptoribus Graecis sit in usu, & proxime accedat ad membranarum lectionem, cum Casaub. Bentr. plurimisque hoc retineri praestat; nisi constet, alterum in MSS. plane reperiri: uti sane Muretus ex apographo Bernardini Lauredani edidit.

⁵ *Purissimum penem.*] Jocosus, & magis conveniens sequenti adpellationi *homuncio lepidissimus*, legitur a Scaligero in *Catalectis Virgil. p. 244.* & editur a Bentr. *purissimum penem*. Est enim *purus πινγός*; sed

nem lepidissimum adpellat : unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus usque adeo probavit, ¹ mansuraque perpetuo : ut non modo Saeculare carmen componendum injunxerit, sed & Vindelicam victoriam Tiberii Drusi-que ² privignorum : eumque coëgerit propter hoc, tribus carminum libris, ex longo intervallo, quartum addere : post Sermones quoque lectos, nullam sui mentionem habitam, ita sit questus : *Irasci me tibi, scito ; quod non in plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris. An vereris, ne apud posteros tibi infame sit, quod videaris familiaris nobis esse ?* expressitque ³ eclogam, cujus initium est:

Quum

sed cui magna inest lascivia. Ad & Voss. in Etymol. & infra.

¹ *Mansuraque perpetuo.*] Nannius, deesse verbum credidit, vel simile, notavit. credidit inseruit Muretus. Cruquius lacunam in MSto esse punctis ostendit : Rutgerius supplevit *opinatus est*, ex MS. Regio, in Venus. Lect. C. 30. Sed videtur verior lectio *ominatus est*. In Ner. C. 48. *Galbae prospera ominantur* : & passim aliis. De mandato Imperatoris, verone an falso, conscribendae Vindelicae victoriae, consule Massonum in Horatii vita pag. 348. &c.

² *Privignorum.*] Male suorum addidere Muretus & Cruquius. Idem mox dedit *post Serm. vero lectos quosdam n. Ejusdem* in Rutgerf. Var. Lect. L. 11. p. 147. sed sine dubio ex typographico errore. Nam nec sensum habet, nec variatur quidquam in Edd. ejus. *infame tibi* Mur. Cruq. Rutg. Fabr.

³ *Elogium.*] Cum ea vox significet brevem vel laudis vel vituperationis testificationem, & hinc titulum inscriptum : ut patet supra, *tali ad Augustum elogio*, item ex Calig. C. 25. 27. Claud. 1. ac Commentariis, satis liquet, eam vocem hic locum non habere. Quae enim

sequuntur, continent quidem Augusti laudem, sed non sunt *elogio* expressa. Quare accedo Mureto, Cruquio, Rutgerio, Torrentio, Bentlejo, edentibus *Eclogam* : *unum* est in Puteaneo, qua voce Horatii sermones inscribi solere, jam abunde notum est : ac videtur id etiam respexisse Burmannus, cum citet Urinum ad Virgil. p. 3. ubi de *Ecloga* Inscriptione carminis agit, non tamen hujus loci mentionem facit. Est quidem nunc illud carmen inter Epistolas Lib. 11. N. 1. Sed facile Suetonius eas omnes *Eclogarum* numero habere potuit, non minus ac *sermones* : cum plane ejusdem sint generis ; & in eo tantum differant, quod inscriptum habeant alicujus viri amici potentis vel familiaris nomen, ad quem quasi datae, cuique dicatae sint ; non vero Sermones proprie dicti seu satirae. Hinc enim mox ait, Horatium & se ipso describi *brevem & obesum in satiris* : at primum quidem legitur L. 11. S. 3, 308. sed alterum Epist. L. 1, 4, 15. & Sidon. Apoll. Carm. ix. 28. ait *per satiras Epistolarum, Sermonumque sales. Epinicion MS.* Putean. apud Rutg. in Venus. Lect. C. 30.

¹ *Idem*

*Quum tot sustineas, & tanta negotia, solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.*

¹ Horatius habitu corporis brevis fuit, atque obesus: qualis a se ipso & in Satiris describitur, & ab Augusto hac epistola: *Pertulit ad me Dionysius libellum tuum, quem ego, ² ut accusem te, quantuluscumque est, boni consulo. Vereri autem mihi videris, ne majores libelli tui sint, quam ipse es; sed si tibi statura deest, ³ corpusculum non deest. Itaque licebit in sextariolo scribas: quum circuitus voluminis tui sit ⁴ ὀγκώδης αὐτῷ, sicut est ventriculi tui.* Ad res Venereas intemperantior traditur. ⁵ [Nam speculato cubiculo scorta dicatur

¹ *Idem Horatius.*] Cum in Nann. sit *item*, & desit Cruq. delevi illud pronomen. Immo utrumque *Idem Horatius* non agnoscunt Muret. Cruq. & Rutgers. ac Nannio ipsi & Gujeto videbantur delenda, recte. Sed *habitus* male in Mureto. Mox *pertuli* edidi cum Mureto, Cruq. Rutg. Fabr. Bentr. Gaj. vulgo *prot.* Tum *Onysius* e MS. edidit Nann. bene corrigens. *quantulusque* Muret.

² *Ne accusem te.*] Admodum hic discrepant Editores. Cruquius enim, Rutgers. tum in Edit. tum in *Fragm.* itemque Fabricius, dant *ne accusem breviter*, non vero *libertatem*, ut est in nota Burmanni. Sed ea vox *brevitatem* videtur intrusa e sola Nannii conjectura, legentis *ut non accusem breviter*: cum invenerit in MS. Blandin. *ut accusantem*; sicut & exstat in *Regio*: ediditque Muretus: at in *Puteaneo* *ne accusarem*: ex quo videtur nata lectio *ne accusem te* apud Casaub. & vulgo. Scil. *brevitatis*. Eum enim Augusti sensum fuisse, ipse declarat in seqq. Sed elegantior mihi & acutior videtur lectio

Bentlejana *ut accusem te*, i. e. quamvis, licet te accusem, quod tam parvum libellum miseris, nihilominus, quantuluscumque est, boni eum consulo.

³ *Unde est.*] Forte scripsit Augustus: *Sed si tibi statura deest, venae abunde est.* GRAEV. *Unde est*, edidit Nannius, lacuna post *deest* relicta: unde varia conjecerunt viri docti, quae legi possunt in nota Burmanni, cui & Gujeto placet vulgatum a Cruquio & Mureto *corpusculum non deest*. Malim accedere Sriverio U. N. DEEST. i. e. *venier non deest*. Quocumque modo legas, eum requiri sensum, produnt sequentia.

⁴ ὀγκώδης αὐτῷ.] Non passus sum ulterius hic legi tale vocis monstrum: cum miro consensu summi viri ὀγκώδης αὐτῷ reponendum censuerunt, ut Nannius, Casaub. Gujeter. & ita jam expresserunt Cruq. Rutgers. Fabric. aliique. οἰκώδης αὐτῷ Muret.

⁵ *Nam speculato cubiculo scorta &c.*] Quovis pignore contenderim, haec usque ad *referretur* Suetonii non esse. Is numquam dixisset *specula-*

citur habuisse disposita : ut quocumque respexisset, ibi ei imago coitus referretur.] Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini aut Tiburtini: domusque ejus ostenditur circa ¹ Tiburni luculum. Venerunt ² in manus meas & Elegi sub ejus titulo, & Epistola prosa oratione, quasi commendantis se Maecenati: sed utraque falsa puto. Nam Elegi vulgares, Epistola etiam obscura: quo vitio minime tenebatur. Natus est ³ sexto Idus Decembres, L. Cotta & L. Torquato consulibus. Decessit quinto Kalendas Decembres, C. Marcio Censorino, & C. Asinio Gallo consulibus, ⁴ post nonum & quinquagesimum annum, haerede Augusto palam nuncupato:

culatum cubiculum pro speculis ornatum. Ecquis etiam idoneus auctor est usus? Tum *scortum* pro ipso actu Venereo quis unquam dixit? Si tamen ita non sumas, intelligi nequit locus. Dein *ei* pro *sibi* sine ulla vitandae ambiguitatis causa ponitur. Si vero *scorta* essent disposita toto cubiculo, quid opus *speculis*: nisi intelligas picturas, in quibus *scorta* erant in actu Venereo expressa. Sed eo sensu *specula* tunc non in usu. Videntur haec male, nescio per quem, esse deformata ex C. 43. Tiberii: ubi vide; vel admodum corrupta. Nam sensus saltem idoneus inesset, si haberetur *nam specula in cubiculo scortans dicitur habuisse disposita* &c. quemadmodum turpis ille Hostius apud Senec. L. I. N. Q. C. 16. & mox *sibi* pro *ibi ei*. Mei iudicii videtur fuisse Bentlejus, qui haec omnia omisit, & simul praecedentia *ad res Ven. intemp. traditur*. Sed illa, uti vera, sic genuina Suetonii esse, opinor.

¹ *Tiburni luculum.*] Ita edidi secutus apographa Muret. Cruquian. & MS. Reg. ac Rutgers. Bentlej. atque ex professo de hoc loco disputantem Cluverium in Ital. Ant. L. 21. p. 717. MS. Putean. *Tirbum*, teste

Rutgersio in Ven. Lect. C. 30. Nann. & vulg. *Tiburtini*. Quomodo etiam contra metrum, vel *Tibur-ti*, praebent vetustissimi Horatii Codices L. I. S. 7, 13.

Et praeceps Anio & Tiburni lucus.

De Heroe Tiburno Argivo, una cum fratre Catillo, conditore Tiburis, qui hoc in loco colebatur, adi Cluver. d. l. & p. 959. Comm. ad Virg. Aen. VII, 670. Ovid. Metam. XIV, 328. Stat. L. I. Silv. 3, 74.

² *In manus meas.*] Ultimam vocem addidi fide Mureti, Cruq. & Rutgersii, ita e suis Codd. exhibentium. Ceteris, in quibus & *tit. ejus*, deest *meas*, ut non solum Suetonii, sed & aliorum *manus* intelligantur. *Commendantis* etiam, ut salva constructione legi debet, reposui pro *commendans*, eorumdem librorum, nec non Bentleji auctoritate. *epistola obscura* sine *ta* etiam in Edd. Cruq. Rutg. Bentl.

³ *Sexto Id. Dec.*] Pro VI. in Putean. est III. Decembrem ejus anni mensem natalibus suis designat ipse Poëta. V. J. Masson. in illius vitae initio.

⁴ *Post nonum & q. a.*] Immo post *septimum & q.* Natus enim est A. U. C. DCLXXXIX. Obiit A. U.

pato : quum urgente vi valetudinis , non subficeret ad obfignandas testamenti tabulas. Humat & conditus est extremis Esquiliis , juxta Maecenatis tumulum.

C. DCCXLVI. ita ut anno septimo & quinquagesimo dies undecim defuerint. Adi Rutgers. in Venus. Lect. C. 30. Masson. p. 366. *Mario* prave legas in Edd. Cruq. &

Mureti. Copula deest Edd. Casaub. & seqq. Mallem, utroque loco in Consulum nominibus abesse. Sed agnoscunt hic MSS. & Edd. Vett.

L U C A N I

V I T A.

M. ANNAEUS LUCANUS, Cordubensis, prima ingenii experimenta in Neronis laudibus dedit quinquennali certamine. Dein civile bellum, quod cum Pompejo ¹ & Caesare gestum est, recitavit. ² Qui tantae levitatis & tam immoderatae linguae fuit, ut in praefatione quadam aetatem & initia sua cum Virgilio comparans, ausus sit dicere: *Et quantum mihi restat ad Culicem?* ³ Hic initio adolescentiae, quum ob

infe-

¹ **E**t Caesare.] MSS. nonnulli & Edd. Vett. a C. ut circumfertur in Lucani Edd. ubi & notulas quasdam adlevi.

² Qui.] Lege vel *quin* cum Burmanno; vel potius cum Gujeto dele: sicut non compareret cum seqq. vocibus in aliquot MSS. & Edd. Vett. *tam* primus ex conjectura Salmasii ad marg. Ed. Casaub. addidit Schildius. Id malui retinere, quam cum Barthio L. xxiii. Adv. C. 28. ejicere *qui tantae levitatis* &.

³ *Hic.*] Barthius delet, vel *hinc* legit. Sed ille non voluit, ut est apud Burm. scribi:

Et quantum Ad Culicem?

sed, ut sint duorum versuum partes,

Et quantum mihi restat

Ad Culicem?

non male. Mutat ibidem verborum sequentium ordinem sic: *rev. Athenis, cohortique amicorum a Nerone add.* Excidisse quaedam videntur post *cognovisset*, quod etiam suspicatur Cl. Ernesti.

³ *Cla-*

infestum matrimonium patrem suum ruri agere longe cognovisset, revocatus Athenis a Nerone, cohortique amicorum additus, atque etiam quaestura honoratus, non tamen permansit in gratia. Siquidem aegre ferens, recitante se, subito, ac nulla nisi refrigerandi sui causa, indicto Senatu, Neronem recessisse: neque verbis adversus principem, neque factis exstantibus post haec temperavit. Adeo ut quondam in latrinis publicis, ¹ clariore cum strepitu ventris emissio, hemistichium Neronis, magna ² confessorum fuga, pronunciarit: ³ *sub terris tonuisse putes*. Sed & famoso carmine quum ipsum, tum potentissimos amicorum, gravissime proscidit. Ad extremum paene signifer Pisonianae conjurationis exstitit: ⁴ multus in gloria tyrannicidarum palam praedicanda, ac plenus minarum; usque eo intemperans,

¹ *Clariore cum strepitu emissio.*] Lege: *clariore crepitu emissio*. & mox: *confessorum fuga*, qui simul sedebant in latrina. GRAEV. Casaubonus vel Canterus, Salmasius & Ernestius debebant simpliciter *cum crepitu* addebat non male Gujetus. Cum Graevio faciebat Heins. Ex vestigiis MSS. in quibus *emissi*, forsitan legendum *clariorem quum strepitum v. emisisset*.

² *Confessorum.*] Emendarunt sic quoque Salmas. & Grotius: ut e MSS. & Edd. Vett. ad Lucanum edidi. vulgo *cum sefforum*. Passim occurrunt *confessores*.

³ *Sub terris tonuisse putes.*] Aeschylus praevit Neroni in Edonis; verbis, ut ea constituit Stanlejus in Fragn. p. 855.

Τυραννίδος δ' ἵχα' ὡς ὑπογυῖς
Βεγίλῳ φέρεται βαρυταγῆς.
Ut jam monuit D'Orvillius meus Cel. Burmannum, qui in Add. minus recte Lucano hoc hemistichium Latinum adscribit. Dein *putes* edidi. ut habent MSS. a me visi, & editum est

ad Lucanum, nec aliter citant Barthius; & Heins. ad Sil. vi, 150. non *puto*, aut *puta*.

⁴ *Multis in gloriam tyrannicidarum palam indicenda.*] Scribendum: *Multus in gloria tyrannicidarum praedicanda fuit*. Nam Latinis frequentissimum dicendi genus, *multum in aliqua re esse*. GRAEV. *Multus in gloria i. palam praedicanda* esse in MSS. & Edd. Vett. ad Lucanum monui, & edidi, uti jam hic Burmannus. V. de hac locutione *multus, totus, nimius esse in re* Comm. ad Liv. L. xxv. C. 10. IH. Bouhier. ad Pervig. Ven. p. 191. Cel. Burm. ad Grat. Cyneg. vi. 30. Atque hinc malim cum acutissimo Cunninghamo distinguere & legere Horatii locum, L. 1. O. 7, 8.

Plurimus in Junonis honore, Aptum d. Etc. sive, is qui maxime & inpenissime ac plerumque nititur honorare Argivam Junonem, & frequenter in ejus laude occupatus est ac versatur. vulgo *honorem apt. dicet* &c.

rans, ut Caesaris caput proximo cuique iactaret. Verum, detecta conjuratione, nequaquam animi constantiam praestitit. Facile enim confessus, & ad humillimas devolutus preces, matrem quoque innoxiam inter focios nominavit; sperans, impietatem sibi apud parricidam principem profuturam. Inpetrato autem mortis libero arbitrio, codicillos ad patrem corrigendis quibusdam versibus suis exaravit: epulatusque largiter, brachia ad secandas venas medico praebeuit. Poëmata ejus etiam praelegi memini; ² confici vero, ac venalia proponi non tantum operose & diligenter, sed inepte quoque.

¹ *Animi const.] Parem an. const.* MS. Bouhier. ut coniecit Salmas. qui & *aequam* margini adleverat. de mox deleui, additum a Schildio ex conjectura Salmasii; cum Casaubonus ediderat *corrigendos*: sed *corrigendis* bene Bouh. & Barth. Codd.

² *Confici vero & venalia proponi.]* Haec verba aut delenda sunt: quid enim est *confici poëmata*? & quid est *venalia proponi operose*? aut transposita sic restituenda: *Poëmata ejus venalia proponi, praelegi etiam memini, non modo operose & diligenter, sed inepte quoque.* GRAEV. Non putem, haec esse a sciolo post addita, multo minus totam periodum a *Poëmata* &c. adtextam: ut Barthius L. xxiii. Adv. C. 28. existimabat, multum discrepans a se ipso L. iiii. Adv. C. 6. Recte enim videntur aetati Suetonii convenire: nam sensum horum verborum esse puto, aetate Suetonii pueri & adolescentis poëmata Lucani adhuc fuisse praelecta, eorumque multa exemplaria exarata & confecta ac pretiosis ornamentis purpurae, cedri, minii, chartae pumice politae, aliisque operosis, & ineptis nugis fucata, per librarios venalia

esse proposita: unde Martialis ait sub Lucani persona, L. xiv. Ep. 192.

Sunt quidam, qui me dicunt non esse poëtam:

Sed, qui me vendit, bibliopola putat.

At dein homines, edoctos per Petronium C. 118. & Quintil. L. x. C. 1. aliosque saniore judicio praeditos, Lucanum non tam Poëtam, quam versificatorem Scholasticum, ac declamantem philosophum, vel satiricum historicum esse, neglexisse ejus lectionem, ita ut aetate provectiore Suetonii jacerent ejus opera in tenebris. Forsan sunt haec ita transponenda: *Poëmata vero ejus praelegi; confici etiam memini, ac v. Confici vero, mutarine debeat in comi, ut aliquando conieci, an conquiri, conscribi, confingi, aut simile, dubito.* Sic apud Caes. L. 1. B. G. C. 29. *tabulae litteris Graecis confectae*, Angli quidam docti coniecere *conscripiae*. Potius nil videtur mutandum. *Confici* est conscribi, confingi: ut Plinio L. xiiii. C. 11. *publica monumenta plumbeis voluminibus; mox & privata linteis confici coepta, aut schedis.* Sic enim MSS. aut *cedis*: non *ceris*. V. Ampl. Bynkersh. Obs. Jur. L. 111. C. 8.

C A J I P L I N I I

V I T A.

PLINIUS SECUNDUS, ¹ Novocomensis, e-
questribus militiis industrie functus, procura-
tiones quoque splendidissimas, atque conti-
nuas, summa integritate administravit, & tamen li-
beralibus studiis tantam operam dedit, ut non teme-
re quis plura in otio scripserit. Itaque bella omnia,
quae umquam cum ² Germanis gesta sunt, viginti
voluminibus comprehendit. Item naturalis histo-
riae triginta septem libros absolvit. Perit ³ clade
Campaniae. Nam, quum Misenenſi classi praec-
esset, & flagrante ⁴ Vesebio, ad explorandas pro-
pius causas, ⁵ Liburnica pertendisset: neque,
adversantibus ventis, remeare posset, vi pulveris
ac favillae obpressus est: vel, ut quidam existi-
mant, a servo suo occisus: quem, deficiens ae-
stu, ut necem sibi maturaret, oraverit.

¹ **N**ovocomensis.] Si ita scripsit
auctor, quem multo junio-
rem Suetonio credunt quo-
que Scaliger ad Hieron. Chron. Eu-
seb. N. MMCXXV. & Voss. in Historicis,
erravit vehementer; quidquid tri-
cetur Vinetus hic & in Edit. Pictav.
A. 1556. alique. Nam Junior No-
vocomensis, sed hic Veronensis
fuit. Verum a codicibus aliquot ab-
est haec vox, teste Harduino: in
Fuxensi *novem mensibus*. In duobus
Voss. Codd. *novem menses*. Sunt au-
tem excerpta ex Plinii vita per Sue-
tonium olim scripta.

² *Germanis*.] Fuxens. & Voss. ac
Leid. Codd. *Romanis*. Tum *sint*
Voss. pr. & xxxvii. pro *viginti* in
utroque, & Leid.

³ *Clade*.] *Gades* Fux. *Grades*

Voss. ambo, & Leid. *Gadis* Edd.
Vett. *Stabiis* Vinet. ex junioris Pli-
nii Epistola xvi. L. vi.

⁴ *Vesebio*.] Sententia postulat,
ut scribamus & *flagrante Vesevo*.
GRAEV. *Vesevo* ad Plinium edidit
Harduinus: uti vulgo editur in Ti-
to C. 8. Malim *Vesvio*. Ibi vide.
Vesuvio Edd. pp. *Vesubio* Voss. &
Leid.

⁵ *Liburnicas praetendisset*.] Nul-
lus dubito, quin vere emendarit Cel.
Burmamnus, non Casaubonus, *Libur-
nica pertendisset* ex Calig. C. 44.
vehiculo pertendere. Vide & Caes.
C. 32. Tib. 72. *liburnica* exstat in
Edit. Tarvis. A. 1479. quare sic e-
didi. In fine *oraverat* Edd. pp. &
Hard.

J U V E N A L I S

V I T A.

JUNIUS JUVENALIS, ¹ libertini locupletis incertum filius, an alumnus, ad mediam fere aetatem declamavit, animi magis causa, quam quod ² scholae aut foro praepararet. Deinde paucorum versuum Satira non absurde composita ³ in Paridem pantominum, poetamque [Claudii Neronis ejus ⁴ semestribus militiolis tumentem] genus scripturae ⁵ industrie excoluit. Et tamen ⁶ bene diu ne modico quidem audito-

¹ **L**ibertini.] Ita edidi cum Henninio ad Juvenalem ex MS. Voss. & L. Vallae, qui rectius hujus vitae auctorem statuit Probum Grammaticum, quam Suetonium, qui Juvenali aequalis fuit. Vulgo *liberti*, quod jure displicebat Burmanno & Ernestio.

² *Scholae.*] Lege quod *se scholae*. GRAEV. Henninius e Probo Vallae *scholae se*. Heins. *sc. a. f. se*. Malim etiam pronomen addere, licet desit MS. Leid. & per ellipsin atque Hellenismum explicari possit. Adi ad Horatii Vitam in init.

³ *In Paridem pantominum.*] Addit *Domitiani* Henninius ex MS. Voss. sed duas vitas varis MSis praefixas in unam ille conflavit. In vetustissimo Cod. non exstat ea vox, uti nec seqq. *Claudii Neronis*, aut quod ille rursus inepte ex altero Cod. desumpsit *P. Statium*: cujus nomen ille vitae Junianae confarcinator simul cum sequentibus, quae uncis inclusi, huc intrusit ex Juven. S. VII. vs. 88. &c. Probus quoque Vallae & Pith. Codd. carent *reus Domitiani & Claudii Neronis* vel *P. Statium*.

⁴ *Semestribus militiolis tumentem.*] Antiquissimus Voss. *semenstribus*. Alii deest mira vox *militiolis*. In Probo Vallae *semestribus mil. enutante*.

⁵ *Industriose.*] Probus Vallae & optimus Voss. *industrie*, sicut in vita Plinii *equestribus militiis industrie functus*: ut bene Henninius edidit. Sed quod addit, frequentem isto sensu hanc vocem esse apud Suetonium, gratis scripsit. Nam adverbio nusquam usus est auctor: sed Cicero, Caesar, Florus, alii. *industriosissime* ex Catone etiam profertur.

⁶ *Bene diu.*] Sic optimus Voss. & Probus cum Ed. Henninii. *Bene* adjectivis & adverbis junctum saepissime intendere significationem, & pro *valde* & *admodum* poni, nemo nescit. V. Brant. ad Auct. B. Hisp. C. 4. C. 25. *bene longe sunt egressi*. Lindenb. ad Amm. Marcell. L. XIX. C. 8. Perizon. ad Pomp. Melam L. I. C. 9. Hinc emendandum puto Appulejum, statim in initio Metam. *Ut* (sic leg. non *at* vel *et*) *ego tibi &c. auresque tuas bibulas lepido susurro permulceam*. Sic quidem MSS. tres: sed in longe plu-

ditorio quidquam committere est ausus. Mox magna frequentia, magnoque successu bis ac ter auditus est, ut ea quoque, quae ¹ prima fecerat, inferciret novis scriptis:

Quod non dant procures, dabit histrio: ut Camerinos,

Et Bareas, tu nobilium magna atria curas.

Praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos.

Erat tum in deliciis aulae ² histrio; multique fau-

plurimis est *benevolas*: unde conficio *bene bibulas*. Ut L. eodem p. 107. Ed. Elm. *Socratem bene quietum circumstitere*. Dein magna quidem fr. Voss.

¹ *Prima.*] Henninius conjicit *primo*, *inscite*. Idem enim vulgato, sed elegantius significatur. Adi Gron. L. 1. Obs. C. 7. Drakenb. ad Sil. Ital. L. 11, 235. ad Liv. L. xxxiv, 14. Comm. ad Hirt. B. Al. C. 15.

⁸ *Histrio.*] *Historio* Vall. Vulgo intelligunt viri docti Paridem pantomimum tempore Domitiani. Sed male; sicuti in praecedentibus exponendis graviter errant, & hinc se, quod ad Juvenalis vitam adinet, summis difficultatibus implicant. Breviter, quod res est mea equidem sententia, exponam. D. Junius Juvenalis natus est sub Caligula A. U. C. DCCXCI. vel DCCXCII. studiisque litterariis, & declamationibus animi causa operam dedit ad XL. vel seriore aetatis annum. Hinc lusit aliquando satiram in Paridem Neronis pantominum, mox occisum a Nerone. (V. ad Suet. Ner. C. 55.) Tunc vero non profecutus est Poëticum studium; certe non palam divulgavit carmina; donec jam octogenarius sub Imp. Hadriano, qui A. U. C. DCCCLXX. Romam venerat, prae indignatione tot malorum Poëtarum, & criminosa priorum Imperatorum, &

aulicorum suorumque temporum & civium vitae, denuo in bilem effundendam erupit, suasque satiras recitavit: atque pro Neronis pantomimo inseruit Satirae vii. Domitiani pantomimum juniorem Paridem, itidem a Domitiano morte multatum. (V. ad Domit. C. 3.) eaque occasione Poëtae Statii, a quo Paris iste emerat fabulam *Agaven*, meminit. Cum vero praeter alia infercisset: *Quod non dant Proceres, dabit histrio* &c. illis versibus offensus iste *histrio*, qui Hadriano Imp. in deliciis erat, & omnia apud illum poterat, conflavit Juvenali invidiam, ita ut in suspicionem venerit, quasi praesentia tempora figurate, ut ait auctor, per veterem quasi illum Paridem notasset. Quapropter illum Hadrianus, facetissimo ingenio & poëtis favens princeps, sed inritatus ab *histrione*, tali supplicii genere adfecit, quod levi & joculari delicto par esse videbatur, eumque, qui ridebat, homines quosdam fieri praefectos & tribunos favore histrionis, ipsum fecit praefectum cohortis Aegyptiacae, & amandavit ad Syenem, ut censet Salmasius: vel potius Oasin magnam, non longe distantem a Tentyra: (V. Schol. Juv. S. iv, 38. Sat. xv. Rutgers. L. iv. Var. Lect. C. 4. Reland. T. vi. Hist. Crit. Art xi. Cl. Wesseling. ad Hieroclis *συρίων* p. 725. 731.) ut videretur

fautorum ejus quotidie provehebantur. Venit ergo Juvenalis in suspicionem, ¹ quasi tempora figurate notasset, ac statim per honorem ² militiae, quamquam octogenarius, urbe submotus, missusque ad praefecturam cohortis, in extrema Aegypti parte ³ tendentis. Id subplicii genus placuit, ut levi atque joculari delicto par esset. Verum intra brevissimum tempus angore & taedio periit.

pro suis versibus esse honoratus: sive sub honoris specie illum ab urbe removit. In exilio hoc scripsit Satiram xv. Sed non multo post angore & taedio periit Juvenalis aetatis, ut videtur, anno LXXXII, & tertio Hadriani, sive A. U. C. DCCCLXXIII. Neque haec accidisse vivo Domitiano, luce meridiana est clarius. Nam ejus mortem ipse Juvenalis descripsit Sat. iv, 34. vi, 279. vii, 186. ut jam Raderus ad Martialem L. vii. Epig. 21. observavit. Sub Trajano laudatur noster vivens a Martiali L. xii. Ep. 10. Non ergo histrio seu pantomimus Neronis vel Domitiani, sed Hadriani est intelligendus tum hic, tum in Sidon Apoll. Carm. ix, 270. *irati fuit histrionis exsul*. Plura vide apud Salmas. Plin. Exerc. pag. 319. Lips. L. iv. Ep. Q. 20. Dodwellum in Ann. Quintil. p. 156. &c. Alii hic addunt plures versus: sed vulgatis consentiunt Probus Val-lae, & antiquissimus Voss.

¹ *Quasi tempora figurate not.*] Praesentia addidit Henninius e Cod. Voss. Sed optimo deest & illa vox. *figura* dedit Valla: sive *per figuram*. Sed *figurate* dicere apud Ascon. Pedianum.

² *Militiae.*] MSS. Voss. *militio-lae*, ut supra: sed inepte. Mox in optimo *submotus est*. item cum Vall. *in extremam Aeg. partem*. Vulgo male *tend. Aegypti*. Cetera, quae vulgo post *intra brevissimum tempus* adduntur, sunt spuria, & ex alio vitae Junianae consarcinatore in Cod. Voss. altero per Henninium hic admixta. Errant etiam Suidas in V. *Ἰσβενάλι* & Malelas in Chron. p. 341.

³ *Tendentis Aegypti.*] Verbum *tendentis* loco motum sic est repouendum: *Missus ad praefecturam cohortis tendentis in extrema parte Aegypti*. Nam *tendere* verbum esse militare & quod apud Suetonium occurrit quoque, quis nescit? GRAEV.

A U L I P E R S I I

V I T A.

AULUS PERSIUS FLACCUS natus est pridie Nonas Decembris, Fabio Persico, L. Vitellio COSS. Decessit viii. Kalendas Decemb. ² Publio Mario, Asinio Gallo COSS. Natus in Etruria Volaterris, Eques Romanus, sanguine & adfinitate primi ordinis viris conjunctus. Decessit ad octavum miliarium via Appia, in praediis suis. Pater ejus Flaccus pupillum reliquit moriens, annorum fere sex. ³ Fulvia Sisennia mater nupsit postea Fusio, Equiti Romano: & eum quoque extulit intra paucos

A. PERSII.] Pulcherrima & verissima sunt, quae de incerto hujus vitae auctore, aliorumque adsutis pannis interpolato Scholiaste, differunt Celeberrimi viri J. Jacobus Breitingerus & Ill. J. Bouhierius in Dissertat. insertis T. x. Amoenitatum Litterar. Schelhornii p. 1103. & seqq. Vide etiam in Epist. ad La Crozium datis T. i. p. 69. Contuli & ego cum duabus vetustissimis membranis Persii in Bibl. Leid. quarum antiquissimae junctae sunt Juvenali in Catal. p. 378. N. 18. e Vossianis: unde *Vossianas* adpello. Alterae e libris Vulcanii emtae recensentur in Catalogo p. 328. N. 78. cum perpetuo, ut fertur, Commentario Cornuti. Utrisque haec vita praefigitur cum hac inscriptione: *A. Persi Flacci vita de Commentario Probi Valerii vel Valerii Probi sublata.* V. Bouhier. p. 1133. *Nonarum* Voss. *Vitelioque* Leid. uterque. *F. Persico* MS. Vin. Sed vide Noris. in Epist. Conf. ad A. DCCLXXXVII.

² *Rubrio Mario.*] Bongars. Cod.

Rubro. Sed *Publio* legendum, ex Tacito L. xiv. Ann. C. 48. vidit Lipsius, & ex Inscript. Grut. p. MCVI. p. 7. Bouhierius in Amoen. Litt. T. x. p. 1134. editis A. 1729. Postea demum A. 1736. eam hic citavit Burmannus. V. Hagenbuchii Epist. Epigr. p. 123. ita scribentis, quasi Bouhierium occupasset Burmannus. Mox repetitio verborum *natus & decessit* videtur nobis clare satis indicare, haec ex duobus Persianae vitae scriptoribus esse excerpta: quum sane elegantius uno tenore sic procederent: *A. Persius Flaccus natus in Etruria Volaterris prid. &c. Eques Rom. f. & adf. &c. conjunctus. Decessit ad oct. mil. v. A. in pr. suis. viii. Kal. &c.* In Voss. *natus est in E.* & dein *an. f. V.*

³ *Fulvia Sisennia.*] MSS. Pith. Leid. *Sisenna*, quod virile est cognomen. *Sesinnia* Bong. Hinc Bouhier. conjecit *Sisinnia*. V. etiam p. 949. Deest vox *mater* Leid. Mox pro *& eum* malim *sed eum*. Dein ad A. XII. *aetatis suae* Leidd. duo.

cos annos. Studuit Flaccus usque ad annum XII. Volaterris: inde Romae apud Grammaticum Remmium Palaemonem, & apud Rhetorem¹ Virginium Flavum. Quum esset annorum XVI. amicitia coepit uti² Annaei Cornuti, ita ut ab eo nusquam discederet: a quo³ inductus aliquate-
nus

¹ *Verginium Flaccum.*] MSS. *Vergin.* vel *Virg. Flanum* vel *Flavium* vel *Flavum*; quod est verissimum. V. Catalogum Rhet. Suetonii: ubi tamen male *Virgilius* audit: sicut & hic in Voss. Lips. ad Taciti Ann. L. xv. C. 71. Bouhier. in Amoen. p. 1136. & hic Burm. Passim ejus mentio est apud Quinctil. Inspice T. 1. p. 219. 250. 303. 629. Ed. Burm.

² *Annaei Cornuti.*] Glandorp. in Onomast. & Bouhier. malunt legi *Anneji*. Gens enim *Annea*, in qua *Cornuti* fuerunt, est nota. Ac non nihil juvat MS. Leid. sec. scriptura *Annei*. Verum tamen, quum in Dionis exemplaribus p. 715. sit etiam *Annai*, & *Annaeus* quoque *Cornutus* Grammaticus, sive hic, sive alius posterior, qui hujus adsumsit nomen, occurrat apud Gell. L. 11, 6. ix, 10. nihil muto, praesertim cum Lucanus quoque fuerit ejus auditor: ut videri possit libertus esse gentis *Annaeae*. Vide seqq. & Dionem. Immo potuerunt fuisse tam *Annaei Cornuti*, quam *Anneji*, sicut & *Caecilii Cornuti* Tacitus meminit L. iv. Ann. C. 28.

³ *Inductus in Philosophia.*] Leg. *in Philosophiam*. GRAEV. Haec Latina non sunt. Sed facilis est correctio, quam mihi ex conjectura natam confirmant egregiae membranae Leidenses, utraque voculis *a quo* carentes, *inductus in Philosophiam*. Ut enim Graeci *εισδυσαν*, ita Latini hoc tempore *inducere* adhibebant pro *instruere*, *inbuere*, *inducere* discipulum artibus; quae locutio temere nonnumquam a viris doctis est proscripta, & alia supposita: ut apud Modestin. in L. ix.

§. 4. Dig. de Muneribus & honor. Eos, qui primis litteris pueros inducunt, forsan non necessario corrigit Burmann. ad Petron. C. 44. *induunt*: de quo verbo *inducere* hoc sensu multa item collegit Cl. Arntzen. ad Plinii Paneg. C. 81. Vide & me in Miscell. Obs. ad Veget. L. 1. C. 4. *perfectius induuntur*. Tacit. L. xv. Ann. C. 45. *animum bonis artibus non induerat*: ubi consulatur Lipsius. Boëth. L. 1. prosa 6. *ut mentes falsis opinionibus induantur*. Frustra Sitzm. conjecit *inbuantur*; licet alioquin *inbui* pueri proprie dicantur. Aui ad Gramm. C. 4. Poterat revocasse Cl. Burmannum Hyginus Praef. Astron. *Etsi te studio Grammaticae artis inductum, non solum versuum moderatione, sed historiarum quoque varietate, praestare video*. Clarius & nostro scopo magis adposite Gellius L. xvi. C. 8. *In disciplinas induci atque inbui vellemus*. Appulej. L. 11. de Philos. Mor. initio *Moribus & institutis ad id eos inbuere, ut regere & regi discant*. Quare praeter cetera ad hoc eos induci oportere. Hinc revocanda est lectio optimorum Codd. & Edd. Vett. in eodem Lib. v. Met. p. 108. Ed. Pric. *Male prima pueritia inductus es*: ubi omnino vide Beroald. & Pric. ac Scioppium L. 11. Susp. Lect. C. 18. Immo non multum hinc abit Cicero L. 1. de Invent. C. 2. de prima rudium hominum disciplina: *Eos in unamquamque rem inducens utilem atque honestam, studiosius audientes mites reddidit*. Ex hac observatione emendandus quoque est Suidas in V. *παιδαγωγὸν ποδὶν αὐτὸν τῷ ἀρχιδέσται*:
immo

nus in Philosophiam est. Amicos habuit a prima adolescentia ¹ Caesium Bassum, Poëtam, & ² Calpurnium Staturam, qui eo vivo juvenis decessit. Coluit ut patrem Servilium ³ Nonianum. Per Cornutum cognovit Annaeum etiam Lucanum, ⁴ aequaevum auditorem Cornuti. Nam Cornutus illo tempore Tragicus fuit, sectae Stoicae, qui libros Philosophiae reliquit. Sed Lucanus adeo mirabatur scripta Flacci, ⁵ ut vix retineret se, illo recitante, a clamore, [quin illa esse vera Poëmata diceret.] Sero cognovit & Senecam, sed non, ut caperetur ejus ingenio. Usus est apud Cornutum ⁶ duorum convictu doctissimorum, & sanctissimorum virorum, acriter
tum

immo vero *ἑσχατῆσαν*, inductam. atque ita perspicue in Lexico MS. Coissliniano apud Montefalconium.

¹ *Caesium Bassum.*] Pith. *Cessium Bassum* Bong. *Cessium Bassam*. Leidd. *patf. Bassum*. at intra *Caesio Basso* *Cerenti* nihil mutant, recte. Ad illum poëtam Lyricum data est Persii Satira vi. ubi in MS. Pith. *Cessum*. Vixitque adhuc prima Quintiliani aetate. V. ad L. x. Inst. C. i. p. 911. unde patet, juste addi hic a Bong. & Leidd. *Bass. poëtam*: quod reposui. Adi Voss. de Poëtis Lat. p. 44.

² *Calpurnium Staturam.*] In nonnullis *Calphurnium*, de more. *Straturam* Voss. *Statucam* Pith. & Ed. Vin. *Suram* credo substituendum cum Casaubono in notis ad vitam, & Bouhierio in Amoen. Litt. p. 1137.

³ *Numanum.*] MS. Vineti *Romanum*. Leidd. *Nomianum*. Bong. *Nonianum*, pro *Nonianum*: ut verissime correxit Gronovius, quem vide, & Auct. Dial. de Orator. C. 23. *Novianum* minus bene Casaub. d. 1. Adi ibidem Bouhier. *discessit* perperam Edd. Schild. Graev. major, & Burm. qui tamen vidit, leg. *decessit*: ut est in MSS. & ceteris editis.

⁴ *Aequaevum.*] Leidd. *equitum*: unde Breitting. conjecit *equitem*. Sed tunc addi saltem debuisset *aud. quoque C.* Nil est mutandum. Mox inepte *sectae Poëticae* MSS. Vin. Bong. Leidd. uterque, & Edd. Vett. Vide Voss. p. 43.

⁵ *Ut vix ret. se, illo recitante, a clamore, quin illa esse vera Poëmata diceret.*] At si tamen se retinuit: quomodo potuerunt scire, quid clamare & dicere voluerit Lucanus? Merito igitur illa *quin &c.* usque ad *diceret* glossema esse existimat Bretingerus; quia desunt in uno Bongars. & suspecta quoque sunt Bouhierio, uncis etiam inclusa a Vineto, Schildio, Graevio, aliisque. In utroque Leidd. est *retineret se recitantem clamore*. Dein in Voss. *quae illa esse vera ipsa Poëmata ipse luto facere*. in Leidd. *q. i. e. v. Poëtica d.* Pith. *q. i. e. vere Poëtica d.* Unde quid effingi possit, dispiciant, quibus plus otii est. & Senecam edidi ex utroque Leidd.

⁶ *Duorum convictu d. & sanctissimorum virorum.*] Bong. *conjunctum vel amicitia d. d. virorum & sanctissimae vitae*. Hinc Breitting. faciebat *convictu & amicitia*. Dein *ium* deest Voss.

Clau-

tum philosophantium, ¹ Claudii Agathemerii, medici Lacedaemonii, & Petronii ² Aristocratis Magnetis, quos unice miratus est & aemulatus, quum aequales essent, ³ & Cornuto minores. Ipse etiam decem fere annis summe dilectus ⁴ a Paeto Thrasea est, ita ut peregrinaretur quoque cum eo aliquando, cognatam ejus Arriam uxorem habente. Fuit morum lenissimorum, verecundiae virginalis, formae pulchrae, pietatis erga matrem & sororem & amitam ⁵ exemplo subficientis. Fuit frugi

¹ Claudii Agaterni.] Pith. Agatumni. Vin. Agaturini. Voss. Agaurrini. Leid. Agathurrini. Et sic Breiting. Codd. Ne dubita, quin legendum sit *Agathemerii*; ut Reinesius Insc. p. 610. emendavit, probantibus Bouhierio & Burmanno, ex marmore Oxon. p. 77. Ed. Prid. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΙΗΤΗΡ ΑΓΑΘΗΜΕΡΟΣ &c.

² P. Aristocratis Magnetis.] Vin. Patronis A. Magnatis. Pith. & Breiting. *Aristotegratis Magnetis*. Voss. *Aristotelici Magnetis*. Aristotelici addit Pith. Codex: quod probatur Bouhierio. Patria Magnetem fuisse, opinor. Post v. *aequales* deficit Voss. Cod.

³ Et Cornuto minores.] Sc. aetate: unde non legendum *nec* cum Breitingero. In MS. Leid. exstat *aequales essent*, *Cornuti minores*, optime, i. e. discipuli Cornuti, Persii aequales. Martian. Capella L. v. p. 138. *Nam* (Tifias) *suos minores* ceteros, ipsam illam ducem (Rhetoricam) *respectans* &c. *memorabat*. Huc pertinet Valer. Flacc. L. vii, 348.

*Tua me grandaeva fatigant
Consilia, & monitis cedo minor.*

Minus bene alii explicant. Contra magistros vocabant *maiores*. Quomodo Appulej. utrumque jungens ait in Apologia p. 43. Ed. Pr. *maiores meos*, *Aristotelem dico* & *Theophrastum* &c. ceterosque *Platonis minores*, & in Flor. N. 2.

major meus Socrates. ubi vide Wouwer. Male Sopingius corrigit *mei*, pro *me* per Graecismum satis frequentem, de quo alias: uti substituunt quidam, etiam faventibus uno alteroque Codice, in Metam. L. iii. p. 51. Ed. Pric. *statuas & imagines dignioribus, meisque maioribus reservare suadeo*, i. e. magistris meis: quibus debeo, quod talis sim. Credo autem, *Cornuti* in aliis quoque scribi Codd. sed neglectum esse ab inspectoribus. Dein ipse idem d. Leid.

⁴ Apud Thraseam.] Suspiciatur Burmannus, vel excidisse *versatus*, vel pro *est* scribendum *vixit*. Miror sane; quum non solum Lipsius ad Tacit. L. xvi. Ann. in f. e MS. Vulcanii *apethithrasea*. (Leid. *apethithrasea*) jam correxerit a Paeto Thrasea; sed etiam Casaubonus in Vita Persii ita citaverit, ac Bretinger. & Bouhier. illam emendationem avide amplexi sint T. x. Amoen. Litt. Schelh. p. 1123. 1140. Eamque unice firmat MS. Vineti in Ed. Morelliana, ad marg. V. & Plin. L. iii. Ep. 16. Quare ineptum istud apud Thraseam amovi.

⁵ Exemplo sufficientis.] Quod alii imitari possint & debeant: ut apud Terent. Heaut. v, 1, 47. *Nonne ego tibi exempli satis sum*. Quare nihil temere mutem; licet pro exemplo in Vinet. Ed. quadam sit *eximia*. & *sufficiens* fuit in eadem & Bong. Cod. unde *sufficienter* conjecit Bouhier. Sed tunc praestaret

frugi & pudicus. Reliquit ¹ circa HS xx. matri & forori: scriptis tantum ad matrem codicillis, rogavit eam, ut daret Cornuto festeria, ut quidam dicunt, ² centum: ³ ut alii volunt, argenti facti pondo viginti, & libros circa ⁴ septingentos, sive bibliothecam suam omnem. [Verum Cornutus, sublatis libris, pecuniam ⁵ sororibus, quas frater heredes fecerat, reliquit.] Et raro, & tarde ⁶ scripsit. ⁷ Hunc ipsum librum imperfectum reliquit. Versus aliqui ⁸ demti sunt

exemplum. Liv. L. 1, 21. In regis velut unici exempli, mores formarent. ubi vide. Ovid. Met. L. xii, 512. Exemplumque fuit. quo loco similiter variatur. Et ita passim. Abundat vero semel fuit. In Leid. frugi pudicus.

¹ *Circa HS. XX.] MSS. Pith. circiter. Vineti male festeria vicies. In Pith. Cod. & Vin. Editione sc. tamen: quod jure placet Bouhierio. Cornuto ut daret, rogavit sine tñ eam Leid. dicunt ab eodem Cod. exsulat. Utrumque haud male.*

² *Centies.] Tantum ipse non possedit: quare reposui cum Casaubono & Gronovio ac Bouhier. centum. Martial. L. 11. Ep. 63.*

Sola tibi fuerant festeria, Miliche, centum.

Consule Gronovium de Pec. Vet. L. 111. C. 1. p. 117. C. 6. p. 159.

³ *Ut alii volunt, arg. f. pondera vig.] In Edd. Vin. Schild. Graevii majore, Burm. ut a. volunt plus &c. In MSS. Vineti plures. Sed rectius plus &c. desunt Pith. Casaub. aliisque Edd. nec agnoscunt plurimi MSS. nisi quod adsit Leid. Vide Casaubonum, qui cum Gronovio d. l. de Pec. Vet. p. 117. vere emendavit pondo: quod confirmat Leidensis Codex.*

⁴ *Septingentos sive bibl.] Sic edidit Pithoeus, monens, in quibusdam addi Chrysippi, Casaubon. Graev. in minore Ed. Pitisc. Gron. aliisque. At Burm. reliquas secutus*

exhibet septing. Chrysippi sive. V. Suidam. Ut idcirco tota Persii Bibliotheca constiterit libris Chrysippi. Quis credat? Hinc pro sive Bretingerus emendat &, lenissima, ut ait, mutatione, quae mihi talis non adparet. Videtur potius id nomen irrepsisse e margine, quo voluit quidam notare, in his Chrysippi fuisse libros, quem tanto opere admirabatur Persius. Probare etiam conjecturam Bouhierio nequivit Bretingerus.

⁵ *Sororibus, quas frater heredes fecerat.] Atqui unam modo sororem nominavit, ubi de Persii pietate egit auctor, & dein reliquit HS. XX matri & forori: hic sorores & pecuniam illis, non matri, relictam prodit. Nemo tam ineptus esse potest, ut talia chartae illinat. V. Breting. & Bouhier. Praecedit quoque non solum, sed & sequitur reliquit, meliore sensu. Frater satis otiose, immo dubie, inseritur. Adhaec a Cornuto in Leid. est. Ob haec cuncta spuriam opinor esse hanc periodum, uncisque inclusi.*

⁶ *Scripsit.] Deest Leid. scripturavit Ed. Vin. quod Bouhierio potuit placere.*

⁷ *Hunc ipsum.] Scil. Satirarum, quem ob oculos habuit Scholiastes, quum hanc Persii vitam scribebat. Ill. Bouhier. malebat hinc. V. in Amoen. Litt. Schelh. T. x. p. 1143.*

⁸ *Demti sunt in ultimo libri.] MSS. Vineti & Bongars. de ultimo libri,*

sunt ultimo libri: ¹ & quasi finitus esset, leviter recitavit Cornutus, & Caesio Basso petenti, ut ipse ederet, tradidit edendum. Scripserat etiam in pueritia Flaccus ² Praetextam Vescio, & Ὀδοιπορικῶν librum unum, & paucos ³ uxori Thraseae in Arriam matrem versus, quae se ante virum occiderat. Omnia autem ea, Cornutus auctor fuit

libri, quod certe vulgato melius. Sed neutram praepositionem agnoscit Leid. vere. Non autem demti sunt versus ultimae Satirae. Ea recte clauditur, sed qui initium Satirae sequentis faciebant, & unde adparebat, librum esse imperfectum; qui ne ita videretur, Cornutus eos versos demsit. V. Casaub. & Breiting. Pro *libri* in Leid. *ibi*.

¹ *Et quasi finitus esset*, l. *recitavit Cornuto*.] Foedissime haec sunt corrupta. Pro *&* in MSS. Vin. quos. Leid. *ut*, & *finitum*. Dein leniter Bong. *contractavit* Leid. *contraxit* Bong. Cornutus iidem, & Vineti MSS. Forſan scripsit auctor quos, *quasi*, vel *ut quasi*, aut *Eos quasi*, *finitus esset*, sc. liber, *leviter retraxit Cornutus*: sive versus, qui jam adscripti erant, rursus suppressit, & de volumine leviter abstraxit. V. Suet. Caes. C. 41. Bretingerus legebat *libri*. *Ut quasi f. e.*, *leviter contraxit Cornutus*, scil. librum, qui illum Basso edendum post Persii mortem tradidit, non Persius Cornuto, ut vulgo putant. Bouhier. *libri*, *ut quasi finitus esset*. *Leviter retractavit Cornutus*. Quis melius conjecerit, iudicet lector, aut certius quid ipse proponat. Interim Cornutus rescripsi. Mox Bouhier. malebat *perficeret* pro *ederet*, cum Ed. Vineti, me non adsentiente.

² *Praetextam*.] Leg. *Praetextam*. GRAEV. Causam non video, cur Graevius hanc vocem suspectam habuerit: nec enim Poëta tantum Horatius in Arte vs. 288. dixit:

Vel qui Praetextas, vel qui docuere Togatas.

Sed etiam C. Asinius Pollio Cice-

roni scripsit L. x. ad Fam. Ep. 32. in f. *praetextam si voles legere, Gal- lum Cornelium, familiarem meum, poscito*. Paulus apud Festum: *praetextae adpellantur, quae res gestas Romanorum continent scriptas*. In MSS. *scriptae*. Forte *scripta*: vel excidit *comoediae, fabulae*, aut simile. At rectius ipse Festus: *Togatarum duplex est genus, praetextarum, hominum fastigii &c.* Donatus quoque *praetextam* pro *praetextata* dixit apud Cuper. L. 11. Obs. C. 10. p. 66. Cum vero MSS. Pith. Vin. Roussati apud Barth. L. xi. Adv. C. 27. & Leid. addant *Vescio*, adjeci eam vocem: sive sub ea lateat nomen fabulae, quod Barthius credidit, sive amici, cui scripserit: ut statim uxori Thraseae. Hoc aliis inquirendum relinquo. Vestius Bong. Tum *opericarum* Pith. *opericā* Roussati. *opericā* Leid. Ὀδοιπορικῶν Vin. *cohoptus* Bong. Ὀδοιπορικόν Burm.

³ *Sorum Thraseae in Arriam matrem*.] Sic habent vulgares Persii Edd. cum Graevii minore & Gron. Sed aliae tam Persii, quam Suetonii in sororem, item aliae in Arriae. al. Arriae. MS. Leid. in *sorum Thraseae, in Arriam matrem*: quod placuit Breitingero; uti & Rubenio aliisque, sed sine repetita praepositione *in*, quae sane tunc πλεονάζει. Casaubon. in notis ad hanc vitam in Persii Ed. legit *in sorum Thraseae, Arriae matrem*: quod sane praestat. Sed maxime omnium mihi, uti & Bouhierio, adridet MS. Vinet. lectio *uxori Thraseae in Arriam matrem*. Versus scripsit Arriae, uxori Paeti Thraseae de heroica morte matris, ipsius

fuit matri ejus, ¹ ut aboleret. ² Editum librum continuo mirari homines, & diripere coeperunt. Decessit autem vitio stomachi, anno aetatis ³ xxx. Sed mox, ut a schola ⁴ & magistris diverterat, lecto libro Lucilii decimo, vehementer Satiras componere studuit, cujus libri principium imitatus est, sibi primo, mox omnibus detrectaturus, cum tanta recentium Poëtarum & Oratorum insectatione, ut etiam Neronem culpaverit. Cujus versus in Neronem cum ita se haberet:

Auriculas asini Mida rex habet.

in

ipsius Arriae, quae Paeto Caecinae erat conjux & se ante virum occiderat; ut recte viri docti probant. ac sic plane congruit Leid. Cod. ubi *uxori* abierat in *ra in socrum*. Veneti Cod. addit etiam *fecit*: quo tamen opus esse non puto.

¹ *Ut ea aboleret.*] Ex eadem causa, quam paullo ante notavi, ortum est vitium, quod hunc locum contaminat. *Ea* enim *παρέλκειν*, & hic locum non habere, facile omnes possunt animadvertere. Id factum est propter bis scriptam primam litteram *τ* *aboleret*. Scripsit auctor hujus vitae: *Omnia autem Cornutus auctor matri ejus fuit ut aboleret*. GRAEV. Heinsius quoque delebat *ea*. Sed retinenda est vocula; at suae sedi restituenda: Nempe scripsit auctor: *omnia autem ea*; vel potius *omnia ea*, sc. praetextam, *ὀδοιπορίαν*, & versus in Arriam matrem. Sic enim dant Leid. Bong. & Ed. Veneti. in qua amplius *mater ejus ut aboleret*, *Cornutus auctor fuit*, elegantiore ordine: quare placuit Bouhierio. In Bong. *ut abol.* *Cornutus*, *mater ejus auctor fuit*. Sed mater de illis non tam judicare potuit, quam Cornutus, qui bibliothecam quidem ex legato Persii nactus non tamen honestum judicavit, inscia matre

Persii, suppressere, quae sibi displicerent. Alioquin minore mutatione legi posset *Cornuto auctor fuit mater ejus*. Ceterum inepte e glossa additur in Ed. Vin. *magister ejus*.

² *Editum.*] Haec paragraphus debuerat poni post *tradidit edendum*: ut optime advertit Breiting. Mox *diripere* ex MSS. Leid. & Breiting. reposui, ut dudum ad Persium & Suet. in Caes. C. 17. monuerat Casaub. pro *derip.*

³ *xxx.*] Immo *xxiix*: ut patet ex Coss. nominibus supra scriptis. Adi Vin. Cas. Bailium, Breitt. Bouhier. qui recte animadvertit, seqq. *sed mox ut a schola* usque ad finem loco suo esse mota, ac ponenda post *inductus in Philosophiam* est, cui sententiae favet etiam Leid. Cod. lectio *divertit*. Ibi enim melius locabuntur, quam post *Virginium Flavum*, ut Burmanno visum est.

⁴ *Et magistris deverterat.*] Leid. *magistrisque divertit*, optime. Vide notam praecedentem. *Di*, non *de*, exigit sensus. Discessum enim & separationem quasi significat. Apul. L. 1. p. 18. *cum a magistro digressi sumus*. Lucillii Leid. & Edd. quaedam. Tum *componere instituit*. V. ad Gram. C. 21. *Libellos ineptiarum*

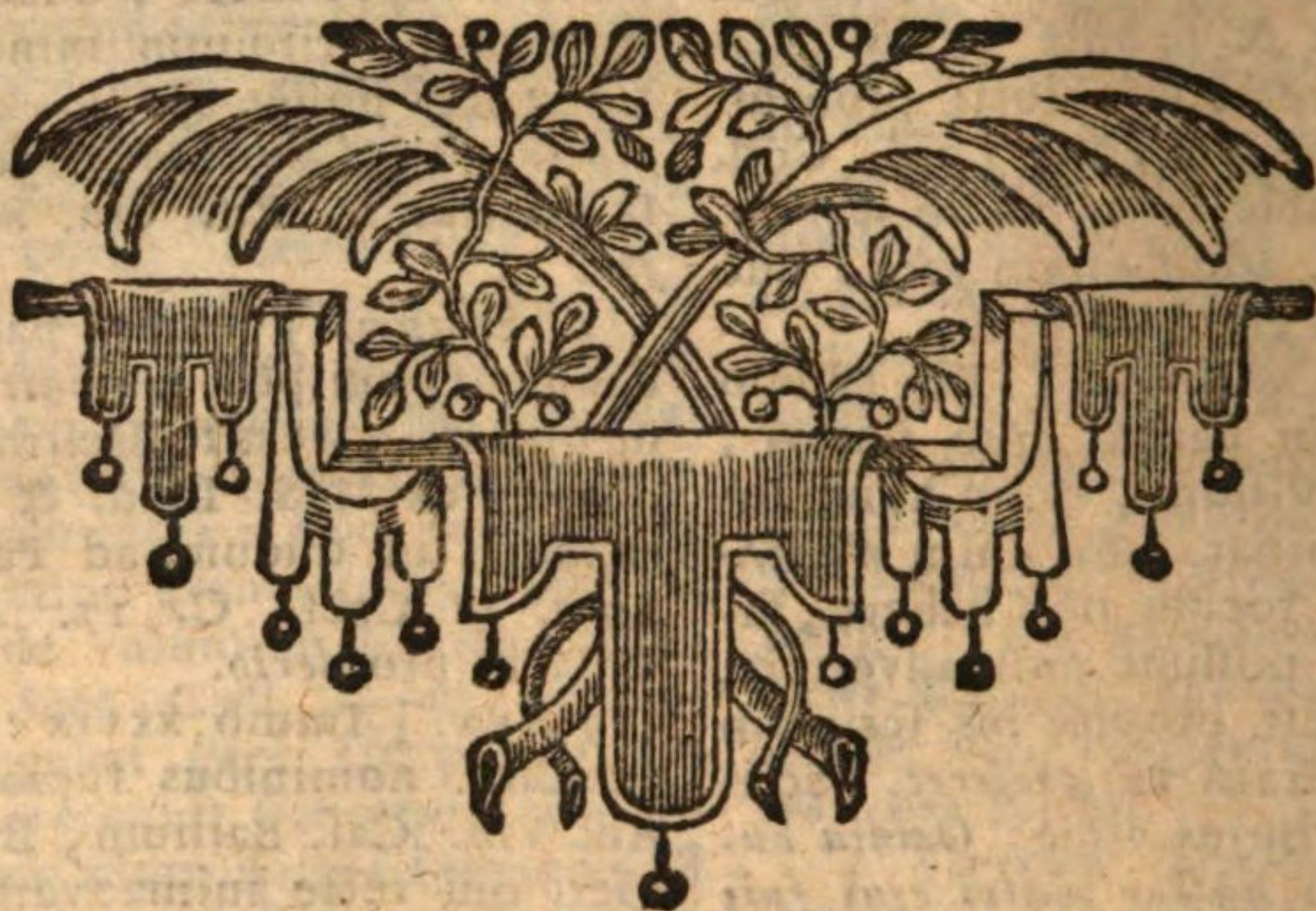
in hunc modum a Cornuto ipso tantummodo est emendatus :

Auriculas asini quis non habet ?

ne hoc Nero in se dictum arbitraretur.

rum componere instituit. Idem de-
tractat, de more. Dein Leid. & alii
MSS. Neronem illius temporis prin-
cipem e glossa, quam tamen in
contextum recepit Vinetus. in eum
m. Leid. Mox pro tantummodo
levi mutatione conjecit Barthius,
ipso, sc. Persio, nondum mortuo, L.

xī. Advers. C. 21. Nero deest libro
Bongarsiano, qui ridicule addit
haec: Persius hic diu dubitans, u-
trum militiae, an poëticae incumbe-
ret, tandem ad satiram scribendam
animum applicuit, & cum coepisset,
utramque inchoavit, teste Breitin-
gero.

C. SUETONII TRANQUILLI
O P E R U M,
quae perierunt,
F R A G M E N T A.

Suidae

Catalogus operum Tranquilli.

ΤΡάγκυλλος ὁ Σεητόνιος, χρηματίσας γραμματικὸς, Ῥωμαῖος, ἔγραψε πρὸς τὴν παρ' Ἑλλησι παιδίων Βιβλίον α'. πρὸς τὴν αὐτὰ Ῥωμαίοις θεωρικῶν καὶ ἀγώνων Βιβλία β'. πρὸς τὰς κατὰ Ῥωμαίους ἐνιαυτοῦ Βιβλίον α'. πρὸς τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις σημείων α'. πρὸς τὴν Κικέρωνος πολιτείας α'. ἀντιλέγει δὲ τῷ Διδύμῳ, πρὸς ὀνομάτων κυρίων καὶ ἰδεῶν ἐσθημάτων καὶ ὑποσθημάτων, καὶ τῶν ἄλλων, οἷς τις ἀμφιέννυται. πρὸς δυσφήμων λέξεων, ἥτοι βλασφημιῶν, καὶ πόθεν ἐκείνη. πρὸς Ῥώμης καὶ τῆς ἐν αὐτῇ νομίμων καὶ ἠθῶν Βιβλία β'. Συγγενικὸν Καיסάρων. πρὸς ἐκείνων καὶ βίαις καὶ ὁμοδοχαῖς αὐτῶν ἀπὸ Ἰουλίῃς ἕως Δομετιανῶν, Βιβλία ἡ. Σέμμα Ῥωμαίων ἀνδρῶν ἐπισήμων.

De Regibus liber.

Ausonius Paulino, Epist. XIX.

His longe jucundissimum poema subdideras, quod de tribus Suetonii libris, quos ille *De Regibus* dedit, in epitomen coëgisti tanta elegancia, solus ut mihi videare affecutus, quod contra naturam est, brevitatis ut obscura non esset. In his versibus ego ista cognovi:

S s s

Eu-

*Europamque Asiamque duo vel maxima terrae
Membra, quibus Libyam dubie Sallustius addit,
Europae adjunctam: possit quum tertia dici.*

*Regnatas multis, quos fama obliterat: & quos
Barbara Romanae non tradunt nomina linguae.*

*Illibanum, Numidamque Avelim, Parthumque
Vononem,*

*Et Caranum, Pellaea dedit qui nomina regum,
Quique magos docuit mysteria vana Neckepsi,
Et qui regnavit sine nomine mox Sesoostri.*

De institutione officiorum liber.

Priscianus lib. vi. pag. 679. Edit. Putsch.

Quod tamen comprobat etiam Suetonius, di-
versos ponens usus in libro, qui est *De institu-
tione officiorum.*

*Chronicon Paschale, Fastorum Sicularum antea
nomine insignitum, ad Olympiadem XVII.
pag. 117. Edit. Gangianae.*

Οὗτος Νεμμάς, ὁ ἐ-
Πομπήλιος, δεξά-
μηνος πρεσβυτάς ἐκ τῆς χώ-
ρας τῆς λεγομένης Πελαγονίας,
φορέντων χλαμύδας ἐχέσας
ταβλία ῥέσασα, καθάπερ
οἱ ἀπὸ τῆς Ἰσaurίας χώρας,
καὶ τερφθεῖς τῇ χάματι,
ἐπενόησεν πρῶτος ἐν Ῥώμῃ
χλαμύδας φορεῖσθαι, τὰς
μὲν βασιλικὰς πορφυρὰς,
ἐχέσας ταβλία χρυσεῖα, τὰς
δὲ τῆς συγκλητικῶν ἐκ τῆς ἐν
ἀξίαις ἐστρατείας χλαμύ-
δας σήμαντρον τῆς βασιλικῆς

Hic Numa, qui &
Pompilius, quum
excepisset legatos ex re-
gione Pelasgorum qui vo-
cabantur, portantes chla-
mydas, quae haberent tra-
bes rufas, more regionis
Isauriae, & delectatus for-
ma, primus excogitavit
Romae chlamydas gesta-
ri, regias quidem purpu-
reas cum trabibus aureis,
sed senatorias & eorum,
qui vel dignitatibus vel
militiae gradu ornati e-
rant,

φορεσίας ταβλία πορφυρά, αξίαν δηλῆντα Ρωμαϊκῆς πολιτείας ἐ ὑποταγῶν. κελεύσας μηδένα συγχωρεῖν εἰσελθεῖν εἰς τὸ αὐτῷ Παλάτιον πρὸς αὐτὸν δίχα τῶν χήματων τῆ αὐτῆς χλαμύδος. Καὶ ἐ συνεχώρεν τινι εἰσελθεῖν οἱ φυλάσσοντες τὸ Παλάτιον, εἰ μὴ ἐφόρη χλαμύδα ἔχουσιν φιλοτιμίαν βασιλικῆς ἐδῆνται, καθὼς ὁ σοφώτατος Σεπτώνιος Στραγκύαλλος (pro Τράγκυλλος) Ῥωμαίων ἰστοριογράφος συνεγράψατο.

rant, chlamydas insigne regii amictus, trabes purpureas, significantes dignationem Romanae civitatis & subjectionem: edito proposito, ne cui concederetur ingredi palatium ejus ad ipsum sine forma hujus ipsius chlamydis. Et neque concesserunt cuicumque ingredi illi, qui in statione apud palatium erant, nisi gestaret chlamydem, quae haberet magnificentiam regii vestitus, ut sapientissimus Suetonius Tranquillus Romanorum historicus conscripsit.

Praetorum libri.

Priscianus lib. viii. p. 744.

Suetonius autem passive protulit in quarto praetorum: *Laetoria, quae vetat minorem annis xxv. stipulari.* ἐπερωτᾷ.

Idem lib. viii. pag. 743.

Suetonius in iv. Praetorum: *Minor xxv. ann. stipulari non potest*, passive dixit.

Idem lib. xviii. p. 1164.

Suetonius in viii. Praetorum: *Fasti dies sunt, in quibus fatur, id est, dicitur, ut nefasti, in quibus non dicitur.*

De ludis & spectaculis liber, aut libri varii.

A. Gellius lib. ix. cap. vii.

Sed de fidibus rarius dictum & mirabilius est: quam rem & alii docti viri & Suetonius etiam Tranquillus in libro ludicrae historiae primo satis compertam esse, satisque super ea constare affirmat; *nervias in fidibus brumali die alias digitis pel- li, alias sonare.*

Tertullianus de spectaculis cap. vi.

Qui, quotque in ordinem, & quibus idolis ludos instituerunt, positum est apud Suetonium Tranquillum, vel, a quibus Tranquillus accepit.

Diomedes Grammat. Lib. iii.

Primis temporibus omnia, quae in scena versantur, in comoedia agebantur. Nam Pantomimus, & Pythaulus, & Choraules, in comoedia canebant. Sed quia non poterant omnia simul apud omnes artifices pariter excellere, si qui erant inter actores comoediarum pro facultate & arte potiores, principatum sibi artificii vindicabant. Sic factum est, ut, nolentibus cedere mimis in artificio suo ceteris, separatio fieret reliquorum. Nam dum potiores inferioribus, qui in omni ergasterio erant, servire dedignabantur, se ipsos a comoedia separaverunt: ac sic factum est, ut exemplo semel sumto, unusquisque artis suae rem exsequi coeperit, neque in comoediam venire: cujus rei indicia produnt nobis antiquae comoediae, in quibus invenimus, ACTA TIBIIS PARIBUS, AUT INPARIBUS, AUT SARRANIS. Quando enim chorus canebat, choricis tibiis, id est, choraulicis, artifex concinebat. In canticis autem, Pythaulicis

responsabat. Sed quod PARIBUS TIBIIS, vel IN-
PARIBUS, invenimus scriptum, hoc significat:
si quando monodio agebat, unam tibiam inflabat;
si quando synodio, utramque.

Non dubitandum, quin hæc sint
e libro Suetonii de ludis ac spectacu-
lis; quem ab eo scriptum esse, testis
Suidas: variaque inde depromunt A.
Gellius, Tertullianus, Servius,
Diomedes, Tzetzes. Absque eo es-
set, dicerem esse ex libro ejus de
poëtis: unde & fragmentum adducit
Isidorus Originum Lib. VIII. Cap.

VII. Imo ex eodem supersunt vita
Terentii, & Horatii; ac, ut cen-
seo, Lucani, etiam Persii, & Ju-
venalis. Ita Ger. Jo. Vossius Lib.
II. Institution. Poët. Cap. 29. qui
tamen debuerat agnoscere Casau-
bonum, quippe primum hujus in-
dicem, cujus sunt quoque multa se-
quentia. GRON.

Joannes Tzetzes Histor. Chiliade VI.

vs. 877.

Τράγκυλλο Σηπτήν τις ἐν παιδῶν Ἑλλήνων,
Πολλὰς μὲν ἄλλας παιδίας ἢ συμποσίων λέγει.
Ὡν συμποσίων μία μὲν ἡ ἐωλοκρασία.
Ἑτέρα δὲ ὁ κότταβος, ὁμῶς ἢ λατάγη.
Οἱ νέοι γὰρ κωμάζοντες τόποις ἀφωρισμένοις,
Περὶ ἐσπέραν τὰς χοὰς ἢ τὰς βικὰς τιθέντες,
Ἐκαστος ἀνδριζόμενος, ἐπινε τὸ οἰκεῖον.
Ὃς δὲ πλεῖν ἴχυσεν τὸ ἑαυτοῦ χοεῖα,
Περιεχεῖτο ἑωθεν, τὸ συμποτῶν γελῶντων.
Τόδ' ἐωλοκρασία μὲν. τὸν κότταβον δὲ μάθε.
Τῷ συμποσίῳ ἴσατο ζυγὸς ἢ λεκανίσκη,
Παρ' ἑκατέρῳ τῷ ζυγῷ κάτωθεν τὸ πλασίγλιον.
Αἱ λεκανίσκαι μέτον δὲ εἶχον ἀνδριαντίσκας,
Ἀνδριαντίσκας, εἰς μανὰς ὠνόμαζον τότε
Οἱ κωμασταί. πληρῶντο δὲ ἐν οἴνῳ τὸ τέτων σόμα,
(Ὁ λάταξ καὶ λατάγη δὲ, ἦγαν ὑγρὸν καὶ ῥῦσις),
Τέτο ἀπικοττάβιζον εἰς μίαν τὸ πλασίγλιον,
Τετέσιν, ἐξετίνασσον, ἀπέπτυσον, ἐκέναν.
Κότταβον ἢ τὸ ὄργανον ἅπαν ἐκάλαν τέτο.
Ἄν δὲ πλασίγλιξ τῇ φορᾷ κατέρρεψε τὸ οἶνον,
Καὶ τὸ μανᾶν εἰς κεφαλῇ ἤχησε κεκεκῆα,

Ὁ κωμαστὴς συγκωμασταῖς ἐδόκει τὸ γυμνάσιον.
 Εἰ δ' ἔτι, πολὺν ἐλάμβανεν, ὡς ἀσθενὴς, τὸ γέλωτ.

Servius in III. Georgicorum, 24.

Apud majores, theatri gradus tantum fuerunt. Nam scena de ligno tantum ad tempus fiebat, unde hodieque permanfit consuetudo, ut componantur pegmata a ludorum theatralium editori-
 bus. Scena autem, quae fiebat, aut versilis erat, aut ductilis. Versilis tunc erat, quum subito tota machinis quibusdam convertebatur, & aliam picturae faciem ostendebat. Ductilis tunc, quum tractis tabulatis hac atque illac species picturae nudabatur interior. Unde perite utrumque tetigit, dicens, *Versis discedat frontibus*: singula singulis complectens sermonibus. Quod Varro & Suetonius commemorant.

Idem in v. Aeneidos, 602.

Ut ait Suetonius Tranquillus, *Lusus ipse, quem vulgo Pyrricham appellant, Troja vocatur*: cujus originem expressit in libro de puerorum lusi-
 bus.

De vitiis corporalibus liber.

Servius in Eclogam III, 8.

Hirqui autem sunt oculorum anguli, secundum Suetonium Tranquillum, in vitiis corporalibus.

Isidorus Originum Lib. III.

Nam hirci sunt oculorum anguli, secundum Suetonium, &c.

Servius in VII. Aen. 629.

Secundum Suetonium, in libro de vitiis corpora-

poralibus, *Arvina est durum pingue, quae est inter cutem & viscus.*

De re vestiaria liber.

Servius in Lib. VII. Aeneid. 612.

Suetonius in libro de genere vestium dicit, tria esse genera trabearum. Unum Diis sacrum, quod est tantum de purpura. Aliud regum, quod est purpureum, habet tamen album aliquid. Tertium augurale, de purpura & cocco.

De rebus variis liber.

Sosipater Charisius Lib. II. p. 210.

Suetonius Tranquillus de rebus variis, Praepositiones (inquit) omnes omnino sunt Graecae duo de viginti, qui numerus inter omnes criticos grammaticos perfecte convenit. nostras vero esse has, *ab, ad, praeter, pro, prae, in, ex, sub, super, subter.*

Idem, Lib. II. p. 175.

Suetonius Tranquillus Praeverbium putat dici debere, quod ante, vel adverbium, quod post verbum appellatio etiam nomenque ponatur.

De vocibus ominosis.

Servius ad II. Aeneid. 683.

Suetonius tria genera pileorum dixit, quibus sacerdotes utuntur, *apicem, tutulum, galerum*: sed *apicem* pileum futile, circa medium virga eminente: *tutulum*, pileum lanatum metae figura: *galerum*, pileum ex pelle hostiae caesae.

Auctor Etymologici magni.

Ἀρχολίπαρς, ὁ λιπαρῶν ἵνα ἀρχῆς τύχη, ὁ ἐκ τῆς ἀρχῆς λιπαινόμενος. ἔτι Τράγκυλλος περὶ βλασφημιῶν.

De Grammaticis & Rhetoribus Libri.

*D. Hieronymus in præfatione Catalogi Scripto-
rum Ecclesiasticorum.*

Hortaris, Dexter, ut Tranquillum sequens, Ecclesiasticos scriptores in ordinem digeram: & quod ille in enumerandis litterarum viris fecit illustribus, ego in nostris faciam.

Idem in Epistola ad Desiderium.

Scripsi librum de illustribus viris ab Apostolis usque ad nostram ætatem, imitatus Tranquillum, Graecumque Apollonium.

*Josephus Scaliger Commentarii in Culicem
Virgilii initio.*

Suetonius Tranquillus in vita Lucani, quæ adhuc formis excusa non est, ait, Lucanum inter æqualium suorum plausus, cum magno successu ac favore poemata aliquod a se compositum recitasse, ut ostenderet, quanto junior, quam Virgilius, poeticam attigisset, exultabundum dixisse: *Quantum mihi restat ad culicem?*

Ex Libris incertis.

Censorinus de natali die, Cap. xx.

Annum vertentem Romæ Licinius quidem Macer, & postea Fenestella statim ab initio duodecim mensium fuisse scripserunt, sed magis Junio Gracchano, & Fulvio Varroni, & Suetonio aliisque credendum, qui decem mensium putaverunt fuisse, ut tunc Albanis erat, unde orti Romani.

A. Gellius Lib. xv. Cap. iv.

Eundem Bassum Suetonius Tranquillus præpositum esse a M. Antonio provinciis Orientalibus,
Par-

Parthosque in Syriam introrumpentes tribus ab eo proeliis fufos fcribit, eumque primum omnium de Parthis triumphaffe, & morte obita publico funere fepultum effe.

Servius in Eclogam III, 105.

Dicta *ulna* ἀπὸ τοῦ ὠλενῶν, id eft, a brachiis: unde & λευκῶλεν. Ἡρῆ. Licet Suetonius unum cubitum velit effe tantummodo.

Idem in III. Georgicorum, 27.

Quod autem ait, *Victorisque arma Quirini*, non eft contrarium: nam, ut etiam in primo *Aeneidos* 292. diximus, Suetonius Tranquillus hoc de Augufto commemorat, quodam tempore tres partes populi consentiente Senatu obtuliffe ei tria nomina, *Quirini, Augufti, Caefaris*. Ille, ne unum eligendo, alias offenderet partes, primo *Quirinus* eft dictus: inde *Caefar*: poft in nomine permansit *Augufti*.

Ifidorus Orig. Lib. XVIII. Cap. 2.

Tranquillus autem triumphum Latine potius appellatum, quod is, qui triumphans Urbem ingrederetur, tripartito iudicio honoraretur.

Lib. eodem, Cap. 6.

Tranquillus autem dicit: Dum cujusdam gladiatoris in ludum emiffi gladius curvatus fuiffet ex acie recta, procurrit unus ad eum corrigendum: tumque a pugnante refponfum eft, *sic pugnabo* (alii *sica pugnabo*) inde *sicac* nomen datum eft.

Commentator vetus Horatii ad carmen de arte poetica, vf. 354.

Scriptor, librarius, bibliopola, uti veteres

res dicebant, quod & Tranquillus affirmat.

Suidas.

Ἀσκήσια, ὀβολοὶ. Νέμμας ὁ πρῶτος βασιλεὺς μετὰ Ῥωμύλον Ῥωμαίων γεγονώς, ὅπου χρυσὸς καὶ χαλκὸς πεποιημένα (νομίσματα) πρῶτος ἐχάριστο Ῥωμαίοις, τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων ὅσων σκυττῶν καὶ ὀσρακίωνων πλὴν χρυσῶν πληρέντων, ἅπερ ὠνόμασεν ἐκ τῆς ἰδίας ὀνόματός νεμμία, ὥς φησι Τράγκυλλος.

Servius ad IV. Georg. 127.

Corycos enim civitas est Ciliciae, in qua antro illud famosum pene ab omnibus celebratum. Et per transitum tangit historiam memoratam a Suetonio. Pompejus enim, victis piratis Cilicibus, partim ibidem, partim in Graccia, partim in Calabria, agros donavit.

Idem in VI. Aeneidos, 799.

Quod autem dicit, verum est. Nam & Suetonius ait in vita Caesaris, responsa esse data per totum orbem, nasci invictum Imperatorem.

Idem in Aeneidos XII, 185.

Homo *rebellis* dicitur: res ipsa *rebellio*, non *rebellatio*: sic Suetonius. *Vide ad Calig. Cap. 51.*

Isidorus Originum Lib. VIII. Cap. 7.

Poëtae unde sint dicti, sic ait Tranquillus: Cum primum homines exuta feritate rationem vitae habere coepissent, seque ac deos suos nosse, cultum modicum ac sermonem necessarium commenti sibi, utriusque magnificentiam ad religionem Deorum suorum excogitaverunt. Igitur ut templa illis domibus pulchriora, & simulacra corporibus ampliora faciebant: ita eloquio quasi

quasi augustiore honorandos putaverunt, laudesque eorum & verbis illustrioribus & jucundioribus numeris extulerunt. Id genus quia forma quadam efficitur, quae ποιότης dicitur, poema vocitatum est, ejusque fictores poëtae.

Diomedes Lib. I. p. 362.

Inchoavi ab inchoo. Sic dicendum putat Julius Modestus, quia sit compositum a chao, initio rerum. At Verrius & Flaccus in postrema syllaba adspirandum probaverunt. *cohūm* enim apud veteres mundum significat. inde tractum *incohare*. Tranquillus quoque his adfertiens, libello suo plenissime *aedem incohatam* ita differuit. *Vide ad Caes. 46. & Aug. 60.*

Commentator vetus in Horat. I. Sat. VII, 20.

Bithus & Bacchus, Gladiatorum nomina celebrata apud Suetonium.

Charisius Lib. II. Inst. Gramm. p. 180.

Istoc vilius. Rex qui vocabat ad coenam, si sibi ea res exhibenda indiceretur, quam exhibere non posset, respondit, ut Tranquillus refert, *isto vilius hominis erit coena*.

Eustathius in Odyss. Παρ. A. vers. 106.

Ὅδε τὰ πρὸς Ἑλληνικῆς παιδείας χάψας, διαφορὰν καὶ αὐτὸς εἰδὼς κύβων καὶ πεισῶν καὶ παλαιολάτῳ εἰπῶν τὴν κυβιστικὴν παιδίαν, παρὰ γὰρ Σοφοκλέους μὲν ἐκ Παλαμήδους, ὁμωνόμῃ τῷ ἥρωϊ δράματι τὸ, ἐκεῖν ἐφεῦρε πεισὺς, κύβους τε τερπνὸν ἀργίας ἄκος. καὶ Εὐφροειῶνος τὸ, Πίσσα Ναυπλιάδαο. λέγει ὃ καὶ &c.

Hoc

*Hoc excerptum ex Libro MSto de natura rerum
retulit Oxonio Cl. Jac. Gronovius.*

De omnibus maris ac fluminum in pratis in
annalibus Tranquillus sic ait. Extremum mare
Oceanus: internum medius, quod ex Oceano fluit.
Supernum & infernum, quibus Italia alluitur. ex
his superum & Adriaticum dicitur & Tuscum
inferum. Fretum angustum quasi fervens mare,
& Siculum & Gaditanum (MS. *Gaditianum*) Aestua-
ria sunt omnia, per quae mare vicissim tum acce-
dit (MS. *occidit*) tum recedit. Altum proprie
mare profundum. Vada (MS. *vaga*) quibus in
mari potest stari, quae Virgilius brevia appellat,
quae eadem Graeci brachia. Sinus majores re-
cessus maris dicuntur, ut Caspius, Arabicus, In-
dicus: majores autem anguli, ut Paestanus, Ma-
trestae, Amyclanus & similes nomina maris dixe-
runt. Flustra motus maris sine tempestate flu-
ctuantis. Naevius in bello Poenico (MS. *Pon-
tico*) in inscriptione quod ait, *honerariae bonu-
stae stabant in flustris*, ut si diceret in falo (MS.
Sola). Moles quae eminent & procurrunt mari,
de quibus Pacuvius (MS. *Fauculius*) ait, *omnes
latebras sublaetu mole abstrusas sinus*. Caecus flu-
ctus tamen, nec dum tamen canus, de quo Atta
(MS. *aota*) in togata sic ait: *Populo fluctos cae-
eos faciunt per discordiam*; & Augustus ait: *nos
venimus Neapolim, fluctu quidem caeco*. Litus quic-
quid aqua alluitur. Flumen omnis humor, qui
vel modice fluit. Torrens fluvius, qui a pluvia
crescit, siccitate torrescit, id est, arescit, de quo
Pacuvius ait, *Flammeo vapore torrens torret*. O-
stia exitus fluminum in mare. Tolle aquarum
projectus, quales sunt in Aniene (MS. *affiense*)
flumine quam se maxima praecipitio.

CORRIGENDA & ADDENDA.

In Auctore.

Pag. 54, 14. est. l. esto.

108, 16. dextra. l. dextera.

136, 1. Octivium. l. Octavium.

239, 7. concessu. l. confessu.

265, 11. titulo victimae, in. l. titulo, victi-
mae in.

293, 12. iterim. l. iterum.

364, 16. videtur. l. videretur.

384, 10. tuorum? l. tuorum!

411, 4. quem. l. quam.

435, 3. inter quos. *Fors. leg. interque eos.*

467, 4. LXVI. l. LXXVI.

483, 7. struprum. l. stuprum.

504, 14. quidem. l. quidam.

580, 3. restituit: ut. l. restituit. Ut.

652, 4. subpellectilem. l. supellectilem.

787, 4. consalutione. l. consalutatione.

794, 7. Fulogii. l. Eulogii.

829, 3. Liberali. l. Liberale.

880, 13. in publico c. l. publico in c.

In Notis.

Pag. 38, a. 43. ὑπὲρ l. ὑπὸ.

... b. 30. *Post* Herc. Oet. v.

553. *adde*: Sic Silio rex *As-*
syrius pro *Syriae*, L. XIII,

886. *purpura Assyria* pro
Syra, vel *Tyria* seu *Sidonia*,
L. XI, 40. ubi vide.

50, a. *Post* Plinii locum *adde*:

Columell. L. IX. C. 13. *E-*

venit consummatis operibus

cereis, ut, dum examen &c.

evagatur &c. Sic legendum

e MS. Sangerm. Manil. L.
IV, 251.

Consummentque foci Ce-
rerem.

& illic Bentlej.

54, b. 5. *Post alea* *adde*: Sui-
dae Ἐπίφθω κύβω, &
Meleagro in Epigr. quod
edidit meus D' Orvillius ad
Charit. p. 88. Βεβλήθω κύ-
βω.

Pag. 56, a. 21. consulendi sunt. *l.*
consule omnino.

64, b. 12. diverso. *l.* adver-
so.

89, a. 8. *Post* ordine etiam
adde: Cicer. iv. Catil. in f.
de fanis ac templis.

... b. 24. L. 12. *l.* C. 12.

124, b. 10. V. *dele.*

133, b. 37. Medic. *l.* Mediceis.

142, a. 30. legendum. *l.* legi.

... 47. septantum. *l.* sectan-
tium.

144, b. 1. *Post* firmasset *adde*:
Etsi scio, honores populi di-
ci, qui a populo dantur,
Cic. 11. in Ruil. C. 24.

155, a. 35. *Post* Comment. *ad-*
de: Sed consule tamen, &
perpende, quae adnotavit
Celeb. Duker. ad Domit.
C. 1.

180, a. 19. copinho. *l.* cophi-
no.

181, a. Floribus adpersum pro-
bare quis posset e Silio Ita-
lico L. xvi, 309.

adoriferis adspersit flori-
bus aras.

Sed malim cum N. Heinio
roribus.

185, b. in f. *Adde*: Appulej. L.
111. Met. p. 51. Inpos ani-
mi stupebam: ubi in uno MS.
inops.

189, a. in f. Obsidum. *l.* ob-
sides.

192, b. 3. Alter. *l.* Altera.

193, propagavit imperium.
Adde: Silius L. 11, 52. Ae-
ternum imperitet, populis
seclisque propaget Regna.

220, b. 34. *Post* potest *adde*:
Auct. de Corr. Eloq. C. 5.
Ut in his cognitionibus excu-
sant.

265, a. 29. *Post* confusione
adde: Quae etiam comparet
in Septim. de B. Troj. L. 1.
C. 3. Quae ob necessitatem
cum Helena agebant. Ita
MSS. Leidd. bene. Valgo
necessitudinem & degebant.

269. C. 65, 2. Domus Fortuna
jungi placet Doctissimo Ni-
colae Hopfio, Bernensi,

quem honoris & amicitiae
caussa nomino, huc referen-
ti Statii L. v. S. 11, 74.

pietasque per omnes

Dispensata modos, aequaevo
cedere fratri &c.

Admonuit. Fortuna domus!
de quo adi Gronov. Diarr.
C. 49. & acutissimum Mark-
landum.

Pag. 271, b. 25. *Post* adgnosco *adde*:
vel ex varia lectione τῶν *ad*
& *co.* ut alibi ex *adpetere*
vel *oppetere* natum est *adop-*
petere; ex *adponere* & *oppo-*
nere junctum *adopponere*, ac
similia.

281, a. 17. *In* quam firmatur
maxime locis Arnobii L. iv.
p. 135. *In* Proserpinam ge-
nitalibus adhinnivisse subrectis.
item p. 145, 170. &c. notis-
que Elmenhorstii. Ac sic
malim p. 151. *In* bubulci am-
plexum *adpetitione* gestire.
Minuc. Fel. C. 22. *In* adul-
teras soleat &c.

283, a. 29. *Post* doctos *adde*:
Et ad Sidon. Apollin. L. iv.
Ep. 8. striaturis *conchae*: ubi
itidem in MSS. & Edd. pp.
histriaturis.

297, a. 7. *Post* aperto *adde*:
Neque enim huc faciunt pro-
lara a Clar. J. F. Reitzio de
Ambiguis p. 518. ut equi-
dem opinor.

299, a. in f. floribus. *l.* flori-
dus.

301, b. 17. *Post* membrorum
adde: e vulnere factam, C.
20.

... 23. *Post* Pinelli *adde*: Cum
Th. Reinesio & Cl. D. G. Tril-
lero in Programm. A. 1749.
praefero *habenarum* e Celsi
L. viii. C. 10. & 20.

307, a. 26. *congitantes.* *l.* co-
gitantes.

317, b. in f. quam. *l.* quem.

318, a. 17. Politiani. *Adde*, &
Sangerm.

319, b. 16. consilio. *l.* conci-
lio.

321, a. 16. *Pest* dixerunt *adde*:
Latini.

Pag. 329, b. 10. *Post ferri adde*: Quid quod simplicissime *tunica lati clavi* sumi potest pro tunica, quae latum clavum habet, lato clavo praedita: ut *vir boni ingenii*, & millena similia. Atque hinc vindicandus est locus Virgilii Ecl. ix, 58.

ventosi ceciderunt murmuris aurae.

sive aurae, quibus inerat seu aderat ventosum murmur. In scirpo nodos quaesivit Clar. Trillerus in Misc. Nov. Lips. V. vii, p. 352. ut suam venditaret conjecturam v. c. *marmoris irae*. Verum mare, quum est *ventosum* & agitatum, non potest dici *marmor*.

342, b. 8. CVBVCVLARI. l. CVBICVLARI.

354, a. in f. *Post vide adde*: supra ad Tib. C. 2. p. 350.

365, b. 13. e Cop. l. cum Cop.

368, b. 5. legendum. Duk. l. legendum: & Duk.

373, b. in f. *Adde*: Et Appulejus Lib. iii. Met. p. 55.

379, b. 10. Curam. l. Tunc.

408, b. 26. *Post hoc loco adde*: & Dion. p. 525. Ed. Hamb. ubi consule Clar. Herm. Sam. Reimarum.

413, a. 18. Hine. l. Hinc.

415, a. 3. *Post legendus adde*: Minuc. Fel. C. 9. *Et si non omnes opera, conscientia tamen pariter incesti*. Errant, qui nuper illic in Misc. N. Lips. opere substitutum voluerunt.

468, b. 1. Calpurni. l. Calpurnio.

487, b. in f. *Post congestos adde*: Eidem Vitruvio e MSStis restitue L. 11. C. 7. *pruina congesta*. Appulej. L. viii. Met. p. 165. *lapidum congestus imber*.

490, a. 9. illo. l. ullo.

. . . 12. indicantibus. l. judicantibus.

503, b. 6. de Ira *adde*: Lib. 1. in f.

528, a. 5. fore. l. foret.

Pag. 533, b. 29. edens. l. edentis.

545, b. 4. maris. l. mavis. *Pro alibi* l. Cap. 25.

572, a. 6. togatos vel, *dele*.

597, b. 16. for. l. fors.

600, a. 9. sive id ips. l. sive *aiy* *ro*, id ips.

602, b. 24. ejus. l. aliis.

651, a. 29. nequaquam. l. nequidquam.

655, b. 42. *Post Colin. adde*: Frustra igitur MStam lectionem Minuc. Fel. C. 9. *toto orbē minantur incendium*, damnat vir doctus in Misc. N. Lips. V. vii. p. 248.

. . . 46. Beroldus. l. Beroldus.

662, a. 11. ergo. l. erga.

672, a. 21. socessu. l. secessu.

677, b. 13. *Post vicit adde*: Graeci passim dicunt, ut notum, *νικᾶν νίκην*. Unde pro eo, quod in Latinis Inscriptionibus dicitur Ex. Gr. *Gla-* *diatori, retiario pugnatum* V. VIII. XXI. XXVI. ut saepe in Corp. Gruteri, Gorii, Muratorii invenias, in Graecorum est Inscriptionibus NIKAS. Hinc explicandus est lapis Papenbroek. N. X. In quo stat suis ornatus armis retiarius:

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟC ΝΕΙΚΑC ΜΗ.

Id est. *Apollonius victoriarum* XLVIII.

uti nunc cum Clar. H. Canegietero in litteris, ad me datis, exponendum reor.

685, a. 10. siut. l. sicut.

707, b. 42. memisset. l. meminisset.

748. b. in f. *Post adire adde*: Sic & in Colum. L. 11. C. 11. L. vi. C. 32. *sexies in anno, bis in die*, optimus Sangerm. Cod. caret praepositione.

798, b. 16. Confusa esse. *Adde*: Neque dubitare debebat vir doctus, quin MStorum, in quibus Sangerm. lectio sit recipienda in Colum. L. 111. C. 10. §. 14. instituisse *argumentari*,

Pag. 809, a. 20. *Post* aliquae. *adde*:
Colum. L. viii. C. 8. e MS.
Sangerm. *Dominicam complent aream*: nam & eidem
L. ix. Praef. §. 1. *Dominicae habitationes*.

829, a. 17. *Liberale*. *Adde*: Et
recte. V. Voss. de Anal. L. ii.
C. 9. & alios Grammaticos.

Pag. 847, b. 7. *ordinines*. *l. ordines*.
875, b. *in f. synefin*. *l. synthesin*.

879, b. 26. *Alter*. *Adde*: Vide supra p. 6.

942, b. 2. 1. *Alexandream*. 1. 1. *Alexandriam*.

INDEX I.

RERUM ET VERBORUM,

quae in notis exponuntur.

A.

- A** die ad noctem p. 681. frutice 834.
 Graecia reverti 676. grammaticis e ludo 961. Juba pendere 575. loco 250. manu liberta 829. servus 114. Massilia 590. memoria libertus 300. somno 456. spectaculo statim 514. terris se declinare 283.
 Ab hoste cadere 779. inedia mori 257. limite 317.
 Abigere a se, sibi 944.
 Abjicere clam pugionem 700.
 Abjici in via 729.
 Ablata, *an* oblata corona 759.
 Ablegare puerum 479.
 Ablocare 44. aedes 803.
 Abolitio facti 353.
 Abripere se domum 418.
 Abrogare & obrogare 48.
 Abscisus 109.
 Absentibus 584.
 Absumere *vel* adsumere pretium praedae 680.
 Absumi incendio 261.
 Ac *seq. vocali non est Latinum* 44. 182. 341. 579. memoriter 650.
 Accipe iratum 556.
 Accipere & suscipere *conf.* 166.
 Acidum *vel* aridum pomum 296.
 Acilius 108. *Aed. Cur.* 982. (Man.)
 Aviola 634.
 Acroamata 292.
 Acta diurna 630.
 Acte *vel* Acta 734.
 Actiaci ludi 357.
 Actio continua 659.
 Actor & auctor *conf.* 554. auctorque 11. quadagesimae 822. summarum 922.
 Actus rerum 584. continuari jussus aestate & autumno 601.
 Acucula 738.
 Ad *pro* circiter 34. 68. donum 139. formam 397. hoc 197. 724. ho-

- ram 936. lucem 53. lumina 934. malum Punicum 891. manum 139. noctem 934. normam exigere 213. remum dare servos 173. se recipere curam, *an Latinum* 877. simulacrum 136. terram deducere 938. triginta milia 108. usus *quid facere* 910.
 Adaperta sella 254. &c.
 Adaptare 791.
 Adcidere ad genua 34.
 Adcognosci 270.
 Addere ad aliquid 215.
 Addormiscere & obdorm. *conf.* 573.
 Adduci *de hominibus, non de rebus* 965.
 Adductus vultus 456.
 Adfligere negotium 979.
 Adfligi solo 945.
 Adflictatus morbo 870.
 Adflictus & adfectus *conf.* 662.
 Adfluens cibus 633.
 Adiatrepsia 515.
 Adigere equos 768.
 Adinsectari 142.
 Adipisci mortem 930.
 Adjectivum loco adverbii 613. neutrum cum substant. alius generis 578. neutra praecedentibus substantivis femin. Gen. 623. duo & plura, uni substantivo juncta, *quando* 707.
 Adjicere metum 22. ad aliquid 62. ad numerum 572.
 Adjutor & auctor *conf.* 20.
 Adjutorium 956.
 Adjuvasse 985.
 Adlegere 427. Adlegi inter gentes 148.
 Adlocutiones 951.
 Adminius 537.
 Admissionis officium 850.
 Admittere incestum 504.
 Admoneri in convivium 626.

I N D E X I.

- Admovere ad curam & curae** 267.
medicos 708.
Adnotus 947.
Adopertae fores 790.
Adparuit Nero degenerasse 638.
Adponere custodem 386. **rectorem** 248.
Adreptum brachium 134.
Adripere aliquem 938.
Adscendere & escendere *confusa* 101.
Adsciscere in nomen familiae 627.
Adscribi in albo 669.
Adsedit aquila 374.
Adsertiones perfusoriae 913.
Adsimulare 436.
Adstiterae arae 937.
Adsolet 702.
Adspersi flores tumulo 181.
Adsuefacere ad lanificium & lani-
ficio 257
Adsuescere active 268.
Advectus Syracusis 465.
Advehi de hominibus & rebus 965.
Adventus quid 105.
Adversae partis *sc. vir* 116.
Adulterii poena non erat mors 155,
 156.
Ae pro e longo in MSS. 871.
Aedes & sedes *conf.* 136. **Pollucis**
& Castoris dedicata quando 382.
Aedem Martis vovere 206. **Ae-**
des superiores 597. **Aedium in-**
signia 891.
Aedilis Censorem via decedere ju-
bet 641. **Aediles 4 plebeji, an**
fortiti sint de munere 827.
Aeditus pro aedituus 156.
Aelius Gallus 272. **Lamia** 919.
L. Aemilius Paullus proscriptus quis
 176.
Aenaria 435.
Aeneatores 54.
Aenobarbus 636.
Aequabilis 901.
Aequabiliter 588.
Aequiculi urbs 795.
Aequiperare 737.
Aerarii cura quibus 604.
Aesculus 743.
Aestimare & exist. *conf.* 557.
Aetarium 213.
Aethiopus 554.
Aevi omnis hominum genus 520.
Afluens cibus 633.
Africanæ 495.
Afuit 171. 188. 425. **Afuturus**
 463.
Agathemerus Claudius 1004.
Agere annum 264. **civilem** 391.
principem 614. **quadragesimam**
 822. **res, bellum** 73. **se pro e-**
quite 605. **senatum** 145.
Agerinus (L.) 700.
Agitur res a quo 660.
Aggeres 397.
Agri Rheni & Rheno proximi 188.
At saepe brevis 712.
Ait &c. glossa 199. 230. 233.
Alae 225.
Alarius (T.) 477.
Alauda legio quinta 41.
Albanum *sc. praedium* 906.
Albi equi quid significant 325, 326.
Albudinus, vel Albudignus fons
 595.
Albulæ calidæ frigidæque 303.
Aleam & alea ludere 284.
Aleae, an pro alea 860.
Alexandrea 120. 942.
Alexandria, mulieris nomen 734.
Alia & illa *conf.* 741.
Alias 225. 459.
Alicunde 250.
Alienus Caecina 878.
Alienum ingenium 942.
Alimonium 534.
Alioqui & alioquin 459. 797.
Aliquanto 143. **plures** 905.
Aliquantum 731.
Aliquis pro aliquo 422.
Aliter non, quam 753.
Alirum & alitium genus 652.
Alium pro allium 845.
Alius Nero 879. **cum plurali** 145.
Alliensis dies 808.
Ἀλλεγίς 71.
Alvus masc. generis 867.
Ambiatinus, an Ambitarinus vicus
 475.
Ambio, ne dem vel det 211.
Ambrones 18.
Amore natari 268.
Amplissimus ordo de Equestri 847.
Amseptare 142.
Anacoluthon 960.
Ἀναπαύσις 74.
Anciliorum motu dies infauti 785.
Animo inpudenti increpare amicos
 388.
Animus est 780.
Anio, enis & enis 347. **novus** 595.
Annacus

RERUM ET VERBORUM.

- Annaeus** *vel* **Annejus** Cornutus 1002.
Anne 280. 435.
Anni hiems 57. **Anno** novo ineunte 443.
Annumerare & **enumerare** *quid* 281.
Annulus in laevis 669.
Annus confusionis 66.
Annuus dies 344.
Ἀνθυπτερηφανεῖν 990.
Antiae 74.
Antisophistae 368.
Antium (in) condemnare 429.
Antoniae honores 487. **Claudii** matri cognomen **Augustae** datum 578.
Antonius (M.), avus maternus **Claudii** 579. Ejus filii 180.
Anus matrona 651.
Apenninus 72.
Aper venatoris femina & inguina adpetit 874.
Api *an* **Apide** 876.
Apollo Tortor 284. **Apollinis** novum templum **Nicopoli** 182.
Apollonis 206.
Apollonius Molonis & **Molo** 8.
Appulejus 339.
Ἀπερὸς ὕμνια 385.
Apud milites concio 878.
Aquae calidae 691. **Aquarum** ductus 594.
Aquila consecrationis symbolum 333. ad expeditionem ornatur 582. **Aquilae** & signa 485.
Aquileja & **Aquilegia** 186.
Aquilus color 299.
Ara **Augusto** **Lugduni** dedicata *quando* 565. **Larum** 937. **Arae** introitui templorum **adversae** 842. *sponte* collucent ignibus subitis 373.
Arca venenorum 542.
Arcessere, *non* **accers.** 522. 623.
Arcessiri 432.
Archelaus & **Archelas** 948.
Ardet bello **Africa** *vel* bellum in **Afr.** 109.
Arenarii 653.
Areus philosophus 313.
Argius 770.
Arguere, ut obsoleta 528.
Aridum *vel* **acidum** pomum 296.
Ariobarzanes **Armeniae** rex 361.
Ἀρεῖν 927.
Armenia cedunt **Parthi** 190.
Arpocras 613.
Arretinus **Clemens** 922.
Arruntius 775.
Artabanus 111. 473. cum **L. Vitellio** collocutus *quoties* 486.
Ars militaris 90.
Artifices saltationis 880. **scenae** 855.
Artaxias occisus ante adventum **Tiberii** in **Armeniam** 361.
Artus somnus 790. **Artissimae** tenebrae 724.
Arverni 639.
Ascopera 723.
Asellius 477.
Asinius **Epicadus** *quis* 184.
Asperrimae insularum 885.
Asprenas **Nonius** 236.
Assyria & **Syria** *conf.* 38.
Astici *vel* **Astyci** ludi 357. 499.
Atavus *quis* 638.
Atellana 514.
Athenodorus 569.
Atius (M.) 152.
Atque *quid* 140. *etiam* 90.
Atrium regium 294.
Atrox fortuna 388.
Atta *vel* **Attus** **Clausus** 346.
Atterere patrimonium 227.
Attici **Vestini** collega in consulatu **Silianus** 703.
Attilius *poëta* 986. **Attilii** **Electra** 138.
Ave 600. *acclamatio* *solemnis* 678.
Avehi in terras 105. 110.
Aversus villae paries 730. **Aversae** picturae 293.
Aversari adulationes 394.
Avertere rumores 541.
Avis dira 601.
Avolare & **evolare** *conf.* 767.
Avulsa radicitus arbor 836.
Auctor necis alicui & alicujus, *quo sensu* 886. & *actor* *conf.* 922. & *adjutor* *conf.* 20. & *fautor* *conf.* 248.
Audere aliquid compositione 313.
Augustus *quid* 160. natus **IX. Kal. Oct.** 155. quot annos imperarit 162, 163. quo anno sumit togam, pontifex & consul factus 161. 200. victor occupat tres exercitus 166. fecit ludos suo nomine quater 234. habuit duas tribus 229. 259. **Apollinis** filius 324. **Augusti** natalis & emortualis dies 339. c **Livia** filius inmatu-

I N D E X I.

rus editus 266. Augusto laeves
 genae *quando* 298.
 Augustinus & Augustianus 578.
 Augustiani 677.
 Aurea chlamys 498. corona corpus
 Alexandri ornatum 181. Aurei
 terni, stipendium quartum 912.
 Aurem praebere 503.
 Aurichalcum & orichalcum 802.
 Aurigarum licentia 662.
 Automatum 621.
 Autronius *quo praenomine fuerit* 16.
 Axius 16.

B.

Babilus, babulus 706.
 Baceolus 310.
 Baculus *de regio sceptro* 675.
 Baliaris insula 756.
 Balineum & balneum 295. 704.
 Baro 516.
 Basilica Paulli 769.
 Basilides 842.
 Bassus Caesius 1003.
 Battuere 518.
 Bauli 496.
 Baxeae purae 669.
 Becco 820.
 Bellule 14.
 Beluae, *monstra marina* 653.
 Bene diu 998.
 Benivolentia 274.
 Berenice 879.
 Bessi ac Thraces 151.
 Betoracum *vel* Bedriac. 787.
 Bigae honor in Circensibus 391.
 Bimensis 126, 127. 582.
 Bis anno 212. die 748. & in die
 983.
 Brenni *vel* Breuni 362.
 Breuci *ibid.*
 Britannicus *quando natus* 612.
 Brixellum 786.
 Brueteri qui 381.
 Brundisium 56.
 Bruti, Caesaris occisores, non orti
 e Bruto, regum expulso 127.
 Bubula capita 155.
 Bucca acumen stili tentare 977.
 Bucea *vel* bucea 295.
 Bursenus 958.

C.

Ca librariis inserta ante *r.* 155.
 729. *C i. e. centum* numero
 654.
 Cadere ab hoste 779.
 Caecina 118. Alienus 878.
 Caelatura & sculptura 726.
 Caelius *vel* Coelius 423.
 Caepio & Scipio *conf.* 183.
 Caeruleum vexillum 198.
 Caesar, *unde dictus* 1, 2.
 - - - quando Flamen Dialis &
 Pontifex factus 3, 4.
 - - - quando Quaestor in Hispania
 15. quot legiones habuerit 40.
 frumentum sine modo & mensura
 dedit *quando* 45. servos dedit
 praedae nomine 45. *cur & quando*
 adscendit Capitolium ad lumina
 60. bis expilavit aerarium
 89. *quibus veniam dederit* 117.
 destinaverat Ostiensem portum
 instaurare 595. *quid* 758. Caesaris
 triumphus quinque uno paene
 anno 58. Caesari nepos creatus e
 Julia 43.
 C. Caesar, *an* Caesar Augustus
 158. *juvenis*, ut distinguatur a
 C. Caligula 642.
 Caesarion 86.
 Caesius Bassus 1003. Caesius *an* Caesius
 Scaeva 106.
 Caelus *an* pro fugato 832.
 Caetra 497.
 Cajus & Lucius 208. 267. *quando*
 mortui 269.
 Calagurritani 249.
 Calbeum 742.
 Calcei pedum *quando exuti* 798.
 Calcius & calciamentum 290. 849.
 Calciatus 547.
 Caldus 412.
 Calfacere 465.
 Calidae aquae 691.
 Caligula *ubi & quando natus* 476.
 ad Tiberium accitus 480. augur
 destinatus, & uxorem duxit 482.
 quinto mense post ovationem per-
 riit 541. Senatui infensus 828.
 Caligulae consulatus 493.
 Calles provincia 29.
 Callide obtegere 687.
 Calpurnius Sura 1003.
 Calvitium 770. 939.

RERUM ET VERBORUM.

- Camara & Camera 315. 699.
 Camini conceptus 805.
 Candidatus *petitor* 164, 165. Can-
 didati senatores 227.
 Canis extrarius e trivio 835.
 Cantare *de avibus galiis* 724.
 Canutius *Tib.* 976.
 Capere secretum 789.
 Capillus *de barbae pilis* 637.
 Capital esse 506.
 Capite gestare 457. Capita bubula
 155.
 Capitolium Capuae 553. Capitolio
 consecrari 657.
 Capra & caprea *male confusa* 419.
 Caprae palus 420.
 Capronae 74.
 Capfarii 706.
 Carere ordine 797.
 Cari Imp. natalis urbs 353.
 Carmelus *mons & Deus* 836.
 Carpathium mare, *non fretum* 812.
 Carteja *ibid.*
 Carcilius 446.
 Cascae 133.
 Casius *vel* Cassius Jupiter, *ubi cul-*
tus 673, 674.
 C. & L. Cassii 103.
 Cassiope & Cassope 673.
 - - - duplex *ibid.*
 Cassius *an* Caesius Scaeva 108.
 Castores, *loci nomen* 786.
 Castrenses ludi 462.
 Castrorum locus Neptuno & Marti
 consecratus 182.
 Casus *quid* 973. & Fortuna & Ca-
 sus Fortunae 381. Casu, *ac vel*
an divinitus 582.
 Casus totius rei idem, qui partium
 344. procul a suo verbo positus
 35.
 - - - Nominativus in *a* factus ex
 Graecorum Accusativo 353.
 - - - Genitivus inter Adject. & Sub-
 stantivum 835. per Ellipsin 247.
 - - - Dativus pro vulgari Genitivo
 359. 617. 637. 843. 862. 902.
 cum substantivo 117. vel Ablati-
 vus personae sine praepositione
 junctus verbo passivo 29. pro Ab-
 lativo cum praepositione 144. 146.
 - - - Ablativus participii in *i* 307.
 pro Nominativo 398. in temporis
 ac rerum conditione 911. Ablati-
 vi duo, uni verbo juncti 447.
 - - - variatio 857. Casuum termina-
 tiones Latinae nominibus Grae-
 cis feminini generis 270.
 Catonis Valerii *opera* 958.
 Catta mulier 814.
 Cavillari 883.
 Cauchius 605.
 Caussa mortis huic est ille 430.
 Caussarii 706.
 Cautum Scto 466.
 Cedere 697. nocti, tempestati 98.
 Celadus, *libertus Augusti* 275.
 Celeberrime & creberrime *conf.* 431.
 Celebriter & celeriter *conf.* 881.
 Celenus 310.
 Censere 33. Censuerunt & consu-
 luerunt *conf.* 340.
 Censor ab Aedili via decedere iussus
 641.
 Censurae honor memoratus ceteris
 omissis 797.
 Census senatorius sub Augusto 231.
 senatorum 854.
 Centesima auctionum 491.
 Centum sestertia 1005.
 Centurio, *an* evocatus 821. prima-
 rum cohortium 442. Centuriones
 affecti iisdem poenis, quibus
 gregarii milites 196.
 Cerimonia 13.
 Cerritus 310.
 Certamine 906.
 Certe 546.
 Certior indoles 649.
 Cerulus 862.
 Cestius Gallus, Legatus consularis
 Syriae 832.
 Ceteri, in his 171. alius 840.
 Chares Oppius 950.
 Charicles 462.
 Chii 360.
 Chlamys vestis puerilis 357.
 Choragum pro choragium *quid* 282.
 Chori ac symphoniae 526.
 Chrestus 607.
 Christiani adfecti supplicio *ubi, &*
quando 662. *Judaeorum nomine*
 924.
 Cicero (M.) 151. consulis frater
 22. declamavit cum Conss. Hirtio
 & Panfa 973.
 Ciens vox 725.
 Cilicia in provinciam redacta 845.
 Cilnius Melissus 949.
 Cinctus ferro 220.
 Cinna Helvius 141. Cinnae *opera*
 958.
 Circa 230. eum 46. se dimicant
 874.
 T t t ; Cir-

I N D E X I.

Circeji 176.
 Circenses minimi 672.
 Circuitus 42.
 Circum conventus, *non* circa 685.
 tribus 68.
 Circumdare legiones equitatu 540.
 Circumplecti 357.
 Circumvolitare 333.
 Circus a Trajano instauratus & ampliatus 909.
 Cirrum adponere 723.
 Citharae corona 656, 657.
 Citharoedus 905.
 Citra spectaculorum dies 238.
 Civica corona in vestibulo aedium
 Imp. 392. *ubi suspensa* 591.
 Civitatum 884.
 Claruit 963.
 Classes 65.
 Classiariorum castra 784.
 Classica corona 198.
 Clavus latus *quid* 405.
 Clavi lati tunica 329.
 Claudere negotiatores 695.
 Claudius sortitus de altero consula-
 tu 573. commentus est tres litteras
 630. *quot annos vixerit & impe-*
rarit 634. Claudii titulus Imp.
quoties 393. consulatus 583. &
 Neronis SCto 663.
 - - - Agathemerus 1004.
 - - - Drusus 349.
 Clausula 849.
 Clemens Arretinus & Arricinus 922.
 Flavius 931.
 Cleopatra a Caesare Romam adcita
 85, 86. *quomodo sit mortua* 180.
 Clientium 264.
 Clipeus 492. Minervae 811.
 Clodius Licinus 966.
 Clodia lex 917.
 Clunia 755.
 Clusit Janum 192.
 Clustumina tribus 927.
 Clystera *Accus.* 633.
 Coa Venus 855.
 Coactor exactionum 988.
 Cocta vendere in popinis 624.
 Codeta minor 64.
 Coelius *vel* Caelius 423.
 Coenacula libertorum Augusti *ubi*
 241.
 Coepit facere 598.
 Coepto abire 789.
 Coertio & coercitio 625.
 Coetus publicus 889.

Cogere & agere *conf.* 145. Cogi a-
 licui 693.
 Cognitiones 879.
 Cogniturae 795.
 Cognomen pluralis numeri post
 duo praenomina 128. 133.
 Cognoscendi morem tenere 659.
 Cohibere & connivere *conf.* 106.
 Cohorrescere 788.
 Cohortes primae 442.
 Colicus morbus 403.
 Coloniae *quot* deductae ab Augusto
 244, 245.
 Colonorum suffragia Romam missa
 245.
 Colossæros 523.
 Coma reductum caput 819.
 Comites Graeci 421.
 Comitium ornatum 19. ingressi ma-
 gistratus auspicandi gratia 838.
 Commagene in provinciam redacta
 845.
 Commagenus 492.
 Commeatus *quid* 409. 463.
 Commendare legem 218.
 Commentarius & um 442.
 Commissa 532.
 Commoda praemiorum 195.
 Commotus simplicitate 607.
 Communis 599. 860. sermo 709.
 Compecto *vel* compacto 172.
 Competere aestati 65, 66.
 Competitores consulatus 67.
 Compitalitia festa duo 212.
 Compos spei 875.
 Compotiores 977.
 Concameratus 315.
 Concedere *quid* 687. in specum 730.
 Conceptus *substant.* 944. camini
 805.
 Conchyliata vestis *quae* 71.
 Concinnitatem vitare 307.
 Concinnunt signa 407.
 Concio apud milites 878.
 Concipere spem 875. Concepta spes
 833.
 Concreta calla 301.
 Concupii 667.
 Concucurrissse 23.
 Concurrere cum Galba 788.
 Condere Mausoleo 341.
 Conditio *quid* 46.
 Conditum oleum 88.
 Conducere *quid* 281, 282.
 Conferre huc insignia triumphorum
 206.

Con-

RERUM ET VERBORUM.

- Conficere pecuniam 528. poëmata
quid 996. Confici a Doryphoro
 687.
 Confieri 32.
 Confusionis annus 66.
 Confusus somnio 14.
 Congerere honores alicui 487. lau-
 des 890.
 Congesta corbulae humus 665.
 Conjunctiones *que & vel ac* copu-
 latae 20.
 Conjurati 135.
 Conlocare naves ad ancoras 496.
 Connivere & cohibere *conf.* 106.
 ad fulgur 545.
 Conquestio 458.
 Consalutare 900.
 Consalutatio & consultatio *conf.* 787.
 Consanguinei *qui* 129.
 Conscii latentes 921.
 Conscribere 624.
 Consecratus campus 34.
 Consensu 260. 878.
 Consentire ad inducias 472.
 Consequi liberalitatem 420.
 Confessor 995.
 Confessus 239.
 Consiliarius 580.
 Consilium frequens 925. *judicis* 913.
 dimittere 319.
 Consistere *de avibus* 374.
 Conspicere aliquid 568.
 Conspurare 704.
 Constare minus 810. Constitit &
 substitit *conf.* 54.
 Consternari ex odore 729.
 Consuerat 114. 403. 655.
 Consulare imperium 893. Consula-
 ri potestate Praetor Urbanus 893.
 Consulares ludi 984.
 Consulatum numeri cur varient a-
 liquando 898. &c.
 Consumi incendio 261.
 Consummare opera 50.
 Conterere pecuniam 227.
 Conterrere 203.
 Contineri saltu &c. 42.
 Continua actio 659. Continui sine
 intermissione operantur 596.
 Contra 112. aliquem dimicare 874.
 Contrahere exemplaria 969.
 Contractus *quid* 767.
 Contricare 227.
 Contrucidare 514.
 Contubernia 313.
 Contumacia 258.
 Convenire in duce 199.
 Convertere animum 424. Converti
 aliquo 691.
 Convivii sermo 709.
 Cooptata gens in patricias 347.]
 Coorta caligo 665.
 Copreae 447. 574.
 Coram 203. 414. *saepe postponitur*
casui suo 279. profiteri 152. .
 Cordus Cremutius 220.
 Cornelius Gallus 272. ejusque mors
 273.
 Cornicularius 937.
 Cornulus Annaeus *vel* Annejus 1002.
 Corona citharae 656, 657. laurea
 75. navalis alia, alia classica 198.
 Coronarum certamen 905.
 Coronare comoediam 579.
 Corrigere malas 337.
 Cosana praedia 824.]
 Cosconius 985.
 Cosmus 275.
 Cottii regnum &c. 407.
 Crater Aetnae 545.
 Creberrime & celeberrime *conf.* 431.
 Crebruit, *non crebuit cum Compes.*
 124.
 Credere se viro 964.
 Creditur & dicitur *conf.* 695.
 Crepidae palliumque 371.]
 Crepitus & strepitus *conf.* 549.
 Crispus Sallustius 309.
 Crucifixus 918.
 Crudissimum pistrinum 153.
 Crurium *pro* crurum 470.
 Cubare *quid* 870. sub divo 112.
 Cubiculariorum decurio 937.
 Cubiculum *an in circo* 679. Cubi-
 culi lares 158.
 Cubito se emungere 988.
 Cujusque *pro* cujuscumque 813.
 Culcita 434.
 Culcitella 731.
 Cum initio 838. prima luce 620.
 - - - & dum *conf.* 322. maxima
 374. 918. tum 115.
 Cunabula 825.
 Cunctantior & cunctatior 900. Cunct-
 antius 29.
 Cupide condemnare 20, 21.
 Cupidinis habitu puer 474.
 Cupiditas *quid* 821.
 Curo facere & fieri *vel* faciendum
quid 941, 942.
 Curru ingredi urbem *quid* 362.
 Cursu certant virgines 905.
 Custodes horto Priapi 959.
 Cutiliae 867.
 T t t 4 Cy.

I N D E X I.

Cybiofactes 857.
 Cyclas 906.
 Cynaria & Cynara 435.
 Cynobellinus 537.

D.

Damnare repetundis 776.
 Damnosus 689.
 Dapfile 856.
 Dare fabulas 984. magistratus 67.
 munera 235. officia 615. se in
 mare 103.
 Dareus 498.
 Datus histrio 713.
 De nocte 859. oratoribus coronatus
 927. tribus unum 344.
 Deauratus currus 326.
 Decedere 1003. prospere 41.
 Decentiora servitia 78.
 Deceris 526.
 Decernere & discernere *conf.* 507.
 Decidit ad angustias 575.
 Decimas dare *quid* 510.
 Declinare 816. se a terris 283.
 Decretae conspirationes in Caligu-
 lam 551.
 Decretum & voluntas pro facto 192.
 Decumbere 618.
 Decuriae 261. equitum 412. scriba-
 rum 216.
 Decurio cubiculariorum 937.
 Deditio & ditio *conf.* 55, 56. 114.
 Dediticii 362.
 Deducere ad *vel* in terram 938.
 exercitum 361. rationem populi
vix Latinum 234. & ducere ten-
 sam *quid* 838. manu 239. Dedu-
 cta tiara 658. Deductum sum-
 mae 70.
 Deductior nasus 299.
 Deest delator crimini 693.
 Defendere feras 720.
 Defetigare 104, 105.
 Defici facultate 305. gressu 950.
 Deflare 527.
 Deslere caedem edicto 517. diplo-
 mata 528.
 Defringi & diffringi *quid* 59. De-
 fracta subsellia 629.
 Deglubere 400.
 Degustare imperium 747.
 Dehinc & dein *comm.* 382, 915.
 Dei sacrum 206.
 Dein 876.
 Deinde & demum *conf.* 456.

Dejerare per numen 506.
 Dejicere vestem 17.
 Delator deest crimini 693.
 Delegare 966.
 Delegatus Germaniae status 376.
 Delicata 828.
 Deligere bello sedem 756.
 Delmata & Dalmata 186. 581.
 Demere versus ultimo libri 1006.
 Demere & demerere caput 519.
 Demerere cervicem 519.
 Demetrius Cynicus 850.
 Deminuere & Dim. 12. 20.
 Demittere e caelo 328. Ostiam 785.
 se in comparisonem 978.
 Demorari se 102.
 Demortuus 165.
 Denique 194.
 Depingere in membrana 920. De-
 pictae paenulae 547.
 Deponi onera *quid* 380.
 Deportari onera *quid* 380.
 Derecto 497.
 Dertosa 757.
 Descendere in orchestram 656.
 montem 60.
 Descriptio legionum 397.
 Desertus ac desolatus 483. Deserta
 Resp. 835. statio 195. Desertum
 funus 933.
 Desilisse *vitiosum* 103.
 Desiste 696. 728.
 Desistere & aliquem 664.
 Desolatus ac desertus 483.
 Despicere *quid* 665.
 Destillatio 302.
 Destinata negotia 125.
 Destituere honorem 634. Destitutus
 re & a re 650.
 Destriatus gladius 552.
 Desuadere 162.
 Detecto capite 96.
 Detinere abeuntem 587.
 Detractare 89. 195.
 Detrahere loco & e loco 523. spe-
 ctaculis & e spect. 918.
 Devellere concubinas 943.
 Deversoriolum 111.
 Deverttere 370.
 Deverticulum 729.
 Devexare 698.
 Devexum pulpitem 658.
 Devinctus nuptiis 943. somno 174.
 Deusta Circi latera 908.
 Dextans 692.
 Diademata statua 349.
 Dii habent cognomina a vicis Ro-
 manis

RERUM ET VERBORUM

manis 261. facerent *cum subjun-*
ctivo 427.
Dicam 484. ita 567.
Dicere & docere *conf.* 886. *pro*
scribere 88. Dicendi ludus 976.
Dicitur, *cum Accus.* & *infin.* 783.
& creditur *conf.* 695.
Dicta factaque lege tenentur 694.
Dictitare 50.
Didymeum 500.
Differre aliquem 132.
Diffusus occasione 7.
Diffilare 527.
Diffringi & defringi *quid* 59.
Dignus *cum Genitivo* 779.
Dilabi 410.
Dilectus 125.
Diluere invidiam 863.
Dimetiri 500.
Dimittere a se 451.
Dinoscere 791.
Dioscuris & Dioscoris 250.
Δίος & κατὰ δῖον 255.
Dira avis 601. exsecratio 580.
Diritas morum 383.
Diripere librum 1007. Direpta su-
pellex 26.
Dirigere odium 425.
Discere caput ad laevam 967.
Discidium & dissidium 359. 901.
Discincti & inermes 540.
Discretæ cellæ 533.
Disjicere 128, 129. Disjectum fu-
nus 933.
Dispeffa manus 941.
Dispicere *quid* 665.
Disposita cubicula 414.
Dissidere cum aliqua 359.
Distrahere societates 70.
Ditio & deditio *conf.* 55, 56.
114.
Divertere a magistris 1007.
Divexare 471.
Dividere aurum promercale 89.
Divinitus, an *vel* ac casu 582.
Diu & multa 266.
Diurna & acta diurna 630.
Diutinus, diuturnus, diurnus, divi-
nus *comm.* 469.
Docere & dicere *conf.* 886.
Dolabellæ duo, *uno tempore* 7.
Dolonem interjicere 936.
Domestica vestis *quæ* 290.
Domicilii translatio 649.
Domini Senatores *quo sensu* 396.
Dominatio Orientis 716.
Dominicus liber *quid* 809.

Domitia quando a Domitiano salu-
tata est Augusta 900.
Domitianus habitu Isiæci 892. *cogn.*
Germanicus *quando* 928. quo an-
no filiam, filium quo genuerit, &
uxorem Augustam salutarit 898.
&c. 900. Domitiani ætas 938.
consulatus ordinarius, vivo pa-
tre, *quando* 895. ludi sæculares
quando 903. triumphus de Cæcis,
Dacisque 909. 928. tituli erasi
945.
Domitius (Cn.) 177. Arvernorum
victor, ejusque filius jus coop-
tandi sacerdotes collegiis ademit
638. Domitii nomen Neroni con-
tumeliosum 808.
Domitilla 935.
Dōmos *Genit. singul.* 311.
Domus *Acc. plur.* 605.
Donare aliquem alicui 156. dono,
non donum 896.
Doris an Dorica dialectus 435.
Dracones mansueti 461.
Druidarum religio abolita 607.
Drusilla Agrippæ soror Judææ 642.
Drusus haud immaturus est editus
561.
- - - quo anno Quæstor, Aedilis,
Praetor, & Cos. fuerit 562. Livius
Claudianus 351. Drusi monimen-
ta 563.
Dubito facere 670.
Ducatus 381.
Ducenarius procurator 602.
Ducenarii 215.
Duceni quinquageni 232.
Ducentesima auctionum 491.
Ducere exercitum 361. pedes 714.
in triumphum 126. & deducere
tensam *quid* 838.
Dum *cum subjunctivo quid* 312. &
cum conf. *ibid.*
Duo *Accus. pl.* 582.
Duritia & durities 702.

E.

E Cascis alter 133. die in, *non* ad
noctem 681. familiaribus unus
922. ministris puer 753. scena
transire 63. spectaculis detrahere
523. 918. strato profligare 934.
Eburones Germani 97.
Ecloga *vel* Egloga, Neronis nutrix
719.
T t t s Eclo-

I N D E X I.

- Eclogae Horatii** 991.
Eclogius vel Eulogius 794.
Ecquid 418. 902.
Edere cachinnum 552. ludos 907.
 munera 235. operam 414. & red-
 dere mandata *quid* 377. uvas
 968.
Editus & genitus comm. 322.
Edicere 814. comitia 27.
Educare & educere conf. 482.
Educi in cubiculum 81.
Edulia sec. & tert. declin. 531.
Effectus & effectus conf. 671.
Efferare vultum 543.
Efferre secum pugiones 733. **Efferri**
 ira &c. 543.
Efficere & effingere comm. 671. 940,
 941.
Effundere & Effodere oculos 204.
Effutuere aurum in Gallias 84.
Ego vero 385.
Egelida aqua 303.
Egredi cum quarto & sexto casu
 316. urbe 411. urbem 985.
Ejicere significationes 708.
Ejusmodi 532.
Elaborare 269.
Electra Attilii 138.
Elenchi annalium Ennii 954.
Elephanti lychnophori 60.
Elevare 430.
Eleusin, Eleusinis 701.
Eleusina Ceres 608.
Eleusinia sacra 608.
Elidere ululatum 172.
Eligere privignum 266.
Ellipsis copulae & in Consulum
 nominibus 154. nominativi 801.
 praepositionis apud Graecos 784.
 praepositionis in ante regionum no-
 mina 462. pronominis 15. rela-
 tivi qui 787. reciproci 109. 998.
 τῷ aliquot vel paucarum 708. τῷ
 & vel etiam 23. 651. τῷ non
 369. non solum 439. τῶν passuum
 691. τῷ quam 297. 392. vocis ser-
 vus 957. solum 160. 603. tamen
 744. τῷ urbs 320. τῷ ut 404. 427.
 513.
Elogium 991.
Eludere vaticinationes 99.
Emacrescere 939.
Emblema 460.
Emittere manu 603.
Eminere & enitere conf. 486.
Emolumentum 37.
Emungere se cubito 988.
Enata suboles 329.
Endo ibus quid 987.
Enim intrusum a librariis 92.
Enitere & eminere conf. 486.
Ennia, Naevii Macronis uxor 483.
Enoteiscere & innot. conf. 777.
Enumerare & annumerare quid 281.
 singula 526.
Eo commemoratum 9.
 --- quod 26.
Eodem conicere 26. loci 272.
Ἐπανάστασις μαρτυρ. 625, 626.
Epexegetis 846.
Epicadus 184, 185. **Cornelius** 960.
Epistula & in epist. 96.
Epuli dies 926.
Equi albi quid significant 325, 326.
 consecrati 130.
Equum reddere 226.
Equites & libertini 912. praetoriani
 598.
Equidem cum tertia persona 167. &
 quidem conf. 473.
Erepere 441.
Eripere reum 260.
Eros Staberius 960.
Erumpere oppidum 171, 172.
Erycinae Veneris templum 608.
Escendere & adscendere conf. 101.
Esse miraculo in Abl. 793. Est ani-
 mus 780.
Ἐσθῆς & χιτῶν 329.
Et pro etiam 298. autem 860. ne
 251. 894. etiam 118. 724. 850.
Etiam nunc 787. tunc 480. 930.
Ethlipsis neglecta 952.
Evigilare & vigilare conf. 297. 619.
 839.
Evocatus, an centurio 821.
Evolare 326. & avolare conf.
 767.
Eulogius vel Eclogius 794.
Eunoe Maura 85.
Eunus, libertus Liviae 275.
Europe, una ex VI. provinciis Thra-
 ciae 846.
Ἐυτακλῆς 919.
Eutyches, Eutyclus, & Eutycheus
 332.
Eutyclus 550.
Ex adverso 401. & **Exadversum**
 conf. 64.
Ex eo 593. integro 218. occasione
 99. praeda 45.
Exactionum coactor 988.
Exaestuare 462.
Exardent pretia 402.

RERUM ET VERBORUM.

Excidere formula 583.
Exciere buccina 601.
Excipere similitudines 112. vulnus 86.
Excogitatus honor 929.
Excusare se 221.
Excusatus *ibid.*
Excutere senatu *ibid.* **Excussus** titulus e basi 932.
Exemplum & **exemplar** *conf.* 219. pietatis esse 1005.
Exercere *sine casu* 335. jus, manus 368.
Exercitus & **exercitatus** 355, 356.
Exhibere certamen 500. ministratorem 819. se medium 502.
Exigere ad normam 213. maculam 323. pondus 78. **Exigit** res 250.
Exin & **ex hinc** *conf.* 362. 647. 830.
Existimare, & **aest.** *conf.* 150. 557.
Existimatio *quid* 439.
Exitibilis 122. 543.
Exitium & **Exitum** *conf.* 931.
Exortus solis 155. 839.
Exosculari 365. **Exosculatae** papillae 699.
Expallidus 543.
Expediri & **Experiri** *conf.* 533.
Expergefieri somno 529.
Expertissimum ostentum 381.
Expertus industriae 833.
Exponere adparatum 19. in insulam 605.
Expostulare 265.
Exprobratus 226. *an active* 418.
Exsculpere & **insculpere** *quid* 564.
Exsecratio dira 580.
Exsequi crimen 484.
Exserere jus 368. principem 400.
Exsilui 330.
Exsolvere vinculis 810.
Existare 469. **Existat** epistola 604.
Exstruere & **instruere** *quid* 397.
Extemporalitas 871.
Extra ordinem jus dicere vel sententias rescindere 912.
Extrarius canis 835.
Extrema 989. **judicia** *ibid.* **spatia** 304. **Extremum** mortis periculum 865.
Extrisse oculos 977.
Extundere 825.
Exurere tabulas 214.

F.

Fabia tribus 229.
Fabius (Q.) **Maximus** **Africanus** 565.
Fabularis historia 458.
Facere *dicuntur poëtae, quae fingunt* 445. gratiam 226. imaginem 671. meretricium 532. **Facta** fulgura 931, 932.
Facti abolitio 353. **Facta** dictaque lege tenentur 694.
Facies *in plur.* 620.
Fallit conjectura 820.
Fama differt 55. modestiae 872.
Familia pecuniaque 641. **Familiarum** turba 592.
Fana templaque 89.
Farina e pistrino **Aricino** 154.
Fasti confusi 775.
Fastigio adfixa navalis corona 591.
Fata, & **fata** **Sibyllina** 125.
Favor **archimimus** 837.
 - - - **factionis** 803.
Fausta omina 262.
Fautor & **auctor** *conf.* 248.
Felix, trium reginarum **maritus** 612.
Femen, **femina** 416. 874.
Feminae, novum genus obsidum 188. *ubi spectabant ludos in theatro & amphitheatro* 240.
Ferae caprae 419.
Ferentinum oppidum 773.
Fericula 487.
Ferne 269.
Ferramenta 887.
Ferre *quid* 403. *prae se* 896. *se Lachetem* 863. **suffragium** *quid* 245.
Ferus aper 276.
Festi dies 579.
Festinatius 206.
Fidena & **Fidenae** 411.
Figere cruci 918.
Figurate 1000.
Filii familiarum 848.
Fingere farinam *quid* 153.
Finis *femin. gen.* 529.
Fiscus **Judaicus** *quando institutus* 924.
Fissae ungulae 101.
Fistulatae tabulae 691.
Flagito *cum infinitivo* 585.
Flaminia via multum remota a **Triumphali** 341.
Flavius **Clemens** 931. **Sabinus** 926.
Fla-

I N D E X I.

Flavius Virginius 1002.
 Flores adpersi tumulo 181.
 Fluctuari 569.
 Fluxior animus, vita 429.
 Focillatus 176.
 Foetidum corpus 735.
 Fonteius 758.
 Forcipes & forcipes *ac* forfices
conf. 292.
 Formalis epistola 927.
 Formare in admirationem 623.
 Forte *Ablat. sing.* 727.
 Fortuna *quid* 104. & casus, *ac* For-
 tuna casus 381. Fortuna Antia-
 tinae 553.
 Fortuito & fortuito 410.
 Fortuitus casus 381.
 Frangere crus 237.
 Frequens dies 487.
 Frugiferae arbores 747.
 Frutex arboris 834.
 Fucini lacus siccatio 595.
 Fuerit notabile 712.
 Fulgur & fulgor *conf.* 207. Fulgu-
 ra facta *vel* acta 931. &c.
 Fungi munus 221, 222.
 Funera iusta 184.
 Funus *quid* 933.
 Furius Camillus 775.
 Furnilla Marcia 873.

G.

Gabinus secundus cognomine
 Cauchius 605.
 Gadareus 436.
 Gaetulicus 574.
 Galbae aetas 745. praenomen ali-
 quando *Lucius* 746.
 Galbeum 742.
 Galli defecerunt a Nerone 715.
 Galliae & Germaniae fines confusi
 97.
 Gallius (Q.) 203.
 Gaudium est populo 739.
 Gelotiana 495.
 Gemina legio 195.
 Gemmata monilia 551.
 Genetrix 101.
 Genitus & editus *conf.* 322.
 Gentilicius 4. Gentilicium nomen
 606.
 Genus omne missilia 908. & spe-
 cies *eodem casu* 198. Generis mu-
 ratio 606. Genera enumerare 443.
 Gerere annum aetatis 867. res 73.

Germani cis Rhenum 42.
 Germaniae & Galliae fines confusi
 97.
 Germaniciani 389. & Germanicii
 769.
 Germanicus sororis Augusti nepos
 267. *an devicerit regem Armeniae*
 469. ivit in Galliam *quando* 477.
Vitellii titulus 806. Germanici
 quaestura & consulatus *quando*
 468.
 Gerundium in *dum* passive 753. *cum*
Accus. fem. gen. 610.
 Geryonae vel Geryonis oraculum
 373.
 Gesoriacus 590, 591.
 Gessius Florus Procurator Judaeae
an occisus 832.
 Gestare capite 457.
 Gestatio 619.
 Gibber 744.
 Ginnus 989.
 Gladiatores in naumachia dati 881.
 Gladiatorium munus 603.
 Glicias 350.
 Glossae in Suetonio 28. 160. 316.
 333. 478. 482. 733. 848.
 Gradus equestris summa 762.
 Graecanica toga 906.
 Graeci comites 421.
 Graecia terra 982.
 Graji 420.
 Grammatica 948.
 Grana farris 812.
 Grandior natu 256.
 Granus 309.
 Grassaturae 214.
 Grati *qui* 421.
 Gratiam facere 226. 489.
 Gratuitum iestertium 423.
 Gratulari 441.
 Gravari matrem 426.
 Greges *de equis* 672.

H.

Habeo *cum partic. pass.* 944. lin-
 guam 251.
 Haerere circa libidines 285.
 Haruspices legibus coërciti 450.
 Hecate Rhoeci 137. & Nox *eadem*
 137.
 Hecyra Terentii *cur sexta fabula*
 983.
 Helvius Cinnae 141.
 Hemicyclium 964.

Her-

RERUM ET VERBORUM.

Hercule 521.
Hercules Musarum 208.
Hereditatium 274.
Hermaeum 575.
Herma *vel* Hermas Laelius 956.
Heros & Eros, *libertinorum nomen* 960.
Hibernae legiones 475.
Hiemare *quid* 287, 288.
Hiems anni 57.
Hierosolyma *plur. num.* 320.
Hilario libertus Augusti 342.
Hinnus & hinnulus 989.
Hispanicum fretum 812.
Historia 965. fabularis 458.
Histri 281, 282.
Histria 926.
Histrio quidam Hadriani 999. Histri-
onum coërcitio adempta magi-
stratibus 243.
Hirtius 92.
Hodieque & hodie quoque 594.
Homerii scyphi 726.
Homo *quid* 600. *per pleonasmum*
443. Homines & omnes *conf.*
882.
Honor Senatorum 144.
Honorare dignitate 202. ornamen-
tis 613.
Honorarii ludi 215.
Horum secretum 897.
Horatius *quot annos habuerit* 993.
Hortalus 422.
Hortari & optare *conf.* 841. & ora-
re *conf.* 683.
Horti C. & L. Caesaris 461.
Hortuli 734.
Hostis suspectus 483.
Humentes oculi 616.
Humilis materia 696.
Hybrida 183.

I.

Iάσεται ὁ πρῶτος 632.
Ibus *pro iis* 987.
Icarus non fuit Simon Magus
654.
Icelus 734. Marcianus 762.
Icere foedus 608.
Iconicus 502.
Ictus nidore 618. Ictus lapidis 833.
Icuncula puellaris 738.
Id est 935. satis visum 777.
Idem Antonius 152. illi 940. cum
illo *ibid.*

Igni 469. 514.
Ignominiae dolor 844.
Ignotus & Ignotitia *active* 745.
inera 511.
Illa & alia *conf.* 741. Illud aetatis
763.
Ilo prognatus 129.
Illyrius, Illyricus, Illyricianus *quid*
185. Illyriciani 390.
Imagines *quae* 823. *hominis unius*
708.
Imperata schema 415.
Imperatoris *duplex sensus* 877.
Imperium consulare 893. Imperii
gratia 52. Imperio & in Imperio
869. Imperia pro Imperatoribus 29.
In *pro intra cum Accus.* 58. 246. ad-
mirationem formare 623. conspe-
ctum fuisse 175. dies 779. Gal-
lias effutuere aurum 84. ludos 243.
potestatem esse 170. terram de-
ducere 938. triumphum ducere
126. usus *quid facere* 910.
In anno 212. annulo manus *an be-*
ne 668, 669. brevi spatio 830.
biduo 301. conspectu & conspe-
ctum 721. Consulatu 931. con-
ventu & inter conventum 749.
diebus 641. In epistola vel epistola
vetuit 96. femina *vel* feminam
arrigere 280, 281. his 41. 171.
919. Imperio 41. initio 9. ipso
die 664. itinere *quid* 151. manu
receptus 939. tenere 587. mem-
brana depingere 920. morte 814.
nocte & noctem 216. tempore
hiberno 593. veste 13. usu habe-
re vas 891.
In ante *vitiosum* 344.
Inaequaliter 588.
Inalpinæ gentes 187.
Inanis verborum volubilitas 309.
Inbuere, induere, & inducere
conf. 1002. Inbui litteris 951.
Incanus 942.
Incertum, an 822.
Incessere aliquem probris 445.
Incestum 643.
Inciere buccinam 601.
Incitatum odium 723.
Incitatus, *equi nomen* 550.
Inclaruit 963.
Inclyta venenariarum 697.
Incoenare 410.
Incohare 77.
Inconsiderantia & inconsideratio
conf. 626.

In-

I N D E X I.

Increpare saevitiae 764. **Increpavi**
an recte 430.
Incunabula 825.
Inde in 829. 837.
Index & Judex *conf.* 25.
Indicere & inducere adpellationem
 738. famem 512.
Indignatio *quid* 8, 9.
Inducere & indicere *conf.* 225. ani-
 mum & in animum 471. calcium
 & induci calcio 318. Inducere in
 philosophiam 1002. Inducti focci
 manibus 574.
Industrie 998.
Inermes & discincti 540.
Inest nomen praetorio 410.
Inexpiabilis 122.
Infelicitatis signum 644.
Inferre rationibus 861.
Infestatus conviciis & fragminibus
 panis 593.
Infulcire 432.
Ingens & vicens *conf.* 666.
Ingenui & matronae 533.
Ingerere amicitiam 990. probra 444.
Ingrati liberti 693.
Inhiare vocem 981.
Inhumanus vestitus 547.
Inibi 288. 800.
Inire comitia 838. consulatum *quid*
 796.
Initia consulatus 838.
Initio 9. imperii 941.
Injicere metum 22.
Inlati carbones 465.
Inlinere, non inlinire 792.
Inmaturus infans editus 266.
Innocuae sagittae 941.
Innotescere & enot. *conf.* 777.
Inobservantia 295.
Inops & inpos mentis 185.
Inpedimenta *quid* 546.
Inperfectus liber 960. **Inperfecta**
 relinqui 421.
Inpertit 709.
Inponi colle 734. nave 105.
Inprofessi Judaei 924.
Inpubes adhuc 917.
Inquietare 253.
Inquilini aedium 722.
Inquisit 250.
Inquisitores 4.
Inquit *abundat* 54.
Inscendere equum 728.
Insculpere & exsculpere *quid* 564.
Insequens dies 241. 721. **Insequenti**
 nocte 325. anno 355.

Insertae 460.
Insidere & Insistere *de avibus* 374.
Insignia aedium 891.
Insinuari alicui 988.
Insistere & instituere *conf.* 798.
Insomnia & insomnium 544.
Instare *quid* 463.
Institores 680. 682.
Instituere & insistere *conf.* 798. ae-
 rarium 249. componere 966.
Instratus modice torus 290. pallio
 lectus 731.
Instruere & exstruere *quid* 397.
Insularum asperrimae 885.
Inter & intra *conf.* 377. 591. gen-
 tes adlegi 148. initia 897. jocum
 10, 11. quae 43. spectacula 907.
Intercipi veneno 564.
Interdicere usum alicui 694.
Interdiu 619.
Interesse sacrificanti 780.
Interjicere dolonem 936.
Interponere 858.
Intervallo magno 149.
Intra aedem 753.
Invehi & vehi elephantto *quid* 639.
Invida parentis Tarpeji rupes 904.
Invisitatus & inulitatus *conf.* 237,
 238.
Iō 761.
Ipse sibi constat 763.
Iratum accipe 556.
Ire praeceps per gradus 524.
Ironia 257.
Is pronomen *abundat* 276. *accusat.*
plur. 11. ejus *pro* suus: ei *pro* sibi:
 eum *pro* se 521. 693. 963.
Iselastici ludi 357. 499.
Isto 550.
Ita dicam 567.
Itare 973.
Item 935.
Iter iniens 301.
Iterare honorem 592.
Iterum *post* semel 356.
Itidem 98.
Itius (L.) 237.

J.

Jacere significaciones 708. **Jacta ful-**
mina 931, 932.
Jantare *pro* jentare in *MSS.* 805.
Janus *an* ter *clausus* *re vera* sub *An-*
gusto 191. a Nerone *clusus* *quan-*
do 659.
Jecur Cratetis 959.

Judai-

RERUM ET VERBORUM:

Jubeo *cum subjunctivo*, non cum Dativo personae 864, 865. Juberi, ut faceret *vel sine τῷ ut* 386.

Judaicus fiscus *quando institutus* 924. Judices *a quoto anno lecti* 216.

Judicium, *Genit. plur.* 578.

Julia Augusta, Livia 343. 490. *vel* Livilla Germanici filia 475. Juliae, filiae Titi Vespasiani, imago in numo 873.

Juliae 615.

Julius Antonius 565. 964.

Jungi & iniri *conf.* 265.

Junia Camilla e gente Augusti 866.

Junius Rusticus 920.

Jupiter Casius *ubi cultus* 673, 674.

Jusjurandi *an in Genit.* 404.

Iusta militia 815. funera 184.

Juvenalis vita 999, 1000.

Juxtim & juxta adfidere 401. *item cum Accusativo* ibid.

K.

Καπεῖν 416.

L.

L. *pro* Lentulus 751. *L. pro* Longinus 103. *L. & C. Cassii* 103.

L. & X. conf. 69.

Labare 22.

Labefacta fides 830. horrea 710.

Labentes malae 337.

Laborata ars 718.

Laboriosa pueritia 355.

Lacernas ponere 572.

Lacrimae prae gaudio 263. precibus additae 888.

Laelius Herina 956.

Laetari aliquam rem 466.

Laetorius 155.

Laetus *cognomen* 788.

Λάλει ἢ μὴ δίγγανι 628.

Lamias Aelius 894.

Lapidata templa 472.

Lares compitales 212. cubiculi 158.

Larum & Larium *Gen. plur.* 937.

Latentes conscii 921.

Latus clavus *quid* 223. 405. Lati clavi tunica 329.

Latina conditio 829.

Latini Rhetores 972.

Latinus 594.

Latiaris Jupiter 502.

Lavare 968.

Lavicanus & Labicanus 135.

Laurea & Laurea corona 75. Laureia coronatus urbem intravit, & praetextatus 363.

Laureatus radiata corona 325.

Laureolus mimus 554.

Lecti e plebe 209.

Lectica oportet 254. &c.

Legato nunciante 865.

Legatus Augusto & ab Augusto 370.

Legere quaedam 970.

Legibus solvi 27.

Legio Alauda quinta 41. I Italica 666.

Lenaeus Athenis subreptus 962.

Lenis admonitio 227. Lenior conditio 271.

Leniter & leviter ferre 849. inflexus capillus 299.

Lenta natura 436. Lentae maxillae 383.

Lepida consobrina Claudii 610.

Lepidi (M.) Triumviri fatum 257.

Lex de maritandis ordinibus 218.

Clodia 917. Julia 697. Memmia 39.

Libens patior 613.

Liberalitates 614.

Liberi & liberti *conf.* 444.

Liberius obferre 842.

Liberta a manu 829.

Libertus & libertinus *quis* 289.

Liberti & liberi *conf.* 444. ingrati 693. libertinorum 275.

Libertini *qui* 603. equitesque 912.

Libertinorum *vel* libertorum hereditas fisco obnoxia 862.

Libri fatales 125.

Licinius (C.) Imbrex *diversus a P.* Licinio Tegula 986.

Licinus, *libertus Augusti* 275.

Ligurrire 420.

Linere *non* linire 792.

Linguam habere 251.

Litat & litatur *sacrificium* 332. *vitima* 786.

Litterae tres additae a Claudio 630.

Livia Augusta, Julia 345. 490. *vel* Livilla Julia Germanici filia 475.

Livilla *an* Livia 448.

Livius Drusus Claudianus 351.

Loco & tempore 242.

Loculi *quid* 761.

Locus

I N D E X I.

- Locus** castrorum Marti & Neptuno consecratus 182. sepulturae datus, acceptus 347.
Locusta & Lucusta 697. quaedam *ibid.*
Lolliana clades *quando* 192.
Longinus Cassius 103.
Longum est exsequi 443.
Luca 39, 40.
Lucani poemata *quo pretio* 996.
Luccejus 28.
Lucranti adcrevit invidia 722.
Luctatorum pulvis 722.
Luctuosa infantia 355.
Lucullana villa 464.
Lucus in urbe 347.
Lucusta & Locusta 697.
Ludi pro ludis scenicis 234. a Caesare consecrati Veneri, editi primo ab Augusto 144. castrenses 462. Consulares 984. scenici in Cerealibus *ibid.* seculares 903. Victoriae 737.
Ludii 292.
Ludis 243. 358. 552. 645.
Lugdunum & Lugudunum 493.
Lugdunense certamen 499.
Lugudunum 565.
Lunenſis ara 735.
Lusus & luxus *conf.* 686. Trojae 236. 597.
Lux de quovis lumine 53.
Lychnus & Lychuchus *conf.* 60. 901.
- M.
- M**acerea 696.
Machaera 585.
Maecius Rufus 903.
Magisque ac magis 870. studiosior 857.
Magister & paedagogus *conf.* 671.
Magisteria municipalia 149. Magisterium collegii 906. sacerdotii 502.
Magistratus & magistri *conf.* 592.
Magna experimenta 916. Magno intervallo 149.
Major meus 1004.
Malae labentes 337.
Male fractus animus 719.
Malluviae 402.
Manceps operarum 824.
Mancipia ex praeda dare 45.
Mandator quis 884.
- Mandatus** 14.
Manent imagines 823.
Mango quis 831.
Manifestus parricidii 217.
Manu deducere tensas 239. emitte-
 re 603. vultuque 219.
Manubialis pecunia est propria Im-
 peratoribus 210.
Marathus 300.
Marcia Furnilla 873. Juliae mater
 13.
Margarita *neutr. gen.* 525.
Marius (P.) *Col.* 1001.
Marii insunt Caesari 5.
Maroboduus 408.
Marſi 605.
Martis aedem vovere 206.
Marullus 123.
Marum *Genit. plur. a Mas* 188.
Mater Deum Idaea 350.
Materia *quid* 696.
Matianum malum 943.
Matrimonium 84. 150.
Matronae & ingenui 533.
Matura pueritia 645. **Maturus** cen-
 turio 536.
Mature 866.
Mausoleo *male additur* vobis Caesarum
 865.
Maximi ludi 652.
Maximus & proximus *conf.* 618.
Mazaces & Mazyces 689.
Mazyx servus 184.
Media nocte 581.
Medius inter fratres 502.
Megara *in sing. ac plur.* 353.
Megistanes 473.
Melissi *varii* 949.
Mellita 683.
Memmia lex 39.
Memoria *quid* 300.
Menecrates 688.
Mensarius *quis* 154.
Mensum *Genit. plur.* 269.
Mentagra 402.
Mercatores ipsi navigabant 682.
Mercatura 594.
Mercatus 685.
Merces patronorum & pro subse-
 liis 663, 664.
Mercede discere sapere 978.
Meretricium 532.
Meridiani 620.
Meruit Tribunus 826.
Messallini (C. & M.) 899.
Mestrius Florus 860.
Merelli (Q.) duo Censores 314.
Metius

RERUM ET VERBORUM.

Metius *vel* Mettius Pomposianus 851. 919. 942.
 Metoposcopus 870.
 Metu sibi vim interre 589.
 Metuens illius & illi *quid* 817.
 Micare 170.
 Miles 612.
 Miliariae porticus 690. Miliarium *Adjectivum* 691. aureum 780.
 Militaria dona dandi jus *quibus fuerit* 399.
 Militia *pro* militibus 807.
 Militioiae 998.
 Mimus 538. histrorum 282. impudens 388.
 Mimi diversi operis 966.
 Minimo addicere, emere 83.
 Ministeria arenae 653.
 Ministrator 819.
 Mino, *Minoris* 459.
 Minor Antonia 468. Minor Cornuti 1004. Minores gentes 148.
 Minus constant adparatus 810.
 Mira vox 419.
 Miraculo esse in *Abl.* 793.
 Mirmillo 518.
 Miseratio sui 727.
 Missicius miles 729.
 Missilia, omne genus 908. similium rerum 335.
 Mitellita 683.
 Mithridates & Tiridates *conf.* 657. 688.
 Mittere circum tribus 68. ad Senatum 947.
 Mnester 524.
 Moderari successum victoriae 169.
 Modica culcitella 731.
 Modo 368.
 Modus pecuniae 528.
 - - - Indicativus *pro* subjunctivo 989, 990. Subjunctivus in dubitatione 743. Infinitivus *pro* Indicativo 73. Modorum variatio 756.
 Moeniana 495.
 Moesiacus 839.
 Mollior militia 841.
 Momenta horarum 251.
 Monilia gemmata 551.
 Monumentum 932.
 Monitores 626.
 Mons *pro* Deo cultus 836.
 Monstruosus 414.
 Mora *quid* 418.
 Morati aliquem 473.

Morbonia *vel* Morbovia 850.
 More majorum 404.
 Mortis causa illi est is 430.
 Mos patriae & patrius 119.
 Motu anciliorum dies infauti 785.
 Motum iurgium 368.
 Movere Senatu 913.
 Mulcare 26.
 Muliebris servus 184.
 Mulli cari 402.
 Multatus *Active* 189.
 Multus in aliqua re 995. Multa & diu 266. Multum 545.
 Munatius (L.) Plancus & C. Silius Nerva *Conf.* 24.
 Munera 855. edere 235. Munus populi, *vel* publicum 116, 117.
 Murena, non Muraena 183. 360.
 Murritus calix 285.
 Musa *vel* Nyssa, Nicomedis filia, 81.
 Museum & Musium 631.
 Musicum certamen 904.
 Mutare aliquid cum aliquo 318. vestem & vestimenta *quid* 432.
 Mytilenae, *vel* Mitylenae 6.
 Mutuo exercere officia 256.

N.

Naevis Macro 483.
 Nais 641.
 Nam, *transitionis particula* 71.
 Nactus 19.
 Nani musici ad convivia 447.
 Narbo, Narbona 353.
 Narcissus ab Epistolis 613.
 Narona 353.
 Naso Actorius 85.
 Natate & notare *conf.* 268.
 Naturalis nepos ex filio 435.
 Natus improbius 862.
 Navalis corona 198.
 Nave 177.
 Naumachia munere gladiatorio adhibita 881.
 Ne, an, non aut 935.
 Ne qui cum *singul.* 411. quidem 376. 383.
 Nicopoli certamen quinquennale 337.
 Nec *pro* & ne 649. etiam 670. quidem 408. 798. tamen 625.
 Necessitas & necessitudo *conf.* 265.
 Nedum 749.

I N D E X I.

Negatio duplex 392.
Negligens rei 955.
Negotia destinata 125.
Nemo homo & hominum 687. *non cum plurali* 116.
Nemorensis mensarius 154.
Nemus ad theatrum & porticum Pompeji 130. *Caesarum* 234.
Nenia 340.
Nepotatus 525.
Neque, ac 849.
Nero Janum clusit quando 654. *dictus Armeniacus* 659.
Neronis consulatus 659. *Caesar* 643. *hieronices* 678. *quando natus & adoptatus* 643. 645. *quandiu inperarit* 715. *quot annos habuerit* 739. *Neronis pater Cn. (non L.) Domitius* 750. & *Claudii Seta* 663.
Neroneus 655.
Neronia 655.
Nerul Oeënsis 154.
Nerulonensis mensarius 154.
Nicopolis 182.
Nigrinus Pontius 464.
Nihil non deest 723.
Nimbus numorum 526.
Nimis pauca 970.
Nisi pro sed 758. *non* 21.
Nivatae piscinae 681.
Nomen & numen conf. 506. *privatum* 851.
Nomenclator 184.
Nomentana via 728.
Nomina & omina conf. 485. *Graeca etiam Latine formata* 654. *substantiva in us & um* 14. *in anus a matre* 775. 802. 821.
Nomisma 384.
Nomos 667.
Nonianus Servilius 1003.
Nonius Asprenas 236.
Noscere historiam 942.
Noster sermo 631.
Nota quid 419. *Notae quae* 95. *morti destinatorum* 542.
Notare & natate conf. 268. *poena* 226. *summam quid* 750.
Notatissimum 350.
Notescere 236. 720.
Notus jurisconsultus 956. *Notiores* 921.
Nova & vetera rostra 341. *vestigalia* 34. *Novae Kalendae Januariae* 66. *Novo anno ineunte*

443. Novum genus obsidum 185.
Novus Anio. 595.
Novumcomum 48.
Nox eadem quae Hecate 137. *quid* 217.
Nocte media 581.
Noxa & noxia quid 131, 132. *unde derivetur* 809.
Nudari opere censorio 66.
Numen & nomen conf. 506.
Numero centum 654. *conjuratorum* 577.
Numerus minor praecedere solet 464. *singularis rei pluribus personis junctus* 620. *Numeri mutatio* 197. 439.
Numeri 840. *cardinales & distributivi* 856.
Nummo addicere 83.
Nunciante legato 865.
Nunciata factaque 932.
Nundinari 879.
Nuptum dare 266.
Nutricula 719.
Nutus adspersantis etiam 844.
Nysa vel Musa, Nicomedis filia 81.

O.

Oasis magna 999.
Obambulare gymnasio & gymnasia 366.
Obdormiscere & addorm. conf. 573.
Obelisci circi 679.
Obfensus quid 764. *patribus* 29.
Obferre donativum 896.
Obhaerere 350.
Obire diem 16. *ganeas & adulteria* 481.
Oblata an ablata corona 759.
Oblinere non oblinire 792.
Obnoxius contumeliis 450.
Oborta caligo 665.
Obponere & adponere conf. 386.
Obrogare & abrogare 48. *capiti legis* 601.
Obrussa & obruza 722.
Observantia 295.
Obstant secreta 431.
Obstipum caput 456.
Obstinate resistere 390.
Obtrectare gloriae & gloriam 664.
Obversari & observari conf. 328.
Obviare 472.
Occasio spei 365. *temporis* 20.
Occumbere necem 170.

Occur-

RERUM ET VERBORUM.

Occurrere *quid* 509.
 Occussare 172.
 Ocellatae sorores 914.
 Ocellata 304.
 Octaphorus & Octophorus 536.
 Oculi solis & stellarum instar 299.
 Ὀγκώδεις αὐτῶ 992.
 Odium 908.
 Odorum quidquid 139.
 Oeensis 154.
 Officium 840. Officia dare 615.
 Οἰκῆμα 110.
 Ὀλόκληρῶ 567.
 Olympia 657.
 Olympiaca corona 677.
 Olympius Jupiter 264. 501.
 Omina & nomina *conf.* 485. fausta 262.
 Omissa vectigalia 852.
 Omnes homines 882. muliebre fecus 240.
 Omnino *uocibus numeralibus additum* 325. *postponitur* 392.
 Onesimus venit a villa 761.
 Opera scenae 404. Operam edere 414.
 Operarii 601.
 Opes *quid* 952.
 Opinatum ferunt 143.
 Oportent 721.
 Oppius Sabinus 909.
 Opportunitas 37.
 Optare & hortari *conf.* 841.
 Opus censorium 66, 67.
 Orare & hortari *conf.* 683.
 Oratione omni praedicare 626.
 Orcades a Claudio non subactae 590.
 Orchestra senatusque 656.
 Orcinus 220.
 Orcus vobis ducit pedes 714.
 Ordinare dispensatorem 864.
 Ordo uterque 404. Ordine salutare 650.
 Orerentur 406.
 Orichalcum & aurichalcum 802.
 Orientis dominatio 716.
 Ornare provinciam 27. urbem 844.
 Ornari pelta galeaque 508. Ornatur aquila 582.
 Ornamenta *quae* 886, 887. sociorum 530.
 Os decernentium *quid* 144. plenum 73. probum 961. Ore morigerari 416.
 Osculum, digitis delibatum 328.

Osculi jus 610.
 Ostendere in epistola 950.
 Ὀστία 784.
 Ostiae portus instaurare & augere destinaverat Caesar 595.
 Otacilius L. *quo cognomine* 976.
 Ortho dictus Nero 782. quando natus & mortuus 790, 791.
 Ovatio est triumphus sine curru *sive* minor 362, 363.

P.

Paedagogus & magister *conf.* 671.
 Paetus Thraseas 1004. ejusque uxor 1006.
 Pallaca 859.
 Palliati *qui* 79.
 Palliola 889.
 Pallium & stratum *quid* 731. crepidaeque 371.
 Palma pro parma 918.
 Palus caprae 420.
 Pandataria & Pandateria 486.
 Panificia 842.
 Panisci 415.
 Papus (L. & Q. Aemilius) 149.
 Par oculorum 977.
 Parapsis & paropsis 760.
 Parattichis libelli 953.
 Parare deversoria 683.
 Parata 93. Paratus sermone 636.
 Παράρριζον τῆς ἀρχῆς τέκνον 747.
 Parens Tarpejus 904.
 Parere & adparere & patere *conf.* 331. 478.
 Parides pantomimi duo 999.
 Parilia & Palilia 492.
 Parrhasii tabulae 416.
 Pars sui inferior 134. Partes & patres *conf.* 167.
 Parthina gens 183.
 Participia praeteriti temporis activa 189.
 Partim, alii 840. *Accus.* 234.
 Parturire regem populo 321.
 Parvulum navigium 103.
 Parvus & pravus *conf.* 902.
 Pasicles 964.
 Pasiphaa 654. 742.
 Pater & pater patriae 455. patriae quando dictus Augustus 262. Augusti Caesar 180. Patresfamilium 263.
 V V V 2

- Pati quidquam amplius 418.
 Patria fraus 472.
 Patricii a Servio Tullio facti 148.
 Paellae mulae 305.
 Pauli basilica 769.
 Paulo & paullum *conf.* 320.
 Pecuaria & pecuaria res 69.
 Peculiares servi 119.
 Pecunia manubialis est quasi praeda
 Imperatoris 210.
 Pedestre iter 590, 591.
 Pegmares gladiatores 512.
 Πεσσεμείνα 437.
 Pelagi species 544.
 Pellex reginae 80.
 Pendere venalem 575. Pendentes
 apud aerarium rei 916.
 Penuaria, & penaria cella 156.
 Per & post *conf.* 448. pro praeter
 59. contubernium philosophorum
 repleri eruditione 313. hoc 952.
 jocum 10. publicum 768. quae
 431. se *quid* 97. tiaram preca-
 ri 658.
 Peragere mare, flumen 319.
 Peragrarare litora nave 526. regionem
 litus 319, 320.
 Perannare 834.
 Percellere 522.
 Percucurrit 364.
 Percussus & percussus *conf.* 367.
 Percupide & praecupide *commut.*
 284.
 Perdere & prodere *conf.* 433.
 Perducere *quid* 417. feminam 861.
 in castra 766.
 Perennare *active* 691.
 Perferre ad Senatum 623.
 Perfusoriae adsertiones 912.
 Pergrandis & praegrans *comm.*
 441.
 Perialogos 955.
 Periclitari summâ imperii 386.
 Periculum 586.
 Perinde ac loquamur. 311.
 Perisse 447.
 Peritus sermone 630.
 Perleve 599.
 Perlinere, non perlinire 792.
 Perosa amicos 830.
 Perparum 123.
 Perprosperum 617.
 Perrogare 221.
 Perrumpere & prorumpere *quid*
 785.
 Perscribi *quid* 70.
 Persolvere praemia 173.
 Personae 637.
 Perspectare 903.
 Perspeculatus 97.
 Peripicere & prospicere *conf.* 436.
 Pertendere liburnica 997.
 Pertrepidus & praetrepidus *conf.* 449.
 Perurguere 390.
 Pervigilium anniversarium 748.
 Petisse 267. Petissem 91.
 Petro Flavius 821.
 Phaëton orbi terrarum 482.
 Phalacrine 824.
 Phalanx & Phalanga *quid* 666.
 Pharos an Masc. Gen. 596.
 Phasianae 811.
 Philippis 332.
 Phoebe liberta 270.
 Phoenicopteri 812.
 Phyllis 938.
 Φύρεται 437.
 Pignera & pignora 189.
 Pilus 637.
 Pirum 611.
 Pisces sacri 811.
 Piscinae nivatae 681.
 Piso (Cn.) 470. (L.) 413.
 Plagulae quae 888.
 Planci Paullique censura 587.
 Planeque 709.
 Plautius (A.) 704.
 Plebecula 855.
 Plebs pro quibusdam e plebe 124. Ple-
 bei in Genit. & Dat. 124. 407.
 467. 908. Plebis 228. 262. Ple-
 biscitum 19. Plebi tribunus 351.
 Plectrum oris lingua 617.
 Plenum os 73.
 Pleonasmus pronomini 900. vocis
 hominum 443.
 Plerique & pluresque *conf.* 136.
 Plinius major, Veronensis 997.
 Plurifariam 598.
 Pocillum 825.
 Poculentus & potulentus *conf.* 776.
 Poena theatralis 218.
 Poëtae dicuntur facere, quae fin-
 gunt 445.
 Poëtica in sing. 306.
 Polemonis regnum 664.
 Polentia & Pollentia 406.
 Πολιτεία & Minerva 811.
 Politiora servitia 78.
 Polybius libertus Augusti 342.
 Polysyndeton. 164. 181. 225. 255.
 331. 406. 577. 620.

RERUM ET VERBORUM.

- Pompa coronarum** 677.
Pompejanus 438.
Pompejus stirpis antiquae 522.
Pomponius Flaccus 413.
Pomptinus 72.
Pompuianus (T. Metius) 851. 919.
Pontia 611.
Pondo argenti 1005.
Pone occipitium 455.
Ponere rationem & orationem 781.
Pontiae insulae 486.
Pontifex M. creatus comitiis centuriatis 21.
Pontius Nigrinus 464.
Popillius 984.
Populus quid 68. 466. **Populo est gaudium** 739.
Portendo cum infin. & quid 616.
Portentosus & portentuosus 902.
Porus 524.
Posca 809.
Possū & valeo quid differant 520.
Post biennio 382. **hoc & haec** 361. 790. **post & per conf.** 448.
Posteriora & priora incesta quae 914.
Postlatus 295.
Postulejus vel Postumulejus 962.
Poteretur 103.
Potestatem esse 169.
Potionari 544.
Potulentus & pocul. conf. 776.
Poturus 730.
PR. pro PRAEF. seu praefecto 218.
Prae se ferre 896. **turba** 65.
Praeceptus ire per gradus 524.
Praecipere disciplinas 962.
Praeceptae cerimoniae 319.
Praecinctura togae 75, 76.
Praecludere negotiatores 695.
Praecupide & percupide commut. 284.
Praedia urbana 625.
Praedicere 315.
Praefectus Aegypti 727. **urbi** 647.
Praefecti aerarii 604.
Praefectura praetorii ante Titum ab equite administrata 378. **urbis** 221.
Praefixum vexillum 487.
Praegraedis & pergrandis comm. 441.
Praeit pompa coronarum 677.
Praelautus 797.
Praeligata fascia corona 123.
Praelucens servus 207.
Praemia coronarum 694. **Praemiorum commoda** 195.
Praemiari 879.
Praenomen postpositum Gentili 349. **Praenomina duo sequitur cognomen plurale** 128. 133.
Praeparare eloquentiam & ad eloq. 951. **se scholae** 998.
Praependere & propendere conf. 771.
Praepositi qui 765.
Praepositionis repetitio 128. 130. 355.
Praesens administrare res urbanas 119.
Praesidere certamini 906.
Praestringere 207.
Praeter eum 521. **adverbialiter** 570.
Praetexta 1006.
Praetextatus urbem intravit 363. 378.
Praetextum 49.
Praetor Urbanus Consulari potestate 893.
Praetoriani equites 598.
Praetrepidus & pertrepidus conf. 449.
Praeverhi & praeterverhi conf. 59.
Praevisum & provisum 164.
Prasinus agitator 671.
Preces lacrimae sequuntur 886.
Premere reum 646.
Priapi custodes horto 959.
Pridie, postridie 405.
Primae cohortes 442.
Prima facere 999.
Primipilaris dignitate equestri 610.
Primipilarius ditissimi 649.
Primus & proximus conf. 82.
Princeps 413.
Priora & posteriora incesta quae 914.
Privatum nomen 851.
Pro modo 105. **Q. Metello scil. oratio** 91. **singulis** 246. **pullum sc. voce, rexvixas** 310.
Proavus quis 638.
Probare electum 191. **militem** 104.
Probum os 961.
Pro Consule 88.
Procucurrisse 615.
Proculcata resp. 835.
Procurator ducenarius 602. **rerum Augusti** 795.
Prodere memoriae & memoria 477.
& perdere conf. 433.

I N D E X I.

Producere *quid* 418. 567. in patricios
 148. legata *quid* 343.
Profiteri coram 152. **Professi** Judaei
 1924.
Profugere concionem 540.
Profundum mare & maris 411.
Projectus venter 735.
Prolationes aedium 209.
Promiscue spectare 597.
Promptus in orando Latine 871.
Pronomen *vel additum* *vel omissum*
 15. *hic* ad remotius & *illic* ad
 propinquius *vel contra* 826. 827.
reciprocum quando 816. 852. 861.
relativum eodem casu, quo prae-
cedens substantivum 535. **Prono-**
minis pleonasmus 276. 900.
Pronunciare 67.
Pronus *cum Dativo* 716.
Propagare *commeatum* 516. & *pro-*
rogare *conf.* 193.
Prope 735.
Propere & *prope* 764.
Propinquitatum 774.
Proprii *vel propiores* 239.
Proripere se & *prorumpere* e *spe-*
ctaculis 524. se ruina 554.
Prorogare & *propagare* *conf.* 193.
Prorumpere & *perrumpere* *quid*
 785.
Profelyti Christiani 924.
Prospicere & *perspicere* *conf.* 436.
Protinus a toga 223. 224. 225.
Provenire 837.
Provinciae 913. **quaestoriae** 604.
Provisa navis 375.
Provulgare 705.
Proxima castra 728. **Proximo** 753.
Proximus & *primus* *conf.* 82.
Psilocitharista 905.
Ptolemaeum *vel* **Ptolemaeum**
 181.
Ptolemaeus Mathematicus 778.
Pubes *cum plur. verbo* 415.
Publicius clivus 768.
Publicum *quadragesimae* 822. **Pu-**
blicus coetus 881.
Pudet ipse 79.
Pudicitiam substernere 277.
Pudor & *rubor* *conf.* 939.
Pueritia matura 645.
Pugillar 227.
Pullati 240.
Pulpitum scenae 63.
Pulvis luctatorum 722.
Pumilis, *pumilus*, *pumilo*, *pu-*

milio 304. 305.
Puppis *quid* 487.
Pupus 485.
Purae baxae 669.
Pustulatum argentum 722.
Puteolana moles 496.
Putes tonuisse 995.
Putissimus penis 990.

Q

Quadrageni & *quadring.* *conf.*
 55. 232. 669. 689.
Quadragesima 822.
Quadragenta & *quadringenta* *conf.*
 862.
Quadrata statura 858.
Quadrigariorum licentia 662.
Quadrigarius habitus 498.
Quadrimenstris 126.
Quadringeni 649.
Quadripes 513. 731.
Quaedam Locusta 697.
Quaestor candidatus 627.
Quaestoria decuria 216. **Quaestoriae**
 provinciae 604.
Quamlibet 837.
Quammultus 594.
Quamvis *cum Indicativo* 233.
Quando 632. nunc 47.
Quandoque 43. 563.
Quantum militum essent 345. **Quan-**
tus maximus 726.
Quas quis vellet 87.
Quasi septima hora 555. *taxasset*
 920.
Quatenus 610.
Que *transitioni inservit* 651. 655.
Que & 285.
Querceus & *querneus* 497.
Qui non & *quin* 100.
Quia *cum subjunctivo* 211.
Quid *cum plur.* 692. **spectaculi**
 239.
Quidem & *etiam conjuncta* 25. 26.
 389.
Quidquid odorum 140.
Quinctilius 194. 378.
Quingena annua 650. **Quingeni** &
quingageni *conf.* 64.
Quinquatrus agere 286.
Quintana 680.
Quirinus Consularis 424.
Quirites minores & *minimi* 148.
Quiritium jus 594.

Quis

RERUM ET VERBORUM.

Quis 252. 908.
 Quisque sui ordinis principes 273.
 Quo & quod *conf.* 322. ad usque
 23. pacto 422.
 Quod 640. *cum Indic.* 478. *an pro*
infinitivo & quando 427. &
quot conf. 928.
 Quondam 122. 366. 911. 928. &
quodam conf. 863.
 Quoque 804.
 Quoquo loco 293.
 Quum maxime 918. tum 724.

R.

Radere furculos 730. Radunt ca-
 put mulieres in luctu 472.
 Radiata corona laureatus 325.
 Radicitus 835.
 Raetia 186.
 Ratio custodiae 516.
 Recens natus *quid* 157.
 Recensus populi 68. 228. senatus
 847.
 Recensus & recensitus 69.
 Recidere in, *non* ad angustias 575.
 in ipsos 332.
 Recidere & rescindere *conf.* 401,
 402. commoda 536.
 Recipere *per Ellipsin* se 425. cu-
 ram ad se, *an Latinum* 877.
 in manum & manu 930. sibi 39.
 Reciperare 645.
 Recepta tutela *quid* 566. Receptae
 P. Ro. cerimoniae 319.
 Reciprocum pronomen *quando* 816.
 852. 861.
 Reclamare 816.
 Recta coena 856. Rectae sc. coe-
 nae 910. Rectiora servitia 78.
 Rector equi 874. Rectores exerci-
 tium 314.
 Recula 856.
 Reddere & edere mandata *quid* 377.
 equum 226. ludos *quid* 907.
 Remp. 204.
 Redigere in ditionem 830.
 Rediit 317.
 Reditus *in sing.* 491.
 Reductum coma caput 819.
 Referre rationibus *haud Latinum*
 861, 862.
 Refrequentare 244.
 Regere disciplinam 145. pacem
 bellumque 264.

Regia *quae* 293, 294. theatri 213.
 Regibus *an* triumphalia ornamenta
 data 661.
 Regilla 280.
 Regillanus 349.
 Regillum & Regilli 346.
 Regione 157. 653. campi 64. Pala-
 tii 947. Regiones *xiv.* 208, 209.
 Rei apud aerarium pendentes 916.
 Reiterare *an Latinum* 592.
 Rejicere vestem 17.
 Relata arca 450.
 Relicinus coma 74.
 Remacrescere 939.
 Remedium *Genit.* 441.
 Remissa vectigalia 852. Remittere
absolute 462.
 Remotus oculis civitatis 412. Re-
 movere quaestura & a quaestura
 405.
 Reperietur 851.
 Repetere copias continenti 175.
 Repetitio vocis *saepe neglecta* 590.
 ejusdem verbi 62.
 Repetundae 913.
 Reponere statuas 782.
 Reposcere signa 191.
 Reprehendere fugitivum 810.
 Reprensum vehiculum 480.
 Requisit 626. 645. 713. Requisita
 fraus 507.
 Res pecuaria 69. Res sublata 981.
 Resanenses 371, 372.
 Resarturus 572.
 Rescindere & recidere *conf.* 401,
 402.
 Rescribere libris 965.
 Residere *de avibus* 574.
 Residua crimina 488.
 Resipuit & resipivit 717.
 Resp. & urbs 263.
 Rete *in Ablat.* 689.
 Reteſti pedes *qui* 296, 297.
 Retrahere versus 1006.
 Rhetores Latini 972.
 Revocare capillum 74. praemia 694.
 vectigalia 853. Revocari 926.
 Rheni agri 188.
 Rhescuporis, Rhascuporis, Rhascu-
 polis 408.
 Rhianus 458.
 Rhinoceros, *ontis* 238.
 Rhodus, *non* Rhodos 440.
 Rhoeci Hecate 137.
 Rigida cervix 456.
 Rigoris suspicio 274.

I N D E X I

Riparum curatores 222.
 Rosaria absortio *quid* 684.
 Rostra vetera & nova 341.
 Rubor & pudor *conf.* 939.
 Rubria & Rubrius Gallus 684.
 Rudiarii 358.
 Rufio *vel* Rufio 120.
 Rufius Crispinus 704.
 Rufus (Q. Petilius) 900.
 Ruina se proripere 554.
 Rupes Tarpeji parentis invida 904.
 Rustius, *an* Rustius Caepio 916.

S.

S. *vel* sc. *pro* scilicet 153. 716.
 Sabbatum 294. Sabbata 400.
 Sabinus Flavius 926. *Cof.* cum
 Domitiano designatus, non iniit
 munus 899. Oppius 909.
 Subratensis 828.
 Sacrificio 123.
 Sacrum 121. dei 206. Latinarum
 947. Septimontiale 907.
 Saeculum & seculum 314, 315.
 Saënia 280.
 Saepes & sepes 316, 317.
 Saepe solere 872.
 Saevius *vel* Suevius Nicanor 952.
 Saltationis artifices 880.
 Salve 99.
 Salvius Otho 773.
 Saluber princeps 232.
 Salum & solum *conf.* 596.
 Salutio *vel* Salvito *quis* 99.
 Sandaliarius vicus & Apollo 261.
 Sanxit *quid* 642, 643.
 Satisfacientis modo 624.
 Satis constat 424.
 Saxeus murus 710.
 Scabella & scabilla 549.
 Scaeva Caesius *an* Cassius 108.
 Sclarium 575.
 Scalpere & sculpere *conf.* 757.
 Scambus 791.
 Scantinia, *vel* Scafinia lex 914.
 Scaptia tribus 229.
 Scari 811.
 Scena *quid* 487. & Schema *quid*
 415. Scenâ 243. in scena 278.
 Scenici ludi in Cerealibus 984.
 Sceptrum Augusti 741.
 Schema imperata 415.
 Scipio Pontifex duo habuit praeno-
 mina & quare 352, 353.

Sciti amici 57.
 Scopulus *quid* 941.
 Scordalus 269.
 Scortum *quid* 993.
 Scribonius Mathematicus alius Me-
 dico 373.
 Scriptitare 1005.
 Scriptos sermones habere 306.
 Scriptum quaestorium 988.
 Scriptura *quid* 532.
 Scrobem moriturus Nero cur fieri
 imperarit 732.
 Sculpere & scalpere *conf.* 757. Scul-
 ptura & caelatura 726.
 Scurarius 260.
 Scytobrachion 953.
 Secedere *de* Iudice *quid* 660.
 Secernere e praetextatis unum 327.
 Secessus 571.
 Secordia 567.
 Secretum 859. *vel* Secretarium 660.
 Secreto solus 943. Secreta alicu-
 jus 542. obstant 431.
 Sectari aliquid 314.
 Sectilia pavimenta 77.
 Secum circumferre 920.
 Secus 876. 348.
 Secus muliebre 240.
 Sed *quid* 873. Sed & 463. 467.
 Sedes & aedes *conf.* 136, 137. Se-
 de praetorum certamini praese-
 derunt sorte lecti consulares 656.
 Sedere vescenti 617.
 Segestrum 304.
 Selastici ludi 499.
 Selene 509.
 Seleucus Callinicus, Syriae rex 607.
 Mathematicus 778.
 Sella adaperata 254. &c.
 Sellaria *an* Sellariae *in plur.* 414.
 Semel atque iterum 356.
 Semenstris 126, 127. 582.
 Semet 521.
 Semigraeci 946.
 Semimenstruum 127.
 Semiustulare 467.
 Semper alias 860.
 Senatus quoties ab Augusto lectus
 220.
 Senatorius census sub Augusto 231.
 Scrum de differenda poena in de-
 cimum diem 466. Scra Clau-
 dii & Neronis 663. Claudianum
 & Flavianum 848.
 Sensim 416.
 Sentire *quid* 939.

Septa-

RERUM ET VERBORUM.

Septare 142.
 Septimontiale sacrum 907.
 Septizonium 869.
 Serenum liquidum 330.
 Serere discordias 510.
 Sergius & Servius *male conf.* 740.
 Series litium 848.
 Sermo communis 709. Sermones scriptos habere 306.
 Serva fit, quae alieno nubit servo 848.
 Servilius Nomianus 1003.
 Servius *praenomen* Sulpitiorum 740.
 - - - Tullius adlegit gentes inter patricios 148.
 Servus a manu 114. obitum domini adnuntiabat 982.
 Sescenti 653.
 Sestertium 82. Sestertio taxare 231.
 Sestertia centum 1005.
 Sestius 653. Gallus 413.
 Sexagenariis nuptiae concessae 601.
 Sexcenteni 617.
 Sextilia 799.
 Sextius (L.) Calvinus 949. Q. 965.
 Si qui in *sing. numero* 95. 299. 549. quidem 858. quis 881.
 Sibimet 574. 589.
 Sibyna 185.
 Sicunde 250.
 Sigida 950.
 Signatores falsi testamenti 217.
 Signum Reip. 327. Signa & aquilae 485. Crassi recepta 190.
 Silanus 22. 568. (M.) 482.
 Silianus collega Attici Vestini in consulatu 703.
 Silius (A.) 477. Silii *varii* 286.
 Similiter inter ceteros 704.
 Simul & simul & 106.
 Simulac primum 50.
 Sine intermissione continui operantur 596.
 Singulatim & singillat. 163. 261. 412. 443.
 Sinistra fortuna 388.
 Sinus togae 134. *non* tunicae 224.
 Siscennius 949.
 Sisinnia 1001.
 Sive *semel omissum* 840.
 Socci manibus inducti 574.
 Socii 88. damnati 530.
 Solarium 575.

Soli aedituus 156.
 Soli quatuor comites 728.
 Sollemne & sollemnia nuptiarum 685.
 Sollicitari *quid* 749.
 Solum & salum *conf.* 596.
 Solus secreto 943.
 Somnus & somnium *conf.* 73.
 Sordidum ingenium 270.
 Sortes rerum venditare 293.
 Sortiri histriones citharoedos 555.
 Sortitione ducere uxorem 405.
 Sosius 177.
 Spatia extrema 304.
 Species 616. sine corpore 121.
 Spectacula 572. 695.
 Speculabundus signa 452.
 Speculator libertinus 291. Speculatores *qui* 537. 621.
 Speculorum usus in re turpi 993.
 Spelunca & Speluncae *loci nomen* 410.
 Sperare *quid* 100.
 Spes *de Imperii spe* 814. Spei occasio 365.
 Spiculus mirmillo 688. 727.
 Spoletum & Spoletium, duo oppida 823.
 Spongia 307.
 Spurinna 130.
 Staberius Eros 960.
 Stagnare *quid* 802.
 Stagnum *pro* stannum 802.
 Statilius (M.) Corvinus 581.
 Statim *quid* 468. a spectaculo 514.
 Statio *de Imperii administratione & munere* 625.
 Statius poeta victus in agone Capitolino 904.
 Statum & Statutum *conf.* 531.
 Status Germaniae pacandae delegatus 376.
 Stichus 550.
 Stilus 307.
 Stili acumen tentare 977.
 Stipendium auctum a Domitiano quarta parte 912.
 Stomachosum 385.
 Stratum 934. & pallium *quid* 731.
 Strena & stredda 403.
 Strepitus & crepitus *conf.* 549. ventris 995.
 Striae decorae 283.
 Studendi solatium 445.
 Studia *quid* 744.

Studiosus juris 693.
Stuppa 710.
Suadere in senatu 577.
Sub manum & manu 249. die 246.
 divo 111. lentis maxillis esse
 383. nomine alieno 258. veteri-
 bus 341.
Subditus, subditivus, subditivus
 646.
Subfectus Cos. Claudius quomodo
 583.
Subfertum 667.
Subinde 650. 757.
Subiti ignes 373. tumores 456.
Subjicere quid 529. & Subj. hastae
 885. caput statuæ 169.
Sublatae res 981.
Sublectare aliquem 982.
Submovere administratione & ab
 administratione 24.
Suboles & soboles 329.
Subrectus mucro & Subrectum men-
 tum mucrone 819.
Subripi Athenis 962.
Subsativa 917.
Subsistere quid 801.
Substantiva duo rei diversae juncta
 uni verbo 226.
Substernere pudicitiam 277.
Substitit & constitit conf. 54.
Substitutus legatus successor 802.
Subtegere 455.
Subtenuis 456.
Subulci thorax laneus 302.
Sibura 77.
Suburbanum 571.
Succedere in consulatu vel consu-
 latum 36.
Successor sibi 868. **Successori substi-**
 tutus legatus 802.
Successu 168.
Sucus 296.
Suetonii liber mutilus 2. error 712.
 Suetonius aliquando, Graecis o-
 missis, eorum versionem refert
 53. temporis ordinem non ser-
 vat 655. saepe voces trajicit 661.
 geminat particulas 843.
Suetus 193.
Suevi in Galliam traducti 187.
Sufferre 544.
Sufficere exemplo 1004.
Suffragia colonorum Romam missa
 245.
Suffringere crura 276.
Sui 576. adventus 50. conspectus

479. cuiusque mensis 228. honor
 337.
Sulla & Salvius Otho Titianus,
 Coss. ordinarii 594.
Summa fama industria 872. eque-
 stris gradus 762. imperii 386.
 640. Reip. 469.
Sumserunt penultima brevi 126.
Sunt, qui putent & putant 464.
Su. d. i. e. i. s. 975.
Super & supra confluentes 475.
 coenam 501.
Superesse alicui 780.
Superiores aedes 597.
Superponere statuam Jano 213. Su-
 perposita colli villa 745.
Supersedens 652.
Supplere decurias 412.
Suppurare 629.
Supra numerum 605.
Sura Calpurnius 1003.
Surgit pilus 277.
Suscipere & accipere conf. 166.
Susplicere in caelum 889.
Suspectio & suspicio 15.
Suspectum periculum 929. **Suspectus**
 hostis 483.
Sustinere & sustentare absolute 462.
Suus a Suetonio saepe additum
 770. consulatus 898. 900. pater
 150.
Sygambri traducti in Galliam 187.
Syllepsis 117.
Syncope 114.
Synizesis 282.
Synonyma juncta 10. 66. 245. 274.
 634.
Synthesina vestis 736.
Synthesis 817. 875.
Syracusae 289.
Syria & Assyria conf. 38.
Syriaticus 815.

T.

Tabella, ex qua sententia reci-
 ratur 586.
Tabernae quorum 680.
Tabes cadaverum 807.
Tabidae ferae 512.
Tabulae, diversae a testamentis
 663.
Talitrum & talatrum 455.
Tamen initio periodi 353. **quid** 367.
 & tantum *conf.* 1005.

Tan-

RERUM ET VERBORUM

- Tantum non 931. quod 836. statim 429. quod 266. 334. 644. Tanto opere 5. 107.
 Tamisius 16.
 Tarichea & Taricheae 874.
 Tarpejus parens 904.
 Tarracina & Terracina 410.
 Tartesia muraenae 812.
 Ταυροκατάψια 598.
 Ταυρόν 600.
 Tector 968.
 Tediū Afer 203.
 Tegimenta 551.
 Tegula una 959.
 Telegenius, Telegonus 628.
 Tempeſtiva convivia 538.
 Tempia proconſulibus decreta *ra-
rius* 252. Romae & Auguſto poſi-
ta *ibid.*
 Tempus praefens & imperfectum *confund.* 317. ſaepe corruptum in
imperfectum 701. 824. pro futuro
234. praeteritum perfectum pro
imperfecto 552. 557. plusquam
perfectum pro imperfecto 341.
 Tempore & loco 242.
 Tendere 1000.
 Teneo te 98. Tenere *quid* 882. in
manu 587. ſcenam 880. Tenen-
tur lege crimina 694.
 Tensa 118.
 Tentare acumen ſtili 977. regio-
nem 590. Tentari portione 544.
 Terentius *quando natus* 980. *non
captus in bello* *ibid.*
 Teretiora ſervitia 78.
 Tergemini & Trigemini *conf.* 291.
 Terminations caſuum Latinae in
nominibus Graecis Fem. Gen.
270.
 Terni & trini *conf.* 291. 637.
 Teipnus citharoedus 666.
 Terra Graecia 982.
 Terrenus, *non* terreus agger. 496.
 Terrinius 256.
 Terui a teſo 228.
 Teſſellata pavimenta 77.
 Teſtamentum M. Antonii de Cleo-
patra, & liberis 177. Teſtamen-
torum licentia 259.
 Textrina & textrinum *quid* 967.
 Theatralis poena 228.
 Thermae dedicatae 724.
 Thoranius 279.
 Thracia in provinciam redacta 845.
 Thraſcupolis *an bene* 408.
 Thraſcas Paetus 1004. ejuſque uxor
1006.
 Threx & Thraex gladiator 523. 883.
 918.
 Throni Jovis 283.
 Thurinus ager 151. *cur dictus Au-
guſtus* 157.
 Thus non in ſacrificiis heroum 459.
 Thyſus lactuculae 296.
 Tiara deducta precari 658.
 Ti. *pro* Tiberio 351.
 Tiberius *quando mortuus* 643. Ejuſ
conſulatus 392. &c. titulus *Imp.*
393. honores ſuccidui 364. Im-
perium, aetas & mors 464. ma-
ter Claudia Livia Drufilla 351.
 ſtatuae in Meſopotamia ſubver-
ſae 372. ovatio, laurea, & trium-
phus 363.
 Tibicines funerei 140.
 Tiburs regio 500.
 Tigranes per Tiberium in regno con-
firmatus 361.
 Tillius Cimber 132.
 Tiridates & Mithridates *conf.* 657.
 688.
 Tiria 280.
 Titianus L. *quis* 775.
 Titinius 975.
 Titubantia linguae 617.
 Titulus *quid* 919. excuſſus e baſi
932.
 T. Ampius 120.
 Titus demum mortuo patre fuit
Pontifex Max. 885. Titi impe-
rium & aetas *quanta* 889, 890.
 Toga Graecanica 906. Togae ſinus
134.
 Togati in provinciis 79.
 Togatarius 243.
 Toranius 201.
 Tori Jovis 282, 283.
 Torquis aurea 236.
 Tortor Apollo 284.
 Toto in *Dat.* 655.
 Torum & partes *eodem caſu* 198.
 Tractabilis 271.
 Tradere cirrum 723.
 Tragoedus Jupiter 261.
 Trahi ambitione 383.
 Traiectio vocum Suetonio frequens
661.
 Trajicere furculos 730.
 Tralatitius 647.
 Tramarinus 69.
 Transducere 35. in patricios 148.
 Trans-

I N D E X I,

Transfere versus 736.
Transgredi regionem & in regionem
quid 56.
Translatio domicilii 649.
Transpadani 18.
Trebiani 398.
Treceni 232. & tric. & trecenti
conf. 61. numi 907.
Tres exercitus occupat Augustus
 166.
Tribunatu militum 11.
Tribunus meruit 826.
Tribunica potestas in quinquen-
 nium & decennium Tiberio da-
 ta 376.
Tribus *quid* 343. urbanae 721.
Tribuum ratio quatenam in comitiis
 centuriatis 21.
Triennium *quid* 375. 428.
Trimensis 126, 127.
Trini & terni *conf.* 291. 637.
Tris 189.
Triumphalis Germanicus 470.
Triumphalia ornamenta Tiberio con-
 cessa *quando* 363. *an etiam regi-*
bus data 661.
Triumphaverunt albis equis qui-
 nam 326.
Triumphum quinque Caesaris uno pae-
 ne anno 58.
Trojae lusus 236.
Trullae 402.
Tuberes & tubures 933.
Tum maxime 374. *quum maxime*
 918. *tum* 115. 974.
Tumentes oculi 359. 616.
Tumores subiti 456.
Tumultus leviores 33.
Tunica lati clavi 329.
Turma equitum 598.
Tute 81.

U.

U *semel omissa* 156. 699.
Uberrate vini 911.
Ubii traducti in Galliam 187.
Ubique plerumque 609.
Uda regula 959.
Ulcisci poena *vel* re 189, 190.
Ultero admoneri 369. *citro* 497.
 mortua Cleopatra 179.
Unde unde 589.
Uneticesimus annus 480.
Unicus affectus 883.

Uniri & jungi *conf.* 265.
Unus e familiaribus 922. omnino
 325.
Urbanae tribus 721. Urbana praed-
 dia 625.
Urbanici 390.
Urbs & Resp. 263.
Urguere exordia vatum 904.
Urgulanilla 609.
Usque ad exitum 340. adhuc 939.
 eo 451. Idus & in Idus 493.
Usucapta 917.
Usus ad vel in communes 910.
Ut fama est 352. puto 866. *pro ita*
ut 925. *pro licet* 992. *pro simulac,*
postquam cum Indicativo & Sub-
junctivo 324. 453. *pro utpote*
 210. 989. qui 831. quis umquam
 881.
Uterque ordo 404.
Uti amicis 880. *artificio* 955.
Utrique 609.
Utricularius 737.
Utrumque & utraque, *praecedenti-*
bus substantivis femin. gen. 623.
Uvas edere 968.
Y non est Latina littera 312.

V.

Vacatio quinquennii a matrimo-
 nio juvenis data 218.
Vacuum (in) pendere 575.
Valeo & possum *quid differant* 520.
Valere *quid* 820. dico 255.
Valerius (M.) Messalla vel Messal-
linus 745. **Valerii Catonis opera**
 958.
Valetudini opem orare 843.
Vana superstitio 892.
Vanus & varius *conf.* 124.
Vapide 310.
Varguntejus 948.
Varia arvis silvisque rura 690.
Varronilla 914.
Vestigaliorum 424.
Vestoria navicula 102.
Vehi & invehi elephantum *quid* 639.
Vel dicam 626. *praecipuum* 214.
utrumque 369.
Veleda 562.
Veliterni 321.
Velites 752.
Venalem pendere 575.
Venenarii 697.

Ve.

RERUM ET VERBORUM.

Veneno interimi 447.
 Veneta factio 803.
 Veni 876. Venire alicui in conspectum & conspectu 157. 359.
 Venter non deest 992.
 Venus Capitolina 474. Coa 855.
 Veranius 309.
 Verbenatus infulatusque 513.
 Verbum procul a casu recto positum 35. singulare cum 2. nominativis 848. Verbo uni juncta duo substantiva rei diversae 226. praepositionem addere 307.
 Vere, an falso 760.
 Verminare 629.
 Versare pecuniam 754.
 Vertice (a) revocare capillum 74, 75.
 Verti ad pontes 546.
 Vertit Resp. in statum 194.
 Verum 616.
 Vescens 617.
 Vescius 1006.
 Vespasianus Aedilis & Praetor quando & quomodo 827. Ejus aetas & imperium 868.
 Vespera 253.
 Vespillo 938.
 Vestalium incesta priora & posteriora quae 914.
 Vestis pro tunica 676.
 Vestimenta & vestem mutare quid 438.
 Vesvius 883. 997.
 Vetera & nova rostra 341.
 Vertius (L. & T.) Judex & Index 25.
 Vexillum caeruleum 198.
 Vi magna 562.
 Vicani & vicini qui 642.
 Victoriae ludi 737.
 Vieta toga 906.
 Vicus Sandaliarius & Apollinis 261. viae Appiae 642. Vici quot 208.
 Viden' ut temperat vel temperet 278. Videtur cum Accus. & Infinit. 783.
 Vicens & ingens conf. 666.

Vigilare & evigilare conf. 859.
 Vilicus 624, 625.
 Vinarius 627.
 Vincere coronas 677.
 Vinicius (L.) 268.
 Viniciana conjuratio 705.
 Vinus (T.), ejusque libertus Philopoemen 202. 762.
 Vir sum 850.
 Virgines cursu certarunt 905.
 Virginius Flavus 1002.
 Viriathinum bellum 743.
 Viride oleum 88.
 Viridia & viridaria quae 442.
 Viridiarum ibid.
 Vis mosque asylorum 407.
 Visitare aegrotos 367.
 Vitae exitus 931.
 Vitare poenas 404.
 Vitellia colonia 795.
 Vitellius quando natus & mortuus 799. Germanicus 806. sepultus 820. Ejus aetas ibid. liberi in numis 803.
 Vix adipisci munus 828. dum 162.
 Vologaesius 739. 841.
 Voluntas & decretum pro facto 192.
 Volutari 535.
 Vomere sanguinem fictum 554.
 Vonones occisus 425.
 Vox ciens 725. Voce coercere 233.
 Vulgare injuriam 448.
 Vulgaris mulier 795.

X.

X & L conf. 69.
 Xaῖες 600.
 Xirān & iōns 329.
 Xeno 435.

Z.

Z non est Latina littera 312.
 Zeugma 93.

INDEX II.

AUCTORUM,

qui in notis illustrantur, corriguntur, aut vindicantur.

A.

ACRON pag. 293.
AELIANUS 74. 542.
AESCHYLUS 995.
APOLLODORUS 38. 398.
APOSTOLIUS 561.
APPIANUS 145. 158. 202.
APPULEJUS 9. 12. 13. 17. 26. 29.
 32. 38. 50. 53. 55. 57. 100.
 106. 112. 118. 127. 131. 132.
 136. 153. 155. 193. 194. 197.
 228. 230. 237. 240. 241. 255.
 263. 266. 280. 281. 283. 297.
 299. 305. 311. 317. 318. 323.
 331. 344. 350. 356. 357. 359.
 368. 386. 401. 414. 415. 417.
 420. 426. 431. 439. 441. 461.
 466. 497. 498. 509. 525. 531.
 533. 535. 551. 557. 564. 582.
 592. 606. 613. 623. 637. 651.
 655. 671. 687. 690. 700. 705.
 728. 757. 760. 776. 787. 805.
 817. 819. 835. 837. 844. 863.
 867. 874. 931. 933. 952. 969.
 970. 974. 999. 1002. 1004. 1022.
ARNOBIUS 857. 1022.
AUCTOR BELLI HISPAN. 930.
 - - - - - **DE CORR. ELOQ.** 623.
 631. 854. 972.
 - - - - - **DE MORT. PERSEC.** 907.
 - - - - - **DE PHOENICE** 930.
AURELIUS VICTOR 61. 187. 220.
 353. 408. 464. 496. 603. 608.
 627.
AUSONIUS 29. 131. 137. 280. 415.
 523. 935. 952.
AVIENUS 441.

B.

BOETHIUS 50. 83. 410. 837.
 1002.

C.

CAESAR 7. 15. 51. 64. 82. 101.
 116. 132. 164. 184. 238. 317.
 387. 420. 422. 546. 700. 878.
 996.
CALPURNIUS 317.
CATALECTA PITHOEI 337. 387.
 412. 472.
 - - - - - **SCALIGERI** 98.
CATULLUS 20. 113.
CELSUS 98. 134.
CENSORINUS 53. 154. 903.
CHARISIUS 867.
CHRONICON ALEXANDRINUM 24.
CICERO 6. 12. 25. 32. 101. 125.
 145. 160. 206. 269. 281. 290.
 317. 320. 368. 410. 414. 420.
 422. 523. 606. 623. 636. 694.
 723. 728. 857. 862. 874. 941.
 960. 968. 977.
CLAUDIANUS 137. 302. 329. 337.
CLEMENS ALEXANDRINUS 163.
CODEX THEODOSIANUS 941.
COLUMELLA 127. 318. 792. 812.
 867. 944. 956. 1021. 1023. 1024.
CURTIUS 13. 113. 145. 238. 320.
 629. 654.

D.

DIO CASSIUS 103. 118. 197.
 200. 224. 231. 232. 248. 255.
 329. 339. 376. 389. 437. 493.
 562. 565. 581. 590. 605. 653.
 670. 677.
DIODORUS SICULUS 10. 349. 603.

E.

EPIGRAMMATA GRAECA 867.
 929.

EUSE-

INDEX II. AUCTORUM.

EUSEBIUS 223.
EUTROPIUS 40. 98. 144. 154. 187.
321. 339. 475. 556. 590. 630.
634. 638. 739. 783. 818. 829.
846. 849. 889. 909.

F.

FASTI 894. 899. 902.
FENESTELLA 10.
FESTUS 4. 17. 54. 64. 95. 132.
185. 193. 284. 299. 495. 611.
642. 680. 694. 1006.
FIRMICUS 337.
FLORUS 21. 27. 47. 56. 133. 172.
320. 362. 420. 825.
FRONTINUS 14. 56. 98. 149. 184.
969.
FULGENTIUS 531.

G.

GELLIUS 67. 314. 497. 596.
608. 685. 776. 798.
GEMMAE 657.
GLOSSAE 17. 227. 400. 460. 705.
706. 744. 761.
GRATIUS 421.

H.

HARPOCRATION 673.
HERODIANUS 542.
HESYCHIUS 74.
HIRTIVS 94. 133. 184. 392. 397.
502. 530. 740. 783. 857.
HORATIUS 29. 129. 278. 304.
362. 682. 757. 857. 969. 988.
995.
HYGINUS 32. 327. 582.

I.

INSCRIPTIONES 2. 24. 32. 149.
155. 156. 159. 200. 208. 260.
262. 275. 276. 342. 350. 390.
393. 394. 442. 565. 575. 583.
602. 609. 673. 742. 746. 799.
822. 867. 881. 895. 899. 900.
925. 952. 967. 1023.
JOSEPHUS 715. 832.

JUSTINUS 54. 89. 93. 237. 421.
480. 608. 833. 841. 963.
JUVENALIS 509.

L.

LAMPRIDIUS 608.
LIVIVS 68. 126. 131. 132. 158.
193. 210. 228. 387. 582. 649.
809. 865. 930. 985.
LUCANUS 51. 55. 93. 148. 188.
204. 220. 221. 268. 278. 317.
332. 374. 422. 502. 509. 620.
655. 903. 952.
LUCRETIVS 12.

M.

MACROBIUS 325.
MALELAS 1000.
MANILIUS 49. 501.
MARTIALIS 238. 305. 526. 722.
729. 771. 811. 884. 898. 932.
MARTIANUS CAPELLA 127. 154.
193. 237. 312. 331. 582. 874.
MELA 6. 50. 59. 117. 183. 189.
462. 506. 588. 963.
MINUCIVS FELIX 256. 366. 1023. bis.
MODESTINUS 48. 1002.

N.

NEPOS 368. 659. 783. 836.
NONIVS MARCELLUS 519.
888.
NUMI 159. 219. 475. 797. 853.
873.

O.

OSEQUENS 243.
OROSIVS 167. 542. 980.
OVIDIVS 50. 59. 80. 185. 239.
251. 254. 264. 279. 323. 408.
415. 422. 427. 430. 487. 637.
731. 855. 935.

P.

PACUVIVS 431.
PANDECTAE 340. 706. 826.
PER-

INDEX II. AUCTORUM.

PERSIUS 425.

PETRONIUS 156.

PLINIUS 1. 2. 12. 17. 49. 63. 64.

99. 112. 126. 136. 172. 183.

197. 250. 256. 269. 283. 292.

295. 296. 320. 323. 343. 360.

374. 410. 414. 419. 506. 523.

524. 543. 575. 582. 598. 637.

729. 757. 792. 846. 902. 937.

960. 967. 996.

- - - JUNIOR 100. 221. 236.

594. 892.

PLUTARCHUS 132. 202. 326. 420.

715. 734. 758. 760. 762. 784.

860.

PRISCIANUS 629.

PROPERTIUS 187. 273. 447. 651.

674.

Q.

QUINCTILIANUS 381. 592. 882.

941.

S.

SALLUSTIUS 120. 373. 931.

SARESBERIENSIS (JOHANNES)

75.

SCHOLIASTES JUVENALIS 216.

SENECA 10. 51. 220. 269. 274.

422. 484. 503. 569. 613. 620.

646. 648. 682. 809. 817.

SEPTIMIUS live DICTYS CRETEN-

SIS 370. 447. 502. 840. 841. 865.

965. 1022.

SERVIUS 78. 84. 129. 182. 236.

273. 420.

SEVERUS 60.

SIDONIUS APOLLINARIS 300. 1000.

1022.

SILIUS ITALICUS 620. 1021. 1022.

SOLINUS 321.

STATIUS 224. 304. 335. 651. 802.

900. 904. 1022.

SUIDAS 773. 1000. 1003.

T.

TACITUS 49. 82. 227. 267. 294.

320. 394. 649. 700. 852. 931.

937.

TERENTIUS 6. 131. 907. 984.

TERTULLIANUS 608.

TIBULLUS 140. 210.

V.

VALERIUS FLACCUS 519. 543.

1004.

- - - MAXIMUS 29. 134.

232. 282. 323. 378. 819. 944.

969.

VALGIUS 987.

VARRO 127. 283. 588. 986. 989.

VEGETIUS 18. 96. 133. 498. 555.

620.

VELLEJUS 28. 143. 161. 269. 337.

361. 375. 376.

VIRGILIUS 106. 317. 1023.

VITRUVIUS 6. 62. 95. 105. 139.

145. 227. 233. 306. 329. 410.

427. 462. 487. 497. 640. 745.

757. 783. 792. 843. 874. 940.

968. 1023.

X.

XENOPHON 398.

XIPHILINUS 772. 938.

Z.

ZONARAS 772. 938.

F I N I S.

E T Y P O G R A P H I A

D A M M E A N A.

AUCTORES CLASSICI

Græci & Latini

In Officina

L U C H T M A N N I A N A.

Aliani Varia Historia Gr. & Lat. cum Notis integris
C. Gefneri, J. Schefferi, T. Fabri, J. Kuhnii, J.
Perizonii, curante Abr. Gronovio. 2 vol. 4.

— idem 2 vol. *Ch. Maj.*

Æschini Dialogi Gr. & Lat. cum Notis Clerici. 8.

Æsopi Fabulæ Gr. & Lat. 8.

Albinovani Poëmata cum Notis J. Clerici 8.

*Aufonius cum Notis Variorum. 8.

Cæsar (*Julius*) cum Notis D. Vossii, J. Davissii, S. Clar-
kii & Fr. Oudendorpii. *cum fig.* 2 vol. 4.

— ad vetustissimarum membranarum fidem denuo ca-
stigatus a Fr. Oudendorpio. 8.

— in 24.

*Callimachus cum Notis Variorum & E. Spanhemii Gr.
& Lat. 2 vol. in 8.

Ciceronis Epistolæ ad Quintum Fratrem & ad Brutum
cum Notis integris P. Victorii, P. Manutii, D. Lam-
bini, F. Ursini, Fr. Junii, J. Gruteri & Gronovii 8.

— de Officiis cum Notis Rachelii. in 8.

— — cum notis Grævii in 12.

— idem cum Notis ad modum Minelli. 12.

Curtius (*Quintus*) cum omnibus supplementis, Varian-
tibus Lectionibus, commentariis ac notis perpetuis,
Modii, Acidalii, Popmæ, Freinsheimii, Schefferi,
Cellarii, Heinsii, & selectis Gronovii, Perizonii, Heu-
manni & Aliorum, curante H. Snakerburgio 2 vol. in
4. *cum fig.*

— idem *Ch. Majori*. 2 vol.

— cum Supplementis Freinsheimii 12. *cum fig.*

— in 24.

— cum Notis ad modum Minelli. 12.

Epicteti Enchiridion & Cebetis Tabulæ Schroderi Gr. &
Lat. 8.

Erasmi Colloquia cum Notis Variorum in 8.

— in 24.

Eutropii Breviarium Historicum cum Notis Variorum &
Haverkampii 8.

Flacci (*Valerii*) Argonauticon libri VIII. cum Notis integris L. Carrionis, L. Balbi, J. Zinzerlingii, G. Bualæi, G. Vossii & N. Heinsii & selectis Aliorum curante P. Burmanno, qui & suas Notas adjecit. in 4.

— idem *Ch. Majori* 4.

— cum Notis Heinsii & Præfatione P. Burmanni. 12.

Florus cum Notis Grævii & aliorum. 8. cum numism.

— cum integris Salmasii, Freinsheimii, Grævii & selectis aliorum animadversionibus edente C. A. Dukero in 8. 2 vol.

— in 24.

Frontini (*S. Julii*) Stratagematicon libri Quatuor cum Notis integris F. Modii G. Stewechii, P. Scriverii, & S. Tennulli &c. curante Fr. Oudendorpio, qui & suas notas addidit. 8.

*Herodotus Halicarnassæus Gr. & Lat. secundum Codicem M. S. Bibliothecæ Florentinæ collatus & notis illustratus a Th. Gale & Gronovio. in folio.

— idem *Charta Majori* in folio.

Hesychii Lexicon cum Notis Variorum editis & ineditis, ut D. Heinsii, H. Vossii, Th. Munckeri, Meibomii, Verwey, L. Kusteri, T. Hemsterhusii, J. Jensii, W. Trilleri, d'Arnoud F. L. Abresch ac aliorum cura J. Alberti, in folio. Tom. 1mus & Tom. 2us. sub prælo.

— idem *Ch. Majori*.

Horatius cum Notis Bentleii in 4. *Charta Majori*.

— Heinsii. in 24.

— cum lectionibus Venusinis Rutgersii edente P. Burmanno, 12.

— cum Notis Bondii 12.

— cum Notis Minelli 12.

Josephi (*Flavii*) Opera Omnia Gr. & Lat. cum Notis & nova versione J. Hudsonii, & integris E. Bernardi, J. Gronovii, F. Combefisii, J. Sibrandæ, H. Aldriachi, & ineditis J. Cocceji, Ezech. Spanhemii, H. Relandi & aliorum curante Sig. Haverkamp. 2 vol. in folio.

Justinus cum variis lectionibus curante P. Burmanno. 12.

— idem in 24.

*Juvenalis & Persius cum Scholiis Veterum & comment. integris & Selectis fere omnium Eruditorum, edente Henninio 4.

— Farnabii, 12.

Libanii Epistolæ Gr. & Lat. cum Notis Wolfii in folio.

— idem *Charta Majori*.

Livius

Livius, (T.) cum Notis integris Variorum, & excerptis
P. Nannii J. Lipſi, Fr. Modii, J. Gruteri, nec non
ineditis J. Gebhardi, C. A. Dukeri & aliorum, curan-
te Arn. Drakenborch, ut & Supplementa a J. Freins-
hemio concinnata 4. 7 vol.

—— idem *Ch. Majori*.

Lucanus (*M. Annaeus*) cum Notis Glareani, Micylli, Ca-
merarii, Grotii, & Selectis Omniboni, Sulpirii, Badii,
Beroaldi, Hortensii, Pulmanni, Berſmanni aliorum-
que, curante Fr. Oudendorpio, 2 vol. 4.

—— idem *Ch. Majori*. 2 vol.

—— Cortii. 8 *Lipsiæ*.

—— Farnabii in 12.

Martialis in Uſum Delphini cum numiſmatibus Smids 8.
Melæ (*Pomp.*) de ſitu orbis libri tres, cum Notis integris
H. Barbari, P. J. Olivarii, Fr. N. Pintiani, P. Ciac-
conii, A. Schotti, J. Voſſii, J. Gronovii & Perizonii,
curante Abr. Gronovio. in 8. *cum fig.*

—— de ſitu orbis Abr. Gronovii. 12.

Mythographi Latini, C. J. Hyginus, F. P. Fulgentius,
L. Placidus, Albricus Philoſophus cum Notis T. Munc-
keri, aliorumque ac Aug. van Staveren. 4. *cum fig.*

—— idem *Ch. Majori*.

Nepos (*Corn.*) Obſervationibus & Notis omnium com-
mentatorum illustratus, curante A. van Staveren. 8.

—— in 12. *cum fig.*

Obſequens (*Julius*) de Prodigiiſ cum animadverſionibus
Schefferi & ſupplementis Lycſthenis, curante Fr. Ou-
dendorpio 8.

Opuscula Mythologica, Gr. & Lat. cum Notis Variorum. 8.

Ovidii triſtia cum Notis Minelli. 12.

—— Opera omnia edente P. Burmanno. 4 vol. 4.

—— ——— Burmanni. in 12. 3 vol.

—— ejusdem in 24. 3 vol.

—— Metamorphoſis cum notis Minelli. 12.

Phædrus cum integris commentariis M. Gudii, C. Rit-
terſhuſii, N. Rigaltii, J. Niveleti, N. Heinſii, J. Schef-
feri, Praſcii & aliorum, curante P. Burmanno. 8 *editio*
tertia.

—— cum Commentario novo P. Burmanni. 4.

—— idem *Ch. Majori* 4.

Phædrus Burmanni in 12.

Plauti Comœdiæ. 24.

Quintilianus cum Notis & Animadversionibus Virorum
Doctorum summa cura recognitus & emendatus per P.
Burmannum, 3 vol. 4.

—— idem *Charta Majori*. 3 vol. 4.

Quintus Curtius cum supplementis, variis lectionibus &
notis Variorum curante H. Snakenburgio. 2 vol. in 4.
cum fig.

—— idem *Ch. Majori*.

Sallustius cum Notis Variorum cura Sig. Havercampi. in
4. 2 vol.

—— idem. *Ch. Majori*.

Salustius. in 24.

Scylacis Geographia antiqua Gr. & Lat. cum Notis J. Vof-
sii, J. Palmerii, S. Tennulli, edente J. Gronovio. 4.

Senecæ Tragœdiæ cum Notis Variorum & Schroderi. 4.

—— Tragœdiæ. 24.

—— & Syri Mimi Sententiæ Gr. & Lat. curante Ha-
vercampo. 8.

Stephanus de Dodone Gr. & Lat. cum Notis Gronovii. 4.

Suetonius cum Notis Gronovii. 12.

—— cum Notis Grævii, 12. *cum fig.*

—— Boxhornii. 12. *cum fig.*

Taciti (*Corn.*) Opera quæ exstant. 24.

—— Opera quæ exstant ex recensione & Notis Ryckii,
2 vol. 12.

Tertulliani Apologeticus cum Commentario Sig. Haver-
kampii, in 8.

Valerius Maximus cum Notis integris Glareani, Pighii,
Lipsii, Coleri, Vorstii, nec non selectis Barthii, Guyeti
& Gudii, item notæ & Observ. perpetuæ J. Perizonii, &
A. Schultingii Exerc. ad V. Max. de Testamentis re-
scissis, recensuit & Notas adjecit A. Torrenius. 2 vol. 4.

—— idem *Charta Majori* 4.

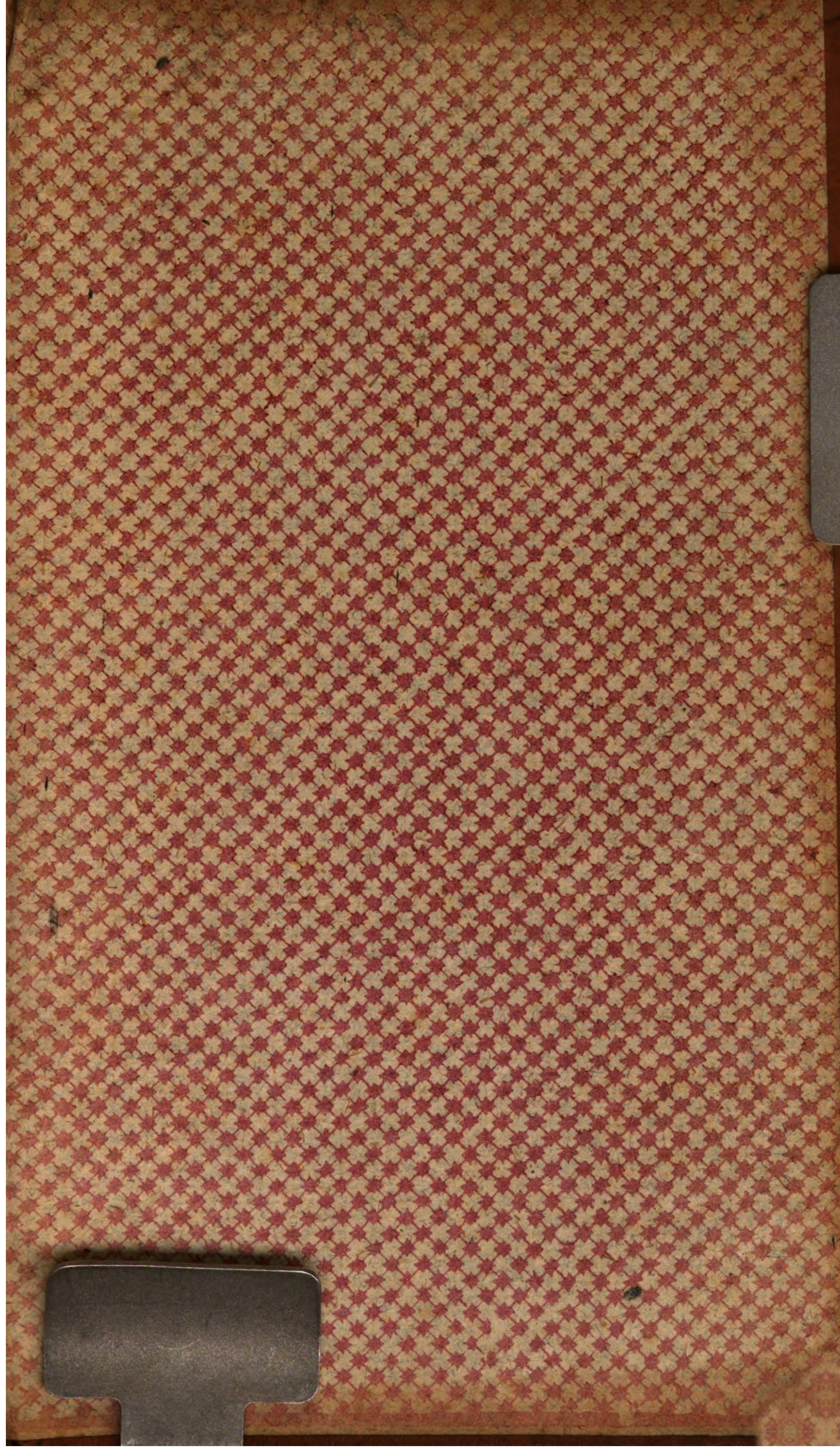
—— idem, in 24.

Vellejus Patereculus cum integris Scholiis & variis lectioni-
bus & animadversionibus doctorum, curante P. Bur-
manno. 8.

Vibius sequester de fluminibus, fontibus, Paludibus, Mon-
tibus, Gentibus, quorum apud Poëtas mentio sit ex re-
censione & cum Notis Fr. Hesselii. 8.

Xenophon de Institutione Cyri Gr. in 8.

XXX (1+2) VIII.88

Suetonius Tranquillus, Gaius, / Oudendorp, Frans <<van>>, / Graevius,
Johannes Georgius,

Cajus Suetonius Tranquillus

Lugduni Batavorum 1751

A.lat.b. 1815-2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10246605-6